

Diós István

Napi kenyerünk. Homiliák a szentekről

mű a Pázmány Péter Elektronikus Könyvtár (PPEK)
– a magyarnyelvű keresztény irodalom tárháza – állományában.

Bővebb felvilágosításért és a könyvtárral kapcsolatos legfrissebb hírekért
látogassa meg a <http://www.ppek.hu> internetes címet.

Napi kenyerünk

Homiliák a szentekről

Impresszum

Diós István

Napi kenyerünk. Homiliák a szentekről

A homiliákat szentmisében elmondta:

Dr. Diós István

a budapesti Egyetemi Templom kisegítő lelkésze,

a Magyar katolikus lexikon főszerkesztője,

pápai prelátus

A homiliákat hangfelvételtől leírta:

Dr. Stefanits Józsefné

Landthaller Judit

Sajtó alá rendezte:

Csaba Györgyné

Paulik Péter

A könyv elektronikus változata

Ez a publikáció az azonos című könyv elektronikus változata. A könyv 2001-ben jelent meg a Szent István Társulat gondozásában, az ISBN 963 361 236 5 azonosítóval. Az elektronikus kiadás a szerző engedélyével készült. A programot lekipásztori célokra a Pázmány Péter Elektronikus Könyvtár szabályai szerint lehet használni. Minden más jog a szerző tulajdonában van.

Tartalomjegyzék

Impresszum	2
Tartalomjegyzék	3
Előszó.....	8
Január	9
Január 1. – Mária, Isten Anyja	9
Január 2. – Nagy Szent Vazul és Nazianzi Szent Gergely püspökök	10
Január 7. – Pennaforti Szent Rajmund domonkos áldozópap, jogtudós	12
Január 13. – Poitiers-i Szent Hilarius püspök, egyházatya	13
Január 15. – Remete Szent Pál a pálos rend védőszentje	14
Január 17. – Remete Szent Antal az egyiptomi remeték atyja	16
Január 18. – Árpádházi Szent Margit szűz, domonkos apáca	17
Január 20. – Szent Fábán Pápa és Sebestyén vértanúk	19
Január 21. – Szent Ágnes szűz, vértanú	20
Január 22. – Szent Vince diákonus, vértanú	21
Január 24. – Szalézi Szent Ferenc püspök, egyháztanító	22
Január 25. – Pálfordulás – Saul megtérése	23
Január 26. – Szent Timóteus és Titusz Szent Pál tanítványai, püspökök	25
Január 27. – Merici Szent Angéla szűz, az orsolyita rend alapítója	25
Január 28. – Aquinói Szent Tamás domonkos áldozópap, egyháztanító	27
Január 31. – Bosco Szent János áldozópap, a szalézi rend alapítója	28
Február	30
Február 2. – Gyertyaszentelő Boldogasszony	30
Február 3. – Szent Balázs püspök, vértanú	32
Február 5. – Szent Ágota szűz, vértanú	33
Február 6. – Japán vértanúk: Miki Szent Pál és 25 társa	34
Február 8. – Emiliáni Szent Jeromos áldozópap, rendalapító	35
Február 10. – Szent Skolasztika szűz, a bencés apácák alapítónője	36
Február 11. – A Szűzanya Lourdes-i jelenése	37
Február 14. – Szent Cirill és Szent Metód miszionáriusok	38
Február 17. – A Szervita Rend 7 szent alapítója: Szent Bonfiglio, Bonagiunta, Manetto, Sostegno, Amadio, Ugucione, Alessio	40
Február 21. – Damjáni Szent Péter püspök, egyháztanító	41
Február 22. – Péter katedrája	42
Február 23. – Szent Polikárp püspök, apostoli atya, vértanú	43
Február 24. – Szent Mátyás apostol, vértanú	44
Március	46
Március 4. – Szent Kázmér trónörökös	46
Március 7. – Szent Perpetua és Felicitász vértanú asszonyok	47
Március 19. – Szent József a Boldogságos Szűz Mária jegyese	48
Március 25. – Gyümölcsoltó Boldogasszony	49
Április	50
Április 11. – Szent Szaniszló püspök, vértanú	50
Április 16. – Soubirous Szent Bernadett szűz, szerzetesnő	51
Április 21. – Canterbury Szent Anzelm püspök, egyháztanító	52
Április 23. – Szent Adalbert püspök, vértanú	53
Április 24. – Szent György katona, vértanú	54

Április 25. – Szent Márk evangélista.....	55
Április 29. – Sziénai Szent Katalin szűz, egyháztanító	56
Április 30. – Szent V. Pius Pápa.....	57
Május.....	59
Május 1. – Szent József a Szentszalád feje	59
Május 2. – Szent Atanáz püspök, egyházatya.....	60
Május 3. – Szent Fülöp és a fiatalabb Jakab apostolok.....	61
Május 4. – Szent Flórián katona, vértanú	62
Május 7. – Boldog Gizella királyné, apáca.....	63
Május 16. – Nepomuki Szent János áldozópap, vértanú	64
Május 20. – Sziénai Szent Bernardin ferences szerzetes, áldozópap.....	66
Május 22. – Szent Rita özvegy, apáca	67
Május 23. – Boldog Apor Vilmos püspök, vértanú	68
Május 24. – A Boldogságos Szűz Mária, a keresztények segítsége	69
Május 25. – Szent VII. Gergely pápa.....	70
Május 26. – Néri Szent Fülöp áldozópap, az oratoriánusok alapítója	72
Május 27. – Canterbury Szent Ágoston püspök, Anglia apostola	73
Május 30. – A Szent Jobb megtalálása	74
Június	76
Június 1. – Szent Juszti filozófus, vértanú	76
Június 3. – Ugandai vértanúk: Lwanga Szent károly és társai.....	77
Június 5. – Szent Bonifác missziós püspök, vértanú	78
Június 6. – Szent Norbert áldozópap, a premonstreiek alapítója.....	79
Június 8. – Prágai Szent Ágnes királylány, apáca.....	80
Június 9. – Szír Szent Efrém diákonus, egyházatya.....	81
Június 11. – Szent Barnabás apostol	82
Június 13. – Páduai Szent Antal ferences áldozópap	83
Június 15. – Boldog Jolán hercegné, apáca.....	85
Június 19. – Szent Romuáld a kamalduliak rendalapítója	86
Június 21. – Gonzaga Szent Alajos jezsuita növendék	87
Június 22. – Fisher Szent János és Morus Szent Tamás vértanúk	88
Június 24. – Keresztelő Szent János születése	89
Június 26. – Alexandriai Szent Cirill püspök, egyházatya.....	91
Június 27. – Szent László király	92
Június 28. – Szent Ireneusz püspök, egyházatya	93
Június 29. – Szent Péter és Pál apostolok	94
Június 30. – Az első római vértanúk.....	95
Július	97
Július 2. – Sarlós Boldogasszony – a Boldogságos Szűz Mária látogatása Erzsébetnél	97
Július 3. – Szent Tamás apostol	98
Július 4. – Portugáliai Szent Erzsébet királyné, apáca.....	99
Július 5. – Zaccaria Szent Antal áldozópap, a barnabita rend alapítója.....	100
Július 6. – Goretti Szent Mária szűz vértanú	102
Július 11. – Szent Benedek apát, a bencés rend alapítója	103
Július 13. – Szent II. Henrik császár	104
Július 14. – Lellisi Szent Kamill áldozópap, a kamilliánus rend alapítója	106
Július 15. – Szent Bonaventura ferences, püspök, egyháztanító.....	107
Július 16. – Kármelhegyi Boldogasszony	108
Július 17. – Szent András és Benedek remeték.....	109
Július 18. – Szent Hedvig királyné	111

Július 21. – Brindisi Szent Lőrinc kapucinus áldozópap	112
Július 22. – Szent Mária Magdolna bűnbánó	113
Július 23. – Svéd Szent Brigitta özvegy, a brigittinák alapítója	114
Július 24. – Szent Kinga királyné, apáca	116
Július 25. – Szent Jakab, az idősebb apostol	117
Július 26. – Szent Anna és Joachim, a Boldogságos Szűz Mária szülei	119
Július 29. – Szent Márta háziasszony	120
Július 31. – Loyolai Szent Ignác áldozópap, a jezsuita rend alapítója	122
Augusztus	124
Augusztus 1. – Liguori Szent Alfonz püspök, egyháztanító	124
Augusztus 4. – Vianney Szent János plébános	126
Augusztus 5. – Havas Boldogasszony	127
Augusztus 7. – Szent II. Sixtus Pápa és diakonusai vértanúk	128
Augusztus 8. – Szent Domonkos áldozópap, a domonkos rend alapítója	130
Augusztus 10. – Szent Lőrinc diakonus, vértanú	131
Augusztus 11. – Assisi Szent Klára szűz, rendalapító	132
Augusztus 13. – Boldog XI. Ince pápa	134
Augusztus 14. – Kolbe Szent Maximilián ferences áldozópap, vértanú	135
Augusztus 15. – Nagyboldogasszony, a Boldogságos Szűz mennybevétele	136
Augusztus 18. – Szent Ilona császárné	138
Augusztus 19. – Clairvaux-i Szent Bernát áldozópap, a ciszterci rend alapítója	139
Augusztus 20. – Szent István király	140
Augusztus 21. – Szent X. Pius pápa	142
Augusztus 22. – Boldogságos Szűz Mária, Világ Királynője	143
Augusztus 23. – Limai Szent Róza szűz	144
Augusztus 24. – Szent Bertalan apostol	145
Augusztus 25. – Szent IX. Lajos király	147
Augusztus 26. – Kalazanci Szent József áldozópap, a piarista rend alapítója	148
Augusztus 27. – Szent Mónika özvegy	149
Augusztus 28. – Szent Ágoston püspök, egyházatya	151
Augusztus 29. – Keresztelő Szent János vértanúsága	153
Szeptember	155
Szeptember 3. – Nagy Szent Gergely pápa egyházatya	155
Szeptember 7. – Szent Márk, István és Menyhért áldozópapok, kassai vértanúk	156
Szeptember 8. – Kisboldogasszony, a Boldogságos Szűz Mária születésnapja	157
Szeptember 12. – A Boldogságos Szűz Mária nevenapja	158
Szeptember 13. – Aranyszájú Szent János püspök, egyházatya	159
Szeptember 15. – Fájdalmas Boldogasszony	161
Szeptember 16. – Szent Kornél pápa és Ciprián püspök vértanúk	162
Szeptember 17. – Bellarmin Szent Róbert püspök, egyháztanító	163
Szeptember 19. – Szent Januárizs püspök, vértanú	164
Szeptember 20. – Koreai vértanúk	165
Szeptember 21. – Szent Máté apostol, evangélista	166
Szeptember 24. – Szent Gellért és társai püspökök, vértanúk	167
Szeptember 26. – Szent Kozma és Damján orvosok, vértanúk	168
Szeptember 27. – Páli Szent Vince áldozópap, a lazaristák és a vincés nővérek rendalapítója	169
Szeptember 28. – Szent Vencel király, vértanú	170
Szeptember 29. – Szent Mihály, Szent Gábor és Szent Rafael főangyalok	172
Szeptember 30. – Szent Jeromos áldozópap, egyházatya	173

Október	175
Október 1. – Lisieux-i Szent Teréz kármelita apáca	175
Október 2. – Szent Órangyalok	176
Október 4. – Assisi Szent Ferenc a ferences rend alapítója	177
Október 6. – Szent Brúnó áldozópap, a karthauzi rend alapítója	179
Október 7. – Rózsafüzér Királynője	180
Október 8. – Magyarok Nagyasszonya	181
Október 9. – Párizsi Szent Dénes püspök és társai, vértanúk	184
Október 14. – Szent I. Callistus pápa vértanú	184
Október 15. – Avilai Nagy Szent Teréz egyháztanító	186
Október 16. – Sziléziai Szent Hedvig özvegy, apáca	187
Október 17. – Antiochiai Szent Ignác püspök, apostoli atya, vértanú	188
Október 18. – Szent Lukács evangélista	189
Október 19. – Kanadai vértanúk: Brébeuf Szent János és társai	190
Október 23. – Kapisztrán Szent János ferences áldozópap	192
Október 24. – Claret Szent Antal Mária püspök	192
Október 25. – Boldog Mór püspök	194
Október 28. – Szent Simon és Júdás Tádé apostolok	195
November	197
November 1. – Mindenszentek	197
November 2. – Halottak Napja	198
November 3. – Porres Szent Márton domonkos szerzetes	200
November 4. – Borromei Szent Károly püspök	201
November 5. – Szent Imre herceg	202
November 10. – Nagy Szent Leó pápa egyházatya	203
November 11. – Tours-i Szent Márton püspök	205
November 12. – Polocki Szent Jozafát püspök, vértanú	206
November 13. – Magyar Szentek és Boldogok	207
November 15. – Nagy Szent Albert domonkos, püspök, egyháztanító	208
November 16. – Skóciai Szent Margit királyné	209
November 17. – Nagy Szent Gertrúd szűz, apáca	210
November 19. – Árpádházi Szent Erzsébet özvegy	211
November 21. – Szűz Mária bemutatása a templomban	213
November 22. – Szent Cecilia szűz, vértanú	214
November 23. – Szent I. Kelemen pápa vértanú	215
November 24. – Vietnami vértanúk	217
November 25. – Alexandriai Szent Katalin szűz, vértanú	218
November 30. – Szent András apostol	219
December	221
December 3. – Xavéri Szent Ferenc jezsuita áldozópap, misszionárius	221
December 4. – Damaszkuszi Szent János püspök, egyházatya	222
December 4. – Szent Borbála szűz, vértanú	223
December 6. – Szent Miklós püspök	224
December 7. – Szent Ambrus püspök, egyházatya	225
December 8. – A Boldogságos Szűz szeplőtelen fogantatása	226
December 11. – Szent I. Damazusz pápa	228
December 12. – Chantal Szent Franciska özvegy, a vizitációs apácák alapítónője	229
December 13. – Szent Lúcia szűz, vértanú	230
December 14. – Keresztes Szent János áldozópap, a sarutlan kármeliták alapítója, egyháztanító	231

December 21. – Kaniziusz Szent Péter jezsuita áldozópap, egyháztanító	232
December 23. – Kenty Szent János áldozópap	233
December 26. – Szent István diákonus, az első vértanú	234
December 27. – Szent János apostol és evangélista	235
December 28. – Aprószentek	236
December 29. – Becket Szent Tamás püspök, vértanú	237
December 31. – Szent I. Szilveszter pápa	238
Névmutató	240

Előszó

A homilia *szentbeszéd*, mely a szentmisében, az evangélium után hangzik el. A szentírási szövegekből kiindulva beszél az ünnepelt misztériumról, hitünk szent titkairól és a keresztény élet törvényeiről. Stílusa, hangja az élő beszédnek megfelelően oldottabb, szóhasználat közelebb áll a hétköznapi beszédhez, mint a retorika szabályai szerint megszerkesztett ünnepi beszédeké és az írásos formában született elmélkedéseké, teológiai művéké.

Ez a beszéd fajta az apostoli idők óta él az Egyházban, s nagyon korán próbálták írásban is rögzíteni. Szent Ambrus és Szent Ágoston óta maradtak ránk homiliagyűjtemények. A homiliát gyorsírással leírták, majd lehetőleg maga a tanító átnézte, kissé igazított rajta és másolni kezdték.

A kötet a Szűzanyáról és a szentekről szóló homiliákat tartalmazza a liturgikus naptár szerinti sorrendben, januártól decemberig. Néhány történeti és életrajzi adat, valamint az egyéni jellemvonások megrajzolása sok évszázaddal előttünk élt testvéreket hoz közelünkbe, miközben a szentek sok és különféle ajándékaiban megmutatja Isten egyazon kegyelmét. Hiszen az Egyház, amikor a liturgiában megemlékezik a szentekről, valójában Istent ünnepli, az Ő teremtményeiben végbevitt tetteit: „Csodálatos vagy, Uram, a te szentjeidben!” (*Zsolt* 67,36) Ünnepeljük az erőt, melyet a Lélek ad a 12 éves kislánynak, hogy Krisztus vértanúja lehessen, vagy a bölcsességet, mellyel egy szent király üdvösségre vezet a rábízott népet.

A most írásos formában megjelenő homiliák a budapesti Egyetemi Templomban hangzottak el, kevés kivétellel a 2000. évben. Azok kérésére, akik valamilyen okból – munka, betegség stb. – nem tudtak hétköznapi eljutni szentmisére, hangfelvétel készült reggelenként a fél nyolcas szentmiséről. E felvételekből emeltük ki, majd írtuk le a kötet anyagát. Innen érthetők a helyi sajátosságokra, mellékoltárookra, szentek szobraira, közeli templomokra, a Gellért-hegyre, az áldozás után imádkozott Magnificatra stb. történő utalások.

A kiadás elsősorban azoknak szeretne segíteni – támaszkodva az elmúlt évek tapasztalataira –, akik elfoglaltságaik miatt csak vasárnap jutnak el a szentmisére, s így a szentekkel és a Szűzanyával a liturgiában nincs módjuk találkozni, róluk homiliát nem hallanak, hiszen a vasárnap mindig az Úr napja.

Egy jó tanács: a kötet nem folyamatos olvasásra való, a homiliákat naponta, egyenként ajánlott olvasni, a liturgikus naptár szerint. Amint a napi szentmise megszenteli és kitölti a napot, a belőle vett szövegek is – a kötetben szentírási hellyel jelzett szentlecke és evangélium, illetve a homilia – akkor tudnak bennünk igazán megmaradni és erőforrássá lenni, ha időt hagyunk erre.

Végül akinek szolgálati feladata és kegyelme volt, hogy elmondhatta e homiliákat, az Úrtól kapott meghívása 35. évében megköszöni az Úr Krisztusnak azokat a lelkeket, akiknek elmondhatta, s a munkatársakat, akik a leírás, szerkesztés, sajtó alá rendezés, kiadás fáradságos munkáját elvégezték. Abban a reményben bocsátja útjára a könyvet, hogy lelki táplálék lesz az istenkeresők számára.

Budapest, 2001. június 19.
Szent Romuáld ünnepén

Dr. Diós István

Január

Január 1. – Mária, Isten Anyja

Olvasmány *Sir 24,24–31.*

Szentlecke *Gal 4,1–7.*

Evangelium *Jn 1,1–18.*

Testvéreim! Mi, akik karácsony estéjén, egy héttel ezelőtt elmentünk Betlehembe, és megtaláltuk a Szűzanyát, Szent Józsefet és a jászolban fekvő Kisdedet, ma megint Betlehembe megyünk. Keressük a Szűzanyát és karján a kicsi Jézust. Keressük az Istenanyát¹ és az Isten megtestesült Fiát, hogy amikor időszámításunk szerint egy új év kezdődik, megkérjük őket. Az Édesanyát arra, hogy járjon közbe értünk az Ő szent Fiánál; a kicsi Jézust pedig arra kérjük, áldjon meg minket, és azzal a kegyelemmel és igazsággal, amivel Ő telve van – mert Ő a mi Istenünk –, töltsön be minket is, hogy az előttünk álló esztendőben igazabbak tudjunk lenni és gyarapodni tudjunk a kegyelemben.

Az igazság és a kegyelem az emberi élet fundamentuma. Amikor az ember ezekben megfogyatkozik, vagy teljesen híjával van ezeknek, akkor baj támad. És ahogy a Szentírás elmondja nekünk, a kezdet kezdetén is épp ebből lett a baj. Isten megteremtette a világot, s benne az embert. Földből formálta, lelket lehelt belé, ezért az ember test és lélek, értelmes, szeretni tudó lény lett, és Isten kedvét találta benne. Az Úr elhalmozta mindennel, amit az ember mint teremtmény egyáltalán befogadhatott. Erős volt, szép volt, halhatatlan volt, és megkapta a Földet, hogy uralkodjon rajta! Az ember Isten gyermeke volt. De akkor jött az ördög, és ezt a gyermeket megvadította: „Csak nem fogsz engedelmeskedni?! Nem látod, hogy irigyelnek téled valamit?! Irigylik téled a jónak és rossznak a tudását! Ne hagyd magad, lázadj föl!”

És ez a gyermek föllázadt. Úgy fordult szembe teremtő Istenével, mintha ellensége lenne. Megszegte a parancsot – és baj lett. A gyermekből számkivetett menekült lett, az ember, aki a kegyelmek teljességét hordozta, elveszítette a kegyelmet. Ez sok-sok pozitív adat elvesztését jelentette, plusz azt, hogy az Isten nem tudta kedvét lelteni a legszebbnek alkotott teremtményében.

Attól kezdve az emberi történelem nem egyéb, mint a hamisságoknak a sorozata, jobb esetben a tévedéseknek a sorozata, legrosszabb esetben a gonoszságoknak a halmaza, emberek egymás közti marakodása. Mert ha egyszer valaki elveszíti az istengyermekség állapotát, a másik emberben már képtelen meglátni a testvért. Akkor a másik emberben csak versenytársat lát, akit minden áron le kell győznie, vagy zsákmányt lát, akivel azt csinál, amit akar. De legjobb esetben is csak a birtoklási vágyának kielégítőjét látja a másikban, és eszerint viszonyul hozzá.

Többször halljuk, főleg Ádvent idején, hogy a bűn miatt az ég bezárult. Elveszítette az ember azt az Isten előtti kedvességet, amivel teremtett. A megváltás pedig éppen azt jelenti, hogy az ég megnyílik, a második Isteni Személy jön, igazán emberré lesz, és az Atya felé meg tudja mutatni: „Atyám, Te, aki az embert szeretni akarod, nézd, itt vagyok én, a második Ádám, és itt van Édesanyám, a második Éva, bennünk most újra kezdődik minden. Az

¹ A Boldogságos Szűz Mária Istenanyaságát 431-ben az efezusi zsinaton fogalmazta meg dogmaként az Egyház, s Havas Boldogasszony napján, az első római Mária-templom felszenteléséhez kötve ünnepeltük (lásd augusztus 5-én). A II. Vatikáni Zsinat után VI. Pál pápa a karácsonyi időben, január elsejére külön ünnepként is elrendelte.

igazság és a kegyelem.” A Szűzanyában *elkezdődik*, az Úr Krisztusban pedig, mert Ő örökkévaló Isten, *fölragyog* itt a földön az igazság és a kegyelem.

Ezért mondja Gábrriel a názáreti Szűznek: „Üdvözlégy, te kegyelemmel teljes!” Mária valóban az, kegyelemmel teljes. És amikor mi most megkezdjük az Úr egy újabb esztendejét, fohászkodjunk Máriához: „Szűzanyánk! Te, aki igaz vagy, igaz voltál, mert te vagy az első megváltott ember, s mert anyja lettél a Megváltónak, te minden kegyelemmel teljes vagy. Ha te odafordulsz a te isteni Fiadhoz, földérül az ő arca és azzal fordul feléd: „Édesanyám, kérsz valamit?! Kedves vagy nekem, én téged szeretlek. Amit kérsz, még az országomat is, megadom neked!”

Ezért fohászkodjunk a Szűzanyához: „Te boldogságos Istenanya! Kérd számunkra a kegyelmet, hogy kedvesek tudjunk lenni a Te Fiad előtt!”

És erre a Szűzanya azt mondja nekünk: „Én kérem, de neked ahhoz igaznak kell lenned. Az vagy?” – Egy gyónó ember erre azzal tud válaszolni, hogy Szűzanyám, én tudom, hogy hordozok tévedéseket – tudok tévedni –, tudom, hogy olykor voltam hamis, gyenge, de szántszándékkal nem akarom bántani a te Fiadat! És amennyiben hamis voltam, azt én megbántam, és a te isteni Fiadtól hallottam a szót: Megbocsáttattak a te bűneid. Szűzanyám, én nem vagyok igaz ember, de szeretnék az lenni! Segíts!”

Erre válasz a Szentháromság részéről az esztendő kezdetén az áldás: Menj és gyarapodj az igazságodban. Ehhez már csak annyit kell tudni, hogy az igazságunk – mindegyikünk igazsága – a konkrét állapotunkban teljeseedik be: a családban, egy szerzetben, a papságban, a munkában vagy az öregségben, a betegségben, vagy az anyaságban, az anyósságban. Az igazságunk a saját állapotunkban valósul meg.

Az Egyház – mindjárt itt az év kezdetén – nem tudja kifejezni a háláját az Isten felé jobban, mint hogy módot ad nekünk arra, hogy igaz emberekké váljunk. Mert az Egyház a szentjeiben éli meg, hogy amilyen mértékben igaz valaki, olyan mértékben érkezik a kegyelem. És olyan mértékben kedves az ember az Isten előtt.

Hát áldjon meg minket a Szentháromság, az Atya, a Fiú és a Szentlélek. A Szűzanya pedig a maga anyai gondoskodásával vigyázzon ránk, hogy az előttünk álló napokban gyarapodni tudjunk igazságban és kegyelemben, amit az Úr Krisztus teljességéből meríthetünk. Amen.

Január 2. – Nagy Szent Vazul és Nazianzi Szent Gergely püspökök

Szentlecke *2Kor 5,14–20*.

Evangélium *Mt 23,8–12*.

Testvéreim! A ma ünnepelt két szent, Nagy Szent Vazul² és Nazianzi Szent Gergely³ a négy nagy keleti egyházatya közül való. A 4. században, amikor ők éltek, az Egyház még egységes volt, bár mindenki tudta, hogy a Római Birodalom keleti fele más hagyományokat hordoz, mint a nyugati. A négy nagy *nyugati* egyházatya Szent Ambrus,⁴ Szent Jeromos,⁵

² *Cézarea (Kappadókia), 330 körül – †Cézarea, 379. január 1.

³ *Arianz, 329/330. – †Arianz, 389/390.

⁴ lásd december 7-én

⁵ lásd szeptember 30-án

Szent Ágoston,⁶ Nagy Szent Gergely,⁷ a négy nagy *keleti* egyházatya Nisszai Szent Gergely, Aranyszájú Szent János⁸ és a két mai szent, Nagy Szent Vazul és Nazianzi Szent Gergely.

Nagy Szent Vazul a keleti egyház számára olyan, mint számunkra Szent Benedek.⁹ Neki is volt egy nővére, Szent Makrina, aki a nők számára alakította ki azt a szerzetesi életformát, amit Vazul a férfiaknak.

Vazul (akinek a neve görögül Baszileiosz) Kappadókia fővárosában, Cézareában született 330 körül előkelő, keresztény családban. Nagyszüleinek még volt része az utolsó keresztényüldözésben, de amikor Vazul megszületett, az Egyház már békében élt. 4 fiú- és 5 leánytestvér között nőtt fel.

A vallásosságot atyai nagyanyjától és legidősebb nővérétől tanulta. Mindkettőt Makrinának hívták.

Vazul 14 éves korától otthon, Cézareában kezdett tanulni, s azonnal kitűnt társai közül. Konstantinápolyban találkozott Nazianzi Gergellyel és a két leendő szent egymásra talált, először szellemileg, azután lelkileg is.

Kora teljes műveltségével fölszerelve 355-ben Vazul hazatért Cézareába. Még nem volt megkeresztelve. Iskolát nyitott, ügyvédként is dolgozott, de a szívében egyre erősebb lett a vágy, hogy keresztény, sőt szerzetes legyen. Egy napon elhagyta a nyilvánosságot, megkeresztelkedett. Följegyezte: „Mintha mély álomból ébredtem volna, hogy meglássam az evangélium igazságának csodálatos világosságát.”

Megszabadult a vagyonától, és útra kelt: bejárta az akkor híres remetetelepeket, és tanulta a szerzetesi életet. Amikor egy év múlva hazatért, megdöbbenve látta, hogy a cézáreai püspök az ariánus eretnokséget vallja. Ezért Vazul nem maradt mellette, hanem a családi birtokon remeteségbe vonult.

Ő sem maradhatott egyedül a magányában (amint Szent Benedek sem). Nazianzi Gergely is meglátogatta, s kis időt nála töltött. Amikor társak szegődtek hozzá, Vazul fölismerte a közösségi, a szerzetesi élet lehetőségét és fontosságát, és elindította azt az életformát, amiből a reguláris, közösségben élő szerzetesség sok más formája kibontakozott. Keleten ő alkotta meg az első regulát, és – ami lényeges változást jelentett – a szerzetesek életében a szellemi munkának, a tanulásnak is fontos helyet biztosított. A keleti szerzeteseket ma is *bazilitáknak* hívják Vazul görög neve alapján.

A 35. éve körül járt, amikor pappá szentelték, s ez véget vetett visszavonultságának. Ettől kezdve részese a nagy krisztológiai vitáknak, amit az ariánusok tanai váltottak ki. Vitába keveredett a cézáreai püspökkel is, aki fölismerte Vazul nagyságát, és maga mellé vette segédpüspököknek. Majd a 40 éves Vazult püspökké választották.

Ezután következett közel tíz esztendő, melyben Vazul a Jó Pásztor nyomában járva támasza lett a nyomorultaknak, segítője a bajbajutottaknak. Püspöki városában a karitatív intézmények addig soha nem látott rendszerét építette ki. Ugyanakkor őrzője lett az igaz, katolikus tanításnak. Emiatt a császárral nagyon komoly összeütközésekbe került.

A másik szent, akit ma ünnepelünk, Nazianzi Szent Gergely, más családi körülmények közül indult. Apja kezdetben egy szektához tartozott, anyja viszont buzgó keresztény volt. Hosszú ideig gyermektelenek voltak, s mikor végre a kis Gergely megszületett, édesanyja följajánlotta őt Istennek. Később az apa is megtért, sőt püspök lett Nazianzban.

Gergely nagyon érzékeny, költői lelkületű volt. Tanulmányai végeztével hazatért, s ekkor keresztelkedett meg. Nem véletlen, hogy őt is a négy nagy keleti egyházatya közé sorolták.

⁶ lásd augusztus 28-án

⁷ lásd szeptember 3-án

⁸ lásd szeptember 13-án

⁹ lásd július 11-én

Ugyanis ő találta meg az antik görög műveltség és a katolikus teológia szintézisének módját. De ő is megszenvedett ezért: bár vonzotta a remetei magány, püspökként kellett szolgálnia előbb szülővárosában, majd Konstantinápolyban. Látnia kellett, mennyi emberi gyarlóság akadályozza az igazság megismerését, a keresztény hit terjedését.

Húsz évvel élte túl a barátját, Vazult, aki után ő volt a niceai hitvallást őrzők támasza és nagy példaképe.

Ebben a szentmisében köszönjük meg Istennek hitünk e két nagy óriását, pillérét. Csodáljuk meg Isten gondoskodó szeretetét, mely a szentek, a mi örök példaképeink közé emelte a szellem óriásait, az egyházatyákat is, és adjunk értük hálát. Adjunk hálát a kegyelemért, mely Ágostont, Jeromost, Vazult, Gergelyt a műveltség csúcsain is megőrizte az igazság befogadásához szükséges alázatban. S mivel azok a problémák, nehézségek, üldözések, melyeket a korai századokban ők megélték, a tévtanok, melyekkel megharcoltak, végigkísérik az Egyház egész történetét és napjainkban is jelen vannak, kérjük oltalmukat elsősorban a mai teológusok és tanítók számára – de önmagunk számára is. Közbenjárásuk segítsen megtalálni és megőrizni azt az erőt, bátorságot és alázatot, mely az Egyház igaz tanításában való megmaradáshoz mindenkor szükséges. Amen.

Január 7. – Pennaforti Szent Rajmund domonkos áldozópap, jogtudós

Szentlecke *2Kor 5,14–20*.

Evangelium *Mt 23,8–12*.

Testvéreim! A ma ünnepelt szent, Rajmund,¹⁰ domonkos szerzetes, pap, tudós, rendfőnök volt. Amikor meghalt 1275-ben, elmúlt 95 éves. Kortársa és munkatársa a 13. század nagy szentjeinek, pápáinak. Édesapja egy vár ura volt Aragóniában. Első iskolája a barcelonai székesegyházi iskola volt. Itt érezte először, hogy neki papnak kell lennie.

Fiatal papként maga is tanítani kezdett, de hamarosan lemondott állásáról és a bolognai egyetemre ment jogot tanulni. Nagyon komolyan vette a tanulást. Annak érdekében, hogy semmi ne vonja el figyelmét a tanulásról, egy kamalduli kolostorban kért helyet. 6 évet töltött itt. Amikor tanítani kezdett, isteni ajándéknak tekintve tudását – „ingyen kaptátok, ingyen adjátok”¹¹ –, pénzt nem fogadott el a tanítványaitól. Ezzel nyilván nem kevés ellenséget szerzett magának, de a városi elöljáróság védelmébe vette.

Közben tanártársai közül egyik a másik után csatlakozott Szent Domonkoshoz,¹² akinek épp Bologna lett az egyik központja. Rajmund talán már ekkor belépett volna a domonkos rendbe, ha a barcelonai püspök átutaztában rá nem veszi, hogy térjen vele együtt haza, és legyen az ő munkatársa. Ki is nevezte kanonoknak, s Rajmund nagyszerűen oldotta meg a legbonyolultabb kérdéseket is. 1222-ben, amikor a 40. éve körül járt, mégis lemondott mindenről és domonkos lett.

Ekkor kapta a kérést Nolaszkói Szent Pétertől, hogy szerkessze meg a fogolykiváltó rend, a trinitáriusok reguláját. Rajmund meg is írta a regulát. Nem sokkal később a pápa maga mellé rendelte Rómába, s rábízta a lelkiismereti ügyek pápai hivatalát, sőt megkérte, hogy legyen a gyóntatója.

A pápa mellett, akit minden útjára elkísért, két hatalmas munkán dolgozott: összegyűjtötte a két előző évszázad pápai rendeleteit, s a gyóntatóknak összeállított egy kézikönyvet, hogy a nehezebb esetekben is biztonsággal el tudjanak igazodni.

¹⁰ *Pennafort vára (Barcelona mellett), 1175/1180.–†Barcelona, 1275. I.6.

¹¹ *Mt 10,8*

¹² lásd augusztus 8-án

Közel járt a 60. évéhez, amikor fölmentését kérte, hogy hazatérve egy kolostor csendjében fejezhesse be az életét. A barcelonai kolostor fogadta be. A csendes öregség helyett azonban előbb Tarragona érsekévé akarták választani, amit még vissza tudott utasítani, 1238-ban azonban a rendi káptalan rendfőnökké választotta, ami elől már nem térhetett ki.

Spanyolországban akkoriban igen nagy gondokat jelentett az iszlám. Hatalmas területeken arab uralom volt. Ez egyrészt az arab fennhatóság alatt élő keresztények gondozásának feladatát, másrészt az arabok közötti misszió lehetőségét hozta magával. Rajmund minden erejével, tudásával, lelkipásztori tapasztalatával próbált részt venni e munkában. A hagyomány úgy tudja, hogy a muszlimok közti misszió érdekében kérte Aquinói Szent Tamás¹³ segítségét is, aki erre válaszul írta egyik nagy művét, a pogányok elleni summáját.¹⁴

Amikor Rajmund még spanyol hazájában élt, gyóntatója volt Aragóniai Jakab királynak, aki nagyra becsülte őt, ennek ellenére nem hallgatott rá. Rajmund egy napon megtudta, hogy a király ismét tilalmas viszonyt kezdett az egyik udvarhölgygel. Sürgette a királyt, hogy bocsássa el a hölgyet, de annak esze ágában sem volt ezt megtenni. Erre Rajmund úgy döntött, hogy elhagyja a királyi udvart, mely akkor Mallorca szigetén tartózkodott. A király azonban megparancsolta, hogy senki se merjen a távozásban Rajmundnak segíteni.

A legenda szerint amikor a szent e nehéz helyzetben tengerre akart szállni, éppen útra készen állt egy hajó a kikötőben. A hajós azonban vonakodott őt magával vinni, és fölmutatta a király írásos tiltó parancsát. Rajmund erre Istenbe vetett bizalommal azt mondta útítársainak: „Ha földi király meg akarja akadályozni, hogy elutazzunk, majd az égi Király fog javunkra beavatkozni”. E szavakkal a tengerre terítette a köpenyét, fogta a botját, keresztet vetett, azután bátran rálépett a köpenyre. És az égi Király – aki az erős hit egyik bizonyosságaként bátorította Pétert a vízenjárásra¹⁵ – valóban segített: Rajmund hat óra alatt átkelt a hatvan mérföld széles tengeren. Nagy tömeg szeme láttára lépett partra Barcelonában. Vállára vetette köpenyét, és elindult kolostorába – s annak kapuja magától kitárult előtte.

A közel 100 évet megért Szent Rajmund nagy példa és pártfogó mindazok számára, akik szabadon akarják szolgálni és átadni másoknak is az igazságot: megvolt benne az ehhez szükséges kiművelt lélek, de – mint legendája mutatja – a gyermeki hit és egyszerűség is. Nagy példája annak, hogy Isten olyan mértékben jön segítségünkre, amilyen mértékben mi rá merünk hagyatkozni az Ő gondviselésére. Kérjük Pennaforti Szent Rajmund közbenjárását, hogy Isten növelje, erősítse és szilárdítsa bennünk a hitet.

Január 13. – Poitiers-i Szent Hilarius püspök, egyházatya

Szentlecke *1Jn 2,18–25*.

Evangélium *Mt 16,13–19*.

Testvéreim! A ma ünnepelt szent, Hilarius, Poitiers-nek volt a püspöke, Galliában.¹⁶ 367-ben halt meg, 52–54 évesen. Ez azt jelenti, hogy amikor ő meghalt, akkor már élt Szent Jeromos,¹⁷ Szent Márton,¹⁸ Szent Ambrus.¹⁹ Szent Ágoston²⁰ ekkor 14–15 éves volt.

¹³ lásd január 28-án

¹⁴ Summa contra gentiles

¹⁵ Mt 14,22–33

¹⁶ *Pictavium, Gallia, 315 körül – †Pictavium, ma Poitiers, Franciaország, 367.

¹⁷ lásd szeptember 30-án

¹⁸ lásd november 11-én

¹⁹ lásd december 7-én

Amikor Hilarius megszületett, a kereszténység már szabad volt. Kicsi korában már csak elbeszélésekben hallja az öregektől, hogy mi minden történt a keresztényekkel, de ő még nem keresztény. Felnőtt férfi már, családos ember, amikor megérinti a kegyelem és megkeresztelkedik. Azután gazdálkodott, állatokkal, földdel vesződött, piacon forgolódott, de a téli estéken nem kocsmába ment, nem verekedett a többiekkel, hanem olvasott, ami akkor nem tartozott a megszokott dolgok közé.

Olvasott. Mégpedig a Szentírást olvasta, és kezdett összeállni a fejében és a szívében az is, amit az öregektől kicsi korában hallott, s az is, amit maga körül látott –, s egyszer csak rájött: „Amiről én olvasok és akiről én hallottam (a keresztények), itt élnek a szomszédban, körülöttem!”

Fölkereste a város püspökét, és megkeresztelkedett. Majd pedig kezdte a mindennapos dolgait az Úr Krisztustól olvasott és Róla hallott tanítás szerint elrendezni. Amikor meghalt a püspök, a hívőknek az volt a közös véleménye, hogy a környéken egy valaki alkalmas arra, hogy átvegye a püspökséget: Hilarius, aki nem pap, sem diakonus, csak egy világi keresztény – egyelőre. Püspökké szentelték, s hogy milyen lehetett mint püspök, azt például Szent Mártonon lehet látni, akit ő szentelt diakonussá. Márton mellette és tőle tanulta meg, mit jelent pásztornak lenni. Hilariusban láthatta, mit jelent felelősnek lenni egy város hívő népéért.

Ugyanakkor Hilarius megtapasztalta azt is, hogy jóllehet az Egyházat kívülről már nem üldözik, bajok továbbra is érik: az Egyházon belül eretnekségek támadhatnak, melyek nagyobb bajokat okoznak, mint amikor a hatóság üldözte az Egyházat.

Annak ellenére, hogy Hilarius nem végzett egyetemet, nem tanult külön teológiát, megkapta a kegyelmet, hogy az eretnekekkel szemben meg tudja védeni a *Szentháromságtant* is, meg a *krisztológiát* is. A kereszténység számára ugyanis a Szentháromságról és a Krisztusról szóló tanítás két olyan pillér, melyeket ha valaki aláás – akár csak az egyiket is –, összedől minden, amiről azt gondolta, hogy az a kereszténység. Ha viszont ez a két pillér megvan, erre már rá tud épülni minden. Hilarius nagy abban, hogy fölismerte ennek a két alapvető igazságnak a fontosságát.

És ezek után mi történt? – Száműzték. Azért, mert nem volt hajlandó az akkor divatos szólamok meg a divatos ariánus áramlat előtt meghajolni. Elkergették, jó messzire, Kis-Ázsiába, de őrizte a hitet a Szentháromságban, meg az Úr Krisztusban, mégpedig Krisztusban mint az Isten megtestesült Fiában.

Most, ebben a Nagy Jubileumi Évben (2000-ben), amelynek a központi misztériuma épp Jézus Krisztus, Isten megtestesült Fia, jó hálát adunk azért, hogy az Egyház meg tudta őrizni ezt az igazságot, meg tudott tanítani minket is arra, hogy az Isten Szentháromság, a megváltó Krisztus pedig az Isten megtestesült Fia, *Istenember*. Ezért valóság számunkra a megváltás. Mert ha Krisztus nem az Isten megtestesült Fia, akkor mi nem vagyunk megváltva. De Ő Isten megtestesült Fia! – És ahogyan Szent János mondja: aki hiszi, hogy a Jézus az Isten Fia, az közösségben van Istennel, Krisztussal és a testvérekkel.

Adjunk hálát, hogy mi ebben a közösségben élhetünk, és kérjük meg Szent Hilariust, segítse a püspökeinket munkájukban, mellyel őrzik azokat a pilléreket, melyekre az Egyház fölépült és meg tud maradni. Amen.

Január 15. – Remete Szent Pál a pálos rend védőszentje

Szentlecke *1Jn 2,15–17*.
Evangélium *Mt 13,44–50*.

²⁰ lásd augusztus 28-án

Testvéreim! Nekünk, akik ide, az Egyetemi templomba járunk, az a két szent remete, akit a mai és a holnaputáni szentmisében ünnepelünk, közelebb áll a szívünkhöz, mint másoknak. Ez a templom ugyanis a pálosoké volt, akik Remete Szent Pál fiainak vallják magukat.

Alapítójuk, Boldog Özséb a tatárjárás utáni években hasonló fölismerésre jutott, mint ezer esztendővel korábban a ma ünnepelt Szent Pál, akinek aránylag fiatalon megadatott a fölismerés, hogy a hitem, a megváltó Krisztushoz tartozásom és az az üdvösség, amit a megfeszített Krisztus jelent, többet ér, mint bármi a földön.

Pál²¹ körülbelül 20 éves, amikor írják a Kr. u. 250–260-as éveket. Nagyon fiatalon nagyon gazdag ember. Hatalmas vagyont örökölt. Van egy nővére, akiről nem tudjuk, hogy keresztény volt-e – Pál igen. És egyszer csak a nővére megsűgja neki, hogy: „Te, vigyázz, mert a férjem, a sógorod szemet vetett a vagyonodra, és arra készül, hogy följelent mint keresztényt. És az tudod, mivel jár?!” – Pál tudta.

Ő tudta, hogy ha őt mint keresztényt följelentik, ha szerencséje van, akkor a gazdagságára való tekintettel csak a vagyonától fosztják meg és száműzik. Ha kisebb szerencséje van, akkor börtönbe vetik, és elkezdik kínozni, hogy megtagadja Krisztust. S úgy látszik, ő ismerte annyira önmagát, hogy nem mert a vértanúság küzdelmébe belebocsátkozni. Nem azért, mert gyáva volt, hanem azért, mert az Úr Krisztus tőle valami mást várt; mint ezt a későbbi élete igazolta. Éppen ezért egy éjszaka fogta magát, és egy pici kis élelembatyúval eltűnt. Mondván: „Én nem kezdek pereskedni a sógorommal. Nem küldök bérgyilkost a házába, hogy előbb öljem meg őt, mint ő engem.” – Elment. Kiment a pusztába, s eltűnt az emberek szeme elől. Néhány napig keresték: hol van? hova lett? mit csinál? – azután elfelejtették.

Ő pedig talált egy barlangot, és ott élt körülbelül 70 esztendőt. Magányban. Ma mi nehezen tudjuk elképzelni, hogy mit lehet csinálni 70 évig egy ilyen barlangban!

A szentek tudják. A szentek tudják, hogy aki egy ilyen lépést megtesz az Isten kedvéért, annak áldozatát Isten – aki erre meghívta őt – elfogadja. És olyan kapcsolat kezd kialakulni egy ilyen teljes magányban élő lélek és az élő Isten között, amiről nekünk igazában nincsenek foglalmaink.

Vajon mit csinál egy remete egész nap?! – Imádkozik. S nagyon sokszor nem veszi észre az időt. Esetleg két napon keresztül. Három napon keresztül.

Amikor a tatárjárás utáni éveket írták itt nálunk, egy esztergomi kanonok valami hasonló fölismerésre jutott, mondván: „Úristen! Ha itt a földön meg tud történni az, hogy egyik napról a másikra elpusztul minden – mert a tatárok elől igazában nem volt hova menekülni –, akkor ez a világ nem éri meg, hogy kockára tegye az ember az üdvösségét a világgal való foglalatosságokért.”

Ez pedig megint meghívás kérdése. Mert a többi 22–23 kanonok, Özséb társai, amint a tatárok elvonultak, visszatelepedett Esztergomba, és elkezdtek újjáépíteni azt, ami elpusztult. Özséb azonban fogta magát és elment. Kiment a Pilisbe remetének. S kiderült, hogy az Úr hívta őt. És nemcsak őt, hanem sokakat. Belőlük lett a pálos rend.

A mai világban is vannak emberek, akikhez az Úr így szól: „Te próbálj meg magányban élni. Remeteként.” – Ma elő tud állni az a nagyon furcsa helyzet, hogy egy 50 lakásos háztömbben valaki remeteként él. Egyedül, csöndben, imádságban. Előfordul.

Az Úr Krisztus pedig azokat, akik egy ilyen drámai helyzetben – amikor választani kell a világ dolgai és a hit, a világ embereivel való verekedés és az üdvösség, a harc és az alázatos elmenekülés között – mernek az üdvösség, az Úr Krisztus mellett dönteni, azokat Ő, aki tegnap, ma és mindörökké ugyanaz, elfogadja. Az ilyen döntésekre ma ugyanúgy válaszol, mint Szent Pál és Özséb idején.

²¹ *Egyiptom, 228. – †Egyiptom, 341.

Ajánljuk a mai ünnepen Remete Szent Pál oltalmába a magányosan élő embereket. Azokat, akik úgy döntöttek, hogy én egyedül maradok, mert a hitem és az üdvösségem érdekében, úgy tűnik, ezt kell tennem. Isten ezt várja tőlem! Segítse Szent Pál az ilyen lelkeket, hogy ki tudjanak tartani, mert ma ez nehezebb, mint máskor bármikor. S ahogyan a remeték többsége lámpatartóra helyezett mécsesként egyszer csak világítani kezdett másoknak, segítse Szent Pál azokat, akik ma kapják hivatásként, hogy a magányukban, a remeteségükben világítsanak másoknak, segítsen, hogy valóban Istennél, valóban Vele legyenek. Mi pedig merjük meglátni a fényüket, és merjük tisztelni őket. Amen.

Január 17. – Remete Szent Antal az egyiptomi remeték atyja

Szentlecke *1Jn 2,15–17.*

Evangélium *Mt 19,16–26.*

Testvéreim! Tegnapelőtt, 15-én ünnepeltük Remete Szent Pált, védőszentjét annak a pálos rendnek, melynek templomát a magunkénak valljuk. Amikor a pálosok építették ezt a templomot, a főoltár képévé a czestochowai Szűzanya képét választották, s melléje állították balról Remete Szent Pált, jobbról a mai ünnepelt szentet, Remete Szent Antalt, mert ez a két szent kortárs volt, mindketten remeték voltak, s életük végén volt egy nevezetes találkozásuk is. Pál volt az idősebb. Amikor Antal megszületett, ő már fölismerte, hogy neki a világból menekülnie kell, s már remeteként élt.

Azok az évtizedek, melyekben Antal felnőtt, az Egyház számára csöndes, békés időszakot jelentettek. Egyiptomban már templomokat emeltek – ma azt mondanánk, plébániák voltak.

Antal²² kicsi korától rendszeresen járt templomba. 18–20 éves, amikor árván maradván a húgával, egy hatalmas és jól menő gazdaságnak az ura lett. Ám az egyik vasárnapon hallotta az evangéliumot, amit az imént olvastunk (*Mt 19,16–26*). Ismételten megesk, hogy a kegyelem egy lélekhez úgy érkezik meg, hogy egy nagyon sokszor hallott szöveg vagy szövegrész egyszer csak a szíve mélyéig hatol: „Ez most nekem szólt! Sokszor hallottam, de most megértettem. S mert úgy érzem, nekem szól, most megteszem!”

Antallal is ez történt. Hallja az evangéliumi részletet, és meghallja benne az Úr szavát: „Ha tökéletes akarsz lenni, akkor add el amid van, aztán gyere utánam”. – Hetek leforgása alatt megtette a hallottakat. Sok mindent odaadott a szomszédoknak, jószágait eladta, valamit visszatartott a húgának a jövője érdekében, s a többi szétosztotta a szegények között.

Egyszer csak rájött, hogy így nem szabad ott maradnia a faluban, mert az emberek nem értik. A falu fele – a jobbik fele – talán gyanít valamit az igazságról, hogy Antal nem meghibbant, hanem megtalálta a „kincset”, amelyik soha nem pusztul el. A falu másik fele viszont kezdte úgy nézni, hogy „mit élösködik ez itt? Fiatal, életerős ember, miért nem dolgozik?!” – Antal ezt megérezte, és elment. Elment remetének.

Akkor a remeték nem voltak papok. Távol mindentől és mindenkitől, csak a vasárnapi szentmisére mentek közösségbe, de voltak remeték, akik akkor sem. A csöndes magányban olyan istenközelségbe kerültek, ahová az ember el nem juthat, ha az Úr nem hívja és nem kapja meg azt a sajátos kegyelmet, ami a remetéké.

Antal közel 80 évet töltött remeteségben. Az emberek tudtak róla, és egyszer csak elkezdtek segítségül hívni olyan kérdésekben, amiket nem lehetett megoldani a világ törvényei szerint. Antal pedig az Úr Krisztus isteni bölcsességével segített.

Azután élete végén, 95–98 éves korában találkozott a másik nagy remetével, Pállal.

Ők is megélték azt, amit az istenszerető lelkek mindig megélnak, amikor találkoznak egymással: „Te is megtaláltad a kincset, amit én. Mondd el nekem, te mit kaptál a mennyek

²² *Komé, Egyiptom, 251/52. – †356.

országából?!” – Mert ilyenkor mindig kiderül, hogy a mennyek országa végtelenül gazdag. És az az igazgyöngy – amit az ember mindig megtalál, ha mer eltávolodni a dolgaitól –, jóllehet egy és ugyanaz, mégis annyiféle örömet, gazdagságot, kincset rejt magában, ahányan megtalálják, mert a végtelen Isten ismeretét és szeretetét adja az embernek.

Remetái az Egyháznak mindig voltak. Jó tudnunk, hogy nálunk, Magyarországon a pálosok remeterendnek indultak a 13. században. 300 év elmúltával a remeteségből városlakó rend lett. De a búcsújáró helyek mindegyikének is megvolt a maga remetéje. Amiből az következett, hogy az év folyamán bármikor, ha valaki egy búcsújáró helyre elment, be tudott jutni a szentélybe, mert a remete ott volt és segített. II. József volt az, aki ezeket a remetét is kiirtotta.

Adja meg az Úr a mi szívünknek is azt a hallást, amely a nekünk szóló isteni szót meg tudja hallani. Szent Antal remete imádkozzon értünk, hogy amikor meghalljuk ezt a szót, kapjuk meg az erőt is, hogy meg tudjuk tenni, amit az Úr éppen nekünk mondott. Mert Ő tudja, hogy mikor mire van szükségünk, mikor mit kell megtennünk azért, hogy ami az emberek számára lehetetlen, azt a mindenható Istentől mint üdvösséget megkaphassuk. Amen.

Január 18. – Árpádházi Szent Margit szűz, domonkos apáca

Szentlecke *Én* 8,6–7.
Evangélium *Jn* 15,9–17.

Testvéreim! A mi Szent Margitunk,²³ Árpádházi Szent Margit mindössze 29 évesen költözött át ebből a világból a mennyországba. 1240 és 1270 között élt. Abban a században, amely a szentek seregét adta az Egyháznak: Assisiban élt Szent Klára,²⁴ Prágában Szent Ágnes,²⁵ fönn Északon Árpádházi Boldog Jolán²⁶ és Szent Kinga,²⁷ Margit édes nővérei, s élt Szent Tamás²⁸ és Bonaventura.²⁹

Margit domonkos apáca volt, aki amikor gyermekként eszmélt, kolostorban találta magát, és amikor talán először megkérdezte: miért vagyok én itt? – akkor a dajkája, Olümpiádisz asszony, aki maga is vele együtt költözött be a kolostorba, elkezdett neki mesélni. Kezdte elmondani az elmúlt 5, 6, 10 év történetét. És ez a kislány Veszprémben, ott a kolostor kis szobácskájában egyre tágabbra nyíló szemekkel hallgatja: „Margitka, te királylány vagy, édesanyád a királyné asszony, s tudod, amikor te még meg sem születél, tatárok jártak Magyarországon – és pusztult minden. Apád is, anyád is menekült. S menekülés közben fogadalmat tettek, hogy ha a mindenható Isten, az Úr Krisztus és a Szűzanya megmentik az országot és ők visszatérhetnek, akkor, ha kislányuk születik, odaadják az Úrnak apácaként. És tudod, Margitka, te vagy ez a kislány!”

Margit hallgatja, hallja és fölfogja, hogy őt a szülei az országért följánlották az Úrnak, apácának. És mire 7–8 éves, ez a kislány – nem a papával, mamával, nem is a dajkájával – az Úr Krisztussal kerül olyan kapcsolatba, hogy megismétli a följánlást, maga is följánlja önmagát a megfeszített Krisztusnak: „Uram, Krisztusom, ha engeded és akarod, én apáca leszek, minden fönntartás nélkül neked adom magam, amint a szüleim megígérték.” S

²³ *Klissza, Dalmácia, 1242. –†Nyulak szigete (Margitsziget), 1270. I.18.

²⁴ lásd augusztus 11-én

²⁵ lásd június 8-án

²⁶ lásd június 15-én

²⁷ lásd július 24-én

²⁸ lásd január 28-án

²⁹ lásd július 15-én

amennyiben rendelkezhetett önmaga fölött, elkezdte élni a szenvedő Krisztusnak mindvégig teljesen odaadott életét. Ajándékol pedig megkapta az Úrtól a fölismerést, hogy „amit a megfeszített Krisztusnak akarsz tenni, tedd meg a melletted lévő felebarátodnak, a nővértársaidnak!”

Vele együtt ugyanis ott, a Boldogasszony szigetén, a mai Margit-szigeten kb. 70 apáca élt még a kolostorban, életkorban is meglehetősen sokfélék, kicsinyektől öregekig. Aki kicsit is ismeri az életet, az tudja, hogy mennyi baj, probléma adódik egy ekkora közösségben. Margit tehát szolgálta az öregeket, kicsinyeket, betegeket, kit hogyan kellett és lehetett. Főleg olyan dolgokban volt nagyon tevékeny, amelyektől a többiek iszonyodtak, vagy méltóságon alulinak tartották. Boldogan mosott, takarított, ápolta a legsúlyosabb betegeket...

Nyolc éves korától tíz éven át nagyon keményen meg kellett küzdenie azért, hogy a fogadalmát megtarthassa és ott maradhasson a kolostorban. Mert amire nyolc éves lett – akkor Urunk születése után már az 1250-es évet írták –, addigra a királyi pár úgy gondolta, mégiscsak okosabb lenne férjhez adni ezt a lányt. Körülnéztek, és kinézték neki férjül ez egyik szomszéd fejedelmet.

Amint ezt Margit meghallotta, minden erejével tiltakozni kezdett. Valószínűleg az első pillanatban megérezte, hogy ez most maga a kereszt lesz: azokkal kell szembefordulnia, akiket itt a Földön a leginkább tisztel és szeret, ugyanakkor a fogadalmukat sem árulhatja el! És a saját odaadását sem vonhatja vissza, kerül, amibe kerül.

Amikor a halála után a szenttéavatás érdekében elkezdtek gyűjteni az életének adatait, a nővérek – azok, akik túléltek őt – elmondták, hogy ők maguk is szembefordultak Margittal. Eleinte ők is úgy érezték, hogy sokkal jobb lenne, ha ez a királylány férjhez menne, eltűnne innen, és a király nem neheztelne miatta a kolostorra. Sok kellemetlenségtől megmenekülne. De Margit kitartott: imádkozott, harcolt és vezekelt, amíg 18 évesen letehetette örök fogadalmát.

Közben egyre inkább meglátta azt is, hogy ennek az országnak, mely túlélte a tatárjárást, óriási baja a széthúzás, a megosztás. Ezért élete hátralévő idejét – nem is tudta, milyen kicsi ez az idő, mindössze kilenc év! – a hazájáért ajánlotta föl, a magyar népért imádkozott és vezekelt mindvégig: „Istenem, Krisztusom, add meg az enyéimnek, add meg a népemnek az egyetértést és az egységet!”

Szent Margitnak néhány szava ránk maradt. A kortársak, a nővértársak vallomásaiból tudjuk, hogy amennyire tudta, titkolta vezekléseit, a rejtekben hozta meg áldozatait, amint az Úr kérte. De hát a virrasztását nem tudta elrejtteni, mert csak észlelték, hogy nincs az ágyában. Meg egyik-másik nővértársa néha látta, ahogyan vezekel. S egyszer csak az egykori dajkája azt mondta neki: „Leányom, oktalanság, amit csinálsz! Időnek előtte megölnöd magad!” Erre Margit: „Anyám, aki tudja, hogy hosszú életű lesz, az csak halogassa és halassza mindig holnapra azokat a dolgokat, amik nehezére esnek. De én nem tudom, hogy engem az én Uram mikor szólít magához. Nekem addig kell cselekednem, amíg időm van!”

Micsoda bölcsesség ez! Pedig Margit is észlelte, hogy fizikailag tönkremegy. A szeretete azonban egyre erősödött a harcban, melyet azért szenvedett végig, hogy Krisztus menyasszonyaként a magyarság anyja lehessen.

És Margitnak a feszület, a megfeszített Krisztus megszólalt. Beszélt a jelenlétével, a képével, a ténnyel, hogy meghalt értünk. Margitot ez ragadta meg: Krisztus meghalt értünk, *értem!* És mi úgy viselkedünk, mintha nem történt volna semmi! Éppen ezért ő próbált mindent úgy tenni, mint az, aki tudja, hogy Krisztus meghalt értünk, és szíve minden erejével válaszolni akar az Ő szeretetére.

Margit példája mutatja, hogy az emberi élet legalapvetőbb kérdése nem a gazdagság, az egészség vagy a hatalom, hanem az, hogy megtalálja-e a formát és a kereteket, ahogyan és ahol odaadhatja az életét másokért. Ha ez megvan, minden egyéb mellékes, mert boldog,

kerek, emberi életet lehet élni az áldozatban, családban is, családon kívül is, szerzetben is, papként is. Ennek egyik nagy példája a mi Margitunk, Árpádházi Szent Margit.

Azután el kellett telnie 700 esztendőnek, míg végre a magyar Egyház, mi magyarok, kértük a szenttéavatását, ami 1943 novemberében megtörtént. És azért legalább nekünk, akik itt a szentmisén együtt vagyunk, és hálát adunk szent Margitért, a szívünkben kellene hordoznunk, hogy Margitban – akinek a neve azt jelenti, hogy *gyöngy, igazgyöngy* – kincsünk van, akihez lehetne imádkozni, lehetne őt kérnünk, hogy szóljon az Úr Krisztusnál az érdekünkben, a magyarság érdekében, hogy tudjunk egyetértők lenni.

Azok pedig, akiket Krisztus megszólít és a szerzetesi életben az Ő követésére hív, merjék meghallani a szót; illetve mindegyikünk merje meghallani a lelkiismeretében az Úr Krisztus szeretetének a szavát, hogy „én meghaltam érted, s te mit teszel értem?”

Segítsen nekünk Szent Margit sok jót tenni, jeleként annak, hogy a megváltó Krisztus szeretetéről mi tudunk, becsljük ezt a szeretetet és próbáljuk viszonzni. Amen.

Január 20. – Szent Fábían Pápa és Sebestyén vértanúk

Szentlecke *1Pt 4,12–19.*

Evangélium *Jn 21,15–19.*

Testvéreim! Fábían vértanú és pápa volt, Sebestyén vértanú és katona volt. Fábían pápa 250-ben halt meg az Úr Krisztusért. Abban az üldözésben, amelyik Egyiptomban Pált arra indította, hogy remete legyen.³⁰ Amikor pápa lett, 236-ban, úgy tűnt, az Egyháznak végre egy csöndes, békésebb időszaka lesz. De Fábían tudta, hogy elődei, az előtte élt pápák mind vértanúk lettek. Tudta: „Ha én elfogadom a választást és elfogadom a Péter hivatalát, alighanem az életembe kerül.” – És vállalta.

Sebestyén,³¹ amikor katona lett, szintén tudta: „Nekem igazában nem volna szabad kereszténynek lennem.” Mert mint korábban nálunk, Magyarországon, akkor is voltak állások, hivatalok, amik nem tűrték, hogy valaki vallásos legyen, s főleg hogy katolikus vallású legyen. – Ezt Sebestyén is tudta: „nekem nem volna szabad katolikus kereszténynek lennem”. És megmaradt kereszténynek.

Mind a ketten könyörögve kérték az erőt: „Istenem, ha ebben az állapotban – pápaként, illetve katonaként – kéred, hogy szeresselek, én megpróbállak Téged ebben a hivatalban szeretni. Végzem a szolgálatot, amíg lehet.”

Sebestyénről tudjuk, hogy katonaként – sőt, testőrtiszt volt! – nagyon sokat segített a börtönben lévő keresztényeken, támogatta a testvéreit a hitben. Arra ítélték, hogy a tulajdon katonatársai – miután céltáblául kikötötték – nyilazzák halálra.

Ez a két szent példát ad, hogy fölismerjük mi is: „az Urat én ebben az állapotban szerethetem!” És ha egy lélek hajlandó szeretni az Urat, akkor hallja a parancsot: „Ennek vagy annak, a testvérednek tedd meg azt, amire szüksége van! Szolgálj neki!” S rendszerint az életünk ebben telik el. Ebben a szeretetből fakadó szolgálatban öregszünk meg, aminek nagy tanúságtevő ereje van. De hányszor érinti meg az embert a kísértés: „Menekülj innen, menekülj ebből a szolgálatból! Hiszen tönkremész benne!” – Az istenszerető lélek azonban tudja, hogy nem szabad! Nem szabad elfutni! Itt kell maradni, mert csak így tudom megmutatni azt, hogy: „Jézusom! Tényleg szeretlek Téged!” S akkor a végén hangzik a szó: „És most kövess engem!”

Emiatt könyörög az Egyház azért, hogy „Istenünk! Add meg nekünk a kegyelmet, hogy meglássuk, mit kell tenni! És add az erőt, hogy a meglátottakat képesek legyünk végrehajtani.

³⁰ lásd január 15-én

³¹ †Róma, vsz. 288.

Akit Te arra hívsz, hogy remete legyen, az merjen elmenni remetének. Akit Te arra hívsz, hogy a családban áldozza föl magát a szeretetért, az merjen jó feleség, jó férj, jó édesapa, jó édesanya lenni!” És így tovább... Mert a szentek az életük végén mind boldogan követik az Urat, és egy örökkévalóságon át hirdetik a mennyországban, hogy „én tettem, amit az Úr tőlem kért, szerethettem abban az állapotban, amit Tőle kaptam ajándékba. És hogy végig tudtam vinni az életemet, ez csak Neki köszönhető, akitől az élet maga és az élethez szükséges erő is származik.”

Merjük kérni újra: Jézusom! Add meg a lelkünknek a látást, hogy minden áldott nap – ma is – meglássuk, amit tennünk lehet és tennünk kell. S add hozzá az erőt, hogy végre is tudjuk hajtani a jót, amiben megmutathatjuk, hogy tényleg szeretünk Téged! Amen.

Január 21. – Szent Ágnes szűz, vértanú

Szentlecke *Sir 51,1–8.*

Evangelium *Mt 25,1–13.*

Testvéreim! Szent Ágnes körülbelül 12 éves lehetett, amikor az utolsó keresztényüldözésben, 304-ben vagy 305-ben megölték, mert Krisztust szerette. És Róma, a keresztény Róma, őrzi emlékét, mélységes tisztelettel hajolt meg és hajlik meg ez előtt a kislány előtt, aki az öregeket megszégyenítő bölcsességről és erőről tett tanúságot.

Benne láthatóvá válik, hogy az ártatlan élet az igazi öregség. Az Egyház nem úgy siratja őt, hogy „Istenem, íme egy félbetört élet, ... még ki sem virágzott, már letörték ezt a szép bimbót, ... alig élt ...” – Nem! Ágnes teljes életet élt. Mert odatalált Krisztushoz. Pedig körülötte Róma még a pogány világbirodalom fővárosa: gazdag, fényes, műveltnek hiszi magát ... Ez a kislány pedig – a katakombákban – hallja az élet evangéliumát. És mire nyiladozik az értelme, addigra fölfogja a lényegét, Krisztus szeretetének földöntúli erejét. Az Úr Krisztusnak pedig úgy tetszett, hogy ezt a gyöngye gyermeklányt kiválassza magának, és ragyogó jelül odaállítsa mindenki elé.

Rómában szokás volt, hogy ha egy nő valamilyen bűnt követett el és elítélték, főleg, ha halálra ítélték, de a kivégző osztagból egy katona azt mondta: „én elfogadnám feleségnek!” – odaadták neki. Nem ölték meg, odaadták neki.

Ágnest a hóhérának ajánlották föl, mondván, vidd magaddal, s azután, majd ha nagyobb lesz, vedd feleségül. És amikor Ágnes ezt hallja, akkor hangzanak el az ajkáról ezek a szavak, melyeket a szentmiséjében is hallunk: „Én Krisztust szeretem, kinek menyasszonya lettem. Az ő Anyja szűz, Atyja nem ismer asszonyt. Szívemnek minden szava neki énekel, kinek szolgálnak az angyalok, szépségét csodálja a Nap és a Hold, és hűségemet egyedül Neki őröm!” – Nem leszek a feleséged. Ölj meg. – És amikor e szavakat mondja, 12 éves! Mindössze 12 éves!

Benne láthatóvá válik, hogy az ördög meg a világ először csábít, azután amikor látja, hogy egy lélek nem hajlik a csábításra, akkor megpróbál megfélemlíteni.

A hagyomány elmondja erről a kislányról, hogy a kínzások során, hogy megtörjék a lelkét, szétroncsolták a testét. – És ez a kis Ágnes úgy ment a vesztőhelyre – miközben a testén már alig van ép hely –, mint aki menyegzőre megy. Mert ő élte azt, amit mondott, és nemcsak ajkain hordozta: „Én Krisztus menyasszonya lettem! Nem tudom miért kaptam ezt az ajándékot – de kaptam. És a szívemnek az egész hűségét csak Krisztusnak őröm. Akkor is, ha megölnek érte. És boldogan halok meg azért, akit szerethettem... Akit szerethetek!”

Ezért foháskodik ma az Egyház az élő Ágneshez, a mennyország Ágneséhez, hogy segítsen nekünk hűségesnek lenni! Járjon közbe értünk a többi vértanú szűzzel együtt, hiszen Ágnes ismerte Cecília történetét, ismerte Ágotáét, Lúciáét, akik kicsivel előtte éltek, s akkor

már mind vértanúk voltak. Ágnes tudta, hogy ez az út, az ő útjuk az égbe vezet, és mert ezen az úton járni.

Vegye oltalmába főleg azokat a kislányokat, akiket az Úr ma is kiválaszt magának. S akiket esetleg ma is megölnek – így vagy úgy, lelkiileg vagy ténylegesen –, mert az a kicsi lélek nem hajlandó hűtlenné válni Krisztushoz. Az Úrnak hatalmas dicsősége ezek a fiatal szüzek, szent vértanúk, akik bátorítanak, de oltalmazzák is azokat, akik mernek tőlük oltalmat kérni. Amen.

Január 22. – Szent Vince diákonus, vértanú

Szentlecke *Róm 8,31–39.*
Evangélium *Jn 16,20–23.33.*

Testvéreim! Szent Vince ugyanannak az üldözésnek lett az áldozata 304-ben, mint a tegnap ünnepelt kis Ágnes. Az utolsó üldözés ez, mellyel a pogány Róma megpróbálta kiírtani a kereszténységet. És nem tudta. Nem tudta, mert hiába volt az üldözés, a sok korábbi is, a keresztények vére magvetésnek bizonyult. A keresztények nem kipusztultak, hanem az akkor ismert világban napkelettől napnyugatig elterjedt az Egyház.

Ezzel együtt az üldözés nem gyerekjáték..., nagyon kemény dolog, és kíséri az Egyházat, végig a történelmén.

Az Úr Jézus Egyháza ismertetőjegyéül adta a szeretetet, amikor azt mondta: „arról ismerje meg mindenki, hogy a tanítványaim vagytok, hogy szeretettel vagytok egymás iránt.”³² Ezért az Egyház olyan közösség, melyben az emberek úgy tudják szeretni egymást, ahogyan mások nem. Amikor üldözés támad, az üldözőnek az egyik nagy célja éppen az, hogy szétzilálja ezt a közösséget, kiragadja belőle egyenként az embereket, azt gondolván, hogy „egyenként azt csinálom velük, amit akarok”. Hiszen az ember gyöngé. Csábítható is, és megijeszthető, főleg ha egyedül van. A közösségből kiragadott ember, amikor azt éli át, hogy magamra maradtam... – azzal is megkísérthető, hogy: „Hát látod?... hát volt értelme ennek az egész ügynek? Pontosan az hagyott téged cserben, akiben te annyira bízál. Egy előljáród, egy testvéred, egy fölöttesed!”

Az üldöző csak azt nem tudja, hogy a keresztény közösséget nem az emberi összetartás hozza össze, és főként nem az tartja meg, hanem az egyetlen Krisztus iránti közös szeretet. Ez a Krisztus pedig – ahogyan ígérte – a tisztaszívű emberekben ott él! Ezért tudnak olyan erős közösséget alkotni. De ha egy keresztényt kiragadtak a közösségből – ahogyan Szent Pál mondta –, azért még Krisztustól nem lehetett elragadni. Mert Ő, aki a közösség összetartó elve és erőforrása volt, Ő a kiragadott egy szál embernek a szívében is ott van!

Emellett az Egyház valamit örökölt az Ószövetségből: az Ószövetség népe úgy élt, hogy „a mi harcainkat az Isten harcolja”. Ő harcol értünk és helyettünk. Az Egyház ezt megörökölte, ezért minden egyes Krisztus-hívőben, amikor üldözést szenved, Krisztus az, akit üldöznek, Krisztus az, aki szembeszáll az üldözővel. Ő, aki azt mondta: „Én legyőztem a világot”.

És az üldözöttek – főleg a vértanúk – onnan merítik az erőt, hogy ők nem a hóhérrel konfrontálódnak, meg nem a fizikai kínokkal küszködnek, hanem látják, hogy Krisztus itt és most, *bennem* ezt a harcot is győzelemmel fejezi be. Föltéve, hogy én feltétlen hittel és szeretettel ragaszkodom Hozzá.

³² *Jn 13,35.*

A ma ünnepelt szent, Vince ennek a példája. Mégpedig aránylag fiatalon lett példává, hasonlóan a megkövezett Szent Istvánhoz,³³ a diakonushoz, és a tűzzel megégetett diakonus Lőrinchez.³⁴

A bírja úgy gondolta, hogy ezt a fiatalembert például állítja a többiek elé: előbb-utóbb megtagadja majd a hitét, s a többiek látni fogják, mit ér ez az egész kereszténység... Az öreget, a püspököt, akinek ez a diakonusa, egy kardcsapással elintézzük, azzal nincs értelme foglalkozni. Ezt azonban! Hiszen fiatal, tehát meg lehet fogni azzal, hogy előtted az egész élet, csak nem veszíted el!? – És mikor kiderült, hogy Vince nem csábítható, nem lehet különféle ígéretekkel eltántorítani a hitétől, akkor – mint Lőrinc esetében is – a bíró azt mondta: „Hát jó, ha a szép szó nem hat, akkor ízekre fogunk széttépni. Azután majd meglátod, mit ér az egész hited?!” – És rettenetesen meggyötörték.

Vince pedig – a hagyomány őrzi róla – a legkegyetlenebb kínzások közepette is tanított: „Énvelem csinálhattok, amit akartok, de azt a Krisztust, aki bennem most szenved, nem tudjátok elérni. Ő a föltámadásával eleve legyőzött mindent és mindenkit.” – És ki tudott tartani mindvégig.

Harcai azonban nemcsak a vértanúknak vannak – mindenkinek vannak! Mindegyikünknek. Házasságban élőknek is, házasságon kívülieknek is. Fohászkodnunk kell olykor a végső állhatatosságnak a kegyelméért, hogy a csábításoknak is, az ijesztegetéseknek is ellen tudjunk állni! És főleg, mint mondani szoktuk, *a sötét óráinkban*, a kemény harcok idején juttassa eszünkbe Szent Vince: „Ez az az óra, amikor szorongatásban vagy, de a harcot, ha ragaszkodsz Öhöz, az Úr Krisztus győzelemmel fejezi be tebenned is; akár a hűségért, akár a becsületességért másokkal, akár a pusztá hitedért önmagaddal kell megharcolnod.”

Az Úr azt ígérte, „a győztesnek adok enni az Élet fájáról.”³⁵ Győzni harc nélkül – nem lehet! Segítsen nekünk Szent Vince hinni, szeretni az Urat, engedni, hogy az Úr megharcolja mivelünk és mibennünk a harcainkat, és részt adjon a győzelmében. Amen.

Január 24. – Szalézi Szent Ferenc püspök, egyháztanító

Szentlecke 2Tim 4,1–8.
Evangelium Jn 10,11–18.

Testvéreim! Szalézi Szent Ferenc a jó pásztor mintája a 17. század elején.³⁶ Amikor 1622-ben meghalt, mindössze 55 éves volt. Húsz évig volt püspök, mégpedig Genf püspöke. Azé a Genfé, amelyiket úgy ismerünk, hogy a „kálvinista Róma”. Nem is tehette be a lábát a székvárosába. De olyan pásztor volt, akire hallgattak a juhok. Mert a szavában meg a lényében fölismerték Krisztust. Ferenc pedig mindazokban, akikkel találkozott – akár lanyha, alvó katolikusok voltak, akár kálvinisták, akár ateisták voltak – meglátta az embert, akinek a szíve a jóra van teremtve. És tudta, hogy ha jósággal közelítenek egy emberhez, lehet, hogy először tiltakozik, lehet hogy goromba lesz... – mégis a jóság kulcs az emberi szívhez. És ő jó volt.

Szalézi Szent Ferencre két dolog nagyon jellemző. Az egyik, hogy fölismerte: az ember, akit megtanítottak írni és olvasni, nagyon szívesen él ezzel a képességgel. És ha írott formában adnak át neki anyagot, az írni-olvasni tudó ember megérti a szót, ha megérzi a jóságot, amelyik az igazságot adta a kezébe, és befogadja a szívébe. Így lett ő a katolikus

³³ lásd december 26-án

³⁴ lásd augusztus 10-én

³⁵ vö. Jel 2,7.

³⁶ *Sales kastélya, Savoya, 1567. augusztus 21. – †Lyon, 1622. dec. 28.

sajtó védőszentje. Ma is az. És a katolikus lapok meg a katolikus újságírók ma külön is ünneplik őt.

A másik nagy jellemzője, hogy egy olyan korban, amikor az Egyházon kívül a protestantizmus, az Egyházon belül a janzenizmus azt hirdette, hogy az üdvösség és a kereszténység csak a választottaké, mindkét táborral egyszerre szembe mert szállni. A protestánsok azt mondták, hogy Isten eleve eldöntötte, ki üdvözülni fog, ki nem, s akire nem vonatkozik az Ő üdvös döntése, az hiába igyekszik, úgyis elvesz. A másik oldalon, a katolikus részről pedig a janzenisták tanították, hogy az átlagember ne is kísérletezzon azzal, hogy elindul a tökéletesség felé, mert az életszentség csak a választottaké. Miként az Evangéliumban is írva van, sokan vannak a meghívottak, de nagyon kevesen vannak a választottak. Természetesen én, aki ezt hirdetem, a választottak közé tartozom, de önök..., talán ketten-hárman önök közül..., de a nagy többség... ki van zárva.

Ferencet ezek a tételek fölháborították: Micsoda beszéd ez?! Az üdvösség, amit az Isten Jézus Krisztusban küldött és lehetővé tett – katolikus! És senki nincs olyan állapotban, hogy ha akarja, el ne indulhatna az üdvösségnek az útján, meg ne tanulhatna jámbor módon élni – azaz jó emberként élni! –, és el ne érhetné állapotának a tökéletességét.

Ez akkor hallatlan újdonság volt. És amikor Ferencet megkérdezték, hogy „Én, – mondjuk – egy egyetemi tanár is elindulhatok erre?“, ő visszakérdezett: „Miért, te még nem indultál el? Hát persze, hogy elindulhatsz!” – S amikor egy kis cselédlány kérdezte ezt, Ferenc neki ugyanígy válaszolt. „S ha a munkaadóm, az asszonyom protestáns, akkor is?” – erre Ferenc azt mondta a kis cselédnek: „Sőt! Még inkább.”

Volt egy nagy példája. A méhecské. Azt mondta, tudjátok, a kegyelem az olyan az emberszívekben, mint a méhecské a virágokban. A méhecske, ha leszáll egy virág kelyhébe, nem szennyezi be, nem rombolja szét, hanem nektárt gyűjt és termékennyé teszi azt a virágot! Azután elszáll.

A kegyelem ilyen: ha az emberszív befogadja, nem rombolja szét az ember alapvető állapotát. Nem kíván lehetetlent és nem iktat ki semmit, ami az élettel jár, hanem megszentel és termékennyé tesz minden életállapotot. Egyedül a bűn az, amit nem visel el. De hiszen egy állapotot jól élni, éppen azt jelenti, hogy az állapotot fenyegető bűnöket próbáljuk kerülni, ha nem sikerült, megbánjuk és küszködünk a legyőzésükért.

Ez ott, akkor, az 1610-es, 20-as években látszólag teljesen újszerűen hangzott! Pedig az Úr Krisztus pontosan ezt hozta. És a pásztoroknak, a püspököknek, az Egyházban tanítóknak óriási felelőssége, hogy ezt *mondják el!*

Kérjük meg Szent Ferencet, hogy akik katolikus sajtóval foglalkoznak, érezzék meg ugyanezt a felelősséget. Más dolog ugyanis foglalkozásként, aránylag jó fizetésért írni katolikus dolgokról – és egészen más dolog átadni a *megélt evangéliumot*.

És ezen a méhecske-példán gondolkozzunk el egy kicsit. Engedjük a szívünket egy kicsit örülni annak, hogy bármilyen állapotban élünk, a kegyelem jön, megszentel és termékennyé tesz, ha a szívünk befogadja. Amen.

Január 25. – Pálfordulás – Saul megtérése

Szentlecke *ApCsel 9,1–22.*

Evangélium *Mk 16,15–18.*

Testvéreim! Ananiásban – aki hírből már tudta, hogy micsoda vad ember ez a Saul! –, amikor hallja az Úrtól, hogy „menj és keresd ezt az embert”, megszólalt a jogos önvédelem: „Uram, belemenjek az oroszlán szájába?!... Jelentkezzem nála, hogy keresztény vagyok, hogy kapásból megkötözzön, aztán vigyen Jeruzsálembe?!”

És akkor Ananiás hallja az Úr Jézus szavát: „Menj csak! Én majd megmutatom ennek a vadembernek, hogy Érttem, akit üldözni jött, és a Nevemért, amit annyira meg fog szeretni, mennyit kell majd szenvednie. És vállalni fogja!”

Később, amikor Saul már apostolként járta az akkori világ országútjait, tényleg volt módja megtapasztalni, mi mindent lehet elszenvedni Jézusért! – De ő maga elmondja, hogy neki a legnagyobb kint nem az okozta, hogy két napig kinn hanyódik a tengeren, nem is az, hogy megbotozták, megkövezték. Az ő legnagyobb kínja az, hogy a testvérei, akik éppen úgy Ábrahám ivadékai, mint ő, a testvérei nem hallják meg az Evangéliumot. Amiről ő maga tudja, és újra meg újra el is mondta, hogy „amit én tanítok, nem én találtam ki! Nem is emberektől kaptam! Jézus Krisztus kinyilatkoztatásából kaptam! Ő tárta föl előttem azt az ember számára elmondhatatlanul csodálatos tervet, hogy Jézusban, a megfeszített és föltámadott Krisztusban foglal össze az Isten mindent! Az eget, a földet, zsidót, görögöt, pogányt, mindent! Mert Benne adja a megváltásnak a vérét, és aki ezt a vért elfogadja és hajlandó együttműködni a kegyelemmel, bárki emberfia legyen az, tagja lesz az egy Egyháznak. Tagja lesz Krisztusnak.”

És élete végén az öreg Pál ezért ad hálát az Úrnak, hogy „én tudtam együttműködni a kegyelemmel. És én tudom, amim van – kaptam. És kegyelemből vagyok az, ami vagyok. De ez a kegyelem nem volt bennem hiábavaló.”

Ezen a mai ünnepen fohászkodjunk az Úrhoz azért, hogy a kegyelmet – ami mindenkinek szól – befogadjuk és együttműködjünk vele. Hiszen az Egyház tanítja, hogy az üdvösség nem az Istenen múlik, hanem rajtunk, embereken. Az Egyház azt is meri tanítani, hogy mindenki, válogatás nélkül, személyre szólóan megkapja a számára elégséges kegyelmet. Amit ha befogad és együttműködik vele, eljut az üdvösségre, bármilyen állapotban is éljen az ember, amint ezt tegnap hallottuk Szalézi Szent Ferenctől.

De a kegyelemmel együtt kell működni! És a kárhozatnak az oka nem a kárhoztató Isten, hanem a kegyelemnek az elutasítása: „Nekem pedig nem kell!” Ettől vész el az ember. Aki pedig befogadja a kegyelmet, ahogyan Szent Jánostól hallottuk karácsony táján,³⁷ az Isten gyermekévé válik.

Érdemes lenne egy kicsit visszatekinteni mindegyikünknek a saját életünkbe: vajon fölismertem-e már azt a pillanatot, ami számomra, személy szerint olyan volt, mint Saul számára az a damaszkuszi úti megtérés?! Mert hogy a kegyelemmel együttműködik-e az ember, ez egy kritikus pillanatban mindenki számára föltétetik mint eldöntendő *igen* vagy *nem*. És attól fogva ez a döntés hat. Ez az, amit a megtérésnek szoktunk nevezni.

És amikor a szentek a mennyországban egymás között beszélgetnek, az egyik nagy téma valószínűleg ez. Elmondják egymásnak: „tudod, az én életemnek ez a bizonyos *pálfordulás* pillanata először ekkor volt... – esetleg másodszor is volt... harmadszor is volt...” – Amint nekünk is, mindegyikünknek van.

Adjunk hálát az Úrnak azért, hogy Szent Pálban, aki ugyancsak az élete végén mondja magáról, hogy „én az első vagyok a bűnösök között, akit az Úr azért állított elétek, hogy legyetek bátrak és merjete hinni. Hiszen ha engem meg tudott fordítani és apostolává tudott tenni, akkor veletek, veled is – aki közel sem vagy olyan rossz, mint én voltam – meg tudja ezt tenni! Merd elhinni, hogy a kegyelem belőled is szentet tud formálni! Merjük ezt elhinni! Amen.

³⁷ vö. *Jn* 1,12

Január 26. – Szent Timóteus és Titusz Szent Pál tanítványai, püspökök

Szentlecke *2Tim 1,1–8.*

Evangélium *Lk 10,1–9.*

Testvéreim! A megtestesült Igének a maga isteni bölcsességében úgy tetszett, hogy embereket választ maga mellé munkatársul, apostolokká teszi őket, rájuk bízta a szentségeket meg az Evangéliumot, és nemzedékről nemzedékre rajtuk keresztül hangzik az Evangélium, s jutnak el az emberek a kegyelem forrásához.

Misztérium ez! Hogy miként lehetséges az, hogy az első nemzedékektől kezdve tud az Úr meghívni fiatalokat, az öregeknek pedig van bátorsága nevelni ezeket a fiatalokat, majd a szenteléssel átadni nekik a küldetést.

Ennek első esete Szent Pál és ez a két mai szent, Timóteus meg Titusz. – Pál, aki járja az akkori világot, hirdeti az Evangéliumot, nyilván magától az Úr Krisztustól kapta a parancsot, hogy „bízd rá fiatalokra is mindazt, amit Én neked átadtam! Mert az Egyház az időben sokáig fog élni.”

Timóteus zsidó családból jön, Titusz már a pogányok közül való. És nem a vérség kötelékei alapján, nem családi örökség alapján, hanem a kegyelem rendjében képesek hinni és odaadni az életüket az Evangéliumért.

Ez az, ami a papnevelésben állandósult. Tegnapelőtt, tegnap és ma az ország összes szemináriumainak a tanárai vannak itt a Központi Papnevelő Intézetben. Az előző szentmisén ők koncelebráltak. Továbbképzőre jöttek, de ők azok az öregek, akik adják tovább a papságot, a papsághoz szükséges tudást, és próbálják nevelni azokat a fiatalokat, akik ma és közülünk merték meghallani a hívó szót és elindultak az Úr Krisztus lábnyomában.

Imádkozzunk értük! Hogy az öregek merjék bátran átadni azt, amit ők maguk is kaptak, a fiatalok pedig tudják befogadni azt, amit nem ők találnak ki, nem is egyszerűen az öregektől kapják, hanem – éljen a szívükben ott a hit, hogy amit a papnevelőktől kapnak, azt – az Úr Krisztustól kapják. És nem azért, hogy vele nagy karriert csinálhassanak! Hanem azért, hogy szolgálni tudjanak, és oda tudják adni az életüket a testvérekért. A testvérekben az Úr Krisztusnak. A papnevelésnek az egyik csodája az, hogy az öregek, akiknek van már tapasztalata arról, mit jelent odaadni az életet, merik ezt tanítani fiataloknak.

Imádkozzunk értük! És adjunk hálát az Úr Krisztusnak azért, hogy ma is hív embereket, azután fölszenteli és elküldi őket: „Menj és hirdesd a testvéreidnek, hogy közel van hozzátok a mennyek országa!” Amen.

Január 27. – Merici Szent Angéla szűz, az orsolyita rend alapítója

Szentlecke *Jak 2,14–26.*

Evangélium *Mk 10,13–16.*

Testvéreim! Merici Szent Angéla 1540-ben, közel 70 évesen halt meg.³⁸ Ez azt jelenti, amikor ő olyan 15–18–20 éves, akkor fedezik föl Amerikát. Meg akkor fedezik föl a könyvnyomtatást. Ezekről a világ egy kicsit meg is szédült. Indul a reneszánsz a maga humanizmusával, s meghirdetik: Na most! Most végre jön a földön a Paradicsom! – Azután

³⁸ *Desenzano, Itália, 1474. március 1. – †Brescia, 1540. január 27.

jöttek a háborúk, meg jöttek a nyomorúságok, meg egész más jött, mint amiket az emberek vártak.

Angéla Észak-Itáliában él, s egyszer csak észreveszi, hogy rengeteg baj forrása az, hogy a családokban a feleségek és az édesanyák műveletlenek. A világi dolgokban még csak-csak eligazodnak, hiszen nagyanyáról unokára, anyósról menyre, anyáról lányra átszáll a háztartásnak a tudománya meg a gyereknevelés legalapvetőbb ábécéje; de az édesanyák zöme nem tud írni meg olvasni. Talán eljárnak templomba, ámbár ez sem biztos. De hogy a hitnek a dolgaiban a gyerekeiket tanítani tudják, arra az édesanyák képtelenek. S mert a legalapvetőbb műveltséget sem kapják meg, a férjeik számára sem tudnak igazában társ lenni.

Angéla az a szent, aki ezt fölismerte, és a megoldást is megtalálta. Rendelkezett annyi szervezőképességgel, amellyel – amikor kiderült, hogy ezt bizony mások is látják, csak vagy a segítség módját nem találják, vagy a módot ugyan tudnák, de a keretet, amiben a dolog igazán megoldható lenne, nem képesek megvalósítani – Angéla tudott cselekedni! Nem úgy, hogy nagy mozgalmat indított nagy tervekkel. Hanem kristályosodási pont lett: maga köré tudta gyűjteni azt a 12–15–20, azután már több száz hasonló gondolkodású leányt, özvegyasszonyt, akikkel megalapította az első leánynevelő társaságot.

Ilyet az Egyház addig nem ismert. Azt ismerték, hogy kolostorok befogadnak kislányokat, kolostori iskolákban egy darabig nevelik őket. Ezt igen. De hogy klauzúra nélkül élő szerzetesnők kifejezetten iskola-fenntartásra vállalkozzanak – ez teljesen újdonság volt.

És Angéla, amikor az egészet indítja, még nem is tudja, hogy ez lesz majd a reformációnak az egyik ellenszere: idejében összegyűjteni a gyerekeket, a leányokat is, és megtanítani őket az élet és a hit legalapvetőbb elemeire. Olyan műveltséggel látni el őket, hogy különbséget tudjanak tenni – felnőttként, feleségként és édesanyaként – az igaz és a hazug, a jó és a rossz között; ami a kulcsa annak, hogy a családot, a rájuk bízottakat a jóra tudják irányítani. És mennyire szüksége van erre az Egyháznak ma is!

Kérjük meg Szent Angélát, oltalmazza az orsolyita apácákat, akikről az ember – amikor épp hall róluk vagy találkozik velük, például bemutatkozik egy nővér: én orsolyita vagyok – először Szent Orsolyára asszociál, s úgy gondolja, nyilván Orsolya alapította őket. Nem! Orsolya vértanú lett valamikor a 3. században. De Angéla, amikor látta, hogy társaságot, rendet kell alapítania, akkor ezt a közösséget az ő oltalmára bízta.

Mert amikor alapít, akkor írják az 1534–35-ös éveket, s Angéla érzi, hogy amit ők csinálni akarnak, az életveszéllyel jár. Őket ugyanis nem fogja óvni egy kolostor a maga falaival és klauzúrájával. Ők a világban fognak élni. Kitéve mindenfajta veszedelemnek.

És az orsolyiták megmaradtak. Nálunk is. Hány száz, de hány száz – még ma is élő nagymama, édesanya nevelődött náluk, Sopronban is, itt Budapesten is, Kassán is!

Imádkozzon Angéla az orsolyitákért, meg értünk is, hogy amikor magunk körül bajt látunk, akkor – amennyire az Úr tőlünk elvárja – legyen bennünk bátorság fölismerni a baj okát, és segíteni; illetve legyen bennünk bátorság és alázat csatlakozni ahhoz, akinek megvannak a képességei, hogy ne csak lássa a bajt, hanem segíteni, sőt esetleg szervezni is tudjon. Amen.

Január 28. – Aquinói Szent Tamás domonkos áldozópap, egyháztanító

Szentlecke *Bölcs 7,7–16.*

Evangélium *Mt 5,13–19.*

Testvéreim! Aquinói Szent Tamás³⁹ nem nagy, hanem hatalmas a szentek között! A kortársak úgy nevezték el őt: *az angyali doktor*, akiről az volt az élményük, hogy angyalian ártatlan. Úgy él ebben a világban, mint aki... egyszerűen nem érzékeli, hogy mifajta világban él.

De amikor megszólal! Amikor megszólal, az Isten igazságáról beszél, és amikor tanít, akkor kiderül, hogy jobban ismeri a tanítványok összes problémáját, mint azok maguk. Mert azok csak kényelmetlenül érzik magukat, mondanak valamit – „ezt én nem tudom elfogadni, de meg se tudom indokolni” –, amikor azonban Tamás tanított, ő megmondta, hogy ezt az igazságot azért nem tudod elfogadni, mert kötve tart ez, meg ez, meg ez a tévedés. De nézzük csak meg, mit mond az a tévedés?! És Tamás kielemezte és eloldotta azt a köteléket, ami azt a lelket fogva tartotta.

Alapvető fölismerése az volt Szent Tamásnak, hogy *van Isten!* És ez neki valószínűleg egész kicsi korában, talán már három éves korában kivilágosodott. Ebből fakadt az, hogy amikor meghallotta a hívó szót – „Tamás! Te ugyan grófi sarj vagy és tiéd lehetne egy fél dunántúlyi terület Itáliában, te csak engem keress!” –, a döntés már kész volt a szívében: én követem ezt a hívó szót és elmegyek kolduló szerzetesnek. Domonkosnak.

Akkor írták az 1240-es éveket. Nálunk éppen a tatárok pusztítanak el mindent, Tamás pedig a családjával harcol azért, hogy elhagyhasson mindent, és követhesse a megfeszített Krisztust. Akkor 16–17 éves. És nem tudta, hogy nem lesz 50 éves, mikor meghal. 49 évesen halt meg.

De amit alkotott, azt szemlélve csak ámulni és bámulni lehet, nemcsak a mennyiségen – hogyan lehetett ennyit írni ennyi idő alatt?! –, hanem azokon az alázatos és vaslogikával egymásból következő gondolatfűzéseken is, melyek valami mérhetetlen türelemre és alázatra vallanak.

És ami egyszer csak szinte megsemmisítően megdöbbenő annak, aki teológiával foglalkozik: Tamás a *Summa Theologiae*-t – ami a mai tipográfiával is három vaskos kötet – a kezdőknek szóló alapvető tankönyvnek adta. Mondván: „Fiaim, hogy Isten van-e, s hogy mindaz, amit a hitben hallasz, igaz-e, utána lehet járni! A Summa, amit én nektek tanítok, ennyi. Utánajárunk, igaz-e, amit az Egyház tanít? – De ez csak a kezdet. Mert ha mindez igaz, akkor nekem bűnbánatot kell tartanom, és el kell indulnom a saját állapotomban az üdvösségem útján. Ez a folytatás. A vége pedig az, hogy odaérkezel a megfeszített Krisztus keresztyéhez. És kéred Őt, hogy a vérével mosdasson meg, azután etessen és itasson a tulajdon testével és vérével. – Ez a vége itt a földön ennek az útnak.”

És Tamás ezt járta. Ezt az utat járta. És életének a vége felé, amikor már majdnem mindennel készen van, fölmerül benne a kísértés – ember volt ő is, kísértések érték őt is!, és az ördög mondja neki –, hogy „Tamás, te itt összeírtál hetet és havat, és mindez egyszerűen nem tetszik az Úrnak! Nem igaz, amit írtál! Nem igaz, amit tanítottál!” – És akkor Tamás odamenekül a feszülethez, és a szívében ott jajgat a kérdés: „Uram! Valóban? De hiszen én azt írtam és azt tanítottam, amit Tőled hallottam!” – És akkor a feszületről hallja a szót: „Tamás! helyesen írtál rólam! Az igazság az, amit kicsi korodban megláttál: Isten van! Minden, ami e tényből következik és te leírtad – igaz.”

³⁹ *Roccasecca, Itália, 1226. – †Fossanuova, 1274. március 7.

Mennyi baj forrása, ha egy lélek nem ismeri föl ezt az alapvető igazságot: Isten van! És nem engedi, hogy az a természetes, józan ész, ami a lelkünkkel adva van, folytassa tovább a maga természetes logikájával a következtetést: ha pedig van Isten, akkor *ki ez az Isten?! Mit vár, mit kér tőlem?! Mit adhatok neki oda?!*

Szalézi Szent Ferenc⁴⁰ azt mondta, hogy a kegyelem olyan, mint a méhecske a virágban: bármilyen állapotban él valaki, ha jót akar, és engedi és akarja, a kegyelem termékkennyé teszi az életét; és hazavezeti a mennyországba. Szent Tamás ugyanezt mondja: ha ezt az alapvető igazságot fölismered, elfogadod, hogy *az Isten van!* és engeded, hogy minden, ami ebből következik, valóra váljon, bármilyen állapotban élsz – légy egy kis cseléd, egyetemi tanár, légy a világ tudósa, mindegy! –, a magad állapotában oda fogsz érkezni a megfeszített Krisztushoz.

Azonban akinek az életéből ez az alapfölismerés – Isten van! – hiányzik, annak szétesik az élete. Ezt követően pedig lehet igazságkeresés címén, jelentéktelen kérdésekről késhegyre menő vitákat folytatni. Míg ha ez az alapfölismerés megvan, minden, ami az emberrel történik, egységes egésszé áll össze, és a végén kikerekedik belőle a szent élet.

Imádkozzon értünk Szent Tamás, hogy Isten igazsága jelen tudjon lenni bennünk, személy szerint, mindegyikünkben. Legyen bennünk alázatos becsületesség a gondolkodáshoz. Becsületesség: meghallani a lelkiismeretünk szavát, és megtenni, amit mond. Amen.

Január 31. – Bosco Szent János áldozópap, a szalézi rend alapítója

Szentlecke *Fil 4,4–9*.
Evangélium *Mt 18,1–10*.

Testvéreim! Bosco Szent János áldozópap az ifjúság nevelésének az egyik legnagyobb szentje. A 19. században élt.⁴¹ Amikor 1888-ban 73 éves korában meghal, maga mögött hagy egy intézményt, amit nem önmagáról nevezett el, s azt sem engedte meg, hogy később róla nevezzék el, hanem – mint Szent Angéla,⁴² aki alapítását Szent Orsolyáról nevezte orsolyitáknak – Bosco Szent János a maga közösségét Szalézi Szent Ferenc⁴³ oltalma alá helyezte.

Mert Szent Ferenchez hasonlóan ő is úgy érezte és úgy látta, hogy a lelkipásztornak először is szeretettel kell közelednie az emberek felé. S nem azzal kell kezdenie, hogy a fejükre olvassa a bűneiket – „már megint mit csináltál!” –, hanem arra kell biztatni őket, hogy „bándd meg a bűneidet, azután... csinálj amit akarsz, csak bűnt ne kövess el... és örülj az életednek, amit, ha szépen éled, az örök boldogságban fogsz folytatni. Mert szeret az Isten!” – Mint Szalézi Szent Ferencnek, János számára is ez volt a lelkipásztorkodás alapelve.

Bosco Szent Jánosban az Egyház ismét megcsodálja azt, ami minden szentre jellemző, hogy nagyon élesen meg tudják különböztetni a jót és a rosszat. Adott esetben – mint Bosco János is – különbséget tudnak tenni az engedetlenség és a nagyobb jónak a szolgálata között. Mert azt elvileg mindenki tudja, hogy engedelmesnek lenni jó, engedetlennek lenni rossz. De annak fölismeréséhez, hogy „én ugyan most nem azt teszem, amit általában a szokás rendje szerint tenni kellene, még csak nem is azt, amit általában tőlem az előjáróm elvárhatna; hanem elindulok egy másik úton; nem lázadásból, hanem mert megláttam egy problémát,

⁴⁰ lásd január 24-én

⁴¹ *Becchi tanya, Torino mellett, 1815. aug. 16. – †Torino, 1888. jan. 31.

⁴² lásd január 27-én

⁴³ lásd január 24-én

bajt, és a lelkiismeretem diktálja, hogy az életemet kell odaadni azért, hogy ez a baj egy kicsit enyhüljön...” – ennek fölismeréséhez rendkívüli kegyelem, alázat és odaadás szükséges.

Bosco Szent János ennek nagy esete. Nagyon szegény gyermekkor és ifjúság után – melynek során megjárta sok iskolát, nem gimnáziumot, nem a gazdagabbak intézményeit, hanem mesterségeket tanult, egyiket a másik után – otthonról hozta magával a Gondviselésre hagyatkozó szegénység ismeretét és szeretetét.

Azután amikor pappá szentelik, megnyílik előtte a lehetőség, hogy kórházlelkész legyen. És ha ott marad, akkor nyilván a betegápolásnak a szentjeként ünnepejük ma. De nem maradt ott. Mert egyszer csak észrevette, hogy Torinóban, a már akkor iparosodó városban a fiatal fiúkkal nem törődik senki. Első „élménye” egy kamaszgyerek volt, aki betévedt a sekrestyébe, és a sekrestyés kidobta azzal, hogy „te még azt se tudod, hogy itt köszönni kell!?” talán lopni jöttél?!” – János pedig, a fiatal pap visszahívja ezt a gyereket. Észrevette, hogy ez a gyermek nem gonosz, nem azért jött most ide, hogy pimaszkodjon a sekrestyével, hanem ezt a gyereket senki nem tanította meg sem kereszttetésre, sem köszönteni, sem viselkedni. És átvillanhatott a lelkén az, hogy hát... igen... e gondozatlan, neveletlen kamasz számára a dolgok egyenes folytatás az – hiszen ő is élni akar! embernek született! –, hogy mivel senki sem tanította meg szépen élni, néhány éven belül a börtönben lesz. Mert először duhajkodni kezd, azután gonoszkodni kezd, azután be fog törni, esetleg gyilkolni fog. Vagy... forradalmárt nevelnek belőle az Egyház ellenségei.

És akkor – az akkori, hagyományos papi pályáktól eltérő módon, tehát engedetlenül – elindul és maga köré gyűjti ezeket a gazdátlan, apátlan-anyátlan, neveletlen gyerekeket.

János nem pedagógiai programot, nem tanügyi reformot hajt végre. Hanem szereti azokat az elesett, gazdátlan kis életkeket, akik egyszer csak elkezdenek özönlenni köréje. Egyik gyermek hozta a másikat, kettesével, ötösével, tizesével jöttek nap mint nap. Ő pedig kezdte tanítani őket – élni tanítani őket.

Múlt szombaton este itt, a templomunkban egy öreg, 85 éves szalézi atya ajkáról hangzott el, hogy az egész Don Boscó-i pedagógia kulcsmondata: „Bármit csinálhatsz, csak bűnt ne kövess el! És örülj az életnek!” Ez a szaléziekre mind a mai napig jellemző. Amikor az ember egy-egy szalézi intézetbe bepillant, mindig kiderül, hogy ezen alapelv szerint nevelik a fiatalokat. És ők ezt megérik, akkor is, ha egy esztergapad mellé állítják oda őket – most pedig esztergálunk, mert úgy tűnik, a te életed azzal fog eltelni, hogy esztergályos leszel –, s akkor is, ha bármi másra nevelik őket. Ezek a gyermekek engedik, hogy odaállítsák őket a munkaeszköz mellé és tanítsák őket dolgozni, mert rájöttek arra: „engem itt szeretnek”. S ezek a gyerekek tudnak imádkozni, tudnak nagyon vidáman játszani is. Nem gonoszkodnak egymás között, hanem megtanulják egymást is szeretni.

De ehhez kellett egy szent, aki odaadta az életét ezekért a gyerekekért meg ezért az intézményért. Miközben a kortársaitól újra meg újra azt kellett hallania: „Te nem vagy normális, gonosz vagy...” – az ellenségeitől azt kellett hallania: „Te világidegen vagy, ellensége vagy a többieknek...” Bosco Szent János pedig tudta, hogy nem így van. Tudta a lelkiismeretében: „Én szeretem az Urat, és próbálom tenni azt, amit Ő intézkedik, a többiekért. A kicsinyekért, a gazdátlanokért.”

Hálát adunk az Úrnak az ő szentjeiért. És kérjük Bosco Szent Jánostól a közbenjárást és segítséget, hogy tudjunk szeretni úgy, mint ő. Észrevenni a bajokat, s azután szeretettel segíteni; hogy aki felé segítő kezet nyújtottunk, az érezze meg, hogy *jó az Isten!* Jó bűn nélkül élni, Istenhez tartozni, hogy örülni lehessen az életnek. Amen.

Február

Február 2. – Gyertyaszentelő Boldogasszony

Szentlecke *Mal 3,1–4.*
Evangélium *Lk 2,22–40.*

Testvéreim! Az Evangéliumban hallottuk, hogy a Szűzanya meg Szent József a Törvény szerint fölviszik a hathetes kicsi Jézust, és bemutatják az Úrnak. És ezzel beteljesedett, amit az Úr Malakiás próféta által mondott: eljött templomába az uralkodó, az Úr. A Szűzanya ölében tartja a világ Világosságát.

Ezért szentel ma az Egyház gyertyát. Mindazok, akik az oltárról átveszik a lángot, megvallják: velem is megtörténik az, ami az agg Simeonnal, meg Annával, a prófétaasszonnyal történt. Amint ők magukhoz vehették Jézust, a világ Világosságát, úgy fogadjuk és vesszük át mi is a hit fényét a gyertya lángjával. A hitben pedig Krisztus világosságát.

De ebben az évben, amikor a kétezredik évre, a megváltás nagy jubileumára készülünk, próbáljuk meg a megváltás misztériumait, a ma ünnepelt misztériumot is, kicsit jobban szívünkbe fogadni és elmélyülni benne.

Amikor a Megváltót a különféle neveken megszólítjuk, a nevekkkel a hitünket is megvalljuk: *Ő Jézus, a Krisztus, az Isten Fia, a mi Urunk.*

Az öreg Simeon Jézusnak és Krisztusnak nevezte azt a pici gyermeket, aki mindössze hat hetes. Simeon látja, hogy a szülei hozzák és bemutatják az Úrnak, úgy, ahogyan meg van írva a törvényben. Simeon és Anna az üdvtörténetnek azt az eseményét éli meg, ami hatalmas jel, ugyanakkor olyan találkozás, ami azóta igazában minden hívő lélekben megtörténik.

Erről az öreg Simeonról – nem ismervén se apját, se anyját, senki hozzátartozóját – mindössze annyit tudunk, hogy egy öreg ember, aki ígéretet kapott a Szentlélektől, hogy addig nem hal meg, amíg meg nem látja a Szabadítót, a Jézust. Valószínűleg végigélte a Krisztus születése előtti századot, amely században szörnyű dolgok történtek Izrael számára. Kétszer is meg kellett élniük azt, hogy minden emberi próbálkozás hiábavaló, a Messiás nem jön, ez a nép nem tud megszabadulni. Az első ilyen tapasztalat a makkabeusi háborúkat követte, amikor fölcsillant a remény, hogy talán végre megszabadulnak. És akkor jött a 63. év Krisztus előtt, és a görögök karmai közül a rómaiak karjaiba esnek. Ez teljes összeomlás volt számukra: „Istenem, hát hol vagy? Hol az ígéreted?” – Ezek a kérdések mint nagyon fájdalmas imádságok Simeonban is megfogalmazódtak, aki ebben az időben bizonyára már meglett ember.

Azután eltelik majdnem harminc esztendő, és egyszer csak egy Heródes nevű ember megkaparintja Judeát. Akkor írják a 36. évet Krisztus születése előtt. Egy pillanatra fölvilanhatott, hogy talán most, most valami megváltozik! – Igen ám, csak hogy Heródes azzal kezdte az uralkodását, hogy kiirtotta a főtanácsot és diktatúrát vezetett be Jeruzsálemben. Az öregedő Simeonban így a kérdés egyre inkább panasszá vált, olyan zsoltáros panasszá: Uram Istenem, miért engedted, hogy a szőlőd, amit Te ültettél, és Te ígérted, hogy megóvod és termővé teszed, miért engeded, hogy ezt a szőlőt vadállatok legeljék és tiporják?⁴⁴

⁴⁴ Vö. *Zsolt 79.*

És ebben az állapotában egyszer csak kapja a választ (a Szentírás kifejezetten mondja, hogy *választ* kapott az öreg Simeon): „Te addig nem fogsz meghalni, amíg meg nem látod az Isten küldött Szabadítót, a Jézust, aki Krisztus lesz. Nem azért, mert emberek teszik azzá, hanem az Isten Fölkentje lesz, és hozza a szabadulást, amit te annyira vársz.”

Milyen lehetett az a reggel Simeon számára, amikor a lelkében hallotta a szót: „Most menj föl a templomba!” – Fölmegy. De a templomban egyelőre semmi rendkívülit nem lát. Egyszer csak azonban megint hallja a szót: „Ott jön! Ott hozzák azt, akire vártál, akiről ígéretet kaptatok ...” – És ráismer. S miután bemutatták az Úrnak ezt a kisdedet, a kicsi Jézust, az öreg Simeon megkéri Józsefet: „Add oda Őt nekem egy kicsit!” – és amikor ölbeveszi, fölfakad ajkán a hálaének: „Uram, most elbocsáthatod a te szolgádat, mert én láttam! És a történeti részletek engem már nem érdekelnek, mert csak napjaim vannak hátra, de boldog vagyok, hogy láttam Őt, és ezzel az én életem teljes.”

De ebben a pillanatban megjelenik mellettük az öreg Anna. És ebben a négyesben, Mária, József, Simeon és Anna, valamint a szabadító Jézus színe előtt elhangzik az utolsó előtti jövendölés. Az utolsót Keresztelő János fogja mondani. Ez az utolsó előtti jövendölés Máriának szól: „Mária! Ez a gyermek jel lesz! E gyermek előtt ketté fog válni az emberiség! Neked pedig kard fogja átjárni a szívedet.” – E szavak ellenére ez a négy ember boldog. Mégis boldog. Hiszen ott van közöttük Jézus, a Krisztus, a Szabadító.

És hogy ma az Egyház gyertyát szentel és gyertyás körmenetet tart, annak az az oka, hogy jelezni akarjuk a világ számára, hogy ugyanaz a Fényesség, amit Simeon meg Anna meglátott, a hitben a miénk. És e Fényesség befogadásánál nem számít az életkor. Egy valami számít: befogadom-e? Engedem-e, hogy Krisztusnak, a szabadító Krisztusnak a fényessége megvilágítson engem először belül – a szívemet és az értelmemet –, azután megvilágítsa a külső világomat – azt a pici részét a nagyvilágnak, ahol én élek?

Mert hány, de hány lélekben élnek ma is olyan Simeon-féle kérdések! „Uram Istenem, hát ezért éltem?” Egy szétesett házasság, egy hirtelen halál esetén, vagy egészen megöregedvén és egyedül maradva, esetleg minimál-nyugdíjon tengődve hány lélekben fogalmazódik meg Simeon kérdése: „Uram Istenem, hát ezt ígérted?”

És Krisztus fényessége mindent megvilágít, minden gyötrő kérdésre igazában megadja a választ. De erre a fényre vigyázni kell! Mert az Egyház nem fáklyát ad a kézbe, hanem gyertyát. Ezzel bátorít, és jelzi: „Figyelj csak, milyen gyöngye ez a kicsi láng! Ha nem vigyázol rá, könnyen elalszik. A hitedre ugyanígy vigyázz, mert az is törékeny! Ha azonban óvod, vigyázol rá, ha hitedet az imádság és a szentségi élet úgy öleli át, amint a gyertyalángot körülveszi a tenyered, meg fogod látni Isten csodáit.”

Merjünk örülni annak, hogy hiszünk. Aki hisz, az valójában nem tudja elképzelni, micsoda kínokat él át az ember, aki a hitetlenség sötétségében jár. Esetleg harsányan hirdeti közben, hogy ő a fölvilágosult ember. De a nagy kérdések, az élet alapigazságaira vonatkozó kérdések már halottak számára, meg vannak ölve a szívében. Egyszer, az élet egy pillanatában úgy látta, ezekre a kérdésekre nincs válasz, Isten tehát nincs, jobb ha nem is foglalkozom vele. – A baj csak az, hogy ezekkel a kérdésekkel az ember nem „foglalkozik”, hanem ezek a kérdések az élet egészét áthatják, és nem lehet kiiktatni, elfojtani őket a teljes ember sérülése nélkül.

Éppen ezért most ezt a szentmisét ajánljuk föl azért, hogy hálások tudjunk lenni a hitért. S ahogyan az öreg Simeon vette magához a kicsi Jézust, aki most jelen van itt az oltáron, úgy vesszük mi a már föltámadott Krisztust, és följajánljuk, bemutatjuk a templomban. Úgy mutatjuk be, ahogyan az Egyház tudja Őt bemutatni a világért áldozatul. Amen.

Február 3. – Szent Balázs püspök, vértanú

Szentlecke *Róm 8,31–39.*
 Evangélium *Jn 16,20–23.33.*

Testvéreim! Az a győzelem, amit az Úr Krisztus aratott a halál és az értelmetlen szenvedés meg a bűn fölött, az Ő Egyházában a szentségek és a szentelmények által árad a hívő emberek felé. A baj csak az – baj?! –, vagy inkább a hitnek a nehézsége? –, hogy a győztes Krisztus jele a *feszület*: a kereszt és a megfeszített Krisztus. Ezért nem könnyű hinni, nem mindig könnyű hinni. S főként nagy próbái a hitnek a betegségek és szenvedések. Az Úr Krisztus azért adta nekünk a szentségeket és szentelményeket, hogy ahhoz a győzelemhez segítsenek minket, mely a hit erejének jutalma.

A *szentségek* – hét szent jel – az embernek az élet fontos fordulópontjain és a leglényegesebb kérdések megoldásához adják a megszentelő kegyelem segítségét. A keresztség először adja a megszentelő kegyelmet, a többi szentség visszaadja, illetve úgy módosítja, ahogyan éppen a következő életállapothoz (házasság, papság) kell.

A *szentelmények* az élet apró mozzanataihoz hozzák a segítő kegyelmet. Szinte nem is lehet összeszámlálni, hogy az Egyház hányfajta szentelményt ismer és használ, kezdve a szenteltvízen, folytatva a lakás megáldásával, a szentképekkel, érmékkel ... és a mai Balázs-áldással.

A Balázs-áldás mint szentelmény az egészségünkkel kapcsolatos témakörökre vonatkozik: hozza és fölkinálja az ember számára a mindenható Isten és a megváltó Krisztus segítségét a betegségekhez és más küzdelmeinkhez.

Ez az áldás Szent Balázshoz kötődik, aki orvos volt, majd Szebaszte püspökévé választották. A hagyomány megőrizte róla, hogy – miközben amennyire lehetett, próbált kitérni üldözői elől, hiszen a keresztényüldözések idején élt⁴⁵ – végig az életén mindig, mindenkin segített. Mégpedig az áldásával tudott segíteni.

Mert hívő ember volt, aki tudta, hogy az Úr Krisztusnak mindenek fölött hatalma van. Ő, „a betegség ismerője”,⁴⁶ aki átélte a lélek szenvedéseit is – megkísértettséget és teljes elhagyatottságot⁴⁷ –, kereszthalálával és föltámadásával valóban legyőzte mindazt, ami az ember számára a betegségben és szenvedésben értelmetlen, céltalan, kilátástalan. Nem szüntette meg véglegesen ebben a földi életben a betegséget, nem vette el a szenvedést. Hanem ezek elfogadását annak a szeretetnek a jelévé emelte – a keresztáldozatával –, amely szeretet mindenre képes, mindenben győzedelmeskedik Istenért, a felebarátért, önmagáért.

Amennyiben egy embernek üdvösségére válik, Isten bármiben segít. Ezt bizonyítja a számtalan csodálatos gyógyulás, melyek a Balázs-áldáshoz és más szentelményekhez kötődnek. Ha pedig az ember úgy érzi, hogy most nem jön az a gyógyulás, amit annyira kívánt és kért, akkor a szentelménnyel jön az erő, elviselni azt a próbatételt, ami éppen következik; vállalni a lélek javaiért az áldozatot, ami Krisztus szenvedésének kiegészítése.

A Balázs-áldást fogadni azt jelenti: hívő ember vagyok, aki tudom, hogy az egészségem is a Teremtő Istentől való. És kérem a segítséget. Tudván, hogy van orvostudomány, vannak nagy orvosi eredmények, Istennek legyen ezekért is hála. De mindenekfölött tudom, hogy az egész orvostudomány nem tudja megtenni azt, amit a megfeszített Krisztustól kapott áldás tesz az életemmel. Mert Ő tudja adni az erőt is, mindenhez; a kórokozók legyőzéséhez is, a betegség viseléséhez is.

⁴⁵ †Szebaszte, Örményo., 307–16 között

⁴⁶ *Iz 53,3*

⁴⁷ *Mt 28,46; vö. Zsolt 21*

És egy igazán hívő, katolikus lélekre ez nagyon jellemző: ismeri a szentelményeket, szereti ezeket és él velük, ezért egész élete, minden apró mozzanatával együtt, az Úr Krisztus színe előtt és az Ő áldásával folyik. Így fogadjuk majd a szentmise végén a Balázs-áldást. Amen.

Február 5. – Szent Ágota szűz, vértanú

Szentlecke *IKor 1,26–31.*

Evangélium *Mt 25,1–13.*

Testvéreim! Az Egyház, végig a történelmén, hallja és éli, hogy menyasszonya a megváltó Krisztusnak. És amikor az ember megkérdezi: „Hol válik ez láthatóvá?” – akkor az Egyház elmondja, hogy ennek az első nagy esete a házasság. Ahol a férj és a feleség kapcsolata – ha hittel él a házasságot – a menyasszony-Egyház és Krisztus kapcsolatának a képe odaadásával, szeretetével, szolgálatával, az elajándékozott életekkel.

A másik nagy esete a szerzetesség, meg a lelkipásztorkodó papság. A szerzetességben az Egyház menyasszony-volta annyiban látható, amennyiben a szerzetes testestől-lelkestől csak az Úré. – A lelkipásztorkodó papságban pedig az Úr Krisztus gondoskodó szeretete mutatkozik meg az önzetlenül, szolgálatban, számlák nélkül elajándékozott életekben.

A szerzetesség kezdetét jelentik az ősegyházban a szüzek, főleg a vértanú szüzek. Közöttük az egyik nagy a ma ünnepezt szent, Ágota.⁴⁸ Sziciliában él, Cataniában. Mintegy 14 és 18 év között lehet az életkora, s keresztény. Az Egyház akkor mindössze 220 éves. És ez a lány fölfogja azt a kegyelmet: „Én Krisztus menyasszonya lehetek”. Egyszer csak elmegy a püspökhöz, és kéri, hogy „Püspök úr, adja rám a szüzek fátyolát. Ami annak a jele, hogy Krisztus menyasszonya lehetek – és akarom!” És hányszor, de hányszor megtörténik, hogy aki az Úr Krisztus jegyese lesz és fölfogja ezt a kegyelmet, arra szemet vet a világ!

Ágotának a neve azt mondja, hogy a „jóságos”. Nyilván föltűnt a környezetének, hogy ez a fiatal lány más, mint a többi. Nem táncolni jár, nem kacérkodik, meg nem abból csinál sportot, hogy hány férfit csábított már el – ez a lány valami titkot őriz. Mindenki megérezte ezt. A város hatalmas embere is, és elhatározta, hogy megszerzi őt. Kiderült azonban, hogy ezt a lányt nem lehet elcsábítani. Egy darabig ez a férfi nem is érti, hogyan lehetséges az, hogy van olyan nő, aki meg se rezdül a szép ruhák, ékszerek, pénz... a legkülönbözőbb kínálatokra. Azután egyszer csak megsúgják neki, hogy ez azért van, mert Ágota keresztény. És mivel éppen akkor folyik a Decius-féle keresztényüldözés, ez a férfi él a hatalom lehetőségével: akit nem tudott megvásárolni, azt most megpróbálja tönkretenni.

Érdekes, hogy megtehetette ezt. A Római Birodalomban, amely pedig „jogállam” volt, ismételten megtörténhetett az, hogy egy hatalmasság a bíróságon keresztül nyilvánosházba küldte azokat a nőket, akiket nem tudott megkaparintani. Abban a meggyőződésben tette ezt, hogy ott majd megváltoztatják a lány gondolkodását.

Ágotával is ez történt. És kiderült, hogy Ágotát nem lehet átnevelni. Belőle nem lesz utcalány. Akkor az a férfi, aki nem kapta meg őt sem így, sem úgy, bosszút állt rajta. Följelentette mint keresztényt. Ágotát perbe fogták, és nem egyszerűen kivégezték, hanem a börtönben halálra gyötörték.

Tudjuk róla, hogy amikor a kínzói úgy hagyták ott, hogy már nem volt emberi formája – véres, agyonkínzott test csupán –, s másnap reggel jöttek, hogy eltakarítsák a holttestet, ott találták Ágotát makkegészségesen, épen, fiatalon, szebben, mint előtte. S amikor megkérdezték, hogy mit műveltél, te boszorkány?! – ő csak annyit mondott, hogy én nem

⁴⁸ †251.

csináltam semmit, de Szent Péter eljött és meggyógyított. Akkor újrakezdték a kínt, míg csak meg nem ölték.

Honnan volt ezeknek a vértanú szüzeknek ereje egyedül, a maguk gyöngé, női mivoltában szembeállni bírakkal, bíróságokkal, hóhérokkal, kegyetlen férfiakkal?! Onnan, hogy élték a természetfölötti menyasszonyságot: „Ha én Krisztus menyasszonya vagyok, akkor az Úrnak van hozzá hatalma, hogy részesítsen engem az Ő megváltó szenvedésében. És én éppen a kíntások közepette, a halálomban élhetem meg azt, hogy maradéktalanul odaadom az életemet – nem a hóhéroknak, Őneki! Akinek a hűségemet őrzöm.”

Segítsen nekünk ez a vértanú szűz Ágota – akár házasságban, akár azon kívül élünk –, segítsen nekünk megélni azt, amit az Egyház és Krisztus kapcsolatában a mi feladatunk megélni és megmutatni a világnak. Megmutatni, hogy az Úr Krisztus él, szeret bennünket, lehet Őt viszonsszeretni; és amikor valaki ezt teszi, akkor nem álmodozik, nem illúziók áldozata, hanem már éli az örök életet. Amen.

Február 6. – Japán vértanúk: Miki Szent Pál és 25 társa

Szentlecke *1Kor 1,18–25.*

Evangelium *Mk 10,35–45.*

Testvéreim! Egy ilyen ünnepen, mint a mai, két dolgot csodálhatunk meg: az egyik a vértanúk ereje, amivel tudják vállalni a teljesen jogtalanul kimondott halálos ítéletet, és nem bosszúért lihegve halnak meg, hanem odaadják az életüket Krisztusért, tudván, hogy „én most átlépek a mennyek országába”. Ehhez olyan erő kell, amivel mi emberek a természetünk szerint nem rendelkezünk. A másik, amit megcsodálhatunk, az Egyház katolicitása térben is, időben is.

Mert a vallástörténelem arról tanúskodik, hogy sok vallásalapító volt már itt a Földön, de igazában mindegyik hozzá van kötve a saját kultúrájához, a saját korához. El is felejtik, vagy egy adott kultúrában tovább élnek, de a többi kultúrák számára teljesen idegen maradnak.

Az Úr Krisztus pedig, mert nem csupán egy különleges ember, aki vallást alapított, hanem az Istennek a Fia, aki nincs kultúrához kötve, hanem az Atyától az emberhez jön: japánhoz, eszkimóhoz, magyarhoz, négerhez, mindenkire.

És ezt abban lehet látni, hogy az evangéliumot minden nép befogadja, egyformán. Ez az egyforma befogadás azzal kezdődik, hogy fölhangzik az evangélium, a kicsinyek fölfigyelnek rá, s örömmel befogadják. Az okosak ellenben, a „bölcsek” meg az erősek elkezdnek védekezni. Ez egészen törvényszerű mindenütt. Ebből következik, hogy amikor a kereszténység megjelenik egy kultúrában vagy egy nép körében, már az első nemzedéknek vértanúi vannak. Akiket az okosak meg a bölcsek meg az erősek – jóllehet a saját népük gyermekeiről, a vérszerinti testvéreikről van szó! – megölnék, azzal a váddal, hogy „ti eláruljátok az ősök hagyományait, eláruljátok a kultúránkat”.

Dehogyan árulják el a kultúrájukat! Érdekes módon, mostanában tudatosodik az egész világegyházban, s az Egyház ezt most már tanítja is, hogy a kereszténység, Krisztus egyetlen kultúrához sincs odakötve, és egyetlen igazi kultúrának sem ellensége. De az önvédelemnek ezt a tévedését az okosak, az erősek és a bölcsek minden népben elkövették és elkövetik.

Ez történt Japánban is. A 16. század közepén érkezett Japánba Xavéri Szent Ferenc,⁴⁹ az első katolikus misszionárius, és 30 évvel később, a hatalom, öfelsége a császár úgy ítélte, hogy ezeket innen ki kell irtani, mert veszedelmet hoznak az országra. Először kitiltották az összes jezsuitát, majd eltelt 15 év és megölték ezt a 26 keresztényt. Közülük 6 idegen, külföldről jött, 20 azonban már bennszülött, japán. 3 jezsuita volt, a többiek többségében

⁴⁹ lásd december 3-án

hitoktatók, de van köztük néhány fiatal növendék is. És mindannyian meg tudtak halni Krisztusért.

A hatalom, mint annyiszor, velük szemben is cinikus. A kivégzés módjában is gúnyolódik. Azt mondja: „Igen? Ti keresztények vagytok? Ti hiszték Isten *megfeszített* Fiában? Akkor keresztben fogtok meghalni ti is!” – és keresztre feszítették őket. Ők pedig el tudták szenvedni a kereszthalált, mind, egytől egyig. Az Úr Krisztusnak ilyen ereje van.

Kérjük meg ezeket a távolkeleti testvéreinket – hiszen mivel az Úr Krisztus mindenkié, az Egyház is mindenkié, és aki keresztény, az testvére az összes többi kereszténynek –, kérjük meg őket, hogy imádkozzanak a világegyházért, hogy valóban jelen tudjon lenni a világban. Imádkozzanak a népekért, hogy el merjék hinni: a katolikus Egyház egyetlen kultúrájának sem ellensége. Nekünk pedig, akik katolikusok lehetünk, kérjük az állhatatosság kegyelmét, a szenvedésben is állhatatosnak megmaradó hit ajándékát. Amen.

Február 8. – Emiliáni Szent Jeromos áldozópap, rendalapító

Szentlecke *Iz 58,7–11.*
Evangelium *Mt 19,13–21.*

Testvéreim! Emiliáni Szent Jeromos⁵⁰ olyan rendet alapított, melynek neve azt jelenti: „mi a szegények szolgálói vagyunk”. 1537-ben halt meg, és akkor 51 éves volt. Ez azt jelenti, hogy a fiatalsága a 15. század végén a humanizmusnak, a reneszánsznak, meg Amerika fölfedezésének a bódulatában telt el. Ő maga is úgy gondolta eleinte, hogy „nekem is helyem van a nagyok és az erősek között, tehát katona leszek, hős leszek, híres ember leszek!”

Kapott is egy várat azzal, hogy „védd meg!” És nem tudta megvédeni. Huszonegynéhány évesen várkapitánként fogságba esett. És a fogságában ez az ember elkezdett gondolkodni: „Vajon mit ér a világ, és mit ér mindaz, amire eddig én törekedtem, ha egyetlen elvesztett ütközet meg tud semmisíteni mindent?”

És akkor eszébe jutott, hogy kicsi korában a szülei gyakran elvitték egy Mária-kegyhelyre, a Szűzanyához. És kezdett könyörögni Máriához, hogy „Szűzanyám, ha még van valami terve a te Fiadnak velem – én vállalom azt, megteszem”. – És a Szűzanya eljött, leoldotta a bilincseit és kivezette a börtönből. Ő pedig, mert velencei születésű volt, bilincseivel a kezében ment, és Velencében a Szent Márk téren elkezdte mondani az embereknek, hogy „ide nézzetek, csodát tett velem Mária!”

Azután pap lett. És papként észrevette Velencében az árvákat. Az elhagyott gyerekeket. Akiknek a szülei vagy meghaltak, vagy egyszerűen kitették a gyerekeket az utcára, pontosabban a csatornába. – Maga köré gyűjtötte őket és már nem volt érdekes számára, hogy ki mit gondol; egy dolog volt fontos, az, hogy aki gyöngébb, mint ő, annak ő kenyeret adjon, ruhát adjon, s ezeket a gyerekeket megtanítsa értelmes emberként élni.

Jó tudni, hogy pontosan vele egyidőben – mintegy 100 km-rel odébb – ugyanezt tette Merici Szent Angéla⁵¹ a kislányokkal. Ennek tudható be, hogy a reformáció éveiben és a reformáció vádaskodásai közepette ez a két szent – fölkarolva a nyomorultakat és rászorulókat – meg tudta mutatni, hogy az Egyház mire képes, amikor valóban teszi azt, amit az Úr Krisztus mond. Észak-Itáliát megmentették a reformációtól.

Azután amikor Szent Jeromos 50 éves lett, kitört egy járvány. Nem zavarta őt, hogy már rendfőnök, már nagyon sokan vannak mellette, sok városban ott vannak az intézetei: meggy, szedte össze a betegeket – és maga is megbetegedett. És a betegek között odaadta az életét.

⁵⁰ *Velence, Itália, 1486. – †Somasca, 1537. február 8.

⁵¹ lásd január 28-án

Az Egyházra ráhagyta a példát, hogy: „Vedd észre a nyomorultat! És ahogy tudsz, segíts.” Ugyanakkor Jeromos nagy példája annak is, hogy ezt a munkát – amit manapság „szociális gondoskodásnak” szoktak mondani – valamilyen formában intézményessé kell tenni.

Most ebben a szentmisében imádkozzunk azokért a testvéreinkért, akik már valamilyen intézmény kötelékében, szerzetben vagy másként, intézményesen tudnak segíteni a nyomorultakon. Mert eredményesen segíteni csak így lehet. Az igazi, hatásos segítséghez olyan közösségekre van szükség, melyeknek tagjai nem pénzért, nem világi javakért végzik a szociális munkát, hanem a felebaráti szeretet hősies tetteként, Krisztust látva a rászorulóban.

Ugyanakkor vegye oltalmába Szent Jeromos az árváinkat. A mai elhagyott gyermekeket. Imádkozzon értük, hogy találják meg őket olyan felnőtteket, akik őszinte Krisztus-szeretetből törődnek velük. Amen.

Február 10. – Szent Skolasztika szűz, a bencés apácák alapítónője

Szentlecke *1Kor 7,25–35*.

Evangélium *Mt 25,1–13*.

Testvéreim! A nyugati szerzetességnek férfi ágon az atyja Szent Benedek,⁵² női ágon az anyja Szent Skolasztika.⁵³ Testvérek voltak, s ők fogalmazták regulává azt az életformát, amely Krisztusért a szó szoros értelmében elhagy mindent, és egy közösség intézményes keretei között szereti az Urat, szolgálja a testvéreket, és a teljes élet odaadásával tesz tanúságot az Evangélium igazsága mellett.

Skolasztikáról írott emlék alig maradt. 120 évvel a születése után Nagy Szent Gergely⁵⁴ ír róla néhány mondatot.

De ha az ember egy kicsit ismeri az életet, akkor nem nehéz fölismerni, hogy Skolasztika valami olyasmit csinált Benedek háttérében, mint a Szűzanya meg azok az asszonyok, akik Galileából kísérték Jézust a nyilvános tevékenységének útjain. És amint a Szűzanya az édesanya jogán gondoskodott a Fiáról és a tanítványokról, s a család intézménye följosztotta őt erre a szolgálatra, ugyanígy Skolasztika, aki édes nővére volt Benedeknek, úgy tudta támogatni a testvérét, hogy senkiben sem ébresztett gyanút és gonosz gondolatokat: hát persze, segíti, mert a szeretője. Nem! A testvére volt! Amint a Szűzanya édesanya volt.

Ha az ember ezt tudja, akkor Benedek életrajzának adatait is másképp szemléli. Benedek ugyanis római egyetemistaként egyszer csak fölismerte, hogy „ha én itt maradok ebben a világban – s akkor írják az 500-as éveket, melyek során a császár nélkül maradt Római Birodalom a széthullás felé tartott –, akkor beszálok egy olyan gazdagságért, karrierért, hatalomért zajló polgárháborúba, aminek a végén megnézhetem magamat. Mi lesz az üdvösségemmel?!” És elment.

Nyilvánvaló, mire ez Benedekben megfogalmazódott, addig e két testvér között réges-régen zajlottak olyanfajta eszmecserek, hogy mit is lehetne tenni azért, hogy mindaz, amit az Egyházban az Úr Krisztus ad, valóra váljon bennünk. – Az is nagyon valószínű, hogy amikor Benedek Rómát elhagyta, egy pillanatra még hazament, s Skolasztikának megmondta: „Én erre az elhatározásra jutottam, úgy érzem, engem az Úr hív ki ebből a világból, s én most elmegyek remetének.” És biztos, hogy a helyet is megadta Skolasztikának, hova megy.

⁵² lásd július 11-én

⁵³ *Nursia, 480 körül – †Montecassino, 547 körül

⁵⁴ lásd szeptember 3-án

Benedek életrajza pedig elmondja, hogy valaki naponta vitt neki élelmet – érdekes módon akadt valaki, aki tudta, hova vigye az élelmet –, könnyen föltételezhető, hogy ez a valaki Skolasztika volt. Akiről maga Szent Benedek följegyezte, hogy kísérté végig az öccsének az életét, s támasza volt kétségekben, csalódásban, krízisekben.

Mert amikor Benedek Subiacóból menekült, nyilvánvaló, hogy megbeszélte ezt is Skolasztikával. Lehet, hogy azzal kezdte: „Tudod, húgom, én eddig azt hittem, hogy itt lehet valamit csinálni, és kiderült, hogy nem. Nem, itt nem lehet.” – Nem ezt a szót használta talán, de a tapasztalata az lehetett, hogy a bűnnek olyan struktúrái vannak itt, amin egyszerűen nem lehet keresztültörni. – Skolasztika pedig a maga gyakorlati életérzékekkel, érzékeny lelkével megmutatta Benedeknek azt a kicsi lehetőséget, azt a kis részt, ahol mégiscsak ki lehetett törni azokból a struktúrákból.

És nagyon nyilvánvaló az is, hogy a Benedek-féle regula azért lett olyan életszerű, olyan nagyon emberi és ugyanakkor nagyon evangéliumi, mert – amint Gergely pápa mondja – Benedek minden évben egyszer lejött Monte-Cassino kolostorából, és Skolasztikával egy egész éjszakát átbeszélgettek a lelki dolgokról. – Nem az álmaikról. Hanem például a reguláról, hogy ez hogyan is legyen?! Hogyan lenne jó? Skolasztika keze nyoma ott érződik a regulán is, amit maga is természetesen kötelezőnek tartott a saját kis közössége számára.

És mindebből olyan életforma kerekedett ki, ami először is mind a mai napig él és életképes a bencés apácáknál. Másodszor: 600 éven keresztül itt, Nyugaton szerzetesnőnek lenni azt jelentette, hogy Skolasztika lánya lettem mint bencés apáca. Más variáció nem is kellett.

Ez történik akkor, amikor a kegyelemmel együttműködik egy lélek, aki fölismeri, hogy mi a dolga az Egyházban.

Foglaljuk imáinkba elsősorban a bencés apácákat, azután mindazokat, akik bármely szerzetesrend kötelékében mint intézményben szolgálnak és adják oda az életüket az Úr Krisztusnak. Adjunk hálát értük. Adjunk hálát azért, hogy a kegyelem annyira erős, hogy ma is megszólítja azokat, akiket meg akar szólítani. A nagyobb csoda pedig az, hogy a megszólítottak meg is hallják ezt a hívást. – Hálát adunk értük, mert nemcsak az ő üdvösségük gyarapodik ettől, hanem a miénk is. És az egész Egyházé is. Amen.

Február 11. – A Szűzanya Lourdes-i jelenése

Szentlecke *Jel 12,1–6.*
Evangélium *Lk 1,26–38.*

Testvéreim! 1854-ben a pápa kihirdette a szeplőtelen fogantatás dogmáját. Különös idők voltak akkor. Már 70 év eltelt a francia forradalom óta, s Európa túl volt egy újabb forradalmi hullámon is. Mindezek után úgy tűnt: „Na most, végre az Egyházat ízekre szedtük szét, megfosztottuk mindenétől, amije volt, amivel jót tudott tenni, ott áll nincstelenül és – igazában – bohócot lehet belőle csinálni. Azután majd eltemetjük. Mert a 19. századi fölvilágosult világ ugye tudja, hogy mese az egész, mese mindaz, amit az Egyház tanított.”

Ez akkor nagyon benne volt a levegőben. És a pápa mégis vette a bátorságot – pontosabban kapta a kegyelmet –, hogy szembeszálljon ezzel a teljesen istentelenné vált világgal, s megfogalmazza azt, hogy: „Az a Mária, akihez az Úr elküldte Gábrielt, a teremtmények legszebbike, ő a Szeplőtelen. Mert az Istennek gondja van arra, hogy ígéretei a maguk idejében beteljesedjenek. És az istenszülőnek szeplőtelennek kellett lennie, hogy világra hozhassa a Bárányt, aki igazán áldozat lehet értünk – és itt a pápa elkezdte vallani az Egyház és a világ bűneit –, értünk, bűnösökért.”

De úgy tűnt, ez csak olaj a tűzre. Az akkori sajtó tele volt azzal: „Most tessék nézni! Itt, a modern világ kellős közepében, ahelyett, hogy az Egyház fölismerné a véget, mit csinál a pápa?! – Dogmát hirdet ki! És ráadásul milyet!”

És a dogma kihirdetése után négy évvel a Szűzanya megjelent valakinek, aki nemcsak hogy nem várta őt, de fogalma sem volt arról, mi az, hogy *szeplőtelen fogantatás*. Megjelent egy kicsi, 12 éves, majdnem analfabéta, semmilyen szempontból sem különösen tehetséges kislánynak, Bernadettnek. Aki még a harmadik alkalommal is, amikor látja a „titokzatos hölgyet”, megkérdezi: „Ki vagy te?” – Még csak véletlenül sem fordul meg a fejében, hogy hiszen ő a Szűzanya! És akkor Bernadettnek a Szűzanya bemutatkozik: „Én vagyok a Szeplőtelen Fogantatás.”

Erre a kicsire, erre a gyöngye kislányra rábízta Mária: „Menj és mondd meg a plébános úrnak, hogy építsenek ide templomot. Azután fakassz egy forrást.” – Bernadett a tulajdon tíz körmével kaparni kezdi a földet, és fölfakad a csodatévő forrás, mely mind a mai napig nem apadt el. Nagy jele lett annak, hogy mi is történt ott, Lourdes-ban!

Mert az Egyház ezzel a jelenéssel bizonyosságot kapott arról, hogy a világ csinálhat amit akar, az Egyházat ki lehet fosztani, a papokból bolondot lehet csinálni, a hívőket lehet gúnyolni, az Egyházzal ugyanúgy meg lehet mindent csinálni, mint Urával, Krisztussal, akár meg is lehet feszíteni. Ez mindez semmit sem változtat azokon a tényeken, amikben az Egyház és a hívő ember hisz. A tagadás, gúnyolódás és mocskolódás semmit nem változtat azon, hogy Isten mekkora szeretettel gondolta el az üdvösség tervét, s micsoda hatalommal valósítja meg azt végig a történelmen és mindazok életében, akik hisznek.

Amikor mi ezt a jelenést ünnepeljük, akkor emlékezünk és hálát adunk, meg egy kicsit megerősödhetünk a hitünkben, hogy a mi Istenünk és azok, akik az övéi – főleg a mennyországban lévők –, ilyenek. Nekik nem kell ellencikket írni a sajtóba, nem kell ellenriportokat készíteni a televízióban, rádióban, nem kell egy nagyobb hatóerejű adót fölállítani azért, hogy elnémítsák az összes többieket. Ahol akár a Szűzanya, akár az Úr Krisztus megjelenik, ott elnémul minden ellenkezés, és a hit fölujjong: úgy van, ahogy hallottuk, úgy van, ahogy hinni tudjuk!

Ennek a jelenésnek megható emlékét őrzik számtalan templomban a – kisebb vagy nagyobb, s ilyen vagy olyan művészi szinten fölépített – Lourdes-i barlangok. Mert a Szűzanya él! Mégpedig föltámadott testében él. És ő megteheti, hogy megjelenik, amikor Isten országának gyarapodásáért ennek kell történnie.

Örüljünk annak, hogy hittel tudjuk hallgatni a tanító Egyházat. Örüljünk annak, hogy tagjai vagyunk annak az Egyháznak, amelyik a mai világban is szenved, de aki ennek az Egyháznak tagjaként célba ér, az oda kerül az Úr Krisztus mellé, a Szűzanya mellé, a szentek közé.

Imádkozzon értünk Mária, a Lourdes-i Boldogasszony, hogy meg tudjuk őrizni a hitet, és amikor kell, meg tudjuk védeni; s megérkezzünk hozzá, a mennyek országába, ahol színről színre fogjuk látni őt is, és az ő Fiát is, mindörökkön örökké! Amen.

Február 14. – Szent Cirill és Szent Metód miszionáriusok

Szentlecke *IKor 1,18–25.*

Evangelium *Mt 10,5–15.*

Testvéreim! Szent Cirill⁵⁵ és Szent Metód⁵⁶ a 9. század két nagy misszionáriusa. Cirill 869-ben halt meg, 42 évesen, a bátyja, Metód 16 évvel élte túl. 70 éves volt, amikor meghalt.

⁵⁵ *Tesszalonika, 827. – †Róma, 869. február 14.

⁵⁶ *Tesszalonika, 815 körül – †Velehrád, 885. április 6.

A Bizánci Birodalom polgáraiként születtek, Tesszalonikában. Tesszalonika akkor Dél-Európának a keleti széle, de a 9. században az Egyház még egységes. Még nem történt meg a keleti szakadás, nagy nyelvi különbségek vannak, de Európa Írországtól kezdve egészen Tesszalonikáig, s északon, a Balti-tengertől egészen Afrikáig katolikus keresztény – ott, ahol keresztény. De hatalmas területek vannak, ahol a törzsenként élő népek egyelőre még nem hallottak semmit az Újszövetségről, megváltásról, kereszténységről.

Ők ketten fölismerték azt, hogy: „Ha én az Evangéliumot el akarom valakinek mondani, nem elég, hogy a saját anyanyelvemen prédikálok neki, s azután – meghallotta, nem hallotta meg, megértette, nem értette meg – mosom a kezeimet, én elmondtam, és odább állok. Nem elég. Ha valakit oda akarok vezetni Krisztushoz, akkor az anyanyelvén kell őt megszólítanom. És az üdvösségnek a misztériumát az ő saját nyelvén kell elmondanom, és az ő kultúrájába ágyazottan kell megmutatni az utat a mennyország felé.”

Ez kettőjük hatalmas fölismerése és egyben óriási feladata volt. Ők ugyanis görög kultúrában nőttek föl, de küldetésük a szláv népekhez szólt. Azt is jó tudni, hogy akkor a magyarság még valahol az Etelköz tájékán volt. A honfoglalás ugyan néhány évtized múlva megtörténik, de amikor Cirill és Metód átvonul ezen a területen s megy Észak felé, elsősorban az itt élő szlávokkal találkozik.

De ennek a két szentnek meg kellett tapasztalnia azt is, hogy az emberi gyöngeség meg a szűklátókörűség mennyire gátat tud szabni az Evangélium terjedésének. Cirill észrevette, hogy a szlávoknak déltől északig alapvető hiányossága az, hogy nem ismerik az írást, nem tudják leírni a dolgaikat. A nép zöme természetesen analfabéta, a legműveltebbek megtanulnak görögül vagy esetleg latinul, de a saját dolgaikat nem tudják rögzíteni anyanyelvükön. Ezért a görögből kiindulva kidolgozta az ábécét, amivel a szláv nyelvet le lehetett írni. S amikor a pápától megbízást kapnak – „menjetek és hirdessétek Krisztust!” –, akkor már viszik magukkal a legalapvetőbb liturgikus könyveket szláv nyelven.

Cirill egész fiatalon meghalt, Metódnak viszont volt alkalmja meg tapasztalni, hogy a Nyugat milyen fönntartásokkal van a Kelettel szemben, és viszont, a Kelet micsoda gyanakvással nézi a Nyugatot. Ugyanis a salzburgi érsek, aki úgy vélte, hogy a Lajtától és az Oderától keletre eső terület természetesen az ő missziós területe – ez a Metód pedig jön és egészen más módon, szlávul térít, szemben az ő latin, nyugati kultúrájával –, be is börtönöztette Metódot. Két és fél évig nagyon kemény fogságban tartották.

De amikor a Metód kiszabadult, nem bosszút állt, meg nem átkokat szórt a salzburgi érsekre, hanem a kereszt tapasztalatával szelíden, de határozottan visszatért a szlávokhoz és folytatta a térítést: a püspökük lett.

II. János Pál pápa pedig megkérte ezt a két szentet, hogy „Szent Benedek mellett legyetek ti is Európának a védőszentjei! Ennek a most unió felé törekvő Európának a védőszentjei.” Mert a világ ma azt hiszi, hogy amit a korábbi évezredekben nem sikerült megcsinálni – ti. az egységes Európát (amit pedig sikerült érte megtenni, azt a 20. század elején szétrombolták) –, a világ most azt hiszi, gazdasági alapokon meg lehet tenni: gazdasági alapokon föl lehet építeni az egységes Európát. – Nem lehet. Az embereket gazdasági alapon eggyé tenni nem lehet. Eggyé tenni – eggyé válni egyedül a megváltó Krisztusban lehet.

Imádkozzon ez a két szent a mai Európáért! Hogy azok a nemzetek, amelyek kicsit meg vannak szédítve az Európai Unióval, tudjanak hűségesek maradni Krisztushoz. S ezáltal a kritikus pillanatokban ne egymást átkozzák, ne ellenfelet lássanak egymásban, hanem forduljanak oda Krisztushoz, az *egység egyetlen elvéhez*.

És mi magunk is, amikor a közügyekért imádkozunk, jó lenne ezt is odatenni az imádságos témáink mellé: „Jézusom, könyörülj rajtunk és segíts! Hogy ne nélkülöd – s főleg ne ellenedre! – akarjuk az Európai Uniót megvalósítani, hanem Veled, Általad és Érted! Amen.

Február 17. – A Szervita Rend 7 szent alapítója: Szent Bonfiglio, Bonagiunta, Manetto, Sostegno, Amadio, Ugucione, Alessio

Szentlecke *1Jn 2,15–17.*
Evangélium *Mt 13,42–52.*

Testvéreim! Ma annak a rendnek az alapítóit ünnepeljük, amelyiknek a temploma tőlünk, az Egyetemi templomtól néhány száz méterre van, a Szervita téren, a szerviták temploma. A szerviták a hívő nép tudatában úgy élnek, mint akik rendkívüli módon tisztelik és szeretik a Szűzanyát. A kármeliták is ezt teszik, de másként.

A 13. században adta az Úr ezt a rendet az Egyháznak. Csodával adta, mint ahogy minden rend születése maga a csoda, ez azonban közülük is kiemelkedik. Ebben az esetben ugyanis egyszer csak 7 férfi egyetértően akart valami olyat, ami a világ szemében örültség. De épp ez volt az ő megjelenésüknek a rendkívülisége. Mert ha ilyesmi eszébe jutott Assisiben egy Ferencnek,⁵⁷ arra lehet mondani, hogy ő bolond; ha ugyanakkor szinte ugyanaz eszébe jutott Domonkosnak,⁵⁸ arra is lehet mondani, hogy ő a másik bolond; de hogy egyszerre hét embernek jusson eszébe ugyanaz, erre már nem lehetett rászütni, hogy mind a hét egyszerre bolondult meg. Nem, ez a hét férfi egyszerre kapta meg az igazság ismeretét. Mégpedig egészen rendkívüli módon.

Firenzében éltek akkor, amikor az 1210–20-as éveket írták. Mai fogalmaink szerint Firenzében akkor született meg a kapitalista társadalom. Olyan gazdagság kezdett főlhalmozódni ebben a városban, ami egész Itáliában egyedülálló volt. Mégpedig épp a kereskedelme révén született meg ez a gazdagság.

Adva volt hét kereskedő, a legkülönbözőbb életkorokban, akik járták Európát, Észak felé is, föl egészen Flandriáig. És az üzlet ment: befektettek egy aranyat, lett belőle kettő; befektettek százat, lett belőle 200 vagy 500. Az egész város becsülte őket, mert ügyesek voltak, s végső soron a városnak hozták a jövedelmet.

Jött az 1233-as év, amikor ez a hét ember, akik először a kereskedelembe találkoztak, meglepődve fedezte föl, hogy benned is, bennem is ugyanaz a gondolat moccan: mit ér nekünk, ha egy aranyból ezret tudunk csinálni, de a lelkünk kárát vallja? Akkorra Assisi Szent Ferenc már meg is halt, de az emberek százai léptek a nyomába, és önként vállalták a szegénységet. Már Domonkos is meghalt, sőt, Erzsébetet,⁵⁹ a mi Árpádházi Erzsébetünket már szentté avatták. Mindegyikük életében a szegénység szeretete ragyogott föl.

És akkor ők heten elhatározták, hogy „mi is vállaljuk a szegénységet, mégpedig a Szűzanya szolgálata kedvéért”. Ez volt a Szentlélek nagy ajándéka számukra, hogy megértették: többet ér nekünk, ha a názáreti ház szegénységében szolgáljuk a Szűzanyát és az ő Szent Fiát meg az ő híveit, mint ha tonnaszám halmozzuk föl az aranyat a házainkban.

Általános megdöbbenést váltott ki, amikor híre ment, hogy ez a hét nagyon jól érvényesülő kereskedő megjelent a város jegyzője előtt és végrendelkezett: a családjuknak lekötötték bizonyos vagyonrészt, a többit odaadták a szegényeknek, és elhagyták a várost, elvonultak remetének.

Firenzének belecsendült a füle. Mint ahogy a mai világ füle belecsendülne, ha híre menne (persze, ha a média egyáltalán beszélne róla), hogy hét nagy bankár fogta magát és elment – mondjuk – ferencesnek.

⁵⁷ lásd október 4-én

⁵⁸ lásd augusztus 8-án

⁵⁹ lásd november 19-én

Ők meg tudták tenni. Az Egyház nem győz hálát adni azért, hogy ezek az emberek nem csak azt a kegyelmet kapták meg, hogy meglássák az igazságot, hanem az erőt is megkapták hozzá, hogy le tudják vonni a gyakorlati életre vonatkozó következményeket. Mert a törvény áll, mind a mai napig, és áll a világ végezetéig, hogy mit használ az embernek, ha megnyeri az egész világot, de a lelkének kárát vallja. Mit ér neked, ha olyan bankszámlád van, mint senki másnak, a lelked pedig kárát látja? Mit ért neked az egész? Ugyanakkor mindent megér, ha az ember lelke jó úton van, s a hitben, reményben meg a szeretetben biztonságban tudhatja magát.

Hálát adunk ezért a hét szent rendalapítóért. S megkérjük őket, hogy elsősorban szerte a világban élő szervitákat, azt a néhányat is, akik itt élnek közöttünk (a testvérek közül talán nem mindenki tudja, hogy szervita az az öreg, nyolcvanegynéhány éves atya is, aki péntek délelőttönként itt szokott gyóntatni), vegyék oltalmukba. S vegyenek oltalmukba minket is, hogy ezt a nagy alaptörvényt el ne felejtjük: a lelkünk üdvössége mindennél többet ér! Amen.

Február 21. – Damjáni Szent Péter püspök, egyháztanító

Szentlecke *2Tim 4,1–8.*

Evangelium *Mt 5,13–19.*

Testvéreim! Idén,⁶⁰ hogy ilyen későn kezdődik a nagyböjt, találkozunk néhány olyan szenttel, aki szinte teljesen ismeretlen. Mert más években ilyenkor már nagyböjt van, amikor a szentek kicsit visszahúzódnak a liturgiában.

Ilyen ismeretlen szent a ma ünnepelt Damjáni Szent Péter⁶¹ is, aki valószínűleg ugyanabban az évben született, mint a mi Szent Imre hercegünk. Tehát 1006–1007-et írtak, amikor született, Észak-Itáliában, egy koldusszegény napszámos családban. És mint lenni szokott, ennek a családnak van hét–nyolc–kilenc gyermeke. Péter a legkisebb. Olyan 2–3 éves, amikor előbb a mama, azután a papa meghal. Őt magához veszi az egyik, akkor már házas bátyja, s Péter az emlékeiben följegyezte, hogy bizony kemény kézzel bántak vele. Keserű volt a kenyerre minden áldott nap. De volt egy másik bátyja is, Damján, aki pap lett, s amikor megtehetette, magához vette a kis Pétert. Ennél a bátyjánál Péter annyira otthonra talált, hogy fölvette a nevét is. Ha magyarul beszélt volna, azt mondta volna, hogy az én nevem ezek után Damjánfi Péter (Damján fia Péter). A latinból átvéve ezt mi úgy mondjuk: Damjáni Péter.

Ez a pap-fivér észrevette, hogy ebbe a Péterbe nem kevés ész szorult. Okos, ügyes. Taníttatta. Péter pedig tanult, és alig 20 évesen iskolát nyitott. Özönlöttek hozzá a növendékek, mert fiatal volt, szimpatikus volt, okos volt, jól tudott tanítani. Egy-két év leforgása alatt meggazdagodott. És akkor a dolgok természetes rendje szerint gondolhatta volna azt is, hogy: „Na, akkor én most elkezdem bepótolni mindazt, ami a gyerekkoromból kimaradt, illetve a szegény testvéreimet fölkarolva rendbe hozom a család ügyeit”.

Nem ez történt. Hanem ez a fiatalember hallja a hívó szót: „Péter! Én tőled sokkal többet várok! Neked sokkal többet készítettem, mint azt, hogy gazdag légy – a pénzben.”

És az egyik napon, amikor a tanítványok az iskolába jöttek, az ajtót zárva találták. Keresik a tanár urat, s kiderül, hogy eltűnt. Nem megölték – eltűnt. Hónapok múlva híre jött, hogy elment remetének.

Éveket töltött a remeteség magányában, s megízlelte, hogy a világ minden hírnevével és gazdagságával szemben az a találkozás, amit a lélek néha már itt a földön is megélhet

⁶⁰ 2001-ben.

⁶¹ *Ravenna, 1007. – †Faenza, 1072. február 22.

Istennel, többet ér mindennél. S megér mindent. Azt is megéri, hogy az ember elhagyjon érte mindent.

A műveltségét azonban vitte magával. És ezt a többi remete észrevette: ha ez a Péter szóal meg a vasárnapi szentmisében (mert nem tudjuk mikor, de pappá szentelték), az más, mint a többiek szava. Rábízták tehát a remeték tanítását. És híre ment, hogy ha ez a Péter akár mint pap, akár mint remete az Úristen dolgairól megszólal, másként, jobban szóal meg, mint bárki más.

Egyszer csak futár jön, és a pápától hoz levelet: „Fiam, azt akarom, hogy itt légy mellettem. Tanácsadóm légy és segíts nekem!” Segíts abban a küzdelemben – és akkor írják az 1050-es, 1060-as éveket –, amit a papságért, az Egyházért kell folytatni, mert baj van.⁶² Majd amikor Péter találkozik a pápával, a pápa közli vele: „Kinevezlek téged püspökké, sőt a bíborosom leszel. A közvetlen munkatársam leszel.”

Tíz évig volt Péter a pápa mellett. Akkor kérni kezdte, könyörögve kérte a pápát, engedje őt vissza a remeteségbe: „Amit tudtam, megtettem – mondta –, s hidd el nekem, szentatyám, ha visszaengedsz a remeteségbe, én ott az imáimmal többet tudok neked segíteni, mint itt, ha ide küldesz, oda küldesz, ezt a levelet írom meg neked, azzal tárgyalok... Többet fogok neked segíteni a remeteségből!” – És a pápa elengedte.

Amikor visszatér a remeteségbe, akkor már ott van a helyén az a Hildebrand, aki két év múlva VII. Gergely⁶³ néven lett pápa, és megvívta a császárral a nagy harcát. Péter akkor Péter már halott. 1072-ben az Úr elvitte magával. De ránk maradt egy élet, amelyik remete is, püspök is, bíboros is, ismételten szentszéki követ, ismételten tárgyal a pápa nevében, nagyon keményen és nagyon eredményesen, aztán megint eltűnik a világ elől. – Ránk hagyta a példát, hogy az Istenre hallgató lélek és az Isten akaratát követő lélek mennyi áldás forrása az Egyház egészének is, önmagának is.

Segítsen nekünk ez a szent remete meghallani az Úrnak a szavát, amikor hív. Meghallani, amikor parancsol. És megtenni azt, amit az Ő kedvéért bármilyen helyzetben – ma is – meg lehet tenni. Amen.

Február 22. – Péter katedrája

Szentlecke *1Pt 2,1–9.*
Evangélium *Mt 16,13–19.*

Testvéreim! Az evangélisták elbeszélése szerint három olyan pillanat volt, amikor az Úr Pétert kiemelte a többiek közül. Az első, amely jelezte már a következőket, az volt, amikor a teljes ismeretlenségből Péter találkozott Jézussal, aki azt mondta neki: „Te Jónásnak vagy a fia, de majd Péter lesz a neved.” – Simon nyilván nézett egy nagyot, hogy ez meg mi?! Életemben nem találkoztam veled, és megváltoztatod a nevemet...

Azután jön a Fülöp Cezareája pillanata, amikor a látottak és a kegyelem birtokában Péter először mondja ki a nagy hitvallást: „Te vagy a Krisztus. Az élő Isten Fia.” – És hallja a választ: „Te meg a Péter vagy, a Szikla, akire ráépítem az Egyházat.” Majd az utolsó vacsorán Péter megint hallja: „Simon, a sátán kikért titeket, de én imádkoztam érted, hogy majd ha megtértél, akkor te légy az, aki megerősíted a testvéreidet.”

És harmadszor, a Föltámadás után a Tiberiás-tenger partján Péter hallja a kérdést: „Simon, Jónás fia, szeretsz-e engem jobban mint a többiek?” – És háromszor hallja: „Legeltesd bárányaimat!”

⁶² Az investitúra-harcban a pápáknak az egyházi méltóságok kinevezési és beiktatási jogáért kellett megharcolniuk a világi uralkodókkal.

⁶³ lásd május 25-én

Mindannak, amit ezek az Úr ajkáról elhangzott fölhatalmazások és megbízások jelentenek, lett a jelképe Péter széke, Péter katedrája, amit az első keresztények féltő gonddal tiszteltek és őriztek. Aki eljut Rómában a Szent Péter-bazilikába, az a bazilika apszisában, fönny, jó magasan lát egy nagyon szép trónszéket, amibe bele van foglalva Péter széke, amiben ő ült annak idején. De ez a szék igazában nem is Péternek, hanem a pápaságnak lett a jelképe.

E szék a tanításnak, a kormányzásnak meg az ítéletnek is a képe. Az Úr megtehetette volna azt, hogy Pétert kiemeli a halandóknak a sorából, föltámasztja és azt mondja: „Péter, mindaddig, amíg Én visszajövök, ülj a székedben. Te vagy a pápa mostantól a világ végéig!” – Bizony nézne egy nagyot a világ. Meg lehetett volna csinálni ezt is! És az Úr nem ezt választotta. Hanem azt, hogy egy és ugyanazon pápai székbe nemzedékről nemzedékre újabb és újabb Péterek kerüljenek, és őrizzék azt, amit a föltámadott Krisztus átadott Péternek meg az apostoloknak. Meg az Egyháznak.

És ez nagyobb csoda! Hogy immár a 274. pápa csorbítatlanul, hamisítatlanul, veszteségek nélkül őrzi a természetfölötti életnek ugyanazt a kincsét, amit az Úr Péternek átadott.

Aki egy kicsit is ismeri az embert, önmagát meg általában az embert, azt ez sokkal inkább elgondolkoztatja, mint ha ugyanaz a Péter ülne immár kétezer éve ugyanabban a székben. Mert ezt biztosítani nemzedékről nemzedékre és korszakról korszakra (van ókor és barokk, és reneszánsz és újkor – és az Egyházban élő Krisztus tanítása ugyanaz, változatlan!), ezt megőrizni nagyobb erő kell, mint egyszer föltámadottan megmaradni az életben.

Adjunk hálát az Úr Krisztusnak azért, hogy mi Péter katedrájáról hallhatjuk az élet ígét. És örüljünk annak, hogy az a pásztor, aki Péter utódeként ma II. János Pál pápa, mindazokat, akik hallgatnak rá, akik vállalják a vele való közösséget, akik adott esetben kérik tőle a bűcsúkat, mindig az élő Krisztushoz vezeti oda, a Megfeszítetthez, a Föltámadotthoz.

És foglaljuk imáinkba a Szentatyát, János Pál pápát, hogy a feladatot, amit mint Péter kapott, teljesíteni tudja, kifogástalanul. Amen.

Február 23. – Szent Polikárp püspök, apostoli atya, vértanú

Szentlecke *Jel 2,8–11.*
Evangélium *Mk 10,35–45.*

Testvéreim! Szent Polikárpot⁶⁴ apostoli egyházatyának tiszteljük. Ami azt jelenti, hogy azoknak a szent tanítóknak a nemzedékéhez tartozik, akik még hallgatták az apostolokat. Tehát ez a második és a harmadik nemzedék az Úr Krisztus halála és föltámadása után.

Polikárp Szent Jánosnak⁶⁵ volt a tanítványa. Valószínűleg Szent János maga szentelte őt Szmirna püspökévé. Az a kis részlet a Jelenések könyvéből, amelyik a Szmirna angyalának szóló levél, Polikárpnak szól. Az öreg János írja az akkor még javakorban lévő Polikárp püspöknek. Azután Polikárp is megöregedett.

Még egész fiatalon hallhatta Jánostól azt a jelenetet, amit az evangélista elmondott nekünk. János is, Jakab is fölfogták, hogy nekik megadatott, hogy a Szűzanya meg Szent József után a legközelebb legyenek Jézushoz. És amint Péterben megszületett a nagy fölismerés, hogy „Te vagy a Krisztus!”, bennük is megfogant, hogy ehhez a Krisztushoz tartozni valami igen nagy dolog. Ő az Isten országát hozza. Tapasztalták. Hallották hatalmas szavát, és látták a csodákat, amiket művel. S beszél egy országról. – És akkor Jánost is, Jakabot is elindítja a jövő biztosításának a vágya: „Mester! Ígérd meg nekünk azt, hogy ha a trónodra ülsz, akkor Jakab a jobboldon, én, János a baloldon, (mert én vagyok a fiatalabb, de a

⁶⁴ *69 előtt – †Szmirna, 155. február 23.

⁶⁵ lásd december 27-én

balodon azért) ott ülhessek!” – És amikor Polikárp mint fiatal tanítvány hallgatja Jánostól ezt, nyilván még nem érti, amit János már kezdett érteni, hogy mit jelentett az, amit az Úr mondott: „Tudtok-e inni a kehelyből, amelyből én inni fogok?” Azaz: igazán sorsközösséget akartok vállalni velem? Mert a sorsközösség velem azt jelenti: a kereszten fogtok bejönni az én országomba. Meritek ezt vállalni? – János is, Jakab is rávágja, hogy persze!

Polikárp nyilván jól megjegyezte ezt, és látnia kellett, hogy az Egyházban a püspökök mint apostol-utódok vannak talán a legközelebb a megfeszített Krisztushoz, ami azt jelenti, hogy osztozniuk kell a sorsában. Az üldöztetésben is.

Életének utolsó szakaszát leírták és ránk maradt. Tudjuk, hogy neki az Úr azt is megadta, hogy dátumszerűen hasonló időben halhasson meg, mint Jézus. Ugyanis húsvétkor végezték ki. Nagypénteken fogták el az öreg püspököt, aki tudta, mi vár rá. Följegyezték róla, hogy amikor az elfogására kiküldött katonák – nyolcan, tizen, tizenöten – rárontottak a házára, megvendégelte őket, mondván: „Biztosan éhesek vagytok, egyetek, igyatok! Azután csak annyit engedjétek meg nekem, hogy egy órát még nyugodtan imádkozhassam.” – Azután máglyára küldték.

És följegyezték, hogy a tömeg, amely a stadionban végignézte a kivégzését – mert látványosságot csináltak belőle, mintha, mondjuk, ma a Sportcsarnok közepén rakták volna meg a máglyát –, az őrzőgő követelőzés közepette, hogy gyűjtsák már meg a máglyát, ez a feltűzött tömeg csupán annyit látott, hogy a meggyújtott tűz ég. Eközben a hívők pedig azt látták, hogy mint a kemencébe került kenyér, olyan formája lesz az égő testnek, és érezték az Úr előtt kedves áldozat illatát. Nem az égett hús szagát, hanem kellemes illatot éreztek, az áldozat illatát.

Polikárp ránk hagyta a példájával a tanítást, hogy aki követni akarja az Úr Krisztust és haza akar érkezni a mennyek országába, annak a saját állapotának megfelelően el kell fogadnia az Úr kelyhét és innia kell belőle.

Imádkozzon értünk ez a szent vértanú püspök, hogy amikor éppen innunk kell ebből a kehelyből, és keserűnek érezzük, elkeseredünk, és úgy el tud feketedni körülöttünk minden, akkor jusson eszünkbe, ő juttassa eszünkbe, hogy most van az a perc, amikor megmutathatom – nem szavakkal, hanem a viselkedésemmel meg a türelmemmel –, megmutathatom azt, hogy „Jézusom! Én tényleg komolyan gondoltam azt, hogy nem a jobboldon vagy a baloldon, hanem azon a helyen, amit Te nekem szántál, ott akarok lenni a Te országodban! Segíts!”

Mert erőt a szenvedéshez, erőt a mindvégig való kitartáshoz senki másától nem tudunk kapni, csak magától az Úr Krisztustól – az Ő kelyhéből. Segítsen nekünk Szent Polikárp türelmesnek lenni és kitartani mindhalálig. Amen.

Február 24. – Szent Mátyás apostol, vértanú

Szentlecke *ApCsel 1,15–26.*

Evangelium *Jn 15,9–17.*

Testvéreim! Szent Mátyásról, aki nálunk, Magyarországon a Jégtörő Mátyás, az apostollá választásán kívül mindössze annyit tudunk, hogy Etiópiába ment, ott hirdette az Evangeliumot, ahol az Úr Krisztusért megkövezték, és mert így nem halt meg, lenyilazták.

Az apostollá választásában viszont, abban, ahogyan az történt – és erről tudni kell, hogy ez a mennybemenetel és a pünkösöd közötti napokban történt –, maga az apostoli Egyház mutatkozik meg. Megmutatkozik a mód, ahogyan ez az új közösség él – azóta is él. S igazában a katolikus hívőknek az életében személy szerint is ugyanaz a stílus érvényesül, mint ott, Mátyás apostol megválasztásakor.

Mert Péter az, aki kezdeményez. Aki valahonnan tudja – vajon honnan máshonnan, mint magától a föltámadott Krisztustól –, hogy az apostolkollégiumnak teljesnek kell lennie.

Tizenkét ember kell. Tehát azt a helyet, amit Júdás hűtlenül elhagyott, be kell tölteni. De nem a test és a vér szempontjai szerint. – Itt elkezd megmutatkozni, hogy az Egyház a léleknek a dolga. De az is azonnal láthatóvá válik ebben, hogy az Egyház nem magánvállalkozás. A tizenegy nem úgy dugja össze a fejét, hogy: „Fiúk, most olyan valakit kellene itt tizenkettediknek választani, aki gazdag, erős, pénzes, ilyen-olyan-amolyan, befolyása van, hogy a továbbiakban legyen valaki, aki bennünket – mondjuk – a császárnál is képvisel!”; vagy: „Hát akkor most döntsük el, hogy kinek a rokona lesz az, aki jön ide tizenkettediknek!” – Nem ez történik. Hanem Péter azt mondja: „Olyan valaki kell, aki velünk együtt tanúsítani tudja, hogy *én láttam a Föltámadott Krisztust!*” Olyan valaki kell, akinek a szava mögött ott vannak a személyes tapasztalatok Krisztusról.

Mivel az Egyháznak az ura Jézus Krisztus, imádkozni kezdenek, és miután a közösség kijelölt kettőt – úgy látván, hogy Mátyás, meg József azok, akik erre alkalmasak –, a döntést átadják az Úrnak: sorsot vetnek. A sorsvetésről ugyanis ősi, emberi tapasztalat tartja, hogy abban Isten akarata tud megnyilvánulni. És ez a tizenegy – Péterrel az élén – tudta, hogy annak idején, amikor Mózesnek el kellett döntenie, ki legyen a pap a tizenkét törzsből, akkor Mózes is sorsvetéshez folyamodott: tizenkét ágat lerakott tizenkét emberrel a frigyszekrény mellé, mondván, az Úr jelölje meg azt, ki a tizenkettő közül az Ő választottja. Másnap reggelre Áron vesszeje kizöldült. Ez volt a jel.

Itt most valami hasonló történik: a döntést átadják az Úrnak. És amikor a sorsvetés Mátyásra esik, senki nem tiltakozik, senki nem kiabál, boldogan elfogadják a döntést, maga Mátyás is. És vértanú lesz Krisztusért.

Ez minden katolikus hívő életében valahogy ugyanígy zajlik. A döntő pillanatainkban – amikor pályát választunk, vagy igazán súlyos kérdésekben döntünk, de még a legapróbb hétköznapi dolgokban is – azzal, hogy az Úr törvényéhez igazodunk, valójában a döntést és a választást átadjuk Neki. Fölkínáljuk a helyzetet: „Uram, mondd meg, hogy mit csináljak?” – S Ő mondja. És egy jó hívő lélek nem azt teszi, amit a test meg a vér diktál, nem az ösztöneit követi, hanem figyel és odahallgat az Úrra, hogy mit mond Ő. És azt tesszük meg.

Amikor a Hiszekegyben azt valljuk, hogy „hiszek az egy, szent, katolikus és apostoli Anyaszentegyházban...”, e szavainkban ez is bennefoglaltatik: életstílusunk egyenként is, az Egyház egészében is apostoli. Olyan, amint ez Mátyás választásánál látható. És ezért hálát kell adnunk az Úrnak, hogy Ő ilyenné tudja formálni a szívünket, mi pedig nyugodtan ráhagyatkozhatunk. Mert akinek a döntést így odaadjuk a kezébe, akinek így engedelmessé válunk, az a kereszthalálában megmutatta nekünk: „Én mindennél és mindenkinél jobban szeretlek titeket, együtt és külön-külön egyenként is, mindegyiketeket.”

Az apostoli Egyház tudja, hogy amikor átadom az Úrnak a döntést, és megteszem, amit mondott, akkor nem más történik, mint hogy jelzem, jelezzük: „Jézusunk, megbízunk Benned és szeretünk Téged”. Az Úr pedig azt mondta: „Ha megtartjátok a parancsaimat, akkor megmaradtok a szeretetemben”. Ez az, amiért mi nem tudunk soha eléggé hálát adni, mert ebből olyanfajta öröm fakad, amit az, aki nem tud engedelmessé válni Istennek, nem ismerhet.

Imádkozzon értünk Szent Mátyás, hogy végig az életünkön tudjunk az apostoli Egyház stílusában élni – és meghalni. Amen.

Március

Március 4. – Szent Kázmér trónörökös

Szentlecke *Bölcs* 4,7–16.

Evangélium *Lk* 12,35–40.

Testvéreim! Szent Kázmérral⁶⁶ – mivel ünnepe általában nagyböjtbe esik – ritkán találkozunk a liturgiában. Nem is nagyon ismerjük őt, aki pedig egy Szent Imre⁶⁷-típusú szent, és ráadásul nekünk, magyaroknak elég szoros kapcsolatunk volt vele.

1458-ban született. A lengyel királynak a második fia. A királyi udvarban nőtt föl, és az első időktől feltűnt a környezetének, hogy ez a gyerek másként viselkedik, mint a királyi udvarban szokás. Nem az anyagi dolgok érdeklik. Egész kicsi korától fogva nagyon szívesen imádkozott, nagyon jól érezte magát a kápolnában, a szentmisén. Azért egyszer csak fölfogta, hogy ő királyfi, és valahol neki már készítik a trónt.

A 15. században az a világ, amit ma Közép-Európának nevezünk, tudta, hogy összetartozik: a lengyel, cseh, magyar király tudta, hogy országaik határosak, ugyanazokkal az emberi, gazdasági, politikai, vallási problémákkal küszködnek, s mindhárom ország szomszédságában, nyugaton ott van a német-római császár, akivel illik jóban lenni, mert ő a nagy, a hatalmas.

Kázmér 13 éves, amikor nálunk már Mátyás király uralkodik, de a környező országok úgy ítélték, hogy azért ez a Mátyás mégse való a magyar trónra, és eldöntötték, hogy majd Kázmér – ez a kis herceg – lesz az, akinek fegyvert kell ragadnia, s meg kell hódítania Magyarországot. A bátyja pedig a cseh király lesz. Akkor majd itt rend lesz, és békesség és egység lesz – és majdnem létrehozuk a nagy egységes Európát.

És ez a 13 éves Kázmér kénytelen végigkísérni egy hadjáratot Észak-Magyarországon. Látja, hogy egyik csatát a másik után vívnák, ha a magyarokban nem volna annyi bölcsesség, hogy megnyitják előtte a városokat.

Kázmérnak ez óriási lecke volt. És ha valamikor, ekkor eldőlhetett a szívében, hogy: „Ha én egyszer trónra kerülök, megpróbálom az uralkodást abban a stílusban, ahogy azt az előttem élt szent királyok tették”. S a kortársak látták, hogy ami hatalom ennek a hercegnek a kezébe kerül, az nem karrier-építésre lett fölhasználva, hanem a többiek javára. Bár a trón felé van úton, Kázmér imádságos ember, aki megtartja a nagyböjtöt, bűnbánó lélek, és amikor segíteni kell – legyen az a legnyomorultabb beteg, bárki –, amiye van, odaadja.

Mindössze 24 éves volt, amikor megbetegedett és az Úr elvitte magával. Mint a mi Imrénket. Hogy a gazdagság meg a hatalom meg a gonoszság meg ne rontsa a lelkét. A történelemből tudjuk, hogy a fivére, Ulászló, Mátyás király után lett magyar király. Tehát nem is volt olyan abszurd elgondolás az, hogy Kázmér kerüljön a magyar trónra. Ha tovább él, Ulászló helyett ő lett volna a királyunk.

Kérjük meg őt, aki ismeri ennek a lengyel, cseh, most már szlovák, magyar térségnek a nagy bajait, hogy imádkozzon értünk! Főleg azokért, akik ezen a területen a hatalom gyakorlói, hogy el ne felejtsek: bármi módon is kerül valaki a hatalom birtokába, a végső elszámolást az Úr Krisztussal kell majd elvégeznie. És boldog ember az, aki a kezébe került

⁶⁶ *Krakkó, Lengyelország, 1458. október 3. – †Grodno, 1484.

⁶⁷ lásd november 5-én

hatalmat meg vagyont úgy használja föl, hogy abból mások, a rábízottak élni tudnak és el tudnak indulni hazafelé, a mennyország felé vezető utakon. Amen.

Március 7. – Szent Perpetua és Felicitász vértanú asszonyok

Szentlecke *1Kor 1,18–25.*

Evangelium *Mk 10,35–45.*

Testvéreim! Szent Perpetua, Felicitas és öt férfitársuk abban az üldözésben lettek Krisztus vértanúi, melyet a császár azzal a szándékkal rendelt el, hogy elvágja a kereszténység utánpótlását. Kimondta: mostantól fogva tilos kereszténnyé válni! Akire pedig rábizonyosodik, hogy ilyen szándéka van, vagy rábizonyítható, hogy e parancs után keresztelkedett meg, az számíton rá, hogy az életével fizet ezért a törvényszegésért.

Perpetua gazdag család leánya. Felicitas, a rabszolganője, nyolcadik hónapjában jár kismama. Perpetuának van egy kisleánya, akit még szoptat. Mindketten katekumenok egy olyan kis csoportban, ahol a katekéta mellett vannak ők ketten és még négy másik férfi. Följelentették őket, hogy – parancs ide, parancs oda – ezek a gonosz törvényszegők lám hittant tanulnak, sőt keresztségre készülnek! Hatukat együtt tartóztatták le. De amikor a hitoktatójuk megtudta ezt, csatlakozott hozzájuk. Így lettek heten.

Nagyon kemény harcokat kellett megvívnia Perpetuának, akinek az apja minden követ megmozgatott, hogy megmentse a lányát. Bejárt a börtönbe is, könyörgött és sírt a lányának, elvitte magával a pici fiút, mondván: „Könyörülj meg legalább a gyermekeden, ha már rajtam nem!”

Ám ők hatan ott a börtönben mégis megkeresztelkedtek. Az Úr Krisztus megadta nekik azt a fajta világosságot, amit csak a Szentlélek tud gyújtani egy lélekben.

Az ilyen lélek látja, hogy a földnek minden kincse, minden emberi kapcsolata semmi ahhoz képest, amit a mennyek országa jelent. Perpetua tudta: azzal, hogy nem engedelmeskedik az apjának, nem sérti meg a negyedik parancsolatot, hanem az apjával való kapcsolatát is, a kisleányával való anyaságát is átviszi, átmenti a mennyországba. – Ezek nagyon kemény dolgok, s hogy mennyire, azt igazán csak azok értik, akik hasonló helyzeteket megjártak. Ők tudják, mennyire másként lát az ember akkor, amikor a szó szoros értelmében az élete kerül kockára, vagy komoly hátrányt kell vállalnia a hitéért, azért, mert Krisztus-hívő!

Arra ítélték őket, hogy a császár születésnapján, a cirkuszban, a nép gyönyörködtetésére vadállatok végezzenek velük. Különös módon az állatok nem bántották ezeket az embereket. A római törvény szerint pedig ha a halálraítéltet a vadállat nem bántotta, ez az ártatlanságának volt bizonyítéka: fölmentették és visszaadták az életnek. – A ma ünnepelteket azonban megölték, mert a felbőszített nép ordítva követelte a halálukat: „Öljétek meg, ha másként nem, karddal!” – És megölték őket.

Perpetuától ránk maradtak a följegyzések arról, hogyan készültek ők meg a társai a vértanúságra. Ránk maradt a vértanúságuk története is, szemtanúktól. Az ember olvassa ezeket, és elborzad, hogy az önmagát jogállamnak nevező, állítólag művelt római világ mire volt képes. Ugyanakkor az Egyház megünnepli azokat a vértanúkat, akik megkapták az Úrtól az erőt, hogy az egész világgal szemben őrizzék a hitet Krisztusban, a Szentháromságban, a mennyországban.

Segítsenek nekünk ezek a szent vértanúk. Segítsen nekünk Perpetua és Felicitas, hogy az előttünk álló nagybajtól jól tudjuk végigélni. Ha lesznek harcaink – hiszen egy nagybajtól komolyan vevő léleknek előbb-utóbb támadnak küzdelmei, ha mással nem, önmagával, szeretete növekedéséért, olykor a bűneivel, rossz szokásaival –, segítsenek nekünk, hogy egy

kicsit meg tudjuk ízlelni azt, milyen jó harcolni az Úr Krisztusért, és megtapasztalni azt, hogy „Jézusom, nem én, hanem Te bennem, a Te erőd bennem győzni tud!” Amen.

Március 19. – Szent József a Boldogságos Szűz Mária jegyese

Szentlecke 2Sám 7,1–5.8b–11.16.

Evangelium Mt 1,18–24.

Testvéreim! A Szűzanyáról szoktuk hallani, hogy Ő mindegyikünk előtt járt a hitben, Ő az Egyház hitének a példaképe és a legtökéletesebb mintája. Az Egyház boldogan mondja el ugyanezt Szent Józsefről. És azért boldogan, mert kettőjükben, a Szűzanyában, meg Szent Józsefben, a nők és a férfiak egyaránt megkapták a példaképet és a segítséget a hithez.

Mert amíg az ember egyszer igazán végig nem gondolja, nem látja, mekkora áldozattal indult József részéről a hívó élet. Ő, a Dávid-ivadék tulajdonképpen igen szegény ember, akit ráadásul ki is telepítettek. Tudjuk, hogy József kicsi fiú lehetett, amikor a főtanács elrendelte, hogy Jeruzsálemből is – és egyáltalán Judeából – menjenek telepesek északra, Galileába, mert azt a területet vissza kell hódítani. Így került a Betlehemből származott Dávid-ivadék Názáretbe.

Amikor fiatal férfiként eljegyzi Máriát, s egyszer csak látja, hogy a menyasszonya gyermeket vár, és nem tőle, akkor Józsefben hatalmas áldozat kezd bontakozni. Most kezd megmutatkozni az, hogy ő mennyire hívó ember. Megölethette volna Máriát, mondván, hogy hűtlen, tessék itt a bizonyosság! És nem tette. De megélt valami olyat, mint Ábrahám, akitől az Úr elkérte azt, ami neki a legdrágább.

Ábrahámtól elkérte Izsákot, most Józseftől elkéri Máriát. József még nem tudja, miről van szó, de úgy dönt, hogy elbocsátom a menyasszonyomat. Ilyenkor a vőlegény megtehetette, hogy mindenki tudta nélkül, titokban fölbontja az eljegyzést, és elbocsátja a menyasszonyt. Megtehetette. József erre készül, s közben nyilván vérzik a szíve: „Hiszen Mária olyan szép, olyan jónak láttam. Szerettem és úgy gondoltam, hogy mi ketten együtt...” – És akkor jön az angyal, és itt mutatkozik meg Józsefnek a hite. Mert az angyal mond neki valamit, amit addig soha senki nem hallott, és azóta sem. És József hallgatja, hallgatja az üzenetet, talán egészen nem is érti, de elfogadja, hogy most történik meg az, amit az Úr Dávidnak ígért. „Nem értem hogyan, de elfogadom” – mondja József.

Megtette, amit az angyal mondott nekim és ahogyan Ábrahám, amikor odaadta Izsákot, visszakapta – ugyanúgy, amikor Szent József odaadja Máriát Istennek, visszakapja őt, mint az Isten Fiának az anyját. És vele kapja a megtestesült Igét, és az Egyházat. És József hűséges, gondviselő szolgálattal óvja, őrzi, táplálja, gondozza a szent családot.

Ezzel megvalósult az, amit József várt; nem úgy, ahogy gondolta, hanem úgy, ahogy az Isten adta. Ebben József példa mindenki számára. Elsősorban a férfiak számára, akik ajándékba kapják az Úrtól a kreativitást, a tetterőt, a határozott, állandó cselekvésre késztetést. Ugyanakkor az üdvösségnek az a természete, hogy befogadjuk – a saját terveinket föladván befogadjuk –, de nem mi csináljuk meg. Aki hisz, annak a Mindenható Isten adja az üdvösséget. A mi dolgunk az, hogy elfogadjuk és vigyázunk rá, egymásban is, önmagunkban is.

Hálát adunk az Úrnak Szent Józsefért, és megkérjük őt, a Boldogságos Szűz jegyesét, hogy segítsen nekünk hinni. Elfogadni az üdvösség ajándékát, és vigyázni rá, mindhalálig. Amen.

Március 25. – Gyümölcsoltó Boldogasszony

Szentlecke *Zsid 10,4–11.*

Evangelium *Lk 1,26–38.*

Testvéreim! 1996 éve annak, amit Szent Lukácstól az imént az evangélium olvasásakor hallottunk. Ez az a pillanat, amikor Gábiel betoppan Máriához. Kívülről és első pillantásra úgy tűnik, hogy egy váratlan eseményről van szó, Mária zavarba jön. Valami történik, ami véletlennek tűnik, és ki tudja mi lesz belőle? – Holott amióta Isten az embert megteremtette, és az ember elveszett a bűn miatt, azóta semmi más nem történt: a Mindenható Isten ezt a pillanatot készítette elő.

Nem tudjuk pontosan, mennyi idő telt el a bűnbeesés és az Ige megtestesülése között. De annyit tudunk, hogy százezer évekről van szó. Rengeteg idő! Attól a perctől kezdve, amelyben Ábrahám megkapta az áldásnak az ígérését, mintegy kétezer év telt el addig, amikor Gábiel jött és Mária „igen”-t mondott. – Ezzel megváltozott az emberi történelem. Nagyon jól kifejezi ezt az, hogy az időt ettől a pillanattól számoljuk. Jó lenne eltenni az emlékezetünkben, hogy a szekularizáció, az a törekvés, hogy Istent kihagyjuk az életből, lekoptatta ugyan a dátum elől „az Úr esztendeje” szavakat, a szívünkben jó odatudni az évszám mellé: *idén az Úr 1996. esztendeje van.*

S amit még nagyon fontos tudni: Gábiel nem vaktában, véletlenül jött Máriához. Az Úr nem azt mondta: „Gábiel, van egy gondolatom, menj és keress valakit a földön, aki ezt a gondolatot fölfogja!” Gábielnek nem kellett kutatómunkát végeznie ahhoz, hogy rátaláljon Máriára. Isten üdvözítő tervében öröktől fogva ott van ez a szeplőtelen Mária, aki a megtestesült Igét fogadni fogja.

Azok a százezer esztendő, melyek eltelnek a bűnbeeséstől az Ige megtestesüléséig, készítik nemzedékről nemzedékre Máriát, az Isten templomát. Gábiel tehát adott címre megy. A Boldogságos Szűz pedig, jóllehet pontosan nem tudhatta, mire készíti fel őt az Isten, sejtette, hogy nagy dolgot tervez vele. Mert érzékelte, hogy más, mint a többiek: a büntelenséget, a szeplőteleniséget érzékelnie kellett. És amikor Gábiel jön a nagy üzenettel: „szűz lévén anya lesz és a fiad király lesz, uralkodó lesz!” – nem vitatkozik, hanem boldogan fogadja az Igét. A történelem pedig, és ez a mindenség, a legtávolabbi csillagvilág is, ebben a pillanatban, Mária „igen”-jére megkapja elsőszülöttét, Urát.

Aki hisz, amikor „igen”-t mond a hallott isteni szóra, Máriának ezt a nagy tettét ismétli meg. Aki pedig nem fogadja el a hitet, vagy halálos bünt követ el, az megismétli a bűnbeesést, a paradicsom elvesztését. Amikor az ember bűnben van, igazában nincs az üdvösség idejében. A megtérés pedig – akár a keresztséggel, akár egy jó szentgyónással – visszavezeti az embert az Úrnak az idejébe. Nagyon szükségünk van a Boldogságos Szűz közbenjárására és példájára, hogy azt az isteni tervet, amely öröktől fogva üdvözíteni akar bennünket, fölismerjük, befogadjuk, „igen”-t mondjunk rá, és engedjük, hogy bennünk is megtegye az Úr azokat a csodákat, melyeknek a vége az üdvösségünk. Amen.

Április

Április 11. – Szent Szaniszló püspök, vértanú

Szentlecke *2Tim 4,1–8.*

Evangelium *Jn 10,11–18.*

Testvéreim! Szent Szaniszló püspököt kicsivel több, mint 900 esztendővel ezelőtt, 1079-ben ölette meg II. Boleszláv király, Krakkóban. Abban a Krakkóban, ahol a mai pápa, II. János Pál felnőtt és pap lett, majd püspök lett. A Szentatya a papoknak írt nagycsütörtöki levelében⁶⁸ kitér arra, hogy most is megrendülten emlékezik az órára, amikor 50 esztendeje az első szentmiséjét Krakkóban abban a templomban mutatta be, ahol Szent Szaniszló nyugszik, pontosabban abban az altemplomban, ahol a sírja van. – Mit érezhetett az a fiatal pap, az újmiséis Karol Wojtyła, aki a vértanú püspök sírja fölött – az ő példáját szemlélve – ajánlotta föl első szentmiséjét, ajánlotta föl az életét.

Szaniszló ott született Krakkó közelében. Nyugaton nevelkedett, papként hazatért, és hamarosan püspöke lett a félig még pogány népnek. Boleszláv fejedelem azt hitte, kapott egy szolgát, egy nagyszerű eszközt, aki nyugati műveltséggel, igehirdetőként végre fogja hajtani azt, amit ő akar.

Azonban tapasztalnia kellett, hogy Szaniszló nem az ő meghunyászkodó alattvalója, ez az ember valaki másnak, Krisztusnak a szolgája. Akkor megpróbálta megvenni Krisztust. Ám kiderült, hogy ez a püspök nem kereskedik, Krisztus nem eladó. E tapasztalatok a királyban főként akkor gyűltek, amikor azt követelte, hogy a püspök hunyjon szemet az ő bűnei fölött, palástolja azokat, és magyarázza el a népnek, hogy a király más, mint a többi ember. Tarthat szeretőket, csalhat, összejátszhat a gonosztevőkkel – mindent csinálhat, hiszen ő a legfelső hatalom.

Szaniszló püspök pedig azt mondta: „Felség, itt valami félreértés van. A király Krisztus színe előtt éppen olyan szolga, mint én vagy a te szolgálid, és az Ő törvényének neked is engedelmeskedned kell.”

Erre a király megölette Szaniszlót, mondván: „Nekem ilyet te nem mondasz!”

Az az újmiséis (a Szentatya) akkor még nem tudhatta, hogy neki az egész világgal szemben lesznek ilyen helyzetei. És lettek. És most, ebben a szentmisében nagyon ajánljuk Szent Szaniszló oltalmába a Szentatyát, aki holnap Szarajevóba utazik. Nem veszélytelen, sőt a legveszélyesebb útjára készül.⁶⁹

Most is Szent Szaniszló helyzetéhez hasonlóról van szó, de most nem egy király és egy püspök, hanem az iszlám, az ortodoxia és a katolikus Egyház találkozik. És a pápa kockára teszi az életét. Pontosan tudja, hogy bármelyik pillanatban megölhetik. És mégis megy. Megy, mert a Jó Pásztornak ő nem egyszerűen a képviselője, hanem ő maga a Földön járó Krisztus. Akiben látható, hallható, hogy Krisztus, aki azért jött közénk, hogy megmutassa Isten szeretetét és összebékítse az embert Istennel, példát adjon és részesítsen minket az isteni természetben – ez a Krisztus nem eladó.

Ma, holnap és vasárnap legyen ott imádságainkban a Szentatya; és azok is, akik védik őt, akik szeretettel várják, meg azok is, akik talán értetlenek, talán még ellenségesek Krisztussal

⁶⁸ 1997. március 16-án.

⁶⁹ 1997. április 12–13-án volt a boszniai út.

szemben. Adja meg nekik az Úr, hogy a pápával való találkozásban érezzék meg, hogy Krisztus és az ő országa nem ebből a világból való, de valóság. Amen.

Április 16. – Soubirous Szent Bernadett szűz, szerzetesnő

Szentlecke *IKor 1,26–31.*

Evangélium *Lk 1,26–38.*

Testvéreim! Az az élet, amit a Úr Krisztus elhozott ide a Földre, a hitben lesz egy-egy emberé, és az ember hitében az egész Egyházé.

Amikor egy-egy új dogmát megfogalmaz az Egyház, forrást fakaszt, amiből a hit erősödni, táplálkozni, élni tud. A Szeplőtelen Fogantatás dogmáját 1854-ben hirdette ki IX. Pius pápa, s ezzel a Mária-tiszteletnek újabb forrását nyitotta meg, ami az Egyház, a hívők megerősödésének lett a forrása.

Négy évvel később a mi Istenünk úgy látta jónak, hogy maga a Boldogságos Szűz adja ennek a fizikai világban is a jelét. Ezért Lourdes-ban 1858-ban megjelent a Szűzanya, egy 14 éves kislánynak, Bernadettnek. Őt kérte, hogy fakasszon forrást. Megtörtént. Ez a kicsi lány nem volt se bölcs, se szép, se okos, se ez, se az, de hitt. Megtette, amit a számára akkor még ismeretlen Jelenés parancsolt.

Amikor Bernadett meg merte kérdezni: „Asszonyom, ki vagy te?” – akkor a Szűzanya neki bemutatkozott: „Én vagyok a Szeplőtelen Fogantatás”. Február 11-én a Szűzanya Lourdes-i megjelenését ünnepli az Egyház, ma pedig Bernadettet ünnepeljük. Illetve vele együtt adunk hálát az Úrnak azért, hogy Ő látja az Egyházat, gondját viseli. Tudja, mikor van az a pillanat, amikor új forrásra van szüksége az Egyháznak, mert szomjazik.

De gondoljuk csak meg Bernadett sorsát és életszentségét. Ugyanis 14 éves, amikor a jelenéssorozat egy rövid fél éven belül lezajlott – azután csönd. Ő maga úgy érezte: „most legjobb volna meghalnom, eltűnnöm a világból”. Mert az emberek nem értették az üzenetet. A hivatalos Egyház sem mindjárt értette meg, de lassan fölfogta. De annyi kíváncsi és bántó szándékú ember volt Bernadett körül! Mégis az Úr csak 10 év múlva adta meg neki a lehetőséget, hogy eltűnjön egy zárdában. Itt élt 15 évig. Amikor 1879-ben, a mai napon meghalt, mindössze 35 éves volt.

Itt áll előttünk annak példaként, amit már Szent Pál fölismert: Istennek úgy tetszett, hogy a kicsinyeket válassza ki. Ez a gondolkodó embernek nem kis probléma. Mert egy-egy ilyen ügyet, mint például ez a Lourdes-i jelenés is, egy szép, okos, fotogén valaki nem tudna sokkal gyorsabban, sokkal hatásosabban elintézni? Ez a kérdés már az apostolokkal kapcsolatban, sőt az apostolokban is fölmerülhetett.

Ahogy múltak az évek és az Egyház figyelte a szenteket, rájött: ha egy erős, okos, szép ember kapna ilyen rendkívüli kegyelmet és feladatot, mint Bernadett, őt megkísérthetné az a hiúság: ereje, öntudata elronthatna mindent. A kicsinyek viszont (a kívülállók azt szokták mondani: „ez föl sem tudja fogni, mi történt!” – dehogynem fogja föl!) fölfogják, hogy minden a kegyelemnek köszönhető, minden Istentől jön, ami jó. És ők a kicsiségükben először igazak, azután naggyá válnak. Ez az, amit az erősek, az okosak, a bölcsek nem tudnak megcsinálni.

Imádkozzon értünk a ma ünnepelt szent, ez a kicsi Bernadett, akire a Boldogságos Szűz, amikor Lourdes-ban megjelent neki, úgy tekinthetett, hogy „ez a Bernadett majdnem olyan, mint én voltam, amikor Gábiel jött”, azaz 14 éves. Csak hát a Boldogságos Szűz „a Szeplőtelen”, ez a kislány meg Éva leánya; de meg van keresztelve és hisz.

Imádkozzon értünk Bernadett, hogy merjünk kicsinyek lenni, igazak lenni és hinni. És inni azokból a forrásokból, amelyekből a hitünk erősödni tud. Amen.

Április 21. – Canterbury Szent Anzelm püspök, egyháztanító

Szentlecke *Bölcs 9,1–19.*

Evangelium *Mt 5,13–19.*

Testvéreim! Szent Anzelm 900 esztendővel ezelőtt élt, a mi Szent László királyunk kortársa.⁷⁰ Franciaországban bencés szerzetes lett, s amikor kitűnt, hogy rendkívül jó teológus, az apát megkérte: „Tanítsd a fiatalokat!” Hamarosan megválasztották apátnak, azután egyszer csak megdöbbenve kapta a hírt, hogy ő lesz Canterbury püspöke. Angliában, idegenben. Elfogadta.

Mint püspök megtapasztalta, hogy az angol egyháznak – akkor úgy tűnt, egy darabig, később maradandóan – próbatétet jelent a király törekvése, mellyel maga alá akarta gyűrt az egyházat. Anzelmnak mint püspöknek kétszer is száműzetésbe kellett mennie, mert nem volt hajlandó kiszolgálni a világi hatalmat. Példaképe lett a szent teológusnak és a szent püspöknek.

Mint teológus azzal válik ki a többiek közül, hogy – Szent Ágoston⁷¹ nyomdokaiban járva – egyszer csak neki is kivilágosodott: „Vigyázz, Anzelm, mert a teológia nem egy a tudományok között. Nem is csak arról van szó, hogy szerencséd van, teológus lettél és a tudományok királynőjét szolgálhatod. Vigyázz, mert a többi tudósok úgy dolgoznak, hogy van a tudományuknak egy tárgya, amit ki így, ki úgy elkezd szétbontani, megérti és földolgozza. Ezután lehet alkalmazni az így szerzett tudást, s be lehet építeni más ismeretek rendszerébe. Anzelm, vigyázz – döbrent rá ő is –, mert a teológiának nem tárgya van, hanem *alanya*; a teológia *valakiről* beszél! Ha igazán tudósa akarsz lenni e tudománynak, akkor meg kell szólítanod Azt, akiről a teológia beszél. Vigyázz, mert Isten előtt állsz, amikor teológus vagy!”

Anzelm ezt halálosan komolyan vette. Ezért szinte minden műve imádság. Nem tárgyilagos megállapításokat tesz tudománya tárgyáról, hanem beszélget. Kérdez, és a hallott választ írja le. Akár Krisztusról, akár a Szentháromságról, akár az istenfogalomról beszél, ő beszélget.

Ha a teológus ezt nem érti és nem éli, akkor baj van. Szövegeket tanulmányoz és gyárt, gondolatmeneteken fut végig és nagy megállapításokat tesz, de ha nem fogta föl, hogy itt nekünk embereknek arra van módunk, hogy hallgassuk Istent, hallgassuk, hogy a korábbi kinyilatkoztatásokról Ő miket is mond, s az Egyház hagyománya mi mindent tud már Öröla, ha ezt egy teológus nem érti, nincs értelme annak, amit csinál.

Kérjük meg Szent Anzelmot, vegye oltalmába a teológusokat, az Egyház mai tanítóit, és esdje ki számukra a kegyelmet, hogy értsék meg: „Ember, vigyázz, mert ha teologizálsz, hallgatnod kell az Istent! Nem te vagy okos, hanem valamit kaptál, amit tovább kell mondanod a többieknek. De mindenekelőtt meg kell tenned azt, amit hallasz, azaz az életszentség útját kell járnod. Akkor vagy teológus.”

Segítsen nekik Szent Anzelm, hogy e fölismerés megszülessen a szívükben, és amikor tanítanak, a személyes ismeretet adják tovább. És nekünk is segítsen ez a szent tanító, hogy az Egyház tanító szavát készséges lélekkel hallgassuk, és fogadjuk be a szívünkbe. Amen.

⁷⁰ *Aosta, Piemont, 1033. v. 1034. –† Canterbury, Anglia, 1109. ápr. 21.

⁷¹ lásd augusztus 28-án

Április 23. – Szent Adalbert püspök, vértanú

Szentlecke *2Tim 4,1–8.*
Evangélium *Jn 10,11–18.*

Testvéreim! Most van 1000 esztendeje annak, hogy Szent Adalbert, Prága száműzött püspöke a pogány poroszok között vértanú lett.⁷² És ha Szent Benedeket,⁷³ Szent Cirillt és Metódot⁷⁴ Európa védőszentjeiként tudjuk segítségül hívni, akkor Adalbert ennek a közép-európai térségnek a védőszentje, amely Lengyelországtól kezdve magában foglalja Szlovákiát, Csehországot, Magyarországot, Romániát és a tőlünk délre fekvő országokat. E térségről, úgy tűnik, elmondható, hogy eltelt 1000 esztendő, mégpedig a kereszténységben telt el ez az idő, és az alaphelyzet nem változott semmit.

A szentek pedig élnek, s amikor az Egyház megszólítja őket, ők értik a szót. A mennyországból látják, hogy a problémák ugyanazok, melyekkel nekik is meg kellett küzdeniük. Adalbert számára ugyanis az alapvető bajt ugyanazok a tények jelentették, melyek ma is megvannak.

15 évesen elkerült Prágából, az akkor már 100 éve keresztény Csehországból Nyugatra, Magdeburgba, egy őszintén katolikus világba. Ott töltött 9 esztendőt, közben felnőtt, pap lett. Hazatért és látta, hogy: „Uram Isten, hol van itt a Tízparancsolat és hol van itt a kereszténység! Itt érdekek és bosszúvágy, és átláthatatlan szövevények vannak, senki nem tartja meg a legalapvetőbb erkölcsi törvényeket sem.”

Prága püspöke lett, s püspökként elkezdett harcolni azért, hogy az emberek megértsék: nem a pénz, nem a gyönyörűség, nem a hatalmi érdekek boldogítanak. Vegyék észbe: addig nincs megoldás a bajokra, amíg mindenki tudomásul nem veszi, hogy nem szabad hazudni, nem szabad lopni. Ha nem veszitek tudomásul, nincs megoldás a bajokra!

És nem vették tudomásul. De annyira voltak értelmesek, hogy Adalbertot nem ölték meg, mint korábban Vencel királyt,⁷⁵ csak elűzték.

Ez kétszer megismétlődött. Közben történt, hogy Adalbert átutazóban fölkereste Géza fejedelmet, és megbérmálta a mi István királyunkat.⁷⁶ Amikor másodszor is elűzték, úgy látta, jobb neki a pogányok közé menni, akik legalább őszintén pogányok, nem képmutatók. Ők viszont az első találkozás alkalmával megölték.

Adalbert a mennyországból látja, hogy a probléma ma ugyanez. E térségben azért nincs megoldás a bajokra, mert aki éppen hatalmon van, úgy gondolja, most én vagyok többségben, és én mondom meg, mi történik – közben a legalapvetőbb erkölcsi törvények nincsenek sehol. Ezért nincs megoldás.

Imádkozzon Adalbert elsősorban a püspökeinkért, hogy a mai világban is, mindezek ellenére merjék képviselni, hogy az erkölcs érvényesüléséért kell imádkozni és küzdeni. Azért, hogy a Tízparancsolat és a keresztény erkölcs utat találjon a szívekhez, mert akkor lesz kibontakozás. Ha nem, akkor ma X lopja meg Y-t, azután fordul a kerék, és Y fogja meglopni X-et. És a dolog nem áll meg, az élet pedig pusztul.

A Szentatya annyira érzékeli ezt az alaphelyzetet és annyira fontosnak tartja Adalbertot, hogy megint útra kel, s a következő vasárnapon Prágában lesz. Talán nem olyan veszélyes körülmények között, mint Szarajevóban, de nem könnyű a helyzete ott sem. Kezdjünk imádkozni érte. Kérjük meg Szent Adalbertet, figyeljen oda e térség püspökeire, s velük

⁷² *Prága, 956 k. – †997. április 23.

⁷³ lásd július 11-én

⁷⁴ lásd február 14-én

⁷⁵ lásd szeptember 28-án

⁷⁶ lásd augusztus 20-án

együtt a Szentatyára, hogy ő – mint a Földön járó Krisztus – tudja ráébreszteni e térséget arra, hogy kisebbség meg többség, gazdasági élet és kultúra csak akkor remélhet életet, ha az Úr törvényeit tudomásul vesszük, és elkezdünk értük dolgozni és küzdeni. Amen.

Április 24. – Szent György katona, vértanú

Szentlecke *Ef 6,10–20.*
Evangélium *Mt 10,24–33.*

Testvéreim! Szent György vértanú a nagy katonaszent, akit a Keleti Egyház úgy nevez: a Nagy Vértanú. Ezt a nevet azért kapta, mert ha lehetett volna, ezerszer is vállalta volna a halált a hitéért – és meg is ölték volna ezerszer.

És győzött. Példája nemcsak az erőseket tanítja – vigyázz, mit kezdesz az energiáiddal, fordítsd a testvéreid javára! –, hanem az Egyházat is mindig figyelmezteti: „El ne felejtétek, hogy a földön mindig harc, háború van a jó és a rossz között!”

Mert mi olyan korban élünk, amikor a világ mindent elkövet annak érdekében, hogy ezt feledtesse az emberrel. Feledtetni akarja, hogy Isten minket *életre*, az örök életre teremtett, meghívott és elindított a üdvösség útján, de vigyáznunk kell, mert útközben támadások érnek. Rablók leselkednek ránk, akik semmi mást nem akarnak, csak megakadályozni, hogy eljussunk életünk céljába, az üdvösségre. Könnyű elfelejteni, könnyű megfélemlkezni a küzdelemről.

György tudta ezt, és nem feledkezett meg róla soha; akkor sem, amikor a császár előtt állt, aki kezdetben annyira kedvelte őt – az okos, erős katonát, megbízható, jellemes embert –, hogy bármikor engedély nélkül léphetett a színe elé. Így tehát amikor a császár kiadta a parancsot, hogy a keresztényeket ki kell irtani, György bement hozzá és számonkérte: „Felség, te, aki a római jog ura vagy, és büszke vagy a jogi tudásodra, mit teszel? Ezek az emberek ártatlanok, és te megöled őket!”

Akkor a császár megkérdezte: „Csak nem vagy te is keresztény?” És György megvallotta: „De bizony, én magam is keresztény vagyok, épp ezért tanúsítani tudom, hogy amit teszel, jogtalanság. A vádak hazugok, bajt hozol magadra és a birodalomra!”

A császár nem hitt a saját fülének. A legjobb embere szembefordul vele, keresztény lesz! Elkezdte kínoztatni Györgyöt, mondván: „majd én megmutatom neked!” A hagyomány azért mondja, hogy ha lehetett volna, Györgyöt ezerszer megölik, mert többször megtörtént, hogy halálra kínozták, s mikor már úgy látták, csak percek lehetnek hátra, visszalökték a börtönébe, az Úr pedig éjszakánként eljött, meggyógyította és azt mondta neki: „Reggel mondd el újra, hogy bűn, amit a keresztények ellen csinálnak”.

A végén a császár belefáradt és lefejeztette.

A legenda ugyanezt úgy mondja el, hogy volt egy város, melynek a közelében élt egy sárkány, és zsarolta a várost. Minden áldott nap emberáldozatot kért. Ezért sorsvetéssel minden nap odavetettek valakit a sárkány elé áldozatul. Amikor a király leányára került a sor, őt is kitették a szokott helyre, ahol a sárkány fölfalta áldozatait. S ekkor jött György. Megharcolt a sárkánnyal, megsebesítette és ártalmatlanná tette. Akkor azt mondta a királylánynak: most az övedet kösd a nyakára, és mint egy kutyát, pórázon vezessük be a városba! Mutasd meg, mire képes a hit. György ezzel az egész várost megtérítette.

Nem szabad megfélemlkezni arról, hogy a szeplőtelen fogantatással a Boldogságos Szűz eleve megtiporta a sárkány fejét. Nekünk azonban, akik az eredeti bűnnel születünk, harcolnunk kell a sárkánnyal. És ha nem vagyunk fölfegyverezve úgy, ahogy Szent Pál elmondta – ha nem őrizzük a megigazolást, nem reményünk az üdvösség, ha nincsen a

kezünkben Isten igéje mint kard⁷⁷ –, nem tudunk harcolni. Ebben a fegyverzetben viszont állni tudjuk a harcot.

Persze nem mindenkinek egyformák a küzdelmei. Akire az Úr többet bízott, annak keményebbek a harcai is. És vannak olyanok is, akiknek csak hagyniuk kell, hogy mások megharcoljanak értük, mint a királylányért György. Azt azonban tudni kell, hogy e harcban az élet forog kockán, s a föltámadott Krisztus az, aki e harcban a győzelmet adja; mindenkinek, aki vele és érte harcolni akar.

Segítsen nekünk Szent György, hogy a harcot, mely személy szerint a mi harcunk, végig tudjuk harcolni. Az Úr mutassa meg azt is, hogy ha a harc során – a bűneink miatt – megsebesültünk, Ő újra meg újra meggyógyít és elindít: kezdjük újra!

De Szent György oltalmazója a keresztény magyarságnak is. Nemzetünk védőszentje ő, mégpedig a kezdetektől fogva. Kérjük meg tehát, hogy imádkozzon hazánkért is, hogy ennek a népnek a fiai a széthúzás sokféle formájában ne egymást támadják, hanem az igazi, keresztény egységet keressék, és az egyetlen rossz, a bűn ellen harcoljanak. Segítsen nekünk Szent György, hogy a végén, mint ő, mindnyájan győztesként kerüljünk ki a harcból, azokkal együtt, akiknek az életéért nekünk kellett küzdenünk. Amen.

Április 25. – Szent Márk evangélista

Szentlecke *IPt 5,1–14.*
Evangélium *Mk 16,15–20.*

Testvéreim! Szent Márk Jeruzsálemben született, ott volt gyermek. Alig múlt tíz éves, amikor látta, hogy húsvétra jön egy vendég, Jézus, Názáretből. Ez megtörtént háromszor, és a harmadik húsvéton Márk még mindig csak 13–14 éves ifjú, de tapasztalhatta, hogy ez a Jézus nem akármilyen.

Ez a Márk az, aki kinn aludt a Getszemáni kertben, amikor Jézust elfogták: megfogták őt is, de ő elfutott. A föltámadás után, amikor az Egyház már élni kezdett, egyszer csak ott látjuk Péter mellett, szolgálja őt. A fiatal ember szolgál az egyre öregedő Péternek, és hallgatja, hogyan is hirdeti Péter az evangéliumot.

Péterrel együtt menekült Jeruzsálemből, Palesztinából, s elkísérte őt egészen Rómáig. Amikor Péter már látta, hogy az ő élete hamarosan befejeződik, Márknak mondta: „Fiam, azt akarom, hogy az Evangélium maradandó legyen, írd le, amit hallottál. Légy tolmácsom az írással!” Márk leírta a hallottakat. Így keletkezett a „Márk evangéliuma”, amit az Egyház azóta őriz, olvas és megköszön az Úrnak.

Megköszönjük, hogy az a kincs, amit az Úr az apostoloknak megmutatott és átadott, nemzedékről nemzedékre hagyományozódik tovább. Mert az Úr meg tudja tenni, hogy fiatal emberek átveszik ezt a kincset, felelősséget vállalnak érte és továbbadják. És nem reformálják meg! Mint ahogy Szent Márk sem azzal végezte a feladatát, hogy „jól van, öreg, mondd csak, hallgatlak, azután majd a saját szájam íze szerint írom, ahogy nekem tetszik, átdolgozom” – nem, Márk hallgatott és hűségesen továbbadta, amit kapott.

Szent Péter halála után Márk Alexandriának lett a püspöke. Alexandria az akkori világnak talán a legnagyobb városa volt, s Márk ment és – ahogyan Péterék tették – hirdette a bűnbocsánatot és az életet.

Kérjük meg őt, hogy a fiataljainkat vegye oltalmába, imádkozzon értük, járjon közben értük, hogy merjék átvenni az Egyházban a hagyományt, s ne reformálni akarják, hanem megőrizni.

⁷⁷ *Ef 6,17*

Bennünket, öregebbeket pedig abban segítsen Szent Márk, hogy a tapasztalatokat tudjuk továbbadni. Az Evangélium csodája ugyanis az, hogy az ember először csak hallgatja, de ha meghallotta és megteszi amit hallott, megbizonyosodhat afelől, hogy minden szó, amit az Úr mondott, igaz, úgy van, a saját életemben megtapasztaltam. Innen kapja a hitelét a hagyomány szava: nem mesét mondok neked tovább, hanem szeretném átadni azt, ami számomra az élet. Az öregek felelőssége ez, hogy az evangéliumi életet adják tovább. Ehhez pedig előbb meg kell élniük az evangéliumot; ide kell az égi segítség.

Megköszönjük az Úrnak azt, hogy az apostoloktól és Márktól kezdve nemzedékről nemzedékre hívja az embereket, s adja nekik az erőt, hogy fiatalon merjenek szolgálni, tapasztalni, öregen pedig továbbadni az Egyház kincseit. Amen.

Április 29. – Sziénai Szent Katalin szűz, egyháztanító

Szentlecke *Róm 6,17–23.*

Evangélium *Mt 10,34–42.*

Testvéreim! Az Úr nagy ajándékáért adunk ma hálát az Egyházban, azért, hogy Ő következetesen a kicsinyeket választja ki; azokat, akik a többiek szemében szinte nem számítanak semmit, ugyanakkor a kicsiségükben ők fölfogják: „én odaadhatom magamat Istennek!” – És odaadják magukat. Ezekből a kicsinyekből lesznek a próféták. Át tudják adni az Úr üzenetét a saját nemzedéküknek, és a későbbieknek is.

Sziénai Szent Katalin március 25-én, az angyali üdvözlés – vagy ahogyan mi, magyarok mondjuk, Gyümölcsoltó Boldogasszony – ünnepén született 1347-ben. Mindössze 33 évet élt itt a Földön, de amit az Úr rábízott, véghez vitte e rövid időben.

Manapság óriási a kísértés, főleg a nők számára, hogy valaki azt gondolja: elég ha teológiát tanulok, azután magam köré gyűjtök egy baráti kört, mely kikiált vezetőnek, én leszek a lelki vezetőjük – és megváltom a világot.

Ez nem így megy. Hanem úgy, hogy az Úr választja ki a kicsinyeit, Ő neveli fel őket magának, kemény harcok során, amely harcokat, ahogyan az evangéliumban hallottuk olykor a legszűkebb családi körrel is meg kell vívni. A szülőkkel, a testvérekkel is. Sziénai Szent Katalinnak is meg kellett vívnia a maga harcát az Úr Krisztusért.

Igen nagy családban született. Legalább tizenöt élő testvére volt, amikor a huszonötödik gyermekként (és ikerként) meglátta a napvilágot. Korán föltűnt a család többi tagjainak, hogy ez a kicsi más, mint a többi gyermek. Három éves korában úgy ment föl a lépcsőn, hogy minden egyes lépcsőfokon elmondott egy Ave Mariát a Szűzanya tiszteletére. Hat évesen már látomása volt. Hét évesen ez a kicsi lélek már fölfogta, hogy „engem az Úr magának teremtet, csak az övé lehetek”, és szüzességi fogadalmat tett.

Ezzel meg is kezdődött a harc közte és a család között. A szülők és a nagyobb testvérek ugyanis úgy gondolták, hogy Katalinnak férjhez kell mennie, tehát ki kell verni a fejéből ezt a vallásos hóbortot. Évekbe telt, amíg – elsőként az édesapa fölfogta, hogy „ezt a leány én nem fogom férjhez adni”. Katalin 16 éves, amikor hosszú, naponta megvívott küzdelem után végre magára ölthette a domonkos harmadrendhez tartozó Bűnbánó Nővérek fekete-fehér köpenyét.

Ezután három évre eltűnt a világ szeme elől. Házuk egy rejtett zugában alakította ki remeteségét, amit csak akkor hagyott el, ha templomba ment. Teljes hallgatást fogadott, a gyóntatóján kívül nem beszélt senkivel. Vezekelt, imádkozott. Belső világa e három évben komolyan elmélyült, gyermekora óta birtokolt misztikus élményei szinte állandósultak. Huszonhárom évesen átélte a misztikus halált, azaz testében is megélte, hogy meghalt a világnak.

Ezután azonban az Úr kihívta őt a magányból, és a felebarátok szolgálatára küldte. Katalin megkereste a magukra hagyott betegeket, gondozta a leprást, a haldoklót. Azután egyszer az Úr azt parancsolta neki: „Menj el a pápáért Avignonba, és hozd haza Rómába!”

A pápa akkor már 70 éve Franciaországban, Avignonban élt.⁷⁸ Katalinnak nyilván önmagával is meg kellett küzdenie a bátorságért: „Ki vagyok én a bíborosok, a pápa előtt? hogyan álljak eléjük?” Az Úr Jézus pedig elmagyarázta neki: „Leányom, te az vagy, aki nincs. Én pedig vagyok az, Aki Vagyok.”⁷⁹ Ha befogadod ezt az igazságot, élni fogsz. Nélkülem te nem létezel. Ha ezt fölfogod, és engeded, hogy Én éljek benned és vezesselek, akkor életed lesz, és végrehajtasz mindent, amit rád bízok. Mert nem te fogsz cselekedni, hiszen te nem vagy, hanem általad Én teszek majd mindent, Én, aki Vagyok.” – Katalin innen, az Úr szavaiból vette az erőt, hogy elmenjen Avignonba, a pápai udvarba. És meg tudta tenni azt, amire a nagy diplomácia képtelen volt. Ő, a gyöngé nő erőt tudott önteni a pápába meg a bíborosaiba is, hogy minden veszélyt vállalva elinduljanak Rómába, és a pápa visszatérjen a helyére.

Az Úr azonban végsőkéig próbára teszi a szentjeit a szenvedés vállalásában. Nem úgy mennek a dolgok, hogy kikiáltom magam karizmatikusnak, és örvendezések-ujjongások közepette megváltom a világot. Akire valóban rábízta az Úr, hogy különleges része legyen a megváltásban, az az életét odaadja azért, amit tennie kell. Szó szerint belehal abba, amit tennie kell.

Katalinra is ez várt. Visszavitte a pápát Rómába, de akkor az Úr azt mondta neki: „Meglátod majd, hogy az Egyház ezután nagyobb bajba jut, mint korábban volt.” A pápa ugyanis alig hunyta le a szemét, szakadás támadt az Egyházban, és két pápát választottak. Katalin tehát megélte, mint a szentek közül oly sokan, hogy életműve, ami fölemésztette az életét, egyszer csak, egyik pillanatról a másikra összeomlik, megsemmisül, a helyzet rosszabb lesz, mint az ő tevékenysége előtt volt.

Nagy próbája ez a hitnek, a végsőkéig való kitartásnak. És csak annak sikerül kiállni a próbát, akit, mert elég kicsi ehhez, az Úr egészen be tud tölteni mindenhatóságával.

Halálakor maga Katalin mondta azoknak, akik mindvégig kitartottak mellette s tanítványának tekintették magukat, hogy minden erejét az Isten Egyháza iránti szeretet, imádságos aggódás és féltés emészti föl.⁸⁰ S ráhagyta az Egyházra az Úr üzenetét és tanítását, amiért 1970-ben VI. Pál pápa egyházdoktorrá avatta őt.

Hálát adunk érte az Úrnak. És kérjük meg őt, hogy legyen gondja a pápánkra; meg azokra, akiket az Úr különleges szolgálatra hív meg. Merjék odaadni életüket abban a formában, ahogy azt Isten kéri. Legyenek bátrak a harcaikban, merjék elhinni, hogy önmaguktól nincsenek, hogy az Úr rájuk bízassa a saját dolgait. Amen.

Április 30. – Szent V. Pius Pápa

Szentlecke *1Pt 5,1–10.*
Evangélium *Mt 16,13–19.*

Testvéreim! Szent V. Pius pápa a trienti zsinat⁸¹ utáni éveknek volt a nagy pápája. Domonkos szerzetes volt, s amikor pápává választották, nem akárki került Péter székébe:

⁷⁸ Az avignoni fogság idején a pápák Franciaországban tartózkodtak, részben az itáliai zavargások miatt, részben az angolok és franciák közötti békekötés szándékával.

⁷⁹ vö. *Kiv 3,14*

⁸⁰ „Meghalok és nem tudok meghalni, mert szükséges, hogy szenvedjek Isten Egyházáért.” (372. levél)

⁸¹ 1545–63.

nem egy egyszerű szerzetes, hanem ő volt a római főinkvizítor. Meg is riadtak sokan. Mert mint azóta is mindig, valahányszor az Egyházat gyalázní akarják, s el akarják riasztani tőle az embereket, az inkvizíciót kezdik emlegetni. Akkor is riogattak ezzel: „Vigyázzatok, most minden altemplomból kínzópince lesz, s ez a pápa kolostort fog csinálni az egész világból.”

Valójában pedig, ahogy ez most – amikor napfényre hozzák kutatók az inkvizíció levéltárában őrzött adatokat – egyre világosabban kiderül, az inkvizíció bíróságai igazságosabbak, humánusabbak és szelídebbek voltak, mint a világi bíróságok.⁸²

V. Piusról is kiderült, hogy ez a korábbi inkvizítor pápaként egy szent ember. Nem ostromozni akarja az embereket, hanem tanítani. Szeretné fölébreszteni bennük a tudatot, hogy: „Ha keresztény vagy, akkor szövetségben élsz az Úr Krisztussal. Tartod a szövetséget?” – Az Egyháznak állandóan nagy gondja, hogy ezt a tudatot a hívőkben ébren tartsa, a nem hívőket pedig ráébressze: szövetségben élhetnek a Szentháromsággal és a föltámadott Krisztussal.

Segítse meg Szent V. Pius pápa a mi pápánkat, II. János Pál pápát, hogy a mai körülmények között is tudjon ennek képviselője, hirdetője lenni. Amen.

⁸² Kivétel ez alól csak a spanyol inkvizíció volt, amely a 700 éves iszlám uralom alól épp fölszabadult országban a nemzeti függetlenség megszilárdításának lett állami eszköze. A köztudatban a sajátos szempontok szerint megszervezett spanyol inkvizíció működését általánosítják.

Május

Május 1. – Szent József a Szentcsalád feje

Szentlecke *Kol 3,12–24.*

Evangélium *Mt 13,54–58.*

Testvéreim! Nemcsak az apostolok között, az Egyház minden tagjában fölmerülhet a kérdés, hogy vajon ki a nagyobb a mennyek országában? És az Egyház nem tér ki a válasz elől, hanem azt mondja: a nagyobb az, aki közelebb van az Úr Krisztushoz, és aki többet tett és többet szenvedett Érte. Az a nagyobb! Ezért a legnagyobb a Boldogságos Szűz, az édesanya. Utána a második Szent József, a munkás ember, aki gondviselő atya lett Jézusnak.

A Szűzanya mindegyikünket megelőzőtt hitben, Szent József pedig a Szűzanyát kivéve előz meg mindegyikünket a hitben. A nagyságuk innen fakad.

József ugyanis, az egyszerű ács, szegény ember, lehetett olyan 12–14 éves, amikor Betlehemből kényszerrel áttelepítették a családot Názáretbe. József tudja magáról, hogy Dávid családjából származik, de ezzel együtt is csak az az egyszerű ács, akinek a két kezén, a munkaerején kívül van egy-két szerszáma, egyébként semmi. Eljegyzi Máriát, s egyszer csak észreveszi, hogy ő, az egyszerű munkásember, aki ugyan Dávid-ivadék, de hát a világ szemében senki, részese lesz egy misztériumnak: a jegyese, Mária – nem tőle, hanem ahogy az angyal elmagyarázta – a Szentlélektől gyermeket vár. És ez a gyermek lesz a Messiás! A Krisztus! Te pedig, József, Jézusnak fogod Őt nevezni.

Azután ez a kicsi Jézus megszületik, lassan fölcseperedik és annak, amit a teológia nyelvén úgy mondunk, hogy „Jézus kifosztotta magát, letette isteni dicsőségét és, szolgai alakot öltve magára, ember lett”, ennek a misztériumnak a Szűzanya mellett a második tanúja és részese József.

Az akkori szokások szerint amikor Jézus 12 éves lett, József maga mellé vette, mondván: „Fiam, a gyermekkorodnak vége. Eddig játszottál, ahogy akartál, de mostantól fogva reggelenként jössz velem dolgozni. Jössz a műhelybe, s megtanulod a mesterséget!” És Jézus ment. Nem mondta Józsefnek hogy ne tréfálj, én Teremtőként látom azt, amit te ácsként faragsz, és ha akarnám, egyetlen kézmozdulat nélkül tökéletesebbre teremteném azt, amit te fűrészelsz, összeacsapsz, összeácsolsz. – Jézus nem mondta ezt, hanem tanult. Szent Józseftől megtanulta az ácsmesterséget Názáretben. József pedig napról napra látta, hogy ez a gyermek növekedik, gyarapszik Isten és az emberek előtti kedvességben és bölcsességben.

És amikor elérkezett József halálának ideje, megáldotta Jézust. Izrael hagyománya szerint ugyanis a haldokló családfő átadta az elsőszülött fiúnak az áldást, melyet Ábrahám kapott mint ígéretet. József a hitben tudta: „Én ugyan megáldom Jézust, mint fiamat, de tudom, hogy az áldás Ő maga. Ő az, akiben áldást nyer a föld minden népe.” És Jézus ezt az áldást is elfogadta. – József pedig boldogan halt meg, boldogabban, mint az agg Simeon, aki csak néhány percre tarthatta az ölében a kicsi Jézust, mégis fölujjongott: „Istenem! Én most már nyugodtan halok meg, elbocsáthatod a szolgádat, mert látták a szemeim az üdvösséget!”

József ugyanezt így tudta imádkozni: „Istenem, most elbocsáthatod a Te szolgádat, mert fölneveltem a világ Világosságát! Köszönöm, hogy szolgálhattam Őbenne Néked.”

És nyilván, amikor az Úr Jézus a kereszthalált követő órákban szállt az alvilágba és kézenfogta az ott reá várakozó igazakat, elsőként Ádám kezét fogta meg, de másodikként minden bizonnyal Józsefét, s vitte magával őt a mennyországba.

Ma pedig az Egyház azért könyörög, hogy Szent József vegye oltalmába a dolgozó embert! Elsősorban a családfőket, az édesapákat, de minden dolgozó embert is. Hogy merjenek hittel élni! És munka közben jusson eszünkbe az, amit maga az Úr Krisztus mondott: „Bizony, mondom nektek, amit egynek a legkisebbek közül tesztek, nekem teszitek! Ha rosszul csináljátok, nekem csináljátok rosszul. Ha nem teszitek, nekem nem teszitek.”⁸³

Bármilyen munka legyen is az ember feladata – a főzéstől a tudományos kutatásig –, lehet azt Jézussal és Jézusért végezni: „Ezt a munkámat, Jézusom, most a Te világodban, a kedvedért, Neked, megpróbálom a legjobban megcsinálni. Akkor is, ha ez az egész tevékenység, maga az élet, a hit homályában folyik. Megpróbálom.”

Segítsen ebben nekünk Szent József! Segítsen, hogy bármilyen hivatást kaptunk is, végig tudjuk szolgálni az életünket az Úr Krisztus hitében és szeretetében. Amen.

Május 2. – Szent Atanáz püspök, egyházatya

Szentlecke *1Jn 5,1–12*.
Evangélium *Mt 10,16–24*.

Testvéreim! Amikor Szent Atanáz⁸⁴ 78 évesen meghalt, Krisztus után a 373. esztendőőt írták. Alexandriában halt meg, Egyiptomban. Az Egyháznak azt a részét, melynek ő a vezetője – Alexandria pátriárkája – volt, ma úgy nevezzük: a *kopt egyház*. Amikor Atanáz lehunyta a szemét, akkor már élt Nyugaton Jeromos⁸⁵ is, Ambrus⁸⁶ is, Ágoston⁸⁷ is. De Atanáz az első, aki megtapasztalta azt, hogy az Egyházban meg kell küzdeni az igazságért. Még az Egyházban is!

Atanáz a 18. éve körül járt, amikor fölszabadult az Egyház Nagy Konstantin rendelete alapján. Amikor tehát kamaszodik – úgy 12–14 éves, s már katolikus, keresztény, aki a püspök házában nevelkedik –, tudja, hogy semmi garancia nincs arra, hogy holnap vagy holnapután nem jön egy újabb császári rendelet, mely ismét megengedi és elrendeli a keresztények öldöklését. De ellenkező értelmű rendelet jött: szabad kereszténynek lenni.

Ugyanabban az Alexandriában, ahol ő nevelkedett, élt egy akkor már javakorabéli pap, Arius, aki főszereplője lett egy eretnekségnek, amiben megmutatkozott, hogy az Egyháznak a fő baja nem a kívülről támadó üldözés, hanem a belülről támadó tévedések.

Atanáz 40 éves korában megválasztották Alexandria püspökének. Őt alkalommal száműzték, mert nem volt hajlandó alkuba bocsátkozni sem Ariussal, sem a követőivel. Az alapvető kérdés igazában az volt, hogy beáll-e azok sorába, akik az egész kereszténységet, meg mindazt, amit az Úr Krisztus ráhagyott Egyházára, a saját képükre és hasonlatosságukra formálják, vagy megpróbál ahhoz az igazsághoz formálódni, melyet az Úr Krisztus ránk hagyott. Ez ugyanis két külön világ, mely minden ellentétet alapvetően meghatároz.

Atanáz életében világosan megmutatkozott: amikor kívülről az Egyházat már nem éri direkt bántás, akkor belül ez a két vonal nagyon komoly ütközeteket képes vívni egymással, amiből súlyos szakadások tudnak származni. És ez végigkíséri az Egyház életét. Mert olyan könnyűvé tud válni a kereszténység, ha a saját képemre meg hasonlatosságomra formálom, részben a tanítását, részben az abból fakadó erkölcsi követelményeket. Még meg is tapsolnak érte. De ragaszkodni ahhoz, amit az Úr Krisztus mondott, szeretni Őt úgy, ahogyan Ő a valóságban föltárta magát és a tanítását, ez küzdelembe kerül. Az embernek önmagával is

⁸³ vö. *Mt 25,40.45*

⁸⁴ *Alexandria, 295 körül – †Alexandria, 373. május 2.

⁸⁵ lásd szeptember 30-án

⁸⁶ lásd december 7-én

⁸⁷ lásd augusztus 28-án

meg kell harcolnia ezért – mert a saját gyarlóságunk nagyon megmutatkozik itt –, és másokkal, a másik oldallal is szembekerül, sőt elkezdik gyűlölni. Mert tanúja lesz annak, hogy úgy is lehet, amint Krisztus kérte. Az igazságot, az Ő igazságát be lehet fogadni csűrös-csavarás nélkül, „az igen igen, a nem nem”⁸⁸ parancsa szerint.

Mindehhez nekünk, magyaroknak nagyon közeli példa Mindszenty József bíboros, akinek a sorsa ugyanez volt. Ilyen Atanáz-típusú ember, szent volt ő. Nem is értjük. Ma sem értjük eléggé, s úgy tűnik, még aránylag hosszú időnek el kell telnie, hogy kivilágosodjék: ő nem egy dialógus-képtelen, megkövesedett elem, hanem érzőszívű ember volt, aki megismerte az igazságot, és azt nem volt hajlandó a saját képére és hasonlatosságára átformálni. Nem. Hanem próbált ő maga hozzáalakulni, és mindazokat, akiknek főpásztora volt, próbálta odaterelni az igazsághoz.

Imádkozzon értünk Szent Atanáz, hogy merjünk meghajolni az igazság előtt. Azután imádkozzon értünk, magyarokért, hogy megértsük és fölfedezzük, milyen ajándékot kaptunk a mennyországtól József érsekünkben, a bíborosban, Mindszenty atyában! Amen.

Május 3. – Szent Fülöp és a fiatalabb Jakab apostolok

Szentlecke *IKor 15,1–8.*

Evangélium *Jn 14,6–14.*

Testvéreim! Ez a két apostol az ismeretlenebbek közé tartozik. Fülöpről annyit tudunk, amit itt az előbb hallottunk. Meg azt, hogy ő Betszaidából való volt és jól beszélt görögül. Ezért, amikor a görögök kezdtek az Úr Krisztus felé közeledni, Fülöpöt keresték meg: „Uram, látni akarjuk Jézust!” – Fülöp Hierapoliszban lett vértanú. Keresztre feszítették.

Jakab Jeruzsálem püspöke, akiről tudjuk, hogy Jézusnak unokatestvére. Mégpedig a Szűzanya oldaláról, ami azt jelenti: papi családból származott, ezért joga volt bemenni a szentélybe. Ugyanakkor apostol is.

A szentleckében hallott részlet az apostoli zsinat egyik nagy kérdésére utal: vajon aki pogány létére keresztény akar lenni és hisz Jézusban, annak vállalnia kell-e a mózesi törvényt? Azaz előbb zsidóvá kell-e lennie, hogy azután keresztény lehessen?

És Jakab látta – amint Péter is látta –, hogy nem kell a közbeeső fázis. Nem kell zsidóvá lenni. Hanem aki hisz – mert az Üdvözítő *az emberhez* jött –, bármilyen népnek a fia, az egyetlen kérdés számára: valóban hisz-e a Megfeszített Krisztusban? Ha hisz, akkor az Evangélium erkölcsét kezdje el élni. És legyen keresztény. Keresztelkedjék meg.

Azt is tudjuk, hogy Jakabot nagyon becsülték. A zsidók nevezték őt úgy: „az Igaz” – aki ellen semmi más vádat nem lehet fölhozni, csak azt, hogy Jézust hirdeti. A legendája szerint a főpapok keresték meg őt azzal: „Jakab! Neked akkora tekintélyed van! Állj ki a templomba, és mondd meg a népnek, hogy óriási tévedésben vannak a Jézusról hallott dolgok ügyében. Világosítsd föl az embereket! Megfizetünk érte!” – Jakab pedig fölállt, és újra hirdetni kezdte a megfeszített Krisztust. Erre letaszították a templom párkányáról.

Az apostolok ünnepei mindig arról beszélnek, hogy Jézusnak olyan nagy a hatalma és a szeretete az ember iránt, hogy emberekre, apostolokra merte bízni az evangéliumot. Jézus ugyanis tudta, hogy a Szentlélek erejével Ő meg tudja őrizni ezekben az embereken és az utódaikban a hitet! Meg a szentségeket, meg az életet. Azt az életet, amit Ő hozott.

Az apostolünnepeken az Egyház mindig hálát ad ezért. Megköszöni Istennek, hogy adta az erőt az Egyháznak a hűséghez, megőrizni mindazt, amit az Úr adott, és megtenni mindazt, amit az Úr tőlünk elvár. Kérjük meg ezt a két szent apostolt, hogy elsősorban a püspökeinket,

⁸⁸ Mt 5,37.

az apostolutódokat, meg a pápát, Péter utódát, de mindegyikünket is vegyenek oltalmukba és segítsenek nekünk őrizni, amit az Úr adott. És segítsenek nekünk élni is belőle. Amen.

Május 4. – Szent Flórián katona, vértanú

Szentlecke 2Tim 2,8–13.

Evangelium Mt 10,24–33.

Testvéreim! Szent Flórián⁸⁹ innen nem is olyan messze, talán olyan 300 kilométernyire, a Duna mentén, Linztől egy kicsit nyugatra élt és halt meg Krisztusért, 304-ben. Ez az utolsó nagy üldözés ideje volt.

Fiatalkorában katona lett. Végigszolgált a császárt mint katona, de mint keresztény katona. És mint nem sokkal később Márton,⁹⁰ ő is megmutatta, hogy katonaként is lehet kereszténynek lenni. De még akkor mutatta ezt meg, amikor ez életveszéllyel járt. Azután kiöregedett a katonaságból, leszerelték, és akkor jön a 304. év, a vértanúságának éve.

Flórián önként jelentkezett a vértanúságra, nyíltan vállalva, hogy keresztény. Ez azért rendkívüli, mert a keresztényüldözések három évszázada alatt nagyon világosan kiderült, hogy a vértanúság óriási kegyelem, amivel nem szabad játszani, nem szabad vakmerően provokálni. Az üldözések idején nem szabad odamenni a bíróhoz azzal, hogy „én keresztény vagyok, vértanú akarok lenni, öljetek meg!” Mert voltak, akik ezt megkísérelték, de amikor a kínzásokra került a sor, hittagadók lettek.

Flóriánról pedig tudjuk, hogy egy alkalommal, amikor keresztények csoportjával találkozott, akiket kivégzésre vezettek – mondható, hogy szabályosan vadásztak a keresztényekre –, Flórián megállította a csoportot vezető katonát és azt mondta: „Fogjatok el engem! Én is keresztény vagyok, a többieket pedig hagyjátok elmenni békében! Nektek csak az a fontos, hogy legalább egy keresztényt oda tudjatok lökni az elé, aki titeket vadászni küldött. Hát itt vagyok én!”

Mert Flórián fölismerte a percet. Mint ahogyan Kolbe Szent Maximilián is,⁹¹ nem is olyan régen, a 20. sz. közepén. Vannak ilyen helyzetek, amikor a kegyelem megérinti a lelket: ha akarod, akkor most odaajándékozhatod az életedet. Önként.

És Flóriánnak megadatott ez a kegyelem. Állta a csúfolást, állta a kínzást, azután a végén követ kötöttek a nyakába és az Enns folyóba taszították, ott fulladt meg; s így lett a tűzvész meg az árvíz ellen oltalmazó szent. Nálunk is – falun is, városban is – hány de hány háznak a homlokzatán ott volt és ott van Szent Flórián szobra. Vagy a tereken. Hogy óvja azt a helyet, annak a népét, Krisztus híveit a tűztől. Vagy Nepomuki Szent János⁹² párjaként hidakon is látjuk, hogy óvjon a víztől, az áradástól. Vajon a Tisza mentén, a hatalmas árvizek területein, ott vannak-e még a Flórián-szobrok?

A Szentatya, amikor az *Élet Evangeliumát*⁹³ mondta nekünk, azt mondta: az élet óriási ajándék, és az embernek három kötelezettsége van vele kapcsolatosan: el kell fogadni, támogatni kell és el kell ajándékozni.

Ezt tették, ezt teszik a vértanúk egy drámai helyzetben, egyetlen pillanat alatt. Az összes többi embernek, de főként nekünk, keresztényeknek a mindennapos dolgaink azok a helyzet-sorozatok, amikor elhangzik a kérdés: odaadod az életedet? Odaadod a felebarátaidban az Úrnak? Odaadod? – Segítsen nekünk Szent Flórián, hogy fölismerjük ezeket a helyzeteket.

⁸⁹ †Lorch (Felső-Ausztria), 304. május 4.

⁹⁰ lásd november 11-én

⁹¹ lásd augusztus 14-én

⁹² lásd május 16-án

⁹³ *Evangelium vitae* enciklika, 1995.

Merjük vállalni azt a hosszantartó élet-odaadást, amit a mindennapok szolgálata jelent, merjük és tudjuk végigvinni. Amen.

Május 7. – Boldog Gizella királyné, apáca

Szentlecke *Sir 26,1–8.13–14.16–18.*

Evangelium *Mt 7,21–29.*

Testvéreim! Ezekben a napokban nagyon meg kellene kérnünk Boldog Gizellát⁹⁴ és az összes magyar a szentet – az ő férjét, Szent István királyunkat,⁹⁵ a fiukat, Szent Imre herceget,⁹⁶ Szent Gellértet⁹⁷ és vértanútársait, azután Szent Margitot⁹⁸, Jolánt⁹⁹ és mindenkit, aki itt ezen a magyar földön vált szentté, zárva a sort Boldog Apor Vilmos vértanú püspökkel¹⁰⁰ –, nagyon könyörögjenek értünk, hogy a következő napokban valami jó történjék.¹⁰¹

Ha azonban Gizella megkérdezné tőlünk: „Miért, mit akartok tulajdonképpen?” – akkor, ha őszinték vagyunk, elkezdjük mondani neki, nekik, hogy mi szeretnénk nyugodtan, békében, biztonságban, problémátlanul, bajok nélkül, katolikus keresztényként élni ebben az országban.

S akkor Gizella is, a többiek is elmosolyodnak és azt mondják: ti a mennyországot szeretnétek élni a Földön. Azt hiszitek, hogy egy parlamenti választás meg tudja teremteni a mennyországot a Földön? Nem. – És mindegyikük elmondja, mennyi baj, mennyi gond, probléma, sikertelenség és szenvedés közepette éltek itt és értek szentekké.

Maga Gizella elmondja, ha kérdezzük, hogy 17–18 éves volt, amikor egy kolostorból ide került hozzánk, egy épp kereszténnyé váló ország királyának feleségeként. Gizella, aki megismerte és megszerette a bencés apácák életét – jöllehet az apátnő megmondta neki, hogy őt csupán nevelésre adták be a szülei, s egyszer majd férjhez kell mennie –, amikor a vőlegény megérkezett, Kelet felől, egy pogány világból, Gizella nyilván nem könnyű szívvel hagyta ott azt a kis mennyországot, ami számára az apácaélet volt. Bár abban is jelen volt minden emberi gyarlóság, Magyarországhoz képest mégiscsak maga a mennyország volt. És Gizella elhagyta azt a mennyországot, és eljött. És Szent István felesége, küzdőtársa, támasza, biztatója lett.

Mert vajon hányszor történhetett meg az, hogy a király, befejezve a napot, azzal a keserűséggel tért haza Gizellához: „Ennek semmi értelme!” – És akkor ő, a szent feleség először meghallgatta, csöndesen végighallgatta, majd biztatni kezdte, és elkezdtek együtt imádkozni. Ez nemcsak akkor történt meg, amikor István csatába ment Koppány ellen, hanem végig, végig azon a közel negyven éven át, amíg István királya volt az országnak, Gizella pedig az ő társa, hitvese volt.

Nem tudjuk egész pontosan, hogy ez a királyi pár 3, 4 vagy 5 gyermekét temette-e el. Hármat vagy négyet csecsemőkorban, a legdrágábbat, Imrét közvetlenül a koronázás előtt. Akkor, amikor a király is, Gizella is azt hihették: mégiscsak volt értelme minden

⁹⁴ *980 körül – †Passau, 1059.

⁹⁵ lásd augusztus 20-án

⁹⁶ lásd november 5-én

⁹⁷ lásd szeptember 24-én

⁹⁸ lásd január 18-án

⁹⁹ lásd június 15-én

¹⁰⁰ lásd május 23-án

¹⁰¹ 1998 májusa a parlamenti választások ideje volt, mely a jobboldal győzelmét hozta.

küzdelemnek, minden könnynek, imádságnak, mert Imre átvesz egy országot, amely immár keresztény! És egy vadászatról holtan hozták haza Imrét.

Ezzel Gizella kálváriájának még nincs vége. Mert 1038-ban eltemette a férjét, Szent Istvánt, s hamarosan hallania kellett: meg fogják fosztani királynéi jogaitól. Egyszer csak jött a hír: a pogányok fellázadtak, kiirtották a püspöki kart, Gellértet és a püspöktársait megölték. Gizellának menekülnie kellett, vissza a passau kolostorba, ahonnan elindult.

Micsoda fájdalmakat vihetett magával a szívében, látván, hogy ő odaadta az életét a családi életben a magyarokért, és amikor azok választanak, nekik megint a pogányság kell. Mert az a Vata-féle lázadás 1046-ban azt fejezte ki: nekünk nem kell a kereszténység.

Ezután eltelt 10 esztendő, Gizella magára vette a bencés apácák ruháját, s fogadalmat tett. A közösség pedig megválasztotta apátnőjének. Elmúlt 70 éves, amikor jöttek a hírek Magyarországból: Endre király újjászervezte a püspökségeket, újraalapította a kolostorokat, Magyarország mégis keresztény lesz. Mire Gizella lehunyt a szemét, megérett benne az isteni bölcsesség: itt a Földön nincs mennyország. Itt küzdelem van, bajok vannak, a türelemnek és a hitnek a nagy iskolája van. De aki állhatatos – őrzi a hitét és ragaszkodik Krisztushoz, dolgozik, cselekszik, amíg lehet, s amikor már nem lehet, akkor türelemmel szenved –, az megtermi a gyümölcsét, elveszi szenvedései jutalmát.

Minden szent, aki innen, e földi létből érkezett a mennyországba, ugyanezt mondja el. És ez hallatlan nagy vigasztalás, hiszen mindegyikünkre érvényes törvény.

De ezek a magyar szentek imádkozzanak értünk, hogy bármi történik most a választásokon, a hitünk megmaradjon. Tudjuk őrzeni a türelmet, és tudjuk tenni és elszenvedni azt, amit nekünk kell megtennünk és elszenvednünk – nemcsak magunkért, hanem a testvéreinkért is, a hazánkért is –, hogy egyszer odajuthassunk, közéjük, a magyar szentek és Isten minden szentjei közé. Amen.

Május 16. – Nepomuki Szent János áldozópap, vértanú

Szentlecke *1Pt 4, 12–19.*

Evangélium *Jn 20, 19–23.*

Testvéreim! Az az élet, amit a mi föltámadott Urunk mint Jó Pásztor ad nekünk, a szentségeken keresztül érkezik el egy-egy emberhez.

Így a bűnbánat szentségén keresztül is, mellyel a lélek megvallja az Úr Krisztus előtt: „Uram, én vétettem Ellened, és kérem a bocsánatodat!”

E szentséget a gyónási titok pecsétje védi. Ami a gyónásban elhangzik, senkire nem tartozik, csak arra a lélekre, aki gyónt, meg az Úr Krisztusra, akinek a nevében az Egyház papja hallgatja meg a gyónót, és az élete árán is köteles megőrizni a gyónásban hallottakat, a gyónási titkot. Amit a gyónásban hallott, azt soha, senkinek el nem mondhatja, ha az életébe kerül, akkor sem!

Ennek lett a vértanúja Nepomuki Szent János,¹⁰² aki 600 éve, 1393-ban halt meg, ezen a napon. Furcsa módon – jóllehet akkor az 1400-as évekhez közeledik a történelem, s egy halom oklevél, irodalom van már mindenről! – róla nem maradt írott emlék. De Prágában, ahol megölték, a hívek megőrizték emlékét. Tudták és továbbadták, hogy ez a János a gyónási titokért halt meg.

Azután eltelt 300 esztendő, a történészek vitái egymást érték – lehet-e ez, vagy nem lehet ..., semmi írott emléke nincs ..., ugyan kérem... mesebeszéd az egész –, és akkor 1719-ben elindították János szenttéavatási eljárását. Ennek során fölnyitották a sírját, és a nyelve ott

¹⁰² *Pomuk, 1350. – †Prága, 1393. május 16.

volt épen a koporsóban. Jelélül annak, hogy ez a János tényleg a gyónási titoknak, a titkot őrző hallgatásnak az áldozata lett.

Páduában volt egyetemista. Mint papságra készülő fiatal ember – és akkor írják az 1370-es éveket – nyilván jó párszor elzarándokolt Páduai Szent Antalnak¹⁰³ a sírjához. És magába szívta a lelkiületet, hogy az üdvösség mindennél fontosabb! És mindaz, amit az egyházjogban az Egyház tanít, s mindaz, amit a teológiában tanít – az üdvösségért van! És ezt semmiért eladni nem szabad! Nyilván hallotta, hogy a pápa még Avignonban van, Svéd Szent Brigittának¹⁰⁴ a sikertelen kísérlete a hazahozatalára ott rezgett még a levegőben, de egyszer csak jön a híre, hogy egy Katalin¹⁰⁵ nevű valakinek Sziénából sikerült! Hazavitte a pápát.

János hazatér Prágába, tele az Egyház megújulásának a reményével, lendületével meg a maga fiatal odaadásával, és egyszer csak jönnek a hírek, hogy ismét szakadás készülődik! Két pápa van! – És ez nagyon rossz hatással volt egész Európára. Az Egyház tekintélye a világi uralkodók előtt megcsappant. A cseh király is – akit úgy hívnak akkor, hogy IV. Vencel – egyszerre fékevesztett ember lett. Azt mondják, közben alkoholista is lett, mindenestre rendkívül szeszélyes, erőszakos, gátlástalan és ellentmondást nem tűrő uralkodást vezetett be. Közben pedig a szomszédban, az érsekségen ez a János először káplán, azután az érseknek a munkatársa, titkára, helynöke, kanonok lett. Prágában híre ment, hogy ezt a Jánost érdemes hallgatni, erre a papra érdemes odafigyelni! Ez nem veszekszik, nem vitatkozik – ez tanít! És egyszer csak a királynő fölkérte, hogy: „Légy a gyóntatóm!”

János addig mindenfajta királyi kísérlet elől kitért, pedig a király maga mellé akarta venni mint főtanácsadót. Azt mondta: „János, én téged érsekké teszek, pápává nem tudlak tenni, de ami rang van, azt rád fogom ruházni.” – És János kitért. Következetesen. A királynőnek azonban a gyóntatója lett.

A hagyomány tudja, hogy egyszer csak ez a féktelen – és ha tényleg alkoholista volt, akkor az alkohol hatásától is gátlástanná lett – uralkodó elkezdte faggatni János papot. „Mondd meg nekem, mit gyónt a feleségem neked?!” – János persze hallgatott. Annak viszont már van történeti emléke is, hogy egyszer a királyi lakoma egyik étele kozmás lett. A király odaparancsolta a szakácsot, és azt mondta neki: „Te lekozmáltad az én vacsorámat, én pedig megégetlek téged!” – és máglyára küldte a szakácsot. Akkor János pap kihallgatást kért a királytól, és – mint előtte is, utána is a történelem folyamán nem egy nagy püspök – egyszerű papként számonkérte a királyt: „Felség, mit tettél!? Öltél! Egy ártatlan embert megöltél!” – Ettől a király végleg megdühödött: „Mit mondasz?! Nem elég, hogy nem vallod meg, mit gyónt neked a feleségem, még szemtelenkedsz is velem!?” – Följegyezték, hogy a kínzókamrában maga a király sajátkezűleg égette a fáklyával János oldalát: „Valld meg, mit gyónt a feleségem!” – azután félholtan beledobatta a Moldva folyóba.

A holttest azonban nem merült el. Csillagok jelezték és vették körül a helyet, ahol a víz tetején úszott a test.

1729-ben avatták őt szentté. Akkor ez a térség, Csehország, Ausztria, de főleg Magyarország éppen a török idők utáni nagy építési korszakban van. És Szent Flórián¹⁰⁶ a hidak egyik oldalán, Nepomuki Szent János a hidak másik oldalán – szinte mindenütt! És az akkoriban épült templomokban valamilyen formában – legtöbbször a keresztet magához ölelve – ez a János pap ott látható. Itt, ebben a templomban is, hátul, jobb oldalon, a legutolsó mellékoltár az övé.

Kérjük meg őt, vegye oltalmába elsősorban a gyóntatókat, hogy mindig észben tartsák, hogy a szentgyónás szentségében micsoda kincsünk van! Tudják őrizni a gyónási titkot! Meg

¹⁰³ lásd június 13-án

¹⁰⁴ lásd július 23-án

¹⁰⁵ lásd április 29-én

¹⁰⁶ lásd május 4-én

imádkozzon mindazokért, akik az Egyház képviselőjében a hatalmasokkal kerülnek szembe, és most mindegy, hogy egyszerű hívőről van-e szó, vagy a római pápáról, teljesen mindegy, de amikor az Egyház képviselőjében valaki a hatalmasokkal kerül szembe, oltalmazza és bátorítsa őket a ma ünnepelt Nepomuki Szent János, hogy tudják észben tartani és el ne felejtsek, hogy az üdvösség, amit a szentségeken keresztül kapunk, nem eladó! Senkinek és semmiért nem eladó! Amen.

Május 20. – Sziénai Szent Bernardin ferences szerzetes, áldozópap

Szentlecke *2Kor 4,2–12.*

Evangelium *Mt 19,16–29.*

Testvéreim! Sziénai Szent Bernardin,¹⁰⁷ aki nagyjából 600 évvel ezelőtt élt, ennek a mai, egyesülésre törekvő Európa-nak nagyon, de nagyon aktuális szentje. Van már Európának néhány védőszentje – Szent Benedek,¹⁰⁸ Cirill és Metód¹⁰⁹ –, de ők olyan korban éltek, amikor a mai Európa még nem is létezett.

Amikor Bernardin él, akkor a mai Európának az országai nagyjából már megvannak. És Bernardin megtapasztalta és fölismerte, hogy az embereknek nem adatott más egységesítő elv – melyben egymásra tudnak találni, itt a földön normális életkörülményeket tudnak teremteni s az üdvösségükön tudnak munkálkodni –, nem adatott más név, csak Jézusé, aki az ember Üdvözítője. Aki el tudja venni az embertől azt, amitől mi, emberek nem tudunk egyik lenni – a bűnt.

Bernardin 5–6 éves gyermek, amikor árván maradt. Gazdagok voltak a szülei, nagy vagyont hagytak rá. Amikor iskoláit járta, a jogi karon egyetemistaként nyilván többször hallhatta a diáktársaitól: „De jó neked! Irigylünk. Te már majdnem nagykorú vagy, s neked nem kell kivárnod, hogy az öreg szüleid meghaljanak. Abban a pillanatban, amikor nagykorú leszel, hatalmas vagyon fölött fogsz rendelkezni. De jó neked!”

Igen ám, csak amikor Bernardin már majdnem birtokba veszi az egész vagyonát, Sziénában – és egész Európában – járvány tör ki. Pestis. És ez a 20 éves lélek egyszer csak kezdi látni, hogy az embert egy máról holnapra érkező járvány mindenétől meg tudja fosztani; és hiába vagyon, hiába gazdagság, nincs az a tudás, nincs az a pénz, amelyik a pestisben megbetegedett embert meg tudná menteni. Akkor ezzel a világgal vigyázni kell!

Azután egyelőre a szíve annyit diktál neki: „Nekem nem szabad elmenekülnöm a fertőzött városból, hanem amit tudok, meg kell tennem! A betegekért. A haldoklókért.” És akkor még csupán egyetemista. Nem tud mást csinálni, mint megitatja a szomszédokat, ránéz a teljesen magukra hagyottakra, eltemeti a halottakat. És a barátainak kezdi mondani: „Látjátok ezt a nyomorúságot? Most nem menekülni kell, hanem segíteni!” – És hallgattak rá. Hallgattak rá a társai.

A járvány utolsó heteiben ő maga is megbetegedett. És akkor a halállal szembenézve hatalmas átfordító erővé vált a fölismerés benne: az életben nem azért kell vesződni, hogy a vagyont minél előbb megkaparintsam és gazdálkodjam. És amikor fölépült, eladta mindenét és elment ferencesnek.

Eltelt 20 esztendő, néha remete, néha rendi előljáró, de 20 év múlva elkezd prédikálni. És elkezdi hirdetni Itália északi felében – ahol ahány város, annyi állam, s ahány év, annyi kis polgárháború a városok között, sőt, városokon belül is –, hogy: „Emberek, vegyétek észre,

¹⁰⁷ *Massa (Sziéna mellett), 1380. – †Aquila, 1444. május 20.

¹⁰⁸ lásd július 11-én

¹⁰⁹ lásd február 14-én

hogy ezt a földi életet azért kaptuk, hogy megérkezzünk a mennyországba. És ha mi itt a földön háborúzunk, meg gyűlölködünk, meg állandóan gyilkoljuk egymást, be nem megyünk a mennyországba! Békéljete meg egymással! Bocsássatok meg egymásnak! Segítetek egymáson! Jézus ehhez megadja az erőt! Ő adja a feloldozást a bűneink alól, Ő veszi ki a szívünkől az önző szeretetet, amitől nem tudunk egymással szót érteni.” – És rá hallgattak.

64 évesen halt meg, 1444-ben. Arra is figyelmeztetett, a kor más nagy szentjeivel együtt: „Emberek! Már csak azért is egységre kellene jutnunk, mert keletről jönnek a törökök!” A halála évében zajlik a várnai csata. A törökök tényleg megérkeztek Európába. Mégpedig győztesen.

Ajánljuk Szent Bernardin oltalmába elsősorban azokat, akiknek a feladata az egységes Európa megteremtése, szervezése, gondozása. Mert ha ez a most egységesülő Európa, ami felé mi annyi erőfeszítéssel törekszünk, ha ez gazdasági elvekre épül – nem lesz hosszú életű! Mert embereket összekötni csak a katolikus gondolkodás képes. Amelyiknek a nagy forrása az üdvözítő Jézus. Nélküle nem megy!

Imádkozzon értünk Szent Bernardin, hogy ezt a fölismerést, amit a katolikus Egyház hordoz és hirdet, meghallják mindazok, akiknek dolga az európai egység munkálása. Amen.

Május 22. – Szent Rita özvegy, apáca

Szentlecke *1Tim 5,3–10.*

Evangélium *Mt 13,44–52.*

Testvéreim! Szent Ritát¹¹⁰ 1900-ban avatták szentté. Az Egyházban az emberileg lehetetlennek tűnő dolgok védőszentjeként vált ismertté. Azokban a templomokban, ahol különösen tisztelik őt, ma rózsát szentelnek. Kortársa volt a május 20-án ünnepelt Szent Bernardinnak. Majdnem földiek. Talán 80–100 kilométer van a szülőföldjük között. Rita hallhatta prédikálni Szent Bernardint.

1380-ban született, nagyon szegény családban, de egész fiatalon úgy érezte: „Én megtaláltam a szántóföldbe rejtett kincset. Én odaadok érte mindent!”¹¹¹ – Csak éppen a szülei nem engedték. A szülei úgy döntöttek: „Lányom, te nem kolostorba mégy, hanem férjhez! Férjhez mész a falu egy jómódú, igen rossz természetű emberéhez.” És Rita életében kiderült, hogy ha valakinek a szívében ott van a fölismerés, hogy az életnek a kincse az evangélium, s hajlandó mindent odaadni érte, a legképtelenebb kacsaringók után az a kincs az övé lesz; sőt nemcsak az övé, hanem rajta keresztül másoké is. Sokaké is. Olyanoké is lesz, akik egyébként hozzá nem jutottak volna.

Rita 18 éves házasságot élt végig, mégpedig olyan körülmények között, amire falun azt szokták mondani: ez nehéz dolog, ez egy nehéz házasság! Egy vadember, aki üti-veri a feleségét, a hűtlenkedés részéről természetes, hol otthon van, hol nincs, hol verekszik, hol részegen hozzák haza, a legképtelenebb dolgokat csinálja... És Rita nem menekült el! Imádkozott, remélt, hitt, és gondozta a férjét, amikor holtrészen hozták haza.

És 15 év után ez a vadember megszeliődött. Megtalálta ő is az evangéliumnak, az Isten országának a kincsét. Csak éppen addigra annyi haragosa lett, hogy egyszer csak az egyik megölte.

És Rita két kicsi fiára – nem tudjuk, hány évesek – rámaradt a vérbosszú kötelessége. Rita pontosan tudta, hogy a szokásjog szerint először az elsőszülött, azután – ha az meghal – akkor a második fiú köteles egész életében keresni a lehetőséget, hogy a gyilkost megtalálja, s ha megtalálta, bosszút kell állnia. Meg kell ölnie a gyilkost.

¹¹⁰ *Roccaporena, Itália, 1381 körül – †Cascia, 1447. május 22.

¹¹¹ vö. *Mt 13,44*

És Rita tudta, hogy ez bűn. Akármit mond a helyi szokásjog, ez bűn! A férje temetése után ezért elkezdett rimánkodva imádkozni: „Istenem! Mentsd meg a gyerekeimet a gyilkosságtól és a kárhozattól!” Jön is egy járvány, s Rita eltemeti előbb az egyik, majd a másik gyermekét.

És akkor Rita elkezd zörgetni egy apáca kolostor ajtaján: én most végre szeretném a szívem vágya szerint folytatni az életemet, apácaként. S akkor elkezdődött egy keresztút, amin rengeteg megaláztatásban volt része. Kezdve azon, hogy az első fogadtatás az volt: „Te?! 18 évi házasság után? Elvétetted a házszámot! Mit keresel te apácák között?! Neked nem kolostor kell.”

S évek múlva mégiscsak benn van a kolostorban, ami nagy csoda volt, hiszen ismét elkergették. Az egyik reggel azonban ott találják benn, a nővérek között. Amikor az apátnő számon kéri: „Hogyan kerültél ide?!”, Rita csak annyit mondott: „Engem az őrangyalom hozott be. Nem törtem föl zárat, de az őrangyalom behozott.”

Szerzetesi élete betegápolással, betegeskedéssel, meg sok-sok vezekléssel, valamint homlokán az Úr stigmájával telt el. Mert egyszer kérte az Urat: „Jézusom! Csak egy tövisnyit adj nekem a töviskoronádból!” – És megkapta.

Egyszer, amikor már halálos beteg, jönnek és meglátogatják a rokonai. Tél van, január, s megkérdezik, van-e valami kívánsága? Rita azt mondja, hozzanak neki egy rózsát a szülei sírjáról! – Azt hitték, félrebeszél. Januárban! – És az egyik rokon mégis elment, és másnap visszajött Ritához egy csodálatosan szép rózsaszállal. A sírról. Januárban.

Az Úr jelét adta annak, hogy Nála semmi sem lehetetlen. És aki megismeri Őt és megszereti Őt, és birtokolni akarja a mennyek országának a kincsét, nincs az a képtelen helyzet, amelyben meg ne kaphatná.

Kérjük meg Szent Ritát külön is arra, hogy vegye oltalmába a nehéz házasságban élő asszonyokat. Segítsen nekik kitartani, hinni, imádkozni azért a vad emberért, akitől, úgy érzik, mindenáron menekülni kellene. Ne meneküljenek el!

Nekünk pedig, valahányszor úgy tűnik, erőnket meghaladó feladataink, küzdelmeink, emberileg képtelen dolgaink vannak, segítsen Szent Rita hinni és kitartani. Bátran folyamodjunk hozzá! Mert Ritának – akit a lehetetlenségek szentjeként ismerünk – öröme, az Úr Krisztusnak pedig dicsősége, ha segíthet! Amen.

Május 23. – Boldog Apor Vilmos püspök, vértanú

Szentlecke *Róm 8,31b–39.*

Evangelium *Jn 10,11–15.*

Testvéreim! Mit is mondott a Szentatya Fatimában? – Azt mondta, hogy a harmadik titok, amit a Szűzanya megmutatott a három pástorgyereknek, egy látomás volt, amiben ezek a gyermekek látták az Egyházat, amint a keresztútját járva megy a Golgota felé. Ezek a gyermekek azt látták, hogy a pápa meg a püspökök vezetésével papok, szerzetesek, hívők sokasága megy keresztjét hordozva a Golgota felé, miközben gyilkolják őket. Hívőket is, szerzeteseket, papokat, püspököket – seregével.

Boldog Vilmos püspök,¹¹² akire ma emlékezünk, egyike azoknak a püspököknek, akik ebben a látomásban meghaltak Krisztusért, a bárányokért. A mi Vilmos püspökünk is a szó szoros értelmében a bárányaiért halt meg. Nemcsak úgy, hogy dolgozott, fáradt és tanított, és közben elégett az élete, hanem a tulajdon testével védte azt a körülbelül kétszáz leányt, asszonyt, gyermeket, akik hozzá menekültek, az ő házába menekültek Győrben. Mert híre ment, hogy az orosz katonák irgalmatlanok. A győztes jogán mindent pusztítanak. Ez a

¹¹² *Segesvár, 1892. február 29. – †Győr, 1945. április 2.

püspök pedig, nem gondolkodva, hogy életveszélynek teszi ki magát, próbálta védeni a védteleneket.

Az ő életében is láthatóvá válik az, hogy a vértanúság mindig csak megkoronáz egy hosszú, előző folyamatot. Amikor tőle először megkérdezte az Úr: „Vilmos, szeretsz engem jobban, mint a többiek? – akkor írták az 1900-as évek első éveit. Ezerkilenszáznégyet-ötöt-tízet. – Vilmos igen-t mondott. És amikor harmad-, negyedéves szeminarista Innsbruckban, kitört az első világháború. Az első papi szolgálatait egy kórházvonaton végzi, sebesültek, haldoklók, katonák között. 1918-ban még véget sem ért a háború, amikor plébános lesz Gyulán. 24 éves mindössze! – A nagyváradi egyházmegyéhez tartozott, a püspöke őt nyugodtan helyezhette volna olyan faluba, mely a trianoni határok megvonásakor Romániába esik. És érdekes módon nem! Gyulára került, s amikor megvonták a trianoni határokat, akkor itt van Magyarországon. Itt maradt. S így vált lehetővé az, hogy 1941-ben, amikor másodszor hangzik el feléje a kérdés: „Vilmos, te, aki immár 23 éve plébános vagy, szeretsz engem annyira, hogy püspök leszel? Elfogadod?” Így lett Győr megyéspüspöke.

Mindössze négy évre. Mert megint világháború zajlik, a második, amiről épeszű ember nem gondolta, hogy 30 esztendőnek sem kell eltelni hozzá.

És az Úr Vilmos püspököt megajándékozta azzal, hogy az áldozatot nagypénteken hozhatta meg. Mert amikor lelőtték, éppen nagypéntek napja volt.

Így él – és így vérzik az Egyház.

S mi, akikért ezek a vértanúk az életüket adták, ünnepeljük őket, azaz emlékezünk rájuk, hálát adunk értük az Úrnak, és talán örömmel és boldogan, közösségben tudjuk magunkat velük.

Persze ez kettőt jelent: az egyik, hogy az áldozatából részünk van, közösségben vagyunk vele, érdemei, a teljes élet, amit ő most már a mennyországban boldogan él, a miénk is.

De a vértanúkkal közösségben lenni azt is jelenti, hogy ugyanúgy, keresztet hordozva, mi is haladunk a Golgota felé. Mert a Szűzanya nem azt mondta Fatimában a kicsinyeknek: „Nézzétek, ez körülbelül húsz évig tart, s utána jön egy csodálatos virágzás...” – Hanem a Szűzanya megmutatta az Egyház állapotát és a jövőjét. Amiben egyébként az Egyház tanításában járatos ember számára nincs semmi újdonság, hiszen Szent János a Jelenések könyve írása közben ugyanezt látta.

Közösségben lenni a vértanúkkal, ezt a közösséget fölismerni és elvállalni! – ezt is jelenti. Hogy az ember egyszer csak fölismeri: „Igen, ha a katolikus Egyházban élek, ezt a keresztutat járom, és amilyen fokon élek, olyan fokon járom. A többiekkel együtt.”

Imádkozzon értünk ez a – már a mennyországban boldogan élő – Vilmos vértanú püspökünk, hogy merjünk az Egyházban élni, s kapjuk meg azt az erőt, ami a saját áldozatunkhoz szükséges. Amen.

Május 24. – A Boldogságos Szűz Mária, a keresztények segítése

Szentlecke *Jel 12,1–6.*
Evangélium *Lk 1,26–38.*

Testvéreim! Amióta az Egyház él, az apostoloktól kezdve tapasztalta, hogy a Boldogságos Szűz az „igen”-jével anyja lett mindazoknak, akik tanítványai az ő Fiának, a megváltó Jézusnak. Az apostolok tapasztalták elsőként, milyen jó a Szűzanya körül lenni. Milyen jó tőle tanácsot kérni. És ha baj van, hozzá menekülni, és kérni: Mária! Segíts! Szólj a te Fiadnak, el ne feledkezzen rólunk!

Ez a tapasztalat hullámszik végig a történelmen. Amikor VI. Pius, majd VII. Pius ül Péter székében és írják az 1780-as, 90-es, meg 1800-as éveket, akkor az Egyház nagyon

megtapasztalta, hogy a világi hatalom mennyire szembe tud fordulni az Istennel. És ennek demonstrálásaként mennyire meg tudja szorongatni az Egyházat. Nemcsak úgy, hogy megalázza, hanem úgy is, hogy fizikailag is meggyötri.

VI. Pius, látván II. József, a mi királyunk sok-sok egyházellenes intézkedését, útrakelt, hogy tárgyaljanak. De II. József nem fogadta őt! Ott van a pápa Bécsben, ismételten küldi a nunciusát: „Felség! Tárgyaljunk!” – „Nem!” A következő pápa, VII. Pius pedig megtapasztalta, hogy Napóleon egyszer csak megbilincseli és fogolyként elviszi Rómából. – És ez a pápa, akit megbilincseltek, amikor kiszabadult, elrendelte ezt a mai ünnepet, hogy az Egyház évről évre köszönje meg a Szűzanyának a segítségét, és kérje az ő oltalmát.

Most, amikor a Szentatya Fatimában volt,¹¹³ elmondta: „Eljöttem megint hálát adni Máriának. Megköszönni az ő segítségét! Azt is, amit nekem személy szerint nyújtott – mondja a pápa¹¹⁴ –, és azt, amit az Egyháznak nyújtott eddig és nyújt ma is.”

A Szűzanyának van hatalma segíteni. Az ő anyasága nagyon komoly! Ő nem véti el! Ő nem teszi meg azt, amit a földi édesanyák meg tudnak tenni, hogy a szeretet kapcsán egyszer csak bűnpártolásba keverednek. Mert gyermeke – a kisfiam... a kislányom..., aki az enyém... – valamit elhibázott, és az erkölcsi megítélésben a szülő, az édesanya megtéved. Ez az, amit a Szűzanya nem követ el! Akinek ő segít, annak először mindig azt mondja: „Tarts bűnbánatot! Térj meg! Kérj bocsánatot a te Istenedtől, az én Fiamtól, azután gyere. Én segítek rajtad.”

És segít. Úgy, ahogyan a Lorettói litániában mondjuk, ő a Keresztények Segítségé, a Bűnösök Oltalma, a Betegek Gyógyítója, a Szomorkodók Vigasztalója, a mindenkor segítő Szűzanya.

Ezért jó, ha az olyan imádságok, mint az *Oltalmad alá futunk*, meg a *Szűz Szülője Istennek*, meg a *Most segíts meg Mária*, ott vannak a lélek imádságos életében. Mert vannak – vagy ha még nem voltak, akkor jönnek – olyan pillanataink, amikor látnunk kell, hogy itt már ember nem segíthet! S milyen jó tudni, hogy most! – most oda lehet futni Máriához, elmondani neki: Most segíts meg, Mária! Most, amikor ember már nem segíthet. Mi hisszük és tudjuk, hogy a te erőd nem törik meg! Mert te a Fiad által, a te isteni Fiad által segítesz.

Köszönjük meg a Szűzanyának, a Keresztények Segítségének az oltalmát. Amit nekünk is, az Egyház egészének is nyújt. És bízunk benne! Amen.

Május 25. – Szent VII. Gergely pápa

Szentlecke Ez 34,10–16.

Evangelium Mt 16,13–19.

Testvéreim! A ma ünevelt szentről, VII. Gergely pápáról¹¹⁵ általában Canossa jut az ember eszébe. Ő az a pápa, aki el tudta érni, hogy a császár elinduljon és bocsánatot kérjen tőle.

A 11. században él, 1029 körül születik. Akkor nálunk Szent István¹¹⁶ a király, s Imre herceg¹¹⁷ még él ezekben az években. Gergely Rómában születik, és nagyon egyszerű életnek indul az övé. Kicsi korában érzi: papnak kell lennem. És 8–10 évesen már papok körében van – manapság azt mondanák, hogy kisszeminarista –, mégpedig a lateráni bazilika kanonokjai körében, ott jár iskolába, és minden úgy látszott, hogy lateráni kanonokként fogja befejezni

¹¹³ 2000. május 13.

¹¹⁴ Az 1981. május 13-i merényletre gondolt. Megmenekülését a Szentatya a Szűzanyának tulajdonítja.

¹¹⁵ *Soana, Itália, 1029 k. – †Salerno, 1085. május 25.

¹¹⁶ lásd augusztus 20-án

¹¹⁷ lásd november 5-én

az életét. De kiderült, hogy Gergely nagyon jó adottságokkal rendelkező, okos, megbízható ember, akit diakonusként egyik pápa a másik után maga mellé vesz és követnek kezdi alkalmazni, mondván: Hildebrand, te megérted az Egyház helyzetét, érted, hogy a pápa mit akar, menj és intézd el! Akár a francia királynál, akár Lombardiában, akár Németországban.

Henrik a német császár akkor, amikor ezek a küldetései kezdődnek. Ez a Hildebrand pedig mindössze 25 éves, amikor 1054-ben megtörténik a keleti egyházszakadás. És ő érti, hogy ennek a szakadásnak az igazi oka az, hogy a bizánci császár nem tűri a független, szabad egyházat maga mellett. Pedig – addigra ő ezt már fölfogta – az Egyháznak szabadnak kell lennie a világi hatalommal szemben, szentnek kell lennie a tagjaiban, vagy legalábbis tisztának – és akkor az Egyház lehet katolikus. Ha a szabadsága vagy a tisztasága megsérül, oda a katolicitása. Ennek a történelmi bizonyosságát látta a keleti szakadásban.

De épp a küldetései során fölmérte, hogy mennyire nem értik ezt az emberek. Az egyháziak sem. S volt egy pillanat az életében, amikor úgy gondolta, kilép ebből az egészből. Fölvételét kérte Clunyben a bencésekhez. Abba a kolostorba, amelyik akkor a megújulásnak volt a nagy melegágya.

Három évet tölt ott mint bencés szerzetes, s jön a pápai parancs: Hildebrand! Jössz és folytatod azt a küldetéssorozatot, amit rád bízta. Nyilván fájó szívvel, de Hildebrand ment.

Azután pápává választják. Ekkor 1073-at írnak, és kiderül, hogy a Keleten lejátszódott nagy konfliktus Nyugaton is készülődik. A császár, IV. Henrik¹¹⁸ körülbelül olyan igényekkel lép föl, mint a bizánci császár Keleten. S elkezdődik a császár és Gergely pápa között a keserves küzdelem, aminek Canossa sajnos csak az egyik stációja volt. Mert Gergely már négy éve volt pápa, amikor 1077 januárjában találkoztak Canossa várában, és megbékéltek. De ez a béke nem tartott tovább, mint két hónap, s a pápa ismét kénytelen volt azt mondani a császárnak: „Felség, ha így viselkedsz, nem lehetsz az Egyháznak a tagja. Ki kell közönsítelek téged. Nem azért, mert haragszom rád, de így az Egyházban nem lehet intézkedni.”

Gergely elmondta az Egyház híveinek: „Gyermekeim, az Egyház most olyan időket él, mint Nagy Konstantin előtt. Üldözött. Mert a sátán nagyon jól tudja, hogy ha az Egyház szabad, szent és katolikus, akkor a krisztusi élet áradni tud a világban az emberek között. Ezért megpróbálja ezt a hármat a visszájára fordítani: szolgaságba taszítani az Egyházat, bemocskolni az egyháziakat, és szétszedni a katolicitást, elemeire bontani az Egyházat.

Gergely ezt nagyon pontosan látta.

És ez azóta nem változott. Az Egyház a mai világban is körülbelül ilyen helyzetben él. S ilyenkor az ember megsejti, hogy a pápáknak, mindegyiknek, a mainak is, János Pálnak is micsoda küzdelmei és fájdalmai lehetnek, amikor látja ezt. És látja az értetlenséget, s hogy még az Egyházon belül is hányan nem fogják ezt föl!

Imádkozzon értünk ez a Szent Gergely pápa, hogy értsük az Egyház helyzetét. És nagyon vegye oltalmába a pápánkat, hogy azt a küzdelmet, ami az övé, végig tudja harcolni. Amen.

¹¹⁸ IV. Henrik (ur. 1056–1106)

Május 26. – Néri Szent Fülöp áldozópap, az oratoriánusok alapítója

Szentlecke *Fil 4,4–9.*
Evangélium *Mt 5,13–19.*

Testvéreim! A ma ünnepelt szent, Néri Szent Fülöp¹¹⁹ Assisi Szent Ferenc¹²⁰-típusú szent, csak 300 évvel később élt. Végigélte a 16. századot. És ő, az egyszerű kis fölszentelt pap – semmi méltóság, semmi rang, semmi nagy hivatal – Róma apostola lett.

A szentek között arról nevezetes, hogy ő a *nevető* szent, aki megszentelte a humort. És azokban az évtizedekben, amikor folyik a Trienti Zsinat meg zajlik a reformáció, ő szelíden, csöndesen odaélte Rómában az Egyház elé, hogy a Krisztus-tanítványságnak a legfontosabb része az alázat.

1515-ben született Firenzében, nagyon jómódú családban. Az apa jegyző, a felső körökben is járatos ember. Fülöp születése után rövidesen kiderült, hogy ezt a picit lehet szeretni! Azután ahogy cseperedik fölfelé, egyre inkább látszott, hogy okos, értelmes, rendkívül szolgálatkész kisgyermek, s egyszer csak bejáratos lesz Firenzében a domonkosok Szent Márk kolostorába. Ez az a kolostor, amit Fra Angelico díszített a képeivel.

A kicsi Fülöpöt nagyon megszerették az atyák, ő pedig késő öregkorában azt mondta: „Tudjátok, ami értelmes dolog bennem van, azt én ezeknek a domonkos atyáknak köszönhetem.” – Ott tanult írni-olvasni.

12 éves, amikor Nápolyból jön egy nagybácsi, és a papával meg a mamával megegyeznek, hogy mivel neki nincs gyereke, de van egy rendkívül jól menő üzlete (kereskedő, mégpedig nagykereskedő!), hadd vigye el magával ezt a gyereket! Megtanítom a kereskedelemre, és ráhagyom az üzletet. Milyen jó lesz ez az egész családnak! El is vitte magával Fülöpöt.

Ő el is kezdett tanulni, azzal a gondolattal, hogy jó, akkor én kereskedő leszek. De a szívében már ott mocorog régóta a gondolat: nekem vagy domonkosnak kell lennem, vagy nem tudom, minek, de valahogy az Úr Krisztus közelébe kell majd kerülnöm. És mire 15 éves, addigra világosan látja, hogy a kereskedelem nem neki való.

Azután az egyik reggel hült helyét találja a nagybácsi. A gyerek nincs sehol. A gyerek fogta magát, és minden nélkül, gyalog elindult Rómába. Ott eltelik 15 év, ami alatt Fülöp nem csavargó, nem betörő, hanem járja a templomokat, néha koldul, mert hát enni azért kell; és fölfedezte a katakombákat. S közben az imádságos, bűnbánó élet során az Úr Krisztus nagyon közel emelte magához.

36 évesen szentelték pappá, 1550-ben. És látja, hogy Róma, a pápa városa mennyire, mennyire nem keresztény! Amit a reformátorok mondanak az Egyház ellen, abban bizony van igazság is! S akkor elkezd prédikálni, gyóntatni. Följegyezték róla, hogy néha 12–15 órát gyóntatott. Ebben két dolog csodálatos. Az egyik: honnan jött annyi gyónó? A másik: hogyan bírta ezt fizikailag? És bírta!

Nagybőjtőkben elindult és naponta végigjárta a hét nagy római bazilikát. Vezeklésül. Bűnbánatból. S egyszer csak százak meg ezrek járták vele ugyanezt a kis zárandoklatot napról napra. És közben kiderült, hogy rendkívül közel van az Istenhez – és nagyon vidám lélek. A fiatalok körében az a hír járta, hogy a legjobb vicceket Rómában Fülöp atya tudja. Ugyanakkor a legnagyobb tudósok vonzódtak hozzá. S amikor vasárnap délutánonként a templom melletti teremben – ma azt mondanánk – tudományos előadásokat kezdett szervezni, meg muzsikáltatott azokkal a zenészekkel, akik hozzá jöttek, kiderült, hogy ez az

¹¹⁹ *Firenze, 1515. július 21. – †Róma, 1595. május 26.

¹²⁰ lásd október 4-én

ember nagyon művelt. Nagyon kulturált. A viccei nem egy humorista szellemi sziporkái, hanem az élet nagyon bölcs szemléléséből fakadó, szent humor. Amikor kétszer-háromszor bíborossá akarta őt tenni a pápa, ezt is humorral utasította vissza és háritotta el magától: „Bíborosi kalap? Mi az az örökkévalósághoz képest?! Nekem az örökkévalóság fontosabb, mint hogy rangjaim legyenek!”

Följegyezték róla, hogy ismételten elragadtatásba esett: miközben térdelve imádkozott, egyszer csak a kegyelem fölemelte a földről a testét, és lebegett a szentélyben. Akik jönnek a templomba, elképedve látják, mi történik, miközben a sekrestyés takarítja a szentélyt. Odarohannak hozzá: mi van itt tulajdonképpen? A sekrestyés pedig – mintha azt kérdezték volna tőle, hány óra van – csak annyit mond: „Semmi különös. Elragadtatásban van a Fülöp atya.”

Az Úr megőrizte benne az alázatot. Minden kegyelem, minden rendkívüli, apostoli eredmény ellenére és mellett. S ilyenkor el lehet gondolkodnunk azon, hogy az az öröm, ami a föltámadott Krisztusból árad az Egyházban, mennyire fontos! És mennyire jó dolog az, ha valakinek a szívében – mint ételben a só – egy csöppnyi humor ott lakik. A saját keresztyét is jobban tudja viselni, a másikat, a felebarátot pedig adott esetben éppen ezzel tudja fölemelni: kicsit földeríti őt az esetleg nagyon fekete órájában.

Imádkozzon értünk ez a derűs szent, hogy a keresztyünk hordozása közben el ne feledkezzünk arról, hogy az Úrban – a Föltámadott Úrban – nekünk örvendeznünk lehet és örvendeznünk is kell. Amen.

Május 27. – Canterbury Szent Ágoston püspök, Anglia apostola

Szentlecke *IKor 1,18–25.*

Evangélium *Lk 5,1–11.*

Testvéreim! Canterbury Szent Ágoston¹²¹ Rómában született. Kicsi korától úgy érezte, hogy neki kolostorban van a helye. Őt szereti az Úr, s ő szeretné maradéktalanul odaadni az életét az Úrnak. Egész fiatalon belépett Rómában a Szent András bencés kolostorba. Rendtársa és kolostorbéli társa az a Gergely, aki 590-ben pápa lett.¹²² Nyilván fájó szívvel búcsúztak egymástól. Gergely úgy érezhette: „Én azt mondtam, hogy szeretem az Urat és fölálodom az életemet érte. De most, amikor el kell hagyni a kolostort és Péter székébe kerülök, most érzem, mi az, hogy elfogadják tőlem az áldozatot.” – Nem telik el öt év, és ugyanez az élménye van Ágostonnak, a ma ünnepelt szentnek is. Mert számára Gergely pápától jött a parancs: „Ágoston, te meg tizenegy társad induljatok el, és menjetez Britanniába. Misszióba.”

Ez a 12 ember elbúcsúzott a kolostortól, és elindultak. Abba a Britanniába, ami – az akkori ismeretek szerint – a világ végének számított. S nemcsak az akkori ismeretek szerint, egészen Amerika fölfedezéséig az európai ember úgy élt, hogy ha elindulok Nyugat felé, akkor elérkezem Franciaország partjaihoz, azután onnan egy ugrásra van még egy földdarab, s azután – vége a világnak. Ez az ugrás utáni földdarab Britannia, a világ vége, ahol pogány hódítók azt a kereszténységet, mely a 2. század óta ott élt, elpusztították.

Ágostonékat útközben figyelmeztették, hogy a vesztetekbe mentek, emberevők közé. Ágoston üzent is a pápának: „Szentatyám, nem volna jobb visszafordulni? Emberevők közé evangéliumot vinni... hát hogy van ez?” – De a pápa azt mondta: „Menjetez csak. Lehet, hogy ma, pillanatnyilag emberevők, de éppen az a dolgunk, hogy megtérítsük őket!” –

¹²¹ *Róma, 550. – †Canterbury, 605. május 26.

¹²² lásd szeptember 3-án

Ágostonéknak sikerült. Pedig se könyv, se rádió, se tv, semmi. Csak a saját lényük, meg a szó. Az evangélium.

Ma Esztergomban püspökszentelés lesz. Az esztergomi egyházmegye új segédpüspököt kap, miután tegnap eltemették Vilmos püspök urat¹²³. Az a Miklós pap, akit ma fölszentelnek, 34 éve pap.¹²⁴ Már ismeri az Egyház életét. Imádkozzunk érte. Hiszen ennek az egyházmegyének lesz a segédpüspöke, azaz jobbkeze az érsek úrnak. Sok-sok szolgálattal, sok-sok munkával. Erősítse meg őt a Szentlélek, hogy merjen hinni, merjen bízni abban, hogy Krisztus – aki a csodálatos halfogásokra képessé teszi az apostolokat – ugyanaz ma is, mint akkor volt. És ugyanaz marad mindörökké. Imádkozzunk érte, hogy merje kivetni a hálót. És merjen jó emberhalász lenni. Amen.

Május 30. – A Szent Jobb megtalálása

Szentlecke *Tób 4,6–12.*
Evangélium *Lk 12,32–34.*

Testvéreim! A mi Urunk néha a szentek életéről és szentségéről – arról, hogy a mennyországban vannak – azzal ad tanúbizonyságot, hogy a testüknek egy-egy része nem porlad el. Így van ez Nepomuki Szent Jánossal,¹²⁵ akinek a nyelve maradt épen, vagy Avilai Nagy Szent Terézszel,¹²⁶ akinek a szíve maradt épen. És így van ez a mi szent királyunk, István esetében, akinek a jobbja – a csuklótól a jobb keze – maradt épen.

Ma arra emlékezünk, hogy – amikor a szenttéavatása előtt fölnyitották a sírt,¹²⁷ megdöbbenve tapasztalták, hogy ez a jobb kéz 45 év után szinte teljes épségben van. De amikor másnap oltárra akarták emelni az ereklyét, hült helyét találták. És egyszer csak kiderült, hogy az egyik erdélyi főúr nem bírta ellenállni a csábításnak (tulajdonképpen a tiszteletnek s annak, hogy ő fölismerte: itt tényleg isteni jelről van szó), s úgy gondolta, ezt az ereklyét elviszi magával: „Vigyázzon ránk ez a szent ott a keleti végeken, Erdélyben!”

Az ember mai fejjel azt várná, hogy erre csaptak egy nagy pert, s fölakasztották a tolvajt. Nem ez történt. Hanem az történt, hogy a király, Szent László¹²⁸ meg az egyház vezetői úgy döntöttek: jó, maradjon ott a Szent Jobb, de alapítsatok egy apátságot és építsetek templomot, és nagyon vigyázzatok erre az ereklyére! Vigyázzon ennek a Szent Jobbnak a birtokosa, Szent István király rátok is, ránk is, Magyarországra.

Ez a Szent Jobb az, amit néhány száz méterre innen, a Szent István-bazilikában őrzünk ma. Azzal azonban, hogy pont a jobb keze maradt meg Szent Istvánnak, az Úr tanít minket: „Nézzétek! Egy király, akinek az országban minden hatalom a kezében volt, mégpedig a jobb kezében volt, ez a király a közjót szolgálta. Szentként uralkodott. Ami másé volt, azt nem vette el. Ami pedig az övé volt, abból bőkezűen adakozott. Irgalmas volt. Alamizsnálkodott. Kövessétek őt.”

Úgy tűnik, a mai ember föl sem fogja, mit jelent alamizsnát adni. A mai ember, aki meg van örülve a piactól, aki a piac törvényei szerint él és észre sem veszi, hogy bálványt imád, képtelen meglátni maga mellett a nyomorúságot. Szent István észrevette. Följegyezték róla, hogy akin kellett és ahogyan kellett, segített. Nem üzleteket kötött, hanem uralkodott és jó volt.

¹²³ Dékány Vilmos (Kecskemét, Pest vm., 1925. március 24.–Esztergom, 2000. május 19.)

¹²⁴ Beer Miklós (Bp., 1943. jún. 1.–)

¹²⁵ lásd május 16-án

¹²⁶ lásd október 15-én

¹²⁷ 1083. augusztus 20-án, I. (Szent) László király intézkedése folytán

¹²⁸ lásd június 27-én

Az emberi életnek nagy feladata ez, hogy – ki-ki, személy szerint – megtanuljunk uralkodni és jónak lenni. Uralkodni a bűnök fölött, és bőkezűen adni abból, amink van. Bármilyen kevés, ami a rendelkezésünkre áll. Segítsen nekünk ebben is Szent István. És oltalmazza népünket! Hogy legyen türelmünk, tudjunk jók lenni. Tudjunk irgalmasak lenni, amikor nyomorúsággal találkozunk. Amen.

Június

Június 1. – Szent Jusztin filozófus, vértanú

Szentlecke *2Tim 4, 1–8.*

Evangelium *Jn 14, 1–6.*

Testvéreim! Szent Jusztinosz mintegy száz évvel az Úr Krisztus után élt.¹²⁹ Nem volt sem pap, sem püspök, hanem filozófus volt. Az igazság hosszas keresése közben annyira megragadta Krisztus, hogy Rómában iskolát nyitott, s amikor látta, hogy a keresztényeket hazug vádak alapján üldözik és ölik, tollat ragadott és védőbeszédet írt a hatóságokhoz, sőt egyenesen a császárhoz. Holott tudta, hogy a keresztényeket védeni életveszélyes dolog, mert nagyon hamar azok között találhatja magát az ember, akiket védett: „Te ennyire ismered a kereszténységet? Akkor te is keresztény vagy!” Megfogják és beültetik a vádlottak közé, esetleg a kivégzendők közé. Ezt Jusztin tudta. És mégis tette azt, ami a megismert igazságból következett.

Krisztus után 132-ben Júdeában kitört egy lázadás, melynek vezetőjét Bar Kochbának hívták. E név annyit jelent: „a csillagok fia”, s egész zsidóország meg is volt győződve arról, hogy Bar Kochba a Messiás. Kardot ragadtak és háborút kezdtek, a rómaiak pedig kegyetlenül levertek a lázadást, és Jeruzsálemet immár másodszor úgy elpusztították, hogy alig maradt kő kövön. Ekkor vetődött föl a keresztényekben is, a zsidókban is a nagy kérdés, hogy ha az Ószövetség népét és országát így le lehetett radirozni a térképről, akkor vajon volt-e értelme az Ószövetségnek, és ha volt, mi köze van az Újszövetségnek az Ószövetséghez?

Jusztin, a filozófus ekkor írt egy könyvet *Párbeszéd a zsidó Trifonnal* címmel, és elmagyarázta, hogy az Ószövetség beteljesítette a küldetését, mert előkép volt az Újszövetséghez, mely Isten igazi népe.

Hamarosan ezután Jusztint letartóztatták, valószínű a tanítványi körével együtt, a perben ugyanis sokakat vádoltak, de Jusztint vallatta a bíró, és ő válaszolt a többiek nevében. A bíró azt mondta neki: „Jól gondold meg, hogy áldozol-e Róma isteneinek vagy nem, mert ha nem, én átadlak téged a hóhérnak és a kinzóknak, azután meglátjuk, mit érnek az elméleteid!” A filozófus pedig csak annyit mondott: „Nekem nincsenek elméleteim, hanem van az Igazság, akit mi megismerhettünk. Neked, bíró uram, hatalmad van arra, hogy megostoroztass, megöless minket, de az igazság iránti szeretetünk fölött nincs hatalmad, azt nem tudod érinteni. Amit nekünk az Igazság ígért, az neked nem esik a hatáskörödbe.” És meghaltak.

Amikor a Szentatya tavaly megírta enciklikáját a filozófusoknak a hit és az ész a kapcsolatáról,¹³⁰ igazában ugyanerről beszélt: Emberek! Főleg ti, filozófusok! Használjátok az eszeteket és merjete elindulni az Igazság felé! Legyetek nagyon bátrak és engedjétek, hogy az Igazság megragadjon titeket! Mert ha ezt engeditek, el fogtok jutni Krisztushoz!

Mi nem vagyunk filozófusok, de a igazság vonzását mi is érezzük, és amikor megvalljuk: „Jézusunk, Te vagy a mi Urunk!” – akkor az Igazság előtt hajlunk meg. És amikor a magunk töredékes és gyarló módján azt mondjuk: „Jézusom, szeretnék szeretni!” – akkor az Igazságot szeretjük. Amen.

¹²⁹ *Flavia Neapolisz (Szichem, ma Nablusz), 2. század eleje – †Róma, 166.

¹³⁰ *Fides et ratio* enciklika 1998. IX. 14-én.

Június 3. – Ugandai vértanúk: Lwanga Szent károly és társai

Szentlecke *IKor 1,18–25.*

Evangelium *Mk 10,35–45.*

Testvéreim! A mennyország kapujában, amikor valaki belép, elkezdődik a boldog élet, ami örökké tart. A boldogságnak a fő forrása az, hogy a lélek láthatja az Istent. De hozzátartozik a boldogsághoz a többiek boldogságában való részesedés is. Ott a szentek beszélgetnek, és az egyik fő téma az: „Mondd, te mit adtál oda Krisztusért?” – Ez egyébként az ítéletnek is kérdése. Mert ott az Úr Jézus Krisztus nem vizsgálóbíró, aki arra vár, hogy föltárják előtte a bűnöket, hanem csak ránéz a lélekre, és a lélek följánlja Neki a bűnbánatát is, és azt a kincsét is, amit a földi életben gyűjtött az Istennek adott áldozatokkal.

A vértanúk – az ítéleten is, meg abban a boldog párbeszédben is, ott, a mennyországban – arra a kérdésre, hogy „Te mit adtál oda az Úr Krisztusnak, és az Úr Krisztusért?”, elmondhatják: „Az életemet! Abban a drámai pillanatban, amikor a halállal kellett szembenéznem, és választani kellett, hogy megmenekülök-e a földi élet egy bizonyos idejére még, vagy most azonnal meghalok, félttem. De a Szentlélek, aki ezekben a pillanatokban nemcsak a döntő szót adja a vértanúk ajkára a vallatókkal szemben, hanem az erőt is meg a bátorságot is adja, nekem is megadta, hogy a halált és az örök életet válasszam.”

Az a 22, akiket ma ünneplünk, nem is olyan régen, alig 110 éve, Ugandában halt meg Krisztusért 1885. november 17-e és 1887. január 27-e között. A rendkívüli a történetükben az, hogy az Egyház ahhoz már hozzászólt, hogy amikor misszionáriusok megérkeznek egy új földre, az első nemzedék vagy a második missziós nemzedék vértanú lesz. Ezek azonban bennszülöttek. Nem misszionáriusok. Ezek odavalók. Testvérei azoknak, akik megölték őket. Az emlékezetüket őrzők, akik látták őket meghalni, elmondták, hogy e vértanúk nagyrésze, legalább a felük, igazában meg sem voltak kereszttelve, amikor halálra ítélték őket! A nagy vád az volt ellenük, hogy szembeszálltak a király, a hatalom. a keresztény erkölcs szerint mocskos, kívánságainak.

És inkább meghaltak. Ezzel Afrika megkapta új, a legújabb korban az első vértanúit, akiket az Egyház ünnepel.

Ilyenkor jó elgondolkodni azon, hány száz és hány ezer azoknak a száma, akiket ma is megölnék, csak azért, mert keresztények. És mi alig-alig veszünk róluk tudomást. Mert róluk a világ nem ad hírt. Haláluknak nincs hírértéke, mondják a nagyok.

Csak éppen a mennyországba úgy érkeznek meg, hogy én is, meg én is, meg én is – és százával és ezrével – életemet adhattam oda egy ilyen drámai döntésben Krisztusért. Amit Szent János látott, az a mennyországnak a része, annak a boldog mennyországnak, ahová mi is vágyakozunk. S jó tudnunk, hogy az Úr Krisztus tőlünk is meg fogja kérdezni: „Mondd, mit adtál oda értem?”

Ez nem üzleti számvetés. Ez a szeretetnek a kérdése. Mert a föltámadott Krisztus mindegyikünkre úgy tekint, hogy „Én meghaltam érted, odaadtam érted az életemet. És te? Mivel viszonzotad ezt?”

S aki csak egy pohár vizet is adott a legkisebbnek az Úr Krisztus kedvéért, annak már joga lesz belépni a mennyek országába. Aki pedig, Szent Ágoston szavával élve, a fehér vértanúságban lett a szeretet áldozata – tehát hűségben, a kilátástalanságok viselésében, kitartásban, állhatatosságban adta oda az életét –, az boldogan vallhatja meg az Úr kérdő tekintetére: „Jézusom, igazában az életemet adtam Érted. Az életemet éltem végig érted.” Mert a hűségben mindvégig kitartó élet után a nem-vértanúk is elmondhatják ezt.

Segítsenek nekünk ezek az ugandai vértanúk, a mi fekete bőrű testvéreink, hogy egyszer mi is elmondhassuk ezt. Amit csak lehet, odaadjuk az Úr Krisztusért – szeretetből. Amen.

Június 5. – Szent Bonifác missziós püspök, vértanú

Szentlecke *2Tim 4,1–8.*
Evangélium *Jn 10,11–18.*

Testvéreim! Szent Bonifác püspök¹³¹ 754-ben, 80 évesen halt meg. A 8. század közepén, amikor – ha megnézi az ember Európa térképét, kiderül – a mai országoknak még se híre, se hamva. Törzsek, kisebb-nagyobb népcsoportok élnek országhatárok nélkül. Itália keresztény, de az Alpoktól északra szinte egész Európa pogány. Kivéve az akkori világ végét, Írországot meg Angliát, azt az Angliát, amelyiket 150 évvel korábban kezdett téríteni Canterbury Szent Ágoston.¹³²

Ennek az angol-ír kereszténységnek egészen sajátos vonása volt, hogy nagyon sok kolostora volt, bencés kolostora. S ezek a kolostorok, mindegyik, egyszer csak missziós bázis lett. Ezek a jó szerzetesek ugyanis éltek az evangéliumot, és meghallották az Úr Krisztusnak azt a szavát is, hogy „Menjetek és hirdessétek az Evangéliumot!” És elindultak Krisztus szavára. Először az írek indultak el Skóciába, onnan pedig Angliába. Azután átkeltek a tengeren. És ez furcsa dolog: ha innen nézem Angliát, akkor az az akkori világ vége; de ha onnan nézem Európát, akkor az a világnak a keleti vége, ahol vég nélkül lehet menni a szárazföldön – és ez a világ pogány.

Bonifác is, miután már évtizedeket eltöltött szerzetesként, egyszer csak megérezte azt, hogy „nekem is mennem kell. Amit megismertem Krisztusról és az élő Istenről, azt át kell adnom a keleti testvéreimnek.” Ami jelentette a mai Franciaországot, a mai Németországot. Jött és térített. Az Úr pedig kegyelemmel és jelekkel kísérte a szavát.

Azután eljutott a híre Rómába, és a pápa megüzente neki: „Légy annak a germán területnek a missziós püspöke”. Akkor éppen Mainzban volt, és Mainznak lett az első püspöke. De közben egyik kolostort alapítja a másik után. Ami számunkra azért fontos, mert amikor a honfoglalásunkat – ami Bonifác halála után olyan 100–130 évvel történt – követően Nyugatról szerzetes misszionáriusok jöttek hozzánk, ezek a Bonifác által alapított kolostorokból jöttek. Nekünk tehát Bonifác – mondhatni, két-három nemzedék áttételével – apostolunk, nekünk is apostolunk.

Azután egyszer csak úgy érezte, ez a középnémet-délnémet terület nagyjából rendben van, de Északon, a tengerparton, fenn, még mindig nagyon sok pogány van. Elindult hozzájuk; és ekkor már 77 éves! És nem mondta: „Jó, akkor én most nyugalomba vonulok, hagyjatok békében, én most már átalszom magamat a másik világba.” Hanem ment, és ott, a frízek között vértanú lett a társaival együtt.

A halálukban azután kiderült, hogy ezek az emberek tényleg jót akartak. A gyanú – igen, lehet, hogy ezek valami könyvvel a kezükben jönnek, de ki tudja, mennyi fegyvert rejtegetnek a sátraikban, ezekkel szemben védekezni kell – szétfoszlott, amikor berontottak a sátraikba, és kiderült, hogy a sátrak teljesen üresek.

Ez az, ami mindig elgondolkoztatja azt a nemzedéket, amelyik a misszionáriusait megöli. Hogy fegyvertelenek. Nem is védekeznek. Nem állnak bosszút. Akik megölték őket, azok egyszer csak fölfogják, hogy a vérük ontásával hozták el nekik az evangéliumnak, az igazságnak a kovászát.

Adjunk érte hálát az Úrnak, és kérjük meg Szent Bonifácot, aki ott van a mennybe ment Krisztus mellett, ott él és látja a mai Európát, hogy segítsen! Imádkozzon értünk ma, a mai Európában élő emberekért. Hogy fölfogjuk, hogy Krisztus nélkül nem lehet egységet építeni, Isten nélkül nem lehet embernek lenni.

¹³¹ *Wessex, Anglia, 672/73. – †Dokkum, ma Hollandia, 754. június 5.

¹³² lásd május 27-én

Segítsen nekünk! Hogy emberek tudjunk lenni és Krisztusé tudjunk maradni. Amen.

Június 6. – Szent Norbert áldozópap, a premontreiek alapítója

Szentlecke *2Tim 4,1–8.*
Evangélium *Mt 5,13–19.*

Testvéreim! Szent Norbert 54 évesen halt meg,¹³³ amikor jó 100 évvel vagyunk Szent Ferenc¹³⁴ meg Szent Domonkos¹³⁵ előtt. Az Egyháznak a bajai azonban már ugyanazok, mint Ferenc meg Domonkos idején.

1080-ban született, alig 5 évvel azután, hogy Szent VII. Gergely pápa¹³⁶ elindította a nagy reformot, melynek két lényeges pontja volt. Az első, hogy a papság meg a szerzetesség az legyen, aminek lennie kell. A szerzetesek tényleg hagyják el a világot és tényleg engedelmisségben és szüzességben éljenek, az egyházmegyes papság pedig apostoli buzgósággal az Evangéliumot hirdesse, és ne a jószágait hizlalja. Ez volt az egyik csomópont. – A másik, hogy a világi hatalom maradjon meg a világi keretei között. Ne akarja az Egyházat kormányozni. Alighogy ez a program elindult, kiderült, hogy bizony lassan fog megvalósulni.

Megszületik Norbert a Rajna mentén, Északon, Germániában, és a gazdag szülők úgy látják, jó lesz, ha ez a nagyon jópofa, nagyon jámbor kis gyerek klerikus lesz. Nem való neki kard, meg háborúskodás, menjen el papnak. Természetesen úgy, ahogy ők ezt elgondolták. Még nincs 10 éves Norbert, és már kanonok. Azaz már ki van jelölve: földbirtok, állatállomány, cselédség, egész kis birodalom. Amint nagykorú lesz, ő lesz a kormányzója.

És ez Norbertnek nagyon tetszett. Mert közben persze tanul, művelődik, körülötte a világ, és ott a karrier is. Igen ám, de nem volt még 20 éves, amikor baleset érte. Lovagolt – amint ez akkor divat volt –, s villámcsapás érte a közelben az egyik fát, amitől a ló úgy megriadt, hogy levetette magáról Norbertet. Hosszú időre elvesztette eszméletét. Amikor magához tért, az első reflexe nem az, hogy „hála Istennek, ezt megúsztuk!”, hanem gondolkodni kezd. És bevillant neki: „Úristen! Ha nekem most meg kellett volna halnom, hogyan adtam volna számot a lelkemről, meg mindenről, ami az enyém?!” – Ez volt a megtérésének a nagy fölismerése. Haza ment, eladta mindenét, amije volt, és kérte a püspöktől, hogy szentelje pappá. Elkezdett egy olyan apostoli életet, amit 100 évvel később majd Assisi Ferenc és Domonkos ismételt újra. Minden vagyon nélkül arra kérte a püspökét, adjon neki az egyházmegye egész területére prédikálási joghatóságot. S elkezdte hirdetni a szószékről, hogy emberek, gondolkozzatok! Az életünk rövid. – S amíg ezt az ember meg nem tapasztalja, mindegyikünk azt hiszi, hát persze... ez is meghalt, az is meghalt, de én – én kivétel leszek. Nem leszel kivétel!

És a tapasztalatai miatt, meg az istenszeretete miatt Norbertnek elhitték az emberek. Ahol prédikálni kezdett, az emberek tényleg elkezdtek gondolkodni – és megtértek. És ő rájött, hogy a hívő népnek nagyon szüksége van olyan pásztorokra, akik nem önmagukat legeltetik, hanem a bárányokat. Mert az egyszerű, tanulatlan, olvasni nem tudó nép lelki tápláléka, főleg abban az időben, egyedül az ige, ami a szószéken hangzik, továbbá a példa, amit a szerzetesek meg a papok odaélnék az emberek elé.

¹³³ *Gennep, ma Hollandia, 1080. – †Magdeburg, 1134. június 6.

¹³⁴ lásd október 4-én

¹³⁵ lásd augusztus 8-án

¹³⁶ lásd május 25-én

És Norbert megalapította a premontrei rendet. Egy apostolkodó, ugyanakkor közösségben élő, nagyon művelt papokból álló közösséget. Nálunk is aránylag hamar megtelepedett ez a rend. És az idősebbek még tudják, hogy két nagy fészük volt itt, Magyarországon. Jászón, ami most Szlovákiában van, meg Csornán. Eredetileg nem voltak tanítók; apostolok voltak. Azt a területet, amit rájuk bízott egy püspök, kolostori közösségben élve mint lekipásztörök látták el. Misszionáltak.

II. József után pedig iskolákat nyitottak. S Gödöllőn, Szombathelyen ma is iskolát is vezetnek. Az a szétszóratás, amelynek 50. évfordulójáról az elmúlt vasárnapon emlékeztünk meg, őket is elérte.¹³⁷ Nem egy gimnáziumi tanárból lett állatgondozó, segédmunkás, aki sokra vitte, abból fordító egy üzemben. De az a probléma, amit Norbert fölismert, az Egyházban ma is jelen van.

Kérjük meg őt, hogy segítse elsősorban azokat, akik az ő fiai, azaz a premontreieket. Éljen bennük az a lélek, ami őbenne élt. A másokért felelősséget érző és mindent odaadó apostoli szeretet. De a lekipásztörökért is imádkozzon, hogy aki az Egyházban lekipásztori tisztséget kap, abban ki ne aludjék a felelősségérzet a rábízottakért. Hogy amikor számot adunk, jó lélekkel és örömmel adhassunk számot a ránbízottakról. Amen.

Június 8. – Prágai Szent Ágnes királylány, apáca

Szentlecke *Én* 8,6–7.
Evangélium *Mt* 25,1–13.

Testvéreim! A ma ünnepelt szent, akit Prágainak mondunk, Árpádházi király, III. Béla unokája. 1282-ben, 77 éves korában halt meg Prágában.¹³⁸ A 13. század, amit ő szinte végigélt, nagyon gazdag szentekben. Visszanézve az Egyház nagyon szép időszakát látjuk benne. Nyilván akkor is megvolt mindenkinek a maga gondja, baja, küzdelme. De Európa akkor még katolikus, tehát egységes Írországtól egészen a Kárpátokig. A keleti egyház már elszakadt, de amit ma Európának gondolunk, az egységes volt, katolikus volt. És amikor ez a kicsi Ágnes eszmél, olyan 15 éves, hallja, hogy nem is olyan messze, Délen, Ferenc, az Assisi¹³⁹, meg Domonkos¹⁴⁰, meg Klára¹⁴¹, és főként unokatestvére, Erzsébet¹⁴² Thüringiában hogyan éli az életét. Azután egyszer csak jön – és akkor ő 35 éves – a tatárdúlás híre. Szóval vannak bajok ebben a korban is. Ágnes azonban 25 éven át azért küzd a szülei kívánsága ellen, hogy szegényen, szűzként az Úr Krisztusé lehessen.

Az első, amin el lehet csodálkozni, hogy honnan vette ez a kis királylány az ötletet? Öt éves, nyolc éves, amikor mondja a mamának, hogy: „Édesanyám! Én apáca szeretnék lenni.” – Az egész családnak más volt a véleménye. Háromszor elígérték a kezét, és eljegyzés szintjén el is adták a lányukat. Ágnes pedig imádkozott, vezekelt és hitt. Sírt és imádkozott. És remélt abban, hogy az a vágy, ami a szívében fölébredt – hogy nem királynőként, hanem koldusszegény apácaként akarja odaajándékozni az életét Krisztusnak meg a felebarátainak –, valahogy mégiscsak teljesül.

25 éves, amikor végre megnyílt előtte a lehetőség. Meghalt az édesapja, és a család tudomásul vette, hogy ő nem megy férjhez. Ágnes pedig eladott mindent, ami öröksége volt,

¹³⁷ Az 1950 júniusában történekről püspökkari körlevél emlékezett meg.

¹³⁸ *Prága, 1205. – †Prága, 1282. március 2. Atyja I. Ottokár cseh király, anyja III. Béla magyar király leánya, Konstancia volt.

¹³⁹ lásd október 4-én

¹⁴⁰ lásd augusztus 8-án

¹⁴¹ lásd augusztus 11-én

¹⁴² lásd november 19-én

s árát szétoztotta a szegények között. Mindössze annyit tartott meg, semmi többet, amennyiből Prága külvárosában egy kicsi kis kolostort megalapíthatott. S levelet írt Assisibe, Klárához: „Küldj néhány nővért, tanítsanak meg arra, hogyan kell klarisszaként apácának lenni”. Klára küldött is néhány nővért, és küldött néhány levelet Ágnesnek. Ezeket olvasva elcsodálkozhatunk azon, hogy a szentek – mint Klára és Ágnes – miképpen erősítik és mennyire értik egymást.

Ágnes ott, Prága külvárosában anyja lett nemcsak annak a 8–10–12 nagyon előkelő családból jelentkező leánynak, hanem az egész város koldusainak, szegényeinek, elhagyott öregeinek, betegeinek.

És mi őt ünnepeljük. Azaz megvalljuk, hogy közünk van hozzá, nekünk, magyaroknak külön is. Hiszen nemcsak Árpádházi Szent Erzsébet volt az unokatestvére, hanem unokahúgai Árpádházi Szent Margit¹⁴³, Jolánta¹⁴⁴, Kinga...¹⁴⁵ És amikor mi, magyarok hálát adunk érte az Úrnak, Ágnes nyilván ránk mosolyog a mennyországból: ti nem az unokahúgaim, unokaöcsém, hanem a testvéreim vagytok Krisztusban!

Imádkozzon értünk Szent Ágnes, hogy a saját életünkben észrevegyük az életszentségnek a lehetőségeit. És főleg a mostani Európáért imádkozzon, hogy az Úr Krisztusban találjunk egymásra! Mert ez csak akkor tud megtörténni, ha az emberek egyenként, személy szerint odatalálnak Krisztushoz és megtanulják Őt és a felebarátot Őérte szeretni. Amen.

Június 9. – Szír Szent Efrém diákonus, egyházatya

Szentlecke *2Kor 5,14–21*.

Evangélium *Mt 23,8–12*.

Testvéreim! Az Ige testté lett és közöttünk lakozott. Értünk, emberekért jött, hogy kinyilatkoztassa nekünk a Szentháromság misztériumát, az Atya jóságos tervét és bekapcsoljon minket az Isten életébe. Egyszerű volna a dolog, ha minden embernek – lehetőleg fiatal korában – szembe kellene néznie a kérdéssel: Akarsz hinni a megváltó Krisztusban? S aki erre azt mondja: Igen!, azt abban a pillanatban elragadná valami isteni erő, elvinné ebből a világból és átültetné a mennyországba.

De nem ez történik. Hanem elhangzik a kérdés, a meghívás: Higgy a megváltó Krisztusban és indulj el hazafelé! És mindenki a testére szabott formában és időben végigél egy emberi életet. A feladat pedig, amit mindegyikünk megkap, hogy a képességeinkkel fejezzük ki, hogy szeretjük az Istent. És ami jót tenni tudunk, azt tegyük meg Isten dicsőségére és a felebarátaink szolgálatára.

Ez a ma ünnepelt szent, szír Szent Efrém a 4. században él, és 373-ban majdnem 70 éves, amikor meghal.¹⁴⁶ Diákonus volt. Kortársa Szent Ambrusnak¹⁴⁷, Ágostonnak¹⁴⁸, Jeromosnak¹⁴⁹, de Keleten él, Szíriában. Költő volt, s egyszer csak észrevette, hogy az ariánus tévtanítók rengeteg embert meg tudnak hódítani a dalaikkal. A kocsákban ariánus nótákat énekelnek. Az emberek észre sem veszik – jópofa a dallam, ritmusos a szöveg, mit érdekli őket, mi a szöveg igazi tartalma, fűjják a nótát és nem veszik észre –, hogy az énekkel együtt beléjük ivódik a tévedés. S akkor Efrém, a költő elkezdte írni a katolikus módon

¹⁴³ lásd január 18-án

¹⁴⁴ lásd június 15-én

¹⁴⁵ lásd július 24-én

¹⁴⁶ *Niszibisz, 306. – †Edessza, 373. június 9.

¹⁴⁷ lásd december 7-én

¹⁴⁸ lásd augusztus 28-án

¹⁴⁹ lásd szeptember 30-án

keresztény énekeket. Ezek legalább olyan jók voltak, mint az ariánusoké, és az emberek elkezdtek ezeket énekelni.

Efrém művész volt, de keresztény volt, és merte odaadni a képességeit a hit védelmére. De jó lenne, ha manapság is volna néhány ilyen szentünk! Mennyi butaság beleivódik az emberekbe, főleg a fiatalokba, anélkül, hogy tudnák. Mennyi rossz bele tud rögződni az emberekbe a zene révén!

Efrémről a kortársak is tudták: a költészetével nem önmagáról mesél, nem arról énekel, hogy ő – személy szerint – mit érez, hanem éneklí az igazságot. Úgy nevezték őt: a Szentlélek hárfája.

Segítsen nekünk és imádkozzon értünk Szent Efrém, hogy merjük Isten szolgálatában és szeretetében kamatoztatni a képességeinket, őrizve a megismert igazságot és az egységet, amit az Úr Krisztus annyira kért ott, az Utolsó vacsorán! Amen.

Június 11. – Szent Barnabás apostol

Szentlecke *ApCsel 4,32–37; 9,26–27.*

Evangelium *Mt 10,5–15.*

Testvéreim! Az Egyházban a Tizenkettő mellett van még két szent, akit apostolként tisztelünk. Az egyik a megtért Saul, a Szent Pál, a másik pedig a mai szent, Barnabás, aki nem találkozott sem a föltámadása előtt, sem a föltámadása után Krisztussal, de – miként a Szentírás mondja – hittel és Szentlélekkel eltelt ember volt. És általa nyílt meg az Egyház a pogány misszióra.

Barnabás nagyon határozott ember volt, aki mert szembeszállni a konvenciókkal, a beidegzett emberi megoldásokkal. Határozottságának egyik megnyilvánulása számunkra furcsa lehet. Barnabás ugyanis Lévi törzséből származott, s mint levitának tudnia kellett, hogy Mózes megmondta: a levitáknak, mint papi törzsnek az Úr az öröksége. Amikor megtörtént az Ígéret földjének elfoglalása, 12 törzs birtokba vette a számára kijelölt földet, a leviták nem! A leviták a Szent sáternál, majd a Templomnál szolgáltak. Nem lehetett birtokuk, földjük. – Barnabásnak volt.

Ciprus szigetén, szórványban született, elég messze Palesztínától. Nagyon valószínű, hogy amikor felnőttként először eljutott Jeruzsálembe egy zarándokünnepre és jelentkezett a Templomnál, hogy én levita vagyok, azt mondták neki: „Nagyon sajnáljuk, a létszám betelt, fizetett alkalmazottakkal. Hiába vagy levita, nincs helyed az Úr Templomában!” – Valószínű, ekkor fogta magát és földet vett, mert azt is tudta, hogy boldog ember az, akinek földje van a Messiás országában. És biztosította magát, hogy ha majd a Messiás eljön, része legyen országában. Ezért annak dacára, hogy levita, s nem volt hozzá joga, ő földet vett.

Hanem amikor megint fölzarándokolt Jeruzsálembe az Úr feltámadása után pünkösdre, hallotta a Tizenkettő tanítását. Ugyanakkor azt is hallotta a városban, hogy eladó földek vannak Jeruzsálemben. Mert akik az apostolok szavára hinni kezdtek, fölismerték: nekem nem attól lesz részem a Messiás országában, hogy földem van Jeruzsálem határában, hanem attól, ha megbánom a bűneimet és megkeresztelkedem. Ezért – mondja Szent Lukács – a hívők egymás után adták el a földjüket, házukat, mert fölismerték, hogy nem a birtokolt vagyon ad részt a Messiásból, hanem a hit.

Barnabás nem lecsapott a lehetőségre, hogy „na, most megsokszorozhatom a földemet Jeruzsálemben”, hanem meghallgatta az apostolokat, megkeresztelkedett és eladta a földjét. Ezért mondja Lukács, hogy hittel és Szentlélekkel eltelt férfi volt, és az Úr választott edénye lett ő is.

Hitből fakadó határozottságát egy újabb alkalommal néhány év múlva láthatjuk: A jeruzsálemi közösség tagjaként megint ő az, aki bátran szembe mer szállni az emberi

félelmekkel. Amikor meghallotta, hogy a Damaszkuszba keresztényvadászatra indult Saul hívóként jött vissza, leült melléje, elbeszélgetett vele és fölismerte, hogy ez az ember tényleg megtért. Nem rafinált ügynök, hanem apostol-palánta. Kézenfogta és elvitte Péterhez, meg Jánoshoz. És ettől kezdve ők ketten, Pál és Barnabás együtt apostolkodtak Antióchiában, Cipruson, Kis-Ázsiában.

Milyen kár, hogy a fiataljaink egy ilyen szenttel nem tudnak találkozni! Hány fiatalnak lehetne szimpatikus egy ilyenfajta szent, aki gondolkodik, fölismer és nem kötik meg a környezetének a megszokásai, hanem a józan belátása szerint, ahogy a Szentlélek indítja, cselekszik. S mennyire szüksége van az Egyháznak ilyen típusú szentekre! Akik bátrak, – de a Szentlélekben bátrak! És odaadják mindenüket amik van az Úr Krisztusnak és az Úr Krisztusért!

Megköszönjük Barnabást az Úrnak, mert ő annak is hatalmas tanúja, hogy az Egyházban csak közösségben lehet maradandót alkotni. Az Egyház nem egyéni szuperteljesítmények halmaza, hanem együttműködések gyümölcse. Ahogyan ő a Saul mellett, a Pál mellett társ-apostol volt.

Ez mindegyikünknek lecke, hogy fölismerjük azt a társat, azokat a társakat, akiket az Úr mellénk ad. A házastársától kezdve a munkatársakon keresztül a szerzetestársig. És így tovább. Mert ha fölismerjük és tudunk egyek lenni az Úr Krisztus szeretetében, akkor él az Egyház igazán. És akkor tud teremni olyan dolgokat, amik megmaradnak. Akkor van hitele a szónak, az Evangélium hirdetésének a legvadabb pogányok előtt is.

Hát segítsen nekünk Szent Barnabás! Hogy az Egyháznak a közösségében azt a társ-össziséget, amit a Szentlélek kinek-kinek szán, fölismerjük és élni tudjuk. Az Úr Krisztusért! Amen.

Június 13. – Páduai Szent Antal ferences áldozópap

Szentlecke *Bölcs 7,7–16.*

Evangélium *Mt 5,13–19.*

Testvéreim! Páduai Szent Antal¹⁵⁰ – annak ellenére, hogy nagyon rövid életet élt itt a földön – világszerte az egyik legismertebb szent. A legegyszerűbb hívők is tudják, ha valami elveszett, Szent Antalhoz kell fordulni és ő segít. De azt is mindenki tudja róla, hogy ha Antal segített, akkor nekem is segítenem kell valaki nyomorulton. Ezért van, hogy szinte minden katolikus templomban van Szent Antalnak szobra – nálunk is, ott hátul, bal oldalon –, s mellette egy persely, Szent Antal szegényeinek. Mondván: ha segítséget kértél a szenttől, és kaptál, akkor itt ez a persely, segíts te is, másokon, a nyomorultakon.

Ha az ember nem ismeri Szent Antalnak az élettörténetét, akkor el tud tanakodni, hogy érdekes, az Úr, aki tetszése szerint egyeseket erre, másokat arra kiválaszt, Antalból éppen ezt csinálta. Ezt a szentet. Holott a mennyek országában törvény, hogy ki milyen mértékben áldozta föl magát az Úr Krisztusért, akkora a közbenjáró hatalma. Ezért a legnagyobb közbenjáró a Szűzanya. De Szent Antalnak is azért van akkora segítő hatalma, mert ő is mindent odaadott.

Az 1224-es, 25-ös évet írták, amikor az egyik észak-itáliai kis ferences kolostorban papszentelés volt. Vannak összesen a kolostorban nyolcan-tizen, köztük három-négy pap. Beszélni kellene valakinek, köszöntenie kellene az újmisést, és senki nem vállalja. De van ott valaki, az évei szerint még nincs 30 éves, kinézete szerint megtört, talán a halál közelében járó ember, akire a kolostorban a többiek úgy tekintettek: érthetetlen, hogy Ferenc atyánk ezt egyáltalán miért vehette föl, úgy látszik, talán egy kicsit ütődött is. Mert ha szólnak hozzá,

¹⁵⁰ *Lisszabon, Portugália, 1195. augusztus 15. – †Arcella, Pádua mellett, 1231. június 13.

akkor van egy mosolya, de szava nincs; ha véleményt kellene nyilvánítani, ő inkább megcsinálja a dolgokat. Nagyon hallgató. De most, ebben a helyzetben az egyik atya tréfának szánva rábökött: „Antal testvér! Ha senki nem szólal meg, akkor szólalj meg te!” – És a kis ütődöttnek vélt barát megszólalt. Beszélni kezdett és kiderült, hogy az összes társánál jobban ismeri a mennyek országának misztériumait. Kiderült, hogy emögött a fiatal, „ütődött” barát mögött van tíz teológiai tanulmányi év. S van mögötte egy vértanúság.

1220-ban ugyanis, amikor Lisszabonba visszahozták a Marokkóban megölt öt ferences vértanú testét, ott volt a kikötőben és a sokaságban egy fiatal, ágostonos pap, aki látta, hogy ezek az emberek, akik barátai voltak évekkal azelőtt, ezek odaadták az életüket az evangéliumért. Akkor ő 25 éves. Hazamegy, bemegy a házfőnökéhez, és engedélyt kér arra, hogy átmenjen a ferencesek közé.

Elengedték. A ferenceseknél pedig elkezdte sürgetve kérni, hogy küldjék el Marokkóba, misszióba. Ugyanoda, ahol azokat a testvéreit megölték.

Elküldték. Ezzel a maga részéről, 25 évesen odaadta az életét az evangéliumért. És nem rajta múlt, hogy nem lett ő is – hónapokon belül – vértanú. Az Úrnak tetszett úgy, hogy ezt mondja neki: „Antal! Ha tényleg neked akarsz adni az életedet, elfogadom, de nem úgy, ahogy ezt te elgondoltad!”

Antal még útközben halálosan megbetegedett, s mikor a hajó legközelebb kikötött, őt kitették a partra, azzal, hogy aligha fogja megérni az estét. Megérte. A következőt is, még a következőket is, és támadt egy olyan tapasztalata, hogy az életnek is, föláldozásának is az ura az Isten. A megfeszített Krisztus. Megélte, hogy az áldozatot elfogadják, de nem úgy, ahogy én gondoltam.

Föltették egy hajóra, mondván: „Ne haragudj, Antal, nem tudunk veled itt mit csinálni, menj haza!” És jött egy vihar, mely azt a hajót elsodorta homlokegyenest ellenkező irányba, Szicíliáig. Így került Antal Itáliába és abba a bizonyos kis kolostorba, ahol egyszer csak fölsírták, ki is ő. Ezután következett hat esztendő, mely alatt Antal pontosan fölfogta: „Én odaajánlottam az életemet az Úr Krisztusnak, mert hirdetni akarom az evangéliumot, és megkaptam tőle Észak-Itáliát, meg Dél-Franciaországot, ahol nem pogányok vannak, hanem eretnekek, ezért nehezebb terep, veszedelmesebb dolog, mint a pogányoknak hirdetni Krisztust.” De amikor megszólalt a szószéken, a hallgatók megéreztek, hogy ez a barát nem leckét mond föl. Ennek nem betanult beszédei vannak, amiket városról-városra járva elmond, hanem ez az ember beszél a tapasztalatáról, ami vonz. És neki hittek. Amint ez a szentek életében annyiszor kiderül: érdekes, szinte szóról-szóra ugyanazt mondja minden igehirdető, de ha egy szent mondja ugyanazt, az ő szavának van foganatja.

Közben Antal testileg elégett. Mindössze 36 éves, amikor 1231-ben, ezen a mai napon meghalt. De már életében a hívők azt tapasztalták, hogy nemcsak a szavának van hatalma, hanem csodatévő ereje van! Kezdték tapasztalni, hogy a Krisztusnak áldozott életből közbenjáró hatalom fakad, egészen a csodatételig.

És ez ma is törvény. Az Egyház ma is így él. Gondolom, a testvérek között nem kevesen vannak, akik személy szerint is megtapasztalták már, hogy Szent Antal valóban tud segíteni. De azt a becsületességet elvárja, hogy ha segített rajtam, el ne felejtsek viszontsegíteni a nyomorultakon.

Ebben a szentmisében – 800 év távolából is – hálát adunk Szent Antalért az Úrnak. Segítsen ő nekünk hinni. És segítsen nekünk, hogy a magunk életáldozatát – amit a saját állapotunkban és körülményeink között adhatunk az Úrnak annak jeleként, hogy szeretjük Őt –, a magunk áldozatát meg tudjuk hozni! Amen.

Június 15. – Boldog Jolán hercegné, apáca

Szentlecke *Sir 26, 1–11.*

Evangelium *Mt 5, 1–12.*

Testvéreim! Az ember nem is gondolná, hogy a hagyomány mennyire meghatározó tud lenni, személy szerint is, kisebb-nagyobb közösségekben is. Manapság sokszor hallani a Visegrádi Hármakról, értve rajta Csehországot, Lengyelországot, Magyarországot. Megyünk együtt Európába.

Ez azért lehetséges, mert ezer esztendővel ezelőtt ugyanez a három ország elindult a kereszténység felé, elindult az Egyház életét élve az egyetlen egység felé, ami megtalálható és megélhető – az Úr Krisztusban.

Ezt a ma ünnepelt Boldog Jolánt¹⁵¹ a világegyház még nem ismeri, de a Visegrádi Hármak igen. Lengyelország, Csehország, Magyarország, mi ismerjük őt. Sőt, úgy tudunk rá tekinteni, hogy Árpádházi. A miénk.

63 évesen halt meg, 1298-ban. Egy olyan élet után, ami azzal kezdődött, hogy Jolán eszmélni kezd és hallja, hogy a nagynéni, Erzsébet,¹⁵² nem olyan régen, még nincs tíz éve, hogy meghalt – és szent. Figyelj csak! Ma, amikor misére megyünk, Erzsébet ünnepe van, aki a te nagynénéd. És azt is hallja – amikor keresi, hol van a nővére, Kinga¹⁵³, aki nála tíz évvel idősebb –, hogy Kinga már férjhez ment. Lengyelországban, Krakkóban van. A krakkói herceg felesége.

Azután egyszer csak hallja, hogy a feje fölött a szülők arról beszélgetnek, hogy ezt a Jolánt is egy lengyel herceghez adjuk majd feleségül. S ahogyan korábban Erzsébetet 5 évesen elvitték Wartburgba, úgy Jolánt 5 évesen elviszik északra, a nővérehez, és Kinga kezdi belenevelni abba a lengyel világba, ahol neki majd hamarosan – feleségként, édesanyaként, asszonyként – hercegnőnek kell lennie.

És ezek a lányok nem lázadtak föl. Nem rontottak neki a szülőknek – „Mit képzeltek ti?! Mi lesz a mi saját elképzeléseinkkel, személyi jogainkkal?” –, hanem szelíden, alázattal, az engedelmesség igáját magukra véve elindultak. Nem egy közülük azzal a fájdalommal a szívében: „Uram, Krisztusom, Te tudod, hogy én tulajdonképpen apáca szerettem volna lenni. És nem lehet. A szüleim azt mondták, menjek férjhez. Amen. Férjhez megyek.”

Jolánban is élhetett egy ilyen vágy, de mint feleség és édesanya, mint hercegnő megmutatta azt, hogy hogyan lehet jónak lenni. Minden körülmények között.

És akkor az ember naivul azt várná, hogy ilyen előzmények után Jolán számára minden lehetőség adva van – királyi házból származik, szereti az Úr Krisztust, jó akar lenni –, hogy problémátlanul fusson végig az életén; és nem. A maga keresztje neki is megvan.

8–10 éves házasságok voltak, amikor Jolán elkezdte érezni, hogy a férje gyanakszik rá. Egyszer csak megtudja, hogy a körülötte lévők az udvarban olyan pletykákindultak el, melyek hallatán csoda, hogy a férje még nem dobta ki.

Jolán akkor nem méregkeverő boszorkányokat hozatott, hogy megmérgezze a rágalmozóit, amint ez akkoriban nem volt ritka. Türt, szenvedett, imádkozott, viselte a férjétől kapott bántásokat. S egyszer csak kiderült az igazság – mert mindig kiderül –, és mindenki megtudta, hogy micsoda hazugságokkal rágalmazták!

Azután hamarosan meghalt a férje. Jolán akkor Kingával együtt belépett a klarissza apácákhoz, a kolostorba. Valószínűleg a szíve vágya most kezdett teljesedni. És ráhagyta a kolostorra is azt a fajta uralkodni tudó jóságot, amely – ismerve a lehetőségeit – mindig látja

¹⁵¹ *Magyarország, 1235. – †Gnieznó, 1298. június 11.

¹⁵² lásd november 19-én

¹⁵³ lásd július 24-én

a rászorulókat is. Nem perlekedik, nem verekszik a környezetével, hanem szolgál és segít, imádkozik és szenved.

Mostanában, a Visegrádi Hármak törekvéseinél nagyon fontosak a politikusok, meg a bankárok, a gazdasági életnek a vezetői, hogy jó lelkiismerettel jó egyezségekre jussanak, s együtt ballagjunk be Európába. Ha azonban ebben a térségben nem volnának az életszentség útját járó feleségek, édesanyák, szerzetesnők, leányok, akkor ebből nem lenne semmi. Ha viszont vannak – mint ahogy vannak, és legyenek! –, akkor kicsiben, nagyban az Úr Krisztus meg tudja mutatni azt, hogy a megváltott ember, aki tud fölébe emelkedni a gazdasági érdekeinek, a politikai megfontolásainak meg az egyéni ösztöneinek, az alkalmas arra, hogy másokkal egységben éljen, segítsen és szolgáljon.

Mindazokkal együtt, akik valamilyen formában rokonságot éreznek a mai szenttel, Jolánnal, fohászkodjunk, hogy hozzá hasonlóan, az adott keretek között, az adott életállapotban, az adott lehetőségek között tudjunk jók lenni. És az Úr Krisztus áldása – bennünk ugyanúgy, mint Jolánban és az övéiben – bőséges termést hozzon mindannyiunk, az európai egységre törekvő Magyarország számára. Amen.

Június 19. – Szent Romuáld a kamalduliak rendalapítója

Szentlecke *1Jn 2,15–17.*

Evangélium *Mt 5,43–48.*

Testvéreim! Szent Romuáld azokban az évtizedekben élt, amikor Szent Gellért.¹⁵⁴ És majdnem földiek. Gellért velencei, ő meg ravennai.¹⁵⁵ Furcsán indult az élete. Gazdag családban született, és egyszer csak az édesapja a rokonsággal összeveszett, és párbaj lett belőle. Romuáld látta, hogy az apja megöli az egyik rokont a párbajban. Az akkori törvények szerint a párbajban győztes félnek vezekelnie kellett 40 napig. Az apa azonban nem volt hajlandó, mondván, nekem igazam volt, igazságot szolgáltattam, nekem nem parancsol senki.

És akkor Romuáldban megmozdult valami. Itt – apám bármit is gondol – mégiscsak embervér folyt. Fogta magát és följajánlotta, hogy elmegy az apja helyett vezekelni. Egy kolostorba küldték, és miközben teltek a napok, Romuáldnak kezdtek a dolgok kivilágosodni: mit ér az egész földi élet, ha egy darab földért az emberek képesek ölni. Megszólalt a hitbéli ismereteiből a Kain–Ábel képlet. Mint keresztény ember egyszer csak kezdte fölismeri: „Uram, Istenem, mi úgy viselkedünk a világban, mintha Krisztus el se jött volna”. – És akkor fölhangzott a szívében egy hang: „Romuáld! Ha ezeket a dolgokat te így látod, akkor hagyd el a világot! Gyere utánam! Kövess engem!”

És Romuáld belépett abba a kolostorba, ahol vezekelt az apjáért. Nagyon komolyan vette a dolgait: számára az engedelmisség engedelmisség volt, magyarázkodás nélkül; a szegénység szegénység volt; a tisztaság tisztaság volt.

Azután pedig amit megélt Szent Benedek,¹⁵⁶ megélt ő is: a kolostorban élők és – miután már fogadalmat tett – a rendtársai meggyűlöltek. Mert benne láthatóvá vált az, hogy jól is lehet szerzetesnek lenni. Megalkuvások nélkül, odaadottan, őszintén, tisztán. Meg is akarták ölni, mondván: „Te lehetetlenné teszel bennünket”.

Romuáld elmenekült, és elkezdte azt a remete-életet, amelyben évtizedeken át újra és újra fölfedezte, hogy a magányban – a világtól távol, szegényen, de Isten szeretetében és ismeretében gyarapodva, küszködve a saját természetével is – a tökéletesség útját lehet járni. Egyre közelebb lehet kerülni az Istenhez.

¹⁵⁴ lásd szeptember 24-én

¹⁵⁵ *Ravenna, Itália, 951/52. – †Val di Castro, 1027. június 19.

¹⁵⁶ lásd július 11-én

A végén akadtak hozzá hasonló gondolkodású férfiak, és belőlük alakult meg a kamalduli remeterend, mely jellé vált az Egyházban, itt Nyugaton is. Annak a jelévé, hogy a csöndben, magányban, mindenkitől távol az Eucharisztia olyan istenközelségbe tudja vinni a lelket, ami a világban elérhetetlen.

Mert ezek a Romuáldot követő remeték, mint ő maga is, úgy éltek, hogy volt egy kis kápolna, azután kb. 500 méteres körzetben kis remeteházak; ezekben a remeteházakban volt egy priccs meg egy oltár – mert ezeknek a remetéknek a többsége pap volt, akik naponta miséztek –, más nem. Éjszakára összejártak zsolozsmázni, a nagy ünnepekre összejöttek a kápolnába a szentmisére. De az életük központja a magányban is az Eucharisztia volt.

Ma van Rómában a Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus első napja. Ezzel a szentmisével odakapcsolódunk. Ennek a mostani kongresszusnak a témája és a mottója az, hogy Jézus Krisztus, az ember egyetlen Megváltója az élet Kenyere. Az Egyház ma is belőle él. Mi is belőle élünk. – A szentáldozás után majd azt az Aquinói Szent Tamástól származó imádságot¹⁵⁷ imádkozzuk, amelyik ugyanezt mondja el hálával, hittel, szeretettel: amit az Úr Krisztus az Utolsó vacsorán ránk hagyott, az számunkra valóban az élet Kenyere, mindaddig, amíg ezt a földi életet járjuk. Imádkozzon értünk szent Romuáld, és segítsen minket, hogy ez valóban így legyen. Amen.

Június 21. – Gonzaga Szent Alajos jezsuita növendék

Szentlecke *Sir 31,1–8.*
Evangélium *Mt 19,16–26.*

Testvéreim! Szent Alajost¹⁵⁸ 1591-ben, 23 évesen temették el Rómában, a jezsuiták. Alajos tanúja lett annak (és a mennyországból boldogan hirdeti az Egyháznak), hogy Isten jó, hűséges és szereti az embert. Megteremti, mégpedig magának teremti, s azokat a szent vágyakat, melyeket a Szentlélek gyűjt egy emberi szívben, azokat a Mindenható Isten, a Szentháromság beteljesíti.

Sokszor nem úgy, ahogy ezt az ember fiatalon megálmodja, de mindig úgy, ahogy neki magának is, meg a testvéreinek is üdvösségére válik.

Páduai Szent Antal¹⁵⁹ ünnepén hallottuk, hogy Antal fiatalon vértanú akart lenni. Mondván, én annyira szeretem az Urat, hogy odaadom az életemet, megyek vértanúnak. És az Úr másként rendelkezett.

A ma ünnepelt szent, Alajos is, aki pedig nagyon előkelő, hercegi családban született, egészen kicsi gyerekként megérezte, hogy az a Jézus, aki a szentmiséken mindig jön, jelen van az Oltáriszentségben – amely előtt ő a várkápolnában (mert a váruknak külön kápolnája volt) kicsi korától kezdve ismételt, hosszasan elidőzött és imádkozott –, és jelen van mindenütt, velünk van, beszél hozzánk. És fölgyulladt a szívében a fölismerés: szerzetesnek kell lennie. Egyszer csak azt is fölismerte, hogy jezsuita akar lenni. Harcolni akar Krisztusért, az Egyházért. A testvéreiért. Nem fegyverrel, nem ágyúval, hanem a lélek fegyverzetével.

Azután 14 éves korára a családjával megvívta a maga harcát, és az Úr győzött. A család elengedte.

Akkoriban jezsuitának lenni nem volt egyszerű dolog, főleg előkelő családból elindulva nem. De ő megtette. Rómában elkezdett készülni, tanulni. Imádkozott, vezekelt, és a szívének egész szeretete tényleg az Úr Krisztusé volt. Nyilván olyasmiről álmodozott, mint Xavéri

¹⁵⁷ *Lauda Sion* (Dicsérd, Sion) kezdetű szekvencia (Hozsanna, 107.)

¹⁵⁸ *Castiglione, Itália, 1568. március 9. – †Róma, 1591. június 21.

¹⁵⁹ lásd június 13-án

Ferenc¹⁶⁰ is, hogy ha pappá szentelik, odamegy az előjáróihoz, és megkéri, engedjék el őt a világnak a végére. Akár Keletre, akár Nyugatra, mindegy, de pogányok közé, mert missziós szeretne lenni. Életét akarja odaadni Krisztusért.

Ez az a vágy, melyet csak a Szentlélek tud ébresztetni az ember szívében. S mi lett belőle? Jött az 1590-es esztendőnek a tele. Már nyáron látni lehetett, hogy éhínség lesz, mert nagyon rossz termés mutatkozott. Meg is jött: télen az éhínség, tavasszal a járvány. S akkor a jezsuiták – bölcsen – azt mondták a fiataljaiknak: ti maradjatok veszteg. Maradjatok a rendházon belül, tanuljatok és készüljétek, az idősebbek meg menjenek a betegek közé. Papként, vigyék a szentkenetet és az Oltáriszentséget. Aki fertőzést kap és meghal, az vértanúja lesz a betegeknek és az Úrnak.

De egyszer csak az öregek kezdtek elfogyni, aratott közöttük a járvány. S akkor Alajos két társával elment az előjáróhoz, és kérte: „Páter! Engedj ki a betegek közé! Az ablakból lehet látni, hogy mi van odakinn!” Engedélyt kapott. Nem telt bele két hét, megkapta a fertőzést. És 23 évesen, a mai napon meghalt. Azzal a megértéssel, hogy „Uram, Istenem, én nem ezt álmodtam, én úgy gondoltam, hogy sok pogányt megkeresztelek, azután egyszer csak lelőnek, vagy leszúrnak, vagy más módon leszek a te vértanúd. De a betegségben fölismertem, hogy a Te akarod más. Kispapként kéred az életemet, és én fölajánlom és neked adom.” És föláldozta a fiatal, 23 évnyi életét az Úr akarata szerint.

Ez az, amiben ő a mennyországból – és erre kérjük meg őt! – nagyon tud segíteni a fiataloknak, akik szerzetesként vagy egyházmegyés papnövendékként hordozzák a szívükben ugyanezt a szeretetet: „Jézusom, én az életemet szeretném valami módon Neked odaadni!” Segítsen nekik Alajos, segítsen engedelmeskedni. Hogy a vágyat, ami a szívükben ott él, őrizni tudják, s amikor majd fölismerik, hogy nem úgy, ahogy én álmodtam, hanem valahogy másként fognak történni a dolgok, akkor legyen meg bennük az állhatatosság. Meg az az önfeláldozó szeretet, amelyik tud engedelmes lenni. Mondván: Jézusom, ha így akarod – akkor így!

Mert mostanában is lehet ilyeneket hallani, hogy újmisé, akit tavaly szenteltek, jön a húsvét, a nagyszombat, egy karambol, és három napra rá meghal. Vagy: kispap, és egy betegség váratlanul elviszi. Vagy: öt éves pap, és teljesen váratlanul az Úr elszólítja.

Életek, melyeket az Úr elfogad, és a maga isteni bölcsessége szerint engedi, hogy áldozattá legyenek.

Alajos is ilyen volt. Fogja meg az imáinkat, és tegye oda a Szűzanya elé, akit ő annyira szeretett. Meg az Úr Krisztus elé, hogy a papnövendékek értsék: az ő dolguk szeretni az Urat. Őrizzék a vágyat, amit kegyelemként magától az Úrtól kaptak. És legyenek engedelmesek, amikor fölismerik, hogy az Úr milyen formában akarja beteljesíteni a szent vágyaikat. Amen.

Június 22. – Fisher Szent János és Morus Szent Tamás vértanúk

Szentlecke *1Pt 4,12–19.*
Evangélium *Mt 10,28–32.*

Testvéreim! A vértanúk ünnepei nemcsak a dicsőségről beszélnek – melyben azok részesültek, akik életüket adták az Úr Krisztusért –, hanem istenfélelemre is nevelnek. Akkor is, ha kicsi gyerekekről van szó, vagy fiatal lányokról, fiúkról, akkor is, ha olyan meglelt, az

¹⁶⁰ lásd december 3-án

öregkor határán élő emberekről, mint ez a két ma ünnepelt szent, Fisher János püspök¹⁶¹ és Morus Tamás.¹⁶²

Mind a kettő végigharcolta már az életét. Az egyik püspök, a másik a király után a második ember. Látták, hogy a hatalom, meg a gazdagság, meg a diadallal záródó harcok hogyan is zajlanak ebben az életben. És akkor írják az 1533-34-35-ös éveket Angliában, és kiderül, hogy a király valahol elvesztette az igazsággal való kapcsolatát. Azt hiszi, hogy – mivel ő az ország ura – élet és halál fölött parancsolhat, neki az Úr törvénye fölött is hatalma van. Válik. Megunta a feleségét, más asszony kell neki. Kiderül, hogy az alattvalóinak a zöme félelemből vagy érdekből, így vagy úgy, meghajlik a királyi akarat előtt a parlamentben is, a parlamenten kívül is. Csak néhányan akadnak, akik mernek szembeszegülni a királyi akarral és merik megvallani: „Felség, amire készül, rossz! Nem szabad. Az érvényes, szentségi házasság fölbonthatatlan.” Ez az, ami az életébe került a püspöknek is, a miniszterelnöknek is.

Ilyen sorsokat látva az Egyház hálát ad a kegyelemért, mely bármely életkorban erőt tud adni ahhoz, hogy az ember ragaszkodni merjen az igazsághoz, akár az élete árán is. Ugyanakkor fölbred az istenfélelem is: „Jaj, Istenem, ha én hasonló helyzetbe, kísértésbe kerülnék, vajon mi történnék velem? Merném-e, tudnám-e vállalni azt, hogy én a megfeszített Krisztushoz tartozom?”

Ezért mondják a szentek, hogy az Úr Jézusnak a pere csak elkezdődött, de nem zárult le. És aki igazán hívő életet él, az előbb-utóbb kerül olyan helyzetbe, hogy megkérdezik tőle: „Te hova, kikhez tartozol? A vádlók közé-e, akik megcsúfolják, ostromozzák, tövissel koronázzák és keresztre juttatják a megváltó Krisztust? Vagy netalán Őhozzá tartozol, a Megváltóhoz?!”

Ezért imádkozunk mi a Miatyánkban úgy, hogy: „Miatyánk, ne vígy minket a kísértésbe!” Mert egyikünk sem tudja önmagáról, hogy ha élesre fordul a helyzet, vajon hogyan döntenénk? Illetve egy reménye van a léleknek, ha hallgat a szentekre és tanul tőlük. Ha engedi, hogy a vértanúk beszéljenek arról, hogyan is van az, hogy az élet meg az igazság összetartozik, e kettő egy, s a többi, minden más elmúlik. És enged a kegyelemnek az apróságokban. Azokban a kicsi, lelkiismereti kérdésekben, amiről senki más nem tud, csak az ember maga. Ha apróságokban törekszünk a hűségre, próbálunk kitartani a kísértésben az Úr Krisztus mellett, akkor reménykedhetünk abban, hogy ha komolyra fordulna a dolog és nagy kérdésekről kellene vallani, tudnánk az Úr Krisztus mellett dönteni. Tudjuk Őt választani. Ahogyan manapság szokták mondani: tudunk tanúságot tenni Ő mellette. De ennek a tanúságnak mindig az a következménye, hogy osztoznunk kell a megfeszített Krisztus sorsában.

Imádkozzon értünk ez a két szent vértanú, hogy a kicsinyekben is, a nagy dolgokban is tudjunk hűségesek lenni, s főleg a kísértések órájában jusson eszünkbe: most van a perc, amikor döntenem kell, valóban a megfeszített Krisztushoz akarok-e tartozni? Amen.

Június 24. – Keresztelő Szent János születése

Szentlecke *Iz 49,1–6.*
Evangelium *Lk 1,5–17.23–25.57–58.*

Testvéreim! Ez a mai ünnep egyrészt nagyon emberi, másrészt egy másik világot nyit meg a lélek előtt.

¹⁶¹ *Beverly (Yorkshire), 1479 körül – †London, 1535. június 22.

¹⁶² *London, 1478. február 7. – †London, 1535. július 6.

A két édesanya, Erzsébet és a Boldogságos Szűz már három hónapja imádkoznak, beszélgetnek a misztériumról, amit ők már hordoznak, de még nem tudják, hogy mi lesz belőle. Annyit éreznek, hogy itt most beteljesedik az, amit az Úr Ábrahámától fogva ígért. És hordozzák az életet. Egy olyan történelmi helyzetben, ami Izrael számára fölért a teljes romlással. Ők pedig nem törődve senkivel, semmivel, hisznek, várnak és örülnek.

Örülnek János születésének.¹⁶³ Akiről Zakariás egyelőre nem tudta elmondani, hogy az angyal azt mondta, hogy fiú fog születni, Jánosnak kell majd nevezni, és ő lesz az, akiről Malakiás megjövendölte: az Úr küldötte lesz, és előkészíti a Messiásnak az útját. Zakariás nem tudta ezt elmondani, mert hite erősítésére egy időre Isten – minden emberi gyöngeséget gyógyító jósága – elvette tőle a szót, megnémította őt. Hordozta a szívében az igazság ismeretét, és nem tudta elmondani addig, amíg el nem érkezett a születés utáni nyolcadik nap. De akkor a kérdésre, hogy mi lesz a gyereknek a neve, Zakariás írotáblát kér és ráírja, amint az angyaltól hallotta: „János az ő neve”. És akkor megoldódik a nyelve, s az öreg Zakariás hirdetni is kezdi a misztériumot.

Ott van a Szűzanya is. Ott van ő, aki ugyancsak hallotta Gábrielt – és *igent* mondott. Amikor kiderül, hogy tényleg fiú született, Máriának megdobbán a szíve: „Hiszen az angyal ezt is mondta, hogy ez lesz a jel! Ez lesz a jele annak, hogy tényleg Isten küldötte járt nálam, hogy a nagynénim, Erzsébet fiút fog szülni – és itt van, íme itt van!”

Mindhárman tudják, hogy ez nem a természet rendje szerint történik. Hanem amint az Angyal mondta: Istennél semmi sem lehetetlen. És itt nyílik az ünneplő lélek számára az a másik világ, ahol nem az emberi korlátok és lehetőségek határozzák meg a dolgokat, hanem Isten mindenhatósága, irgalma és szeretete.

Mert ahogyan múlik az idő, az élő, katolikus lélek egyre inkább rájön: „Uram, Istenem, a Te irgalmad, kegyelmed mindenható. És hogy még engem is üdvözíteni akarsz, aki a bűnösök között az első vagyok, ebben látom, hogy tényleg nagy vagy! Lassan kiismerem a saját gyöngeségeimet, rosszaságomat, a saját korlátaimat, és ha hallom az üdvösség ígéretét, föl kell tennem a kérdést (és minél idősebb vagyok, annál inkább): Miként lehetséges ez?” Mert az ember számára a dolognak van egy testi oldala, és van egy lelki oldala. S amikor hallom: „Aki eszi az én testemet és issza az én véretem, annak örök élete van...” – fájdalmasan merül föl bennem a kérdés: „Uram Istenem! De hogyan? Mikor öregszen! És nem az élet felé öregszen; a halál felé öregszen!” – S ez még csak a kisebbik baj. Az önmagát ismerő lélek ismeri az erényeit és a rosszaságait, a jócselekedeteit, meg a mulasztásait és a bűneit: önmagának a szentség és a bűnösség közötti állapotát. A mennyek országába pedig csak a szentek léphetnek be. Így tehát, Uram, Istenem, miként lehetséges az, hogy én, ezekkel az adatokkal, amikkel egyre inkább rendelkezem, én oda belépjek?!

Ezen a mai ünnepen az öreg Zakariás is, Erzsébet is, a Szűzanya is, meg Keresztelő Szent János is ránk mosolyognak az égből és azt mondják: „Ne félj, csak higgy! Higgy és figyelj! És vedd észre az életedben Isten szeretetének a hívó szavát, a jeleit, a szentségeket. Engedd magad üdvözíteni!”

Segítsen nekünk Keresztelő Szent János, a két szülő, Zakariás, Erzsébet, és főleg a Szűzanya, hogy merjünk hinni! Merjük elhinni azt, hogy ami az embernél lehetetlen – az Istennél nem! De az isteni mindenhatóságot és szeretetet be kell engedni az életünkbe! És fogadja el tőlünk a mi Istenünk ezt az ünnepet a hálánk és a jószándékunk jeleként. Annak a jószándékunknak a jeleként, hogy mi akarjuk, hogy az Ő üdvözítő szeretete bennünk is – mindegyikünkben – végre tudja hajtani azt a csodát, ami majd a saját üdvösségünk beteljesedése lesz. Amen.

¹⁶³ *Ain Karim, Júdea, Kr. e. 7.

Június 26. – Alexandriai Szent Cirill püspök, egyházatya

Szentlecke *Zsid 1,1–6.*

Evangelium *Jn 1,1–18.*

Testvéreim! A nagy Jubileumi Évben a megtestesülés 2000. évfordulóját ünnepeljük. Azt a misztériumot ünnepli az Egyház, hogy az Ige testté lett, és a Boldogságos Szűz Mária, az Isten Anyja világra hozta az Isten, az Atya megtestesült Fiát.

Ez ma az Egyház számára természetes, dogma, amit a hittanórákon az első órától fogva tanítunk, tanítanak, tanulnak a kicsinyek. Az első századokban azonban hatalmas teológiai vitáknak volt a kérdése, hogy miként lehet ezt elképzelni és hogyan kell megfogalmazni? Éppen annak érdekében, hogy tanítható és tanulható legyen, és a világos mondatokba foglalt tételhez hozzá lehessen mérni minden egyéb véleményt. Ezáltal világos legyen, mi az igazság a megváltó Krisztusról, és mi az, ami tévedés.

Ennek nagy alakja ez a ma ünnepelt Szent Cirill,¹⁶⁴ aki Alexandriának volt a pátriárkája. 412-ben választották meg és szentelték püspökké. 32 éven át pátriárka volt ott, Alexandriában.

Jó azt is tudni, hogy ekkor, amikor őt megválasztják pátriárkának, Szent Jeromos¹⁶⁵ még él, Betlehemben dolgozik, és még további nyolc évig ott működik. Azután Alexandriától nyugatra, pár száz kilométerre él Hippo püspöke, Szent Ágoston.¹⁶⁶ De Cirill volt az, akinek a konstantinápolyi pátriárkával, Nesztorioszal meg kellett vívnia egy nagyon kemény eszmei csatát azért, hogy az Egyház dogmaként tudja tanítani: *Mária az Isten anyja*.

Amikor valaki teológiát tanul, a dogmatikának is a legnehezebb fejezetei közé tartozik ez; amíg az ember lassan megérti egyáltalán a problémát, hogy mi miatt kellett egyáltalán vitázni és harcolni. De egyszer csak kivilágosodik az embernek, hogy itt bizony az Egyháznak a szívéből van szó. És ha itt egy apró tévedés történik, abból eretnekségeknek a sora és tévedéseknek a garmadája tud megszületni.

Mert Cirill igazában azért harcolt, hogy nem szabad másként fogalmazni Krisztus, a megváltó Krisztus misztériumát, mint úgy, hogy Krisztusnak a titka ez: egy személy és két természet Ő. Igaz Isten, igaz ember, de a Fiú személye az, akiről ezt a kettőt állítani lehet és állítani kell! Mert ha nem ez történik, akkor hatalmas meséket és fejtegetéseket lehet kezdeni arról, hogy nem tudható, Máriának ki volt a férje, de ott Betlehemben tulajdonképpen született egy gyerek, aki pontosan olyan, mint bárki más Ádám ivadékaik közül ... és akkor egyszer csak jön a Szentlélek ... és ebből a gyermekből Krisztus lesz...

Óriási meséket lehet mondani. Színezní lehet, regényeket, drámákat lehet írni róla, amint meg is írták ezeket. Csak közben elvész a megváltás ténye. Mert ahhoz, hogy Krisztus földi életének történeteiből a Golgotán az emberiséget megváltó áldozat lehessen, ahhoz az Angyali Üdvözléskor megfogant életnek a megtestesült Ige életének kell lennie. Annak a misztériumnak kell megjelennie itt a földön, hogy Krisztus igaz Isten és igaz ember, a második isteni személy. Amit Ő mond, az az Isten szava. Amit Ő tesz, azt az Isten teszi értünk. Amit Ő szenved, azt az Isten Fia szenvedti értünk. És ha fölládozza magát, az nem egy emberi, egyszemélyes tragédia, hanem Isten legnagyobb ajándéka nekünk, embereknek: a bennünket megváltó áldozat.

Cirill igazában ezért az igazságért az életét adta. Mi pedig ünnepeljük őt, emlékezünk rá. És most elimádkozzuk majd a Hiszekegyet, annak kifejezéseként, hogy közünk van ahhoz az

¹⁶⁴ *Alexandria, 370 körül – †Alexandria, 444. június 27.

¹⁶⁵ lásd szeptember 30-án

¹⁶⁶ lásd augusztus 28-án

igazsághoz, ugyanahhoz a hithez, amiért ő megküzdött és amit az efezusi zsinaton győzelemre tudott vinni.

És megkérjük őt, hogy segítsen nekünk őrizni az igaz hitet. Nem bedőlni meséknek, hanem ha kell, keményen ragaszkodni ahhoz, amiket az Egyház dogmaként tanít, a Hiszekegyben is. Amen.

Június 27. – Szent László király

Szentlecke Bölcs 10,10–14.

Evangelium Lk 12,35–40.

Testvéreim! A mai ünnepen mi, magyarok hálát adunk az Úrnak második szent királyunkért, Szent Lászlóért.¹⁶⁷ Meghajlunk előtte, oltalmát kérjük, és próbáljuk jelezni, hogy szeretnénk, ha közünk lehetne hozzá. Itt, ebben az országban, amelyiknek ő 18 éven át a királya volt.

1095-ben, amikor meghal, 50–51 éves. Az Egyház nézi az életművét, a tényeket, amik itt maradtak utána, s az első, ami csodálatot ébreszt: hogyan volt minderre ideje?! Mert 18 év alatt csata csata után, ugyanakkor egyházmegye-alapítás, kolostor-alapítás, tárgyalások, mégpedig sikeres tárgyalások, az országot rendbe rakja, megszilárdítja, közben megözegegyül, másodszor is nőszül – és a nép emlékezetében az maradt meg, hogy jámbor volt, kegyes és igazságos.

S igazában arra a kérdésre, hogy honnan a lengyel–magyar barátság, még nincs is válasz. A 13. századi szentjeinknél szoktuk hallani, hogy onnan, hogy a magyar királylányok ott lettek szentté, és a lengyelek nem felejtették el szent királynéikat.

Szent Lászlónál viszont tudatosítanunk kell azt, hogy az ő édesanyja lengyel királylány, akit Béla, az árpád-házi királyfi azért tudott feleségül venni, mert a magyar történelemben akkor épp viharos idők vannak, és nekik menekülni kellett. Béla Lengyelországban házasodik, innen a lengyel–magyar kapcsolat, a Krisztusban megalapozott kapcsolat.

Szent Lászlónak az egész királyságára jellemző, hogy ő keresztény király volt, aki tudta: az én egész uralkodásom semmit nem ér, ha a népem meg nem ismeri a mindenség Urát, a megváltó Krisztust. Ezért mindenre hajlandó volt. Mindenét hajlandó volt állandóan kockára tenni.

És a magyarság megtapasztalta, hogy László nem volt személyválogató: akár egy előkelő, akár egy jobbágy került eléje – nem mérlegelt, hogy ezzel így, mert ez jó üzletember, ezzel vigyázni kell, befolyása is van, csínján kell vele bánni... – Nem! Neki az emberi lélek mint ilyen volt fontos, akiért felelősséget érzett. Tudjuk róla, hogy 22 éves, herceg, övé az ország keleti része, Erdély, amikor betörnek a kunok, és ő látja, hogy a kun csapatnak az egyik főembere a lován egy magyar lányt ragad magával. Akkor László nem arra gondol, hogy ez csak egy ki tudja honnan való kis parasztlány, hanem utánaered és megharcol azért a lélekért. – A nép ezt érezte meg benne: hogy neki minden ember személy szerint fontos, mindenkiért felelősnek érzi magát.

Ezért van az, hogy mind a mai napig alig van magyar templom, ahol legalább egy mellékoltáron ott ne volna az egyik oldalon Szent István, másik oldalon Szent László alakja. Itt is, a mi templomunkban hátul, baloldalt, az első mellékoltáron ott vannak ők, Szent István vértanú oltárán.

Azután, ha az ember egy kis időt hagy magának, jó elgondolkodni azon a kérdésen, amit Szent István napján szoktunk megfogalmazni, hogy mit szólna Szent István király, ha ma itt

¹⁶⁷ *Lengyelország, 1045 körül – †1095. július 29.

megjelenne köztünk?! Mit szólna a mai világunkhoz? Ugyanígy; mit szólna Szent László, ha ma betoppanna közénk?! Ő, aki az életét adta minden magyarért. Mit szólna ő ma?

De vajon mi magunk, személy szerint merünk-e odaadni mindent azért a néhány emberért, aki ránk van bízva? Lelkekért, akiknek oda kellene találniuk az Úr Krisztushoz, odaadunk-e mindent?

Segítsen nekünk Szent László jónak lenni, a rendelkezésünkre álló energiákat jóra használni, főleg a gyöngébbek megsegítésére. Mert ami őt igazán kiemelte a többiek közül, az éppen ez volt, hogy nagyon fiatalon fölmerte: én erősebb vagyok, ügyesebb vagyok (még termetre is nagyobb, mint a többiek), és meghallotta az Úr Krisztustól azt, hogy aki nagyobb akar lenni, az legyen a kicsinyeknek a szolgálja. És ő az lett.

Segítsen nekünk ebben, ezt jól fölismerni és megvalósítani. És imádkozzon értünk, mai magyarokért, hogy a hitet, ami őt szentté tette, örizni tudjuk és tovább tudjuk adni. Amen.

Június 28. – Szent Ireneusz püspök, egyházatya

Szentlecke *2Tim 2,22–26.*

Evangélium *Jn 14,1–6.*

Testvéreim! Szent Ireneuszt,¹⁶⁸ ezt a 202-ben 70 évesen meghalt vértanú püspököt az Egyház úgy tiszteli, mint a dogmatika atyját. Aki nagy mint hittudós, de nagy mint békességszerző, békét sugárzó szent is.

Érdekes, hogy az ő személyében és életében a Kelet és a Nyugat problémaköre mennyire láthatóvá vált. Pedig még csak a 2. századot élte az Egyház. De kiderült, hogy Kelet – ami akkor jelenti Kis-Ázsiát, Palesztinát, kicsit Egyiptomot, Nyugat meg jelenti Itáliát, Dél-Galliát – másként gondolkodik, mint Nyugat, két külön világ. Ha valaki ezt nem tudja fölfogni, ezt a kétféleséget nem tudja elfogadni, képes a másokra átkokat szórni, mondván, nálam van az igazság, te meg ez és ez vagy – és elkezd gyalázni a másikat.

Ireneusz Keleten született, Szmírnában. Amikor elkezdett hittanórára járni, Szent Polikárp püspök¹⁶⁹ a hitoktatója. Az a Polikárp, akit 156-ban máglyán megégettek. És Ireneusz ezt látta. Akkor olyan 22–25 éves, s valószínűleg az üldözés miatt vetődött Nyugatra. Először Rómába, azután még nyugatabbra. Abba a Lugdunumba – ma nevén Lyonba –, ahol aránylag nagy, Kis-Ázsiából származó kolónia élt. Tehát egy kicsit a földjei közé került Lyonban is, és ez a kolónia keresztény.

Azután 45–47 éves, amikor pappá szentelték. És addigra neki kivilágosodott, hogy ez a keleti és nyugati világ egy és ugyanazon igazságnak a kétféle, kétfelől történő megközelítésében gondolkodik, de akit megismer az ember mint igazságot, az egy és ugyanaz: a Krisztus, aki az egy és ugyanazon Istent teszi láthatóvá és hallhatóvá az ember számára. Alapvető élménye és fölismerése volt, hogy a Szentírás ismeretében és Jézus Krisztus ismeretében teljesen világos, hogy az ember élete attól függ, látja-e az Istent, az élet forrását? Az Istennek pedig – mint az élet forrásának – dicsősége az, ha az ember él, Őbelőle, az Istenből él.

Ez neki akkora élménye volt, hogy sokáig nem értette, hogyan lehetséges az, hogy mások, a többiek ezt nem tudják? Azután amikor fölismerte: „ezt én kegyelemként kaptam”, akkor próbálta, ahogy tudta, továbbadni. Először papként, azután püspök lett Lyonban.

Akkor a nagy vita Kelet és Nyugat között épp az volt, hogy mikor kell ünnepelni a húsvétot? Majdnem egyházszakadás lett belőle. Kölcsönös vádaskodások, kölcsönös meg nem értések. Ireneusz pedig elment Rómába a pápához, és megértette vele ezt a kétfelől

¹⁶⁸ *Szmirna, Kis-Ázsia, 123 k. – †Lugdunum, ma Lyon, Franciaország, 202/203. február 28.

¹⁶⁹ lásd február 23-án

közeledő gondolkodást, az egy és ugyanazon Istenhez közeledő kétféle utat. És nem lett egyházszakadás.

Ezen nekünk is érdemes elgondolkodni. Ireneusz tétele így hangzik: *Isten dicsősége az élő ember, az ember élete pedig az Isten látása*. Érdemes elgondolkodni azon, hogy a tulajdon életünkben észrevesszük-e, látjuk-e Isten cselekedeteit, egyáltalán az Ő jelenlétét? Belénk villan-e néha: engem lát az Isten. Mindig és mindenütt.

Gondolom, mindegyikünknek vannak már olyan emlékeink, mekkora boldogság tölti el az embert egy-egy fölismerés alkalmával: „Uram, Istenem! Ezt Te műveltél!” Vagy egy-egy istenáldotta pillanatban, amikor az embernek a szíve megérzi, hogy itt, a templomban a föltámadott Krisztus jelen van! Vagy egy-egy szentáldozás után, amikor betölti az embert a béke: „Uram, Istenem! Hiszen az enyém vagy, én meg a Tied lehetek!”

Segítsen nekünk Szent Ireneusz látni! Meglátni az Istent! És tudni, hogy mi ebből élünk, az Isten látásából. Segítsen nekünk, hogy mindig tudjuk: ami igazán megdicsőíti az Istent, az a mi istenlátásból fakadó életünk. Amen.

Június 29. – Szent Péter és Pál apostolok

Olvasmány *ApCsel 11,1–11*.
Szentlecke *2Tim 4,2–8.16–18*.
Evangélium *Mt 16,13–19*.

Testvéreim! Valahányszor a Hiszekegyet elimádkozzuk, megvalljuk, hogy hiszünk az egy, szent, katolikus és apostoli Anyaszentegyházban. Ez nemcsak azt jelenti, hogy elfogadjuk az Egyházat, hogy hiszünk benne, hiszünk neki, mert apostoli, hanem azt is jelenti, hogy mi ezen *az Egyházon belül* élünk. Az Egyházon belül hiszünk, a hitünket itt éljük meg az apostoli Egyházban, amely a mi anyánk. Benne élünk és éljük azt az életet, amit az Úr Krisztus rábízott az apostolokra.

Ez a két apostolfejedelem ma erre tanít minket. Odateszik az életüket a szemünk elé: „Nézzétek meg egy kicsit, hogy mit is jelent az apostoli Egyház?” Mert ez a két élet egy napon fejeződött be Rómában, és vértanúsággal fejeződött be. De addigra Péter is, Pál is megtanulták, hogy az az élet, ami a mennyek országáé, az *új szövetségé* – amit az Úr Krisztus megkötött Isten és ember között –, áldozatot kíván és boldoggá teszi az embert.

Mert Péter is, Pál is¹⁷⁰ a maga módján és körülményei között hívő ember, az Ószövetség hitét élő ember, amikor egyszer csak meghallja a Názáreti Jézus hívó szavát. Az egyik így, a másik úgy. És elsőnek Péterben születik meg a fölismerés: „Te vagy a Krisztus!” Jó tudni, hogy miközben Péter meg a másik tizenegy tanítvány ott él a Názáreti Jézus körül és tanulják az apostolságot, Pál, aki még Saul, Jeruzsálemben az akkori kategóriákban egyetemista Gamáliel rabbi lábainál. S egyszer csak Jézus híre eljut Jeruzsálembe is. Nem tudjuk, hogy Saul ott volt-e akkor Jeruzsálemben, amikor az Urat megfeszítették. De hogy pünkösöd után minden dühével és energiájával nekirontott a keresztényeknek, ezt tudjuk. Jelen van akkor is, amikor Szent Istvánt¹⁷¹ megkövezik. El akarja tiporni ezt az istentelen társaságot. Nem kell nagy fantázia hozzá, hogy az ember el tudja képzelni, Saul miként minősítette a Krisztus-követőket mindaddig, amíg a damaszkuszi úton meg nem hallja Jézus szavát: „Te az én választott edényem leszel! És én megmutatom neked, mennyit fogsz a nevéért szenvedni!”

Ez a két apostol megszenvedett a hitéért. Megszenvedett az Egyházért. De megélték és bizonyítják mind a mai napig, hogy aki a katolikus Egyházban hisz, aki meghallja az Egyházban tanító Krisztusnak a hangját, nem a tanító embert követi. Nem kisebb-nagyobb,

¹⁷⁰ Péter: *Betsaida, Galilea – †Róma, 67 körül – Pál: *Tarzus, Kilikia – †Róma, 67.

¹⁷¹ lásd december 26-án

ilyen, olyan, amolyan közösségnek lesz a tagja, hanem aki az Igét hirdeti az apostoli Anyaszentegyházban, az *meghívott*. Annak el kellett hagynia mindent és mindenkit az Úr Krisztusért – ezt teszi, illetve próbálja is tenni nap mint nap –, s amikor küldötként megszólal, nem önmagáról beszél, hanem a megfeszített Krisztusról. És aki engedi, azt a szentségekben kézen fogja és megpróbálja odavezetni a vőlegény-Krisztushoz, tiszta szűzként. Ez az apostoli Egyház. Ezt Péter is, Pál is tökéletesen megcsinálták.

Két dolgot kellene tőlük kérnünk. Az egyik, hogy imádkozzanak azért, hogy tudjunk ragaszkodni az apostoli Anyaszentegyházhoz, merjünk hinni az apostoli Anyaszentegyházban, fogjuk föl, mit jelent ennek az Egyháznak a gyermeke lenni. Akik pedig a meghívást kapják, főleg azok, akiket ezekben a napokban szenteltek pappá, illetve most indulnak el a szemináriumi vagy a kolostori élet felé, azokban legyen bátorság tanulni az apostolságot. És mindvégig élni azt, hogy „én nem agitátor leszek, s főleg nem rabló leszek az Egyházban, hanem apostol, küldött, Isten küldötte. El kell hagynom mindenemet, meg kell ismernem az élő Isten Fiát, és akik rám vannak bízva, azokkal is meg kell ismertetnem Őt, és oda kell vezetnem őket Őhöz.”

Szent Pál már megfogalmazta a fölismerést: az apostol jutalma az, hogy része van abban a Krisztusban, aki meghívta őt és akit hirdet. Nyilván tőle is megkérdezték néha: „Mivel tartozom? Te engem megkereszteltél, megbérmáltál, segítettél, odavittél Krisztushoz, mivel tartozom neked?” – „Semmivel! Ennek nincs ára!” – És nyilván benne is megfordult, meg talán meg is kérdezték tőle: „Hát akkor? Akkor miért csinálod? Mi a jutalmad tulajdonképpen?” Az apostol erre mondja: „Az én jutalmam az, hogy részem legyen abban a Krisztusban, akit hirdetek nektek. A legnagyobb jutalom számomra az lesz, ha veletek együtt érkezem oda az Igazságos Bíró elé. Ti lesztek az én koronám.”

Ez a legnehezebb az egészben, ennek észben tartása.. Ezért kell imádkozni azokért, akik apostolként élnek az Egyházban, akár misszionáriusok, akár lelkipásztorok, akár püspökök, akár szerzetesek, hogy ezt el ne felejtsek! Segítsen ebben a ma ünnepelt két apostol. És köszönjük meg az Úr Krisztusnak azt, hogy mi az apostoli Anyaszentegyházban tudunk élni és hinni. Amen.

Június 30. – Az első római vértanúk

Szentlecke *Róm* 8,28–39.

Evangelium *Mt* 24,4–13.

Testvéreim! Ma azokat a római vértanúkat ünnepeljük, akik megkapták Szent Pál hozzájuk intézett levelét, amit mi úgy olvasunk, hogy *szentlecke Szent Pál apostolnak a rómaiakhoz írt leveléből*. Ők azok a rómaiak, akik részben a zsidók közül, részben a pogányok közül Péternek a prédikációjára, meg a vele való személyes ismeretség alapján hittek Jézus Krisztusban, a megfeszített, föltámadott Úrban.¹⁷²

Róma, a hivatalos birodalom abban az időben egyszerűen még nem tudott arról, mi történt igazában harminc évvel korábban Jeruzsálemben. Vajon az a római hivatalnok, aki Rómában, a központi levéltárban fogadta Pilátus helytartó évi jelentését, mit fogott föl abból a pergamenlapból vagy bőrtekercsből, amin azt olvasta, hogy „és a tavasz folyamán, Niszán hónap 14-én elítéltem egy Názáreti Jézus nevű embert, akit azzal vádoltak, hogy ő a zsidók királya”? Érdekelte ez egyáltalán azt a római hivatalnokot?! Legfeljebb arra a mozzanatra figyelt föl, hogy az egyik vádpont szerint azt mondták róla, hogy megtiltotta az adófizetést a császárnak. Ezt talán értette, és ez érdekelte a hivatalnokot. Egyébként más semmi.

¹⁷² Róma égését (64. július 17–23.) követően végeztette ki őket Néró császár.

De eltelik az Úr Krisztus halála, föltámadása, mennybemenetele után harminc év, s Rómában már vannak keresztények. Néro pedig, a félőrült császár, 64-ben fölgújtatja a várost, mondván, egy új világot fogok teremteni. Megmutatom a világnak is, Róma népének is, hogy milyen egy igazi uralkodó! S fölégette a várost, hogy elpusztuljanak az ócska viskók, meg a bármiből tákolt kunyhók. Majd én fölépítem Rómát! – mondta a császár.

Igen ám, csak az embereknek mindene odaveszett; és lázadozni kezdtek. Valaki pedig belesúgja a császárnak a fülébe, hogy a keresztényeket kell odadobni martalékul a tömeg haragjának, s akkor téged, felség, áldani fognak és dicsőíteni, hogy megfogtad a gonosztevőket. Utána megcsinálhatod azt is, amit akarsz.

Kortársak jegyezték föl, hogy féltékenységből dobták oda a keresztényeket a szó szoros értelmében martalékul. És ami az egészben a csoda, hogy a keresztények nem pusztultak ki. Meghaltak, sokan meghaltak közülük. Olyan körülmények között, amelyek közvetlen hatásaként mindenkinek, aki csak tanúja volt a kivégzésüknek, azt kellett volna mondania: „Na nem! Hát ha a keresztényeknek ez a sorsa, akkor Isten óvjon a keresztényektől mindenkit!” – És nem ez történt. Hanem akik életben maradtak – és akkor még Péter is életben maradt három évre –, azok úgy temették el a halottaikat, mint győzteseket. Ez az, amit igazában pusztán emberi ésszel nem lehet megérteni. Hogy hogyan képes – nem az, aki meghalt, hanem aki életben maradt! – olyan erős hittel hinni, hogy a szeme láttára szétmorzsoltsa testvérét győztesként tudja ünnepelni. Nem veszteséggént éli meg a halálát, hanem jutalomként.

Ez az Egyháznak a titka. Hogy a vértanúit, akiket megöltek, kivágtak az élők földjéről, azokban az Úr Krisztus győzelmét tudják és tudjuk ünnepelni.

De ez a nap egy kicsit tudatosítsa bennünk azt is, hogy mi római katolikus keresztények vagyunk. Mert manapság divat az, hogy „mossunk össze mindent, keverjünk össze mindent, legyen az egészből egy turmix!” Az eredmény pedig: vannak keresztények, de hogy kik ők, miben hisznek és mióta hisznek? Ez nem kérdés. – A tévedéseikkel hogyan morzsolnak föl, tesznek tönkre családokat? Nem érdekes. Kitaláltuk a *történelmi egyházak* fogalmát – és használjuk, tekintet nélkül arra, hogy egyedül a római katolikus Egyház őrzi mindazt, 2000 éve, amit az Úr Krisztus ránk hagyott. Őrzi – az igazság kimondásának következményeként – a vértanúság lehetőségeit is, és őrzi a vértanúk dicsőséges emlékezetét is. Adjunk hálát az Úrnak azért, hogy így tudunk hinni Őbenne. Amen.

Július

Július 2. – Sarlós Boldogasszony – a Boldogságos Szűz Mária látogatása Erzsébetnél

Szentlecke *Szof* 3,14–18.

Evangélium *Lk* 1,39–56.

Testvéreim! Az Egyház minden ünnepen hálát ad az Úrnak azokért a csodákért, amiket értünk művelt, művel, s melyekről mi tudhatunk. Lassan megtanuljuk, hogy részünk van azokban a nagy cselekedetekben, amiket az irgalmas Úr művel nemzedékről nemzedékre azokkal, akik Őt félik. Szoktuk hallani: „kérjük meg a szentet, akinek éppen az ünnepe van, engedje meg, hogy vele együtt adjunk hálát az Úrnak”. Most tehát kérjük meg az öreg Zakariást, Erzsébetet és a Szűzanyát, engedjék meg, hogy velük együtt adjunk hálát az Úrnak azért, ami velük történt, amit ma ünneplünk.

Az első meggondolandó dolog, hogy mennyire emberi módon közeledik hozzánk a mi Üdvözítő Istenünk. Ezt akkor is lehet látni, ha meggondoljuk, hogy miért pont ma van ez az ünnep?

Szent Lukács amikor elmondja az Angyali Üdvözlés történetét, azt mondja, Mária közvetlenül az Angyali Üdvözlés után útra kelt. Ez a március 25-e utáni napokban történik. Mária elmegy, és ott marad Erzsébetnél és Zakariásnál közel három hónapig, azaz megvárja, amíg megszületik a fiú, akiről Gábiel főangyal Zakariásnak beszélt.

János nyolc napja született, 24-én ünnepeltük, júniusban. Nyilván a Szűzanya még egy kicsit várt, megvárta, amíg nevet adnak Jánosnak (ez történt nyolc nappal később, azaz tegnap), azután elindult haza, a mai napon. Ma tehát igazában nem azt ünnepeljük, hogy Mária megérkezik Zakariáshoz és Erzsébethez, hanem ma zárul le az a három hónapos időszak, amit Mária Erzsébetnél és Zakariásnál töltött.

Meg lehet kérnünk őket, meséljenek egy kicsit arról, hogy ez a három hónap hogyan is telt. Mert az nyilvánvaló, hogy a terhességében előrehaladó, koros Erzsébet segítségre szorult. Mária tehát ott van és szolgál. Ő, a Megváltónak az Anyja szolgál az Előfutár édesanyjának. Közben beszélgetnek, ha máskor nem, esténként. Imádkoznak és beszélgetnek. Nem arról, hogy X szomszédasszony milyen ruhát vett föl, meg hogy Y hogyan bosszantotta a másikat, hanem arról beszélgetnek, milyen csodákat művel az Isten velünk. Ugyanakkor ott van velük az öreg Zakariás. Némán.

Az első, amit a Szűzanya látogatása kiváltott ebben a két öregben, az a félelmeiknek az eloszlása. Mert nem kell nagy fantázia ahhoz, hogy az ember bele tudjon érezni abba, mit érzett ez a két öreg. Az ötvenes éveikben járhattak. Zakariásban is, aki megnémult, s legfeljebb egy-két írásjellel vagy mutogatással tudott kérni valamit, Erzsébetben is újra és újra felvetődött a gondolat: „Uram Istenem, mi lesz, ha ez a gyermek megszületik? Ki fog róla gondoskodni, ha egyáltalán megszületik?” – S akkor jön Mária. Zakariás még nem szólal meg, de Erzsébet méhében megmozdul a magzat. Erzsébetből azonnal elszáll a kétség – valóban élő gyermeket szülök, mi lesz, ha ez a gyermek holtan születik? mi lesz akkor? –, már nyilvánvaló számára, hogy a gyermek él és egészséges: felujjongott, megmozdult!

És amikor Zakariás is megszólalt, a névadáskor, nyilvánvalóvá vált, hogy Zakariás nem agyvérzést kapott, nem lesz egész további életében néma, hanem büntetésként némult meg, mert nem hitt. De most visszakapta a szót. Elénekli a Benedictust, majd elmondja – először

ennek a két asszonynak, a feleségének meg az Úr Anyjának – mindazt, amit ő, a pap a prófétáktól tud erről a két gyermekről.

Azután boldogan elbúcsúznak Máriától a bizonyossággal: az Úr nem feledkezett meg rólunk, és mi most tesszük, amit tenni kell. Nem tudjuk, mi vár ránk, de az Úr irgalma körülölel minket! A Szűzanya ugyanezt mondja a Magnificatban: „az Úr irgalmassága ott van mindazokkal, akik Őt félik”.

Hálát adunk az Úrnak értük, és azért, ami velük történt. Adjon nekünk az Úr hitet, hogy merjünk bízni az Ő irgalmában; és amikor kell, tudjuk támogatni egymást a hitben, szolgálni egymást a gondok és problémák közepette a Szűzanya példája szerint, hogy amit az Úr művelni akar, az a maga idejében megtörténhessék bennünk is, általunk is. Amen.

Július 3. – Szent Tamás apostol

Szentlecke *Zsid 10,35–11,6.*

Evangélium *Jn 20,19–29.*

Testvéreim! Az életnek alaptörvénye, hogy az igénybevételektől erősödik. A lélek pedig a próbatételektől erősödik. A hit is.

Az apostolok között, úgy tűnik, Tamás a racionalista alkat, aki figyel a hallott szóra és értelemmel közelít meg mindent. A hitét is meg akarja támasztani az ész érveivel. Tudni akarja, hogy reális valóság-e a hit, van-e bizonyossága.

Az ilyen alkat jobban megszenved a hitért, mint az a teljes szívvel Istenre hagyatkozó ember, aki azt mondja: „Én nem keresem az indokokat, nem akarok utánamenni, ellenőrizni! Engem szeret az Isten, aki beszél hozzám, s én elhiszem, amit mond, és boldogan odaadom magamat neki.” – A racionalista alkatú ember jobban megszenved a hitéért. Mert az a hét, ami húsvét vasárnapjától a következő vasárnapig eltelt, meggyötörhette Tamást. Láta a másik tízen, az apostoltársain, hogy ők boldogok! Azt mondják: Láttuk az Urat, és minden, amit eddig hittünk, valóság! Él az Úr! – Tamás pedig gyötrődik a gondolattal: én nem tudom elhinni! Hacsak nem látom a kezében a szögek helyét, ezt én képtelen vagyok elhinni...

Azután eltelik ez a hét, és az Úr látja, tudja, hogy Tamás nem gonosz, nem hátsó szándékokkal manipuláló ember, mint Júdás volt, hanem ilyen alkat. Éppen azért, amikor egy hét múlva újra eljön, és Tamás is ott van, Tamásnak nem kell odamennie azzal, hogy „Mester! Mi történt egy héttel ezelőtt! Légy szíves mutasd a kezedet!” Nem. Az Úr elébe megy: „Tamás! Hozd a kezedet és láss! Én megadom neked azt a bizonyosságot, melyre annyira szomjazik a lelked.”

És akkor Tamás hisz. Talán erősebben tud hinni, mint a többiek.

Úgy tudjuk róla, hogy amikor az apostolok szétoszlottak Jeruzsálemből, ő elindult Keletnek. Elment Örményországba, azután Indiába. Indiának a nyugati partjára. Ott lett vértanú. És ránk hagyta ezt a példát.

Amikor úgy imádkozunk, hogy „Mi Atyánk, aki a mennyekben vagy, ... ne vígy minket a kísértésbe ...”, akkor valójában ezt kérjük: őrizd meg minket az ilyenfajta lelkülettől, amelyik nem mer hinni. És attól a kísértéstől is őrizd meg, ami a hitünket túlságosan próbára teszi. Nem azt kérjük tehát, hogy mindenáron minden próbától ments meg, Urunk, hanem ezt a Tamás-féle élményt, ezt a Tamás-féle állapotot add meg! Miközben küszködünk a hitünkért, add meg nekünk azokat a bizonyosságokat, amik ezt a próbára tett hitet megerősítik.

Mert ezt mindegyikünk éli, és megkapja. Az egyikünk így, a másikunk úgy. Mindegyikünk a saját állapotában. Mert az Úr Krisztus bennünket is ismer. Tudja, hogy az emberi szív tud úgy hinni, hogy: „Jézusom, Te engem szeretsz, én Téged szeretlek, semmi gond, hiszek Benned!” – Vannak ilyen pillanataink. De olyanok is vannak, amikor az értelmünk igényli a bizonyosságot, a magyarázatot: miért is hiszek én tulajdonképpen?

S akkor kellenek ezek a bizonyosságok, melyekben tapintható lesz a mi Istenünknek a szeretete, a mindenhatósága, az irgalma. Segítsen nekünk Szent Tamás hinni! Megküzdni a hitünkért! És hálát adni azokért a bizonyosságokért, amire az Egyház hite – a maga nagy egészében, s azon belül, a mi hitünk – támaszkodni tud. Amen.

Július 4. – Portugália Szent Erzsébet királyné, apáca

Szentlecke *IKor 6,1–11*.

Evangélium *Mt 18,21–35*.

Testvéreim! Portugália Szent Erzsébet az édesanyáknak, a feleségeknek, az özvegyasszonyoknak a nagy védőszentje és példaképe.¹⁷³ Feleség volt, édesanya, özvegy, s végül szerzetesnő lett. 1277-ben született Aragóniában, a mai Spanyolországban. Amikor eszmél, ez a kislány hallja, hogy ő királykisasszony. A papa király, a mama királynő. Azután amikor mesélik neki a család történetét, akkor hallja, hogy a nagymama, akit Jolánnak¹⁷⁴ hívnak, nem is olyan régen halt meg, Lengyelországban. A magyar királynak volt a lánya. Azt is elmagyarázzák neki: Tudod, a te nagymamádnak a nagynénje volt a Szent Erzsébet;¹⁷⁵ Árpád-házi Szent Erzsébet a te rokonod.

Ez a kislány egyszer csak fölfogja, hogy az ő ősei a magyar Árpád-házi királyok. Rokonságban van Szent Istvánnal,¹⁷⁶ Imrével,¹⁷⁷ Margittal,¹⁷⁸ Jolánnal, Kingával.¹⁷⁹ De mire ez összerakódna a fejében, kb. 12 éves, s akkor hallja ám a szüleitől: „Kislányom, feleségül adunk téged a szomszéd ország, Portugália királyához. A fiatal, Dénes nevű trónörökshöz.”

Portugália innen nézve akkor a világnak a vége volt. Erzsébet pedig tizenkét évesen férjhez megy, s nagyon hamar kiderül, hogy a házassága bizony nem egy rózsalugas. Illetve az, de a virághoz képest többségben van a tövis. – Kiderült, hogy a férje hatalomtól megsédült, féktelen, vad ember. 100 évvel később Szent Rita¹⁸⁰ ismeri föl ugyanezt egy egészen más helyzetben. De a nehéz házasság minden esetben nehéz, akár király a férj, akár napszámos, mint Rita esetében. – Erzsébet imádkozott és fölfedezte: „Uram, Istenem, én innen most vagy megszököm, vagy megmérgeztetem a férjemet, vagy elindulok egy keresztúton, és megtanulom a szent vértanú asszonyoktól meg az én Árpád-házi szent őseimtől, hogyan lehet egy ilyen férjet szeretni. Megbocsátani neki. Magamra vállalni a vétkeit.”

Erzsébet először ebben lett nagy, hogy a férje bűneit a sajátjaként siratta, vezekelt, könyörgött a társáért, nem mérgeztette meg a férjét akkor sem, amikor kiderült, hogy egymás után születnek törvénytelen gyermekei. Akkor sem, amikor mindezek után a férje még hűtlenséggel is megvádolta. Mert megrágalmazták Erzsébetet ezzel, és a király fülébe is beleültették a vádat.

Erzsébet mindezt krisztusi türelemmel viselte, szenvedte. És megtérítette a férjét! De ez mintegy 35 évébe került neki, a nehéz házasság hosszú éveibe. Aki házasságban él, annak nem kell sokat mondani, mit jelenthetett Erzsébetnek évtizedeket végigküszködni és imádkozni a reménytelenségben; illetve abban a keresztény reményben, hogy „Uram,

¹⁷³ *1277. – †Estremoz, 1336. július 4.

¹⁷⁴ lásd június 15-én

¹⁷⁵ lásd november 19-én

¹⁷⁶ lásd augusztus 20-án

¹⁷⁷ lásd november 5-én

¹⁷⁸ lásd január 18-án

¹⁷⁹ lásd július 24-én

¹⁸⁰ lásd május 22-én

Istenem, egyik baj és pofon ér a másik után, s én a reménytelenségben remélek abban, hogy a férjemet a végén Te mégiscsak meg fogod menteni!” Hiszen a dolog a vége felé mind valószínűtlenebbé vált, mert Erzsébetnek látnia kellett, hogy a férje összeveszik mindenkiel, akivel csak lehet. A tulajdon fiával is.

Azután a férje megbetegedett, kezdte elhagyni az ereje, és akkor megtért. S kezdte Erzsébettől kérdezni: „Hogyan tudtál elviselni eddig engem? Mondd! Tehetnék én még valamit az üdvösségemért, meg a tetedért?” – És szentként halt meg.

Amikor 1325-ben Erzsébet eltemette a férjét – akkor ő az 55. éve körül járt –, elrendezte a családban az összes viszályokat, majd belépett abba a klarissza kolostorba, amit maga alapított Coimbrában. Tíz év múlva ott halt meg.

S ráhagyta minden feleségre a példát, hogy meg lehet menteni még a legvadabb férjet is. Az édesanyán, egy asszonyon meg tud fordulni a nagy családnak a békéje, azon, hogy ő maga hogyan dolgozza föl a körülötte látható bajokat, bűnöket, elvállalja-e a felebarátait, tud-e megbocsátani, és amikor megszólal, mit mond.

A nők nem is tudják, hogy a szavaik, a szavaiknak a hangneme micsoda lavinákat tud elindítani vagy megállítani! Nem tudják elképzelni. Hívják segítségül Szent Erzsébetet! Hogy tudjanak a békének a szigetei lenni, tudjanak békíteni.

Mi pedig kérjük meg Szent Erzsébetet, imádkozzon minden feleségért, édesanyáért, hogy viselni tudják az élet terheit. Békíteni tudjanak, és tudjanak megbocsátani, ha őket bántás éri. Úgy, ahogy az Úr Krisztus megbocsát a bűnbánónak. Amen.

Július 5. – Zaccaria Szent Antal áldozópap, a barnabita rend alapítója

Szentlecke *1Kor 2,1–5.*

Evangélium *Mt 10,5–10.*

Testvéreim! A ma ünnepelt szent, Zaccaria Szent Antal áldozópap 37 évesen halt meg, 1539-ben, Észak-Itáliában, Cremonában.¹⁸¹ Ez a három évtized az, amikor megérett és kirobbant a reformáció. És benne ajándékozott az Úr egy szentet az Egyháznak, aki rendkívül aktuális mondanivalóval bír ma is.

Antal gazdag családban, Cremona városának egy előkelő familiájában születik. A mama tizenhét éves ekkor, a papa is fiatal, alig húsz. És egészen váratlanul a papa meghal. Ott maradt 18 évesen a kis özvegy ezzel a kisfiúval. És úgy határoz: én pedig nem megyek férjhez, az életem ezé a gyermeké lesz. Ugyanakkor ez a fiatal, kicsi özvegy katolikus módon keresztény: lélekben valahol rokon a Szűzanyával. Mert az elhatározásában benne van az is, hogy jóllehet én az életemet ennek a kisfiúnak szentelem, de vele az lesz, amit az Úr akar.

Ez az első csoda, az első jel, amit Antalban kapott az Egyház. Hogy a vérségi kötelékek fölött, egy édesanya és a fia között is ki tud alakulni az a lelki kapcsolat, amelyik mindkét személyt szabadon hagyja az Úr számára. Mert a dolgok természetes rendje szerint előfordulhatott volna, hogy a mama – mint oly sokszor látjuk – úgy magához láncolja ezt a gyermeket, hogy Isten szavát az a gyermek vagy meg sem hallja, vagy ha meghallja, igazán szabad szívvel sohasem képes követni.

Mindenesetre a mama elküldte a maga idejében Antalt Padovába, az egyetemre, mégpedig az orvosi karra. Már az egyetemi tanulmányok során is föltűnt, hogy Antal rendkívüli adottságokkal rendelkező ember. Gyorsan, pontosan tanul, nagyon jól emlékszik, rendkívül jó diagnosztá, tehát ragyogó orvos lesz belőle.

¹⁸¹ *Cremona, Itália, 1502. – †Cremona, 1539. július 5.

Antal 22 éves, amikor végzett orvosként hazajött. És a mama elengedte Milánóba. Közben azonban Antal látása átalakult: e látás már nem a test orvosáé. Hanem ő menet közben rájött, hogy a testnek a bajai lelki gyökerekből fakadnak. Persze Padovába is jöttek a hírek, hogy mi történik ott a hegyeken túl, 100, 200, 300 kilométerre innen. Jött a híre a reformációnak. És Antal – nyilván az egyetemista társai között is, a szerzetesek meg a papság körében forogva is – észrevette, hogy amiket ezek ott fönn, Északon, a hegyeken túl vádként fölhoznak az Egyház ellen, az nem mind rágalom. Sajnos van benne igazság is.

És amikor Milánóban Antal elkezd dolgozni, akkor – ma azt mondanánk – civil hitoktatói állást is vállalt az orvosi praxisa mellett. Futótűzként terjedt a híre, hogy aki beteg, ezt a doktort keresse. Először is meggyógyítja őt, másodsor az anyagiak miatt nem nyúzza meg, harmadszor esténként lehet hallani az egyik templomban a hitoktatását. A hitoktatása többet ér, mint a gyógyítása.

Eltelik néhány hónap és Antalt a gyóntatója is figyelmezteti, de maga is rájön: rendben van, ragyogó orvos vagyok, ragyogó hitoktató vagyok, de amire az embereknek a leginkább szüksége van, azt nem tudom adni, mert azt csak a papok tudják adni. Én nem tudom őket meggyóntatni. Nem tudom velük az Eucharisziát ünnepelni. – Beíratkozik tehát a teológiára, és két év múlva pappá szentelték.

Papként pedig igazában nem csinált semmi rendkívülit, csodákat nem művelt, csak át tudta adni az embereknek – papoknak is, hívőknek is – aényt: az Úr Krisztus valóban meghalt értünk! Emberek! Az Oltáriszentségben a föltámadott Krisztus itt van közöttünk!

Át tudta ezt adni. S péntek délutánonként, pontosabban délután három órakor abban a templomban, amelyiknek a papja lett, meghúzta a harangot. Amikor először megtette, az emberek összefutottak, azt gondolván, tűz van! És Antal talán mondta is, hogy valóban tűz van, de olyan tűz ez, amit nem vízzel kell oltani. Ez itt ég közöttünk, ez az a tűz, amit a megváltó Krisztus elhozott erre a földre, és mi nem vesszük észre! Ekkor kezdeményezte azokat a 40 órás szentségimádásokat – péntek délutántól vasárnap hajnalig –, melyekkel azt hirdette: „Emberek! Gondolkozzunk el! Engedjük, hogy ez a tűz, aminek az örökmécs a jele, engedjük meg, hogy ez a tűz föllobbanjon bennünk és megtisztítson, s rajtunk keresztül másoknak is átadassék!”

És az Úrnak úgy tetszett, hogy ez mindössze négy évig tartson, és akkor Antal, 37 évesen, meghalt. Fénye azonban itt maradt!

Merjük őt most megkérni arra, hogy imádkozzon azokért a testvéreinkért, akik pillanatnyilag civil hitoktatóként úgy gondolják, nekem valamit tennem kell az Egyházért. Hogy amikor egyikben-másikban elkezd motoszkálni a fölismerés, hogy ez is óriási dolog, az Egyháznak azonban papokra van szüksége, akik gyóntatni tudnak, a szentmisét be tudják mutatni, akkor ne hessentsék el maguktól ezt a fölismerést azzal, hogy modern időket élünk, ma jól van ez így!

Az Úr Krisztus tegnap, ma és mindörökké ugyanaz! Szüksége van olyan férfiakra, akik – mint Antal is – merik odaadni magukat Neki. Azt a tüzet, amit Krisztus erre a földre elhozott, engedik magukban föllobbanni, s miközben maguk elégnék, másokat is meg tudnak gyújtani. Amen.

Július 6. – Goretti Szent Mária szűz vértanú

Szentlecke *Sir 51,1–12.*
Evangélium *Mt 10,24–33.*

Testvéreim! Ez a kis Mária,¹⁸² a ma ünnepelt szent – aki a múlt század második évében, 1902-ben ezen a napon, tizenkét évesen lett vértanú – élénk lobogja a példát, hogy: „Nézzétek, igaz az, ami a Szentírásban áll, hogy az igazi bölcsességet nem az évek számával mérik. Hanem a szív gondolatai őszek a bölcs lélekben.”

Tizenkét éves korára Mária, ez a szűz vértanú, fölismeri a pillanatot: most akár az életemet is odaadom, de azt a kincset, amit én az Úr Krisztusban megismertem és megkaptam, nem adom oda. Inkább meghalok érte.

Olyan sorsokról, helyzetekről, mint az övé volt, novellák, drámák, filmek, regények sokasága beszél. De elgondolkoztató, vajon mi az oka annak, hogy ezek a feldolgozások általában a rossz győzelmét mutatják be. Mi pedig ma azt ünnepeljük, hogy a jószág, a hit, a tisztaság győz. Képes győzni. Ráadásul nem úgy, hogy kimutatja, hogy azért is én vagyok az erősebb, hanem úgy, hogy megajándékozza azt, étellel ajándékozza meg azt, aki meg akarta őt ölni.

Az ókori vértanúk között Szent Dorottyanál mondja a legenda, hogy amikor kivégezni vitték, az a fiú, aki följelentette őt mint keresztényt – mert szerette volna megszerezni, feleségül venni őt, s ez nem sikerült –, megkérdezte tőle: „Nem félsz?” Akkor Dorottya azt mondta: „Miért félnék, mikor a Paradicsomkertbe megyek?” Akkor a fiú harsány nevetésben tört ki: „Tudod mit? Ha megérkeztél a Paradicsomba, küldjél nekem onnan egy kosár virágot és gyümölcsöt!” És Dorottya megtette ezt. Kivégezték, és másnap az a fiú ott talált az ágya mellett egy kosár álomszép virágot, gyümölcsöt.

Goretti Máriával valami hasonló történt. Az a férfi, aki rárontott és megölte, tombolt és őrzöngött, amikor letartóztatták. Mária pedig a hordágyon is, a kórházi ágyon is imádkozott érte. S amikor kérdezték tőle: „Nem is haragszol rá?” – azt mondta: „Én megbocsátok a gyilkosomnak. S könyörgök érte, hogy az Úr is bocsásson meg neki.”

Bebörtönözték a gyilkost, és a börtönben fékezhetetlen dühöngő volt mindaddig, amíg egy álmot nem látott: csodaszép réten közeledik feléje Mária, és átad neki egy csokor virágot, olyan gyönyörű virágokból, amilyeneket a földön látni sem lehet.

S amikor másnap fölébredt, a börtönőrök nem ismertek rá a gyilkosra: megtért. Miután pedig letelt a büntetése, egy karácsony estén bezörgetett Mária mamájához: „Bocsássatok meg!”

A szentek halála ilyen. Megmutatkozik benne, hogy a kegyelem erőt tud adni akár egy gyöngye kislánynak is, hogy ami benne érték – Marika esetében a szüzességet –, azt a halála árán is megőrizze az Úrnak. És ebből élet fakad. Sokaknak. Még a gyilkosnak is.

A Szentatya – most már elég régóta – következetesen mondja, hogy gyermekeim, föl kellene tární és őrizni kellene az elmúlt évszázad vértanúinak az emlékezetét. Mert megszámlálhatatlan azok sokasága, akik így vagy úgy ilyen Goretti Mária-féle sorsot éltek meg. Háborúban, békeidőben, így vagy úgy. Tudtak olyan kincseket megőrizni, amelyekről tudták, hogy ezt én az Úrtól kaptam, és Neki tartozom számadással, s inkább az életemet adom oda, mint azt. És ebből ma is élet fakad.

Milyen jó lenne, ha a felnövekvő kislányok megismernék ezt a Goretti Máriát! S meg tudna dobbanni a szívük attól, hogy „hiszen ez akár velem is megtörténhet, az Urat én is szerethetem ennyire!”

¹⁸² *Corinaldo, Ancona mellett, 1890. okt. 16. – †Nettuno, 1902. júl. 6.

Próbáljuk meg megtanítani a kicsinyeket arra, hogy őrizni tudják azt a kincset, amit az Úrtól kapnak. Amivel – ha minden esetben nem is kell meghalni érte – a végén el kell számolni.

Az Úr pedig fogadja el tőlünk a hálát meg a dicsőítést ezért a kis szűz vértanúért. Akit, amikor mi meg akarunk köszönten, virágcsokrot adunk át neki, a hálának, a dicséretnek és a csodálatnak a virágait. Ő pedig elfogadja, azután odateszi a Szűzanya meg az Úr Krisztus lábához. Ezt a szentmisét is. Vegye kézbe ő és ajánlja föl velünk együtt az Úrnak. Az életért. Amen.

Július 11. – Szent Benedek apát, a bencés rend alapítója

Szentlecke *IKor 7,25–35.*

Evangélium *Mt 19,16–29.*

Testvéreim! Az a 70 esztendő, amit Szent Benedek¹⁸³ itt a földön élt, az Egyháznak egy aránylag csöndes, nyugodt korszaka volt. Az üldözések már elmúltak, s amikor ő születik 480 körül, akkor már meghalt Szent Ágoston,¹⁸⁴ Szent Jeromos,¹⁸⁵ Szent Ambrus,¹⁸⁶ a békeidő első nagy nemzedéke. A népvándorlás pedig még igazában nem kezdődött el.

A Római Birodalom mint világbirodalom azonban összeomlott. Nyugaton már nincs császár, Róma már nem császárváros. Minden egyes város előjárósága észleli, hogy lehet kezdeni a versengést a többiekkel, és most minél nagyobb hatalmat kaparint meg valaki, annál hosszabb időre alapozza meg a gazdagságát és a hatalmát a többiek fölött; amint ez a nagy rendszerváltások után lenni szokott.

Benedek 15–18 évesen kapja otthonról a pénzt, a lehetőséget: Fiam, menj Rómába, tanulj! Azután majd hazajössz, és őseink hagyománya szerint te is beállsz ebbe a hatalomért küzdő világba.

S Benedek Rómában észrevette, hogy „ha én itt maradok ebben a világban, s elkezdek harcolni a hatalomért, nekem végem van. Engem annyira magához fog láncolni a világ, hogy amit én eddig az Úr Krisztustól hallottam, abból számomra nem lesz semmi gyümölcsöző. És akkor megtette azt a lépést, amit előtte már sokan megtettek, amint fölismerték: vagy Krisztus és az örök üdvösségem, vagy a világ és egy óriási kérdőjel az üdvösségem tekintetében!

Benedek elhagyta Rómát. Félbeszakította tanulmányait, és elment. Elment egy félig szerzetesként élő papi közösségbe, mondván: nekem inkább erre húz a szívem, és itt – úgy gondolom – jobban tudom szolgálni a magam üdvösségét is, talán másokét is.

Azután hamarosan kiderült, hogy ő valami többre vágyik. Akkor elment remetének, Subiacóba. S amikor a remetetársak megneszelték, hogy él a közelükben valaki, aki szentebb, mint ők, komolyabban veszi a remeteséget, mint ők, meghívták, hogy tanítsa őket. Gyere és mutasd meg, te hogyan csinálod.

De amikor kezdte megmutatni, szidni kezdték, mondván: „Te felrúgod az eddigi nyugalmodunkat!” Meg is akarták mérgezni.

Pedig Benedek csak elindult egy úton és követte az Úr Krisztusnak a tanítását meg a lelkiismeretének a szavát, meg azt a hívó szót, hogy gyere utánam, és százannyit kapsz, mint amennyit elhagytál.

¹⁸³ *Nursia, Itália, 480 körül – †Monte Cassino, 547. március 21.

¹⁸⁴ lásd augusztus 28-án

¹⁸⁵ lásd szeptember 30-án

¹⁸⁶ lásd december 7-én

Azután Monte Cassino hegyén megalapítja a szerzetességnek azt a formáját, amit a világ mint bencés szerzetességet ismert meg. Óriási fölfedezése volt Benedeknek, hogy a világ veszedelmeire kétféleképpen lehet reagálni: amikor valaki fölismeri, hogy vagy az üdvösségem, vagy a világ, akkor vagy kimegy a világból, és a továbbiakban semmi köze a világhoz; vagy fölmeri, hogy mi az, amit én a világból uralni tudok, és azzal elkezdek szolgálni, s mi az, ami számomra veszedelem, és azt megpróbálom kizárni. Különbséget tesz a világnak a dolgai között.

Ennek a háttérében az a krisztusi igazság van, hogy az Úr nem elítélni jött a világot, hanem üdvözíteni. Benedek ezt ismerte föl. A világot szét lehet választani jóra és rosszra (amit ki kell zárni), a világban azért van a jó is jelen, mert a világ az Istené! Ő teremtetten! És Benedek fölfedezte a munkát mint a megszentelődésnek az eszközét. Ezért lett az ő egész szerzetességének az alapfölismerése: ha üdvözülni akarsz, akkor *imádkozz és dolgozz!* – Amikor imádkozol, akkor az Istennél időzöl. Amikor dolgozol, az Isten világát szenteled meg. Ha kell, alakítod, ha kell, megműveled.

Ez óriási dolog volt akkor! Mert az egész ókori világ – főleg a római világ – úgy gondolkodott, hogy a munka a rabszolgák dolga. Értelmes, nemes ember nem dolgozik. Legföljebb olvas, beszél, politizál – de nem dolgozik. Két kézzel nem dolgozik.

Benedek pedig tanítani kezdte a szerzeteseit: *imádkozz és dolgozz!*

A másik fölfedezése az volt, hogy ugyanez az ókori világ a gyerekeket a rabszolgákra bízta. Meg is született a fölismerés, hogy akit az istenek gyűlölnék, azt pedagógussá teszik, annak gyerekekkel kell vesződnie. Benedek pedig elkezdte nevelni a gyerekeket. A kolostorai iskolákat kezdték nyitni. És a világba visszatérő embereket is megtanították: *merj dolgozni!* Szeresd a világot. Ne csak élvezd. Szeresd! Becsüld meg és alakítsd a munkáddal! Ebből született Európa. És ezért lett Benedek Európának az első védőszentje.

S igazában minden emberi életnek a kulcskérdése ez. Hogy megtanul-e az ember különbséget tenni a jó és a rossz között, van-e ereje, erőforrása ahhoz, hogy kizárja az életéből a rosszat s megmunkálja a jó lehetőségeket? Képes-e dolgozni és imádkozni. Aki ezt megtalálta, az életet találta meg.

Segítsen nekünk Szent Benedek. Ne csak a bencés szerzeteseket, minket is segítsen úgy élni, hogy az életünk egésze valami ilyesmi legyen: vannak idők, amikor a lelkünk a Jóistennél van, az Úr Krisztusnál van, amikor templomban vagyunk, amikor imádkozunk. Az életünknek a másik fele pedig értelmes munka, mely megszenteli a világot. Amen.

Július 13. – Szent II. Henrik császár

Szentlecke *Kol 3,1–4.12–17.*

Evangélium *Lk 19,12–26.*

Testvéreim! Szent Henrik¹⁸⁷ ezer esztendővel ezelőtt élt. A mi Szent Istvánunknak¹⁸⁸ a kortársa volt, 2–3 évvel volt fiatalabb nála. Azután rokonok lettek, sógorok. Ennek a Henriknek az édes húga a mi királynénk, Gizella.¹⁸⁹

Henrik a világ uraként élte és éli oda az emberek elé, hogy politikusként is lehet szentnek lenni. Az ő világuk, az akkori Európa csuda-világ lehetett. Európa akkor még egységes. Az ismert világ keresztény része még egyöntetűen katolikus, Írországtól az Uralig. És egyidőben élt két szent király, a mi Istvánunk, meg a ma ünnepelt Henrik.

¹⁸⁷ *Abbach, Regensburg mellett, 973. május 6. – †Grona, Göttingen mellett, 1024. július 13.

¹⁸⁸ lásd augusztus 20-án

¹⁸⁹ lásd május 7-én

Bencések nevelték, két szent apát. Amikor Henrik eszmél, egyszer csak rájön: az én apám egy herceg! Igaz, úgy hívják, hogy Civakodó Henrik, mert mindenivel összevesz és folyamatosan verekszik. Amikor tizenegynéhány éves, akkor jön is a hír, hogy a papát szinte minden vagyonától megfosztották, mert a többiek azt mondták, ilyen békétlenségben egyszerűen nem lehet élni, ebből elég. Azután a történelmet tanulva fölismeri, hogy a családjában császárok vannak! – Kb. 30 éves, amikor őt választották meg német királynak. Két évvel később Észak-Itália is meghívta Henriket, legyen az ő királyuk is! Mert kiderült, hogy a civakodó papának a fia értelmes, békeszerető, diplomatikus, megbízható ember. És a felesége se akármilyen erények hordozója: Henrik felesége az a Kunigunda, akit az Egyház szintén szentként tisztel.

Kiderült, hogy Henrik tisztaszívű ember, aki tudja, hogy az evangélium szava rá is vonatkozik. Nagyon jól megértette az evangéliumi példázatokat. Megértette azt, hogy akinek itt a földön hatalom adatik a kezébe, az Krisztustól kapja a hatalmat, és elszámolási kötelezettséggel kapja. Sőt! Krisztus helyett és Őérte kell uralkodnia. Ezt Henrik elhitte és megélte.

1014-ben pedig világgá röppent a hír, hogy Rómában a pápa német-római császárrá koronázta Henriket. Ami azt jelentette, hogy az akkori nyugati világnak lett az ura. Nem szédült meg a hatalomtól. Sőt, addigra kiderült, hogy a házasságában kapott egy keresztet, amit a hatalmánál fogva így is, úgy is, amúgy is ledobhatott volna a válláról: a királyi párnak nincs gyermeke. S kiderült, hogy nem is lesz. És Henrik nem lázadt, nem szitkozódott, nem vágta oda a koronát – uralkodott. Önmagán is, a fájdmán is, a népén is. Mégpedig úgy, hogy az üdvösség felé vezette az országát, a birodalmát.

Nyilvánvaló – bár ennek nincs írásos nyoma –, hogy amikor Gizella átköltözött hozzánk, ide Esztergomba, a vele jött kíséretben ott lehettek Henrik iskolatársai, barátai, s ettől fogva a császár és a magyar királyi udvar között állandó és nagyon eleven volt a kapcsolat. S az, hogy a mi Istvánunk olyan bölcsen tudott kormányozni, köszönhető a sógornak is, és viszont, valószínűleg Henrik számára is modell lehetett Magyarország a pogányok, félpogányok térítésében. Ezt Istvántól tanulni lehetett.

És Henrik szent lett. Szent uralkodó lett. S odateszi ma is a politikusok elé a példát: emberek, bárkinek bármekkora hatalom adatik a kezébe, ha nem hiszi el, hogy a hatalom az Istentől való, bajt csinál magának is, a rábízottaknak is. Aki viszont hisz, az tudja, hogy a hatalommal együtt egy bizonyos időre rám bíztak lelkeket is. Nemcsak bankokat. Nemcsak gazdasági életet. Lelkeket is! És számon kérik őket tőlem.

Éppen ezért kérjük meg Szent Henriket, vegye oltalmába a világ mai politikusait. Tekintet nélkül a nemzeti hovatartozásukra. Hogy amikor tárgyalnak, akkor a szívükben, ott a mélyben merüljön föl bennük az Isten előtti felelősségérzet! Mert annak birtokában egészen másként dönt egy politikus, mint nélküle. Azt pedig egyre inkább föl ismeri mindenki, hogy a történelmet egy-egy emberi személy, annak döntése meghatározhatja, hosszabb-rövidebb időre. De azt tudni kell, hogy aki döntött, annak az Úr Krisztus előtt felelnie kell a döntéséért.

És értünk is járjon közbe Szent Henrik, akinek a családi élete, az úgynevezett magánélete mindegyikünk elé odateszi a példát, hogy igen nagy feladatok mellett lehet igen nagy keresztet is viselni. Segítsen nekünk, hogy példáját követni tudjuk! Amen.

Július 14. – Lellisi Szent Kamill áldozópap, a kamilliánus rend alapítója

Szentlecke *1Jn 3,13–18.*

Evangélium *Jn 15,12–16.*

Testvéreim! Lellisi Szent Kamill¹⁹⁰ az egészségügyben dolgozók, orvosok, betegápolók, gyógyszerészek meg a kórház-lelkészek védőszentje. Példaképük is, közbenjárójuk is. 1614-ben halt meg, s akkor 64 éves volt.

A születése évében halt meg a betegek másik nagy apostola, Istenes Szent János. Különös, hogy a betegápolásra a szerzetesrendekben először a férfiak vállalkoztak. Amikor az irgalmas rend meg a kamilliánusok elkezdtek hivatásszerűen és a szerzetesrendjük sajátos szolgálataként a kórházi betegápolást, a nővérek még kolostorokban vannak, számukra a szerzetesség egyelőre klauzúrát jelent, még tanítással se nagyon foglalkoznak.

Kamill 15 évesen még úgy gondolta: én pedig zsoldoskatona leszek, nekem nem fog parancsolni senki, legföljebb a kapitányom. Adják ide a zsoldomat, azután én azt csinálom, amit akarok, elsősorban szórakozom, például kockázom. Hiszen az életemet is állandóan kockára fogom tenni a harcokban – két csata között miért ne tenném ugyanezt szórakozásból?

Csak éppen az Úr Krisztusnak vele egészen más terve volt. Ezt pedig Kamill akkor fogta föl, amikor kapott a bokájára egy begyógyulni nem akaró sebet. Bármit csinált vele, bárhova ment, az a seb csak nem gyógyult be. Végül Rómában kötött ki, egy kórházban. És ott rányílt a szeme arra, hogy amiket az Úr Jézus az evangéliumban mond, azok tények. És ha egyszer Ő azt mondta, „amit egynek a legkisebbek közül tettetek, nekem tettétek!” Uram Istenem! Ezek szerint a betegápoló, amikor vesződik egy súlyos beteggel, akkor magának a szenvedő Krisztusnak szolgál!

De Rómában találkozott Néri Szent Fülöppel¹⁹¹ is, s ő rávezette Kamillt arra is, hogy óriási dolog a test ápolása, de egyszer csak minden beteg elérkezik oda, hogy meg kell halnia. „Kamill! Ha igazán segíteni akarsz, akkor papnak kellene lenned, hogy a jó halál eszközeként tudj segíteni. Föl tudd oldozni azt a beteget a halála előtt, tudd neki adni a szent kenetet, meg az Oltáriszentséget, hogy az a beteg megtisztult lélekkel tudjon útra kelni, és megérkezzék a mennyországba.”

Kamill ezt is fölfogta. 32 éves, amikor pappá szentelték. S már amikor fölszentelik, tudja: egész élete Krisztus szolgálata lesz a betegekben.

A betegek is, a hozzátartozók is elképedve látták, hogyan közeledik Kamill a betegekhez. Sugárzott belőle, hogy ő nem undorodik, s főleg nem csinál üzletet a betegből, hanem a szenvedő Krisztushoz közeledik, és Neki szolgál.

És a példája vonzani kezdett. Először négyen, azután tízen, azután húszan – elsősorban papok – csatlakoztak hozzá.

Mindez történik 1580–82–84-ben. A következő években jönnek járványok, éhínség, jön az az 1591-es év, amelyben a járvány Gonzága Szent Alajost¹⁹² is elvitte; Kamill is meghalt, de már voltak társai tucatjával. És tucatjával halnak meg a járványban a betegek mentése, ápolása, végső ellátása következtében.

Azután ebből rend lett. Férfi rend is, női rend is, melyek ma is léteznek. Ők a kamilliánusok. Nálunk is élnek, Nyíregyházán vannak, atyák is, nővérek is.

S ezek a betegápoló rendek a mai világnak is óriási jelként mutatják azt, hogy ha egyszer valakit megérintett a kegyelem, és fölfogta, hogy mi a megfeszített Krisztusban irgalmat

¹⁹⁰ *Bucchianico, Itália, 1550. május 25. – †Róma, 1614. július 14.

¹⁹¹ lásd május 26-án

¹⁹² lásd június 21-én

nyertünk Istentől s utunk nyílt az örök boldogságra, akkor nekünk nem szabad üzletet csinálni az emberi nyomorúságból. Amit egyébként a világ ragyogóan üz és nagy reklámokkal hirdet. A legnagyobb üzletek születnek az egészségügyből, ilyen meg olyan iparágaiból – gyógyszergyártás, magán klinikák... Hatalmas profitjuk az emberi nyomorúságra épül.

Külön Szent Kamill oltalmába kellene ajánlanunk azokat a papokat is, akik nem az ő rendjébe tartoznak, de kórház-lelkészi feladatot kapnak. Napról napra olyan súlyos helyzetekkel találkoznak, ahol tényleg a halál pillanatában vagy a küszöbén kell segíteniük a testvéreiknek. Ide rendkívüli erő kell. Nagy kegyelem kell ahhoz, hogy adott esetben az a pap megtalálja a megfelelő hangot és szót, amellyel nemegyszer a hitetlenségben egészen a halála küszöbéig megátalkodott embert meg tudja fordítani, s vissza tudja vezetni Istenhez.

Nagyon komoly szolgálat ez. Nagyon súlyos teher. Nagyon sok kegyelmet igényel. Egy ilyen napon, a mai szent ünnepén jó megkérni az Úr Krisztust legalább egy fohász erejéig: „Jézusom! Azt a papot, aki majd az én halálos ágyamnál lesz ott – de azt is jó kérni, hogy egyáltalán legyen ott pap! –, már most áldd meg és készítsd föl, hogy nekem is segítséget tudjon nyújtani a jó halálhoz!”

Mert igazában az élet legfontosabb pillanata – különös módon – a halál pillanata, amikor eldől az ember sorsa: üdvösség vagy a kárhozát egy örökkévalóságon át. A régiek ezt jobban tudták. A halál, az átmenetel pillanata inkább a szemek előtt volt, jobban jelen volt az imákban, mint ebben a mai, szekularizált világban.

Adjunk hálát az Úrnak Szent Kamillért, és ő imádkozzon értünk! Ezt a szentmisénket vigye oda az Úr Krisztus elé! Amen.

Július 15. – Szent Bonaventura ferences, püspök, egyháztanító

Szentlecke *Bölcs 9,1–18.*
Evangélium *Mt 5,13–19.*

Testvéreim! Nagy esztendő volt az Egyház történelmében az 1274-es év. A pápa ugyanis Lyonba zsinatot hívott össze, s úgy tűnt, hogy a kétszáz évvel korábban megtörtént keleti szakadást meg lehet gyógyítani. Ennek a zsinatnak a nagy teológusa volt Bonaventura,¹⁹³ ez a ma ünnepelt szent. A zsinat előkészítője pedig Aquinói Szent Tamás¹⁹⁴ volt.

A zsinaton alá is írták a keletiek is, a nyugatiak is az egységnek az okmányát. De a zsinat befejezése előtt meghalt Szent Tamás, és néhány nappal a zsinat bezárása után meghalt Bonaventura is. Mindketten kb. 55–57 esztendősek volt mindössze.

Két külön lelkiséget képviseltek: Tamás, a domonkos, az értelem teológusa, Bonaventura, a ferences, a szív teológusa. Bonaventura ráhagyta az Egyházra a gondolkodó embernek az egyik nagy élményét, Tamás ráhagyta a másikat. Bonaventura szerint az ember gondolkodó lény, keresi az igazságot, de ha az Igazság mindenek előtt meg nem teremti az embert, akkor az ember nem gondolkodik; ha az Igazság nem vonzza az embert, eszébe nem juthat, hogy keresni kezdje; és ha az Igazság nem szeret előbb, akkor a szívben föl nem lobbanhat az istenszeretetnek a lángja. Isten megelőz minket! S amit én csinálok, az pusztán válasz. Tudok válaszolni! Bonaventura ezt fölfedezte, nagyon szépen megélte, és elkezdte tanítani.

Szent Tamás sokkal racionálisabban, kicsit szárazabban, ugyanezt élte és tanította.

Bonaventura tanított az egyetemen, rendfőnök volt, mégpedig 14 éven át volt főnöke a ferences rendnek; tehát Angliától Szicíliáig, Németországtól Franciaországig járta végig a ferences kolostorokat. Életének nagy titka az, hogyan tudta mindezt megcsinálni, mindössze

¹⁹³ *Bagnoregio, Itália, 1217/18. – †Lyon, 1274. július 15.

¹⁹⁴ lásd január 28-án

55 év alatt. És közben a lelke nem apadt el. Meg azt a sok-sok problémát látva, amit a renden belül is tapasztalt, nem botránkozott meg, nem keseredett meg. És amikor a pápa üzent neki: „Bonaventura! Én téged bíborossá akarlak tenni, mert azt akarom, hogy közvetlen munkatársam légy és segíts nekem!” – nem utasította el, hanem engedelmeskedett.

Ránk maradt a példa. És hálát adunk érte, akit már a kortársak úgy neveztek el, hogy ő a *szeráfi doktor*. Tamást meg úgy nevezték, hogy ő az *angyali doktor*.

Bonaventura a szeráfi doktor, akiről az egyik tanárának az volt a véleménye, hogy „mintha nem is Ádám-ivadék volna. Olyan nyíltszívű, tisztaszívű ember, akiben én nem érzek semmifajta álnokságot, rossz szándékot, ez az ember mintha nem Ádám ivadéka lenne! Vagy legalább is, mintha Ádám bűnét nem örökölte volna.”

Hálát adunk érte az Úrnak! És érdemes lenne egy kicsit azon elgondolkodnunk, hogy fölfedeztük-e már mi is, személy szerint azt, amit Bonaventura tanít, hogy a mi Istenünk mindig megelőz bennünket a szeretetével, gondoskodásával?! És a Hiszekegyet – amit ugye úgy imádkozunk mindig, hogy „*én hiszek* az egy Istenben,... és hiszem ...” – érdemes egyszer úgy végig elmélkedni, hogy nemcsak hiszek az egy Istenben, hanem remélek is Benne, meg szeretem is! Azt az Istent, akiről a Hiszekegyet el tudom mondani. De ez csak ezért lehetséges, mert ez az Isten kinyilatkoztatta magát, megteremtett, megváltott és szeret engem! És minden, amit az imádságainkban mondunk, minden jó, amit próbálunk megtenni, minden törekvésünk a mennyek országa felé csak válasz.

S ebből fakad a remény. Hogyha az Isten szeretete, jósága, gondviselése – minden, ami és aki Ő – előttünk jár és megelőz bennünket, akkor nekünk igazában csak engedni kell, hogy az igazság vonzzon! Hogy Jézus, a megfeszített Krisztus magához vonzzon minket! Amen.

Július 16. – Kármelhegyi Boldogasszony

Szentlecke *Sir 24,24–31.*

Evangélium *Lk 11,27–28.*

Testvéreim! A Római Katolikus Egyház, amikor számot ad azokról a vonásokról, melyekről rá lehet ismerni és amelyek megkülönböztetik az összes többi vallásos közösségektől, akkor azt mondja, hogy a római egyház hívei magukénak vallják a hét szentséget, közösséget vállalnak Péterrel, a mindenkori római pápával, és anyjuknak vallják – lélekben – a Boldogságos Szűz Máriát.

Három olyan adat ez, amiből rá lehet ismerni a Római Katolikus Anyaszentegyházra. De a Római Katolikus Anyaszentegyházon belül is vannak különbségek. Vannak szerzetesrendek, ilyen-olyan közösségek, melyek lelkiségét ilyen vagy olyan plusz adat még meghatározza. – Van két szerzetesrend, melyeket egészen különös Mária-tisztelet különböztet meg a többitől. Az egyik a szerviták, a másik a karmeliták. Érdekes, hogy egy időben keletkeznek ezek a rendek, szinte a ferencesekkel és domonkosokkal is egy időben, csak a karmeliták a Szentföldre kötődnek.

Hagyományuk úgy tudja, hogy voltak olyan keresztes lovagok, akik miután túljutottak a harcokon – vagy egy békésebb idő következett, vagy kiderült, hogy az a hadjárat teljesen kilátástalan és az egészet lefűjták, s vonult vissza mindenki –, a Kármel hegyére húzódtak vissza remetének. Közöttük Simon Stock, aki valahonnan Németországból indulhatott a Szentföldre. S ott, a Kármel hegyén megjelent neki a Szűzanya. Azon a hegyen, ahonnan szinte látni Názáretet, s látni a Genezáreti-tavat is. Ez az a föld, ahol az Úr Jézus felnőtt. Ez a Szűzanyának a hazája.

A Szűzanya itt jelent meg Simon testvérnek, és átadott neki egy skapulárét, mondván, hogy akik vállalják a vele való közösséget, azaz megtanulnak a Szűzanya gyermekeként élni és ennek a jeleként viselik a skapulárét, azokra neki külön gondja lesz. Olyannyira, hogy a

halálukban sem hagyja őket magukra. És gondja lesz arra is, hogy a tisztítótűzből is kimentse őket.

Amikor ezt Simon elmondta és a karmelita rend elkezdte a hívők között terjeszteni, kiderült, hogy az Egyház hatalmas ajándékot kapott; valami olyat, amit Szent Ferencen¹⁹⁵ keresztül kapott a Porciunkula búcsújával. Kapott egy kapcsolatot, amit ha valaki jó szívvel vállal és levonja a következményeit, az üdvössége biztonságba kerül. Ebből persze hatalmas teológiai vita is lett, és a renden kívüli teológusok megbotránkoztak és vitatni kezdték, mondván: „Ilyen nincs! Mégis hogyan gondolja a Simon ezt?” – Simon pedig mindig csak azt mondta: „Bocsánat, ezt nem én gondolom, nekem ezt a Szűzanya mondta”. – A Szűzanya ajkán pedig valahogy úgy hangzott ez, mint a kánai menyegzőn: „Tegyétek meg, amit az én Fiam mond!”

Mert a Szűzanya gyermekének lenni azt jelenti, hogy az ember másként él, mint ha vadidegen lenne számára. Vállalni a közösséget vele azt jelenti, hogy az Ő Fiával vállalom közösséget. Vállalom azt a bizonyos igát,¹⁹⁶ amiről az elmúlt vasárnapokon hallottunk.

És ez azért van így, mert a gyermeknek a szeme sarkában a mama mindig ott van. A gyermek figyel, hogy amit én csinálok, ahhoz a mama mit szól? És megfordítva: egy gyermek mindig ott van az édesanyja látóterében. Akkor is, ha fizikailag ezer kilométerek távolságban van.

Katolikusnak lenni valami ilyesmit jelent: vállalni a gyermeki kapcsolatot a Szűzanyával. Kicsit mindig szemmel tartani Őt és figyelni, hogy amit éppen most csinálok, Szűzanyám, tetszik az Neked? Jó az, amit csinálok? És a Szűzanyának megvan hozzá a hatalma, hogy közölje: igen – vagy nem.

S ha az ember őszinte, akkor mindegyikünk érzi, hogy az üdvösségünk – amíg még itt a földön élünk – bizonytalan. Ezért olyan jó tudni, hogy a Szűzanyának gondja van a gyermekeire a halálban is, meg a halál után is, és hatalma is van ezt a gondoskodást érvényesíteni.

Adjunk hálát a Szűzanyáért az Úrnak.

S kérjük meg a Szűzanyát, segítsen nekünk gyermekeiként élni, s legyen ránk gondja akkor is, ha éppen nem viseljük a karmelita skapulárét. És legyen ránk gondja a halálunkban, a halálunk után is. Amen.

Július 17. – Szent András és Benedek remeték

Szentlecke *1Jn 2,15–17.*

Evangelium *Mt 13,44–50.*

Testvéreim! Ezt a két szentet először földrajzilag volna jó helyre tenni. Mert olvas az ember róluk, és hol az olvasható, hogy Zorárd meg Benedek, Zobor-hegyi remeték; hol az, hogy Szórád és Benedek szkalkai remeték; máskor meg, hogy András és Benedek Zobor-hegyi meg szkalkai remeték.

Hát akkor hányan is vannak ők tulajdonképpen? És Zobor-hegyiek vagy szkalkaiak? S hol is van ez a Zobor-hegy?

Ketten vannak! András lengyel származású volt. Nem tudjuk, hogy a keresztségben milyen nevet kapott, de amikor fölvetelét kérte a Zobor-hegyi bencés kolostorba, úgy mutatkozott be, hogy engem Zoerárdnak hívnak. Erre a magyarok azt mondták: szóval akkor te *Szórád* vagy (a Zoerárdnak ez a magyar megfelelője). Amikor beöltöztették, akkor kapta az András nevet. Tehát a Zoerárd meg a Szórád (Zorád), meg az András egy és ugyanaz a

¹⁹⁵ lásd október 4-én

¹⁹⁶ vö. *Mt 11,29–30*

személy. – A Zobor-hegy pedig a Felvidéken van, közvetlenül Nyitra városa mellett, innen kb. 200 km légvonalban, tehát viszonylag közel. A ma ünnepelt két szent remete itt élt a Szent István király által alapított bencés kolostorban.

András remeteségből jött. Magyarországnak az északkeleti sarkánál, túl a határon, Lengyelországban volt remete. Fiatal korában ott találkozott Szent Romuáld tanítványaival. Ez a Romuáld az, akit nem olyan régen ünnepeltünk¹⁹⁷ mint a remeteség föltámasztóját és a kamalduliaknak alapítóját, akinek tanítványai útra keltek Itáliából, és elmentek a világ végére is hirdetni Krisztust. Nekik akkor a világ vége a Kárpátoknak az északi oldala volt. Zoerard ott találkozik velük, ismerkedik meg velük. Egyszer csak úgy érezte, ez az én életformám. És remetetánítvány lett.

S mivel a hírek akkor is jártak a világban, egyszer csak jött a hír, hogy kicsit délebbre, a Kárpátoknak a másik oldalán épül egy ország, melynek királya, István nagyon jó király. Szereti a szerzeteseket és nagyon szívesen fogadja, ha igaz szerzetesek érkeznek az országába. Mert a király úgy látja, hogy a szerzetesek a kultúrát is hozzák magukkal. Általában tudnak írni-olvasni, tudnak földet művelni. Tudják, hogyan lehet emberi körülményeket teremteni a legvadabb környezetben is.

Akkor ez a Zoerard egyszer csak bezörgetett a Zobor-hegyi kolostorba. De ott nem is olyan sok idő – mindössze 2–3 év – után föltámadt benne a remete. Föltámadt benne a remeteség igénye, a csönd, a magány vágya. Úgy érezte, hogy Istennel, a mennyországgal igazán csak ott tud – nemcsak találkozni – együtt is lenni! Úgy érezte, neki nem a közösség dolgaiban kell tanúskodnia az evangéliumról, hanem a magányban.

Kezdte mondani az apátnak: „Apát úr! Itt minden nagyon jó és rendben van, és nyilván az életszentségnek útja az, amit ez a kolostor él, de nekem más lenne a dolgom. Elenged?” Az apát erre mondhatta volna azt is: „Nem! Menj a szamarakhoz, menj a juhokhoz és tedd a dolgod.” Mondhatta volna. András azonban elengedték.

Akkor ő Nyitrától északkeletre talált egy barlangot, amit olyannak ítelt, hogy abban valószínűleg a legkeményebb télben sem fog megfagyni. Mert a tél a remetéket sem kímélte. Ott kezdett remetéskedni. A Romuáldtól kapott tanácsok szerint tudta, hogy néha meg kell jelennie a kolostorban. Először is be kell számolnia az apátnak arról, hogyan él. Meg be kell számolnia a tapasztalatairól, olykor ruhát is kell kérnie, olajat meg sót, s egy-két alapvető élelmiszert. Megmegjelent tehát a kolostorban.

S ilyenkor a kolostorbeliek fölfigyeltek arra, hogy ez az András egyre inkább elmélyül. Amikor ott volt közöttük, megérezték benne, hogy ez az ember Isten közelében él. S kezdték látogatni. Az egyik fiatal szerzetes, a Benedek nagyon fölfigyelt rá. És egyszer csak fölismerte, hogy neki is hasonló formában kellene élnie. S amikor az András meghalt, visszahozták és a nyitrai székesegyházban eltemették, akkor Benedek bekopogott az apáthoz, és azt mondja: „Apát úr, én a szentatyák életéből úgy tudom, hogy egy ilyen remetebarlang mindig lakót igényel. Megengedi nekem, hogy átvegyem az Andrásnak a helyét?” Az apát pedig elengedte.

Benedekről a hagyomány azt őrzi, hogy egyszer csak rablók támadták meg, és követelni kezdték: „Add elő a kincset, amit őrzöl! Mert mi mást csinálhatsz te itt a barlangban, mint hogy valakinek a kincsét őrzöd!”

Amennyiben ismerték egymás nyelvét, Benedek valószínűleg elkezdte nekik mondani: „Bizony őrzök én egy kincset, de azt nem a barlangban, hanem a szívemben őrzöm, s az nem valakié, hanem mindenkié, de azt sajnos nem lehet pénzért venni. Mert az a mennyek országa.” Erre a rablók valószínűleg megdühödtek: „Még szemtelenkedsz is?!” És megölték.

¹⁹⁷ lásd június 19-én

Az Egyház úgy ünnepli a remetéket, hogy itt a földön ők jutottak a legközelebb az Istenhez. Akik tényleg semmi mást nem csinálnak, mint a csendben és a magányban imádkoznak és vezekelnek a többiekért; és szemlélődnek. Együtt vannak az Istennel.

Ilyenkor, a remeték ünnepein jó meghallanunk, hogy minden emberi élet – még ha a legnagyobb tömegben, a legnagyobb közösségekben telik is – magányban fejeződik be. Remeteségben. És egy jó élet olyan, hogy amikor elmagányosodik, akkor abban a magányban ott van az Isten.

Régiokről mondják, hogy falun az öreg gazdák kiköltöztek az istállóba, azután míg a többiek járták a határt, tették a dolgukat, ők ott ültek kinn az istálló ajtajában, s úgy tűnt, hogy nem csinálnak semmit. Tették azt, amit a remeték. Szemlélődtek, és tapasztalták, hogy ez a világ elmúlik. Tényleg elmúlik. S ennek tudatában tudtak derűsek lenni. Tudtak ebből az Istennel élt magányból meghalni.

Ez mindenkinek föladata. Ez a két szent remete, András és Benedek imádkozzon értünk, hogy időben megtaláljuk Istent, és amikor elmagányosodunk, akkor már tudjuk: „Ebben a magamra maradottságban, magányban, Uram Istenem, már csak Te vagy meg én vagyok. És ez nem baj. Mert ha tiszta lélekkel vagyok Veled, ha tisztuló szívvel vagyok Veled, akkor már a mennyország kapujában vagyunk, együtt, Te meg én.” Amen.

Július 18. – Szent Hedvig királyné

Szentlecke *Fil 2,6–11*.
Evangélium *Mt 25,31–40*.

Testvéreim! Szent Kinga¹⁹⁸ és Boldog Jolán¹⁹⁹ után most megint egy szent magyar királynőt ünnepelünk. Ő is segít megértenünk a lengyel–magyar barátságot. Hedvig²⁰⁰ lengyel királyné lett. Amikor eltemették 1399-ben, mindössze 25–26 éves. Gyászba borult a királyi ház, az ország is, mert szülésben halt meg, a kisbabával együtt, ami azt jelentette: meghalt a trónörökös is, meg a királyné is.

De ebben a rövid életben ez a mindössze 26 éves fiatalasszony a szentek nyomdokaiban járva – fölfedezve a példaképeit egy olyan világban, mely őt részben nem értette, részben játékszerként akarta használni politikai célokra – maga is szent lett! Nevét Sziléziai Szent Hedvigről kapta, akit október 16-án ünnepel az Egyház.

Apja Nagy Lajos magyar király, édesanyja a Boszniából származott Erzsébet volt. Hedviget egészen kicsi korában – 4 éves sem volt – eljegyezték egy osztrák herceggel. Azután ezt a szerződést fölbontották, s úgy döntöttek, hogy inkább Lengyelországnak legyen a királynéja. 15–16 éves, amikor ez bekövetkezett, és Hedvig felesége lett a lengyel királynak, gyermekora minden keserves emlékével és tapasztalatával a szívében. Férje, a lengyel király nemcsak sokkal idősebb nála – 40 év körüli –, hanem pogány, meg sincs kereszttelve!

De ez a pogány férfi fölismert Hedvigben valamit. Fölfedezte benne, hogy ez a keresztény lány olyan életstílust képvisel, amit de jó lenne, ha én is megtanulhatnék, sőt a népem is megtanulná! És azt mondta: „Hedvig! Ha feleségül jössz hozzám, én a népemmel együtt megkeresztelkedem.” Megtette.

S amikor mindez történik, jön a híre, hogy Hedvig édesanyját, Erzsébet királynét lenn, a Délvidéken meggyilkolták. Hedvignek nyilván – már korábban is – ott élt az emlékezetében és a lelkében a 170 évvel korábban élt Árpádházi Szent Erzsébet²⁰¹ példája. S nyilván a

¹⁹⁸ lásd július 24-én

¹⁹⁹ lásd június 15-én

²⁰⁰ *Magyarország, 1373. dec. / 1374. febr. – †Krakkó, 1399. júl. 17.

²⁰¹ lásd november 19-én

példaképe is lett. Nem tudta, hogy amikor 14–15 évesen férjhez megy, mindössze 10 éve van hátra az életből, nem tudta! De a férje oldalán, az újonnan megkeresztelkedett férje oldalán a lengyeleknek is, a litvánoknak is apostola lett; anyja lett. És amikor eltemették, a szegények, a nyomorultak, az árvák, az özvegyek mind eljöttek és vallották: „Anyánk volt ez a kis fiatalasszony!”

Azután el kellett telnie 600 esztendőnek, míg 1997-ben II. János Pál pápa szentté avatta őt. Amikor meghalt, a közmeggyőződés az volt, hogy mint Erzsébetet, őt is hónapok vagy évek múltán oltárra kell emelni, mert olyan életet élt, ami tetszett az Istennek, és hőse volt a szeretetnek. Példakép.

Igen ám, csak az özvegy király második felesége abból a családból való volt, amelyikből Hedvig korábbi jegyese, akivel először eljegyezték. És az új asszony mindent elkövetett azért, hogy a Hedviget kitörölje az emlékezetből. Sikerült. Egy időre meg tudta akadályozni a szenttéavatást. De ezzel nem Hedvignek ártott – akinek élete és halála egyenes út volt a mennyországba –, hanem az ittmaradottakat károsította egy szent élet példájával.

Főleg az asszonyoknak kellene föltekinteniük erre a ma ünnepelt szentre, Hedvigre. Mert a családokban a feleségeknek meg az édesanyáknak olyan meghatározó szerepe van, ami rendszerint csak akkor derül ki, amikor eltemették őket. Amikor kilépnek ebből a földi életből, és ott marad utánuk a hiány, amit addig ők betöltöttek. – Az igazi anyaság, az igazi feleség azonban mindig az üdvösség dolgában mutatkozik meg. Mert semmit nem ér az, ha valaki húsz gyermeket világra hoz és egyet sem segített el a mennyországig. Míg a mennyország dicsőségét érdemli az, aki feleségként, édesanyaként, a férjét is, a gyerekeit is – vagy ha nem kapott gyerekeket, azokat, akiket az élet odatett melléje – csak egy lépéssel is előbbre segítette az üdvösség útján.

Kérjük meg Szent Hedviget, hogy – ő, aki ennek a térségnek a problémáit a tulajdon bőrén ismerte meg – vegyen minket oltalmába! Az Adriától a Balti-tengerig, az Uraltól az Atlanti-óceánig. Imádkozzon értünk, és főleg imádkozzon az asszonyokért és az édesanyákért! Amen.

Július 21. – Brindisi Szent Lőrinc kapucinus áldozópap

Szentlecke *2Kor 5,14–21*.

Evangelium *Lk 9,1–6*.

Testvéreim! Brindisi Szent Lőrinc 1619-ben, hatvan évesen halt meg.²⁰² Ami azt jelenti, hogy éppen befejeződött a Trienti Zsinat, amikor született. És tíz éves fejjel ez a Lőrinc már tudta, hogy nekem szerzetesnek kell lennem, mégpedig kapucinusnak kell lennem. Akkoriban a kapucinusok voltak a legszigorúbb apostolkodó férfirend. Koldusszegényen, a többi szerzetesekhez képest rendszerint hatalmas szakállal vándorprédikátorkodtak.

Lőrinc pedig, ez a 10–12–14 éves fiú, tudja magáról, hogy nem közönséges szellemi képességeket kapott. Amikor bekerül a rendbe és tanulni kezd, minden erejével a szentírásstudománynak szenteli magát. Játszi könnyedséggel megtanult héberül, ami nem mindennapos tehetségre vall. Az is kiderült, hogy miközben olvassa a Szentírás héber szövegeit, e szövegek egyszerűen beleragadnak a fejébe. Másnap vissza tudja mondani héberül. Egyszer az egyik rendtársának meg is jegyezte, hogy fejből le tudná írni a teljes ószövetségi szentírást héberül. De nem leírta, hanem prédikálta. És amikor a rendi előjárói a szentelése után adták neki a küldetést – most akkor indulj és prédikálj! –, hallgatói elámultak azon, ahogy ennek a Lőrincnek az ajkán a Szentírás megszólalt és hatott. Mert az Evangelium

²⁰² *Brindisi, Itália, 1559. júl. 22. – †Lisszabon, Portugália, 1619. júl. 22.

minden szava – meg a szerzetesi élet minden törvénye – annyira a szíve mélyéig hatolt, hogy Lőrinc szóról-szóra megvalósított mindent.

Kiderült, hogy bölcsesség is van benne. Képes embereket – akik hosszú nemzedékeken át örökített ellenségeskedésektől szenvedtek – összebékíteni a szavával, tanításával. Kiderült, hogy gyógyítani tud betegségeket, olykor csodatévő erőt is kap, de ami fontosabb volt, lelkeket tud összekötni, egységre hozni.

Még nem egészen negyven éves, amikor a pápa megbízza, hogy induljon el és próbáljon meg egységet teremteni a katolikus Európában, összefogni a törökökkel szemben. És akkor megisméltódott az, amit százötven évvel azelőtt Kapisztrán Szent János²⁰³ meg tudott tenni: Lőrinc elindult, és a fejedelmek is hallgattak rá. Létrejött a Katolikus Liga, és volt egy pár esztendő, amikor úgy tűnt, hogy végre, hetven év után a törököket ki lehet szorítani Európából. A baj azonban az volt, hogy ez az összefogás nem volt maradandó. De itt nálunk, Székesfehérvár mellett az a sereg, mely Lőrinc szavára tudott összegyűlni, győzött a törökök ellen.

És akkor Lőrincet a rend megválasztotta rendfőnöknek, ami azt jelentette, hogy az akkor világméretű rendnek az összes gondja és terhe ránehezedett. Ő viselte, és a renden belül nagyon súlyos problémákat is meg tudott oldani.

Lőrinc a példája lett annak, mennyire fontos, hogy a hallott szó, a tanítás szíven találja azt, aki tanítani akarja a másik embert. Hogy mennyire fontos az a bizonyos halló fül, amiről az elmúlt hetekben annyiszor hallottunk az Úr Krisztustól is: „Akinek van füle, hallja meg!” Mert Lőrincben ez derült ki: igazán prédikálni az tud, aki, mielőtt tanítana, meghallotta, amit az Úr mondott – neki, személy szerint. Az ilyen lélek képes arra, hogy elmondja az Egyháznak, hogy mit mond az Úr – az Egyháznak.

Éppen ezért kérjük meg Szent Lőrincet, vegye oltalmába az igehirdetőket. Ne akkor, amikor már ott állnak a mikrofon előtt és prédikálnak, hanem korán, még gyerekkorukban, hogy akiket az Úr arra hív, hogy majd igehirdetői legyenek, azok fiatal koruktól fogva hallják meg, mit mond az Úr – önekik. Akkor majd tudnak úgy prédikálni, hogy mi, a hívők meg tudjuk hallani, mit mond az Úr – általuk – nekünk. Amen.

Július 22. – Szent Mária Magdolna bűnbánó

Szentlecke *Én 3,1–5; 8,6–7.*
Evangélium *Lk 7,36–50.*

Testvéreim! Azért szeretjük mi annyira a szenteket, mert – szöktük hallani – ők a mi Istenünk igazán nagy csodái. Bennük láthatóvá válik, hogy a gyarló embert a kegyelem mivé tudja tenni! Ugyanennek az igazságnak egy másik megfogalmazása az, hogy azért szerethetjük a szenteket annyira, mert láthatóvá válik bennük az Egyház, a mennyek országa a földön. Szent Mária Magdolnában látható a bűnbánó, a Krisztus-hívő, Krisztust szerető és a föltámadott Krisztust megtaláló Egyház.

A történetét ismerjük mindannyian. Ő az, aki 14–15 éves korában Betániában úgy gondolta, szűk neki ez a kis falu. Elment, mégpedig a Galileai-tó híres fürdőhelyére, Magdalába. Amit a jámborabb zsidók úgy tartottak számon, hogy az a hely pokolnak a kapuja. A bűnőknek a fészke. Ott a pogányok – de sajnos zsidók is – úgy élnek, hogy attól az Isten óvjon minden igaz embert!

Mária pedig elment ide, elment, mert élni akart! – Azután valószínűleg aránylag hamar fölismerte: „Jaj nekem! Mibe keveredtem én?! És nincs kiút! Innen már kitörni én nem fogok, nem tudok!”

²⁰³ lásd október 23-án

S akkor egyszer csak hallja a Názáreti Jézusnak a hírét. A csodatévőét. És amikor megtudja, hogy X utcában, Y házszám alatt, a Simon házában van, Magdolna odamegy. A szívében már megszületett a bánat, a tékozló ember fölismerése: „De kár volt nekem otthonról eljönnöm!” Pedig Magdalában valószínűleg megvolt már a kis házikója ékszerekkel, sokmindennel tele, kenetekkel és illatszerekkel. Ugyanakkor a szíve tudta: „Én valamit eltékoztam!”

A bűneit siratva ott, Jézus lábainál, Magdolna érzi: „igazában, hogy jövök én ehhez?!” Hiszen itt a városban mindenki ismeri őt, a Názáreti Jézus is. Ezért – jól tudja –, ha ez a Názáreti Jézus most elrúgná őt magától, az méltó volna és igazságos.

Ugyanakkor a szíve súgja: ez a Jézus téged nem fog elrúgni magától. Ebben nemcsak csodatévő erő van, ebben van valami misztérium, ami téged vonz. Azért vagy itt. – És egyszer csak hallja: bocsánatot nyertek a bűneid! – A tékozló ember hallja az atyai szót, és megérzi az Isten visszafogadó ölelését. Amiről ez a Mária tudta, hogy ez más, mint az eddigi – embereknél keresett és talált – szeretet.

Azután egyszer csak Lázár meg Márta, a két testvér látja, hogy valaki besurran a kapun, szó nélkül; s látják, hogy a húguk, Mária az, aki bocsánatot nyert és visszatért Magdalából.²⁰⁴

Ebben a Magdolnában ott van a bűneire bocsánatot nyert Egyház. S Magdolna ott van a kereszt alatt is, a Szűzanya mellett – akiben ott van a szeplőtelen Egyház –, és a Szűzanya sem kergeti el Magdolnát. Hanem mint a lányát magához öleli.

A hagyomány úgy tudja, hogy pünkösöd után ezt a családot – Lázárt, Mártát, Máriát – is halálra ítélték. Egy evező és vitorla nélküli hajón kilökték őket a tengerre. Marseille-be jutottak, ott Lázár püspök lett, Márta szegényházakat, kórházakat nyitott, Magdolna pedig elvonult a közeli erdőbe remetének. Imádságos vezeklésében láthatóvá vált a szemlélődő Egyház.

És megköszönjük az Úrnak, hogy elfogad bennünket. Így is. Ezért vagyunk mi itt. S ezért ismerhet mindegyikünk – így vagy úgy – Magdolnában önmagára. Magdolna pedig erre azt mondja: „Húgaim, öcséim, testvéreim, nemcsak bennem válik láthatóvá az Egyház – bennetek is! Mindegyiktekben! Mert amint az Úr Jézus mondta, a mennyek országa bennetek van! Ez nem tréfa! Ha látni akarod az Egyházat, ismerd meg önmagadat! Ismerd meg a felebarátodat, és vedd észre benne Isten szeretetének a csodáját! Meg magadban is!”

De jó lenne, ha így tudnánk nézni egymásra meg önmagunkra!

Segítsen nekünk Magdolna ebben! Hogy Isten csodáit önmagunkban is, másokban is mint az Egyház látható megjelenését vegyük észre! Becsüljük meg, adjunk érte hálát, és tanuljunk egymástól – szeretni! Mégpedig a bűnbocsátó, értünk meghalt és föltámadott Krisztust szeretni! Amen.

Július 23. – Svéd Szent Brigitta özvegy, a brigittinák alapítója

Szentlecke *1Pt 3,1–9*.
Evangélium *Jn 14,21–24*.

Testvéreim! Ha az ember halló füllel van jelen a liturgiában, akkor ma elsőként a következő kérdés vetődhet föl: Amikor szenteket ünneplünk, mindig halljuk: X vértanú, Y apát, Z rendalapító... Azaz mindig halljuk, hogy az a szent éppen ki volt. És Brigitta? Az Egyház nem tudja Brigittáról, hogy kicsoda? Mert őt csak Svéd Szent Brigittaként szoktuk emlegetni.

²⁰⁴ Innen származik Mária neveként a *Magdolna*.

Ennek az az oka, hogy Brigittáról²⁰⁵ nem lehet egy-két szóval elmondani, hogy mi mindent ünnepelünk benne. Kicsit Bonaventurához²⁰⁶ hasonlít, aki szerzetes, püspök, egyháztanító volt, s még további öt-hat ilyen hivatást el lehet róla mondani. Brigittáról is elmondható, hogy feleség, édesanya, rendalapító, misztikus, prófétaasszony, aszkéta – és még lehetne sorolni.

Szinte végigéli a 14. századot, 1303-tól 70 évig. Nagy kár, hogy a filmesek még nem fedezték fel őt. Élete annyira gazdag eseményekben és fordulatokban, hogy ha valakiről, akkor Brigittáról lehetne filmet csinálni, akár több órás filmet, olyat, amiből okulni lehetne. Főleg az asszonyoknak.

Az Úr azt mondja: „Aki az én tanításomat hallgatja, az nem engem hallgat, hanem az Atyát hallgatja.” A mi Istenünk pedig azért beszél hozzánk, hogy meghalljuk, mit is akar tőlünk, velünk az Isten.

Brigitta ezt hallotta meg, mégpedig egész kicsi korától kezdve. Hét évesen már sokkal többet hall és ért meg a kereszténységből, mint a környezetében bárki. Már kezdi hallani, hogy a megváltásnak micsoda ára volt! És kezdi észrevenni a feszületen a megfeszített Krisztust.

Azután tizenegy évesen ott marad öt testvérével árván. S akkor – ahogyan ez történni szokott – a temetésen az egyik nagynéni kézenfogta őt, mondván, én téged elviszlek magammal, anyád helyett anyád leszek. De ez a nagynéni nagyon kemény asszony volt. Mert amikor észrevette, hogy ez a gyerek éjszakánként fölkel – nem holdkóros, hanem egy feszület előtt imádkozik –, jól elverte, mondván, neked éjszaka ágyban van a helyed, aludjál!

A kis Brigitta pedig egyre inkább hallja az Úr Krisztusnak a szavát. Mindazonáltal tizennégy évesen férjhez adják. S akkor elkezdődik az a 28–30 éves időszak az életében, amikor mint szent feleség és szent édesanya belesodródik az akkori Svédország nagyon előkelő köreinek az életébe. Mondják, voltak időszakok, amikor ő volt a leggazdagabb asszony Svédországban, amiből az következett, hogy jótékonykodott.

Nyolc gyermeknek adott életet. A férjét pedig odavezette az Úr Krisztushoz, olyannyira, hogy amikor a gyerekek már nagyjából fölcsiperedtek, Svédországból elzarándokoltak Compostelába.²⁰⁷ A több ezer kilométeres útról visszatérőben egyszer csak a férj azt mondta Brigittának: „Tudod, én beláttam, hogy ez a földi élet mire való, ezért én most elmegyek szerzetesnek. Ciszterci szerzetesnek.” El is ment. És Brigitta elengedte.

Ekkor kezdődik Brigitta számára újabb 30 esztendő, amit a prófétáknak a stílusában élt végig. Az Úr szavára lement Rómába.

A pápa nincs Rómában, mert ez az avignoni fogságnak az időszaka. Brigittát először úgy fogadták, mint egy boszorkányt. A rómaiak számára ugyanis megérkezik északról, aránylag nagy kísérettel egy előkelő hölgy, és másnap berendezkedik úgy, mint egy szerzetes. Mintha kolostort alapított volna. És elkezd mondani mindenkinek, akivel csak találkozik, de főként a bíborosoknak, püspököknek, szerzeteseknek és a papoknak, hogy emberek, ti nem úgy élték, ahogyan az Úr töletek elvárná.

Idézi az Úr szavait: Ti vagy nem halljátok, hogy az Úr mit mondott nektek, vagy hallottátok ugyan, de nem teszitek meg. Halljátok meg és tegyétek meg, amit az Úr mond.

Meg akarták lincselni, máglyát akartak neki rakni. Végül is voltak azonban néhányan, akiknek a füle megnyílt Brigitta szavára. Még a pápa is hallgatott rá, s legalább egy rövid időre visszajött Rómába. Azután ezt a küldetést, amit Brigitta ott Rómában elkezdett, majd Sziénai Szent Katalin²⁰⁸ fejezi be azzal, hogy IX. Gergely pápát visszahozza Avignonból.

²⁰⁵ *Finstad, Svédország, 1302/03. – †Róma, 1373. július 23.

²⁰⁶ lásd július 15-én

²⁰⁷ Szt Jakab apostol zarándokhelye Spanyolországban

²⁰⁸ lásd április 29-én

Brigitta ránk hagyta a nagy példát, főleg az asszonyok számára. Egyszer ugyanis egészen fiatalon – 14 éves múlt, már feleség, de megegyeztek a férjével, hogy két évet várnak a házasság megkezdésével – Brigitta fölpanaszolta az Úrnak: „Jézusom, úgy érzem, hogy csalódnom kellett. A szívem minden szeretetével kolostorba szerettem volna menni, hogy csak a Tiéd legyek, és tessék. Férjhez kellett mennem.” S akkor az Úr azt mondta neki: „Édes leányom! Nem akarom, hogy ezt csalódként éld meg! Neked az lesz a dolgod, hogy tanúsítsd: Én a szentségi házasságban is ott tudok lenni veled és veletek. Mindkettőtökkel.”

Az Egyház egy ilyen ünnepen tanítja, hogy hiába van a legszentebb pápa, hiába vannak a legszentebb püspökök meg a legszentebb plébánosok, ha nincsenek szent feleségek és édesanyák. Az élet végül is rajtuk fordul meg. S hogy a következő nemzedéknek lesz-e halló füle, ez attól függ, hogy az édesanyák mivel nyitogatják a kicsinyeknek a fülét meg a szemét. Éppen ezért kérjük meg Szent Brigittát, hogy az asszonyokat, az édesanyákat nálunk is – főleg nálunk, de az egész világegyházban is – vegye oltalmába. Példájával bátorítson, imádságával pedig segítsen minket. Mindannyiunkat. Amen.

Július 24. – Szent Kinga királyné, apáca

Szentlecke *IKor 7,1–10.*

Evangélium *Mt 19,1–12.*

Testvéreim! Kinga magyar királyné volt.²⁰⁹ IV. Béla családjában ő volt az első gyermek. Az ő húga Jolán, akit június közepén ünnepeltünk,²¹⁰ és Margit, az Árpád-házi.²¹¹ Kingát 1999-ben avatta szentté II. János Pál pápa. Addig a lengyelek meg mi magyarok tiszteltük őt, számon tartottuk, hálát adtunk érte az Úrnak. Ma pedig már az egész világegyház föltekint rá.

Ami egészen különös Kinga életében, hogy József-házasságban élt. Azaz úgy élt a férje oldalán, mint a Szűzanya Szent József mellett. És ez úgy adódott, hogy születik 1224-ben. Ekkor még él Szent Ferenc,²¹² él Szent Domonkos,²¹³ Tübingiában él Erzsébet²¹⁴ – az ő nagynénje –, és amikor Kinga 5–6 éves, és kezdi fölfogni a világ híreit, akkor hallja, hogy szentté avatják a nagynénit, Erzsébetet. Azután hall Ágnesről, a Prágairól,²¹⁵ Kláráról, az Assisibeliéről²¹⁶ – és mire olyan 10–12 éves, addigra azt súgja a szíve, hogy nekem alighanem apácának kellene lennem. – És magánfogadalmat tett a szüzességre, mondván, én megőrzöm a szívemet az Úrnak. – Igen ám, csak a királyi ház politikájához hozzátartozott, hogy a királynéok a szomszédos uralkodói házakba mennek férjhez. Kinga is hallja egyszer csak, hogy neki kiszemelték a krakkói Boleszláv herceget. És ott a drámai helyzet: a szívében él a szüzességi fogadalom, s mellette ott van a szülők akarata, mely szerint a lányuk férjhez megy! – És Kinga valahonnan már tudta: a fölém rendelték akarata az Isten akarata számomra, a szüleim akarata nekem parancs. Elindult tehát a szülei által meghatározott úton és férjhez ment, mert bízott a mennyország segítségével. Ekkor ugyanis Kinga már ismerte a névadója életét, Szent Kunigundáét, aki 200 évvel korábban József-házasságban élt; s hallott Szaloméról, aki ugyancsak lengyel hercegné, és tudták róla, hogy szüzi házasságban él.

²⁰⁹ *Magyarország, 1234. – †Ószandec, Lengyelország, 1292. július 24.

²¹⁰ lásd június 15-én

²¹¹ lásd január 18-án

²¹² lásd október 4-én

²¹³ lásd augusztus 8-án

²¹⁴ lásd november 19-én

²¹⁵ lásd június 8-án

²¹⁶ lásd augusztus 11-én

A legenda azt mondja róla, hogy amikor az egyik máramarosi sóbányában járt a családdal, királyi atyjával, azt kérte: „Édesapám! Adj nekünk ott fönn, északon lehetőséget arra, hogy sóhoz jussunk. Add nekünk ezt a sóaknát!” A király bőkezűen odaadta. Kinga pedig beledobta a gyűrűjét ebbe a sóaknába, annak jeléül, hogy birtokába vette. És néhány tíz kilométerre északra egyszer csak fölfedezték a Wieliczkanak nevezett sóbányát, és megtalálták benne a gyűrűjét, amit a hegyek alatt egy bűvópatak magával vitt.

Ennek a csodának nem kis üzenete van az Isten világára érzékeny ember számára. Nem kis dolog az sem, ami fizikailag történt, hiszen ott van egy valóságos sóbánya. Ez a csoda azonban a lélek számára fontosabbat tanúsít: Kinga megmutatta a férjének is, a hercegi udvarnak is, a lengyeleknek is az evangéliumi életet. Azt a sót, amiről az Úr beszélt – ti vagytok a föld sója –, át tudta adni egy népnek, a rábízottaknak. S főként át tudta adni a férjének egy olyan házasság által, amelyben testi kapcsolat nincs, a lélek azonban a szeretetnek olyan formáit tudja élni, amiről a testi szerelemnek fogalma nem lehet.

És ez egy 40 éves házasság volt, tele harcokkal, háborúkkal, tatárokkal. A férj mégis boldog volt Kinga oldalán. Valószínűleg súgták neki is: „Uram, csak nem képzeled azt, hogy a feleségének nincsen szeretője?! Hát mit képzelsz maga?!” Boleszláv azonban hívő lélek volt, és a feleségével együtt ugyanazon szentségekhez járulva megkapta a feleségébe vetett hitnek és bizalomnak a kegyelmét is. És hű maradt hozzá.

Együtt alapítottak egy klarissza kolostort, mondván, legyen a népnek olyan imádságos fészke is, ahová leányok elvonulhatnak, azok, akik meghallják a szívük mélyén a szót: „Leányom, te ne férjhez menj, hanem add az Egyházban magadat egészen Krisztusnak.”

Amikor temették Kingának a férjét, akkor ő klarissza ruhában jelent meg. És a jelenlévők értették, hogy ezzel Kinga befejezte az evilági életet. Ő nem férj után fog nézni, nem a trónért fog harcolni, hanem most elmegy a világból.

Az ilyen típusú szentek a házasságban élőknek nagyon tudnak segíteni. Meg ragyogó példaképei tudnak lenni – furcsa módon – az édesanyáknak, nagymamáknak. Mert megmutatják, hogy kereszténynek lenni nem azt jelenti, hogy az Úr megóv minden problémától – éppen ellenkezőleg!

Az Úr nem problémákat ad, megoldhatatlan problémákat, hanem keresztet ad. S a keresztet megadja az erőt, hogy az ember viselni tudja. Nem mindenáron „megoldani” – viselni! Hordozni, mindvégig. Segítsen nekünk Szent Kinga hinni! Az Úrban is, egymásban is! Segítsen a keresztünket mindvégig viselni. Amen.

Július 25. – Szent Jakab, az idősebb apostol

Szentlecke *2Kor 4,7–15.*

Evangélium *Mt 20,17–28.*

Testvéreim! Szent Jakab apostol – Jánosnak a bátyja – az első az apostolok közül, aki vértanú lett Krisztusért Jeruzsálemben, 42 körül. És benne vált először láthatóvá az, hogy a Krisztus-közelséget az határozza meg, hogy mennyire hajlandó valaki szolgálni és mennyire fogadja el azt a kelyhet – a szenvedésnek a kelyhét –, amit az Atya neki szán.

Persze misztérium ez! Hogy miért így gondolja el a mi mennyei Atyánk az üdvösségnek az útját?! A gondolkodó ember egyszer csak rájön, hogy igazában nem tudjuk ennek az okát. Annyi hatása mindenesetre van, hogy így el tud válni a hit az érdektől. Mert aki hisz, az a kilátástalan helyzetekben is – behunyja a szemét és – tovább szolgál. Aki nemcsak hisz, hanem szereti is az Istent, az a szenvedéseknek a kelyhét – ha nagyon keserű is – két kézzel megragadja, mondván: „Istenem, ez Tőled való, nagyon keserű, nagyon fáj, nem értem, de elfogadom! És kiiszom!”

Ezáltal érlelődik az érdektelenség elfogadása, az önzetlenség és a szeretet. Mert ha nem ez az üdvösségnek az útja, akkor a mennyek országát az okosok, az ügyesek, az agresszívek ragadnák el. És a mennyországból – pokol lenne. Az Atya ezt nem engedi.

Ezt az apostolok látták meg először: hogyan is van ez?! Legelsőnek Jakab látta meg, aki Jánossal együtt az Úr első szavára – gyertek utánam! – elindul. Már ott van Jézus mellett Simon és András, s ők harmadiknak, negyediknek csatlakoznak Jézushoz. Látják, hogy ennek a Jézusnak hatalma van! A szívük érzi: amiket ez a Jézus mond, az úgy van! És amikor Ő azt mondja, hogy köztetek van az Isten országa – ők ezt érzékelik: Tényleg itt van! S amikor azt hallják, hogy most pedig menjetek és hirdessétek a többieknek, hogy közel van az Isten országa – ők mennek, és látják, hogy a szavuknak foganatja van! És akkor megfogalmazódik – valószínűleg nem a mamában, hanem bennük, de a mama mondja ki –, hogy de jó lenne ennek a Jézusnak a jobbára kerülni, illetve a baljára kerülni, amikor elfoglalja a trónját! Az a Szalome mondta ezt ki, akiről az evangélisták elmondják, hogy a háttérben ott van, valószínűleg a Szűzanyával együtt, s követik a tanító Jézust, gondoskodnak Róla. Mint ahogy ott van a Golgotán is.

És akkor az Úr nekik megmondja a nagy törvényt: ha a közelemben akartok kerülni, akkor a sorsomban kell osztoznotok. De azt, hogy rang szerint mennyire közel lesztek hozzám, ezt nem én határozom meg. Ezt az Atya határozta meg – öröktől fogva.

Mert Jézus tudja: nem azért hívtalak meg benneteket, mert én úgy gondoltam, hogy ti lesztek a legügyesebbek majd az apostoli szolgálatban, hanem én az Atyától hallottam, hogy titeket kell meghívnom apostolnak. És én teszem az Atyám akaratát. A keresztség bezárólag. Ha pedig osztozni akartok a sorsomban, akkor nektek is meg kell tanulnotok szolgálni – és szenvedni.

Jakab lehetett az apostolok között – a zsidók szempontjából nézve – a legtekintélyesebb. Ő lett Jeruzsálem első püspöke. Furcsa módon nem Péter, hanem ő. És amikor Heródes Agrippa király, hogy a hatalmát megerősítse, kedvében akart járni a népnek, ezt a Jakabot vette célba. Elfogatta, s rövid úton kivégeztette. Így lett Jakab az első vértanú az apostolok között.

Azután a nyugati világ számára ő lett a „Nagy Jakab”, a spanyolországi zarándokhely, Compostela szentje. Évszázadokon át, ha itt, Európában valaki nagy zarándoklatra akart menni, akkor vagy elindult Rómába, vagy elindult Jakabhoz Compostelába. És érezték Jakab pártfogását.

Ez a mi életünknek is az alaptörvénye: ha a mennyországba akarunk jutni – nem csak azzal a kishitűséggel, hogy „jaj Istenem, csak annyit adj meg, hogy a tisztítótűznek a legalsó kis sarkában legyen nekem egy icipici kis hely, az ajtó mögött”, hanem, tényleg be akarunk jutni a mennyországba –, akkor észre kell vennünk az életünk konkrét keretei között a szolgálatnak meg a szenvedésnek a lehetőségeit. Amik rendszerint időben követik egymást.

Segítsen nekünk Szent Jakab bátornak lenni a hitben! Szolgálni, amíg szolgálni lehet, azután szenvedni, amikor eljön a szenvedés órája. Segítsen nekünk megragadni majd azt a kelyhet, amit az Atya nekünk – személy szerint nekünk – szánt. Ami kicsit keserű lesz – de az üdvösség van benne! Amen.

Július 26. – Szent Anna és Joachim, a Boldogságos Szűz Mária szülei

Szentlecke *Péld 31,10–21.*

Evangélium *Mt 13,10–17.*

Testvéreim! Izajás látomásban látta, hogy egy öreg fának a gyökeréből, valahol a törzsétől egy kicsit távolabb, egyszer csak sarjadni kezd egy gyöngye vessző, azután kivirágzik – és terem!

Izajás tudta, hogy valami ilyesmi fog történni akkor is, amikor eljön majd a Megváltó. Eljön, és mindent jóra fordít. Mert igaz lesz, király lesz, és nem úgy fog ítélni és uralkodni, ahogyan az összes Ádám-ivadék, hanem maga lesz az igazság és a hűség. Megszelídít mindent. És diadalmas lesz még a nyugvóhelye is, a sírja is. Mert Izajás látta, hogy a magasba emelik majd, jelként a keresztre, eltemetik, de győz a halálon is: *mindent jóra fordít!* És ez Szent Annában kezd megvalósulni. Annában és a férjében, Joachimban.

A Szentírás egyikükről sem mond egy szót sem, jóllehet két családfa is van az evangéliumokban! Igen ám, csak a két családfa József, és nem a Szűzanyáé. A Szentírás nem azért nem említi a Szűzanya szüleit, mert nem léteztek, hanem éppen ellenkezőleg: mert nagyon ismertek voltak.

Ma is meg lehet figyelni, hogy amit mindenki tud, azt nem írják le. Az ember, ha elmegy falura, csodálkozik azon, hogy nincs kitéve, mondjuk, egy tábla, hogy a plébánia meg a templom erre meg erre van. A falusiak mondják is, hogy ez fölösleges, ezt mindenki tudja! És a családon belül is vannak dolgok, amiket soha senki le nem ír, mert enélkül is mindenki számára ismertek!

Az Egyház életének voltak és vannak ilyen írásba nem foglalt, közismert, a hagyomány által őrzött dolgai.

Joachimnak és Annának a története az Istentől megáldott életnek a példája. A hagyomány őrzi róluk, hogy mindketten papi családban születtek. Anna a maga családjában az idősebb leány, s van egy húga, Erzsébet.²¹⁷ Anna férjhez megy annak rendje-módja szerint, és egyszer csak kiderül, hogy nem lesz gyermekük. – Ezt Anna is, Joachim is fájdalmas elbizonytalanodásokkal élte meg: „Uram, Istenem, mit vétettünk, hogy egyetlen kis gyermeket sem tudunk világra hozni?!” – A többiek is éreztették velük: „Micsoda gonoszságokat rejtegethettek, ha még ezt az áldást is megtagadta tőletek az Úr?!”

A hagyomány azt is elmondja, hogy egyszer – és akkor már viszonylag korosak voltak – fölmentek együtt a templomba, s könyörögve és sírva áldozatot akartak bemutatni, hogy az Úr könyörüljön meg rajtuk, de a főpap elkergette őket, mondván, akiken ilyen átok ül, azok ne akarjanak áldozatot bemutatni. És ekkor, amikor teljesen reménytelennek látszik minden, az Úr elküldi angyalát, aki így szólt az álomban mindkettőjükhöz: „Az Úr meghallgatta sírásotokat. Gyermeketek lesz! Kaptok egy kislányt, és ez a kislány anyja lesz a Krisztusnak.”

Azután megszületik a kis Mária. És ez a két – a reménytelenségben szülővé vált – öreg boldog, és elkezd tapasztalni a megváltás alapvető élményét: amikor a kegyelem érkezik, minden jóra fordul! S amikor kb. 15–18 év múlva József és Mária visszatér Egyiptomból Názáretbe a mintegy két és fél, három esztendő Jézussal, akkor ez a két öreg, a két boldog nagyszülő ölbe veszi a Gyermeket, akinek érkezése mindent jóra fordít! Ölbe veszi az Áldást, melynek világosságában érthetővé válnak a dolgok: minden jóra fordul.

Ez a két öreg megértette, hogy nekik végig kellett szenvedniük a reménytelenség sötétjében azt, amit mások is gyakran a szemükre vetettek: titeket megátkozott az Úr! – Végig kellett szenvedniük, hogy kiderüljön: a Megváltó valóban az égnek az ajándéka. Nem

²¹⁷ Zakariás felesége, Keresztelő Szent János anyja.

emberi elvárások, nem vérszerinti leszármazás, nem demokrácia – megszavazzuk, nem szavazzuk – kérdése, hanem kegyelem! Az égből jön az emberhez, elsősorban a kicsikhez, a megalázottakhoz !

Ez most kicsit visszakapcsolódik a tegnapi naphoz, amikor arról hallottunk, hogy a szenvedésnek a kelyhe előbb vagy utóbb mindegyikünknek a kezébe odakerül. De Krisztus világosságában egyszer csak a fölismerés is megadatik a léleknek, ott, a szenvedésben: „Igen, ezt én most keserűnek érzem, de a szenvedésnek ez a kehely Krisztus vére, a megváltásnak az eszköze, akármilyen keserű!” Életünknek a vége ilyen megvilágosodás lesz. Annak fölismerése lesz, hogy mindennek értelme volt, amennyiben az életünk Krisztushoz kötődik, aki meg tudja világosítani a teljes életet.

Szent Anna az asszonyok, az édesanyák, a nagymamák védőszentje, a szeretetkapcsolatok és házasságok oltalmazója. Ismeri és érti Éva leányainak könnyeit. Kilátástalanságait. Tudja, hogy az Istentől elfogadott magány – társtalanság, gyermektelenség – viselését a mai világ sem könnyíti meg. De ismeri azokat a lehetetlen helyzeteket is, amikor egy édesanya, vagy egy nagymama, vagy egy asszony látja, hogy a hozzá legközelebb állók – férj vagy kamaszfiú – a vesztükbe rohannak. Nem értik a szót! Hiába tettem meg érte mindent, a világ egy csábító szavára most mindent eltékozol!

Hány, de hány nemzedék asszonyai hívták segítségül Szent Annát, sokszor sírva, és megtapasztalták, hogy Anna érti a szót, és segít! A várvavárt gyermek megszületik, akiket Isten egymásnak rendelt, megtalálják egymást ... a tékozlók visszajönnek. Hiszen amikor Anna fordul a föltámadott Krisztushoz, ő megszólíthatja így: „Kisunokám! Tekints erre a kislányra, asszonyra, aki hozzám fordult, és áldd meg őt!” Ennek a szónak az Úr nem áll ellen!

A kegyelem ma is ugyanolyan erős, mint amikor Anna és Joachim életében fordított jóra mindent! Merjünk Szent Annához fordulni, kérni, hogy segítsen! És amikor a kegyelem jön és megvilágosodnak a dolgaink, akkor áldjuk vele együtt az Istent, aki bennünket valóban üdvözíteni akar! Amen.

Július 29. – Szent Márta háziasszony

Szentlecke *IKor 13,1–13.*

Evangélium *Lk 10,38–42.*

Testvéreim! Márta háziasszony volt. Tekinthette volna úgy is az életét, amely neki jutott: „Uram, Istenem! Nekem igazán nem nagy lehetőségek jutottak itt a földön: egy kicsi ház, bútorokkal, edényekkel, állatokkal, kiszolgáló emberekkel; a piszok elleni mindennapos küzdelemmel, a főzés és a háztartás kilátástalan tennivalóival. Ennek soha nincs vége!” – És mégis Márta az, aki meghallotta, hogy az evangélium a háziasszonyoké is. Azoké, akik semmi feltűnőt nem csinálnak, csak rendben tartanak egy házat. Az életet, ami ott van körülöttük, megtartják a szeretetükkel, és olyan légkört teremtenek, hogy az az élet a szeretetben bontakozni tudjon. Végsősoron azt teszik, amit a Boldogságos Szűz Mária tett övéi körül.

Amikor Márta először találkozik Jézussal, már van némi háziasszonyi múltja. Érdekes család lehetett az övék. Hárman vannak: Mária, Lázár és Márta. Úgy tűnik, Márta volt a legidősebb. A pár nappal ezelőtt, 22-én ünnepelt Mária Magdolna Márta húga, aki nem ment férjhez, hanem fiatalon elment hazulról – ő élni akar! –, azután egyszer csak visszatért: mert találkozott Jézussal.

Márta valószínű férjhez ment, és gyermektelen maradt, megözvegyült. Lázár ugyanígy: megnősült, gyermek nélkül megözvegyült, és amikor az Úr Krisztus járja Palesztina útjait, akkor ők újra együtt vannak az atyai házban, Betániában. A háznak az úrnője Márta. A

házába nyilván újra meg újra fogadott zarándokokat, akik Jeruzsálembé jöttek a húsvétra vagy a pünkösdre.

És egyszer csak jön a Názáreti Jézus tizenketted magával. Nem kis háza lehetett Mártának, hogy a tizenhárom embert – és még akik körülöttük voltak – be tudta fogadni. Amikor először találkozik Jézussal, még nem él a szívében az a fajta szeretet, amiről Szent Pál beszél. Ezért háborodik föl: micsoda dolog ez! Én itt reggeltől estig talpalok, a húgom pedig csak ott ül és nem csinál semmit! – S akkor az Úr csak annyit mond neki: Márta, Márta, te rengeteg dolgot csinálsz, és ez dicséretes! De a húgod, Mária, megtalált valami fontosabbat! Ne gondold, hogy nem csinál semmit! Ő már hallja az élet evangéliumát! Te még csak teszed, amit jónak tartasz, s még nem halod azt, amit a húgod már hall!

Jézus szava valószínűleg szöveget ütött Márta fejében. Ő az első a Szűzanya után, aki a háztartásnak a mindennapos dolgait elkezdni másként csinálni, mint a Jézussal való találkozása előtt. Az evangélium valóban a háziasszonyoké is, hiszen ha végignézzük, több példázatot igazában a háziasszonyok értenek meg; azok, akik a kovászt keverik a lisztbe, akik a mécesest este úgy állítják be, hogy végigégje az éjszakát..., megkeresik az elgurult drachmát... Szóval egy halom dolog, amit az asszonyok a saját kezükkel csináltak, csinálnak, Jézus szavaira egyszer csak másképp kezd világítani. Erre először Mártának nyílt rá a szeme: Mit is mondott Jézus? Hogy a mennyek országa olyan, mint a kovász, amit elkeverek én a három véka lisztbe? És a szeme láttára kelt meg a tészta, s lett kenyérré. Ha Márta ott volt az Utolsó vacsorának a terme melletti szobában – márpedig alighanem ott volt! –, akkor az Eucharisztia neki másként kezdett világítani, mint a többieknek.

Szent János az, aki följegyezte, hogy e találkozás után talán két év telt el, és meghalt Lázár. De amikor Lázár meghal, és Jézus újra eljön, Márta már néhány dolgot – alapvető fölismeréseket – jobban birtokol, mint a többiek. Ő az, aki elébe fut az érkező Jézusnak és azt mondja: „Mester! Ha itt lettél volna, nem halt volna meg a testvérem!”

Márta már érzékeli, hogy Jézus az életnek az Ura. Hatalma van a halál fölött is. Amikor Jézus azt mondja neki: „Föl fog támadni a testvéred!”, Márta először azt feleli: „Tudom, majd a föltámadáskor”. De amikor Jézus először kimondja: „Én vagyok a föltámadás és az élet; aki bennem hisz, még ha meghalt is, élni fog! Márta! Hiszed ezt?!”, – akkor Mártából fölfakad egy olyan hitvallás, amelyet addig csak Péter tett, és azt mondja: „Igen, Uram, én hiszem, hogy Te vagy a Krisztus! Az Isten Fia, aki eljöttél ebbe a világba.”

Ez a fajta hit sok-sok csöndes szemlélődés és imádság után érlelődik meg a lélekben. S Márta ezt a hitet nem a kolostori élet szemlélődésében, hanem a háztartás mindennapos teendői között kapta meg!

Ez a kegyelem minden háziasszony számára fölkínáltatik. Mert gondolkodva, sőt imádkozva is lehet takarítani, azon elmélkedve például: Uram, Istenem, ahogyan ez a lakás, ha nem takarítom, elkoszosodik, jöllehet talán senki be nem tette ide a lábát, csak a levegő jön, a szél fúj, s a port hozza; úgy a lélek is, ha nem tartják karban a mindennapos imádsággal, mindennapos bűnbánattal, rendszeres gyónással, ugyanígy elpiszkolódik! Akkor is, ha különösebb baj nem éri. Arról nem beszélve, mi történik akkor, ha csőrepedés támad a lélek házában! Amit az ember egy botrányos helyzet, egy bűn káros hatásaiban tapasztal meg.

Ma az Egyház Szent Mártához is fohászkodik, hogy annak a megszámlálhatatlan háziasszonynak, akik a földön élnek és küszködnek – és mindennapos munkáikkal percről-percre a szeretetüket testesítik meg –, kérje a kegyelmet: találjanak rá az ő útjára! Vegyék észre, hogy azokat a kicsinyeket, öregeket, bárkit, akinek az élete az ő szeretetük hatáskörébe került, úgy szerethetik és úgy szolgálhatják, mint magát az Úr Krisztust! De járjon közbe Szent Márta azért is, hogy az asszonyoknak ezt a munkáját a mi korunk ismét munkának tartsa, s merje megbecsülni az otthonért végzett szolgálatukat, ami nem látványos, látszólag nem javít a társadalom gazdasági mutatóin, de gondoskodásuk, a környezet külső rendjének,

nyugalmának biztosítása az ember lelki egészségét és harmóniáját alapvetően meghatározza. Merjék ezt minél többen fölismerni és vállalnia. Amen.

Július 31. – Loyolai Szent Ignác áldozópap, a jezsuita rend alapítója

Szentlecke *Ef 6,10–20*.
Evangélium *Jn 17,1–11*.

Testvéreim! Loyolai Szent Ignácban²¹⁸ megcsodáljuk azt, hogy mire képes a kegyelemmel az ember. Megcsodáljuk azt, hogy egy nagyon alkalmatlan – legalábbis szerintünk és világi szempontok szerint alkalmatlan – történelmi helyzetben mit tud a kegyelem egy emberrel létrehozni.

Ugyanis Szent Ignác 1491 és 1550 között élt. A történelemnek ezek az évtizedei a világ nyugati végén, Spanyolországban óriási fölszabadulásnak és fölvirágzásnak az ideje. Hispánia, Spanyolország 700 év után végre fölszabadult az iszlám hatalma alól, kiűzték az arabokat, és fölfedezték Amerikát. Ez ott és akkor olyan kulturális, gazdasági, vallási fölbuzdulást és föllendülést hozott, amit addig Spanyolország soha nem látott.

Közben Luther Németországban, Kálvin Franciaországban és Svájcban elindítja a reformációt. Magyarországon elérkezik 1514, a nagy parasztlázadás ideje, azután jön 1526, és kezdődik a török világ.

Ezek után az első, amin el kell csodálkoznunk az, hogyan lehetséges, hogy ez az Ignác nem Amerika egyik fölfedezője vagy legalábbis meghódítója lett, mint annyi más kortársa. Vagy miért nem ő a harmadik nagy reformátor?! Minden adva volt, hogy az legyen. És nem az lett!

Hanem rendalapító lett – és ez a második, amit megcsodálunk Ignácban –, mert olyan fölismerések születtek meg, olyan adottságok koncentráálódtak kegyelemként benne, amiből megszületett az új kor szerzetesrend-típusa. Ami korábban nem volt!

Mindehhez adva van egy élet, mely pompásan indul. Ignác főnemesi családban születik, a sok gyerek közül ő a legfiatalabb, éppen ezért őt a papa arra szánta, hogy majd elmegy a királyi udvarba, apród lesz, azután lovag lesz, ... azután ki tudja, hogy a királynak milyen magasrangú tisztviselője lesz?! Mert a családi birtok már biztosítva van. – A kis Ignác el is indul a madridi királyi udvarban mint apród. De mocorogni kezd benne, hogy nem királyi főtisztviselő lesz, hanem ő alighanem Spanyolország hadvezére lesz. Katona lesz.

Lett is! Alig 20 éves, és már Pamplona várának egyik főtisztje.

Azután háborúskodás zajlik, ostrom éri Pamplonát, s ez a ragyogó reményekkel a fővezérséget megcélzó lélek megsebesül. Lesántul. Amikor az orvosok megmondták neki, hogy hosszú folyamat lesz, amire meggyógyul, s alighanem a lába nem fog hajlani, Ignác fölfogta, hogy a katonai karriernek vége.

Azután a betegágyon elindul a megtérése. Olvassa Jézus életét, olvassa a szentek életét, és kezd játszadoxni a gondolattal: mi lenne akkor, ha én azt csinálnám, amit csinált a Szent Ferenc?²¹⁹ – Ezen aztán órákig elgondolkodott. Vagy máskor: mi lenne akkor, ha én azt csinálnám, amit a Domonkos²²⁰ csinált?

Ezekből a kezdetben unaloműző, játékos gondolatokból egyszer csak hangzani kezdett feléje a hívás: „Csináld meg azt, amit a Ferenc! Csináld azt, amit a Domonkos!” – És amikor talpraállt, nem a katonaság felé indult el vissza, hanem elment Montserratba, meggyónt,

²¹⁸ *Loyola, Spanyolország, 1491. – †Róma, 1556. július 31.

²¹⁹ lásd október 4-én

²²⁰ lásd augusztus 8-án

azután elment Manrézába, és ott megpróbálkozott azzal, amit a Ferenc meg a Domonkos csinált.

Egy barlangban elkezdett aszkétaként élni. S egyszer csak kivilágosodott előtte: Uram, Istenem, ez az egész világ az Istené! A mennyország az Isten udvara, vára, a világ pedig a váralja. És itt bajok vannak! Mert a hírek akkor is jártak, eljutottak hozzá. Hallotta, hogy mi történik Németországban, mi történik Párizsban, mit csinál Kálvin, mit csinál Luther, mi történt Mohácsnál. Ezeket ő hallotta, és összeálltak benne az adatok, hogy az Egyházat, az Isten világát támadások érik, s elhódítanak területeket, mégpedig nem kicsinyeket! Ugyanakkor hallotta azt is, hogy Amerikában emberek élnek, az a földrész lakott, és nem ismerik Krisztust.

Akkor megszületett a szívében a fölismerés: nekem azért kellett megsebesülnöm, hogy ne Spanyolország fővezére legyek, hanem a lelkek rendjében állítsak föl egy olyan csapatot Krisztus számára, amelyik védekezni tud és meg tudja védeni a megtámadottakat, illetve hódítani tud.

Ebből született a jezsuita rend. Ami azért teljesen új jelenség a szerzetesség történetében, mert nem klauzúras kolostorhoz kötött közösség – még csak a zsolozsmát sem imádkozták közösen, mindig kötelezően –, hanem Ignác arra jött rá, hogy a papoknak a szellem fegyvereivel és a tudománynak a fegyvereivel is fölruházva föl kell készíteniük a fiatalokat, még mielőtt megfertőződnének. Illetve a meggyőzés eszközeivel el kell magyarázni a felnőtteknek, hol van az igazság.

És hatott. Párizsban egyetemista, amikor néhány társa fölfigyel Ignácra, és kezdik kérdezgetni: mit csinálsz te tulajdonképpen? S egyszer csak öten az egyetemista társai közül fölfogják, hogy itt valami hatalmas dologról van szó. Többről, mint Spanyolország fővezérségéről, többről mint egy királyságról. És társai lettek.

A kegyelem csodákat tud művelni az emberrel. Hálát adunk Szent Ignácért az Úrnak, meg a jezsuitákért, akik annyi jót tettek nálunk is, meg tesznek szerte a világban Szent Ignác szellemében. Védik a megtámadottakat, és hódítanak az igazság fegyverével.

Azután egy villanásnyira érdemes arra is gondolnunk: ugyanaz a kegyelem, amivel ő így együttműködve 65 éves korában szentként halt meg, ugyanaz a kegyelem szólongat mindegyikünket. Imádkozzon értünk Szent Ignác, hogy el ne felejsük: az Istenhez tartozunk! Amen.

Augusztus

Augusztus 1. – Liguori Szent Alfonz püspök, egyháztanító

Szentlecke *Iz 11,1–10.*
Evangélium *Lk 14,12–24.*

Testvéreim! Ma Liguori Szent Alfonz²²¹ ünnepnapja van. Egy püspöké, aki végigélte a 18. századot. A 17. század végén született Nápolyban, előkelő családban. Ő volt az elsőszülött, akit még hét testvér követett. Apja úgy gondolta, hogy ha ez a gyerek tud majd tanulni, jogászt nevelék belőle, s nekem vannak olyan összeköttetéseim, hogy a fiam a király mellett a harmadik ember legyen. Hogy alkirály lesz-e belőle, azt nem tudom, de hogy főjogásza lesz a nápolyi királyságnak, azt garantálom.

S kiderült, hogy a kis Alfonznak rendkívül éles esze van. Még csak 17 éves volt, amikor jogi doktorrá avatták a nápolyi egyetemen. Azonnal ügyvédi gyakorlatot kezdett. Két év múlva már egész Nápoly és a környék tudta, hogy akinek bizonytalan vagy nagyon fontos ügye van, az keresse ezt a kis ügyvédet – aki mindössze 18–19 éves –, fantasztikus, hogy miket művel a bíróságokon! Minden perét megnyeri! Elegánsan, okosan, ügyesen megnyeri.

Nyolc esztendő telt el a brilliáns pályakezdés után. Otthon nyilván téma is volt: Na, kisfiam most megismertetlek ezzel meg ezzel, ... holnapután bál lesz, bemutatlak ennek, annak, amannak... – és Alfonz ment, és haladt a pályán fölfelé.

Huszonhét éves, amikor a király egyik főembere rábízott egy pert. Óriási volt a tét, és Alfonz ezt a pert egy apró figyelmetlenség miatt elvesztette. Ez a kudarc odaállította eléje: látod, Alfonz, az egész tudományod ennyit ér. Te minden erődet megfeszítetted, és egy szalmaszálon egy egész vagyont – még jó hogy nem egy emberélet – elvesztett. Erre elhagyta a jogászi pályát.

De ennek nyilván megvoltak a lelki előzményei, mert nem azt a következtetést vontta le, hogy föbe lövöm magam, mert ezt a szégyent nem lehet elviselni! Nem! Abbahagyta a jogászi pályát és pap lett. Közben nyilván lassan rájött, hogy a perek során emberi szempontok szerint csúrik-csavarják a törvényeket, és mindent el lehet érni. De mit ér az egész, ha nem igaz? Mit ér az, hogy én megnyerek egy pert, és közben tudom, hogy igazában az alperesnek volt igaza?!

Azután papként belevetette magát Nápoly lelkipásztori munkájába, és három év alatt – ma azt mondanánk – idegileg összeomlott. Mert papként látta a rengeteg megoldatlan problémát: az utcagyerekeket, a prostituáltakat, a koldusokat, a betegeket, az öregeket, elmondhatatlan sok bajt – és megpróbált mindenütt segíteni. Ebben tönkrement. Akkor a püspöke azt mondta neki: „Édes fiam, látod, így nem szabad csinálni. Most menj föl a hegyekbe, adok neked két évet, szedd össze magad, azután gyere vissza, és akkor majd megbeszéljük, hogy mit kell tenned.”

Ma azt mondanánk, Alfonz szanatóriumba ment. Fölment a közeli hegyek közé, de ott nemcsak gyógyult. Észrevette, hogy Nápolytól öt kilométernyire kezdődik egy olyan vidék, ahol nincsenek falvak, csak magányos házak, tanyák – és eliszonyodott: itt a maffia uralkodik. Kereszténység? Hol itt a kereszténység? Ezek az emberek talán egész életükben

²²¹ *Marianella (Nápoly mellett), 1696. szeptember 27. – †Pagani (Nápoly mellett), 1787. augusztus 1.

nem jutnak el templomba, nem találkoznak pappal, nem tudnak imádkozni, lélekben nyomorultabbak, mint a pogányok!

Amikor meggyógyult és visszatért Nápolyba, nem arról kezdett tárgyalni a püspökével, hogy akkor én most kérek egy nyugodt kis plébániát valahol itt Nápoly közepében, ahol semmi probléma nincs, és majd itt végigélem az életemet... Hanem elkezdte mondani a püspökének: „Püspök úr! Tudja a felső egyházi vezetés, hogy mi van kinn, a tanyákon?! Mi van a tőlünk csak 5–6–8 kilométerre lévő vidéken? Én az ott élőknek akarom szentelni az életemet! Engedje meg a püspök úr, hogy ne plébános legyek, hanem a vidéknek legyek a misszionáriusa.”

A püspöke megengedte. Ettől kezdve Alfonz járta a vidéket, a tanyákat. Fölkereste azokat a papot talán soha nem látott családokat, és tanított. S kiderült, hogy ezek a félig pogány emberek értik a szót. Amikor az Evangéliummal közelítenek hozzájuk, megnyílik a szívük.

Később Alfonz társakat keresett és megalapította a redemptoristák rendjét az elhagyott, vidéki, falusi vagy még rosszabb körülmények között élő emberek misszionálására. Nekik akartak alkalmat adni a hit megismerésére hitoktatással, prédikációval, szentmisével, gyóntatással, a házasságok rendezésével.

Így telt el több mint harminc esztendő. Közben írják az 1740-es, 1750-es éveket, amikor egyre szélesebb körökben kezdték feszegetni a kérdést: „Vajon ha valamit a törvény pontosan nem szabályoz, mit szabad csinálni? Lehet-e a törvény ellen cselekedni, vagy várni kell a törvényhozó intézkedésére?”

Alfonz ebben a kérdésben megérezte az Isten nélküli ember szabadságigényének törekvéseit. A moralisták megoszlottak a kérdésre adott válaszbán, Alfonz pedig elkezdte kidolgozni azt az elméleti megoldást, amelyik utat mutatott a hívő engedelmesség és a személyes szabadság egyensúlyának megtalálása felé.²²²

Aztán elérkezik az 1760-as esztendő, és egyszer csak futár jött, és átadta Alfonznak a püspöki kinevezést. Alfonz tudta, hogy ez Őszentsége, a pápa részéről mentőöv. Mert a rendjét, ezt a vidéket misszionáló kis társaságot annyi támadás, annyi rágalom, annyi szorongatás érte, hogy a pápa úgy gondolta: adok neki egy egyházmegyét, ahol püspökként nagyobb biztonságban lesz, s a maga joghatósági területén tegye, amit tud. Ekkor azonban Alfonz már elmúlt 60 éves, és beteg volt. Kőszvény gyötörte és világosan látszott, hogy testileg rohamosan megy tönkre. Senki sem gondolta, hogy még 36 év hátra van az életéből.

Nagyon jó püspök lett. Mint egy falusi plébános a nyáját, úgy szerette és gondozta annak a pici egyházmegyének minden kis faluját, családját, házat. 20 év múltán, mikor 80 éves lett, írt a pápának: „Szentatyám, amire képes voltam megtennem, én lemondanék az egyházmegye vezetéséről”. A pápa elfogadta lemondását. Ezután még 11 évig a szívében hordozta a rendjét – szenvedett érte, nagyon keményen szenvedett.

Szent Alfonz ráhagyta a lelkipásztorokra meg a moralistákra a példát. Hogy az Egyháznak küldetése az emberi szabadság megvédése – önmagától. Mert ahogy az öngyilkosságban az ember képes kezét emelni önmagára, úgy a szabadság képes arra, hogy önmagát fölmagasztalva elszakítsa a lelket Istentől. S ebből mérhetetlen bajok származnak. Ebből fakadt az is, hogy közben, 1773-ban a pápa fölőzlatta a jezsuita rendet. Alfonz életének a végén uralkodott nálunk II. József, s Alfonz érezte, hogy érik a francia forradalom.

Kérjük meg őt, segítsen a moralistáknak, akik a mai világ erkölcsstani problémáival küszködnek az elmélet síkján. Mert annyi baj van erkölcsileg a gyakorlatban. Segítsen a tanítóknak kiegyensúlyozottan tanítani, nekünk pedig okosan és hittel szabadnak lenni. Nem elveszíteni a szabadságunkért az Istent! Hanem éppen ellenkezőleg! Szabadon szeretni, szabadon dicsőíteni Őt! Amen.

²²² A szabadosság és a merev törvénytisztelet között a méltányosság útját ajánlotta, elmélete az aequiprobabilizmus.

Augusztus 4. – Vianney Szent János plébános

Szentlecke *IPt 5,1–8.*
Evangelium *Jn 10,1–18.*

Testvéreim! Három napja²²³ Liguori Szent Alfonzt, a képzett, tudós, ügyes rendalapítót, püspököt ünnepeltük. Ma egy vele ellentétes alkatú, de ugyanolyan szent lelkipásztor, Vianney Szent János²²⁴ ünnepnapja van.

150 esztendeje, hogy Vianney János 1859-ben, 73 évesen meghalt, egy teljesen eldugott, korábban ismeretlen kis dél-franciaországi faluban, amely a lelki megújulásnak az egyik fókusza lett. Általa.

Vianney János által, aki gyerekkorát a francia forradalom idején és az utána következő években élte. Az, hogy iskolába járjon, nemcsak a forradalom meg az azt követő események, hanem a család szegénysége miatt sem jöhetett szóba. A plébános taníttatta olvasni, számolni, s néha megcsóválta a fejét: „Édes fiam! De butácska vagy! Hát nem kaptál értelmet?” Ahogyan a gyermek növekedett, észrevette benne ugyanakkor, hogy nagy esze nincs, de szíve van! És a szíve tiszta. Ebből a gyerekből alighanem pap lesz.

Igen ám, de amikor János 20 éves lett, besorozták Napóleon seregébe. Nem volt kibúvó, nem volt magyarázkodás, katonának kellett lennie. De János szívének tisztasága nem tűrte a katona-létet. Tudta, hogy ha egy katonaszökevényt elfognak, főbe lövik. Mégis megszökött, mondván: inkább löjjenek főbe, de ezt a bűnhalmazt, amit ez a katonaság jelent, én nem vállalom!

Bujdosnia kellett sokáig. 25 éves, amikor egyszer csak jött a hír, hogy amnesztiát kapnak az ilyen katonaszökevények. És akkor jelentkezett a szemináriumba, hogy pap legyen.

Egyik vizsgán a másik után bukott meg. És ha nincs a háttérben az egykori plébánosa, pappá nem szentelik őt. Mert az az öreg pap már látta, hogy ez a János nem fog nagy teológiai műveket írni, de jó pásztor lesz! – És lett!

Főlszentelése után 3 évig káplán volt, s a plébánosa nagyon megszerette ezt az őszinte, jóakarátú, nem lángész, de az Isten dolgait halálosan komolyan vevő fiatal papot. Aki anélkül, hogy akarta és tudta volna, a lelkipásztoroknak elkezdte adni a példát. A lelkipásztoroknak, akik emberek! Nagyon könnyen elvétik az utat, és egyszer csak úgy érzik: igazában én egy ranglétra előtt állok, és ha elég ügyes vagyok, akkor egyik fokról a másikra mehetek fölfelé. – És a pásztor elvéti a dolgát, ha nem a bárányokkal törődik elsősorban, hanem a saját ranglétrájával. Ha ez történik, egy halom dolgot nem vesz észre, és mint pásztor gyöngé lesz.

Jánosról viszont 3 évi káplánság után a püspöke meglátta, hogy én ettől a szegény papomtól sok mindent nem várhatok, de pásztornak jó! És elküldte Ars-ba, egy pici kis faluba, amelyiknek már évtizedek óta nem volt saját papja. János pedig a megérkezése után nem sokat gondolkodott, nem sokat számolt, s főleg a saját ranglétráját illetően nem latolgatott, hanem fölismerte, hogy ezekért az emberekért felelős! Lehet, hogy csak százan vannak, lehet, hogy pillanatnyilag a fele alkoholista, másik fele ki tudja, mit csinál a templombajárás helyett, de ő mint lelkipásztor felelős értük! És elkezdett imádkozni, böjtölni, vezekelni értük. Veritékezve készült a prédikációkra, amit ezeknek az embereknek tartott.

És gyóntatott. Mert a szava hatni kezdett. Ott, Ars-ban a plébánosukat hallgatva nem tudományos vitákat kezdtek egymás között az emberek, hanem elkezdtek gyónni. János pedig a halálos ágyak mellett egyre nagyobb örömmel észlelte, hogy ezek az emberek jól halnak meg.

²²³ lásd augusztus 1-jén

²²⁴ *Dardilly, Lyon mellett, Franciaország, 1786. május 8. – †Ars, 1859. augusztus 4.

40 évig volt Ars plébánosa. Nem akart sehova tovább menni, nem akart följebb menni, nem akart rangot, nem akart ő semmit. Nem tartott nagy prédikációkat. Csak arról beszélt: „Emberek! Ha egyszer megszülettünk erre a földre, az örök üdvösség lehetőségére születtünk. A bűnökkel eltékozolja az ember az örök üdvösségét. A kárhozat pedig halálosan komoly dolog. Aki nem üdvözülni, elkárhozik. Aki nem hisz, elkárhozik.” – Ilyen alapigazságokat mondott. Semmi többet, semmi nagyobbat. És mégis, egyszer csak arisztokraták, püspökök jöttek a gyóntatószékéhez.

Tudjuk róla, hogy évtizedeken át naponta 14–16–18 órát ült a gyóntatószékben. Semmi légkondicionálás, se fűtés, se semmi kényelem a gyóntatószékben! Iszonyatos fizikai megterhelés ez is! És a pástor szíve győzte! Az Úr pedig csodákkal bizonyította, hogy ez a János neki kedves papja. Az Úr Krisztus úgy tudott rá nézni, hogy ebben a Jánosban az én pástor-szívem dobog! Jönnek a megtérő bárányok egymás után százával.

Ez az a nagy példa, amit János ráhagyott az Egyházra, a lelkipásztorokra. S most, ebben a szentmisében kérjük meg őt, hogy a lelkipásztorainkat vegye oltalmába! Segítse őket annak a fölismerésében, hogy tőlük az ítéletükön, amikor meghalnak, az Úr Krisztus nem azt fogja megkérdezni, hogy milyen gyorsan haladtál a ranglétrán és hányadik fokot érted el? Hanem tőlük azt fogja megkérdezni: „És a bárányaid? Kapták-e tőled idejében az élet kenyerét? Itattad-e őket az élet vizével? Fürdetted-e őket Krisztus vérében? Tanítottad-e őket járni az élet útján? Tanítottad-e őket szeretni? Mindegyiket, a maga állapotában?”

E kérdésekre a jó lelkipásztornak nem is kell válaszolnia – szóban. Mert az ítéletén ott vannak körülötte mindazok, akiket ő vezetett el a jó halálon keresztül az üdvösségre. De nem könnyű jó lelkipásztornak lenni! Ezért kell imádkozni a lelkipásztorokért. És hálát adunk az Úrnak azért, hogy adjon ilyen példákat. A legképtelenebb történelmi pillanatokban és évtizedekben is adjon. Legyen áldott érte Ő, a mi emberszerető-szívű, isteni Pástorunk! Amen.

Augusztus 5. – Havas Boldogasszony

Olvasmány *Bír 6,11–13.36–40.*

Szentlecke *Gal 4,1–7.*

Evangelium *Lk 1,26–38.*

Testvéreim! Ha ma egy rádiós a mikrofonnal kimenne az utcára, és elkezdené kérdegetni a fiatalokat: „Mondd csak, tudod ki a Gyümölcsoltó Boldogasszony?”; vagy másik fiatal megkérdezne: „Tudod-e, ki a Sarlós Boldogasszony?” – a fiatalok zöme valószínűleg értetlenül nézne a riporterre: Ilyen embert én nem ismerek, s ilyen név különben sincs.

Még a katolikus hívők között sem mindenki tudja, hogy mit ünnepelünk „Havas Boldogasszony” ünnepén, a mai napon, amely szinte észrevétlenül tűnik el a hétköznapi sorában, jóllehet Mária legnagyobb méltóságának az ünnepe: az ő istenanyaságának az ünnepe.

Ez a nap az 5. századba visz bennünket vissza. 431-ben Keleten, Efezusban lezajlott egy egyetemes zsinat, ahol az Egyház dogma szintjén megfogalmazta, hogy minden téves elgondolás ellenére: „Krisztus, a mi Megváltónk, Isten fia. Édesanyja, a Boldogságos Szűz Mária az Isten fiát hozta a világra, tehát joggal nevezhetjük Istenszülőnek, Theotokosznak”. A zsinat ezt kimondta.

Keleten akkor már voltak Mária-templomok. Az Egyház nyugati része – főleg Róma – tartózkodó volt e témában, mert túlságosan elevenen éltek még a pogány istennők emlékei. A pápa felé, aki akkor Liberius volt, elhangzott a kérdés: „Szentatyánk, hogy van az, hogy tanítjuk Mária istenanyaságát, Rómában pedig nincs a Boldogságos Szűznek temploma?” A

pápa erre azzal válaszolt, hogy „nem építünk templomot Máriának, túl sok veszedelmet rejt a dolog magában!”

És akkor augusztus elején, ezen a napon, amikor Rómában a legnagyobb a hőség, egyszerre látott álmot a pápa és egy gazdag ember, akinek a szívében ott mocorgott a szándék, hogy én fölépíttetném a Szűzanya templomát, ha lehetne. Az álomban pedig a Szűzanya kérte, hogy építsenek neki templomot. Amikor mind a ketten azt kérdezték: „Hol?”, a Szűzanya így válaszolt: „Azon a helyen, ahol holnap reggel havat találtok.”

Hogy Rómában egy augusztus eleji éjszaka után havat lehessen találni valahol, ez a természet rendje szerint ki van zárva. De azon a reggelen ez a két ember elindult, és ahol ma a Santa Maria Maggiore-bazilika áll, a domb tetejét hó borította! És fölépült a templom, a Szűzanya tiszteletére.

Akkor a római egyház is megtapasztalta és megtanulta, hogy nem kell félni a Boldogságos Szűz Mária tiszteletétől. Sőt, a Szűzanyát nagyon, de nagyon tisztelni kell, mert ha valaki nem hiszi, illetve nem próbál elmélyedni abban a misztériumban, hogy a Boldogságos Szűz Istenanya, nem fogja érteni, de még csak sejteni sem, hogy a tulajdon istengyermeksége mit jelent.

Ugyanis minden ember – ha még nincs megkeresztelve, mint lehetőséget, ha meg van keresztelve, valóságosan – hordozza az istengyermekség misztériumát: ő az Isten gyermeke. Mármost ha valaki számára Mária istenanyasága idegen, a tulajdon istengyermekségét föl nem foghatja, és nem élheti meg. Ha pedig ezt valaki keresztény létére nem éli, akkor olyan állapotban van, mint a szellemileg fogyatékos gyermek, aki embernek született, de nincs meg a képessége, hogy eszméljen, azaz a tudatával nem éri el az emberlét szintjét, s egyszer csak mégis azt mondja: „én pedig azt akarom, hogy...”.

Ennek a mai ünnepnek ez ad súlyt és fényt. A hétköznapiak sorában van, de boldog ember az, aki ilyenkor is el tud indulni és meg tudja köszönten a Szűzanyát, mondván: „Mária, rendkívül nagy kegyelmeket kaptál, de mindennek, amid van (a szeplőtelen fogantatásodtól kezdve a szűzi és hétfájdalmú anyaságodon át egészen a mennybeviteledig), a forrása az, hogy Isten anyja vagy. Innen fakad minden.

És veled együtt, te Boldogságos, veled együtt áldjuk az Istent, hogy nem felejtett minket el, és amikor az idők teljessége elérkezett, azaz eljött a pillanat, hogy az ígéretek teljesedhettek, Gábrriel főangyal jött, és Te a Szentlélek erejéből anya lettél.

Ennek a szűzi anyaságnak előképét látja az Egyház Gedeon gyapjában, amiről a szentlecke szólt. Amin érdemes kicsit elgondolkodnunk, mert nekünk embereknek jelek kellenek ahhoz, hogy merjünk hinni. Nos, a Szűzanyában – az ő szűzi anyaságával meg teljes személyével – olyan jelet kaptunk, amit ha valaki nem vesz észre, akkor a lelke vak meg süket, és igazában nem is él.

Ezt a szentmisét köszöntésül és ajándékkul fogadja el tőlünk a Boldogságos Szűz, és segítsen, tanítgasson, hogy mit is jelent az ő istenanyasága, hogy egyszer csak elkezdjen derengeni számunkra, mit jelent a tulajdon istengyermeiségünk. Amen.

Augusztus 7. – Szent II. Sixtus Pápa és diákonusai vértanúk

Szentlecke *IPt 4,12–19.*

Evangélium *Jn21,15–19.*

Testvéreim! Az Egyházat néha fölszólítják és megkérdézik, hogy igazolja magát, és mondja meg, milyen alapon meri állítani, hogy ő az Isten egyetlen, igaz egyháza?

Erre a történelem folyamán sok tudós, szent teológus több érvet is mondott, de abban mind egyetértenek, hogy az első és a legfontosabb érv az Egyház léte. Az a tény, hogy van, hogy mindazok után, amiket végigszenvedett, létezik. Ezen érv súlyának belátásához csak

egy kicsit kell elgondolkodni azon, mi is történt az első három században. Hányféle üldözés érte Krisztus Egyházát – és nem tudták elpusztítani! Pedig mindent megtettek ennek érdekében.

235 és 250 között csöndes 15 éve volt az Egyháznak. Úgy tűnt, hogy Róma mint hatalom belátta: nem bír a keresztényekkel, minek ontson tehát vért? De 250-ben jött az új császár, Decius, akinek a tanácsadói megsúgták: „Felség, nem a bárányokat kell pusztítani! Ha egy nyáját tönkre akarunk tenni, meg kell ölni a pásztort. Pásztor nélkül a nyáj magától szétszilárdodik, illetve szabad prédája lesz mindenkinek, és harmadnapra a nyájnak már hült helye. Felség! Ha az Egyházat ki akarod irtani, akkor a diakonusokat, a papokat, a püspököket, meg a pápát kell megölni. A többi szabad préda lesz.”

A császár kiadta a rendeletet: akire rábizonyítják, hogy diakonus, pap vagy püspök, azt azonnali hatállyal, statáriális jelleggel, minden bírósági eljárás nélkül, ott helyben, ahol elfogták, öljék meg.

Ha ezt az ember olvassa, azt mondja: ez történetírói fantázia, ilyen épeszű ember nem csinál! – Megtették. A ma ünnevelt pápával meg a diakonusaival megtették.

Az előző pápa, Szent Fábián²²⁵ jóvoltából Róma akkor már egyházilag hét kerületre volt osztva. Hét fődiakonus gondoskodott a karitatív dolgokról, a papság végezte a liturgiát, kiszolgáltatta a szentségeket, és ott volt velük Péter utóda, a pápa. A szentmisék nemegyszer a katakombákban voltak.

258. augusztus 6-án kora hajnalban Callistus pápa²²⁶ sírjánál volt a szentmise, és valaki ezt elárulta az illetékeseknek. Már a szentmise vége felé tartottak, mikor hirtelen katonák rontottak rájuk, és a miséző pápát meg a négy diakonusát ott helyben lefejezték.

A hívek azonban nem azt a következtetést vonták le, hogy ilyen körülmények között Isten óvjon mindenkit, hogy keresztény legyen! Épp ellenkezőleg, az ő vérük is magvetés lett, s az Egyház nem pusztult el! Majd 10-én, Szent Lőrinc napján erre újra emlékezni fogunk, mert Lőrinc volt egyik fődiakonusa ennek a pápának, de akkor, ott azon a szentmisén éppen nem volt ott a katakombában. De másnap őt is letartóztatták.

Az Egyház igazsága és isteni eredete mellett a nagy bizonyosság az, hogy ezeket látva volt bátorsága és kedve fiatal férfiaknak a megölt diakonusok helyére lépni; a papok között a megválasztottnak volt bátorsága vállalni, hogy Sixtus utóda legyen, tudván, hogy esetleg heteken belül őt is meg fogják ölni. A hívők pedig nem szaladtak szét, hanem megbecsülték ezeket a vértanúkat. És jóllehet maguk is tudták, hogy elég egy ellenséges szomszéd följelentése, s esetleg családostól vagy száműzik, vagy úgy tönkreteszik őket, hogy annál az élet elvesztése is jobb, kitartottak a hitükben. És megmaradt az Egyház!

Aki ma katolikus keresztény, tudja, hogy az egyházüldöző szándék a világban ma is jelen van. Így vagy úgy, hol kifinomultabb, hol gorombább formában – az Egyházat ma sem szereti a világ, hanem üldözi. És mégis vagyunk! Vannak diakonusaink, szerzeteseink, papjaink, püspökeink, van pápánk! Mert a Föltámadott Krisztus a benne hívőket élteti. Őrzi és erőt ad mindenfajta üldözés elviseléséhez. Amen.

²²⁵ lásd január 20-án

²²⁶ lásd október 14-én

Augusztus 8. – Szent Domonkos áldozópap, a domonkos rend alapítója

Szentlecke *1Tim 4,1–8.*
Evangélium *Mt 5,13–19.*

Testvéreim! Szent Domonkos²²⁷ Szent Ferenc²²⁸ kortársa volt. Újabb példája annak, hogy a kegyelemmel együttműködő ember, a szent nemcsak meglátja a bajt, hanem orvosságot is tud adni rá. Az Egyház pedig meghajlik a szentek előtt, mert fölismeri bennük a kegyelmet. Fölismeri, hogy nem maguktól beszélnek, s amit akarnak, az nem a saját karrierjük, hanem az Úr Krisztus akarata és üzenete. Ez Szent Domonkos életében – Ferencével párhuzamosan – akkor vált láthatóvá, amikor a pápa jóváhagyta rendalapítását.

1215-ben ugyanis a IV. Lateráni Zsinat arról döntött, hogy új szerzetesrend az Egyházban ezek után nem alapítható. Ha valaki a szerzetesi életre vágyódik, a meglévő rendek valamelyikébe lépjen be.

S alig telt el egy esztendő, ketten is jöttek, hogy ők rendet akarnak alapítani: Ferenc meg Domonkos. És a pápa észrevette, hogy föl kell függeszteni a rendalapítási tilalmat, és ennek a kettőnek meg kell adni a lehetőséget, hogy az általuk meglátott bajra az általuk érkező orvosság hatni tudjon.

Azokban az években ugyanis az Egyháztól – főleg Dél-Franciaországban – számon kérték, hogy miért nem úgy él, mint az apostolok? Miért nem szegényen hirdeti az Evangéliumot? – Azután ebből a kérdésből eretnecség lett. Mert akadtak erőszakos emberek, akik azt mondták: az Egyház elárulta a Evangéliumot, az apostoli életformát, de ide nézzetek, én megcsinálom, reám hallgassatok, ne a pápára, ne a püspökre, ne a szerzetesekre, hanem énram! – És képzetlenül, műveletlenül prédikálva a tévedések tömkelegét ontották az emberekre.

Ekkor küldte az Úr Domonkost, aki Spanyolországban kanonok volt, püspöke mellett nagyon fontos hivatalban. Ő észrevette, hogy ezek az eretnekek alapjában nem gonoszak, hanem tájékozatlanok, ezért mielőtt az Egyház ítéletet ül fölöttük, el kellene nekik mondani az igazságot. És prédikálni kezdett úgy, mint az apostolok: koldusszegényen, városról-városra, faluról-falura vándorolva. És az eretnekek töle meghallották az igét.

Azután Domonkosnak társai támadtak, és 1216-ban megalapította a prédikáló testvérek közösségét, akiknek feladatul adta: „Először ismerjétek meg az igazságot, szeressétek meg, adjátok oda érte mindeneteket, azután menjetek és hirdessétek a többieknek.”

51 éves volt, amikor 1221-ben meghalt. De a kegyelemnek, amit hordozott, láng természete volt. Följegyezték, hogy az édesanyja, még mielőtt megszülte volna őt, álmában látott egy fekete-fehér foltos kutyát, a szájában fáklyával. Azt látta, hogy az a kutya körberohanja a Földet, és az egész földkerekség lángra lobban.

Szent Domonkos valóban ezt tette, mert ahol megjelent, s ahová az ő szellemében megérkeztek az igehirdetők, fölgyulladt az igazság fénye. Meggyulladt az a tűz, amit az Úr Krisztus annyira akart, hogy égjen.²²⁹

De Domonkos tudta, hogy ez imádság nélkül lehetetlen, ezért megalapította a szemlélődő domonkos apácák rendjét is. Azt kérte tőlük, hogy miközben a prédikáló testvérek járnak apostoli útjaikat a világban és hirdetik az igét, a nővérek a klauzúra szemlélődő csöndjében imádkozzanak az igehirdetőkért, hogy az Igét hirdessék, ne magukat, s könyörögjenek az Igét hallgatókért is, hogy a hallott igazságot be tudják fogadni a szívükbe.

²²⁷ *Caleruega, Kasztília, 1170 körül – †Bologna, 1221. augusztus 6.

²²⁸ lásd október 4-én

²²⁹ vö. *Mt 10,34*

Mennyire szüksége van az Egyháznak ma is az ilyen hiteles igehirdetésre! Amit az emberek, ha hallanak, megérzik, hogy itt rólunk van szó. Rólam is, másokról is. Az üdvösségünkről van szó.

Ajánljuk Szent Domonkos oltalmába az igehirdetőket. Elsősorban a domonkosokat, de mindazokat is, akik ígét hirdetnek az Egyházban. Hogy az alapszabályt el ne felejtsek: az igazságot előbb meg kell ismerni, meg kell szeretni, oda kell adni érte mindent, és utána lehet úgy hirdetni a megfeszített Krisztust, hogy az ő igazsága vonzó legyen. Amen.

Augusztus 10. – Szent Lőrinc diákonus, vértanú

Szentlecke *2Kor 9,6–10.*

Evangélium *Mt 10,24–33.*

Testvéreim! Három nappal ezelőtt, 7-én ünnepeltük II. Sixtus pápát a négy diákonusával, akiket a katakombákban szentmise közben öltek meg a császári parancsra, amelyik úgy szólt, hogy a püspököket, a papokat meg a diákonusokat ahol elkapják, ott helyben öljék meg, hogy pástoraikat veszítse a nyáj. A parancs másik része elrendelte, hogy a gazdagokat, akikről kiderül, hogy keresztények, meg kell fosztani vagyonuktól; a férfiakat, ha a vagyonelkobzás után is ragaszkodnak a hitükhöz, bírósági eljárás után meg kell ölni. Az asszonyokat száműzni kell.

Nem kell nagy képzelőerő ahhoz, hogy egy kicsit beleérezzünk az Egyház akkori helyzetébe. Ez a rendelet közismert lett, s az előkelők közül néhányan nem várták meg, hogy jöjjenek a katonák és letartóztassák őket, hanem átadták vagyonukat az Egyháznak és elmenekültek. Az üldöző hatóság erről természetesen tudomást szerzett.

Sixtus pápa mellett Lőrinc volt a többi diákonus főnöke. Ő irányította egész Rómában a szegénygondozást, az árvákról, özvegyekről való gondoskodást, és amikor egy ilyen menekülő gazdag letette az Egyház kezébe a kincseit, Lőrinc kezébe tette le. Ezt Lőrincről tudták. Éppen ezért az elfogatóparancs úgy szólt, hogy őt nem szabad azonnal megölni, hanem előbb meg kell szerezni tőle az Egyház kincseit.

Ezért miután elfogták és bíró elé állították, az első kérdés volt: „Hol van az Egyház kincse?” – Lőrinc azt válaszolta: Ne gondold, hogy az Egyháznak kincstára van, aminek én a kulcsát őrzöm. Az Egyház kincsei szétszórva vannak. Szanaszét. Róma minden utcájában. Ha adsz nekem időt, én összeszedem ezt a kincset, és elhozom ide neked, megmutatom.

Elengedték, de ketten, hárman, négyen nyilván a nyomában voltak, nehogy megszökjön. Lőrinc pedig ment, az Egyház még meglévő javait elvitte a szegényekhez és megkérte őket, hogy harmadnapon a megadott helyen legyenek ott. A sánták, a bénák, az özvegyek, a szegények, az öregek, a betegek – aki mozogni tud, legyen ott.

Ennek hallatára azt gondolhatnánk, hogy micsoda meggondolatlanság volt ez, hiszen életveszélynek tette ki a híveket! Épp ellenkezőleg, Lőrinc nagyon is meggondolt volt.

Tudta, hogy ezeket a szegényeket semmifajta veszedelem nem fenyegeti amiatt, hogy keresztények. Az üldözőknek most a vagyonos keresztények pénze kellett. Ezért merte őket kérni, hogy jöjjenek a bíróságra.

Lőrinc bemutatta az összegyűlt sokaságot a bírónak: „Íme, az Egyház kincse! Ők azok, akik szétszórta Rómában, minden ötödik, tizedik házban ott élnek. Az Egyháznak ők az igazi kincsei, mert bennük él a hit. És bennük van a mennyek országa. Ez a mi kincsünk! Nem az arany, meg az ezüst, amit te gondoltál. Hanem ők! A lelkek!”

Ettől a bíró megdühödött: „Hazudtál nekem, és még gúnyt is űzöl belőlem? Hát ide figyelj! Úgy süttetek meg, mint egy fél disznót!” – Hozatott egy kétméteres rostélyt, rábilincselte Lőrincet, parázson süttette és vallatta: Mondd csak meg, hol van az Egyház kincse?

Lőrinc pedig imádkozott. Nem átkozódott, nem bosszúért kiáltott, hanem kérte az Urat: „Uram, most, ebben az órában adj nekem erőt, hogy a tűzön át megérkezzem Hozzád!” – És meghalt.

Az Egyház imáival kísérte az utolsó pillanatáig ezt a vértanút, akiben fölragyogott az a prófétai keserűség, amiről tegnapi szentleckében hallottunk.²³⁰ S amit valószínűleg egy kicsit mi magunk is – mindegyikünk, hiszen nem vagyunk már gyerekek – megtapasztaltunk már, de a keserűség oldódását és megváltását is az Úr Krisztusban. Mert a „rászedtél, Uram” élmény abból fakad, hogy nem az történt, amit én akartam. Nem az történt, amit én álmodtam, hanem történik valami más, amit az Úr akar.

A vértanúk mindig azzal halnak meg, hogy „Uram, Istenem, én most az életemet odaadhatom annak bizonyosságként, hogy társa vagyok a szenvedő Krisztusnak”. Kiegészítik szenvedésükkel azt, ami még hiányzik Krisztus szenvedéséből. Részt vesznek a megváltás művében. Teszik azt, amit – mint annyi mindent – legtökéletesebben a Szűzanya tett a keresztség alatt, amikor az utolsó pillanatig együtt gyötrődött haldokló Fiával. Nem panaszkodott. Nyilván hullottak a könnyei, de semmi keserűség... semmi szemrehányás... semmi kérdés-zuhatag: „de miért?!” ... hanem csöndes odaadásban osztozik a Megváltó szenvedésével. Eggyé vált Ővele, aki mondta: Atyám, ne az legyen, amit én akarok, hanem amit Te! Mert amit Te akarsz, az a mennyek országába vezet és az maga a mennyország. – A vértanúk ezt éltek végig.

Segítsen nekünk Szent Lőrinc, hogy amikor nehéz óráink jönnek, amikor nagyon el lehetne keseredni, jusson eszünkbe, hogy velem most történik valami, ami, Uram, Jézusom, Veled is történt! – Vagy: Veled ez nem történhetett meg, de most Veled együtt megpróbálom végigélni. – És adatik a kegyelem mint erő; adatik a kegyelem mint remény, hogy Istenem, amikor engedem, hogy ne az én akaratom, hanem a Tiéd történjék meg, a fájdalom elvezet olyan öröme, ami a mennyek országának az előíze. Mert az Isten akarata szent. És Ő csak jót akar. Még akkor is, amikor engedi, hogy Lőrincet megégessék. Megengedi ezt, mert Lőrincet az Úr Krisztus már magához ölelte.

Segítsen nekünk Szent Lőrinc hinni, küszködni, jól szenvedni és jól meghalni. Amen.

Augusztus 11. – Assisi Szent Klára szűz, rendalapító

Szentlecke *Én 8,6–7.*

Evangelium *Mt 25,1–13.*

Testvéreim! Assisi Szent Klára²³¹ csodákat művelt az Egyházban. Sok csodát művelt, mint a hagyomány őrzi róla, de a legnagyobb csoda ő maga. Az Egyház ma az élő Klárát, a mennyországban élő Klárát csodálja meg, azt, hogy egy gyöngye leány hogyan lehetett a kegyelemnek olyan edénye, mint ő lett!

A világ szerint teljesen illogikusan, mert Klára Assisiben született a 12. század végén, 1193 körül. Assisi akkoriban virágzó város, egyre gazdagabb. Klára apja nagyon előkelő úr, akinek van tekintélye, hatalma, gazdagsága. És a 4–5 éves Klára lélekben egészen más irányba indul el. Maga se érti, mi az, ami vele történik, de engedi, hogy Krisztus ismerete, szeretete egyre inkább birtokába vegye.

Akkor még senki nem tudott arról, hogy 10 év múlva ferences rend fog születni a városban. De édesanyja fölfigyelt rá, hogy ez a gyerek más, mint a többi: szeret imádkozni,

²³⁰ Az előző nap szentleckéje volt *Jer 20,7–14*, a próféta panasza „Rászedtél, Uram, és én hagytam, hogy rászedj!”

²³¹ *Assisi, 1193/94. január 20. vagy július 16. – †San Damiano-kolostor, Assisi, 1253. augusztus 11.

néha eltűnik és a szentek életéből hallott vezeklést a maga kis módján próbálgatja. – Ez az, ami illogikus. Ezt egy szülő nem kezdeményezi, ezt a világ nem sugallja, ez az, amit a kegyelem ébreszt egy lélekben, és a világ számára érthetetlen.

Amire Klára nagykorú, 17–18 éves lett, a papa már kinézte számára a vőlegényt, megtervezte egész életét, és végigszámolt mindent, hogy micsoda virágzást fog ez hozni a családnak. Közben azonban Ferenc²³² már elindult a maga útján a koldusszegény Krisztus követésére, és Klára szíve megdobbant: ez az én utam is! Ezért 1211. március 18-án, virágvasárnap eltűnt otthonról.

És most emlékeznünk kell a Szent Domonkos napján²³³ hallottakra. Arra, hogy azokban az években az Egyháznak nagyon komolyan a szemére hányták: ti elhagytátok és elárúgtátok az evangéliumot. Mert nézzétek meg a püspökeiteket, nézzétek meg a plébánosaitokat, nézzétek meg a férfi kolostorokat és a női kolostorokat, gazdagabbak mint sok világi család.

Ferencken, Klarában és Domonkosban megadta az Úr az ellenszert, mert ők odaélték a többiek elé azt: igaz, hogy az Egyházban ott vannak a gazdagok, ilyen-olyan egyházi vagyonok, de jelen van a szegénység is. Az az apostoli, az a názáreti, az a krisztusi szegénység, amelyik nem üzletel, nem befektet, nem bankokat nyit, hanem szeretetben szolgál és odaadja az életét.

Szent Klarában ez a nagy csoda, hogy a női szerzetességben ő az első, aki fölismerte ennek fontosságát. Megkapta a bátorságot, hogy ezt elkezdje, és megkapta a kitartást, hogy évtizedeken át egyházi előjárókkal megpróbálja megértetni, hogy ez az életforma életképes és fontos.

18 évesen indult el, és 60–61 éves, amikor meghal. Assisiben ma is ott van az a kis kolostor, ahol élt. Akinek van módja látni, elképed: Uram, Istenem! Ilyen körülmények között hogyan lehetett élni?! És lehetett! – Lehetett, mégpedig úgy, hogy Klára életének a második felét betegágyban töltötte. De olyan fény világított benne, ami másokat is ebbe az életformába vonzott. A többiek között először az egyik húgát, majd a másikat, Assisi előkelő leányait – és végül a mamát. A tulajdon édesanyját. Mert abban a szegénységben, amiben ők éltek, megmutatkozott, hogy lehet Krisztust, az Oltáriszentségben közöttünk élő Krisztust teljes odaadással, teljes szegénységgel szeretni. Mert Ő ezt a szeretetet érti, elfogadja és viszonzozza: úgy is, hogy mindig megküldi a mindennapos szükségleteket, annyit, amennyi aznap szükséges.

Ennek hallatlan fontossága van az Egyház életében mindig, ma is. Szükségünk van olyan apácákra, akiknek a hivatása arra szól, hogy odaéljék elénk, hogy lehet az Úr Krisztust teljes odaadással szeretni. Amikor egy nemkatolikus hívő vagy egy érdeklődő ember meghallja, hogy aki kolostorban él, annak nincs havi fix fizetése, vagy ha netalán volt vagy van, az nem az övé, kikerekedik a szeme: Hogyan lehet így élni? – Épp ez a titok az egészben. A szerzetesnői közösségek odateszik ma is a világ elé, hogy Krisztus szeretetében lehet élni. Mégpedig kiegyensúlyozottabban, sokkal nagyobb szeretettel, mint kinn a világban.

Ezt a szentmisét ajánljuk föl hálából Szent Klaráért. Kérjük meg őt, hogy segítsen a mai leányoknak fölismerni a titkot, amit ő fölismert és megszeretett. Mert Krisztus tegnap, ma és mindörökké ugyanaz! Őt ma éppen úgy lehet szeretni, mint ahogyan a Szűzanya, Mária Magdolna, Klára és a többiek szerették. Hiszen Krisztus közöttünk van.

Vegye oltalmába Szent Klára a szerzetesnőket, a már fogadalmasokat is, és azokat is, akikben még csak mocorog a gondolat, hogy nekem alighanem kolostorba kellene mennem. Legyenek bátrak és kitartóak. Mindhalálig. Amen.

²³² lásd október 4-én

²³³ lásd augusztus 8-án

Augusztus 13. – Boldog XI. Ince pápa

Szentlecke *Ez 34,10–16.*

Evangélium *Mt 16,13–19.*

Testvéreim! Boldog XI. Ince pápa példája annak, hogy az Úr mennyire gondoskodik a nyájáról. A kellő időben adja azt a jó pásztort, aki utána tud menni az elveszetteknek, meg tudja óvni a nyáját.

Ince pápa (családi nevén Benedetto Odescalchi) 1611-ben született, s 78 évig élt itt a földön.²³⁴ Fiatalon úgy érezte, hogy neki katonaként kell harcolnia az igazság oldalán. De nem jutott el a harctérig, mert jött a következő belátása: ha én katona leszek, csak a vérontást gyarapítom, attól nem lesz jobb a világ. Elment hát jogásznak, mondván, hogy majd a törvény erejével fogja győzelemre segíteni az igazságot.

Mikor azonban belelátott a jogtudomány mélységeibe, rájött, hogy sajnós a törvényt lehet csúrní-csavarni, ahogy megfizetik a jogászt. Éppen ezért elhagyta a jogi pályát, és pap lett.

Elöljárói fölfigyeltek rá, mennyire művelt, és a szíve egész szeretetével mennyire beleveti magát az imádságba, a munkába és a küzdelembe az Egyházért.

Még nem volt 30 éves, amikor X. Ince pápa maga mellé vette, bíborossá tette és elküldte Észak-Itáliába, hogy ott legyen a képviselője. Ekkor az 1640-es éveket írták, s Európában háború volt. A harmincéves háború utolsó szakasza zajlott, s ez a fiatal bíboros csodákat művelt. A nép úgy kezdte nevezni: „Krisztus küldötte, a szegények atyja”. Mert amiye volt, odaadta a nyomorult, háborútól megtépázott embereknek.

1648-ban megkötötték a békét, teltek-múltak az évek, elérkezett 1670. Meghalt a pápa, s a konklávé egyhangúlag őt választotta pápának. De fölállt az egyik francia bíboros, és bejelentette, hogy őfelsége, XIV. Lajos király vétót emel a választott személye ellen. Ami azt jelenti, hogy a választás érvénytelen. Akkor ilyen világ volt: a nagy európai uralkodóknak vétójoga volt a pápaválasztásnál. Mást választottak.²³⁵

Eltelt 6 esztendő, meghalt a pápa, a konklávé megint őt választotta meg. Ekkor már hiába volt a vétó, a bíborosok addig tárgyaltak a királlyal, amíg elfogadta a választást.

XIV. Lajos részben a diplomatai jelentéseiből, részben saját tapasztalataiból tudta, hogy ez az ember nem fog megalkudni. Nem fogja áruba bocsátani az Egyház Krisztustól kapott kincseit a király kegyeiért. Így is lett.

Közben Kelet felől jöttek a hírek, hogy az új szultán, Kara Musztafa háborút hirdetett. Meghirdette a népének, hogy elindulunk, Pozsonyon, Prágán és Párizson átvonulva megmossuk lábunkat az Atlanti-óceánban, azután visszafordulunk, és Hispánián át megérkezünk Rómába, ahol a Szent Péter-templomba, mint egy istállóba, bekötjük a lovainkat.

És Európa ezt nem hitte el. XI. Ince pápa majd egy évtizeden át minden erejét megfeszítve próbálta fölrázni az akkor már megosztott Európát, hogy jönnék a törökök! De Európa mindaddig nem hitte el, amíg a törökök 1683-ban ott nem álltak Bécs falai alatt.

Akkor fölébredtek. S ennek a pápának köszönhető, hogy az iszlám határai ma nem Hegyeshalomnál vannak, hanem Boszniában. Ha ő nem olyan szent, mint amilyen volt, akkor mi föl nem szabadulunk 150 év után sem a törökök alól.

Éppen ezért nekünk, magyaroknak nagyon hálát kell érte adnunk az Úr Krisztusnak. Nagyon meg kellene őt kérnünk, hogy a mennyországban az Úr Krisztusnál járjon közbe ezért a közép-európai térségért, hogy annyi széthúzás meg ellenségeskedés után a vezetőknek világosodjon ki, hogy van objektív igazság, Jézus Krisztus igazsága, aki egységet tudna

²³⁴ *Como, Lombardia, 1611. máj. 19. – †Róma, 1689. aug. 12.

²³⁵ X. Kelemen, aki 1676. szeptember 21-től 1689. augusztus 12-ig uralkodott.

köztünk teremteni. És ha Hozzá oda nem találunk, megint csak ölni fogjuk egymást, szellemileg, sőt fegyverekkel is.

Imádkozzon értünk ez a Boldog XI. Ince pápa, hogy ennek a térségnek megadassék a felismerés, hogy oda kell találnunk Krisztushoz, és szülessen meg az elhatározás, hogy oda akarunk találni Hozzá. Amen.

Augusztus 14. – Kolbe Szent Maximilián ferences áldozópap, vértanú

Szentlecke *Bölcs 2,10–3,9.*
Evangélium *Jn15,10–17.*

Testvéreim! Kolbe Maximilián²³⁶ ferences szerzetes mindössze 47 éves volt, amikor 1941-ben ezen a napon, Nagybaldogasszony vigíliáján megölték Krisztusért, egy másik ember helyett. Ő a szó szoros értelmében megtette azt, hogy az életét odaadta egy – addig számára talán ismeretlen – felebarátjáért.²³⁷

Amit benne meg kell csodálnunk, az főleg két dolog:

Az egyik, hogy az isteni erő, a kegyelem tényleg a gyöngeségben tud igazában megmutatkozni.

A másik: hogyan van az, hogy ugyanabból a családi, történelmi helyzetből az egyik emberből baloldali forradalmár – gyilkos – lesz, a másiból, mint Maximiliánból, szerzetes lesz, aki minden energiáját arra szenteli: én a Krisztusnak és a Szűzanyának akarom megnyerni – nem egy felebarátomat, az egész világot! – Nagy titok ez.

Maximilián 1894-ben született. Családjában kézműves a papa is, a mama is. Sűrű egymás után születik öt gyerek, és Maximilián 12 éves, amikor még arra sincs a családnak pénze, hogy az első, második, harmadik gyereket elemi iskolába járassák. Ezek a gyerekek nem járnak iskolába. Maximilián, akit akkor még Rajmundnak hívnak, látja, hogy egyszer csak meghal az egyik kistestvére, azután meghal a másik. Ötből maradnak hárman. Fiúk.

A kegyelem misztériuma itt kezd bontakozni, ebben a nyomorúságban, ebben a halállal való találkozásban. A papa meg a mama küszködnek a mindennapi kenyérért, de vallásos emberek, s amikor Rajmund 16 éves, a mama egyszer csak azt mondja: „Gyerekek! A ferenceseknél misszió lesz. Elmegyünk.” – Elmennek. Rajmund és kisebbik fiútestvére, József hallgatják a prédikáló ferences barátot, s egyszer csak összenéznek, megböki egymást: elmegyünk barátnak. – És elmentek. Ketten egyszerre. Ferencesnek. Ezek a még igazában tanulatlan, műveletlen fiúk, akik ha agitátorok kezébe kerülnek, akkor leendő forradalmárok. De nem! Ők a kegyelem kezébe kerülnek, és szerzetesek lesznek.

Elöljáróinak mindjárt az elején föltűnt, hogy ez a Rajmund – aki beöltöztetésekor kapja a Maximilián nevet – rendkívül szorgalmas és rendkívül értelmes és ügyes ember. De hát olyan törékeny, hogy kérdés, megéri-e a következő évet!

Az elöljárói leküldik Rómába. Az első világháború éveit ott tölti mint növendék. Tanul és készül. És amikor éppen vége van az első világháborúnak, és 1919-ben Lengyelország 200 év után három részre szakítottságából végre újra egyetlen ország lehet, hazatér a programmal: „Én pedig a Szűzanyának és az Úr Krisztusnak meg akarom nyerni az országomat meg a világot”. – Akkor még nincs rádió, nincs televízió, de sajtó már van, napilapok már vannak, és Maximilián fölismeri, hogy az embereket táplálni kell a lélek ismereteivel. Meg az igazsággal. Nyilván harcolnia kellett azért, hogy a ferences renden belül legalább egy

²³⁶ *Zdunska Wola, Lengyelország, 1894. január 8. – †Auschwitz, 1941. augusztus 14.

²³⁷ Az auschwitzi táborból megszökött egy ember. Megtorlasként megtizedelték a foglyokat, s Kolbe Maximilian önként jelentkezett, egy családost férfi helyett magára vállalta a halált.

nyomdagépet beszerezhessen. Megszerezte. És a 20-as években Lengyelországban a legnépszerűbb vallásos kis folyóiratot adta ki, a *Szeplőtelen Szűz Lovagját*. – Másfél év alatt tönkrement az egészsége. Tüdőbajt kapott. Kivonják a forgalomból, mondván: „Édes fiam, ezt így nem lehet csinálni... most azután... az Úr Krisztus téged vagy meggyógyít, s azután folytasd kicsit csöndesebben, vagy ha elmégy, hát akkor... hát akkor elmégy. Öhöz, a mennyek országába.” – S az Úr meggyógyította.

S akkor következett 15 év, amit ő valami hallatlanul lázas és buzgó apostolkodással tölt Japántól Indián keresztül egész Lengyelországban. Azután kitör a második világháború, és őt az elsők között tartóztatják le.

Érdemes meggondolni, hogy 1941 után, amikor Maximiliánt megölik, a háború még három és fél évig tart. De a Lengyelországban uralkodó fasizmus már fölismerte: „Ezt az embert nem szabad életben hagyni, mert veszedelmesebb ellenfél, mint azok, akik fegyverrel harcolnak ellenünk”. Ez a nincstelenségével magát az igazságot képviseli.

Azután Auschwitzba, a szörnyűségek poklába kerül, és itt a harmadik, amit meg kell benne csodálnunk: hogyan volt képes ez a testében megtört ember a kegyetlenségnek és az irgalmatlanságnak a poklában megcsinálni az irgalom csodáját. Hogyan tudta ezt?! Mikor mindenkinek az volt a legfőbb gondja, hogy a tulajdon bőrét csak ma estig..., csak holnap reggelig meg tudja menteni – ő odaadja az életét. Egy testvééréért.

Aki tiszta szívvel hallgatja az Evangéliumot s meghallja a hívó szót, az valamilyen formában ugyanezt éli végig. Ha nem is olyan ragyogó fényességgel, mint Maximilián, de azért fénnel, az odaadott élet fényével.

Adjunk hálát az Úrnak Szent Maximiliánért. És kérjük őt, hogy segítsen nekünk meghallani az Evangéliumot, a rendelkezésünkre álló erőt odaadni a kegyelemnek, azután – ahogy lehet s ahogy kell – odaadni az életünket a felebarátainkért. Amen.

Augusztus 15. – Nagyboldogasszony, a Boldogságos Szűz mennybevétele

Olvasmány *Jel 12,1–17.*

Szentlecke *1Kor 15,12–26.*

Evangélium *Lk 1,39–56.*

Testvéreim! Ma az egész Egyház, a küzdő, a szenvedő és a dicsőséges Egyház – a föld, a tisztító tűz és a mennyország – velünk együtt ad hálát, mégpedig örömmel és imádással a Szentháromságnak a Boldogságos Szűzanyáért. Akiben láthatóvá válik – a hívó számára itt a földön, a tisztuló lelkek számára a tisztító tűzben, az üdvözülteknek a mennyország határtalan boldogságában –, hogy mi is lesz akkor, amikor bennünk is megvalósul a teremtő, megváltó és megszentelő Isten terve, az emberről és az egész teremtet világról elgondolt terve.

Ma ugyanis három történet állít szemünk elé az ünnep. Az első a Szűzanya földi életének a vége, a második a föltámadása és mennybevétele, a harmadik a dicsősége. És Benne, a Szeplőtelenben a bűn minden akadály nélkül, a sátán minden akadékoskodása nélkül valósult meg az, amit Isten rólunk, emberekről eltervezett. A Szűzanya, mert Isten anyja lett, szeplőtelen. Kegyelemként kapott mindent, de amit kapott, azt megőrizte, és mindig tette azt, amit Isten tőle elvárt.

A Szűzanyáról a szó szoros értelmében elmondható, hogy egy közülünk, ember. De a szeplőtelen fogantatása miatt a halála nem a „porból vagy és visszatérsz a porba” büntető ítélet megvalósulása, hanem egy olyan átmenetel, amilyennek a halált a teremtő Isten eredetileg gondolta el. Ezért a Szűzanya haláláról a legkorábbi időktől úgy beszél az Egyház, hogy „Mária elszenderedett”, „Mária elment”. Nem azt mondja: „meghalt”, hanem

„elszenderedett”, ami azt jelenti, hogy a lelke elvált a testétől, és fölvitetett a mennyországba.

További különbség közte és köztünk – megint a szeplőtelenességéből következően –, hogy elszenderedése után az ő teste nem látott romlást. Erről a hagyomány elmondja, hogy amikor a Szűzanya a földi életének a végéhez érkezett, az angyalok összegyűjtötték az apostolokat – a tizenkettő közül tizenegyet, Tamás épp nem volt közöttük –, s elvitték őket Jeruzsálembe, ahol a Szűzanya földi életének utolsó órájához érkezett. A tizenegy apostol körülvette és imádságával elkísérte a mennyország kapujáig. Azután eltemették. Háromnapos késéssel megérkezik Tamás is, s amikor a többiek elmondják neki: „Tudod... csodákat láttunk... itt angyalok énekeltek... olyan mennyei illatáradat volt a Szűzanya körül, hogy azt el nem tudod képzelni...” – akkor Tamás azt kérte: „Hadd nézzem meg! Mutassátok meg nekem a Szűzanya sírját! Szeretném még egyszer, legalább a holttestét látni és elköszönni Tőle.” Mentek tehát, és a sírhoz közeledve újra érezték azt a mennyei illatot, amit a temetéskor éreztek. Amikor fölnyitották a sírt, nem találták ott a testet. A sír üres, mint az Úr Krisztusé a feltámadása után.

Ne gondoljuk, hogy ez csak jámbor hagyomány. Milyen hitele lehet?! Tény, hogy a Szűzanyának nincs sírja, ahol – mint ez a szentek esetében gyakori – meg lehetne nézni a romlatlan holttestet. Ilyen sír nincs.

Mert úgy illett, hogy a Fiú, amikor már a dicsőségében van, meg ne feledkezzék Édesanyjáról, arról aki Hozzá a legközelebb volt földi életében, és annyira társa volt egészen a kereszthalálig! Hanem amikor befejezi a földi életét, megőrizze őt a romlástól, föltámassza és elvigye Magához.

Az Egyház tapasztalata, hogy amit a józan értelem a hitben logikusnak lát, az az Isten országában valóság! Nem azért, mert azt mi éppen úgy kitaláltuk, hanem mert a dolgok így függenek össze Isten jóságos terve szerint. Ahhoz pedig végképp nem kell nagy fantázia, hogy a hívő lélek kicsit belesejtsen abba, mekkora ünnepe volt a mennyországnak az, amikor a föltámadott Szűzanya megérkezett oda, a föltámadott Krisztus mellé. Mondják is az Egyház hagyományos imái, hogy „örvend az angyalok serege”, „ujjong a mennyország”, „boldogok a szentek, amikor látják a Boldogságos Szűz királynői dicsőségét”.

De a gondolkodó hívő lélekben ilyenkor meg tud szólalni egy naivnak tűnő, de igazában őszintén gyermeki kérdés: „És ezek után mit csinál a Szűzanya a mennyországban?! – Mit csinálhat ott, hiszen amióta fölvetetett a mennybe, eltelt idestova kétezer esztendő... mit tud kétezer évig ... és kétezer éve csinálni?!”

Erre a tanító Egyház nem azt mondja: „Édes gyerekem, józanodj már, illet egy hívő lélek nem kérdez!”; hanem a tanító Egyház azt mondja: „Köszönöm a kérdést, mert most el tudok neked mondani valamit, amit nem hallanál, ha ilyen kérdés föl nem merül benned: A Szűzanya él! Éppen úgy, mint a föltámadott Krisztus. Él és uralkodik. És ha mást nem csinálna, csak fogadná a mennyországba érkező üdvözült lelkeket, már sokkal több volna a tennivalója, mint azt mi elképzelve lehetségesnek tartanánk. Mert másodpercenként milliók lépik át a halál küszöbét, és közvetlenül a Földről meg a tisztítóhelyről – ki tudja megmondani, hányan érkeznek folyamatosan a mennyországba.”

Amint valaki fölött elhangzik az ítélet – Ül az én jobbomra! Gyere, mondja az Úr Krisztus, hű voltál hozzám, üdvözültél, gyere! És vedd az országod, ami neked is készítettett a világ kezdete óta! –, a következő lépés nyilvánvalóan az, hogy ez az üdvözült lélek odalép a Szűzanyához. Bemutatkozik: „Szűzanyám! Emlékszel rám? Én vagyok az, aki...” – és kezdené a lélek mesélni az életét. A Szűzanya pedig – mivel ő már föltámadott, üdvözült ember, ezért a tudása egészen más, mint a miénk – rámosolyog arra a lélekre és mondja neki: „Én ismerlek téged. Attól fogva ismerlek, hogy megkeresztelték. Te talán már nem is emlékszel, hányszor figyeltem rád, amikor szólítottál az imádságaidban.”

És akkor a Szűzanya és a lélek között el tud kezdődni a párbeszéd: „Mi mindent köszönök Neked, Mária!”; de a Szűzanya odavezeti azt az üdvözült lelket a szentek seregébe: „Örülj a többieknek! És örülj a többiekkel együtt mindannak, amit itt magad körül mint életet, mint mennyországot látsz.” – Ha Szűzanya semmi mást nem csinálna, csak ezt, teljesen ki volna töltve az utolsó ítéletig terjedő idő. De ő közben velünk is kapcsolatban van: látja összes jajunkat-bajunkat; hallja összes feléje hangzó segélykiáltásunkat. És segít! Mondhatnánk azt is, hogy intézkedik. És akkor megáll az ember esze, hogy ennyi mindent hogyan lehet egyszerre csinálni?! – Lehet. A mennyországban lehet. Mert Istennél semmi sem lehetetlen, ami jó.

Most, ebben a szentmisében – az Egyház egészében – adjunk hálát az Úrnak a Szűzanyáért, meg azért, hogy mi erről tudhatunk. A tanító Egyház ezen az ünnepen mindig hozzát teszi: Látjátok, ezért kell törekedni arra, hogy jók legyünk. Hogy kikerüljük a sátán csapdáit, elkerüljük a bűnöket, és úgy érkezünk a halálunkhoz, hogy legalább a tisztító tűzön keresztül egyszer oda tudjanak vinni a Nagyboldogasszony elé. Hogy mi is megkezdhesük azt az életet, amit a Szűzanya már él. Boldogan él. Amen.

Augusztus 18. – Szent Ilona császárné

Szentlecke *Sir 26,1–8.13–14.16–18.*

Evangélium *Mt 7,21–29.*

Testvéreim! A megváltás az egész emberi létet érinti, a házasságot is. A gondviselés a legapróbb dolgoktól kezdve a legnagyobbakig mindenek fölött ott virraszt, egyenként is. Nem véletlen, hogy ki milyen családba születik. Még akkor sem, ha utólag úgy tűnik, hogy engem ennél nagyobb csapás nem ért, nem érhetett volna, mint hogy pont abba a családba születtem, amelyben megszülettem. Mert az Isten hatalma végtelen. És nincs az az emberi gyöngeség, amit ő meg ne tudna váltani. Az Egyház még azt is el meri mondani, hogy nincs az az emberi bűn, ami fölött ne tudna érvényesülni a kegyelem.

Ma a régi naptár szerint Szent Ilona napja van. A II. Vatikáni Zsinat utáni naptár-reformban ezt az ünnepet törölték – töröltük. Kár. Ugyanis Szent Ilona történeti személy, és Nagy Konstantin mellett – a háttérben – legalább olyan szerepe van, ha nem nagyobb, mint Szent Mónikának²³⁸ Szent Ágoston²³⁹ mellett.

Itt vagyunk augusztus 20. küszöbén, ünnepeljük Szent István és a magyarság, a magyar egyház és a magyar állam 1000 esztendejét. És a háttérben ott van egy szülőpár, Géza fejedelem és Sarolta, akik jóllehet még pogányok voltak, Vajkot megkereszteltették, s fölnevelték úgy, hogy tizenegynéhány éves korában *István* lehetett!

Manapság persze szegény Nagy Konstantin is megkapja tőlünk a magáét, amikor azt mondjuk, hogy ha valami hibát el lehetett követni a történelemben, azt Nagy Konstantin követte el, mert triumfálissá tette az Egyházat. Nekünk, akik 10 évvel ezelőtt valamit megéltünk abból, mit jelent katolikusként egyszer csak szabaddá válni, azt hallani, hogy szabad vallásosnak lenned, ezek után – legalábbis nyíltan – nem fognak hátrányosan megkülönböztetni csak azért, mert katolikus vagy, nekünk könnyebben érthető a szabadságnak ez a fajtája. Nagy Konstantin pedig ezt tette Krisztus Egyházával. Nem történelmi tévedést követett el, hanem – az imádkozó Ilonával háttérben – győzött a kereszt jelében! Katonailag is győzött, és levonta a következtetéseit.

A háttérben ott van Ilona, az édesanya, aki azokban az években, amikor Konstantin fölszabadította az Egyházat, már 65–68 esztendősen. Mögötte van egy élet, ami, legalábbis a

²³⁸ lásd augusztus 27-én

²³⁹ lásd augusztus 28-án

kezdeten, szinte meseszerű. Ilona ugyanis szegény kis cselédlány volt, akinek semmije sincs, csak jó és szép. Egy katonatiszt észrevette, feleségül vette, és öt év múlva ebből a katonatisztból császár lett. A kis cselédlányból pedig császárné. De eltelik tíz év, és a császárt az ellenfele arra kényszeríti: taszítsd el magadtól a feleségedet a gyermekével együtt, illetve a gyermek itt marad nálam, túszként. És ekkor kezdődik Ilona életében egy 30 éves keresztút, jöllehet még nem is keresztény. Még nincs megkeresztelve, de látta meghalni a vértanúkat, hallotta már a Krisztusról szóló tanítást. És amikor a fiát császárrá választják, és üzen a mamának: Édesanyám, mellettem van a helyed! – Ilona addigra megérett arra, hogy császárnőként szolgálja Krisztust; éppen a keresztútján érett meg.

Azt kérte a fiától: adj nekem kíséretet, hogy elmehessek a Szentföldre és végigjárhassam a Szűzanyának meg az ő Fiának az útjait. – Amikor ezt a zarándokutat végigjárta, már több mint 70 éves, s akkor már keresztény. Ment, kereste és megtalálta a Szent Keresztet, aminek a jelében fia győzött.

A család, az édesanyák, a feleségek, az asszonyok elmondhatatlan fontos szerepet játszanak mindig. Nemcsak egy császári családban! Nemcsak egy királyi családban! Mindig és mindenütt!

És nagyon sokszor éppen Éva leányai, akik egyszer csak megismerik a Szűzanyát és a Szűzanya leányaivá válnak, a maguk női természetével fölfedezik a gondviselést. Jobban, mint a férfiak. És elkezdik érzékelni, hogy maga az élet a Gondviselés ajándéka – mindenestül. A másik ember, aki mellettem él, a párom, meg mindazok, akik hozzám tartoznak, éppen úgy a Gondviselés ajándékai, s akiknek továbbadom az életet, azok majd úgy fognak rám visszatekinteni, hogy eszköze voltam a Gondviselésnek.

Nagyon fontos, hogy ezt a nők tudják. Mert ilyen asszonyok, feleségek, édesanyák körzetében könnyebb hinni és könnyebb fölfedezni, hogy a Gondviselés öröktől fogva mindörökké ugyanaz. Mert a mi Istenünk egy.

Most közeledvén augusztus 20-ához, adjunk hálát Szent Istvánért. Adjunk hálát a tulajdon családunkért és a fölöttünk virrasztó Gondviselésért. Hogy a mi Istenünk jó, segít és megengedi az embernek – személyenként is, népenként is, az Egyház egészét tekintve is –, hogy az ember ember legyen. Vétkezzen, elhibázzon dolgokat, elrontson dolgokat... Megengedi, mert van hatalma, ereje és jósága ahhoz, hogy amikor egy emberszívben megfogamzik a megtérésnek az elhatározása, a Gondviselés, a jóságos isteni kegyelem mindent jóra fordítson. Amen.

Augusztus 19. – Clairvaux-i Szent Bernát áldozópap, a ciszterci rend alapítója

Szentlecke *Ef 6, 10–20.*

Evangélium *Lk 9, 57–62.*

Testvéreim! Szent Bernát²⁴⁰ 100 esztendővel élt Assisi Szent Ferenc²⁴¹ és Szent Domonkos²⁴² előtt. A 11. század végén Dél-Franciaországban, előkelő családban született. Környezetének föltűnt, hogy ez a kisfiú nem verekszik, nem katonásdit játszik, hanem nagyon elmélyült, nagyon csöndes, sokat imádkozik. Kicsi gyermek volt még, amikor édesanyja észrevette, hogy a fia alighanem szerzetbe fog lépni. Bernát 13 éves volt, amikor a mama meghalt, s addigra tényleg megszületett benne a fölismerés, hogy szerzetesnek kell lennie.

²⁴⁰ *Fontaines, Franciaország, 1090. – †Clairvaux, 1153. augusztus 20.

²⁴¹ lásd október 4-én

²⁴² lásd augusztus 8-án

Éppen ezekben az években kezdték az Egyháznak szemére hányni: hova tettétek a szeretetet, az evangéliumi életformákat? Bizony, sok kolostorban igazában nem azt élték.

Néhány bencés monostorban fölismerték, hogy vissza kellene térni az eredeti benedeki regulához, az ősi bencés életformához. De ahol egy apát ezt elhatározta, onnan a szerzetesek – úgy tűnik – szétrebbentek, mondván, ez túl szigorú.

Bernát 20 éves múlt, amikor belépett a Cîteaux-i bencés monostorba, amelyiknek az apátja mellett 2–3 öreg szerzetes élt, senki több. Úgy tűnt, ha ezek meghalnak, a kolostor kihal, szét lehet hordani a köveket. S egyszer csak bezörgetett Bernát, nem is egyedül, hanem harmincadmagával. Mert a környezete elkezdte észlelni, hogy Bernátban olyan fölismerések élnek, amiknek fénye van. Ez az ember világít! És a másik, hogy mellette meg lehet melegedni. Mert ez a Bernát tud szeretni.

Ez tette őt rendalapítóvá. Fölismerte azt, hogy nem a tudomány élteti az Egyházat, hanem Isten világossága és szeretete.

Amikor elkezdtek a megújított kolostori életet, úgy tűnt, hogy egy éven belül megölik magukat, hiszen koldusszegények, nagyon szigorúan élnek, nagyon kemény a napirendjük, alig esznek valamit, a következő télen mind halálra fognak fájni. – És nem! Sőt! Néhány évvel később az apát elküldte Bernátot tizenketted magával: most menjete és alapítsatok egy következő házat. Mert fölismerték, hogy nem tesz jót a kolostori életnek, ha több száz szerzetes él egy közösségben. Hanem ahogyan Szent Benedek²⁴³ is elgondolta: egy apát és tizenkét ember. Mint Krisztus és a tizenkét apostol.

Szent Bernát szerint az igazi kolostor központja a templom, amely a Szűzanyának van szentelve, az apátság pedig olyan, mint a názáreti ház, ahol jelen van a Szűzanya, jelen van az Úr Krisztus és ott van a 12 tanítvány az apáttal az élen, aki mint atya a családjáért, felelős a többiekért.

A ciszterci rend nagyon hamar egész Európát meghódította. Magyarországot is. Férfi ágon is, női ágon is.

Nálunk Zirc nagyon régi, most már 920 éves férfi monostor. Ciszterci apácák Érden meg Kismaroson élnek. Az életük olyan, mint Szent Bernát mutatta: az igazság fénye, a szeretet melege, egyébként csönd, visszavonultság, szemlélődés. Imádság. Vezeklés.

Szüksége van az Egyháznak ilyen típusú szerzetesekre. Kérjük meg tehát Szent Bernátot, hogy segítsen nekünk is a saját állapotunkban ezt a kettőt együtt hordozni: az értelem világosságát és a szeretet melegét. Hogy a teendőinket fölismerjük, és amikor megtesszük, a szeretet melegével tegyük, hogy a másik, aki kapja, mint egy éppen frissen sült, darab kenyeret tudja fogadni, befogadni és élni belőle. Amen.

Augusztus 20. – Szent István király

Olvasmány *Péld 4,10–15.18–20.*

Szentlecke *Ef 4,17–24.*

Evangélium *Mt 7,24–29.*

Testvéreim! Egy ünnep annál tartalmasabb, minél inkább tudja valaki, hogy mire is emlékezünk, miről is, illetve kiről is van szó az adott ünnepen. De az ünnep akkor igazi, akkor van értelme és következménye, ha az embernek köze is van ahhoz, amit vagy akit ünneplünk. Mert ha nincs hozzá köze, akkor egy pusztá emlékezés, ami diadalérzetet támaszt, vagy épp ellenkezőleg, nosztalgiát kelt, de egyébként nem következik belőle semmi. Legfeljebb csapunk egy nagy lakomát. Más nem következik belőle.

²⁴³ lásd július 11-én

Az elmúlt évtizedekben szomorúan lehetett tapasztalni, hogy egy ünnep történeti magvát – még akkor is, ha az egy konkrét személy – hogyan lehet manipulálni. Micsoda ideológiai csomagolást lehet köréje vonni úgy, hogy igazában fölismerhetetlenné válik az, akiről az ünnep igazán szólna.

De immár 10 esztendeje egyre inkább Szent István hiteles alakja az, akiről az ő ünnepén hallunk – és ez nagyon jó. Jó odafigyelni azokra a történeti tényekre, amikre a rádió, televízió képekkel, szóval, zenével rávilágít. Mert lassan kiderül, hogy István nem a katolikusok ostobaságából lett szent, hanem István mint történelmi személyiség tényleg nagy. Valóban szent.

Ezt az ünnepet komollyá és súlyossá tudja tenni, hogy 1000 esztendővel ezelőtt, amikor István koronát kért és kapott a pápától, olyan történelmi esemény történt, ami mindmáig érezteti hatását a nemzetközi jogban is. Lassan újra kirajzolódik előttünk, hogy az az első négy évtized, ami az ő uralma volt itt Magyarországon, micsoda kivirágzása volt a kultúrának, a tudományoknak is, a vallásnak is. István király tényleg nagy történelmi személyiség.

Mint király bölcs és igazságos, irgalmas, – ahogy a régiek mondták – kegyes volt. És szent, azaz hősi szinten élt azokkal az erőkkkel és lehetőségekkel, amiket az Úr neki adott. Amikor elérkezett az idő, hogy az öröklés rendje szerint Géza fejedelem utóda legyen, ő már ismerte Krisztust. Már ismerte az élő és igaz Istent, és a szívében élt az istenfélelem. Már tudta: ha én egyszer ura leszek ennek a népnek, tőlem az Úr Krisztus, az élő Isten számon fogja kérni, mit csináltam a népemmel.

A Szentírásban ott áll: „A bölcsesség kezdete az istenfélelem.”²⁴⁴ – István király egész uralkodásának, egész személyiségének a bölcsessége innen érthető meg: felelősnek tudta magát az élő Isten színe előtt. Amikor kirajzolódott előtte az akkori Európa Bizáncból Franciaországig, voltak olyan tanítói, akiktől meg tudta tanulni, hogy ez a térség, aminek ő az ura lesz – még nem volt biztos, hogy királya lesz-e, de az biztos volt, hogy az ura lesz –, három lehetőség előtt áll:

Az egyik lehetőség, hogy elköteleződik Bizánc felé és része lesz az egykori Kelet-Római Birodalomnak, aminek a keleti határa valahol a Tigris és az Eufrátesz vidékén van, nyugati határa a Duna déli partja, de ha hozzá kapcsolódik a magyarság, akkor a Lajta lesz.

A másik lehetőség, hogy a Német-Római Császárság felé fordul, oda köteleződik el, és akkor Magyarország része lesz az egykori Nyugat-Római Birodalomnak, melynek központja Aachen, nyugati határa az Atlanti-óceán, keleti határa pillanatnyilag a Lajta, de ha Magyarország hozzá csatlakozik, akkor a Kárpátokig fog tartani.

István, a bölcs, leendő uralkodó fölismerte, hogy van egy harmadik lehetőség is, az, hogy ez a térség önálló királyság legyen, mely nem Bizánchoz, nem Aachenhez, hanem Rómához, a pápához kötődik. – Krisztusban ugyanis fölismerte, hogy a megtestesült Ige nem a test és a vér, a faj, a politika, a határok, meg a gazdasági hatalom Ura, hanem a megváltó Isten. Aki az egyes embereket is, a népeket is szabadnak akarja látni és azt akarja, hogy szabadon mondják egyenként is, közösségben is: „Hiszek az egy Istenben, a megváltó Krisztusban, a megszentelő Szentlélekben, és az egy, szent, apostoli Anyaszentegyházban.” – István ezt fogta föl.

Voltak szent tanítói, nem is egy. Amikor a követe, Asztrik megérkezett a pápához, addigra a pápa Adalberttől,²⁴⁵ az akkor már vértanú prágai püspöktől hallott a magyarokról, a fejedelmi családról. Tudta, honnan érkezik a kérés. Meg az ország följajánlása. Mert István Asztrikot azzal küldte a pápához, hogy ő mint ennek az országnak a leendő ura, följajánlja országát Őszentségének, a pápának. A pápa válasza pedig az volt: „Én ezt elfogadom

²⁴⁴ *Zsolt 110,10; Sir 1,16*

²⁴⁵ lásd április 23-án

Krisztus nevében, és visszaadom neked; a korona jelképében visszaadom neked, hogy szuverén, azaz szabad királya légy ennek az országnak. Légy az apostola. A népedet vezesd oda Krisztus szentségeihez, oltárához, keresztyéhez.” – És ezt István megtette. Megtette, mert tudta, hogy Krisztushoz tartozni életet jelent. Innen Szent István apostoli királysága.

A mi ünnepünk akkor igazi, ha fölismerjük, hogy mi ugyanabban a keresztségben lettünk katolikusok, mint ő, bennünket ugyanúgy bérmáltak meg, mint őt, ugyanúgy járunk szentmisére, mint ő, ugyanazokhoz az erkölcsi törvényekhez ragaszkodunk, illetve küszködünk értük, mint ő, azaz lélekben nem ezer esztendő távolságokat próbálunk meg áthidalni, hanem mi az élet közösségében vagyunk övele. A szenttel, aki a mennyországban él, érti a szót, amit róla elmondunk, érti a könyörgést, amit hozzá intézünk.

Gondoljuk csak meg: amikor mi följajdulunk, „Ah, hol vagy magyarok tündöklő csillaga?” – ő ránk néz, és a tekintetében ott van a kérdés: „És ti? Én népem! Magyarok! Hol vagytok? Ott vagytok-e, ahová én vittelek titeket?” – És bizony nem vagyunk ott. Nem mindnyájan vagyunk ott. De Szent István érti a szót. És a mennyországban ő tudja, mire van szükségünk. Érti, amikor imádkozunk hozzá önmagunkért is, azokért a testvéreinkért is, akik nem vállalják övele a hitnek és az erkölcsnek a közösségét. Mert ők mást gondolnak. Mi értük is imádkozunk, hogy ez az ország, Szent István népe Krisztusé legyen.

Imádkozzon értünk Szent István, hogy amit ő tett, amit ő hitt, az erkölcsöt, amit ő élt, az életszentséget, amit ő megvalósított, vállalni merjük és élni tudjuk. Amen.

Augusztus 21. – Szent X. Pius pápa

Szentlecke *1Tesz 2,2–8.*
Evangélium *Jn 21,15–19.*

Testvéreim! Szent X. Pius pápa²⁴⁶ olyan magvakat vetett el, melyeknek a gyümölcseiből ma is táplálkozunk. 1904-ben választották meg pápának. Akkor már 70 éves, mondhatnánk, öreg ember. De mögötte van egy lelkipásztornak az élete, aki felé kétszer már elhangzott a kérdés: „Mondd! Szeretsz-e engem jobban mint a többiek?”

Az első kérdés arra vonatkozott, hogy: szeretsz-e annyira, hogy pap leszel? És ez a József, aki nagyon szegény családból származott, sok testvére volt, ismerte a szegénységet, igennel válaszolt: „Uram, ha hívsz és azt akarod, hogy lelkipásztor legyek – leszek.” 1858-ban pappá szentelték.

26 évvel később elhangzott feléje a kérdés másodszor, püspök-kinevezés formájában: „József! Aki káplánként, plébánosként már megismerted a juhaimat: szeretsz-e annyira, hogy püspök leszel?” – Nem akarta, nem kereste, elfogadta. 1884-ben Mantovának lett a püspöke, 10 évre rá Velencének lett a pátriárkája.

Ezekben az évtizedekben semmisítették meg az egyházi államot, a pápa a Vatikán foglya lett, az új egységes Itália megsemmisítéssel fenyegette a katolikus Egyházat.

A velencei pátriárka gyanútlanul elindult 1904-ben a konklávéra, hogy megválasszák XIII. Leó utódát. Ekkor hangzott feléje harmadszor az Úr Krisztus kérdése, hogy: „József! Szeretsz-e annyira, hogy elfogadod a pápaválasztást?” – Ez a 70 éves püspök már pontosan tudta, hogy micsoda teher a pápaság. Amikor a konklavé elnöke föltette neki a kérdést: „Végül is elfogadod a választást?” – A rövid válasz ez volt: „Keresztként, elfogadom.”

És jó pápa lett, 10 évig. A pápasághoz azzal a bűnbánó fölismeréssel fogott hozzá, hogy: „Úgy látom, nekünk mindent meg kellene újítanunk Krisztusban, mert az a fájdalmas szekularizáció, ami bennünket szorongat, mint annak idején a reformáció, nem minden

²⁴⁶ *Riese, Itália, 1835. június 2. – †Róma, 1914. augusztus 20.

szavában hazudik. Mondanak és számon kérnek tőlünk olyan dolgokat, amikért mi bizony felelősek vagyunk.”

Egy másik nagy fölismerése volt, hogy az Egyház nem él eléggé azokkal a kincsekkel, azokkal a táplálékokkal, amiket az Úr Krisztus rábízott. Ezért elkezdte föltárni az Egyház éléskamráját, tanításban is, a szentségekben is, liturgiában is, még a jogban is, tudományokban is – és 10 év alatt megújította az Egyházat. Illetve elvetette azokat a magvakat, melyeknek gyümölcse lett a II. Vatikáni Zsinat, és minden, ami utána következett.

Ugyanakkor ez a szent pápa nagyon emberközelben maradó szent. Akit az Úr megáldott csodatévő erővel. Azaz, amilyen mértékben ez a József káplán, plébános, püspök hitt, az Úr olyan mértékben mutatta meg a hatalmát neki és rajta keresztül a többieknek.

Ha régen élt volna, azt mondanánk, hogy legendákat mesélnek róla. De túl közel van hozzánk időben, és valós történeteket százával beszéltek róla az emberek. Elmondták, hogy plébánosként a házvezetőnőt egyszer azzal lepte meg, hogy amikor az föltette a tyúkot a fazékba – mondván, ma tyúklevest eszünk –, azután térült-fordult, visszatérve a tűzhelyhez a fazekat üresen találta. Berohan a plébánoshoz: valaki ellopta a tyúkot a fazékból... A plébános úr pedig csak ránevetett: nem, csak egy koldus járt erre és odaadtam neki. Hadd egye meg.

Azt is elmondták a falubeli hívei, hogy egy nagy szárazság és hőség idején, amikor úgy tűnt, az egész termés tönkre fog menni, a plébános kihirdette: „Kedves híveim, holnapután, vasárnap délután esőért fogunk imádkozni. Jöjjetek el!” Az emberek jöttek, József plébános úr elkezdte a litániát, és egyszer csak kifordult a hívekhez: „Esernyőt hoztatok magatokkal?” Hát persze hogy nem. Másnap azonban esernyőt is hoztak – és rájuk zúdult a zápor.

Pius pápa olyan szent, aki érzékelte, hogy az Úr Krisztus valóságos kincseket bízott az Egyházzal. Olyan dolgokat, amikből élni lehet. Csak éppen a pásztornak tudnia kell, hol van ez az eledel, és mit hogyan lehet átadni táplálék gyanánt. Ő tudta.

És ami egészen rendkívüli: a halála után egy év sem telt el és szentté avatták. És ráhagyta a pásztorokra, a pápától az utolsó kis káplánig ráhagyta a pásztorokra a példát, hogy így is lehet... – szentként gondolni a juhokat. Lehet az Úr kérdésére – Szeretsz-e engem? – a szolgálattal válaszolni: „Uram, Te tudod, hogy szeretlek.” Amen.

Augusztus 22. – Boldogságos Szűz Mária, Világ Királynője

Szentlecke *Jud 13,18b–20.*

Evangélium *Mk 10,17–30.*

Testvéreim! XII. Pius pápa 1955-ben adta ezt az ünnepet az Egyháznak. Öt esztendővel azután, hogy kihirdette a Szűzanya mennybevételének a dogmáját. Ahogyan a Szűzanyának gondolkodó szívében a történetek meg a szavak, a tapasztalt és látott dolgok összeálltak és magyarázták egymást, úgy az Egyház szívében is összeállnak a történetek, a kinyilatkoztatásban hallott igazságok és a megélt kegyelmi életnek a dolgai. Magyarázzák egymást, és következtetési utakat nyitnak. A hittel gondolkodó Egyház a következtetéseivel is az igazság útján jár, és elmélyed az Isten igazságaiban.

Így vagyunk a Szűzanya királynői méltóságával is. A gondolkodó Egyház ugyanis fölismerte, hogy ha Mária az Angyali Üdvözlésben azt hallotta Gábrieltől, hogy az ő Fia a megtestesült második isteni személy, aki a mindenség Ura, akiért és aki által minden teremtetett, akkor Mária a Fia mellett, aki a mindenség Királya, a mindenség Királynője és Királynéja. Mind a kettő.

Ezt persze nem az 1950-es években fedezte föl az Egyház. Már az egyházatyák fölismerték, sőt, az ószövetségi előképekben ott van, hogy a Megváltó anyja ilyen lesz. Mi magunk a Lorettói litániát imádkozva talán föl se figyelünk rá, hogy miután sok szépet

elmondunk a Szűzanyának – ő a virágok között a legszebb, az emberek között a legszebb, neki betegeket gyógyító, szomorúakat vigasztaló hatalma van –, a litánia egyszer csak odaérkezik, hogy ő az angyalok királynéja, pátriárkák királynéja, prófétáké, apostoloké, vértanúké, szüzeké, az összes szenteknek a királynéja, királynője. Mert az Úr mellett ő mindenek Anyja és úrnője. Nem zsarnoka – úrnője.

Ezért baj, hogy a forradalmak elsöpörték a királyság intézményét. Mert látni egy királyi udvart, esetleg személyesen ismerni egy királyi párt, és tudni, hogy ez a két ember az életnek és a halálnak a felelősségeért mindenét odaadja – s nem úgy uralkodik, ahogy ezt a marxista ideológia mesélte, hanem felelős a rábízottakért –, nos, egy ilyen konkrét kép láttán az embernek fogalma támadhat arról, hogy a Szűzanya királynői méltósága mit is jelenthet? Mert ő ugyanakkor édesanyánk.

Ez a kettő együtt csak őbenne van, de benne ott van! Az ő királynői méltósága megelőzi a vértanúkét, a prófétákét, az apostolokét, még az angyalokét is. Mert melyik angyal, melyik kerub mondhatja azt a mindenség Urának, a megtestesült Igének, hogy „Kisfiam”? – Ezt egy angyal sem mondhatja! A Szűzanya igen! – És ez az ő kezében és szívében elmondhatatlanul nagy hatalom, amit azok javára fordít, akik ismerik őt, szeretik őt és tisztelik őt.

A katolikus Egyházat néha megvádolják azzal, hogy elkeni az egész kereszténységet. Főleg a Mária-tisztelettel érzelmes, megfoghatatlan mozzanatot visz a vallásosságba, ami egy modern emberhez, főleg egy férfiemberhez nem illik. Aki azonban igazán elkezd megismerni a Szűzanyát, és kezdi valóban tisztelni, az megtapasztalja, hogy a Szűzanya anyasága meg királynői méltósága nagyon kemény és nagyon komoly dolog. Mert övele nem lehet alkudozni: „Szűzanyám, én ugyan most koszos vagyok, de hát... ugye... te a mama vagy, és te mindenkit szeretsz, ugye... engedj odaszaladni engem így is... – akár áldozni.” Vagy: „Ugye, te majd belopsz engem a mennyországba így is, hogy nem vagyok menyegzős ruhába öltözve...” – Hát ilyen nincs! Erről én álmodozhatok, de a Szűzanya ebben nem partner. A Szűzanya az igazságban partner. De ha ahhoz hívjuk őt segítségül, hogy segítsen nekünk, mindegyikünknek a saját állapotunkban megtanulni jónak lenni, megtanulni uralkodni a ránk bízott dolgokon, megtanulni méltónak lenni hozzá és általa az ő Fiához – akkor a Szűzanya partner! Akkor elkezdd tanítgatni. Szeretettel, finoman, de nagyon határozottan és igazán.

Fogadja el tőlünk a Szűzanya ezt a mai szentmisét. Szeretetünk, hitünk meg a tiszteletünk jeleként. Annak jeleként, hogy mi elismerjük őt, meghajlunk előtte és bízunk abban, hogy az ő anyai és királynői hatalma segít nekünk. Amen.

Augusztus 23. – Limai Szent Róza szűz

Szentlecke *1Kor 7,29–35*.

Evangélium *Jn15,4–11*.

Testvéreim! 1617-ben, abban az esztendőben, amikor Pázmány Péter átvette az esztergomi érsekséget s még itt voltak a törökök, a világ nyugati végén, Dél-Amerikában, Peru fővárosában, Limában meghalt egy 31 éves leány, Szent Róza.²⁴⁷ Domonkos apáca szeretett volna lenni, de Limában még nem volt kolostor. Ezért a domonkos harmadrend tagjaként élte a hármass szerzetesi fogadalom állapotát, és rengeteg szenvedés után hazatérhetett az Úrhoz.

A környezete ámulva látta, hogy ez a leány, aki csak dolgozik meg imádkozik – aki azonban egészen a közelében élt, azt is tudta, hogy virraszt, böjtöl és vezekel –, olyan bölcsesség birtokában van, ami a királyt is megszégyenítette.

²⁴⁷ *Lima, 1586. április 20/30. – †Lima, 1617. augusztus 24.

Ugyanis ez a kis Róza, aki spanyol eredetű, de szegény családban született, 6 éves korában szüzességi fogadalmat tett, és tizenegynéhány évesen világosan fölismerete, hogy a boldogság a mennyországban akkora lesz, amekkora küzdelmet az ember itt a földön vív érte. Kegyelemként adatott neki ez a fölismerés, de ő fogadta a kegyelmet. Meghallotta a szentmisében Szent Páltól ezeket a szavakat: „Amilyen mértékben részesülünk Krisztus szenvedésében és gyalázatában, olyan mértékben részesedünk a vigasztalásban, s lesz majd részünk a dicsőségében is”. Meghallotta s befogadta ezt a misztériumot.

Nagyon kemény életet élt, de a lelke boldog volt. Akkor is, amikor kegyetlen lelki szárazságban úgy érezte, teljesen értelmetlen volt minden, amit tett, s alighanem a kárhozát fia. Azaz végigküzdötte a hit minden kísértését és minden próbatétét. És győzött. Odaadta az életét az Úrnak, és az Úr – aki van, él és uralkodik – elfogadta őt.

Elsőként a fiataljainkat ajánljuk Limai Szent Róza oltalmába, hogy fogják föl: az élet nem egy nagy buli, amit végig lehet élvezni, s ha meguntuk, pontot teszünk a végére. Hanem az élet óriási lehetőség a küzdelemre meg a szenvedésre. Arra, hogy itt a földön – minél korábban meg tudja tenni valaki, annál jobb – jelezzük a mennyország számára, hogy boldogok szeretnénk lenni, és fölfogtuk a törvényt, hogy a boldogság a küzdelemmel meg a szenvedésekkel arányos. Nagyon imádkoznunk kell a fiatalokért, hogy ez egyáltalán eljusson a fülükig és a szívükig, s merjenek elindulni ezen az úton. Különbö a világ tönkreteszi őket, mert ennek a homolokegyenest ellenkezőjét hirdeti hangosan, energikusan, nagyon csábítóan.

Mi pedig, akik már nem vagyunk fiatalok, jó ha tudjuk: a szentek is végigjárták a szenvedés útját, sőt, sokkal több kint és küzdelmet éltek át, mint mi. És jelei lettek annak, hogy a kegyelemmel az ember mindenre képes.

Sokszor halljuk: „miként a szentek, úgy mi is”. Minél idősebb az ember, annál inkább rájön, hogy óriási a különbség a szentek és köztem. De ha a kegyelemnek olyan ereje van, és Isten szeretete képes volt arra, amit egy-egy szentben látunk, akkor nem kell félnünk attól, hogy a mi aránylag kicsi dolgainkban a kegyelem gyöngye lesz.

Segítsen nekünk Limai Szent Róza, vegye oltalmába a fiatalokat meg minket is, hogy küzdelmeinket végig tudjuk küzdeni az életért, az örök életért. Amen.

Augusztus 24. – Szent Bertalan apostol

Szentlecke *IKor 4,9–16.*

Evangélium *Jn1,43–51.*

Testvéreim! Szent Bertalanról, augusztus hónap apostol-szentjéről nagyon kevés történeti adatot tudunk. Csak az apostol-névsorokban szerepel, s egyedül Szent János mondja el, hogyan találkozott először Jézussal.²⁴⁸ Többet nem hallunk róla. A hagyomány viszont elmondja, hogy Tamásnak lett a társa, ő is Kelet felé indult, és eljutott a világ keleti végére, Indiába. Visszafelé jövet Örményországban lett vértanú: megnyúzták, azután lefejezték.

Épp azért, mert ilyen keveset tudunk róla, alkalmunk van egy kicsit magáról az apostol-mivotról elmélkedni. Az apostolok ugyanis nagyjából ugyanazt a lelki utat járták végig, amit az apostoli Egyház is mindegyikünkben – valamilyen formában – végigjár. Ez az út a hit első eszmélésekor azzal kezdődött, hogy fölujjongott a lelkükben a fölismerés: „Mi megtaláltuk azt, akiről a próféták beszéltek. Konkrétan. Nem valami ködös, távoli reménységben, hanem a József fiában. A Názáreti Jézusban!”

Innen indultak, és egyszer csak elkezdték tapasztalni azt, amit az Úr Krisztus mond is nekik: Nem ti választottatok engem és nem ti vagytok az okosak, meg az ügyesek, akik

²⁴⁸ *Jn 1,45–50*, de nem Bertalanról, hanem Natánaelnek mondja.

megtaláltatok engem, és én nem azért vagyok a Krisztus, mert ti engem megszavaztatok vagy megválasztottatok, hanem én választottalak titeket.

Nagy fordulat az apostoli életben, amikor egy apostol rájön, hogy a kezdeményezés nem tőlem eredt, és nem én vagyok a nagy, aki elhagytam a hajómat, apósomat, anyósomat, meg minden mást is Őerte, hanem a kezdeményezés Nála van, a Krisztusnál, az Isten Fiánál. Ő hívott meg, Ő a nagyobb. Mindig és mindenütt.

E nagy fordulat után következik az óriási lecke: a meghívott, kiválasztott és az Úr Krisztus mellett aránylag hosszú időt eltöltött apostol éppen úgy a bűnbocsátnak köszönheti az életet, mint a többiek. Mert a Golgotán a Szűzanya mellett az apostolok közül nincs senki, csak János. Egyedül. És ez minden apostolban otthagyta azt a nyomot: „Uram, Jézusom! Ha te nem a megtestesült irgalom vagy, akkor engem el kellett volna kergetned. Húsvét vasárnap, az emberi igazságosság szerint Neked szét kellett volna kergetned a Tizenegyet. Jánost nem, de a másik tizet igen, mondván: Teljesen hiába töltöttem veletek az időt! Hol voltatok, amikor engem elfogtak? Hol voltatok, amikor engem megöltek?” – De nem ez történt, hanem a Feltámadott békességgel jön és azt mondja: „Vegyétek a Szentlelket, és hirdessétek a többieknek is, hogy van bűnbocsátnak! Ez a bűnbocsátnak a bűnbánó lelkek számára megnyitja az örök életbe vezető utat. És ezt az életet azok, akik hisznek, már itt a földön birtokolják. Menjetek és legyetek ennek a tanúi!”

Az apostolok ilyenek. Amint Szent Pál is elmondja, mert tőle meg lehet tudni lényeges dolgokat erről is: „Ne gondoljátok, hogy apostolnak lenni diadalmenet. Kívülről üldözések, belülről szorongás, félelem, megnemértések, de mindenekfölött ott van az Úr maga, aki magához ragadott engem.” Ezt minden apostol érzi. Az Úrnál a kezdeményezés, Őnala hatalom van, Ő isteni hatalom birtokában van, hiszen az Isten Fiáról van szó, és az én dolgom csak annyi, hogy ezt az örömhírt elmondjam a többieknek: „Halljátok meg a bűnbánat és a bűnbocsátnak evangéliumát!”

Az apostolsághoz hozzátartozik az a nagyon megrendítő élmény is, hogy az evangélium halló fülű emberekre talál. Nem kergették el az apostolokat azzal, hogy: „Ha a tulajdon népe nem fogadta be a Messiást – és téged sem, ahogy látom, hiszen állandóan üldöznek, kilöktek a zsinagógából –, mit akarsz tulajdonképpen? Csak nem képzeled, hogy én, akinek semmi közöm hozzád, hiszek a szavadnak?” – Nem ezt mondták, hanem meghallgatták az apostolokat – és hittek!

Az apostolok ámulva látták, hogy az emberek megérik azt az isteni vonzást, ami megszólítja őket. Ezt is Szent Pál mondja: Ne higgyétek, hogy én, az igehirdető, elszédültem a saját retorikai képességeimtől a hitetek láttán – íme, meghódítom a világot! –, ne higgyétek! Miközben hirdetem az ígét, tapasztalom önmagamnak is, az igehirdetésnek is a korlátait, a végességét, oktalanságát. De azt is látom, hogy ez az oktalanság meghódítja az emberi szíveket. Mert Isten ereje hat általa. És ami az emberek szerint az Isten oktalansága, az bölcsőbb minden embernél!

Ez élteti mindegyikünkben a reményt, hogy az üdvösségünk nem azért fog megvalósulni, mert mi csináltunk valamit, kezdeményeztünk valamit, végrehajtottunk valamit. – Nem azért! Hanem mert bennünket az Isten szeret. Hív. És szeretetének megvan a maga ereje, hogy mindegyikünket a saját utunkon végigvigyen és üdvözítsen. Amen.

Augusztus 25. – Szent IX. Lajos király

Szentlecke *Bölcs 10,10–14.*

Evangelium *Mt 25,31–46.*

Testvéreim! Szent Lajos király²⁴⁹ a franciáknak olyan, mint nekünk Szent László király, csak 200 évvel később élt. Ő is megmutatta, hogy a hatalom csúcsán is lehet jónak lenni, lehet az Isten törvényeinek engedelmeskedve uralkodni, és ebből élet fakad mindenkinek. Még a börtönben lévőeknek is.

Mindössze 56 évet élt. Kortársa a mi IV. Béla királyunknak, mind a ketten 1236-ban léptek trónra. Csak Lajos országa békességben volt, a mi Béla királyunk országa pedig elszenvedte a tatárdúlást.

Lajosról följegyezték, hogy kicsi korától fogva tudta, hogy trónra fog kerülni. Király apja aránylag korán meghalt, s a mama uralkodott mindaddig, amíg ő nagykorú lett.

Édeanyja, Bianca kicsi korától fogva mondogatta a fiának: „Kisfiam! Tudod, hogy mennyire szeretlek téged. De inkább lássalak holtan, mint hogy megtudjam rólad, hogy halálos bünt követtél el!” Ez Lajosnak beleivódott a lelkébe, és nagyon érzékennyé tette a jó és a rossz szétválasztására, s a jó iránti hűségre. És fölvirágzott körülötte Franciaország.

Az ő országa az, ahol Szent Domonkos²⁵⁰ elindította a domonkos rendet, az ő Párizsa az, ahol a Szent Bonaventura²⁵¹ meg Aquinói Szent Tamás²⁵² az általa alapított egyetemen tanított. Egy ilyen király a környezetét is vissza tudja tartani a rossztól, és hajlandóvá tudja tenni a jóra.

Emellett Lajos király fölfogta, hogy a katolikus Európának nagy fájdalma az elvesztett Szentföld. Az, hogy az Egyház Urának szülőföldje az iszlám kezében van. Kétszer is kereszteshadjáratra indult. Az első hadjáratának a hátterében fogadalom van: 33 éves volt, amikor gyógyíthatatlan betegség támadta meg, és megfogadta: „Uram, Krisztusom! Ha visszaadod az egészségemet, én a hátralévő időmet – az életemet is, mindenemet, amim van – , arra szentelem, hogy visszaszerezzük a Szentföldet.” Minden várakozás ellenére meggyógyult, és megtartotta a fogadalmát. De közben – hadjárat közben – az uralkodótársak Európában magára hagyták. De elindult másodszor is. És a második hadjárata azzal végződött, hogy ott, a hadjárat közben halt meg.

Ráhagyta az európai uralkodókra a példát, hogy nagy veszedelem a hatalom, mert meg tudja szédíteni azt, akinek a kezébe kerül, akármilyen szinten kapjon valaki hatalmat. De itt a példa, hogy a Krisztushoz ragaszkodó lélek a hatalomnak a csúcsán is meg tud maradni embernek. Meg tud maradni igazságosnak, irgalmasnak, áldozatkésznek.

De jó lenne, ha a politikában a hatalomhoz jutó emberek ezt látnák! És meggondolnák, hogy vajon él-e a szívükben az istenfélelem, ami erőt ad a hatalom szolgálatként történő gyakorlására? Mert a hatalom veszedelme, hogy azt hiszem, teljhatalmam van a másik ember fölött, s elkezdek fölötte zsarnokoskodni. Az istenfélelem pedig megtartja az emberben a felelősségérzetet és a tudatot, hogy a hatalomnak azon a csúcsán, ahová Isten helyezte őt, szolgálnia kell a többieknek. Számadással tartozik róluk, és a kezébe került hatalomról is.

Ajánljuk ennek a szent királynak az oltalmába azokat, akiknek hatalmától függ a mai világ sorsa. Hogy jól éljenek a hatalommal! A közjót szolgálják, és benne a tulajdon üdvösségüket is, meg a rájuk bízottakét is. Amen.

²⁴⁹ *Poissy, Franciaország, 1219. ápr. 25. – †Tunisz, 1270. aug. 25.

²⁵⁰ lásd augusztus 8-án

²⁵¹ lásd július 15-én

²⁵² lásd január 28-án

Augusztus 26. – Kalazanci Szent József áldozópap, a piarista rend alapítója

Szentlecke *Péld 2,1–10.*
Evangélium *Mk 10,13–16.*

Testvéreim! Rómának a 16–17. században volt két nagy öregje: két szent pap. Az egyik Néri Szent Fülöp,²⁵³ a másik a mai szent, Kalazanci Szent József.²⁵⁴

Spanyolországban született, és 92 évesen halt meg Rómában. Pap lett, és a püspöke észrevette: ez egy jó pap, de nem szabad káplánként plébániához kötnöm, mert több lakik benne. Maga mellé vette, s József mindössze 32–33 éves, amikor ott talált az asztalán egy levelet, amiben a püspök kinevezte általános helynökévé.

Vállalta a hivatalt, és tette, mégpedig nagyon jól, amit tennie kellett. Három évvel később azonban a püspöke talált – megdöbbenve – egy levelet az asztalán, amiben a helynöke azt kéri, mentse föl a hivatala alól. Ilyenkor egy előjárónak, egy püspöknek bevillan, hogy „Ez is cserbenhagy engem. A levélből nem látom mit akar, de cserbenhagy!” – Magához kérte a helynökét, és József elmondta a püspökének, hogy ő nem nősülni akar, ő úgy érzi, az Úr valami másra hívja. Nem tudja, mire, de valami más dolga lesz. Mentse föl hivatala alól, és engedje el Rómába.

A püspöke hitt neki. Nyilván a korábbi évek tapasztalatai alapján tudta, hogy amit ez a József pap mond, arra oda kell figyelni. Elengedte. – József pedig fogta mindenét, amije volt, pénzzé tette, szétszította a szegények között, és útra kelt Rómába.

Amikor megérkezett, az 1592-es évet írták. Az öreg Néri Fülöp atya még élt. Még 5 évig élt. Kapcsolatba is kerültek. Sőt, ott volt még a Lellisi Szent Kamill is.²⁵⁵ József imádkozott, járta a nagy római templomokat, járt az apostolok nyomában, és kérdezgette: „Uram, Istenem! Mit akarsz velem?” – Így telt el 5 esztendő. Közben járványok idején ő is ott van a betegápolók között. Százszor megfordulhatott a fejében, hogy talán ettől a betegtől fogom elkapni a járványt, de nem kapta meg. Az is fölmerülhetett benne, hogy talán be kellene lépnie a – Szent Kamill által alapított – kamilliánusok rendjébe betegápolónak, de a szívében ismét csak azt hallotta: „Nem! Ne mozdulj! Várj!”

Egyszer csak József észrevette a Róma utcáin csatangoló utcagyerekeket, akiktől mindenki fél. Akiket, amíg kicsinyek, elkergetnek, esetleg pofozzák őket, amikor nagyobbak, akkor félve áthúzódnak előlük az utca másik oldalára, mert – mint a mai fiatalok közül néhányan – bandába verődve járják az utcát és jobb kitérni előlük. József észrevette ezeket a csavargókat. Kinyílt a szeme: ezeket a gyerekeket talán senki sem vette pici korukban ölbe, ezeket nem tanították imádkozni... ezeknek fogalmuk sincs arról, hogy mesterség... és alapján a kilátástalanság és a neveletlenség az, ami beletaszítja őket a rosszaságba.

Fölismerte, hogy ezeket a gyerekeket tanítani kellene. De nem elég az, hogy ki van írva a templomkapura, hogy „Vasárnap délután hittanóra van...” – el se tudják olvasni! Analfabéták. Nincs mögöttük szülői háttér, nincs senki, aki őket 10–15 vagy 20 éves korukban kézen fogná és bevinné a templomba.

Ezért iskolát alapított. Megalapította a kegyes iskolát, ahol nem kért tandíjat. Hanem egyszer csak híre ment a gyerekek között, hogy ebben az iskolában emberi hangon szólnak hozzánk... nem azzal kezdődik a nap, hogy fölpofoznak – már megint hol voltál éjszaka?! –, hanem a nap azzal kezdődik, hogy megsimogatják a fejedet: de jó, hogy megint itt vagy!

²⁵³ lásd május 26-án

²⁵⁴ *Peralta de la Sal, Spanyolország, 1556/57. – †Róma, 1648. aug. 25.

²⁵⁵ lásd július 14-én

A pedagógiatörténet szerint Kalazanci Szent József élete sikertörténet. Mert 1597-ben 10 növendékkel kezdett, s két év múlva már 1000 a növendékek száma. 15 év múlva már Itália-szerte, sőt Európa-szerte ez az iskolatípus virágzik, sokasodik, gyarapszik.

Csak közben az alapító az életszentség útját járja. És most emlékezzünk rá, mit is mondott Limai Szent Róza?²⁵⁶ Aki kortárs, ugyanezekben az években élt, a világ másik végén. Ugye, ő azt mondta: „Emberek! Ha tudnátok, hogy micsoda kincs a kegyelem, és elhinnétek, hogy a karizmák meg a szorongatások egyenes arányban állnak egymással, másként nézne ki a világ.” Szent József életében is ez vált láthatóvá, hogy a kegyelem, a karizma és a szorongatás arányosan növekszik. Mert az ember azt várná, hogy ehhez a sikertörténethez előbb-utóbb hozzátartozik egy rendfőnöki pozíció, sok-sok szerzetessel és a rendfőnöknek kijáró megbecsüléssel, tisztelettel, szeretettel. – És nem ez történt. Hanem a rendjén, a saját alapításán belül olyan keresztekert kapott, amelyek súlya alatt meg is rokkantatható volna. Akár úgy, hogy idegösszeomlást kap, akár úgy, hogy hátat fordít az egésznek: ha ti ilyen értetlenek vagytok, akkor semmi közöm hozzátok! – Mert vádakkal kezdték illetni, amiknek az lett a vége, hogy 1646-ban kapott egy pápai levelet: „Főtisztelendő úr! A vádak következtében, melyeket ön ellen fölhoztak, ezt a rendet én fölpszatom!” Aláírás: X. Ince pápa. – Ekkor ő már több mint 80 éves volt, és látnia kellett, hogy amiért az életét odaadta, az egy tollvonástól megsemmisül. És ő tudta, kik azok, akik igazában az ő pozíciójára törtek és a hatalomért hajlandók voltak az akkor már tízezreket tanító rendet kockára tenni és föláldozni. Képesek voltak rá.

A kortársaknak, akik látták, hogy nem átkozódik, nem vág oda semmit, nem vádaskodik, az volt a véleménye, hogy József egy újszövetségi Jób, aki hallgat a szívében hangzó hangra, és türelmes és szenved. És meghal úgy, hogy az iskoláját porban és hamuban, tönkretéve látja. – De a halálos ágyán azzal búcsúzott attól a néhány hűséges munkatársától, aki vele volt: Legyetek még egy kicsit türelemmel, meglátjátok, az Úr vissza fogja adni nekünk az iskolát. – Két év múlva a pápa visszaállította a rendet.

A törvény, amit a szentek fölismernek – hogy a karizma és a szorongatás párhuzamosan él egymásban, egymásból –, megmaradt, és megmarad mindvégig. Ezt jó tudni, és jó látni, hogy ez a törvény mekkora méreteket tud ölteni. Mert igazában minden hívő életben ez érvényesül, s nagy csoda, hogy mi emberek ki tudunk tartani. Legalábbis, aki ki tud tartani, minden szorongatás ellenére, minden reménytelenség ellenére. De a szentek biztatnak, hogy ne féljete! Illetve a félelmet próbáljátok meg ártalmatlanítani. Bízni, hogy amire az Úr valakit meghívott – és Ő valamire mindenkit meghív, mindenkit! –, ahhoz Ő adja a szükséges erőt, a szorongatások elviselésére is.

Segítsen nekünk Kalazanci Szent József, hogy amikor úgy érezzük, nem lehet tovább bírni, össze kell omlani idegileg – vagy be kell vágnom az ajtót magam mögött, legyen szó családról, hivatásról –, ilyen pillanatokban meghalljuk a szívünkben hangzó szót: „Várj! Légy türelemmel! Most légy állhatatos!” – És megkapjuk az erőt, hogy a szorongatásban is helyt tudjunk állni. Amen.

Augusztus 27. – Szent Mónika özvegy

Szentlecke *1Pt 3,1–9*.
Evangélium *Lk 7,11–17*.

Testvéreim! Amikor Szent Mónika 387-ben meghalt, mindössze 56 éves volt,²⁵⁷ de ahogyan a fia, Szent Ágoston²⁵⁸ megemlékezik róla, abból látszik, hogy Mónika megérett az

²⁵⁶ lásd augusztus 23-án

²⁵⁷ *Tagaste, Észak-Afrika, 331. – †Ostia, Itália, 387.

átköltözésre. Átszenvedett és megértett sokmindent, s példaképe lett a feleségeknek és édesanyáknak. Fölismerte, hogy mindazok a jogok és lehetőségek, amelyek a feleségváltából illetve az anyaságából természetesen fakadnak, megváltásra szorulnak és arra valók, hogy a férjét is, a gyerekeit is odavezesse a megváltó Krisztushoz.

Ez a fölismerés azonban nem a természetünkből fakad, és nem magától értetődik. Egy feleség, s főként egy édesanya számára természetes, hogy a szeretet egyenes következménye a birtoklás. Aki házasságban él, tapasztalatból tudja, hogy az a tény, hogy én odaajándékoztam magamat valakinek, együtt jár a jogos elvárással, hogy a másik az enyém legyen, birtoklási jogom legyen fölötte. S akinek életet adtam – megszülettem és nevelem –, az a gyermek az enyém. Föl sem merül a jögvita!

Ha ez a természet rendjében indokolható hitvesi és szülői szeretet nem alakul át ingyenes és feltétel nélküli szeretetté, a szülő is, a hitvestárs is élete legfontosabb feladatait hibázza el. A szeretet, az ember természetes ragaszkodása is megváltásra szorul – és a kegyelem ezt a megváltást végbe is viszi, ha az ember meghajol és kitarja a szívét előtte.

A feleségnek be kell látnia, hogy férjének teremtető, megváltó és megszentelő Istene van, a férje „tulajdonjogilag” Istené – neki pedig a párja. A gyermekek pedig, ezek az új életek, a teremtető, megváltó, megszentelő Isten ajándékai, akiket az ember elfogadhatott, de gondoskodnia kell arról, hogy visszataláljanak Ahhoz, akihez igazán odatartoznak. – Ennek belátásához megtérés szükséges. Különböztet meg történet az, amit az evangélisták ugyan nem jegyeztek föl, de könnyen megeshetett volna: Jézus visszaadja a halott ifjút anyjának, s amikor az a fiú azt mondja: „Mama, én elmegyek Jézus után, a tanítványa akarok lenni”, az anya tiltakozni kezd: „Azt pedig nem! Ezért könyörögtelek vissza?!” Pedig az Úr Krisztus a maga isteni hatalmával adta vissza őt anyjának, nem emberi elvárások, jogok alapján.

Mónika ezt megtanulta. Tudjuk róla, hogy életének első nagy gondja a férje volt. Egy pogány férfi, akihez úgy ment hozzá, hogy neki mint feleségnek a fő gondja és feladata, hogy jaj, csak a társa nehogy keresztség nélkül haljon meg! Egyszer csak megkapta a fölismerést, hogy ez nem attól függ, mennyit veszekszik a férjével – igenis, keresztelkedj meg –, hanem attól függ, mennyit tud érte tűrni, szenvedni és imádkozni. Hogy megadassék neki is a megtérés és a keresztség kegyelme. És megadatott. Mónika férje keresztényként halt meg.

Második nagy gondja a fia, Ágoston volt, akiről mint édesanyjának nagyon korán föl kellett ismernie, hogy nem közönséges gyermek. Amint Ágoston fölserdült, kiderült, hogy valóban rendkívüli szellem. Mónikának igen nagy aggodalma volt: „Jaj, csak el ne sodródjon! Csak a szellemi energiái miatt nők, hatalom, pénz, tudomány csapdájába ne essen!”

Úgy tűnik, volt egy időszak, amikor Mónika úgy érezte, hogy neki az anya jogán kormányoznia kell Ágostont, ami elől Ágoston elmenekült. Otthagytá Afrikát, a szülői házat, elmenekült Rómába, majd Milánóba.

De ahol jóakarát van, ahol hívő lélek cselekszik, ott hatályban van, amit Szent Pál mond, hogy minden a javára válik azoknak, akik szeretik az Istent. Ugyanis így nyílt lehetőség arra, hogy Ágoston találkozzon Szent Ambrussal²⁵⁹ Milánóban.

Évek múlva, amikor Ágoston már katolikus, és anyjával együtt úton voltak hazafelé, mielőtt hajóra szállhattak volna Ostiában, Mónika megbetegedett, és a halála előtt elmondta a mellette álló két fiának: „Az én szívemnek ez volt a legnagyobb vágya, hogy benneteket katolikus kereszténynek lássalak. Megkaptam. Most ne sírjatok amiatt, hogy én a halálra készülök, mert nekem nincs más dolgom a földön.”

Mélységes hitre és elmélkedő lélekre vall, amit Mónika mond, mert szavaiban megcsendül az a krisztusi szó, amit az Úr az Utolsó vacsorán mondott, hogy: „Atyám, a művet amit rábízta, elvégeztem.” Mónika itt erről tesz vallomást: „Fölfogtam, hogy az én

²⁵⁸ lásd augusztus 28-án

²⁵⁹ lásd december 7-én

nagy feladatom az, hogy titeket odavigyelek Krisztushoz. Ott vagytok Nála. Én a feladatomat elvégeztem, szívesen halok meg.”

Ezért tanulhatnak sokat a feleségek és az édesanyák Szent Mónikától. És kérhetjük, hogy segítsen! Segítsen nem elvéteni azt a jogi helyzetet, ami egy feleségnek meg egy édesanyának istenadta helyzete. Mennyire szüksége van a mai férjeknek meg gyerekeknek ilyen édesanyákra és feleségekre, akik egyszer csak fölfogják: az én legnagyobb dolgom az, hogy ti odataláljatok Krisztushoz, vagy ha már Nála vagytok, akkor megmaradjatok Őbenne!

Vegye oltalmába Szent Mónika a feleségeket meg az édesanyákat! És segítsen, hogy ők is úgy tudjanak majd a halálra készülni, mint ő: Istenem a művet, amit rám bízál – elvégeztem! Amen.

Augusztus 28. – Szent Ágoston püspök, egyházatya

Szentlecke *1Jn 4,10–16.*

Evangélium *Mt 5,13–19.*

Testvéreim! Szent Ágoston²⁶⁰ a négy nagy nyugati egyházatya egyike. A négyből hárman szinte egyidőben élnek, a 4–5. században: Ambrus,²⁶¹ Jeromos,²⁶² Ágoston. Azután majd jó 150 évvel később jön a negyedik, Nagy Szent Gergely,²⁶³ a pápa. A 4. századiak között Ágoston a legfiatalabb – a Benjámin –, aki lélekben a fia Ambrusnak.

Amikor 430-ban meghalt, 76 esztendő volt. Életének első fele, 33 év úgy telt el, hogy ragyogó világi pályát futott, a mama pedig siratta, folyamatosan. A mama, Szent Mónika,²⁶⁴ aki keresztény feleség és anya. Ő látta, hogy ebben a fiában micsoda képességek vannak, de azt is látta, hogy ez a gyerek elcsatangol, tékozló fiú lesz.

Ágoston egészen fiatal, 21–22 éves, amikor katedrát kapott. Miközben tanított, látta, hogy elkápráztatja a hallgatóit. Voltak elismerő megjegyzései a klasszikus szerzőkről, és ellenpéldaként olykor a Szentírásra hivatkozott: „Bezzeg e klasszikusokkal szemben, nézzétek, micsoda durva és nyers, műveletlen nyelv az, amit a keresztények olvasnak!” – Mert ez a fiatal professzor egyelőre nem tudta, hogy a csendes óráiban miért olyan nyugtalan. Kerülte is a csendet.

Azután meghívták Milánóba tanárnak, s ő boldogan ment, azzal a reménnyel, hogy ott fogja karrierjét beteljesíteni. Ott, Milánóban azonban egyszer azt mondták neki: „Professzor úr, menjen el és hallgassa meg egyszer Ambrus püspököt. Érdemes meghallgatni, mert egészen sajátos nyelvet beszél. Majdnem olyan szép, mint az ön előadásai. Érdemes egyszer meghallgatni!” – És ez a pogány, harmincadik éve körül járó professzor megbújt hátul a milánói dóm egyik oszlopa mögött, és hallgatózott. Valószínűleg egyelőre a kíváncsiság miatt: vajon ki az és milyen ember az, aki majdnem olyan jó előadó, mint ő? Valami azonban csakhamar feltűnt neki Ambrus szavaiban, amit eleinte nem tudott megfogalmazni, de megragadta a lelkét.

Egyszer csak rájött, hogy ez az ember nemcsak szépen beszél, hanem beszél valamiről, amiről tapasztalatai vannak, amit megélt. Sőt mi több, *valakiről* beszél, akivel neki – a beszélő Ambrusnak, úgy tűnik – személyes kapcsolata van. Belőle él.

Akkor Ágoston, a rétor, a beszéd mestere először ezen gondolkodott el: én citálom a klasszikus szerzőket, olyan mondatszerkezeteket állítok föl, hogy elképednek tőle a

²⁶⁰ *Tagaste, Észak-Afrika, 354. nov. 13. – †Hippo, 430. aug. 28.

²⁶¹ lásd december 7-én

²⁶² lásd szeptember 30-án

²⁶³ lásd szeptember 3-án

²⁶⁴ lásd augusztus 27-én

hallgatóim, de ha megkérdeznék: „Mondd, igaz, amit mondasz?”, nem tudnék rá válaszolni, mert ez a kérdés bennem föl sem merült eddig. Nekem az volt a fontos, hogy szépen mondjam, és amit mondok, arról mindenáron meggyőzzem a hallgatóimat. Hogy igaz-e vagy nem, ez mindaddig nem volt kérdés. Ambrusban pedig találkozott valakivel, akinek nem az a kérdés, hogy szépen mondjon valamit, hanem az, hogy szépen tudja mondani az igazságot.

Ágoston akkor 32 éves. A hallgatói eleinte föl se fogták, hogy mi történik. Elkezdte hallgatni Ambrust, és elkezdte leépíteni a saját karrierjét. A következő évben, 33 évesen húsvétkor megkeresztelkedett – azután eltűnt a világ szeme elől.

Ekkor kezdődött életének a második fele, amikor az igazsággal, a megtestesült Igével kezdett nagyon közeli kapcsolatba kerülni. A mama még ott van, még hazakisérné, de útközben, a tengerparton, Ostiában Mónika meghalt. Ágoston hazatér Afrikába, Hippóba, és egészen visszavonultan, szinte remeteként élt. Két év múlva a püspöke magához kérte és elmondta neki: Ágoston, én úgy látom, neked papnak kell lenned. Fölszentelte. Öt év múlva püspökké szentelték.

Ezután következett harmincöt év, amikor Ágoston egy kis, észak-afrikai város püspöke, de már az egész Egyháznak az egyik csillaga. Akit már nem az érdekelt, hogy szépen beszéljen és meggyőzze a hallgatóit arról, amiről maga sem tudja, igaz-e; most már az a fontos számára, hogy az az igazság, Aki megragadta őt, rajta keresztül el tudjon jutni sokakhoz. – Írt, prédikált, nagyon sokat prédikált, levelezett, zsinatokon elnökölt, őrizte az igazságot.

Amikor mi ünnepeljük őt, azzal az örömmel tesszük, hogy nekünk közünk van ehhez a csillaghoz. A testvérünk. És ha majd egyszer eljutunk a mennyországba, megtehetjük, hogy odaülünk a lábához: „Ágoston, mesélj már egy kicsit arról, hogy te hogyan látod most az élő Istent? Hiszen többet látsz Belőle, mint én.”

Most azonban, a mai ünnepen Szent Ágoston azt mondja: „Testvéreim, amiket írtam, azért írtam, hogy megismerjétek a megtérésemet. Hogyan éltem át azt, hogy a kegyelem, Isten ránk áradó szeretete kelteget bennünket, akik alszunk. ... Olyan sokáig tudunk aludni!”

Azt a mondatot, amit sokszor idézünk tőle – „nyugtalan a mi szívünk, amíg meg nem nyugszik Benned, Istenünk!”, Ágoston azzal kezdte: „Istenünk! Te keltegetsz bennünket a te dicséretedre, hogy végre fölébredjünk és örömről találjuk abban, hogy dicsérhetünk Téged! Mert magadnak teremtetted minket, és nyugtalan a mi szívünk, amíg Rád nem találunk és meg nem nyugszik Benned.”

Jó ha erre nekünk, magyaroknak megcsendül a fülünkben a Jézus Szíve-ének: „Jézusomnak szívén megnyugodni jó...” – Ez ugyanaz! Egyenes folytatása az ágostoni élménynek, fölismerésnek.

Vagy a másik, amit ugyancsak ő mond, hogy: „Jaj, későn szerettelek meg Istenem, későn szerettelek meg Téged, örök Szépség!” – De megszerettelek! Ez is közös élményünk vele. Hányszor jut az ember eszébe: Istenem, mennyire alszunk mi mindig!... Vagy: hányszor elalszom menetközben! Pedig Te keltegetsz és Te változatlanul az az örök Szépség vagy, aki minden ember lelkét boldoggá tudod tenni, ha csak egy picit is meglát Belőled!

Örüljünk Szent Ágostonnak, adjunk érte hálát az Úrnak, és kérjük, hogy segítsen nekünk a hitben látni. És hallani. És amikor a kegyelem megérint – „ébredj!” –, akkor merjünk ébredni! Hogy dicsérni tudjuk az Istent. Amen.

Augusztus 29. – Keresztelő Szent János vértanúsága

Szentlecke *Jer 1,4–10.17–19.*

Evangelium *Mk 6,17–29.*

Testvéreim! Hallgatva az evangélistát, újra meg újra fölmerül az ember lelkében a kérdés: hát így kellett végeznie a legnagyobb prófétának?! Itt az emberi ész megáll, de a hit elkezd látni. Elkezd látni az üdvösség misztériumát, ami a végtelenül bölcs Isten tervei szerint elindul a történelemben, hosszan-hosszan érlelődik, és amikor beteljesedik az idő, megvalósul. Minden gonoszság, bűn, értetlenség, süketség, vakság ellenére, éppen a bűnös, süket, vak emberekért. Értünk megvalósul.

Keresztelő János egész élete fél évvel korábban kezdődött, és később is minden körülbelül fél évvel vagy egy évvel korábban történt vele, mint az Úr Krisztussal.

Szent Lukács elmondja, hogy Tiberius császár 15. esztendejében – amikor Annás és Kaifás voltak a főpapok, amikor Heródes volt Galilea negyedes fejedelme – elhangzott az Úr szava János fölött a pusztában.²⁶⁵ Ez az elhangzott szó Jánosnak annyit mondott: „Hagyd el Júdea területét, menj át a Jordán másik oldalára és kezd el hirdetni a bűnbánat keresztségét. És akire majd látod, hogy leszáll a Szentlélek, ő az, akinek te az előfutára vagy. És most indulj.”

János ment, elkezdte hirdetni: „Tartsatok bűnbánatot, térjetek meg, mert már köztetek van a Messiás, a Krisztus!” És egyszer csak látta a Názáreti Jézust, amint jön őhozzá. Megmerítette a Jordán vizében, és látta a reá szálló Szentlelket. Ekkor újra elhangzott az Úr szava, amiből János pontosan fölismerte: Ő az! Ő az, aki az idők teljességében eljött, és meg fogja tenni mindazt, amit az Úr ígért.

Van néhány hónap, amikor János még keresztel, még hirdeti a bűnbánat keresztségét, Jézus pedig Galileában kezdi hirdetni, hogy „elközelgett az Isten országa, higgyetek az evangéliumnak!” Azután egyszer csak hozták a hírt Jézusnak, hogy „Mester! Elfogták Jánost! Börtönben van!” – Jánosnak pedig vitték hírt: „Aki ott volt nálad a Jordánnál, özönlik hozzá a nép!” – És akkor János tanúságot tett: Ennek így kell lennie, mert Ő a Krisztus. Neki növekednie kell, nekem pedig egyre inkább fogyatkoznom. De az én örömöm ezzel teljes. Én a küldetésemet végrehajtottam. Bemutattam Izraelnek, és Ő elindult a maga diadalmas, megváltói útján.

És ezután történt az, amit hallottunk Szent Márktól. Heródes, aki egyébként tisztelte Jánost, sokmindent megtett, amit János neki mondott. Ez a Heródes egyszer csak félig részegen lefejeztette, és odaadta a bosszúálló asszonynak János fejét. És viszik a hírt Jézusnak: „Mester! Megölték Jánost!”

Jézus ezután tanítani kezdve, hogy az Emberfiának is szenvednie kell. Vele is el fognak bánni. És amikor egy ilyen tanítás után Péter azt mondja: „Mester! Veled ez meg nem történhet!” – akkor benne és a többiekben ez az iszonyat szólal meg, hogy mi történt Jánossal.

Azután az Úr Krisztust is megfeszítették. De Isten üdvözítő terve éppen ezekben a szörnyűségeken valósult meg. Mert ezekben derült ki az, hogy nincs az az emberi ellenkezés, gonoszság, rosszakarat, ostobaság, részegség, amelyik meg tudná gátolni az Isten üdvözítő szeretetének a művét. Sőt! Minden eszközévé válik ennek az isteni tervnek. Még az emberi gonoszság is.

Hálát adunk az Úrnak Keresztelő Szent Jánosért, aki nem volt 35 esztendő, amikor meghalt. Hálát adunk érte, hogy tudta meghallani az Úr szavát és tudott hűséges lenni. Tudott becsületes lenni mint próféta. És kérjük meg őt – akiről maga a megváltó Krisztus mondta:

²⁶⁵ *Lk 3,1–2*

„Mondom nektek, az asszonyok szülöttei között nincs nagyobb, mint János”, és ez az egész emberi történelemre érvényes: nincs nagyobb nála! –, kérjük őt, hogy segítsen nekünk őszintén megbánni mindazt, amit a konfiteorban megvallunk. Segítsen hinni és hűségesnek maradni a hitben. Amikor az eszünk megáll egy-egy misztérium előtt, segítsen nekünk, hogy a hit fénye meg tudja mutatni mindazt, ami az üdvösség misztériumából ránk vonatkozik vagy ránk tartozik mint teendő.

Segítsen nekünk Szent János! Az Úr pedig a mennyországban dicsőítse meg őt, az egész Egyház előtt! Őt, aki a próféták között a legnagyobb! Amen.

Szeptember

Szeptember 3. – Nagy Szent Gergely pápa egyházatya

Szentlecke *Ez 34,10–16.*

Evangélium *Mt 16,13–19.*

Testvéreim! Nagy Szent Gergely pápát ünnepeelve két dolgot kérünk tőle. Az első, hogy vegye oltalmába az utódát, II. János Pál pápát; a másik, hogy sok-sok kegyelmet kérjen azok számára, akik – mint ő – késői hivatásként lépnek az Egyház szolgálatába.

Ugyanis Nagy Szent Gergely – Szent Ambrushoz²⁶⁶ hasonlóan – fiatal korában úgy gondolta, hogy kormányzati pályához vannak adottságai, meg az egész családi környezete, baráti köre erre szánta. Tanult és elkezdett dolgozni a „birodalmi adminisztrációban”, a római világ kormányzásában. Kapcsolatai úgy segítették, hogy harminc évesen, 570 körül Róma város első embere – ma úgy mondanánk, főpolgármestere – lett. S ha még azt is szem előtt tartjuk, hogy ekkor már nincs Rómában császár (a Nyugat-Római Császárság fölbomlott, annak már vége van), akkor kiderül, hogy Gergely fél Itáliának első embere. És nagyszerűen végezte a feladatát.

Csak éppen – mint Ágostonnak²⁶⁷ is – a szíve volt nyugtalan. Hiába aratta az egyik sikert a másik után, tartott rendet Rómában és a környéken, érezte: nem vagyok a helyemen és igazában nem ez az én dolgom. Ezért 35 évesen lemondott. Visszavonult a családi palotába, kolostori életet kezdett – és megtalálta a lelke nyugalma. Később, pápa korában mondja: „Ott éreztem, ez az én dolgom! Elmélkedni, imádkozni, az igazság felé közeledni, amennyire csak lehet.”

Egyszer csak üzenetet kapott a pápától:²⁶⁸ „Gergely, szükségem van rád! Légy a diakonusom!” – Lett, és hozta magával a kormányzásban eltöltött öt év tapasztalatait, a kormányzati rutint. Meg azokat az ismereteket, hogy emberek bizonyos hivatali intézkedésekre hogyan reagálnak. Tudta, hogyan kell jól vezetni.

S egyszer csak a pápa ismét magához hívatta, és mondta neki: „Gergely, készülj, Bizáncba küldelek követemnek!” – Ez akkor is rendkívül kényes dolog volt, hiszen Bizánc teljesen más világ volt. De Gergely ment, és keservesen meg kellett tapasztalnia, hogy ő a maga részéről a pápa nevében hiába tudná megoldani a problémákat, kicsinyes udvari intrikák miatt sorozatosan zátonyra futnak az Egyház nagy ügyei. És a császár homlokegyenest ellenkezően intézkedik, mint amire szükség volna. Erre lemondott, visszajött Rómába.

Elérkezett az 590. esztendő, megválasztották pápának. Péter székéből az Egyházat 14 év alatt minden tekintetben rendbe szedte, és olyan örökséget hagyott ránk, amit mind a mai napig használunk, csodálunk, élünk belőle. Például ránk hagyta a szentmisének a római kánonját, amit ő szerkesztett meg. Azután ránk hagyta a gregorián éneket. Nem kis dolgok ezek! És közben gazdaságilag is, fegyelmileg is talpra állította az Egyházat.

Ajánljuk nagyon az ő oltalmába II. János Pál pápát, mert hasonlítanak egymásra. Az egyéniségük is hasonló, de a történelmi helyzet is, amiben ő élt és II. János Pál él, nagyon hasonlít. Gergely pápa ugyanis lezárta az egyháztörténelem klasszikusan római korszakát, és

²⁶⁶ lásd december 7-én

²⁶⁷ lásd augusztus 28-án

²⁶⁸ II. Pelagiustól, aki 579. november 26-tól 590. február 7-ig uralkodott.

megnyitotta a következő korszakot, amit a történészek a népvándorlás korának neveznek. János Pál pápáról már most mondják az értékelő történészek, teológusok, hogy korszakot zár és nyit. Ami mindig nagyon fájdalmas és igen sok kegyelmet igénylő feladat.

A másik, hogy manapság elég sok az úgynevezett késői hivatás, olyan férfiak lépnek papi szolgálatba, akik a világban már valamilyen hivatalban, feladatkörben, munkakörben éveket, esetleg évtizedeket eltöltöttek, s érzik azt a nyugtalanságot, amit csak az csillapít le, amikor otthagynak mindent, és odaadják magukat az Egyház szolgálatára. Nem könnyű dolog! Nagyon sok kegyelem kell hozzá, de rendkívül sok áldás fakad belőle! Imádkozzon értük is Gergely pápa!

Bennünket meg segítsen, hogy az örökséget, amit ránk hagyott, megismerjük, megbecsüljük, élni tudjunk belőle. Amen.

Szeptember 7. – Szent Márk, István és Menyhért áldozópapok, kassai vértanúk

Szentlecke *Róm* 8,28–39.

Evangélium *Mt* 24,4–13.

Testvéreim! Ezt a három szent vértanút mi magyarok is alig ismerjük. 1995. július 2-án Kassán avatta őket szentté II. János Pál pápa, ami azt jelenti, hogy addig igazában csak az esztergomi egyházmegye ünnepelte őket, emlékezett rájuk. Magam is emlékszem rá, hogy a győri megyében, amikor jött ez a nap, egymásra néztünk: vajon kik ezek? – Elfelejtettük őket. Pedig ők is annak a tanúi, hogy a vértanúk vére tényleg magvetés, amiből élet fakad.

1619 szeptember 7-én haltak meg, Kassán. Körösi Márk²⁶⁹ esztergomi egyházmegyes pap volt, Grodziecki Menyhért²⁷⁰ és Pongrácz István²⁷¹ jezsuita szerzetesek voltak. Akkor Pázmány Péter három éve volt már érsek Esztergomban. A török közel 100 éve itt volt az esztergomi egyházmegyeben is. Ennek az egyházmegyének a reformáció előtt volt vagy 300 plébániája, s ebből mindössze három maradt! Amikor Pázmány átvette az érsekséget, három olyan plébániája volt, ahol cölibátusban élő, római katolikus hitet valló pap tevékenykedett. A többi kálvinista vagy evangélikus lett, vagy nő ember volt, s úgy tűnt, hogy a katolicizmus határa Nyugat felé a Lajtaig fog újra visszahúzódni, oda, ahol Szent István előtt volt.

És akkor Kassán meghalt ez a három pap, a gonoszság, a hazugság meg mindenfajta kegyetlenség tombolása közepette. Sem megvesztegetni nem lehetett őket, sem kínzással nem lehetett őket hittagadásra rávenni. Kettőt lefejeztek, a harmadikat félholtan kidobták a szemétre (sőt, pöcegödörbe!), és ott még húsz óráig szenvedett, és senki nem mert a segítségére menni.

Ám amikor ennek híre ment, óriási kérdőjel merült föl az emberek lelkében: vajon ezek a magukat kereszténynek nevező evangélikusok, kálvinisták ..., végül is miféle emberek ezek?! Itt van három ártatlan pap, akiknek csak annyi volt a bűne, hogy ha ők prédikáltak, a bárányok kezdtek visszajönni az akolba. Ez volt a bűnük. Így kellett velük elbánni?! Micsoda emberek ezek a gyilkosok?!

A vértanúk vére itt is magvetés lett, és amikor Pázmány húsz év múlva lehunyta a szemét, egyházmegyéje 60 %-ban újra katolikus volt.

Imádkozzanak értünk ezek a szent vértanúk, akik meghaltak ennek a térségnek az erkölcsi és a hitbeli bajai miatt! Imádkozzanak értünk, hogy mivel ugyanazok a bajok ma is jelen vannak, tudjunk erősek lenni, főleg azok, akiknek a kezében hatalom van. Ne hagyják

²⁶⁹ *Krizevac (Horvátország), 1588.

²⁷⁰ *Czeszyn (Szilézia), 1584.

²⁷¹ *Alvinc (Erdély), 1582.

magukat sem megvesztegetni, sem riogatni, hanem tudjanak ragaszkodni Krisztushoz. Az Igazsághoz. Amen.

Szeptember 8. – Kisboldogasszony, a Boldogságos Szűz Mária születésnapja

Olvasmány *Péld 8,22–36.*

Szentlecke *Róm 8,28–30.*

Evangelium *Mt 1,18–24.*

Testvéreim! Ma az egész földkerekségen, de a mennyországban is a Szűzanya születésnapja van. A Földön mindazokkal együtt, akik elhiszik, hogy a haldokló Jézus – miközben az életét adta a mi üdvösségünkért – minket is odaajándékozott gyermekként az Édesanyjának, ma útrakerülünk és elmegyünk a Szűzanyához, Édesanyánkhöz, köszönteni őt.

Nagy fölismerések születhetnek, amikor egy gyermek az édesanyját a születésnapján köszönti. Mert egy gyermek – amikor már nem két éves, hanem hét, tíz, tizenöt – ezen a napon találkozik talán először az élet igazságával, meg egy fölfedezéssel. A kicsi gyermek az édesanyjára elsősorban úgy tekint, mint az élet forrására, aki van és akitől született. Neki köszönheti, hogy van. De egy 7 év körüli gyermek fölfogja, hogy nemcsak neki van születésnapja, hanem az édesanyjának is! Amikor igazán gondolkodni kezd, akkor ezen a napon eszmélhet rá talán először arra, hogy az élete forrása nem is az édesanya, hiszen ő, az édesanya is született.

Nagy pillanat ez! Mert ekkor nyílik ki az a távlat, hogy édesanyámnak is van édesanyja, aki nekem nagymamám, neki is volt édesanyja, aki nekem a dédmamám... – az életnek a forrása nem ember, hanem az Isten! Aki mindegyikünknek adja és adta az életet.

Egy másik ilyen, szintén az édesanya születésnapjához kötődő élmény, hogy a gyermek egyszer csak megpróbál valami ajándékot adni. Azután esetleg már felnőtt, amikor fölfogja, hogy a tulajdonképpeni ajándék az, hogy elmegyek hozzá. És egy halló fülű ember egyszer csak kezdi a születésnap örömeiben hallani az esetleg ki sem mondott kérdést, ami az édesanyjának a szemében ott van: „Gyermelem! Megtetted, amit kértem tőled? Már nem élsz mellettem, esetleg évente csak egyszer jössz haza, de ugye, emlékszel rá, hogy én mondtam neked egy-két dolgot. Megtetted?”

Ennek egy változata, amikor családotól érkezik már haza a gyerek, és a mama észreveszi, hogy a fia és a menyé között valami nincs rendben. És ő meglátja, hogy „A fiam nem vágja le a körmét. Ezzel idegesíti a menyemet.” És akkor mondja neki: „Kisfiam, figyelj arra, hogy időben vágd le a körmödet!” És születésnapról születésnapra ez a kérdés a mama részéről elhangzik: „Kisfiam! Megtetted?” Egyszer csak ez a fiú rájön, hogy a legnagyobb öröme az édesanyjának az lesz, ha a következő születésnapra úgy megyünk el, hogy ő látni fogja: megtettem, amit kért.

Mi a Boldogságos Szűzzel valahogy így vagyunk. Eljövünk hozzá a születése napján köszönteni őt; eljövünk abba a templomba, melynek oltárképe épp ezt mutatja, hogy ez a születés valami egészen rendkívüli dolog, mert a kislány, aki megszületett, már a születésekor – sőt, mi tudjuk – már a fogantatásakor tőlünk, bűnös emberektől úgy különbözik, mint az arany a hamutól (a kicsi újszülött Mária teste ezért van bearanyozva). Az az élet, amit az Úr benne elindított, megmarad.

De a Szűzanya a szentleckében elkezdte mondani: nem én vagyok az élet forrása. Én nem természetem szerint vagyok „arany” hozzátok képest – ezt én is kaptam! Ugyanattól az Istentől kaptam ajándékba ezt az életet, mint ti. Csak nekem Isten külön küldetést szánt, a Megváltó anyjává kellett lennem, ezért lettem olyan, amilyen lettem. De az életünknek egyetlen közös forrása van, és ez az Isten. A Szűzanya az ünnepein egész évben ezt mondja el

nekünk: „Gyerekeim, figyeljétek csak, milyen nagy dolgot művelt velem a Mindenható végig az életemen. Csak annyit kért tőlem, hogy engedelmes legyek, és én az ő kegyelméből ezt meg tudtam tenni. De az élet, amit hordoztam – a sajátom is, Jézusé is –, Istentől való. Mint a tiétek is.”

Ha erre egyszer az ember rájön: „Uram, Istenem, Tőled való az életem. Nem a szüleimtől, nem Ádámtól. Tőled! És Te vigyázol az életre. Ránk is. Rám is.” Ebből béke fakad.

Azután ha már nem először ül meg az ember Szűzanya-ünnepet, akkor egyszer csak a lelkiismerete elkezd hallani a Szűzanyától azt az anyaian gondos kérdést:

„Kislányom/kisfiam, megtetted azt, amit kértem tőled?” Eleinte az ember erre a kérdésre összehúzza magát, mert tudom én már, hogy mi az, amit a Szűzanya mondott, és nem csináltam meg. Vágtatlan a körmöm... – De már megjegyeztem, tudom, hogy mit kért, mondott.

És az igazán szép ünnepek azok, amikor az ember úgy tud a Szűzanyához menni, hogy „Szűzanyám! Képzeld, az esetek többségében meg tudtam tenni, amit mondtál. Amiről senki nem tud, csak a mindentudó Isten meg te meg én. Meg azok, akik nem tudják megmagyarázni, hogy miért jobb mellettem lenni, mint a másik ember mellett. Miért jobb tőlem hallani a szót, mint egy másiktól. Szűzanyám! Te tudod. Ez annak köszönhető, hogy lassan elkezdtem megtenni azt, amit mondtál.”

Hát kérjük meg a Szűzanyát, ne fáradjon bele mondani – mindegyikünknek, személy szerint – azt, amiről ő a mennyországból pontosan látja, hogy „kislányom, kisfiam, neked, hogy jobb légy, hogy az életed erősödni tudjon, ezt meg ezt kellene tenned, amazt meg nem volna szabad tenned. Hallgass rám!”

Próbáljuk megígérni a Szűzanyának, hogy hallgatunk rá. Amit mond, megpróbáljuk megtenni. S ebben a szentmisében övele együtt hálát adunk az élet forrásának, a mi mindenható Istenünknek. És a mi megváltó Krisztusunknak, Aki azért jött, s azért jön, most is, a szentmisében is, hogy nekünk életünk legyen. Amen.

Szeptember 12. – A Boldogságos Szűz Mária nevenapja

Olvasmány *Péld 8,22–36.*

Szentlecke *Jel 12,1–6.*

Evangelium *Jn 2,1–11.*

Testvéreim! Amikor mi a Szűzanyát tiszteljük, tudnunk kell: azt szeretjük, tiszteljük, becsüljük, aki a Szentháromság egy Istennek a legszebb és legdrágább teremtménye. Őfeléje fordulunk tisztelettel, aki a mi megváltó Krisztusunknak a szemefénye, az Édesanyja. Ezért nem fél az Egyház a Mária-tisztelettől. Nem félünk attól, hogy ünnepeket ülünk a Szűzanya tiszteletére, s újra meg újra összejövünk köréje, sőt, minden áldott reggel – a szentmisére – hozzá jövünk haza, az ő templomába, hiszen ez a templom az ő tiszteletére van szentelve. Mert ő a Szeplőtelen, aki anyaságát és a maga – mindegyikünket megelőző – elsőségét nem hibázza el, nem él vele vissza.

Ma az ő nevenapja van. Mégpedig azért ma, mert 1683-ban ezen a reggelen Bécs fölött, a Khahlenbergen lévő Szűzanya-kápolnában vett részt szentmisén az a három hadvezér, akik tudták, aznap a döntő csatára kerül sor köztük és az iszlám között. S ezen a napon a keresztény seregek legyőzték a törököket, és ezzel közel 250 éves török előrenyomulás után megkezdődött a törökök vereség sorozata. Ezért a pápa elrendelte ezt az ünnepet, annak érdekében, hogy az egész világegyház emlékezzék erre a napra, s feledésbe ne menjen, hogy most is, mint annak idején Nándorfehérvárnál és Lepantónál, Mária nevének a segítségül hívásával indultak harcba a katonák Krisztusért – és győztek!

Nem is lehet pontosan megmondani, hogy a Szűzanyát hány néven tudjuk szólítani! Ő nekünk nem egyszerűen Mária, hanem ő a Boldogságos, az Isten Anyja, akinek köszöntésére egész litániát tudunk mondani, sok-sok szebbnél szebb névvel! És minél idősebb valaki a hitben, annál inkább tudja, hogy ezeknek a neveknek története és jelentése van. Mindegyik név mögött ott az Egyház tapasztalata: a Szűzanyáról még ezt is el lehet mondani. Mert ő ez is!

A Boldogságos Szűz Mária megismerése általában úgy kezdődik, hogy a bajban megtapasztalja az ember: ő tényleg segít! Tényleg vigasztalója a szomorkodónak, gyógyítója a betegnek, segítője a nehézségekkel küszködő embernek. Lassan nyílik rá az embernek a szíve arra is, hogy ő királynő is. S mivel megvan benne minden tökéletesség és szépség, s leginkább a virágoké, Mária a virágok úrnője: titkos értelmű rózsza, liliom a tövisek között... Ismeri az emberi fájdalmat is. Mindent. Az özvegyiséget is. Az árvaságot is ismeri.

Merjük őt segítségül hívni. És ezt a szentmisét most odaadjuk neki, tiszteletünk, szeretetünk és annak jeleként, hogy ismerjük őt. Olyan jó lenne, ha mindegyikünk odatenné emellé azt a köszönetet, ami a személyes tapasztalatainkból fakad, emlékeztet arra, hogy mennyi és milyen nehéz helyzetekben segített nekünk már ő, a betegek gyógyítója, a szomorúak vigasztalója, az angyalok Királynője, a mi égi Édesanyánk.

Hálát adunk érte a Szentháromságnak meg az Úr Krisztusnak, hogy nekünk adták őt. Kérjük meg a Szűzanyát, fogadjon el minket és segítsen abban, hogy jó testvérei tudjunk lenni egymásnak, jó testvérei az Elsőszülöttnek, a föltámadott Krisztusnak. És jó gyermekei neki, a mennyország Királynőjének. Amen.

Szeptember 13. – Aranyszájú Szent János püspök, egyházatya

Szentlecke *IKor 4,1–5.*
Evangélium *Jn10,10–18.*

Testvéreim! Aranyszájú Szent János²⁷² a keleti Egyház nagy szentje. Ahogyan Nyugaton van a négy nagy nyugati egyházatya: Ambrus,²⁷³ Jeromos,²⁷⁴ Ágoston²⁷⁵ és Nagy Szent Gergely,²⁷⁶ ugyanígy megvan az Egyház keleti felének is a négy nagy egyházatya, két Gergely,²⁷⁷ Vazul²⁷⁸ és ez a János, az Aranyszájú. Aki majdnem ugyanazokban az években élt, mint Jeromos, Ambrus és Ágoston, csak Keleten.

A szíriai Antiochiában született, s úgy indul az élete, mint akkoriban szokás volt. a keresztény szülők kicsi korban nem kereszteltették meg a gyereket, mondván – amit olykor ma is mondanak –, majd ha felnő. Majd ha ő maga akarja.

János 18 éves volt, amikor megkeresztelkedett. De addigra ő már szereti Krisztust, már kezdi megismerni a Szentírást. Ügyvéd lett, s ragyogóan indul a pálya. Egyetlen gyerek, a mama özvegy, gazdag, minden adva van, hogy ott, Antiochiában berendezzen magának egy ragyogó ügyvédi irodát és problémátlan legyen az élete.

²⁷² *Antiochia, Szíria, 344–347 között – †Komana, 407. szeptember 14.

²⁷³ lásd december 7-én

²⁷⁴ lásd szeptember 30-án

²⁷⁵ lásd augusztus 28-án

²⁷⁶ lásd szeptember 3-án

²⁷⁷ Nazianzi, lásd január 2-án; és Nisszai

²⁷⁸ lásd január 2-án

De nem ez történt, hanem kezdte mondani a mamának: „Édesanyám, nekem nem az ügyvédi pálya való... ez nem való nekem... – csinálom, de nem való nekem!” – És amikor a mama meghalt, föl is számolt mindent és elment remetének.

Azután néhány év múlva rájött, hogy nem bírja a remeteséget. Azt az aszkézist, azt a keménységet, azt a böjtölést, amit az aszkéták élnek, hosszasan nem bírja. – Visszatért Antiochiába.

A püspök pedig észrevette, hogy nem akárcsak ez az ember. Maga mellé vette, s egyszer csak kezdte neki mondani: János! Nem akarsz nőszülki? – Nem. – Mit akarsz? – Oda akarom adni az életemet az Úrnak. – János, akkor... én fölszentellek téged pappá. És megbízlak azzal, hogy – öreg ember vagyok én már, nagyon nehezemre esik a prédikáció – beszélj helyettem!

Amikor János megszólalt a templomban, az emberek fölkapták a fejüket: hogyan beszél ez az ember! Nekünk szól, nekem szól, az életről beszél, és nem tudom miért, de tőle el tudom fogadni azt, amit ha valaki más mond, csóválom a fejemet, hogy mondja, mondja, jól van, csak mondja! Ő meg, ha megszólal, érzem a lelkiismeretem szavát, hogy meg kellene tenni, amit mond!

12 évig prédikált Antiochiában. Megtérések történtek, és az emberek elkezdtek törődni egymással. Ennek persze híre ment. Konstantinápolyban, a császári udvarban az illetékesek úgy gondolták, hogy amint a pátriárka lehunyja a szemét, ez a János lesz az utód, mert mekkora dicsőség lesz őfelségének, ha elmondhatja, hogy az ő udvari főpapja az egész világ legjobb szónoka. Ékessége lesz a birodalomnak.

János persze sejtette ezt, és nem akarta. Tiltakozott is, ahogyan tudott, de belátta, hogy itt az Úr akarata működik, nem térhet ki előle. Ment és Konstantinápoly püspöke lett.

S mint nemegyszer megtörtént, a hatalom csalódott: János püspök nem lett az udvar fényessége. Első intézkedéseivel az elődje után ottmaradt pompás pátriárkai udvartartást megszüntette. Elbocsátotta a cselédek, fölszámolta a palotáját, mondván, én a megfeszített Krisztus apostola vagyok, nem őfelségének a tartozéka.

Prédikációi hatására Konstantinápolyban megismétlődött az, ami Antiochiában történt, az emberek fölfigyeltek rá, a szegények is, a gazdagok is. Kórházakat kezdtek alapítani, menhelyeket nyitni, gazdag emberekben, akiknek korábban eszébe nem jutott, hogy a koldushoz közük van, János prédikációi után megmozdult a lelkiismeret.

Mivel nem kímélte a császári udvart sem, éreznie kellett, hogy egyre inkább sodródik egy olyan helyzet felé, mint Keresztelő Jánosé²⁷⁹ volt a Heródes udvarával szemben. Ott Heródiás, itt a császárné próbálta elhallgattatni a prófétát; a császár tehát száműzte Jánost.

Ám még aznap éjszaka, amikor Jánost elhurcolták a városból, koraszülést szenvedett a császárné és meghalt a gyermek. Akkor az asszony ráeszmélt, hogy ez nem véletlen: „Én vétettem az Úr ellen, meg az Ő fölmentje ellen, János püspök ellen”. – Visszahívták Jánost.

Ő pedig folytatta prédikációit, és próbált meggyőzni mindenkit: „Értsétek meg! Ha az evangélium elhangzott, ha Krisztus meghalt értünk, akkor mi nem élhetünk úgy, ahogyan élünk!” – Megint nem viselték el, ismét száműzték Jánost, s ebből a száműzetésből többé nem tért vissza. Idegenben halt meg.

Ránk hagyta a prédikációit, amit gyorsírók ott helyben, melegében följegyeztek. Olvasva még ma is szíven üti az embert, hogy mi mindent látott ez a püspök, mi mindent átélt és mennyire hitelesen tud beszélni.

A hasonló típusú szenteket is látva ma azért imádkozunk, hogy akik püspökök lesznek, főleg akik egy ország első főpapjai lesznek, el ne vétsék a feladataikat. Vegyék észbe, hogy nem óriási lehetőséget kaptak a hatalomra, hanem nekik megadatott a pozíció, amiből a hatalmasokhoz is szólhatnak. Mert el kell mondani a hatalmasoknak is az evangéliumot, hogy

²⁷⁹ lásd augusztus 29-én

a lelkiismeretekben fölébredjen: felelősek vagyunk egymásért. Mindannyian. A kicsinyek a nagyokért, a nagyok a kicsinyekért.

Amit persze nem kellemes dolog hallani, nem könnyű elmondani. De kérjük meg Aranyaszájú Szent Jánost, imádkozzon az Egyház mai főpapjaiért! Hogy olyanok tudjanak lenni, mint ő. Mert akkor a hívőnek könnyebb jó hívőnek lennie, aki pedig még kacskaringós utakon jár, annak könnyebb megtérnie. Amen.

Szeptember 15. – Fájdalmas Boldogasszony

Szentlecke *Jud 13,22.23–25.*

Evangélium *Jn 19,25–37.*

Testvéreim! A Fájdalmas Boldogasszonyt Hétfájdalmú Szűznek is hívjuk. Képeken néha úgy látható, amint hét kard vagy tör hatol az ő szeplőtelen szívébe. Hét fájdalmat mondunk, hogy ezzel kifejezzük, hogy az a kehely, amit a Szűzanyának kellett kiinnia az ő szent Fiával, a fájdalom teljességét²⁸⁰ tartalmazta.

A hagyomány meg is nevezi e fájdalmakat a Szűzanya életének eseményeit sorolva: bemutatták a kicsi Jézust a templomban és hallotta Simeon jövendölését (1); menekülni kellett Egyiptomba (2); a 12 éves Jézust elveszítették (3); majd 20 év múlva a keresztút, ahol a Szűzanya találkozott Jézussal (4); a Golgotán látta, ahogy megfeszítik (5), leveszik a keresztről és odateszik az ölébe (6), végül eltemetik (7). Ezek Mária életének legnehezebb, legfájdalmasabb pillanatai.

Az asszonyok, édesanyák, feleségek – minél idősebbek, annál inkább – érzik a rokonságot a Hétfájdalmú Szűzzel. De mi emberek tudunk farizeusok lenni ezzel a témával kapcsolatban is. A minap hangzott el a rádióban egy érettnak tűnő, öreg ember szájából: „Ahányszor én azt hallom a Szentírásból, hogy Isten úgy szerette a világot, hogy egyszerűen Fiát adta oda... engem mindig előnt a harag. Ennekem ilyen Isten nem kell!” – Ennek logikus folytatása, hogy micsoda fiú Jézus, hogy ilyen fájdalmakat okoz az édesanyjának. Miért nem kímélte meg?

Azonban megváltó Krisztust nem az Atya gyötörte halálra, hanem mi, emberek. A Szűzanya fájdalmát nem a Fia okozta, hanem mi, emberek, akik elbántunk a Megváltóval. Az Atya valóban szereti a világot, hiszen nem semmisítette meg a Földet; sőt megteremtette, előre tudván mindazt, ami történni fog. És éppen a bűn és a gonoszság áradata fölött mutatta meg túláradó irgalmát, és a fájdalomból fakasztotta a boldogságot.

Ezen az ünnepen mi, katolikusok próbáljunk egy kicsit jobban figyelni a Szűzanyára. Imádságainkban is, de főleg a szentmisében kézbe vesszük mi is az ő szent Fiát, és próbálunk annyit mondani – inkább a bánatunkkal, mint a nehezen található szavakkal –: „Ne sírj! Mert mi nem bántani akarjuk a Fiadat! Aki neked is a legdrágább, nekünk is drága. Nézd csak, szentmisét mutatunk be. Először a kenyeret és a bort, azután a konszekráció után magát a te Fiadat próbáljuk úgy kézbe venni – ölbe venni! –, ahogyan te tetted. És megpróbálunk hitet, szeretetet, alázatot, engedelmességet tanulni tőled, Szűzanyánk, te fájdalmas Boldogasszony! Nem fájdalmat akarunk okozni sem a Fiadnak, sem Neked, sem egymásnak – hanem szolgálni akarunk.”

A templomunknak van egy Fájdalmas Szűzanya képe. Amikor ezt a templomot építették a jó pálos atyák, Sasvárról, a Fájdalmas Szűz kegyhelyéről kértek másolatot ide. Azután arra

²⁸⁰ A hetes szám a számszimbolikában a teljesség jelképe. Mária élete egyszerre a boldogság és a fájdalom teljessége, ezért mondjuk őt Fájdalmas Boldogasszonynak. A „Fájdalmas Anya” a szó szoros értelmében a kereszt alatt álló Mária neve. A „Hétfájdalmú” abban az értelemben neve Máriának, hogy élete a szenvedés teljessége is volt.

a helyre, ahol a hagyomány szerint a török idők előtt Mária-kápolna állt, mellékoltárra tették a képet. És itt is kegykép lett a képből.

Ez a szentmise most legyen részünkről az alázatnak, a vigasztaló szeretetnek és megbánásnak a bizonyága. Segítsen nekünk a Szűzanya, hogy jók tudjunk lenni, megtegyük Isten parancsait. Jó tudjunk lenni egymással! S tudjunk segíteni a szenvedőkön! Mert a fájdalmat itt a Földön nem lehet elkerülni, de a megváltás nagyobb tapasztalatai közé tartozik a Megváltóval megosztott fájdalom. Amikor az ember fölfedezi, hogy engem most bántottak és nagyon fáj..., vagy megbetegedtem és rettenetesen félek a haláltól – előre tudom, hogy nagyon kínos lesz az, amíg én elérkezem odáig, hogy elsóhajthatom a saját „beteljesedett” szavamat –, de ez nem rossz! Odaadhatom a megfeszített Krisztusnak a halálfélelmemet és szenvedéseimet, mondván, Jézusom, most, amikor annyira félek – vagy valami annyira fáj! –, engedd meg, hogy Veled együtt szenvedjek!

Ez a megváltás misztériuma, hogy erő fakad abból, amikor az Úr Krisztus egy ilyen lelket magához emel, eggyé válik vele és azt mondja: „Köszönöm a följánlásodat, és akkor most engedd meg, hogy a megváltó szenvedést benned folytassam. Egész a világ végezetéig.” Segítsen nekünk a Szűzanya jónak lenni és jól szenvedni, amikor kell. Amen.

Szeptember 16. – Szent Kornél pápa és Ciprián püspök vértanúk

Szentlecke *2Kor 4,5–12.*

Evangelium *Lk 22,23–32.*

Testvéreim! Szent Kornél pápa²⁸¹ és Ciprián püspök²⁸² 5 év különbséggel lett vértanú, abban 250 és 260 közé eső évtizedben, amikor Decius és Valerianus voltak a római császárok és nagyon súlyos évtizede volt ez az Egyháznak.

Fábián pápa 15 évig uralkodott, aránylag csöndes időszakban, amikor az Egyházzal nem törődött a hatóság. De 250-től a birodalom hatalma elkezdett az Egyház ellen fordulni. Először megölték Fábián pápát, azután két évenként a pápákat, Fábián után elsőként Kornélt. 258-ban adta ki a császár a rendeletet, hogy nemcsak a pápát, hanem a klérust – püspököket, papokat, diakonusokat – is ki kell irtani. Ennek az áldozata lett Ciprián püspök.

Közben az Egyházban fölvetődött két kérdés. Az első: Megmarad-e az Egyház ilyen körülmények között? Mert ha így folytatódik, egyszer csak az a rendelet fog elhangzani, hogy akiről a kereszténység gyanúja fölmerül, ki kell irtani! Írma ne maradjon a kereszténységnek. Az első kérdés ez volt, hogy megmarad-e a kereszténység?

A második kérdés: mi legyen azokkal, akik nem mertek meghalni Krisztusért? Mi legyen a hittagadókkal, akik – a kínzásoktól félve vagy azok alatt megtörve – letagadták vagy megtagadták keresztény voltukat? Súlyos volt a kérdés, mert fölvetődött az a válasz is, hogy aki nem vállalja a vértanúságot, az nem méltó arra, hogy keresztény legyen. Azaz Krisztus Egyháza a vértanúké, az összes többi tűnjön el, és inkább meg se keresztelkedjék, mint hogy kitegye magát a hittagadásnak.

Veszedelemes volt a pillanat. Mert utólag nézve, ha ezt az álláspontot teszi magáévá a pápa és a klérus, az Egyház kihal. De jött Kornél pápa, és nyilván sok-sok imádság, sok-sok szenvedés után arra az álláspontra jutott, hogy Krisztus Egyháza nem csak a vértanúké, hanem az emberé. A bűnbánóké is. Azoké is, akik gyöngeségből hittagadók lettek, de megbánták. Kornél pápa ismerte az evangéliumból Pétert, aki megtagadta az Urat, és mennyire megsiratta a tagadását! Ezért úgy rendelkezett, hogy aki félelemből megtagadta a

²⁸¹ †Centumcellae, Róma közelében 253.

²⁸² *Karthágó, Észak-Afrika, 200/210. – †Karthágó, 258. szeptember 14.

hitét, de bánja, jöjjön vissza, megfelelő elégtétel után visszafogadjuk. És az Egyház megmaradt.

Megmaradt, mert a vértanúk nem a saját emberi erejükből halnak meg, hanem megkapják az erőt onnan felülről, és a vértanúk vére magvetés. A halálnak meg az életnek csodálatos találkozása ez, amit nem lehet a természet rendjéből megérteni.

De nem véletlen, hogy az Úr Krisztus maga a Miatyánkban megtanított minket a kérésre: „Mi Atyánk, aki a mennyekben vagy ..., ne vígy minket a kísértésbe!” Azaz: Istenünk, óvj meg minket az olyan szorongató helyzetektől, amikben mi a saját erőnkben nem tudunk helytállni. Főleg akkor, amikor a lét és nem-lét kérdése így vetődik föl: „Keresztény vagy? Akkor megöllek!”

Ez a két vértanú imádkozzon értünk, mai keresztényekért, mai katolikusokért, hogy tudjunk hinni és tudjuk őrizni a hitet, s érezzük meg a felelősséget, hogy nemcsak a vértanúk vére magvetés, hanem a keresztények élete is! Amen.

Szeptember 17. – Bellarmin Szent Róbert püspök, egyháztanító

Szentlecke *1Kor 4,1–5.*
Evangélium *Jn 10,10–18.*

Testvéreim! Bellarmin Szent Róbert a hitvédők fejedelme. Az egyháztanítók között ő az, aki a 16. században vette a fáradságot és végiggondolta mindazt, amit a kor tévedői fennen hirdettek, és elmondta, hogy az Egyház ezekről a kérdésekről igazában mit is tanít.

1542 és 1621 között élt. Ezek az évtizedek a reformációnak a nagy évtizedei, meg a Trienti Zsinaté. Kiderült, hogy keresztények – akiket mind a Szentháromság nevében kereszteltek meg – tudnak fegyvert rántani egymás ellen! És tudnak nagyon gorombán vádaskodni. Tudnak olyanokat mondani egymásnak, hogy te gazember vagy! – és viszont: te meg eretnek! Az eretnekek – a protestánsok – egymás után adtak ki könyveket arról, hogy ami a Jelenések könyvében meg van írva mint iszonyat, borzalom és botrány, azt a katolikus egyház műveli, sőt az maga a katolikus egyház. A pápa az Antikrisztus.

De kiderült, hogy amíg kölcsönösen vádolják egymást az emberek, addig csak a hangzavar nő meg életek vesznek el, és akik nem keresztények, azok először megdöbbenve, aztán gúnyolódva mutogatni kezdenek rájuk: Ennyit ér a megváltás?! Mi, a magunk pogányságában nem csináljuk azt, amit ti, keresztények műveltek.

S akkor küldi az Úr, s fölneveli magának jezsuita szerzetesként a ma ünnepelt szentet, Bellarmin Róbertet, aki nem vádaskodott, hanem elkezdte olvasni az eretnekek műveit. És lépésről-lépésre rájött, hogy hol ficamodik ki a kereszténység, hol üt be valami olyan vakság, mely a szentírási szövegből a maga tévedését vezeti le. Meg tudta mutatni: itt van a logikádban a baj! Vagy: itt van a beszédedben valami... – nem veszed észre a belső ellentmondást?! – Elkezdte tanítani a római kollégiumban az ott tanuló nemzetközi diáksereget arra, hogy, fiaim, ha hazamentek, ne vádaskodjatok, ne átkozzatok azt a másikat, hanem kezdjétek el elmondani nekik: „Ide figyelj! Gondold velem végig. Amit te tanítasz, ha azt a végső következményekig végiggondolod, abból ez jön ki.” Vagy: „Figyelj ide! A kiindulási pont, ahonnan elindulsz, nem jó. Ha pedig nem jól indultál el, utána teljesen logikusan következtethetsz, a végeredménye nem lesz jó! Fiaim! Gondolkozzatok! És tanítsátok meg gondolkodni azokat, akik ellenfélként vagy eretnekként állnak veletek szemben.”

Akkor ez hallatlan újdonság volt! És termékeny. De azért Róbert tudta és tanította: Vigyázat! Itt nem én vagyok az okos, és amikor a tanító Egyház tévtanítókkal találja magát

szemben, akkor nem az a kérdés, hogy melyikünk a nagyobb, hanem az a kérdés, hogy az igazsággal mi van?! Az igazsággal, aki az Úr Krisztus maga!

Ez manapság is hallatlanul fontos. Mert egyelőre a sok-sok szekta, a sok ilyen-olyan-amolyan vallási csoport, mind abból indul el: én megtaláltam az igazságot, és az összes többi téved, csaló, ilyen-olyan-amolyan; és első közöttük a római katolikus egyház. – Amennyiben erre hasonló stílusban válaszol az Egyház, ebből polgárháború van. De nem könnyű, igen nagy türelmet igényel, hogy annak a másíknak a téves gondolatmeneteit az Egyház végig gondolja. És elkezdje szeretettel megmutatni először a saját növendékeinek: figyelj! ha vele találkozol, arra kell figyelned, hogy ... és rámutat a tévedésre. Vagy ha az a másik – az a tévtanító – egyáltalán hajlandó szóbaállni az Egyházzal, hallatlan nagy türelemmel kell segíteni, hogy belássa a tévedését. Oda pedig végképp a Szentlélek kegyelme kell, hogy az Egyház szelíd tudjon maradni, alázatos tudjon lenni, és az a másik meg tudja érezni: itt most nem a fölényt akarják demonstrálni, hanem az igazságot próbálják menteni; számomra is, aki egyelőre tévedésben vagyok.

Nem könnyű dolog ez; a II. Vatikáni Zsinat óta az Egyház ezt hangsúlyozottabban mondja. És elsősorban a püspököknek a dolga, akik a legfőbb tanítók az Egyházban.

Ma is tart még az őszi Püspökkari Konferencia. Kérjük meg Bellarmin Szent Róbertet, imádkozzon a világegyház összes püspökéért, s különösen a magyarokért, hogy az igazságnak tudjanak – ha kell – a védői lenni. Szelíden, alázattal, mint Szent Róbert tette. Amen.

Szeptember 19. – Szent Januáriusz püspök, vértanú

Szentlecke *2Kor 4,7–15*.

Evangélium *Jn 12,24–26*.

Testvéreim! Szent Januáriusz a nápolyiak szentje.²⁸³ Akire ők nagyon régóta, az 5. század óta úgy tekintenek: ő a mi patrónusunk, aki velünk kommunikál. Minden évben kétszer jelet ad nekünk, figyelmeztet, vagy öröndetes jelet ad, hogy veletek vagyok, ne féljete!

Ez a jel a vércsoda, amiről mi szinte soha nem hallunk. Azért nem, mert a hitetlen ember, amikor hall az Isten dolgairól, nevetni kezd, gúnyolódni kezd, vagy tagadja a csodát, mondván, hogy ilyen nincs. S ha odateszik az orra elé – nézd, lehet hogy szerinted ilyen nincs, de figyelj csak, nézd meg, itt van, történik; és tényleg történik – akkor a hitetlen lélek elmegy és hallgat, mondván, amiről nem beszélek, az nem létezik.

Ez történt és történik Januáriusszal, aki az utolsó keresztényüldözésben lett vértanú. Abban az időben, amikor még nem lehetett sejteni, hogy 15 év múlva mi történik, de már élt, már fiatal ember a Konstantin. Diocletianus, a császár még úgy érezte, hogy neki igazában egy ellensége van, a keresztények, akiket ki kell irtani. És ha 50 évvel korábban úgy gondolták, hogy ki kell irtani a pásztorokat, Diocletianus most úgy gondolta, hogy ha a pásztorok kiirtása nem vezetett eredményre, akkor irtsuk ki a nyáját.

Az Egyház ezt is túlélte. Januáriusz, aki püspök volt, amikor hírért vette, hogy diákonusait meg híveit egy csoportban fogták el, börtönben tartják, és ki fogják őket végezni, úgy érezte, mindegy, hogy ebből mi lesz, nekem ott kell lennem a bárányaim mellett. Ment, és ott a börtönben bátorította őket. Mellettük volt. Aminek az lett a vége, hogy őt is megfogták, vadállatok elé vetették őket, de a hóhérok és a nézők legnagyobb ámulatára – amint ez nemegyszer megtörtént – amikor rájuk eresztették a vadállatok, azok nem bántották őket. Az oroszlanok meg a párducok mint a macskák odabújtak a lábukhoz, és nem bántották őket.

²⁸³ †Puteoli, Nápoly közelében, 300 körül

Ha ebbe egy kicsit belegondolunk, megdöbbenünk, hogy micsoda jeleket kapott az akkori világ is. És nem arra következtettek a jelekből, hogy ki lehet az az Úr, akinek a hívei, íme, a szemünk láttára érintetlenek maradnak, nem! A jelenlévő bíró kiadta a parancsot, hogy tereljék el a vadállatokat, a keresztényeket pedig dobjátok tűzbe. – És nem égtek meg! Erre az volt a következő parancs: fejezzétek le őket.

Januárusz vérének egy asszony fölfogta, mert a keresztények akkor már tudták, hogy akik a vérüket ontották Krisztusért, azokban olyan erő van és olyan közbenjáró hatalmuk lesz, amikor odaérnek az Úrhoz, hogy velük kapcsolatban kell maradni.

A nápolyiak maradtak is Januáriusszal. Ő pedig esztendőről esztendőre jelét adta és adja annak, hogy ezt a kapcsolatot én is örömmel veletek.

Abban az üvegedényben, amelyben összeszáradva őrzik a vérét, a mai napon – meg májusban – a vér friss embervérré változik. Annak jeleként, hogy jelen vagyok, veletek vagyok! Ne féljete!

Erre a 18–19. században az volt a hitetlen világnak a reakciója, hogy ez szemfényvesztés, ilyen nincs. A legkülönbözőbb magyarázatokkal próbálták csalássá minősíteni a véresodát. Utoljára azt mondták, hogy igen, amikor annyian összegyűlnek a templomban, a páratartalom odáig emelkedik, hogy folyékonnyá válik az üveg tartalma. Igen ám, csak amikor felfedezték a vér összetételét és mikroszkóp alá tették ezt a vért, ami a Januáriuszé, kiderült, hogy igazi, friss embervér. Nem bűvészmutatvány, hanem igaz.

Az Egyház keresi a kapcsolatot a szentekkel. És a szentek visszajeleznek: ne féljete! Merjünk a szentjeinkhez imádkozni! Amikor érezzük, hogy segítettek, merjük nekik megköszönni! És ma a nápolyi testvéreinkkel együtt hálát adunk az Úrnak Januáriuszért, és kérjük, hogy segítsen nekünk – a világ hitetlenségei közepette meg a világ gonosz elhallgatásai közepette – beszélni az Úr igazságairól, meghallani Krisztus igazságát és élni a szentek életét. Amen.

Szeptember 20. – Koreai vértanúk

Szentlecke *2Tim 2,8–13; 3,10–12.*

Evangélium *Jn 15,18–21.*

Testvéreim! Ha megnézzük a térképet, az eurázsiai kontinens keleti vége Korea. Utána már csak a tenger meg Japán következik. A kereszténység a 18. század végén kezdte megérinteni Korea népét. Azt a keleti kultúrát, amelyik a saját hagyományai, sőt a saját írott hagyományai szerint több mint háromezer éves. Egy ősi kultúra, de Kelet, ahol a népek, országok úgy gondolkodtak, hogy nekünk nagyon gondosan őrizni kell magunkat, mert jaj nekünk, ha idegenekkel kapcsolatba kerülünk.

Ugye Kína megépítette a maga több ezer kilométeres nagy falát, nehogy idegenek be tudjanak jönni vagy tőlük valaki ki tudjon menni. Ugyanezt Korea aránylag egyszerűen meg tudta oldani, mert csak egy pár száz kilométeres szakaszt kellett biztosítani, egyébként tenger veszi körül az országot, és szellemileg szinte légmentesen el lehetett zárni a félszigetet a kontinenstől.

1791-et írtunk mi, európaiak, amikor egy koreai férfi Kínában járva fölfigyelt a kereszténységre, és megkeresztelkedett. A koreai misszió egyedülálló sajátossága, hogy nem idegenből jött papok kezdték hirdetni az evangéliumot, hanem bennszülött, odavaló, egyszerű laikus hívő.

Amikor megismerjük e koreai vértanúk történetét, jobban el tudjuk képzelni, hogyan is terjedt a kereszténység a kezdetek kezdetén a Római Birodalomban. – Ugyanis akkor is, most is családok tértek meg. Az az egy férfi, aki Pekingben megkeresztelkedett és hazament, először a családjában kezdett misszionálni. Pontosabban először a család vette észre, hogy

másként viselkedik, mint eddig. A családfő, a legidősebb férfi számon kérte: hogyan lehetséges, hogy te nem végzed a mi háromezer éve szokásos szertartásainkat; mit csinálsz te térden állva? Nálunk ez nem szokás! Akkor ez a fiatalember – nyilván annak, akiben a legjobban megbízott a családon belül – elkezdte mondani, hogy amikor térdelek, imádkozom. Mégpedig az élő Istenhez imádkozom. A föltámadott Krisztushoz imádkozom. – Így kezdte hirdetni az evangéliumot.

1791 után majdnem 30 év telt el, míg az első európai misszionáriusnak sikerül „beszöknie” Koreába. A határ még változatlanul zárva volt, meg is ölték. Száz évvel később, 1836-ban szentelődött föl az első koreai pap, akit név szerint ismerünk, és róla nevezzük el az egész csoportot: Kim Szent András és társai.

Kereszténnyé lenni Koreában 1886-ig életveszélyes volt, annyira, amennyire csak a legvadabb római birodalmi üldözések idején. Akiről megtudták, hogy keresztény, abban a pillanatban államellenes összeesküvőnek, a társadalom fölforgatójának, idegenek csatlósának bélyegezték – amiket mi is hallottunk, nem is egyszer –, és üldözték.

1984-ben, tehát 16 évvel ezelőtt, amikor II. János Pál pápa meglátogatta Dél-Koreát – Észak-Koreába be nem tehetette a lábát! –, a fővárosban, Szöulban 103 név szerint és pontos adatokkal ismert vértanút avatott szentté. De hozzátette: „Testvéreim, ti itt Koreában és ti mind szerte a világon, ehhez a 103-hoz még gondoljátok hozzá azt a többi körülbelül ötezer vértanút, akiről a koreai hagyomány tud, meg azokat, akiket egyelőre csak az élő Krisztus ismer. Akik abban a 100 esztendőben életüket adták a hitükért.”

Távol-Keleten ma sem veszélytelen kereszténynek lenni. Koreában talán már nem, de Kínában veszélyes dolog. És mi igazában nem is tudjuk, hogy mi minden történik ott, messze, Keleten. De az Úr nevének a dicsérete már hangzik.

Azt jó tudnunk, hogy a kereszténység terjedése ma is nagyon komolyan a családhoz kötődik. Nálunk úgy, hogy a család megőrzi a katolikus hitet, másutt úgy, hogy egy családtagtól elfogadja az egész család Krisztust.

Kérjük meg ezeket a koreai szent vértanúkat, hogy értünk is imádkozzanak! Mert azt, hogy Távol-Keletért imádkozzanak, hogy Koreát vegyék a gondjaikba, nem kell tőlük kérni. Ez nekik természetesen adódik a szeretetben, a mennyországban. De adjunk értük hálát! És néha az imádságainkban szólaljon meg a kérés: Szentlélek Uristen! Napkelettől napnyugatig nyisd meg az emberek szívét, hogy befogadják az evangéliumot! Amen.

Szeptember 21. – Szent Máté apostol, evangélista

Szentlecke *Ef 4,1–7.11–16.*

Evangélium *Mt 9,1–13.*

Testvéreim! Megint Kafarnaumban vagyunk. Az Úr már elmondta a hegyi beszédet, és Kafarnaum már tele van a hírekkel..., annak a csodálatos éjszakának az emlékével is, amelyik talán minden kafarnaumi családot megajándékozott egy-egy meggyógyított beteggel. De Máté még ott ül a vámasztalnál. Hivatalnok. Mégpedig kishivatalnok, aki konkrétan vesződik az ügyfelekkel, akik a Jordán túlsó oldaláról, egy másik országból jönnek, és ha át akarnak haladni Kafarnaumon, vámot kell fizetniük.

Mennyit kellett vajon veszekednie a pénzváltások miatt?! Mert ki ilyen, ki olyan pénzt hozott, kinek volt pénze, kinek nem volt pénze, ki próbálta őt megvesztegetni... közben ő maga tudta: a létem, a családom élete függ attól, hogy a napot nyereséggel vagy veszteséggel zárom. Mert neki időnként el kellett számolnia a fővámossal, egy olyan Zakeus-típusú fővámossal. – És ez csak a kisebbik baja. A nagyobbik baja, hogy szombatontként nem mehet a zsinagógába, mert vámos. Onnan ki van taszítva. Sőt! Neki át-átfut a szívéen a félelem: mi

lesz velem, ha meghalok?! Vajon a Magasságbeli, az Úr nem taszít-e el magától, mint ahogy a népem kitaszított magából?

Ott ült a vámnál, és egyszer csak hallja Jézustól a szót: Kövess engem!

Ez életének óriási pillanata volt, mert ő tudja, mennyire nem természetes, hogy vele szóba állt az a Jézus, aki arról beszélt, hogy boldogok a szelídek, az irgalmasok, a tisztaszívűek... – Otthagytá a vámasztalt, követte Jézust, és amikor félve azt mondja Jézusnak: Eljönnél hozzám este vacsorára? – Persze – hallja a választ.

És azon az estén csodálatos vacsora zajlott le Máté házában, ami már előrevetítette az Utolsó vacsorát. Máté, a vendéglátó már eldöntötte a szívében: én reggel elmegyek itthonról. Neki ez az utolsó vacsorája a régi életében, és boldog. Mert látja, hogy Jézus nem kéri tőle a könyvelést. Nem követeli tőle az elmúlt évek számadásait... semmit. Máté tapasztalja, milyen az isteni irgalom. Mi történik, ha valaki meghallja a hívó isteni szót és befogadja.

Máté újjászületett. Ez a boldog öröm, hogy irgalomra leltem, egész evangéliumában ott él. Úgy, ahogy a próféták ezt jövendölték. Mert Máté az az evangélista, aki újra meg újra hozzáfűzi a történetekhez: „mindez pedig azért történt, hogy beteljesedjék, amit az Úr megmondott a próféták szavával... Izrael! Halld meg, hogy ez a kafarnaumi illetékességű Jézus a Krisztus...! Halljátok meg!”

Pünkösöd után Máté Kelet felé ment, nem Indiába, hanem minden jel szerint a Babilóniában élő zsidókhoz. Az evangéliumát is a zsidóknak írta. – És megölték. És ő boldogan halt meg azért a Krisztusért, akiről hirdethette: „Emberek! Helyettünk a Krisztus meghalt, megváltott minket! És az irgalom nemcsak nekem szól, hanem mindenkinek. Legyetek bátrak az irgalom befogadásában, és legyetek boldogok, mert akinek az Úr megbocsátotta a bűneit, az bocsánatot nyert. Az fölállhat bűnei vámasztalától és otthagyhát mindent, ami addig rossz volt az életében.”

Adjunk hálát az Úrnak Szent Mátéval együtt az irgalomért. És kérjük meg Mátét, imádkozzon a zsidókért velünk együtt. Hogy meghallják, hogy a megfeszített Jézus a Krisztus, a Messiás, akinek irgalma nekik is szól. Amen.

Szeptember 24. – Szent Gellért és társai püspökök, vértanúk

Szentlecke *2Tim 4,1–8.*

Evangélium *Jn10,11–18.*

Testvéreim! A szentek a mennyországban látják, hogy az alapvető problémák itt a Földön egy fikarcnyit sem változnak. Ez a magyar szentekről is elmondható, azokról, akik itt, ezen a földön lettek szentek. Ők látják, hogy a Kárpát-medencében a bajok ugyanazok maradnak.

Ennek nagy példája Szent Gellért, aki nem magyarnak született, de itt, nálunk teljesedett be az élete.²⁸⁴ Innen, az Egyetemi templomtól 10–15 perc alatt oda lehetne érni a helyhez, föl a Gellért-hegyre a Szent Gellért-szoborhoz, ahol ő vértanú lett, nem egyedül, hanem 7–8 másik püspököt – majdnem az egész akkori püspöki kart – vele együtt ölték meg.

Az 1046-os évet írták. 8 év telt el Szent István halála óta, és úgy tűnt, túl erős még a pogányság emléke, illetve nagyon sokan, akik talán már kereszténynek születtek, valahonnan kapták az ötletet, hogy minden bajnak oka a kereszténység. Ez a 8 év úgy telt el, hogy igazában nem tudták betölteni a királyi széket: aki bírta, marta, illetve ha valaki éppen ott ült a trónon, akkor mindenki nekiesett: mit keresel te ott, tulajdonképpen?!

És akkor, a püspökök úgy érezték, be kell avatkozniuk. Hányszor, de hányszor adódott ilyen eset a történelemben, amikor az Egyház és a püspökök szót emeltek a közhatalom viselőihez: Vigyázzatok! – Meg is kapta érte az Egyház a vádat, hogy micsoda hataloméhség!

²⁸⁴ *Velence (Itália), 980 körül – †Buda, 1046. szeptember 24.

– Dehogy hataloméhség ez! Csak amikor azt látja az Egyház, hogy emberek képtelenek megoldani a problémákat, akkor megy és kezdi hirdetni: „Legyetek igazságosak, igazat mondjatok, ne lopjatok, ne öljetek, ne paráználkodjatok! Istenfélelemmel és krisztusi szeretettel gyakoroljátok a közhatalmat!”

Gellérték ezt próbálták megtenni. Azzal a szándékkal indultak el, hogy tárgyalásokat kezdenek Vazul unokáival a trónöröklésről, de nem találkozhattak. A püspököket a Gellért-hegyen ma hajnalban megölték, András, Béla és Levente pedig a nap folyamán érkezett ide, a pesti révhez. Ha találkoznak, valószínűleg elindul a vég nélküli tárgyalás, hogy vajon pogány módon vagy Európához tartozva, katolikus keresztényként kell-e folytatni az ország életét. Nem találkoztak, de András, Béla és Levente – látván a vértanúk holttestét – rájöttek, hogy a pogánysággal be kell fejezni minden kapcsolatot. Mert ha ezekkel a püspökökkel, akik nem hatalmat akartak, hanem jót akartak, így bántak a pogányok, akkor nem tárgyalópartnerek.

A mennyországban Gellért is, meg a társai is pontosan látják, hogy a magyarság megint hasonló helyzetbe került. Ezért lehet őket segítségül hívni, megkérni, hogy imádkozzanak azokért, akik ma a közhatalom birtokában vannak! Akinek hatalom kerül a kezébe, nagy kísértést érezhet arra, hogy – túltéve magát minden erkölcsi törvényen – bebiztosítsa a tulajdon jövőjét. Imádkozzunk értük, hogy el ne felejtsek: közhatalmat birtokolnak, amiért elszámolási kötelezettségük van az Úr Krisztus színe előtt, és mindenkiért felelősek! A legkisebb magzatért is, a hontalanokért is, a hajléktalanokért is, az öregekért is.

Megköszönjük az Úrnak Szent Gellértet, és fohászkodjunk: Szent Gellért és ti, akik vele együtt lettetek vértanúk, könyörögjetek értünk! Amen.

Szeptember 26. – Szent Kozma és Damján orvosok, vértanúk

Szentlecke *Fil 2,1–11*.
Evangélium *Mt 10,5–10.16–20*.

Testvéreim! Szent Kozma és Damján ikertestvérek voltak és orvosok. A 3. század közepe után éltek a Római Birodalom keleti felében, a mai Kis-Ázsiában. A sírjuk Rómában van.²⁸⁵

A környezetük arra figyelte föl, hogy ez a két orvos nem kér pénzt a betegektől, de gyógyítanak. És ez akkor nagyon feltűnő volt. Mert – mint a mai világ is mutatja – úgy tűnik, a gyógyítás tudománya jó üzlet. Még akkor is, ha ezt valaki becsülettel csinálja.

Ők ketten gyógyítottak. És amikor megkérdezték tőlük: „Ti miért nem fogadtok el pénzt? Ennyire maflák vagytok? Hát ennyire nincs érzéketek a realitások iránt?” – Ha egyáltalán erre válaszoltak, azt válaszolták: „Mi nem üzletből csináljuk, amit csinálunk. Hanem mi megtanultuk azt, hogy a Szentlélek a maga szeretete meg a bölcsessége szerint adja az ajándékait, és nekünk a gyógyítás ajándékát adta. Nem föltétlenül csodatételt. De megadta azt a képességet és érzéket, hogy belenézünk a betegnek a szemébe, és meglátjuk, mi a baja, vagy az első próbálkozásra jó a diagnózisunk, és jó gyógyszert tudunk adni.” – Külön hírek lettek arról, hogy rendkívül jó sebészek. Nem gyötrik halálra a beteget, hanem pillanatok alatt megcsinálják a műtéteket, és gyógyulnak a betegek.

Nem kell nagy fantázia ahhoz, hogy tudjuk, ilyenkor a város többi orvosa először is elkezd irigykedni, hogy ezeknek sikerül, nekem meg nem. Mert az emberek körében a hírek mennek: ahhoz el ne menj, mert harmadnapra meghalsz..., ezekhez meg ha elmész, ötödnapra valószínűleg meg is gyógyulsz. – Hát ennek azért akkor is híre ment... Meg főleg annak ment híre, hogy ez a két orvos nem fosztja ki a betegeket.

²⁸⁵ Kis-Ázsiában, Cirus városában haltak meg, 303-ban.

És nyilván az első üldözésben, ami lecsapott a keresztényekre, a kollégáik adták föl ezt a két orvost. Hogy ezeket el kell tüntetni... rontják az üzletet.

Ők meg nem üzleteltek, hanem az irgalmasság cselekedeteit gyakorolva tették, amit tudtak tenni. És lettek az orvosok, elsősorban a sebészek, de a patikusok és egyáltalán minden egészségügyben dolgozó védőszentjévé. Meg természetesen a betegeké is.

És az Egyházban igen nagy ereje van az ilyenfajta tanúságtételnek, amikor valaki valamilyen mesterségen belül érti a dolgát, jól tudja csinálni a szakmát, és nem fosztja ki a felebarátait érte, hanem ... szolgál.

Ez a két szent nőtlen volt. Nem voltak papok, nem voltak diákonussá szentelve, de nőtlenek voltak. Az Egyház ilyen szenteken tanulta meg, hogy a cölibátus meg a szerzetesnők szüzi állapota nemcsak a konkrét üldözés esetén jelent függetlenséget, ad lehetőséget könnyebben a vértanúságra, hanem a szolgálatban is. Érdektelenebb lehet valaki, ha nem kell közvetlen családtagokról gondoskodnia. Ebből meg a Szentlélek ajándékából adódik a betegápoló szerzetesnőknek meg a betegápoló szerzetes rendeknek az a többlete, amit pénzzel egyszerűen nem lehet produkálni. Most már nálunk is, hála Istennek, újra vannak ilyen betegápoló szerzetek. A kamilliánusok, az irgalmasok meg a női rendek között nem egy.

Kérjük meg ezt a két szent orvost, hogy akik az egészségügyben dolgoznak, tudják szeretni a Szentlelket, aki adja a gyógyítás tudományát, tudják szeretni a beteget, akinek gyógyulásra van szüksége, és merjenek tanúskodni, hogy a beteg gyógyítása nem a legjobb üzlet, hanem az irgalmasság cselekedete. Amen.

Szeptember 27. – Páli Szent Vince áldozópap, a lazaristák és a vincés nővérek rendalapítója

Szentlecke *IKor 1,22–31.*

Evangélium *Lk 4,38–44.*

Testvéreim! Páli Szent Vincében²⁸⁶ az Úr adott egy szentet, aki a 17. század első felében, akkor Európa legnagyobb városában, Párizsban odatette, odaélte nemcsak az Egyház, hanem mindenki elé az irgalmas, krisztusi szeretetet.

1581 és 1660 között, 80 évig élt itt a földön. Alig múlt 20 éves, amikor pap lett. Nagyon szegény családból származott, s amikor Párizs külvárosában kapott egy lelkipásztori helyet, természetes lett volna, hogy megpróbál gyökeret verni, azután némi kis jövedelemre szert tenni és segíteni az otthon maradottakat, a családot. – És nem ez történt.

Vincében kicsi korától kezdve, még otthon, a nyomorúságban is, volt érzék a másik ínségének a meglátására. Élt benne valami istenadta segíteni akarás. Papként először az tűnt föl neki, hogy ott a város peremén mennyire magukra hagyatottan élnek az emberek. Se tanítójuk, se orvosuk, tulajdonképpen papjuk sincs, úgy élnek, mint a pogányok... majdnem mint az állatok.

Egyik este, későn ment hazafelé, és rettenetes perlekedést, kiabálást hallott. Közelebb érve kezdte megérteni a sötétben két, kegyetlen gorombasággal vitatkozó nő szavait. Az egyik valami gyereket követelt vissza, a másik pedig rikácsolva ordított, hogy nem adja. Hozzájuk érve látta, hogy az egyik lenn áll az utcán, a másik az emeleti ablakból kiabál. Az utcán lévő asszonyt Vince megpróbálta lecsillapítani, és megkérdezte, mi a baj? Az elmondta neki: „Én, nyomorult, megszülettem egy gyereket és nem tudtam róla gondoskodni, ezért kivettem az utcára. Az a gyerek most már három éves, és megtudtam, hogy ennél az asszonynál van, ott fenn az emeleten. És ez az asszony egy „angyalcsináló”, aki elemészt a

²⁸⁶ *Ranquine, Franciaország, 1581. április 24. – †Párizs, 1660. szeptember 27.

kicsinyeket, akik hozzá kerültek, de amelyik erősebb, azt fölneveli, és ha lány, akkor prostituált lesz, ha fiú, akkor rabszolga lesz belőle, mert eladja.”

Vincét ez anyira megdöbbenette, hogy ettől kezdve minden erejével a nyomorultak felé fordult és segítette őket.

Vince nem akárki volt, mert mint papra fölfigyelt rá a királyi udvar. Nagyon előkelő emberek keresték mint gyóntatót, vagy hallgatták mint igehirdetőt. És neki megadatott az a kegyelem, hogy a gazdagok szemét is rá tudta nyitni a nyomorultakra. Segítőkész lelkeket meg tudott szervezni, olyannyira, hogy szerzetesrend lett a szegényeket segítő és segíteni akaró lányokból, özvegyekből.

Mint Szent Mártonban²⁸⁷ és Árpádházi Szent Erzsébetben,²⁸⁸ Vincében is az önmagával nem törődő, a szegényt nem egyszerűen szociális meg gondolá sból segítő – hanem a szenvedőben Jézus Krisztust látó – szentet ünnepeljük. Akiről tudunk egy olyan esetet is, ami Kolbe Szent Maximiliánhoz²⁸⁹ teszi hasonló vá.

Történt, hogy az udvarnál lévő összeköttetései révén Vince lett a királyi gályáknak a főlelkésze. Ezeken a gályákon sínylődtek a gályarabok. Észrevett a rabok közül valakit, aki kirítt a többiek közül. Vince látta, hogy ez nem gyilkos, nem rabló, gonosztevő, és megkérdezte, hogy került ide? Kiderült, hogy valamelyik haragosa bevádolta, megrágalmazta, elítélték, és itt van teljesen ártatlanul. – Akkor Vince odament a hajóskapitányhoz, és azt mondta neki: cserélj ki engem övele. – A kapitány nem vitatkozott, neki nem az elítélt személye volt a fontos, hanem csak a gályarabok száma: a rabot elengedte, Vincét pedig odaláncolták a gályapadhoz. – Hetekbe telt, amíg Párizsban nem találván őt, egyszer csak valaki jelezte, hogy a Vince egy gályán van. Nem tréfából... ezt ő halálosan komolyan gondolta.

Ránk hagyta, mindegyikünkre, nemcsak a saját vincés nővéreire – akik Budapesten fön n, a Ménesi úton élnek itt nálunk –, meg nemcsak a lazaristákra, papokra, mindegyikünkre ráhagyta a példát és sürgető kérést: a felebarátodban vedd észre a szenvedő Krisztust; vagy ha a felebarátod nem szenved, vedd észre, hogy benne Krisztust szeretheted, Neki szolgálhatsz. Mert nem igaz vallásosság az, ha valaki fennen hirdeti magáról, hogy én keresztény vagyok, ilyen-olyan-amolyan tökéletes vagyok – de a felebarátomat utálom, a férjemet is, pedig szentségi házasságban élek vele... – vagy ne adj Isten, már el is váltam tőle, mert utáltam.

Szeretni a másik embert, azt a konkrét, melletted lévő másik embert, minden nyomorúságával együtt – legyen az testi betegség, akármilyen hiba, bármi az é g adta világon – úgy szeretni, ahogyan van, ez a keresztény, ez a krisztusi szeretet. Ami persze nem könnyű.

Ezért ezen a napon az Egyház fohá szkodik, és mi is fohá szkodjunk Szent Vincéhez, hogy segítsen nekünk bá tornak lenni, észrevenni a másikat, minden nyomorúságával együtt, azután segíteni. S megköszönni az Úr Krisztusnak azt, hogy mellénk is mindig adja azt a felebarátot, aki – ha szükségünk van rá – segít nekünk. Amen.

Szeptember 28. – Szent Vencel király, vértanú

Szentlecke *2Tim 2,8–13; 3,10–12.*

Evangelium *Mt 10,34–39.*

Testvéreim! Szent Vencel cseh király még nem volt harminc éves, amikor 935-ben meghalt. Ekkor mi, magyarok már itt voltunk a Kárpát-medencében, már megtörtént a honfoglalás, de még a kalandozás évtizedeit éltük. A magyarság még nem volt keresztény. A

²⁸⁷ lásd november 11-én

²⁸⁸ lásd november 19-én

²⁸⁹ lásd augusztus 14-én

csehek akkor már 60 éve találkoztak a kereszténységgel, legalábbis az uralkodót, Borzsivojt és a feleségét, Ludmillát 873-ban Szent Metód²⁹⁰ megkeresztelte. Ludmilla szent asszony volt, akinek egymás után két fia, Szpityihnev, majd Vratiszláv vette át az uralkodást. Vratiszláv felesége a lélekben még pogány Drahomira lett, és két fiuk született: Vencel és Boleszláv.

Ludmilla, a nagymama kezdte nevelni Vencelt, s miközben tanítgatta imádkozni, örömmel látta, hogy ez a kisfiú olyan, mint egy nyitott könyv: őszinte, jószándékú, issza a szót és beleragad minden, ami jó. Ugyanakkor látta, hogy a menyé, Drahomira a kisebb fiút, Boleszlávot, aki a nagymamára alig hallgatott, vadítja: „Neked harcolnod kell, te vagy a kisebb, neked meg kell harcolnod a jogaidért, mert neked is vannak jogaid...” A nagymama megérezte, hogy a két fiú között baj lesz.

A baj először őt érte, mert a menyé föllázította ellene a pogány előkelőket, és megölték Ludmillát, a nagymamát. Amikor 925-ben meghalt az uralkodó, Vratiszláv, a pogány Drahomira úgy érezte: kiskorú még az elsőszülött, most enyém a hatalom! És megpróbálta gyorsan visszafordítani a pogányságba a cseheket. Lebontatta a templomokat, elűzte a papokat, szétkergette a szerzeteseket, amit lehetett, megtett az Egyház ellen.

Igen ám, csak egy-két év múlva Vencel nagykorú lett, és a nép akarata trónra ültette. Vencel pedig mélységesen hívő, jámbor katolikus keresztény lett, akiről följegyezték, hogy el nem mulasztotta a napi szentmisét. Egyszer megesett vele, hogy kora hajnalban – lehet, hogy Advent volt –, hóban, fagyban ment a misére, és a szolga, aki kísérte, elkezdett panaszkodni: „Jaj, uram, olyan hideg van, miért nem alszunk még, lefagy a lábam!” Azt mondta neki Vencel: „Lépj a nyomomba, és nem fog fájni a lábad!” És valóban, Vencel lábanyomában megolvadt a hó.

Mint uralkodó királyról följegyezték róla, hogy az Oltáriszentség iránti tiszteletből ő maga vetette, aratta a búzát, hogy abból legyen az ostya lisztje, egy szőlőhegyet pedig a saját kezével munkált meg, hogy abból legyen a bor, ami az oltáron Krisztus vére lesz. Ugyanakkor nagyon érzékelte az emberi nyomorúságot, s ahol csak kellett, segített.

Vencelt mi királynak mondjuk, bár igazában nem szuverén, teljesen önálló uralkodó volt, hanem a német császár egyik hercege, akit a többi herceggel együtt a császár rendszeresen birodalmi gyűlésbe hívott. Följegyezték, hogy a napi szentmisét akkor sem mulasztotta el, amikor birodalmi gyűlésen volt. Egyszer megtörtént, hogy a szentmise előtt kezdődött az ülés, Vencel pedig elment a misére. A császár haragra gerjedt: Mit képzelsz ez a herceg?! De amikor a szentmise után Vencel megérkezett, úgy látták, hogy két angyal kíséretében lép be az ülésterembe. A császár nem dorgálta meg, hanem meghajolt előtte. S amikor vége volt ennek a birodalmi gyűlésnek, azt mondta neki: „Vencel! Kérj tőlem bármit, megadom neked.” – Mire Vencel azt mondta: „Szent Vítus és Szent Zsigmond ereklyéit kérem.” – Megkapta, hazatért, és Prágában fölépíttette a ma is álló Szent Vítus székesegyházat.

Tíz év után az öccse, az egyre pogányabb Boleszláv úgy érezte, mindezt nem lehet tovább tűrni, főként azt nem, hogy nem az övé a hatalom. És a mai reggelen, amikor Vencel szentmisére ment, a templom kapujában megölte, mint Káin Ábelt. Amit az Úr mondott – miattam a családokon belül is megosztások fognak támadni –, az történik.²⁹¹ De ránk maradt a példa, hogy íme, uralkodói székben is lehet kereszténynek lenni, annak maradni.

Kérjük meg Szent Vencelt, aki ezt a térséget, ezt a közép-európai térséget nagyon jól ismeri, hogy azok, akik ma uralkodói székben ülnek – s mindegy, hogy minek nevezzük őket, de uralkodnak –, el ne felejtsék a felelősségüket! S külön foglaljuk imáinkba a tőlünk délre élő testvéreinket, akik háborús órákat élnek át, épp a hatalomért való esztelen harc miatt. Hogy az igazság mint ilyen, a Krisztus igazsága győzni tudjon. Amen.

²⁹⁰ lásd február 14-én

²⁹¹ vö. Mt 10,34–39

Szeptember 29. – Szent Mihály, Szent Gábor és Szent Rafael főangyalok

Szentlecke *Jel 12, 7–12.*
Evangélium *Lk 1, 26–38.*

Testvéreim! Szent Mihály ünnepe azért került erre a napra, mert az egyik nagyon fontos jelenése ezen a napon történt Dél-Itáliában. Egy iszonyatos járvány közepette, amikor úgy tűnt, hogy Itáliának az a fele kipusztul – nincs mentség, nincs hova menekülni, nincs gyógyszer... –, akkor Siponto város püspökének látomása volt, melyben sugallatot kapott, hogy menjenek ki egy meghatározott helyre, és ott Mihály főangyal segíteni fog. A püspök böjtöt hirdetett, zárandoklatot hirdetett és – Szent Mihály valóban megjelent. Adott egy jelet, hogy aki hittel fogadja, az megmenekül.

Így került az ünnep erre a napra. Szent Mihályt az Egyház tulajdon védőszentjének, védőangyalának tekinti. Mihály egy a főangyalok közül. Ha az angyalok rangsorát, a kilenc kart nézzük, akkor Szent Mihály, Szent Gábor és Szent Ráfael mint főangyal a második szinten állnak. 1970-ig külön ünnepük volt, azóta mindhármukat ma ünnepeljük.²⁹²

Nem mi találtuk ki őket. Nem a gyerekmesék alakjai ők, hanem teremtmények. Mégpedig hatalmas teremtmények. Nagyobbak mint mi. Értelmük és akaratuk van, személyiségek, ezért van nevük és nincsenek az anyaghoz kötve.

És ahogy az Angyali üdvözetben látni lehet, ezek az angyalok szolgálnak. A tanító Egyház mondja, hogy az angyalok éppen ezen a ponton válnak ketté. Mert Isten rengeteg angyalt teremtett a maga teremtő bőségéből és szeretetéből, és fölötté nekik a kérdést: „Hajlandók vagytok-e szolgálni a Krisztust, az én megtestesült Fiamat?” S aki erre Lucifer vezérletével lázadva válaszolta: „Azt nem! Hogy én, a tiszta szellem a testben lévő, sőt a testet, az anyagot szolgáljam?! Nem létezik! Nem szolgálom!”, elkárhozott és lett az üdvrend ellenzője. Atöbbi angyal viszont Szent Mihály vezérletével boldogan vállalta, s végezték és végzik ma is a szolgálatot.

Gábielben lehet látni, hogy ő nem csak egy postás, aki hoz egy lepecsételt levelet, fogalma sincs, mi van benne, leteszi Mária asztalára... borraivalót vár és eltűnik... – Nem! Ő átad egy üzenetet, mégpedig úgy, hogy pontosan érti, miről van szó. Fölhatalmazása volt Istentől, hogy a szűz kérdéseire válaszoljon, azok alapján, amiket látott az üdvösség tervéből. Mert a próbatét úgy történt, hogy ezeknek a szellemi lényeknek az Úr megmutatta a maga teremtő és üdvözítő tervét, és azt az angyalok egy szempillantás alatt átlátták a kezdetektől a végig. – Gábiel szavaiban ez cseng, hogy ő érti a dolgot, látja a dolgot, teljes egészében látja. S amikor azt mondja: „a te Fiad országának nem lesz vége”, ezt ő Isten terveiben látta, hogy a mennyek országának nincs vége. Ezt ő tudja.

Amikor Szent Mihály harcot kezdett Luciferrel, az ördöggel, a sáttánnal, Mihály tudja, hogy miért és kiért harcol.

Most mi olyan évtizedeket élünk, amikor az angyalok a tudatunkból mintha egy kicsit kiesnének, pedig angyalok vannak. Hamarosan, október 2-án, az Őrangyalok ünnepén majd azokról az angyalokról fogunk hallani, akik mellettünk vannak, személy szerint, mindegyikünk mellett. A mai ünnepen a nagyobb angyalokat ünnepeljük, akiket meg kell kérlelnünk, hogy ne haragudjanak azért, hogy annyira meg tudunk róluk feledkezni... Ők ne feledkezzenek meg sem az Egyházzal, sem a kisebb-nagyobb közösségekről. Sem rólunk, személy szerint.

Mert az Egyház tudja, hogy veszedelmes pillanatokban föl lehet sóhajtani Szent Mihályhoz: „Szent Mihály főangyal, védelmezz minket a küzdelemben! A Sátán gonosz

²⁹² Gábor főangyal napja március 24., Rafael főangyalé október 24. volt.

kísértései ellen légy oltalmunk. Parancsoljon neki az Isten, te pedig, mennyei seregek vezére, a Sátánt és a többi gonosz szellemet taszítsd vissza a kárhozat helyére. Jöjj és segíts! Főleg a halálunk óráján. Amikor az ördög tudja, hogy most az utolsó lehetősége van arra, hogy ezt a lelket megkaparintsa. – Szent Mihály főangyal akkor... főként akkor segíts! Harcolni a jó halálért. – Addig pedig segíts szolgálni! Azt a Krisztust, akit te meg az összes szent angyalok olyan boldogan tudtok szolgálni. Segíts nekünk! És Szent Mihály, Szent Gábor meg Szent Rafael, imádkozzatok azért, hogy a szolgálatunkat az Úr elfogadja! És megjutalmazza. Amen.

Szeptember 30. – Szent Jeromos áldozópap, egyházatya

Szentlecke *2Tim 3,12–17.*

Evangélium *Mt 5,14–19.*

Testvéreim! Szent Jeromos²⁹³ a négy nagy nyugati egyházatya közé tartozik, és születése szerint valószínűleg ő az első. 420-ban halt meg. Szülei keresztények voltak, de az akkori kor szokása szerint nem kicsi korában keresztelték meg, hanem 18–20 éves, amikor Rómában – a mai fogalmak szerint mint egyetemista – megkeresztelkedett.

Jeromosnak hallatlan jó érzéke volt a szóhoz. Kezdetben irodalmárnak és rétornak készült, de egyszer csak rájött, hogy mit ér az én szavam? Főleg az örök élet szempontjából mit ér az én egész tudományom, ha nem hallom meg, hogy mit mond az én Uram, Istenem?!

Azután egy ideig remete volt, majd pappá szentelték és Damazusz, a pápa²⁹⁴ észrevette, hogy ebben a fiatal papban nem közönséges lélek lakik, nem közönséges kegyelmeket fogad be és használ föl. – Maga mellé vette titkárnak. És látván a papok meg a zsolozsmázó szerzetesek helyzetét, látván, hogy hány fajta fordításban használják a Szentírást, megbízta Jeromost: nézd meg ezeket a fordításokat, azután próbálj meg készíteni egy kicsit jobbat.

Jeromosnak ez lett élete főműve. Előbb a zoltároskönyvet, azután az evangéliumokat, majd a teljes Szentírást lefordította. Amikor Damazusz pápa meghalt, akkor ő a negyvenes éveiben járt. Nagyon komoly esélye volt, hogy őt válasszák meg Damazusz utódául. Nem őt választották, az új pápának pedig nem volt érzéke az irodalmi dolgokhoz, nem érezte annyira fontosnak a fordítást, mint Damazusz, ezért Jeromos jobbnak látta elmenni Rómából.

Betlehembe ment, mert addigra kiérlelődött benne a fölismerés, hogy a Szentírás is a megtestesülés egy formája: amikor leírják az isteni szót, vagy az Írásból fölolvassák Isten igéjét, a láthatatlan és végtelen Isten szólal meg emberi nyelven. Ezért nem mindegy, hogy mi hangzik, amikor fölolvassák a Szentírást.

Betlehemben a Születés barlangja fölé épített bazilika oldalához építette a maga celláját. Ott élt, ott dolgozott 40 éven át.

És ráhagyta az Egyház tudósaira, a Szentírás magyarázóira, fordítóira a példát, hogy milyen komoly, milyen összeszedett lelket kíván az Isten igéje. Még attól is, aki csak olvassa. Hát még attól, aki fordítja!

A kortársak szerint Jeromos nem könnyű természetű ember volt. Sőt olykor kíméletlennek tűnt, mert nála az igen igen, a nem nem volt, ahogy a Szentírásból tanulta. Másoktól is ezt várta el. Mindenesetre szent lett, aki nagyon szerette az Úr Krisztust. Félig vak volt, amikor még mindig úgy érezte, hogy az Úr kedvéért nem teheti le a tollat, és diktálni kezdett. És az Egyház tanítója lett. Mind a mai napig.

Ajánljuk az ő oltalmába mindazokat, akik ma az Egyházban a Szentírás fordításával foglalkoznak, vagy a Szentírást tanítják, hogy úgy közeledjenek Hozzá, ahogy Isten szavához

²⁹³ *Stridon, Dalmácia, 347 körül – †Betlehem, 419/420. szeptember 30.

²⁹⁴ lásd december 11-én

közeledni kell, s amikor átadják, akkor a teljes Szentírást adják át. Ugyanakkor szentek tudjanak lenni, hogy megértsék azt, amivel foglalkoznak, az Írást. Amen.

Október

Október 1. – Lisieux-i Szent Teréz kármelita apáca

Szentlecke *Iz 66,10–14.*

Evangélium *Mt 18,1–4.*

Testvéreim! A legtöbben úgy vagyunk, hogy öregedő fejjel kezdjük meghallani az Úr Krisztus szavát: „Ha olyanok nem lesztek, mint a kisgyermek, nem mentek be a mennyek országába.” Ha valaki ezt végre meghallja, akkor elkezdődik a halálig tartó – olykor kilátástalannak látszó – küzdelem, hogy én, a korosodó ember, valahogyan olyan legyek, mint a gyermek, ártatlan és készséges. Ártatlan a rosszban és készséges a jóra: ebben a küzdelemben hányan és hányszor kedvüket veszítik. Az ördög ugyanis megkísért ugyanazzal a kérdéssel, amit Nikodémus tett föl az Úrnak. Nikodémusnak ugyanis az Úr azt mondta: „Bizony mondom neked, aki nem születik újjá, nem mehet be a mennyek országába.” És akkor Nikodémus megkérdezte: „Visszamehet-e valaki az anyja méhében, hogy újra szülessen?!”

A korosodó embert ugyanez úgy kísérti meg, hogy „csak nem leszel ismét gyermeteg, infantilis?!” – Ezért kapunk az Egyházban olyan szenteket, akik egészen kicsi korban meghallják: ha be akarok menni a mennyek országába, akkor olyannak kell lennem, mint a kisgyermek. A ma ünnepelt szent, a Gyermek Jézusról nevezett Teréz, a „Kis” Teréz ilyen.

Mindössze két vagy három éves, amikor ezt a szót már hallja, és hozzá a hívást: „Én téged egészen magaménak akarlak.” Ugyanezt hallotta Szent Ágnes, Sziénai Szent Katalin vagy a mi Margitunk! És egészen fiatalon fölfogták: engem az Úr hív és kiválasztott magának. És amire felnőtté váltak, készen voltak! A szívük gondolatai megérték, és ártatlanok maradtak.

Teréz 12 éves korában kezdett el harcolni azért, hogy az Úr menyasszonya lehessen, intézményes keretek között. Kármelita apáca akart lenni. – 3 évig tartott, amíg a családjával, a püspökével, a pápával próbálta megértetni, hogy szándéka nem kamaszos fellobbanás: „én szeretni akarom az Úr Krisztust teljesen”.

Amikor végre beléphetett a Kármelbe, a kolostorban is meg kellett vívnia a maga harcait, és mindössze 9 év múlva meg is halt.

Úgy tűnik azonban, ott benn, a kolostorban az öreg apácák is megéreztek valamit ennek a léleknek az őszinte Krisztus-szerelméből. Mert nem küldték el egy másik kolostorba, nem irigykedtek rá, hanem befogadták – fiatal kora ellenére társukká fogadták krisztuskövető útjukon.

Teréz pedig nagyon kemény kísértésekkel küzdött az Úrért. Az Úr megengedte, hogy épp a hitében ériék nagy kísértések. Innen, a világból nézve, az ember először föl se fogja, micsoda gyötrelmek lehet napról-napra, napirendszerűen teljesen odaadó életet élni az Úr Krisztus szeretetért, s közben küzdeni a szörnyű kérdéssel: „igaz ez az egész?!”

A kísértés ilyen szituációban úgy fogalmazódik meg, hogy „te csak ne álmodozz arról, hogy Krisztust szereted! Te nem vagy normális. Talán hisztérikus is vagy. De ha mégis normális vagy, miből gondolsz, hogy Isten, akinek te oda akarod adni az egész életedet, először is van, létezik?! – másodszor elfogad téged?!”

Szent Terézről följegyezték, hogy a halálos ágyán is ezzel a kísértéssel küzdött. A bennünket szerető és mindenható Isten kegyelmével meg tudja tenni ezt a csodát is, hogy miközben ilyen kísértések zsonganak valakinek a fülében meg a fejében, a szíve mélyén

tudja: az én Istenem VAN, és a szeretetemnek a legnagyobb fokát pontosan azzal tudom megmutatni, hogy ezt a harcot megküzdöm Vele és Érte!

Ezért lehet példaképe és oltalmazója mindegyikünknek ez a 24 évesen a mennyországba ment, Gyermek Jézusról nevezett Terézia.

Kérjük meg őt, engedje, hogy vele együtt imádkozzuk szentáldozás után a Magnificatot. És amikor olyan kísértések érnek minket, mint őt, segítsen! S példájának fénye világítson számunkra, ha esetleg minden elsötétedik körülöttünk. – Mert a mi Istenünk VAN!, bennünket szeret és aki az állapotának megfelelően próbál „kicsi” lenni és igazán odaadni önmagát, azt az Úr Krisztus szereti és elfogadja. Amen.

Október 2. – Szent Őrangyalok

Szentlecke *Kiv 23,20–23.*

Evangélium *Mt 18,1–10.*

Testvéreim! Ma az őrangyalok és velük együtt az összes szent angyalok ünnepnapja van. Az angyaloké, akik személyek. Értelmük és akaratuk van, de testük nincsen. És ez nem fogyatékságuk, ez nem hiba részükről, nem hiány, hanem tökéletesség.

Amikor ábrázolni kezdték az angyalokat, mindig szárnyat adtak nekik. Már az ókorban is, amikor még állat-alakban, griffként ábrázolták őket.

A keresztény ábrázolások az angyaloknak általában emberi alakot adnak, kisgyermeket vagy érett emberalakot, olykor csak egy fejet, de mindig szárnyuk van. És ezzel mi ki tudjuk fejezni azt, hogy az angyalok nincsenek lekötve az anyagba. Nincsenek helyhez kötve. Valahogy úgy vannak, úgy viszonylanak hozzánk, mint – az állatvilágból kölcsönözve a példát – az égen szárnyaló madarak a baromfiudvar tyúkjaihoz, kacsáihoz, libáihoz. Tökéletesebbek nálunk. A mennyország lakói. A szent angyalok beletartoznak az Isten országába.

A legutóbbi évtizedeknek a nagy fölfedezése – főként a szociológusoké –, hogy az emberi világ fő jellemzője, hogy személyekből áll, a személy szolidáris a többiekkel, azaz érzékeli a többieknek az életét, és ha rend van, akkor alá- és fölérendeltségi viszonylatokban tiszteletben tartják egymást az emberek. Az alacsonyabb szinten álló nem irigykedik a fölötte lévőre, aki pedig valamilyen hatalom birtokában van, az engedi, hogy az alatta lévőek tegyék a maguk dolgát. És csak akkor avatkozik be, amikor az az alatta lévő valamit nem tud megoldani.

Ez óriási fölfedezés a világ számára, jöllehet a jó Isten teremtett világában, amióta a teremtés fennáll, ez így van! Az angyalokra is érvényes, az egész szellemvilágra érvényes, hogy a teremtő Szentháromság a maga végtelen gazdagságában és szeretetében nagyon gazdag világot teremtett, s a szellemi lényeknek fölkinálta: vegyetek részt az én világomban! A teremtésben is! Mi emberek is erre kaptunk meghívást. Hogy a saját életünk formálásával meg a munkánkkal vegyünk részt a teremtésben. És vigyük előre a teremtést a tökéletességéig.

Ezt a feladatot és lehetőséget kapták a tiszta szellemi lények, az angyalok is. És amikor az Egyház a kinyilatkoztatás birtokában és a hit fényében elgondolkodott erről a szellemvilágról, fölfedezte, hogy ott is hierarchia van: a kilenc angyali kar – amelyről egyikünk-másikunk talán még tanult is hittanórán – nem a mesék világába tartozik, hanem valamit jelez a szellemvilág, az angyalvilág rendjéből. Vannak szellemek, akik közvetlen környezetét alkotják a Szentháromságnak: ezek a kerubok, szeráfok meg a trónusok. Azután van egy csoport, a kilenc kar közül három – fejedelemségek, hatalmasságok, uralmak –, amely már az ember világával kapcsolódik. A következő hármas csoport pedig – angyalok, a főangyalok és erősségek – már egy-egy emberhez vagy kisebb embercsoporthoz kapja az éppen aktuális

küldetést: üzenetet kell átadnia (látomásban, mint Gábielnek az Angyali Üdvözléssel, vagy egy álomban, mint Józsefnek, vagy egyszerűen csak a jó sugalmazásával), vagy más módon kapja a szolgálat feladatát: légy egy városnak az őrangyala, te egy népnek az őrangyala, ti pedig személyeknek. És megkapják a küldetést, mely az őrangyalt személy szerint hozzánk küldi. Amint az ember az Isten iránti szeretetét a felebarát szeretetével mutatja meg, úgy az angyalok is azt a feladatot kapják, hogy minket szeretve és szolgálva – őrizve, támogatva, a jóra serkentve – mutassák meg a szeretetet, amely Isten iránt van bennük.

Jó dolog az, ha az őrangyalával valaki jóban van. Elfogadja, szereti, hallgat rá. És tudja szólítani. Abban a kicsi gyerekimában, ami úgy kezdődik, hogy: „Szívem első gondolata...” – a végén ott van: „Szűzanyám és őrangyalom, legyetek énvelem!” – Ez fontos kérdés. Mert az őrangyal képviseli és közvetíti felénk a gondviselő Isten konkrét szeretetét, ami kinek-kinek személy szerint szól. Az Egyház tanítja, hogy a legkisebb angyal sokkal-sokkal értelmesebb, sokkal jobban tud szeretni, sokkal tisztább, mint a legnagyobb emberi szellem. És az angyalok a mennyországban vannak. Ezért ha valaki engedi, hogy az őrangyala segítse és vezesse, olyan oltalmat kap, amit mi emberek egymásnak nem tudunk adni, még a legbrilliansabb biztosítóintézet sem. Az őrangyal olyan biztonságos utat biztosít egészen a mennyországig, amit senki emberfia a másiknak, de önmagának sem tud biztosítani.

Adjunk hálát a mi Istenünk gondviselő szeretetéért, az őrangyalunk szeretetéért. Köszönjük meg az őrangyalunknak, hogy eddig vigyázott ránk, és mondjuk el neki, hogy szeretnénk követni a sugallatait, szeretnénk támogatásával hűségesen megmaradni az üdvösség útján. Mert akkor hazaérkezünk. Amen.

Október 4. – Assisi Szent Ferenc a ferences rend alapítója

Szentlecke *Gal 6,14–18.*

Evangélium *Mt 11,25–30.*

Testvéreim! Ma a ferencesek nagy ünnepe van. Mindazok, akik úgy fohászkodnak Szent Ferenchez, mint atyjukhoz és tanítójukhoz, hálát adnak érte Istennek. S egész életük azzal telik, hogy próbálják ezt a nagy tanítót követni.

Mi, többiek, akik az Egyházban élünk, kicsit távolabbról csodáljuk ezt a szentet. Hálát adunk érte és fohászkodunk hozzá mi is. Ma azért, hogy a szegénységének a titkából egy kicsit ellessünk tőle.

Szent Ferenc egyik nagy titka ez: kegyelemként újra fölfedezte, mit jelent a lelki szegénység, amit jó mindegyikünknek látni, ízlelgetni, mégpedig a gyakorlatban ízlelgetni, mert a mai világ egyik alapvető bajának orvossága. A lelki szegénység ugyanis nem az a nincstelenség és nyomor, ami ma a világot annyira gyötri és nagyon sötét dolgokat vetít előre. Az evangéliumi szegénység nem az, hogy valaki elvesztette a lakását, elvesztette a családját, elvesztette mindenét, hajléktalanul bolyong az aluljárókban – nem ez a lelki szegénység. Ferenc ezt fedezte föl.

Amikor ezen a fölfedező úton elindult, már elmúlt 20 éves. Az az embert szerető Krisztusnak a titka, hogy miért pont Ferencet szemelte ki erre és választotta ki erre. Őt, aki egy gazdag család egyetlen gyermeke. Minden ott volt körülötte, amivel egy gyereket el lehet kényeztetni. Még a nevében is megmutatkozik, mert beceneve van. A Ferenc-Francesco névnek nincsenek bibliai előzményei. Ez a név a papától származik, aki a kisfiú keresztelesekor azt mondta: János legyen a neve. Az lett. De ahogy cseperedett ez a gyermek, mind jobban megmutatkozott benne édesanyja – aki francia volt – kedvessége és szeretetreméltósága, s a papa, aki nagyon szerette a feleségét, úgy kezdte szólongatni, becézni a kicsi fiút: te kis francia! Francesco!

Ferenc lovag akart lenni, híres ember akart lenni, és ehhez minden adottsága megvolt. Amikor azonban elmúlt 20 éves, mint később Loyolai Szent Ignáccal²⁹⁵, vele is történt valami, ami teljesen megváltoztatta az életét, megtérítette. Assisi és Perugia háborúzott, s természetesen Ferenc is részt vett benne, de egy veszített csata után börtönbe zárták. Ráadásul megbetegedett, és akkor kivilágosodott előtte: „Uram, Istenem, mit ér mindaz, amit eddig annyira szerettem, ha egyik napról a másikra ennyire távol kerül tőlem, a halál közelségét érezve pedig az a kérdés vetődik föl, hogy egyáltalán a következő pillanat még az enyém lesz-e?!”

És engedte, hogy a kegyelem, Isten szeretete vezetni kezdje. Szabadulása után éjszakákat töltött egy dűledező kis kápolnában, ahol a feszület előtt könyörgött: „Uram, mutasd meg nekem a Te utaidat! Mutasd meg, merre kell nekem mennem!” A feszület válaszolt: „Ferenc! Menj és erősítsd meg az én dűledező Egyházamat!” – És ez lett az élete, meg a szegénység.

Ferenc belső világosságban kezdte látni, hogy eddig mindent úgy nézett: mi hasznom van ebből, mibe kerül ez nekem, hogyan mutathatom meg általa, hogy én vagyok az erősebb?! Fölismerte magában azt az evangéliumi szegénységgel teljesen ellentétes lelki „gazdagságot”, látásmódot, melyben mindennél fontosabb szempont: mi hasznom van belőle és mibe kerül ez nekem?!

Ferenc megtanulta, és a követőinek átadta, hogy igazán szeretni csak úgy lehet, ha egy dolognak nem a hasznossága a kérdés, hanem a léte okoz örömet. Ha nem az én gyarapodásom a cél, hanem hálát adok érte a Teremtőnek, és legfeljebb annyi a kérdésem: mi jót lehet ezzel tenni bárki javára? Semmi több.

Akár ferences valaki, akár nem, jó föltennünk magunknak a kérdést: milyen szemmel nézem a dolgokat, és főleg milyen szemmel nézem a felebarátomat? A mellettem lévő másik embert, a gyerekeimet, a férjemet, beleértve mindenkit. Mert a lelki „gazdag” el tud jutni oda, hogy férj létre kezd számolgatni: Mibe is került nekem ez az asszony?! Van-e belőle valami hasznom?! Ugyanezt a gyerekekkel szemben is végig lehet gondolni... Meg a teremtett világgal is végig lehet gondolni... – A környezetét elszennyező ember, a világot elhasználó ember így lát: ami hasznom van belőle, azt mielőtt kizsegerelem, nekem lehetőleg semmibe ne kerüljön...

Egy lélekben szegény pedig úgy tekint a felebarátra, hogy Isten ajándéka ő is, mint a saját életem. Hála érte az Úrnak. Tehetek-e érte valamit? – És így néz az Úr Krisztusra is: Uram, Istenem, tehetek Érted valamit?

A lélekben szegény ember kezd el igazában szeretni. Az Énekek éneke mondja: Aki igazán szeret, az, ha mindenét odaadta azért, akit szeret, úgy érzi, semmit sem adott; úgy tekinti, hogy semmit, semmit sem adott, ahhoz képest, aki az övé lett, s akinek odaadhatja magát.

Ez Szent Ferencnek is a titka: mindenét odaadta, hogy a megfeszített Krisztust magáénak vallhassa. S hogy a szeretetben milyen közel került ő a megfeszített Krisztushoz, annak jeleként láthatóvá váltak a kezén, a lábán, az oldalán a megfeszített Krisztus sebhelyei, a stigmák.

Hálát adunk érte az Úrnak, és kérjük, segítsen nekünk a lélek szegénységét fölfogni. Azután pedig, ha a lelkiismeretünk végigtekint rajtunk, és azt kell megállapítanunk, hogy Uram, Istenem, ne haragudj, de nekem a dolgok még aszerint válnak ketté, hogy ez hasznos, ez meg nem, ezért kell valamit adnom, ezért meg nem, akkor Szent Ferenc segítsen nekünk megtérni! Megtérni a lélekben szegény szemléletre! Hogy alkalmassá váljunk arra az igazi szeretetre, amivel szeretni tudjuk egymást és szeretni tudjuk az Istent! Amen.

²⁹⁵ lásd július 31-én

Október 6. – Szent Brúnó áldozópap, a karthauzi rend alapítója

Szentlecke *1Jn 2,15–17.*
Evangélium *Mt 19,16–26.*

Testvéreim! Szent Brúnó a 11. század szentje. 1030 körül született, s egészen fiatalon úgy érezte, hogy papnak kell lennie. A szülőföldjén, Kölnben kezdett tanulni, majd a híres reimsi iskolába ment. 16–18 éves lehetett, amikor Magyarországról jött a hír, hogy megölték Gellértet, meg a többi magyar püspököt. És Brúnó nem riadt meg, hanem ment tovább és pap lett. Azután tanítani kezd Reimsben, a székesegyházi iskolában. Akkor még nem voltak egyetemek, se Párizsban, sehol, a legmagasabb szintű iskola az volt, ahol ő tanított.

Brúnó ragyogó tanár volt. Följegyezték, hogy az órái végén ismételten tapsviharban törtek ki a tanítványai. Tanított irodalmat, szentírástudományt, s egyszer csak kezdte látni, hogy a kollégái mennyire fontosnak tartják a tekintélyt meg a hatalmat. Nem egészen értette, miként lehetséges, hogy miközben valaki az evangéliumot hirdeti meg az Egyháznak a dolgait intézi, közben elegáns, rátarti, gazdagságra tör és hiúságában rendkívül érzékeny.

Azután egyszer csak megszólalt a tulajdon lelkiismerete: „Brúnó! Hányszor magyarázol magad is szentírási mondatokat – például a gazdag ifjú történetét –, és vajon te hogyan állsz az Úr szavával, aminek a hirdetője vagy?!”

Brúnó már korosodó pap, amikor megtörtént a nagy összeütközés VII. Gergely pápa²⁹⁶ és IV. Henrik császár között. Látna az investitúra-harcot, Brúnóban elkezdett érlelődni az elhatározás, hogy ebből a világból el kell mennie valahova, mert ebben a harcban neki nincs helye, illetve helye a pápa oldalán van, de a többiek ezt nem értik.

Néha fölvetette a kérdést kanonoktársai körében: Nem gondoljátok, hogy túlságosan zajosan élünk?! Nem gondoljátok, hogy jobban az Úr Krisztusra kellene figyelni?! – De nem hallották meg a szót. Ő pedig az egyik reggel bekopogott az érsekhez, és kérte: Érsek úr, bocsásson el engem. Én elmegyek remetének. – De miért? – Úgy érzem, nem szabad itt maradnom, engem az Úr Krisztus elhív, el kell mennem remetének.

Elment. És egy-két év után jöttek utána társak. Ketten, hárman, négyen. Belőlük lett a karthauzi rend, a néma barátok, ahogy mi magyarok neveztük őket, hiszen a rend nálunk is megtelepedett. Ezekben az örökös hallgatásban élő szerzetesekben az Egyház megkapta a jelet, hogy az igazságra így is lehet reagálni. Arra az igazságra, amit Szent János is kimondott: ez a világ elmúlik, s nem marad meg más, csak aki szereti az Istent.

Azt, hogy a világ múlik, minden ember érzi és éli. De e tapasztalat a világot szerető emberekből azt a választ váltja ki, hogy ha a világ elmúlik, akkor addig kell megragadni élvezeteit, mindent, ami jó benne, amíg van! Már az ókoriak megfogalmazták a jelszót: „Élvezd az napot, amíg van! Minden percnél szakítsd le a virágát és a gyümölcsét.”

Ezek a Brúnó-típusú emberek ezzel ellentétes következtetést vontak le a fölsímt igazságból: „Ha a világ elmúlik, és lehet tudni, hogy van valami, ami megmarad, akkor nekem az kell, ami megmarad! És éppen ezért elhagyok mindent, ami elmúlik, és elkezdek ragaszkodni ahhoz az egyhez, ami megmarad: Isten szeretetéhez.”

A szerzetességnek két nagy vonulata van. Az egyik a közösségben élő szerzetesek és szerzetesnők, a másik a remeteségben élők. De mindegyikünk életében megvan ez a két vonulat: a közösség, meg a magány. S nem kellene félni a magánytól meg a csendtől. Mert közösségben építő módon jelen lenni, úgy, hogy az a többieknek javára váljék, igazán az tud, aki a csöndben és a magányban Istennel van együtt. Aki fél és menekül a magánytól, az megfosztja magát attól a lehetőségtől, hogy Isten igazsága szemtől szemben, neki

²⁹⁶ lásd május 25-én

megszólaljon. És ezzel igazában el is vész a lehetőség, hogy a közösségben pozitíven és építő módon tudjon jelen lenni. A csöndben és a magányban ugyanis Isten beszél a lélekhez.

Imádkozzon értünk Szent Brúnó, hogy a magánynak azt a formáját, ami személy szerint mindegyikünknek lehetősége, becsüljük. Ne meneküljünk a csendtől, hanem engedjük, hogy a mi Istenünk beszéljen hozzánk. Hogy szeretni tudjuk Őt, és amikor a közösségben vagyunk, építeni tudjuk a többiekét. Amen.

Október 7. – Rózsafüzér Királynője

Olvasmány *Péld 8,22–36.*

Evangelium *Lk 1,26–38.*

Testvéreim! A Rózsafüzér Királynője ünnepe esztendőről esztendőre emlékezteti az Egyházat arra az anyai oltalomra, amit a Szűzanyától kapott, s amit ma is remélünk és bizalommal kérünk. Mert ezt az ünnepet 1572-ben rendelte el a Szent V. Pius pápa,²⁹⁷ a lepantói győzelem emlékére, melyet a keresztény hajóhad a törökök fölött aratott.

Az Egyház ezen a napon mindig buzdítja a gyermekeit, hogy szeressük, imádkozzuk a rózsafüzért, hiszen aki rózsafüzérezik, azt a Szűzanya elkezd tanítani az üdvösség nagy titkaira. Az öröm, a fájdalom és a dicsőség titkaira.

Ez a mai nap azonban kiemelkedik az esztendőnként visszatérő ünnepek sorából, mert a Nagy Jubileum Évében ma és holnap a püspökök jubileuma van. A világegyház összes püspöke, aki csak mozogni képes, most ott van Rómában. Mintegy háromezer püspök a Szentatya hívására útra kelt, hogy kifejezzék a világegyház összetartozását napkelettől napnyugatig, északról délig, mind az öt kontinensen. Láthatóvá válik, hogy az Egyház Péterre épül, Péter pedig holnap odavezeti az Egyházat a Szűzanyához. Ahhoz a Boldog Asszonyhoz, aki hitt és Anyja lett a megtestesült Igének. Anyja lett az Egyháznak.

Ma este 6-kor a Szent Péter téren az Egyház imádkozza a rózsafüzért. Ott lesz a fatimai kegyszobor, mely őrzi az 1917-es fatimai jelenések emlékét meg a tanítását. És az Egyház őrzi az emlékezetet, és megteszi, amit a Szűzanya kért: imádkozzátok a rózsafüzért.

Aki majd a televízión nézheti, figyeljen föl arra, hogy mennyire láthatóvá válik majd a világegyház abban, hogy az öt tizedet egy-egy földrész képviselője fogja vezetni: Óceánia, Afrika, Amerika, Ázsia, Európa hangján szólal meg. Az ötödik tizedet a portugáliai kolostorból az a Lúcia nővér vezeti, aki egyike a fatimai látnokoknak, és még él. Több mint 90 éves. De él. Itt a földön.

Holnap pedig a Szentatya megteszi újra, amit a Szűzanya kért: följánlja a világot, az Egyházat a Szűzanya szeplőtelen szívének. Ez a szentmise majd holnap 10-kor kezdődik. Nekünk, akik nem vagyunk ott Rómában, most módunk van megtapasztalni azt, hogy lélekben mennyire közösségben lehet lenni, testben távollévőkkel is, a Szentatyával, az ott imádkozókkal, a Szűzanyával is.

Szeressük a rózsafüzért. És amikor imádkozzuk, merjünk odakuporodni a Szűzanyának a lábához. Kérni és hallgatni az ő tanítását. Mert aki őt hallgatja, az Élet anyját hallgatja. És aki tőle tanul, az élni tanul. Amen.

²⁹⁷ lásd április 30-án

Október 8. – Magyarok Nagyasszonya

Olvasmány *Sir 24,24–31.*

Evangélium *Jn 2,1–11.*

Testvéreim! Kevéssel több, mint 100 esztendeje annak, hogy nekünk magyaroknak külön ünnepünk lett a mai nap: *Magyarok Nagyasszonya* ünnepe. 1896-ban XIII. Leó pápa ajándékozott meg vele minket, annak emlékeztére, hogy Szent István király az országot följánlotta a Boldogságos Szűznek és megkérte, legyen Nagyasszonya a magyarságnak, ennek az országnak, a magyar népnek.

Ma, amikor a püspökök jubileumi zárandoklaton vannak Rómában, délelőtt 10-kor kezdődik egy szentmise a Szent Péter téren. Az összes püspök koncelebrál a pápával. A szentmise végén közösen elimádkozzák a följánló imádságot, amiben a világot, az Egyházat, a következő időket följánlják a Boldogságos Szűz Mária szeplőtelen szívének.

Amikor Szent István király a halála előtt a Szűzanyának adta országát, nem egy erőtlén, a jövőt kilátástalannak látó öregember utolsó, kétségbeesett kiáltása szállt az ég felé: „Mária segíts!” Épp ez a mai följánlás nagyon jól mutatja, mit is jelent egy ilyen gesztus az ember részéről. Mit jelentett az, amit Szent István értünk és a nevünkben tett.

Sajnos a híradások meglehetősen hézagosak. Arról alig-alig lehetett hallani, hogy tegnap este ugyanott, a Szent Péter téren, a fatimai kegyzsobor jelenlétében volt egy szertartás, melyen elimádkozták a rózsafüzért. A Szentatya fontosnak tartotta, hogy a püspökökkel és a jelenlévő sok tízezer hívővel tegnap este előkészítse a mai följánlást, mintegy elébe imádkozzon, megtevé, amit a Szűzanya Fatimában kért: imádkozzátok a rózsafüzért.

A merénylet után, amikor a Szentatya már tudott mozogni és elment Fatimába, már följánlotta az Egyházat meg a világot, de a Szűzanya kérése az volt, hogy a Szentatya a püspökökkel együtt tegye meg ezt a följánlást, hogy így az egész világot át tudja ölelni.

1984-ben, amikor szentév volt, március 25-én a pápa a televízió meg a rádió segítségével hívta a püspököket maga köré és tette meg a följánlást. Ennek a följánló imának a szövege a kezünkben van, egy-két részletet hadd olvassak föl belőle. Így kezdődik:

„Ó, emberek és népek Anyja, aki ismered minden szenvedésünket és reményünket, te, aki anyai szíveddel érzed a mai világban folyó összes harcot a jó és a rossz, a világosság és a sötétség között, halld meg kiáltásunkat, melyet a Szentlélektől indítva közvetlenül a te szívedhez intézünk. Öleld át az anya és az Úr szolgálóleánya szeretetével emberi világunkat, melyet az emberek és népek földi és örök sorsa miatti aggódással följánlunk és neked szentelünk. Különösen neked ajánljuk és neked szenteljük azokat az embereket és nemzeteket, amelyeknek különlegesen szükségük van erre a följánlásra és neked-szentelésre. Oltalmad alá futunk Istennek szent anyja, könyörgésünket meg ne vesd szükségünk idején.”

Azután ebben az imádságban a Szentatya elmondja, hogy mi nem csak azért kérjük a segítségét, mert bajban vagyunk. Ezt az Egyház folyamatosan teszi minden szenvedő és bajba jutott tagjában. Hanem azt látjuk meg a hittel és érjük föl ésszel, hogy szükségünk van a megváltásra, és Krisztus Egyházában mód van a megváltás gyümölcseiben való részesedésre, amelyeknek Anyja a Boldogságos Szűz. Ebben a följánlásban az egyik nagy mozzanat a részesedni akarás. Nem rimázkodunk, hanem tudjuk, hogy valamire szükségünk van, és értelmes, felnőtt emberként kifejezzük a szívünk nyitottságát, hogy várjuk a megváltás gyümölcseit. Ugyanakkor felnőtt, érett, érlelődő keresztényekként – a hívők is, papok is, szerzetesek is, püspökök is, a pápa is – már fölfogtuk, hogy valamiből részesedést kérni akkor becsületes, akkor felnőtten emberi, ha a magam részéről hajlandó vagyok részt venni a magvetésben is, az érlelésben, az aratásban is.

E följajánlásnak a másik nagy mozzanata ez. Hogy a pápa följajánlotta – és följajánlja ma is – önmaga, a püspökök, a papok, a szerzetesek, az egész világegyház nevében az együttműködési készséget. Részt akarunk venni az Egyházban a megváltás művében. Mindegyikünk azzal, amire képes, abban az állapotban, amiben élünk. Azokat a terheket viselve, amiket viselnünk kell, és megtéve azokat a szolgálatokat, amiket egymásnak, az Úr Krisztus kedvéért, a Szűzanya kedvéért megtehetünk.

Olyan jó lenne megtalálni a televízióban azt az adást, azt a csatornát, amelyik ezt a szentmisét közvetíti. A RAI közvetíti. Hogy magyar adók közvetítik-e, nem tudom. A szentmise végén, a szentáldozás után fog elhangzani ez a följajánló ima. Meg lehetne tenni, hogy a kezünkben ezzel az imádsággal veszünk részt a televízió által abban, ami ott a Szent Péter téren történik.

Egyébként itt azonnal láthatóvá válik, hogy ha a Szűzanya felé közeledik az ember, tőle annyi bölcsesség meg annyi anyai szeretet árad, hogy azonnal gyógyulni kezdenek a bajaink. Mert ha valaki fölfogja ezt az igazságot – én akkor vagyok becsületes, ha részesedést követelve részt akarok venni a javak, a gyümölcsök születésében is, tehát a munkában is –, sok megoldhatatlannak látszó probléma kulcsát kapja meg. Például a minden országban jelentős kisebbségi kérdés megoldásának a kulcsát.

Egyébként családokban is jelen van ez, közösségekben is, személyes kérdésekben, kapcsolatokban is: amíg az egyik úgy érzi, hogy neki joga van – csak – követelni, a másik pedig azt érzi: te nem csinálsz érte semmit, milyen alapon követelsz tőlem bármit is ..., addig nincs megoldás. Addig az van, hogy aki erősebbnek érzi magát, mert úgy tűnik, a többség vele van, egyszer csak lecsap a másikra. Amitől az a másik természetesen előre fél.

Míg ha kölcsönösen azt érzik egymásról és azt látják egymásról emberek, közösségek, családtagok, népcsoportok, hogy ki-ki megteszi azt amire képes, mégpedig a közjó érdekében, akkor van kedve a nagyobbaknak, az erősebbeknek a közjóból esetleg még többet is adni, mint ami a szoros igazságosság alapján a másikat megilletné.

Ez a lélek rendjében is így van: ha az ember bűnbocsánatot kér, akkor meg kell bocsátania; ha kegyelmeket kér, akkor jónak kell lennie; ha az üdvösségre vágyik, azért valamit tennie is kell, és nemcsak a maga üdvösségeért, hanem a többiek üdvösségeért is.

Lélekben legyünk egyek a Rómában lévőekkel, akik között ott vannak a bennünket képviselő testvéreink, mert ma van a magyar nemzeti zarándoklat napja Rómában. Ezekben a napokban legyünk velük lélekben egyek! És azt az imát, amit a Szentatya mond, a magunk Amen-jével írjuk alá. Hogy ez a nevünkben is hangzik. Hangzott. Ugyanakkor ezt a képletet, hogy ha az üdvösséget akarom, részesedni akarok benne, akkor azért tennem is kell valamit... – ezt a képletet fogadjuk be a szívünkbe. A Boldogságos Szűzet, Nagyaszcsonyunkat pedig kérjük meg, hogy tanítson és a kellő pillanatban szóljon. Mert neki van hozzá figyelme, van hozzá szeretete és van hozzá hatalma. Amen.

II. JÁNOS PÁL PÁPA FELAJÁNLO IMÁDSÁGA A SZŰZANYA SZEPLŐTELEN SZÍVÉHEZ

2000. október 8.

1. „Asszony, íme a te fiad!”

A Jubileumi év vége felé közeledve – melyben te, Anyánk, ismét felajánlottad nekünk Jézust, tisztaságos méhed gyümölcsét, a testté lett Igét, a világ Megváltóját –, különös édességgel hangzanak számunkra a szavak, melyekkel Ő anyánkká tett és rád bízott minket: „Asszony, íme a te fiad!”

Amikor Krisztus Rád bízta János apostolt, s vele az Egyház minden gyermekét, sőt minden embert, nem halványította el, sőt megerősítette, hogy kizárólagosan ő a világ Üdvözítője. A te fényességed semmit el nem vesz Krisztus ragyogásából, mert Őbenne és

Őérte élsz. Benned minden „fiat”. Te vagy a Szeplőtelen, te vagy az áttetszőség és a kegyelemmel teljes.

Nézd, itt vannak körülötted a gyermekeid az új évezred küszöbén. Az Egyház ma – Péter utódának szavával, mellyel egyesül a világ minden részéről itt összegyűlt pásztorok szava – a te anyai oltalmad alatt keres menedéket, és bizalommal kéri közbenjárásodat a jövő kihívásaival szemben.

2. A kegyelem ezen esztendejében oly sokan élték át és élik át most is annak az irgalomnak túlárado örömet, melyet az Atya Krisztusban ajándékozott nekünk. A világon szerte élő részegyházakban, s még inkább itt, a kereszténység központjában a legkülönbébb állapotban élő emberek nyerték el ezt az ajándékot.

Itt ujjongott a fiatalok kitörő lelkesedése, itt szálltak az ég felé a betegek sóhajai. Ide zarándokoltak papok és szerzetesek, művészek és újságírók, kicsinyek és felnőttek, munkások és tudósok, s szeretett Fiadban valamennyien felismerték Isten Igéjét, aki méhedben testet öltött. Közbenjárásoddal nyerd el számunkra, hogy ennek az évnek gyümölcsei el ne enyészzenek, és a kegyelem magvai kibontakozzanak annak az életszentségnek teljességéig, amelyre valamennyien meghívást kaptunk.

3. Ma gondjaidra bízunk a reánk váró jövőt, s kérünk, kísérj minket utunkon. Rendkívüli korszakban élő emberek vagyunk, korunk amilyen nagyszerű, annyi ellentmondást rejt magában.

Az emberiség kezében hallatlan erejű eszközök vannak: kerrté varázsolhatja, vagy romhalmazzá teheti e világot. Rendkívüli beavatkozási képességre tett szert még az élet keletkezése terén is: az erkölcsi törvény keretei között jóra használhatja ezt is, de engedhet a korlátokat nem tűrő tudomány elvakult gögijének, és eltiporhatja a mindenkit megillető emberi méltóságot is. Az emberiség eddig nem látott mértékben válaszút előtt áll. És az egyedüli és teljes üdvösség ismét csak a te fiadban, Jézusban van, ó Szentséges Szűz!

4. Ezért, Anyánk, János apostolhoz hasonlóan be akarunk fogadni Téged a házunkba, hogy tőled tanuljunk hasonlónak válni Fiadhoz.

„Asszony, íme a gyermekeid!” Itt vagyunk nálad, hogy anyai gondjaidra bízunk önmagunkat, az Egyházat, az egész világot. Kérleld meg értünk szeretett Fiadat, hogy bőségesen ajándékozza nekünk a Szentlelket, az igazság Lelkét, az élet forrását.

Esd ki számunkra és velünk együtt, mint Pünkösöd napján a körülötted lévő első jeruzsálemi közösségben tetted.

A Szentlélek nyissa meg szívünket az igazságosság és a szeretet számára, ő vezesse az egyes embereket és a nemzeteket kölcsönös megértésre és a béke erős akarására.

Reád bízunk minden embert, kezdve a leggyengébbeken: a még meg nem született magzatokat, a szegénységbe és szenvedésre születetteket, az élet értelmét kereső fiatalokat, a munkanélkülieket, az éhségtől és betegségtől szenvedőket. Reád bízunk a szétesett családokat, a segítség nélkül maradt, magányos és reménytelen öregeket.

5. Ó, Anyánk, aki ismered az Egyház és a világ szenvedéseit és reményeit, állj gyermekeid mellett az élet mindennapos próbatételeiben, és segíts, hogy közös erőfeszítéseink hatására a sötétség ne borítsa el a világosságot. Üdvösség Hajnala, rád bízunk utunkat az új évezredben, hogy vezetéseddel minden ember fölfedezze Krisztust, a világ világosságát és egyetlen Üdvözítőt, aki az Atyával és a Szentlélekkel uralkodik a századok századain át. Amen.

Október 9. – Párizsi Szent Dénes püspök és társai, vértanúk

Szentlecke *2Tim 4,1–8.*
Evangélium *Jn 10,11–18.*

Testvéreim! Szent Dénes Párizs első püspöke volt. Szent Fábián²⁹⁸ pápa hat társával küldte Galliába ezt a római születésű papot, s mielőtt útnak indultak, püspökké szentelte őket. Dénes Párizsba került, és közel 30 évig a szegényeknek, a nincsteleneknek hirdette az evangéliumot. Azután 285-ben az egyik papjával meg a diakonusával elfogták, halálra ítélték és lefejezték őket. A sírja Galliának és később Franciaországnak is nemzeti szentélye lett. A francia királyok valamennyien e sír köré temetkeztek.

Dénes legendája elmondja, hogy a halála előtt egy angyal meglátogatta, és megmondta neki: „Dénes, készülj, vértanú leszel” – és megmutatta a helyet, hol legyen a sírja. Miután lefejezték őket, a halott Dénes fölállt, kézbe vette a tulajdon levágott fejét, és elment arra a helyre, ahol az angyal mutatta neki a sírhelyet.

A hívők nagyon korán tapasztalták, hogy Dénes segít, főleg a fejfájásoknak nagyon tud segíteni. Éppen ezért egyike lett a tizennégy segítő szentnek.²⁹⁹ Képeken onnan lehet őt megismerni, hogy püspöki öltözkében van és a kezében van a feje.

Dénes tudott jól szeretni, és merte vállalni azt, hogy amit a pápa rábíz, azt ő megteszi, ha a pápa küldi, elhagy mindent. A hazáját is. Nem a pápa kedvéért, hanem az Úr Krisztusért. hogy az Ő világosságát a pogányoknak elvigye.

A későbbiek folyamán Franciaországból mennyi baj indult ki, amikor nem a hit fényét terjesztették, hanem az ateizmust.

Kérjük meg Szent Dénest, hogy a püspököket, akik tegnap egyek voltak a Szentatyával és egyek voltak vele a följánlásban – mellyel a világot, az Egyházat följánlották a Szűzanya szeplőtelen szívének –, vegye oltalmába. Segítse a hazatérő püspököket, hogy ennek a följánlásnak a lényegét át tudják adni a híveiknek, a mi püspökeink át tudják adni nekünk. Amen.

Október 14. – Szent I. Callistus pápa vértanú

Szentlecke *1Pt 4,12–19.*
Evangélium *Mt 16,13–19.*

Testvéreim! Az Egyház története mutatja, hogy a pápában az Úr Krisztus mindig olyan főpapot, olyan Pétert ad, amilyenre éppen az adott kornak van szüksége. Nem véletlen, hogy a mostani pápánk, II. János Pál pápa a szocialista táborból való. Mint ahogy nem volt véletlen, hogy a mai szent, Callixtus rabszolgaként született.

Az Ószövetség népe nagyon éles határvonalat húzott, mondván, egyik oldalon vagyunk mi, Ábrahám ivadékai, a másik oldalon vannak a többiek. A rómaiak is húztak ilyen határvonalakat, és azt mondták: vagyunk mi, a művelt, gazdag rómaiak, azután vannak a barbárok, és van egy alja-nép, a rabszolgák, akik nem is emberek, hanem pusztán munkaerő. És ha már munkaerőként nem jöhet számításba, akkor nyugodtan meg lehet ölni, ez nem gyilkosság. Olyan, mint amikor egy beteg állatot agyonvernek.

²⁹⁸ lásd január 20-án

²⁹⁹ A tizennégy segítőszent az első századok keresztény vértanúi. Tiszteletük főként német nyelvterületeken és az azokkal szomszédos területeken (így Magyarországon is) terjedt el: György, Balázs, Erazmus, Panteleon, Vitus, Kristóf, Dénes, Cirjék, Ákos, Euszták, Egyed, Margit, Katalin, Borbála.

Callixtus rabszolga szülők gyermekeként született, és a szülei keresztények voltak. Róla hamarosan kiderült, hogy rendkívül tehetséges. Éppen ezért a gazdája sok mindent rábízott, sőt mikor a gazda – akiről nem tudjuk, hogy pogány volt-e vagy keresztény – úgy gondolta, hogy bankot alapít, rábízta Callixtusra. Mert ügyes, okos, rendkívül gyorsan átlátja a helyzeteket, tud bánni a pénzzel.

Igen ám, de Callixtus keresztény volt, s a bank hamarosan csődbe ment. Talán azért, mert Callixtus látott nyomorult embereket, és adott abból, ami fölött rendelkezett. Erre a gazdája megdühödött és malom mellé ítélte. Ez olyan munka volt, mint mifelénk régen a taposómalom, csak a római malmot körben járva, teljes erővel nekifeszülve kellett hajtani. A gazdája látta, hogy ez az ember nem dühöng, nem szítja lázadásra a többieket, hanem szelíden, türelemmel rója a köröket, és valami olyan derű sugárzik belőle, amit ő nem ismer. Fölszabadította.

Ezután a pápa maga mellé vette diákonusnak. Rábízott egy teljes katakombát, és kiderült, hogy a Callixtus tényleg ügyes ember. Nem üzletel, hanem szolgál.

Mint keresztényt elfogták, elítélték, de mert rabszolga volt, nem halálra ítélték, hanem bányamunkára. Három évet töltött Szardínia szigetén kőbányában, rabként. Ekkor következett a 189-es év, és a császár amnesztiát hirdetett az ilyen elítélteknek. Callixtust is szabadon engedték.

Hazatért Rómába – micsoda tapasztalatokkal! –, és diákonusként szolgált tovább. Már elmúlt 65 éves, amikor a római papság és a hívek úgy látták jónak, hogy ő legyen a következő pápa!

Akkor még nem volt római kúria, nem voltak pápai hivatalok. A pápa éppen olyan ruhában jár, mint a többiek, de a keresztények tudják, hogy ő Péter utóda. Callixtus a tapasztalatai birtokában öt év alatt, amíg pápa volt, olyan kérdéseket tudott megoldani, amiket az elődei nem. Ilyen kérdés volt például, hogy vajon ha egy keresztény, szabad, római polgár feleségül vesz egy rabszolganőt, ez a házasság a Egyházban érvényes-e? Akkor még nem voltak egyetemek meg jogászok, akiket meg lehet kérdezni... Callixtus azonban tudta, hogy a rabszolga éppen olyan ember, mint a többiek. A saját szüleinél látta, hogy ezek éppen olyan hűségben élnek a házasságot, mint a többiek. A rabszolga-lét nem befolyásolja az ember Isten előtti rangját és méltóságát. És Isten előtti jogi lehetőségeit sem! Mert a rabszolgaság az embert az emberségében nem érinti. Éppen ezért elrendelte, hogy az Egyházban nem kérdés, hogy valaki rabszolga-e vagy szabad. Az a kérdés: meg van-e keresztelve? Éli-e a kereszténységét? Ha igen, a keresztények egyenjogúak; házasságban is.

Másik nehéz kérdés volt, hogy mi legyen azokkal, akik megtagadták a hitüket? Visszafogadhatók-e? – Voltak, akik azt mondták, hogy írva áll a Zsidókhoz írt levélben, hogy aki egyszer megtagadta a hitét, annak vége.³⁰⁰ Erre ő, aki megjárta a kényszermunkát, a bányát, azt mondta: Én tudom, mit jelent bányában dolgozni, elítéltként. Amikor valaki előtt fölmerül, hogy engem a kereszténységemért esetleg megölnek, vagy rabszolgamunkára ítélnék és megriad, nem ítélnék fölöttem, itt a földön. Éppen ezért, aki ilyen körülmények között, félelemből megtagadta a hitét, de utána megtér, vissza kell fogadni. Mert ez az ember nem gonosz volt, hanem megfélemlített. S a félelem nagy úr. Ezt ő tudta.

222-ben elfogták, és valószínűleg éppen a rabszolga származása miatt – ezt a római jog nem felejtette el – nem fogták perbe, nem csináltak vele semmit, a börtönében verette agyon a bíró. Azután, hogy a becsületét tönkretégyék, kidobták a börtön ablakán, és azt a hírt keltették, hogy megszökött a felelősségrevonás elől és öngyilkos lett. A hívei pedig tudták, hogy dehogy lett öngyilkos! Szent vértanú lett!

³⁰⁰ vö. *Zsid 10,19–39; 12. f.*

Ajánljuk oltalmába ennek a szent vértanú pápának a mostani pápánkat! Hogy II. János Pál is, aki szintén ismeri ezt a világot, amíg az Úr adja neki az időt, adja hozzá az erőt is, hogy Péter tudjon lenni!

És most, ebben a szentmisében külön emlékezzünk meg azokról a családokról, akik most Rómában vannak. Mert tegnap, ma, meg holnap a családok jubileuma van, és ahogyan egy héttel ezelőtt a pápa hívására a világegyház püspökei voltak ott, most minden ország képviselő családokat küldött, hogy a családok jubileuma megtörténhessék. Tőlünk is vannak ott. Imádkozzunk értük, hogy a képviselők igaz lehessenek! Hogy tényleg képviselőként lehessenek ott! Aztán fogadni tudják mindazt a kegyelmet, amit a jubileumi esztendő nekik – és általuk nekünk – fölkinál. Amen.

Október 15. – Avilai Nagy Szent Teréz egyháztanító

Szentlecke *2Kor 12,1–10.*

Evangélium *Mt 15,1–13.*

Testvéreim! A szenteket az Egyház nem úgy ünnepli, hogy megemlékezünk valakiről, elcsodálkozunk rajta, azután azt mondjuk: lehet... előfordulhat..., de ... mi közöm hozzá? Nem! Mi a szenteket mindig úgy ünnepeljük, hogy egyúttal bátorságot is merítünk a példájukból. Mert mindegyikük – a Szűzanyától kezdve a legutóbb szenttéavatott testvérünkig bezárólag – beszél, nemcsak szóval, hanem a történetével, az életével és a halálával. Mindegyikük arról beszél, hogy „Szeretet az Isten, és az életünket akarja. Figyelj csak! Énnekem megadatott, hogy ekkor és így fölfogjam ezt a szeretetet. Elkezdtem rá válaszolni, és a saját keresztutamat végigjárva megérkeztem a mennyországba. Légy bátor, fogadd el Isten szeretetét és járd a magad keresztútját!” Ezt mondja mindegyik szent, mindig, amikor az Egyházban hálát adva értük Istennek, ünnepeljük őket.

Avilai Szent Teréz, a Nagy Teréz ugyanezt mondja. Ő, aki szinte végigélte a 16. századot, olyan időszakban élt, amikor úgy tűnt, az Egyháznak hamarosan vége lesz. Sokaknak tűnhetett úgy, hogy az Úr ígérete – „a pokol kapui nem vesznek erőt az Egyházon”³⁰¹ – 1500 évig igaz volt, de most az Egyháznak vége. Mégpedig azért, mert belülről szedik szét. Nem külső támadások érik, hanem a reformátorok belülről bontják az Egyházat elemeire, s mintha az Egyházban nem volna erre orvosság, életet védő belső ellenállás.

Ennek a legszomorúbb bizonyítékai a fölbomló kolostorok voltak. Sorozatban történt – Németországtól kezdve Franciaországon át, Magyarországot is beleértve –, hogy kolostorok elnéptelenedtek. Már nem fiatal szerzetesek és szerzetesnők a fogadalmakat semmibe véve eleinte elkezdtek egy olyan világi életet, amit éppen szerzetes hivatásuknál fogva – állítólag – elhagytak, azután egyszer csak visszamentek a világba. Tettük igazolására pedig arra hivatkoztak, hogy a pápa elárulta az evangéliumot. Voltak azonban őszintébbek is, akik azt mondták: ez a kolostor nem az, amit én kerestem.

Ilyen élményeik a spanyol szerzeteseknek is voltak, akik ha konkrét életüket összevetették az alapító eszméivel meg az evangéliummal, fölismerték, hogy kezdetben bizony másként volt! Az alapító mást akart!

Teréz eltöltött Avilában, a kármelita apáca-kolostorban 20 évet. Ő is látta, hogy életük, amit a kolostorban folytatnak, nem olyan, mint amit a kármelita ősregula mond, és az evangéliummal sincs egészen összhangban. Nem követtek el bűnöket, de a vállalt szegénységük meg engedelmességük nem egészen olyan, amilyennek az Úr Krisztus elvárhatná. Terézben és még néhány spanyol szerzetesben volt annyi hit meg volt annyi

³⁰¹ *Mt 16,18*

tartás, hogy nem bontották le a kolostorukat, hanem megújították a kármelita és a ferences rendet.

Teréz egyszer csak elkezdte mondani az előjárónőjének, hogy én szeretnék az ősi regula szerint élni. Fölismerte, hogy ehhez nem föl kell robbantania a kolostort, amiben élt, s amihez őszinte szeretettel ragaszkodott, hanem el kell mennie, és egy olyan kicsi házban kell élnie, amilyenben Názáretben az Úr Krisztus meg a Szűzanya élt. Elengedték.

Amikor püspökökkel tárgyalt ezekről a dolgokról – jóllehet kezdetben hóbortosnak, boszorkánynak nézték ötletei miatt – egyik a másik után fölfogta, hogy ebben a Terézben az istenszeretet működik. Nem a másik embert, nem engem akar megreformálni, hanem önmagát. Keresi azt az igazi evangéliumi életformát, amitől a konkrét életformáink – ha én valóban Krisztus püspöke vagyok, bizony el kell fogadnom – eltértek.

Amikor Teréz elkezdte a rend evangéliumi megújítását, már nem fiatal, 48 éves. És volt bátorsága! Mert engedelmeskedni a kegyelemnek, engedte, hogy Isten szeretete a Megtestesült Igén keresztül Magához vonja őt.

A mai Egyházban is vannak ilyen lelkek. Vannak ilyen kezdeményezések. És Teréz tanít. Az életével, a történetével, a halálával. Tanítja: legyetek bátrak! Merjetez hinni az Isten szeretetének. S kövessétek, mindegyiktek a maga állapotában. Kövessétek a szerető Istent! Amen.

Október 16. – Sziléziai Szent Hedvig özvegy, apáca

Szentlecke *Sir 26,1–11.*

Evangélium *Mt 5,1–12.*

Testvéreim! Szent Hedvig 1243-ban, 60 évesen halt meg,³⁰² a trebnici cisztercita apácák körében. Ez a 60 év az Egyház történelmének is nagy időszaka. Mert ő 10–12 éves, amikor megszületett Assisi Szent Ferenc.³⁰³ Felnőtt fejjel hallotta a híreket Ferencről, Domonkosról,³⁰⁴ Kláráról³⁰⁵ és a kis unokahúgáról, Erzsébetről, a mi Árpádházi Szent Erzsébetünkről.³⁰⁶ A család ugyanis, amelybe beleszületett, bajor hercegi família, külön várral, külön kis országgal. A húga Gertrúd, aki a magyar király, II. András felesége lett.

Hedvig maga olyan Gizella típusú életet élt. Kiskora, éppen úgy, mint a mi Gizellánké,³⁰⁷ apáca kolostorban folyt, s 10 évesen nyilván megfordult a fejében, hogy Istenem, én itt maradok, ez maga a mennyország...

Igen ám, csak amikor 12 éves lett, jött a papa meg a mama, és közölték vele: kislányom, készülődj, férjhez fogsz menni. Mint a mi Gizellánk. És 12 évesen férjhez adták egy félig pogány világ hercegéhez, Sziléziába. Ez a 12–13 éves kislány pedig fölfogta, hogy igaz ugyan, hogy számára a kolostor, ahol addig élt, maga a paradicsom és a mennyország, de úgy látszik az Úr Krisztus őt valami másra hívja, másra küldi. És ment, engedelmeskedett.

Negyvennyolc éven át szent feleség és hat gyermek szent édesanyja. Közben látta, hogy a nép mennyire nem érti még a kereszténységet. Nem sokat magyarázott, nem kiabált, veszekedett, de az életével megmutatta, mit jelent kereszténynek lenni.

És ahogyan az ószövetségi olvasmány mondta, „boldog volt a férje”, akiben néha fölmerülhetett, hogy okos dolog volt-e az az alamizsna, amit a felesége már megint

³⁰² *Andechs vára, Bajorország, 1174 k. – †Trzebnica, 1243. okt. 14.

³⁰³ lásd október 4-én

³⁰⁴ lásd augusztus 8-án

³⁰⁵ lásd augusztus 11-én

³⁰⁶ lásd november 19-én

³⁰⁷ lásd május 7-én

„eltékozolt”, de látta, hogy élet fakad a felesége szava és tettei nyomán. Maga a férje is szelídült, folyamatosan.

És akkor jönnek a hírek egymás után, hogy otthon, a családi várban baj van. Sőt, a papát megfosztották mindenétől. Lázadás gyanújába került, és a császár elbánt vele. Egyszer csak jött a hír, hogy a húgát, Gertrúdöt a magyarok megölték... Egyik baj érte a másikat.

Hedvig pedig nem perlekedett, nem kérte számon az Úr Krisztustól, hogy Jézusom, én annyit tettem Érted... és ez a válasz?! Megértette, hogy a megváltás útja a kereszt útja. Szelíden, türelemmel, vezekelve, imádkozva mindenkiért adta az életét.

A halála előtt két évvel, miután özvegyen maradt, bevonult abba a kolostorba, melyet a férjével együtt alapított. De alázatból nem tett fogadalmat, mondván, én egy másik utat jártam végig. Valószínűleg azzal is számolt, hogy ha fogadalmat tesz, a következő hónapban megválasztják apátnőnek, amit ő nem akart.

Ugyanakkor nagyon szeretetreméltó vidámságról és humorról is tanúságot tett. A szentekről fennmaradt anekdoták között az egyik legszebb Hedvigről szól. Ismételten megtette ugyanis, hogy ő, a hercegné mezítláb ment a templomba, Isten elé, mondván, a Szűzanyának sem volt cipőkészlete, és Jézusnak sem. A gyóntatója azonban ráparancsolt: édes lányom, ez hozzád nem illik, légy szíves hordjál cipőt! – Erre Hedvig fogott egy pár cipőt, a fűzőjükkal összekötötte és átvette a karján, majd mezítláb elindult a templomba: „hordta” a cipőt.

A szentek ilyenek. Főleg a feleségek és az édesanyák, nagymamák fohászkodjanak Szent Hedvighez: segítsen az élet terheit úgy hordozni, hogy azok, akik körülöttünk vannak, és rájuk vannak bízva, ne azt hallják állandóan: ez borzasztó, ... elviselhetetlen, ... mindig csak én, ... mindig csak nekem jut ez a rengeteg feladat! – hanem hadd lássanak szent asszonyokat. Akik mellett a férjek is tudnak szelídülni és jók lenni, a gyerekek is, az unokák is... Talán nem is mindig akkor, azonnal, amikor mellettük élnek és látják a mamát vagy a nagymamát, hanem később... amikor hasonló nehéz helyzetekbe kerülnek, akkor eszükbe jut majd: „Istenem, a nagymama! Milyen szelíden, mennyi mindent tett!” Jön az azonos helyzet, amikor ugyanezt szenvedte végig: mit is mondott?! Esetleg a nagymama azt mondta: most ne sírjatok, most fogjuk meg a rózsafüzért és imádkozzunk.

Hálát adunk Szent Hedvigért, aki így tudta végigélni az életét. Kérjük meg, engedje meg vele együtt imádkozni majd szentáldozás után a Magnificatot, amit ő is ismert, imádkozott és élt. Amen.

Október 17. – Antiochiai Szent Ignác püspök, apostoli atya, vértanú

Szentlecke *Fil 2,1–11*.
Evangélium *Jn 12,23–26*.

Testvéreim! A mai szent, Antiochiai Szent Ignác püspök az apostolok utáni nemzedékhez tartozik.³⁰⁸ A keresztény hagyomány azt mondja róla, hogy ő volt az a kisfiú, akit Jézus – amikor az apostolok azon versengtek egymás között, hogy melyikünk a nagyobb – odaállított közejük: Nézzétek! Ha nem lesztek ilyenek, mint ez a gyermek, nem mentek be a mennyek országába.³⁰⁹

Annak az Antiochiának lett a püspöke, ahol Szent Lukács is született, ahol Szent Péter volt az első püspök, ahol először nevezték a földtámadott Jézus híveit keresztényeknek.

³⁰⁸ *Szíria, 50 körül – †Róma, 110–115 között

³⁰⁹ vö. *Mt 18,1–6*

Antiochia nagy város volt. Amikor ő a püspök, akkor Jeruzsálem már elpusztult, már lezajlott a nagy zsidó háború, Rómában már fölépült a Colosseum. És már szokás lett az, hogy a tartományok kormányzói azon versengtek egymás között, melyikük tud különlegesebb vadállatokat és nevezetesebb keresztény rabokat küldeni Rómába, hogy a császár és a római nép szórakoztatására ezek a halálraítélt rabok ott, a Colosseumban a vadállatokkal küzdjenek.

Egészen kegyetlen ítélet és kivégzési mód volt, ami így szólt: *ibis ad bestias!* – a vadállatok elé mégy. Azaz puszta kézzel, ha tudsz, szállj szembe oroszlánokkal, tigrisekkel, leopárdokkal, a legvadabb állatokkal.

Ignác évtizedeken át volt püspök, és nagyon tisztelték, nagyon szerették, nemcsak Antiochiában. De amikor jött az üldözés, elfogták, és a bíró – valószínűleg azért, mert nem merte ott helyben halálra ítélni és kivégeztetni, ennél sokkal jobban tisztelték ezt az öreg püspököt – arra ítélte, hogy Rómában a vadállatok előtt végezze be életét. Talán arra gondolt, hogy Ignác úgysem fog odaérni Rómába, hiszen egy hetvenedik éve után járó ember nem bírja ki a tengeri utat, vagy talán a keresztények lesznek olyan ügyesek, hogy útközben megszöktetik. Mert ez a 2,5–3 ezer kilométeres út legalább egy fél évig tartott, a tengeren át Antiochiából Rómáig.

És vitték. Ahol csak kikötött a hajó, mert a hír megelőzte őt, a keresztények már várták a kikötőben. Ő pedig tanított, végig az úton, mindenütt, ahol megálltak, és leveleket írt. Furcsa módon lehetőséget kapott arra, hogy írjon. Ezek a levelek megmaradtak.

Szent Ignác az akkor már mindenütt jelen lévő Egyházat úgy nevezi: katolikus Egyház. Buzdítja a híveket: legyenek egyetértők. Ne szakadjatok pártokra. És amikor az Eucharisziát ünneplitek, a püspökök köré gyűljetek össze. Ne szóródjatok szét. A püspököknek úgy engedelmességedjétek, mint Krisztusnak magának.

Küldött egy levelet előre a rómaiaknak, amiben azt kéri: „Engedjétek meghalni! Meg ne tegyétek azt, hogy megvesztegetitek az öreimet; vagy azt az utolsó bírót, akinek még rá kell ütnie a pecsétet a halálos ítéletemre. Ne legyenek az ellenségeim! Ha nem hagytok meghalni, akkor ti nem tudtok igazán szeretni. Akkor az ellenségeim vagytok. Engedjétek – írja ez az öreg püspök –, engedjétek, hogy a vadállatok foga mint Krisztus tiszta búzáját megörökljön. Hogy kenyere lehessen Krisztusnak.” És megtörtént.

Amiket ez az öreg püspök mond, azóta folyamatosan hangzik a szentek ajkán, és minden keresztény életben valamilyen formában megvalósul. Mert úton vagyunk, úton vagyunk a halálunk felé. Valószínűleg nem vadállatok esznek meg minket, de ebből a földi életből ki kell lépnünk. Jó erre készülni. Hiszen az életünk nem kialszik, hanem – amint ő mondja, ez az öreg püspök – meg fogunk születni arra az életre, amelyik az Atyától való.

Aki jól hal meg – mindenki, és adja Isten, hogy mi is – megszületik arra a másik, örök életre, ahol az Atya megtiszteli mindazokat, akik a maguk bármilyen kicsi módján, de a maguk módján szolgáltak Krisztusnak. Imádkozzon értünk ez a vértanú püspök, hogy az életünk adta lehetőségekkel jól éljünk, és ahogy csak lehet, szolgáljunk az Úrnak. Amen.

Október 18. – Szent Lukács evangélista

Szentlecke 2Tim 4,9–17.

Evagélium Lk 10,1–9.

Testvéreim! Szent Lukács püspökként lett vértanú. Szent Pál tanítványa, orvosa, de mi általában csak úgy beszélünk róla, hogy Szent Lukács evangélista, akinek a négy evangélium közül a harmadikat köszönjük, meg az Apostolok Cselekedeteit. Ma megköszönjük az Úrnak, hogy adta Egyházának ezt a hellén műveltségű, szír vagy görög származású embert, aki már

meglett férfi, gyakorló orvos Antiochiában, amikor a pogányok között is kezdett terjedni a hír, hogy mi történt Jeruzsálemben.

Lukács mint orvos ismerte az ember nyomorúságát, és rájött, hogy az embernek igazában nem a teste beteg, hanem a lelke. Azért nem lehet meggyógyítani a testet, mert a lélekkel van valami baj. Amikor azután megérkezett a városba Barnabás, majd Pál is, és elkezdtek hirdetni a föltámadott Krisztust, Lukács az elsők között volt, aki meghallotta a megváltás örömhírét.

Orvosként tudta, hogy mielőtt azon kezd gondolkodni, mifajta gyógyszer kell a betegnek, előtte meg kell állapítania, mi a baja. Mert ha nem a bajára ad orvosságot, rosszabb lesz az állapota, mint előbb volt, nagyobb kárt okozhat neki, mint a betegsége. Ezért elindult, hogy utánajárjon a hallott dolgoknak.

A hagyomány úgy tudja, hogy először megkereste a Szűzanyát. Leült a lábához és kérdezte, hallgatta és följegyezte a hallottakat. Följegyezte a Magnificatot. A Szűzanyától magától hallhatta az Angyali üdvözlés történetét, a Betlehemben történetet, a karácsonyt, Jézus gyermekkorát.

Azután ment és megkereste azokat, akik hallották a tanító Krisztust, s kikérdezte őket. És neki, a pogány, hellén műveltségű, Izraelben idegennek, fölillant az a nagy igazság, hogy miként a próféták által az Úr mondta, hogy Jeruzsálemben történik majd a megváltás, megtörtént! Jeruzsálemből jön az Élet Igéje. A föltámadás evangéliuma. Megtörtént az, amit az áldozati bakok és a bikák vére végig az egész Ószövetségen képtelen volt megtenni: az Olajfák hegyén vérrel verítékező és a kereszten értünk meghalt Krisztus vére meghozta a megváltást, a bűnbocsánatot.

Lukács boldog volt, mert a tulajdon bőrén, a tulajdon életében tapasztalta, hogy ez a Názáreti Jézus által hozott megváltás, az Isten Fia által hozott megváltás tényleg mindenkié. Nincs kötve sem helyhez, sem néphez, sem fajhoz. Semmihez. Az emberé. Mindenkié. Ezek után megírta az evangéliumot és megírta az Apostolok Cselekedeteit.

Megköszönjük neki, és jó tudnunk, hogy aki az újszövetségi Szentírással ismerkedni akar, annak tanácsos Szent Lukács evangéliumával kezdenie az evangéliumok olvasását, mert az ő logikája, ahogyan ő gondolkodik, a legközelebb áll hozzánk a szentírók közül.

És külön köszönjük neki a Magnificatot meg a Benedictust, amit az Egyház reggel, este, minden áldott nap a zsolozsmában imádkozik.

Kérjük meg őt, hogy ebben a szentmisében, majd a szentáldozás után, amikor elmondjuk a Magnificatot, imádkozzon velünk együtt, és ő kérje meg a Szűzanyát, engedje, hogy vele együtt imádkozzuk. De ne csak a Magnificatot, a rózsafüzért is, s általában minden imádságunkat, hogy az üdvözítő Krisztus, Mária Fia, aki a vérével megváltott minket, mindegyikünket, életet tudjon nekünk adni. Amen.

Október 19. – Kanadai vértanúk: Brébeuf Szent János és társai

Szentlecke *IKor 1,18–25.*

Evangélium *Mk 10,17–30.*

Testvéreim! Amikor az első századok régi vértanúit ünnepeljük, mindig arról van szó, hogy egy pogány, keresztényellenes hatalom olykor lecsap a keresztényekre és kegyetlenül irtja őket. A keresztények pedig inkább meghalnak, mint hogy megtagadják Krisztust.

A mai, kanadai vértanúknak a sorsa egy kicsit más.

Írják az 1600-as évek első évtizedeit, és Amerikában vagyunk. Akkor már egy évszázada a spanyolok és a portugálok hódítják Mexikót, Dél-Amerikát, nagyjából már meg is hódították, és térítene. Az őslakosok, az indiánok kisebb-nagyobb ellenállás után be is fogadták ezeket a spanyol, portugál hódítókat és misszionáriusokat, akik katolikusok voltak.

1600 után azonban megkezdődött a franciák és az angolok között a nagy versenyfutás Észak-Amerikáért. Nagyon hamar kiderült, hogy Észak-Amerika déli része, a mai Amerikai Egyesült Államok területe bizony az angoloké lesz. Kanadáért pedig eszeveszett harc kezdődött az angolok és franciák között.

Miközben ott ez a versengés zajlott, a francia jezsuiták misszionálni indultak erre a kanadai területre. Tudták, hogy nehéz lesz Krisztus keresztségével megjelenni fegyverek közepette. Tudták, hogy az indiánoknak – akik sokkal keservesebben tapasztalták meg a bőrükön azt, amit most mi tapasztalunk Európa közepén a multik részéről –, akik látták, hogy elrabolják a földjeiket, irtják az erdőt, elűzik őket őseik földjéről, ilyen körülmények között fehér emberként arról beszélni, hogy „felebaráti szeretet”, meg „megbocsátás”, meg „irgalmasság”, „jószág” ..., ezek a misszionáriusok tudták, hogy ez szinte örülség. Okosabb lenne kívánni, amíg ez a fegyveres vita eldől, s utána kísérelni meg a missziót.

De nem várták meg, hanem az 1630-as évek végén elindultak. Első kísérletük azzal végződött, hogy nekik, franciáknak az angolok azt mondták: vagy eltűntök innen 24 órán belül és visszahajóztok Franciaországba, vagy mi fogunk kiirtani titeket. Nincs helyetek itt! Erre visszajöttek.

Amint azonban megtörtént a békekötés a franciák és az angolok között, a jezsuiták azonnal elindultak újra. És mit találtak ott?! Azt találták, hogy épp indián törzsek fordultak egymással szembe. Akik a franciákat fogadták be, azokkal szembefordultak azok, akik az angolokkal szimpatizáltak. Illetve, aki nem akart meghódolni egyiknek sem, az mind a kettővel elkezdett a maga indián módján háborúzni, mondván, ti elárultátok őseink földjét és isteneit. Ebbe a fölkavarodott világba érkezett a nyolc francia jezsuita.

Kezdenek misszionálni, kezdik hirdetni a megfeszített Krisztust, és csodák csodája, halló fülekre találtak. Nem tömegekre, de akadtak az indiánok között, akik fölfigyeltek arra, mit is mondanak ezek! Ezek, akik sápadtarcúak ugyan, de nem a gyémántot keresik nálunk, meg nem a legfinomabb prémeket rabolják el tőlünk, nem irtják ki erdeinket, hanem jönnek, szegényen – még szegényebbek, mint mi –, és jót tesznek velünk. Meggyógyítják a betegeinket. Nem kérnek semmi mást, csak egy pohár vizet meg egy darab kenyeret. Lassan megnyílt az indiánok szíve.

De megint adódott egy hadihelyzet, és az egyik indián törzs kiirtotta a másik törzset, vele együtt ezeket a jezsuitákat is. De akkor már az indiánok között volt néhány keresztény, és, mint mindig, a vértanúk vére magvetés lett.

A fehér embernek tudnia kellene, és pedig szegyenkezve kellene tudnia, hogy az indiánokat Amerikában lényegében kiirtották. Akik életben maradtak, azokat szépen hangzó nevű helyekre, „rezervátumokba” gyűjtötték össze. Európában ugyanezt az intézményt úgy hívják, hogy *koncentrációs tábor*. És az indiánok kivesztek.

Ezek a jezsuita vértanúk, akik ismerik Amerikának ezt a fájó sebeit, a mi példaképeink abban, hogy aki szereti az Úr Krisztust és kapja Tőle a feladatot – missziós küldetést –, az a legképtelenebb helyzetekben is elindul, és a többiek, az otthon maradt Egyház támogatásával megteszi azt, amit megtehet.

Ezek a szent vértanúk imádkozzanak Amerikáért, hogy a kereszténység éljen és teremni tudjon azon a földön, ahol az ő életük, az ő vérük volt a magvetés. Amen.

Október 23. – Kapisztrán Szent János ferences áldozópap

Szentlecke *Ef 6,10–20.*

Evangelium *Lk 10,1–9.*

Testvéreim! Ma Kapisztrán Szent Jánost³¹⁰ ünnepeljük, a nagy ferencset, aki a 15. század első felében – lehet mondani – megmentette a ferences rendet. Ragyogó világi pályán indult, egy városnak volt már a kormányzója, amikor átélte ennek a világnak a forgandó és mulandó voltát. Assisi Szent Ferenchez³¹¹ hasonlóan börtönben fedezte föl, hogy nincs értelme olyan dolgokért odaadni az életet, ami tegnap volt és ma nincs. Életet adni csak az örökkévalóért érdemes.

Ferences lett, s meglátta, hogy még a ferences renden belül is mennyi emberi gyarlóság, mennyi megalkuvás van. Észrevette – az 1420-as években –, hogy az Egyházat érik bírálatok, és a támadások nem mind hazugságon alapszanak. Ezért előbb ő maga, majd vele együtt azok, akik hallgattak rá a ferences rendben, újra elindultak az evangélium útján. Megtették azt, amit az Úr mondott.

Ő vette észre azt is, hogy a törökök komoly veszedelmet jelentenek az Egyházra. Fölfogta, hogy azok a hírek, amik keletről jönnek, nem az ezeregy éjszaka meséi közé tartoznak, hanem az iszlám egyre erősebb, és tényleg a kereszténység ellen fog támadni.

Találkozott Hunyadi Jánossal, és ők ketten Nándorfehérvárnál 1456-ban még meg tudták állítani a törököket. De – és ezt János érezte – ő az életét fogja adni a kereszténységért. Az Egyházért.

Két héttel a győzelem után eltemette Hunyadi Jánost, s két hónappal később – a mai napon – ő maga is meghalt, a vértanúságnak egy külön fajtájával. De meghagyta – amint írásaiban is mindig vallotta –, hogy nagyon szeretné a papokat meg a szerzeteseket megszólítani és buzdítani arra, hogy igazak legyenek, hogy amit tanítanak, az hihető legyen, és merjék odaadni az életüket az örökkévaló dolgokért.

Mi magyarok pedig ma emlékezünk 1956-ra is. És nemcsak egy napra, hanem hetekre, hónapokra, évekre – amikor magyar testvéreink (azok is, akik nem voltak katolikusok) igazában örökkévaló dolgokért az életüket adták. Az igazságért, a becsületért, a hitért, a vallásszabadságért. Egy utcai ütközetben, vagy a börtönben. Kivégezték őket, vagy éppen behaltak a börtön megpróbáltatásaiba.

Kapisztrán Szent János a mennyországban gyűjtse maga köré ezeket a magyar testvéreinket! Imádkozzanak mindnyájan értünk, magyarokért. Hogy mi is, mindegyikünk a maga módján merjük elfogadni és vallani, hogy életet adni csak az örökkévaló dolgokért érdemes és szabad. Az Úr pedig azokat a testvéreinket, akik az életüket adták a testvéreikért, jutalmazza meg a szeretetükért! Amen.

Október 24. – Claret Szent Antal Mária püspök

Szentlecke *IPt 5,1–14.*

Evangelium *Jn 10,11–18.*

Testvéreim! Ha megkérdeznék valakit, mondja meg, mit tart fontosnak a 19. században, legtöbbször azt felelik, hogy 1848-at, az európai forradalmakat vagy a Kommunista Kiáltványt.

³¹⁰ *Capestrano, Itália, 1386. június 24. – †Újlak, 1456. október 23.

³¹¹ lásd október 4-én

Pedig a 19. századnak is megvannak a nagy szentjei: Bosco Szent János,³¹² Viennei Szent János,³¹³ Lisieux-i Szent Teréz³¹⁴ és a ma ünnepelt szent, Claret Szent Antal.

Antal fiatal korában a tulajdon bőrén tapasztalta meg, mit jelent az iparosodás. Mit jelent az, hogy tevékenységekből, amiket nagyon sokáig, évezredek át otthon az édesanyák, nagymamák, vagy egy-egy mesterember folytatott, egyszer csak nagyüzem lesz. Üzlet lesz, piac lesz belőle. És mi minden jár ezzel!

Ezt ő úgy élte meg, hogy a papa takácsmester volt, aki évezredes hagyományok alapján tudta, hogy ő nagy családot szeretne, a felesége mellett sok gyerekkel. Tíz gyermeke volt tehát, s az ötödik Antal, a mai szent, aki 3–4 éves korától – természetszerűen és magától értetődően – tett-vett a takácsok körül: vitte a fonalat a mamának, figyelte, hogyan dolgozik a papa a szövőszéken, és mire tizenegynéhány éves, addigra érezte, hogy az ujjában bizsereg a mesterség.

Ugyanakkor a szíve mélyén hallotta a hívást: „Antal! Gyere utánam! Neked papnak kellene lenned.” Gyakran ült már a szövőszék mellett, és körülötte minden azt sugallta, hogy hamarosan megnősül és folytatja apja mesteriségét.

Följegyezték róla, hogy a szívében egyre nagyobb lett a fájdalom, hogy nem lehet pap. De imádkozott: „Istenem! Nálad minden lehetséges. Én szövök és tanulom a mesteriséget, apám kedve és akarata szerint, de... Te tudod, hogy én hallok a hangot, ami hív, és ha akarod, akkor megtörténik az, amire Te hívsz engem.”

S Antal még nem volt 18 éves, amikor a papa egyszer csak azt mondta: „Fiaim, menjetek el. Menjetek el Barcelonába. Keressetek magatoknak munkát. Tönkrementünk.” – Ekkor élte át Antal, hogy a szövő nagyüzemmel szemben a kis takácsok versenyképtelenek. Egyik a másik után tönkrement, földadta foglalkozását.

Antal dolgozni kezdett egy szövőüzemben, és kiderült, hogy tényleg az ujjában van a mesterisége. A tulajdonos észrevette, és azt mondta neki: „Antal! Kinevezlek művezetőnek. Látom, hogy egyik ötlet a másik után pattan ki a fejedből, és a szövetek, amiket mi csinálunk, ha a te mintád szerint csináljuk, szebbek és jobbak a többiekénél. Vezesd az üzemet!”

Antalban azonban már más elhatározás érelődött meg, és azt válaszolta: „Uram, köszönöm a bizalmát, köszönöm, hogy eddig itt lehettem, de itt van a felmondólevelem. Én elmegyek.” – „Hová mégy? Ki csábított el? Ki ajánlott többet?” – „Senki. Én elmegyek papnak.” – És elment.

Mikor pappá szentelték, tapasztalatból tudta, hogy a nagyüzemekbe behajszolt emberek mennyire sebezhetők. Egyrészt anyagilag vannak kiszolgáltatva a munkaadóknak, másrészt műveletlenek, azaz képtelenek helyesen tájékozódni.

Ezért legfontosabb feladatának tartotta, hogy olvasnivalót adjon ezeknek embereknek a kezébe, illetve kérte a püspökét, hogy ne kösse őt plébániához. Engedje meg, hogy missziókat tartson munkásoknak és lelkipásztorilag elhagyatott vidékeken.

Járta Spanyolországot, és ezeknek az egyszerű embereknek, akik nagyon hamar megtudták róla, hogy a minap még szövőmunkás volt, érthetően el tudta mondani az evangéliumot. És el tudta nekik mondani, hogy akármilyen nyomorultak vagytok, a becsület, meg a hit, meg az igazság, meg a jóság, meg a türelem több, mint a forradalmak. Közben ugyanis jöttek a forradalmi évek.

A legnagyobb megdöbbenésére kinevezték a világ túlsó végén lévő spanyol gyarmat, Kuba szigetének érsekévé. Amikor megérkezett, látta, hogy a cukornád-ültetvényeken ugyanaz a folyamat játszódik le, mint otthon a takácsokkal. És ott is hallani kezdték a szót az emberek. Megértették, amiket ez az Antal püspök mondott. Mert amikor őt hallgatták, kezdett

³¹² lásd január 31-én

³¹³ lásd augusztus 4-én

³¹⁴ lásd október 1-jén

kinyílni a szemük, kezdték látni, hogy azok az agitátorok, akik a munkaadók meg a katolikus Egyház ellen uszítják őket, hazudnak. Antalnak pedig csaknem ráment az élete erre. Meg akarták ölni azok, akik a hazugsággal – Antal tanítása miatt – nem érték célt.

Egyszer csak levelet kapott a spanyol királynőtől: „Érsek úr! Sürgősen csomagoljon és jöjjön haza!” Hazaérve azt remélte, hogy megkapja a fölmentését, s mehet vissza misszionálni. De a királyné közölte vele: „Érsek úr! Azt szeretném, ha itt lenne a közelemben, a gyóntatóm lenne, és megtámasztaná a királyi házat.”

Antal püspök nem azt mondta, hogy „rendben, kérek egy lakosztályt itt, a királyi palotában, X fizetést, Y nyugdíjat”, hanem azt mondta: három feltétellel fogadom el a felkérést: 1) ne kelljen itt laknom a királyi palotában; 2) ne kelljen beavatkoznom soha politikai kérdésekbe; 3) ne kelljen várakoznom: ha őfelsége valamit akar, én jövök, de azonnal fogadjon.

Egy szent püspök, aki látta az iparosodó társadalom és az iparosodó Európa bajait, és látta az orvosságot is. Jó tudnunk, hogy ezekben az 1850-es években történt a Szeplőtelen Fogantatás dogmájának a kihirdetése, és ekkor történtek a lourdes-i jelenések. Antal püspök nagyon, de nagyon szerette a Szűzanyát és tisztelte a Szűz Szeplőtelen Szívét. Azt a kis társaságot, amit a misszionáló szerzetnek alapított, úgy nevezte el, hogy a *Szűz Mária Szeplőtelen Szívének Fiai*. 70 évvel később Fatimában a Szűzanya azt kérte, hogy az én Szeplőtelen Szívemnek ajánljátok föl a világot.

Imádkozzon értünk ez a szent püspök, mert a problémák, amikkel ő találkozott, s amikre ő megoldást is tudott adni, jelen vannak a mi világunkban is. Segítsen nekünk hinni! Segítsen szeretni a Szűzanyát. Amen.

Október 25. – Boldog Mór püspök

Szentlecke *2Kor 5,14–21*.

Evangélium *Mt 23,8–12*.

Testvéreim! Boldog Mór³¹⁵ az első magyar keresztény nemzedékhez tartozik Szent István korában. Szent István király uralkodásának első évtizedében volt kisiskolás Szent Márton hegyén, a mai pannonhalmi bencés kolostorban. Ez azt jelenti, hogy 1000 körül születhetett. Inkább 1000 után mint előbb, és keresztény családban született. A szülők, akik – úgy tűnik – előkelő emberek voltak, a kicsi Mórt beadták a bencés kolostorba, hogy a szerzetesek neveljék.

Az ő sorsa is olyan, mint a magyar szenteké általában: hosszú időnek kell eltelni, amíg megkapják az őket megillető megbecsülést. Mór boldoggá avatását az 1840-es években indította el az akkori pécsi püspök. A 19. század végén hagyta jóvá XIII. Leó pápa, hogy mi magyarok a mennyországban lévő Mórt boldogként tiszteljük.

Amikor döntött a sorsa fölött, Mór úgy érezte: nekem itt kell maradnom a bencések között, szerzetesként kell szolgálnom az Urat, meg a testvéreimet. Jó szerzetes lett.

Szent Imre legendájából tudjuk, hogy amikor Imre, atyja kíséretében meglátogatta Szent Márton monostorát, hét csókkal köszöntötte Mórt. Minden szerzetest csókkal köszöntött, de erényeik szerint kevesebb vagy több csókkal üdvözölte őket. Az imádságos lelkek ugyanis – amilyen Imre is volt – másképp látják a világot: fölismerik Isten és a Szentlélek jelenlétét egymásban. Imre a hét csókkal azt jelezte, hogy a szerzetesek között Mór a legkiválóbb. Éspedig azért, mert a tisztaságát érintetlenül őrzi kicsi kora óta.

Azután Mór apát lett. A szerzetestársai észrevették, hogy rá lehet bízni az egész közösséget, Krisztusban jó atyja lesz a többieknek.

³¹⁵ *Magyarország, 1000 körül – †Pécs, 1070 körül

Imre herceg még életben volt, amikor királyi futár érkezett a monostorba és átadott az apátnak egy pecsétetes levelet. A levélben ez állt: „Apát úr! Bonipert, a pécsi püspök meghalt. Úgy akarom, hogy te légy Pécs második püspöke.”

Következik 16 év, amiből 8 év boldog, építő, lendületes korszak István király uralkodása alatt. Mórnak azonban mint püspöknek érzékelnie kellett, hogy ebben az országban még jelen van a pogányság. Még sokat kell küzdeni, szenvedni ezért a népért, hogy igazán keresztény legyen. Nyolc évvel Szent István halála után, 1046 szeptemberének végén pedig jött a hír, hogy Gellért püspököt meg 5-6-7 társát a Kelen hegyen megölték.³¹⁶

Mór megérezte, hogy ez most egy olyan pillanat, amikor a pogányság visszaveheti a magyarságot. Nyilván sokat imádkozott, sokat vezekelt. Magyarország katolikus maradt.

Ezután következik Mór püspök életének húsz esztendeje, amikor mindazt a rombolást, amit a Vata-féle lázadás művelt, újjá lehetett építeni. A sebeket gyógyították, a lerombolt épületeket fölépítették.

Boldog Mór 1070-ben, 70 éves kora körül halt meg. Ismeri Magyarország problémáit, gondjait, bajait – örömeit is. Miközben hálát adunk érte, köszönjük meg neki is, hogy olyan jó szerzetes, olyan jó püspök volt. Kérjük, imádkozzon értünk, mai magyarokért, hogy amikor a pogányság próbálja visszahódítani a keresztény magyarságot, mi keresztények, katolikusok hűségesek tudjunk maradni a hitünkhöz! Amen.

Október 28. – Szent Simon és Júdás Tádé apostolok

Szentlecke *Júd 17–24.*
Evangélium *Lk 6,12–23.*

Testvéreim! Az apostolok személyében az Úr Krisztus megmutatta, hogy minden ember, minden személyi alkat és mindenféle sors alkalmas az üdvösség befogadására – amennyiben hisz.

Ugyanezt mutatja minden népben, s ezt mutatja meg bennünk is, és mindeniben, aki befogadja az Igét, s engedi, hogy a kegyelem átformálja és üdvözítse.

Simon az egyik különlegesség az apostolok között. Magyarul úgy szoktuk mondani, hogy ő Buzgó Simon, amiről az jut az eszünkbe, hogy jámbor, vallásos, a többiekénél buzgóbb ember. Igen ám, csakhogy ő nem buzgó, hanem „zelóta” volt. Ma azt kellene róla mondanunk, terrorista volt, aki a rómaiak uralma ellen bármire képes volt: nem számított az élet, nem voltak gátlásai, néha csak összevillant a tekintete a barátjával, és már le is szúrtak egy rómit. – És mégis apostol lett. Mert fölfogta, hogy sem Izrael, sem az ember üdvössége nem gyilkosságokból születik. Nem erőszak hozza létre, hanem a kegyelem, ami a bűnbocsánattal kezdődik el, áldozatokkal folytatódik és a föltámadással teljesedik be.

A másik apostol egyéniség Júdás Tádé, aki Jézus rokona, unokatestvére. Ő az, akit a lehetetlen dolgok segítő szentjeként tisztelünk. Képeken (mint a mi templomunk egyik mellékoltárán is) arról lehet megismerni, hogy arcképet tart a kezében, amely mintha a saját képmása volna. De nem az, mert a figyelmesebb szemlélő észreveszi, hogy Tádé apostol a kezében Jézus arcképét tartja. Vonásaik hasonlóságával a művészek a rokonságukat akarják érzékeltetni.

Az apostolok szétoszlásakor ők Kelet felé indultak és Perzsiába mentek. Arra a földre, ahonnan valamikor nagyon régen Ábrahám elindult, s ahol Izrael a babiloni fogságban volt. Azon a földön hatalmas zsidó diaszpóra volt, és – mint a többi apostolnak a sorsában és küldetésében látni – nyilván ők is először a zsinagógában hirdették, hogy Jézus a Krisztus.

³¹⁶ lásd szeptember 24-én

Pontosabban: megérkeztek a városba, szombaton elmentek a zsinagógába, és mikor az zsinagógai előjáró felszólította a jelenlévőket – és ez a felszólítás a diaszpórában mindig a Jeruzsálemből vagy a Palesztinából jötteknek szólt –, hogy mondják el, van-e valami újság, van-e valami mondanivalótok, egyikük fölkel, de nem arról kezdett beszámolni, hogy itt megütköztünk a rómaiakkal, ott készülődik egy nagy csata meg összeesküvés, hanem elkezdett arról beszélni, hogy mi láttuk a föltámadt Jézust! Testvérek! Képzeljétek el! Amit a próféták mondtak, mi láttuk, hogy beteljesedett! És kezdték elmondani, mit éltek végig Jézus mellett. Hirdették az evangéliumot.

Akiknek volt füle, meghallotta a nagy örömhírt, kinyílt a szíve, megkeresztelkedett. De mindig voltak olyanok, akiknek megkeményedett a szíve, s evangelizáló testvéreiket följelentették. Azzal adták át a pogányoknak, hogy vigyázzatok velük, mert ezek fölforgató lázadók, és lázítanak. Meg is ölték őket, Simont kettéfűrészték, Júdást agyonverték.

Mi pedig ünnepeljük őket. Hálát adunk értük az Úrnak, és boldogan valljuk az egy szent, katolikus és apostoli Anyaszentegyházban azt az evangéliumot, amit ők is hirdettek, amiért meghaltak. Az Egyház hirdeti, mi pedig elfogadjuk és éljük, hogy az üdvösség útja nem az erőszak, nem a gyilkosságok sorozata, hanem a bűnbánat, a hit, a szeretet és a szolgálat. Amen.

November

November 1. – Mindenszentek

Olvasmány *Jel 7,1–4; 9–14.*

Szentlecke *1Jn 3,1–3.*

Evangelium *Mt 5,1–12.*

Testvéreim! Az Egyház, amikor önmagára tekint, látja, hogy az Úr akaratából három nagy, egymásra épülő, eleven kapcsolatban lévő rétege van.

Legalsó rétege a Földön élő, küzdő, szenvedő, bűnbánó Egyház. A második rétege azokból áll, akik már kiléptek ebből a földi életből, és a tisztítóhelyen szenvedve tisztulnak, de tudják, hogy onnan a mennyországba jutnak belátható időn belül. Éppen ezért örömmel tisztulnak és szenvednek, s készülnek a boldogságra. A harmadik réteg a boldog mennyország, a szentek világa. Ma és holnap mi, a Földön élő Egyház föltekintünk, s látjuk ezt a fölöttünk lévő két réteget: ma ünnepeljük a mennyországot, holnap, halottak napján pedig könyörgünk a tisztító tűzben szenvedőkért.

Ma megünnepeljük azt, hogy konkrétan is látható, mi lesz az emberből, ha engedi az Isten akaratát érvényesülni önmagában. Mi lesz az emberből és a világból, ha megvalósul a teremtő, üdvözítő és megszentelő Istennek a terve. Ez a terv minden emberre vonatkozóan konkrét terv, és belőle két komoly dolog következik számunkra.

Az első következmény, hogy mi itt a Földön tudhatjuk, mi az életünk értelme, hová tart az egész életünk, az egész világ. Ha engedem megvalósulni az isteni tervet, ezt teljes konkrétsággal, anyagi dolgokra vetítve is tudhatjuk. S ez nagyon fontos, mert a mi nyugtalan szívünk békéje innen fakad.

Mi, katolikusok, akik hozzá vagyunk szokva a rendszeres tanításhoz, rendszeresen járunk szentmisére, halljuk Isten igéit, hozzá vagyunk szokva a szentségekhez, amelyekben konkrétan, anyagi jelekhez kötöten kapjuk az örök életet, talán el sem tudjuk képzelni, micsoda kínokat jelent mindennek hiánya, az a kérdés, hogy „Minek is élek én? Ha általában van valami értelme ennek a földi életnek, hogyan érem el én?” – Ezt a kint, hála Istennek, mi nem ismerjük. Pedig van.

Amint egy újszülöttnak a születése után azonnal a csuklójára kötik a szülészetten a nevét, amit többé nem veszíthet el, úgy, amikor egy lelket a mi Istenünk megteremt, beleoltja a meghívást: Megteremtelek téged, mert szeretlek, és azt akarom, hogy növekedjél, és a mennyek országában légy örökre boldog. Ezt Ő minden emberi lélekbe és szívbe beleírja. De hányan kóvályognak a világban úgy, hogy halványan éreznek valamit ebből a hívásból, de amikor arra kerül a sor, hogy valamit tenni kellene érte, elsodorja őket a világ, a saját kedvtelésük, vagy a tudatos félrevezetés áldozatai lesznek. Eladják nekik azt, hogy „táncolj, ordíts, kábítózzál, igyál, légy erőszakos, gyilkolj” – és így tovább, és így tovább. Sokaságot ezzel lehet bűnökbe, örültségekbe sodorni. A lépre ment ember számára pedig egyszer csak kiderül, hogy mindaz értelmetlen, amit csinál, mert a szívében égő vágy és a konkrét tettei nem találkoznak.

Ezzel szemben nekünk – kegyelemként, irgalomból, jóságból – megadatott, hogy a szívünkben égő vágy, amit Isten oltott belénk, azzal, hogy haza hív, ez a honvágy konkrét tetteinkben megvalósulhat, és tudható: ha ezt teszem, úton vagyok hazafelé.

A mennyországban élőkben, a szentekben pedig látjuk – legfőképpen a Boldogságos Szűzanyában, de az éppen most üdvözült testvérünkben is –, hogyan valósult meg az, amire

mi vágyunk, amit szeretnénk és akarunk, hogy velünk is megtörténjék. Mert ők átlépték a földi lét határát, meghaltak, megtisztultak és beléptek a mennyországba, ahol nincs többé fájdalom, nincs gyötrődés, nincs halál, hanem Isten látása van, és a szentek és az angyalok sokaságával való közösség boldoggá teszi az embert.

A mennyország csodálatos világ. Hálát adunk az Úrnak azért, hogy a mennyország van, mert ott a teremtő, megváltó és megszentelő Isten megvalósította azt, amit a Paradicsomban elkezdett itt a Földön, amit a bűn elrontott, Krisztus megváltó halála pedig mindent jóvá téve megnyitotta a mennyek országát, ahol a bűnnek, a rossznak már nincs hatalma. Be sem léphet oda a rossz, oda csak a szentek léphetnek be. Hála legyen az Úrnak az összes szentekért!

A második dolog, ami Isten üdvözítő tervéből következik, egy kérdés, amely mindegyikünknek szól: Vajon én, személy szerint, tudom-e, hogy hol lesz az én helyem a mennyországban? Melyik csoportba tartozom majd? Ilyen csoportokra gondoljunk: szent nagypapák, nagymamák, édesanyák, özvegyek, bűnbánók, vértanúk, tanítók, tanulók, dolgozók, öregek... – Nincs az emberi életnek olyan kategóriája – kivéve a bűn állapotát –, aminek ne volna megfelelője a mennyországban. A kérdés azonban arra sarkall, gondoljuk meg: mit teszünk azért, napról napra, folyamatosan, hogy abban a csoportban, ahová Isten üdvözítő terve szán, elfoglalhassuk a helyünket. Értelmes, felnőtt kereszténynek tudnia lehet, hogy személy szerint, neki merre tart az élete, s a tetteinek olyanoknak kell lenniük, hogy arra vigyék előre.

Nagy ünnep a mai. A mennyországról nem mi álmodozunk, a mennyország van, konkrét valóság. Hallottuk már néhányszor, hogy a szentek értik a szót, amit mi elsírunk vagy elsóhajtunk, amit imádságban odateszünk eléjük, azt ők értik és segítenek. Ettől az ember kedvet kap élni, minden külső hatás, minden sátáni kísértés – minek erőlködsz, úgyszincs az egésznek értelme! – ellenére.

Mi hisszük, valljuk és örömmel éljük, hogy ennek az életnek igenis van értelme – ezt maga a teremtő, megváltó és megszentelő Isten garantálja –, amit teremtmény el nem ronthat, kivéve önmagamat. Én elronthatom a magam életét, de másokét nem, és mások sem az enyémet, senki!

Fogadja el az Úr a hálánkat, az ünnepünket. A Szentek pedig segítsenek minket, hogy az idő múlásával őrizzük szívünkben a honvágyat a mennyei haza után, nap mint nap erősödjön bennünk ez a vágy, és konkrét lépésekkel vigyen hazafelé, a mennyei haza felé. Amen.

November 2. – Halottak Napja

Szentlecke *IKor 15,47–57.*

Evangélium *Jn 5,19–30.*

Testvéreim! A *Dominus Iesus* című nyilatkozatban az Egyház – a tanító – fölhívta a figyelmünket arra, hogy veszedelmes szellemi áramlatok vannak jelen a világban. És a sokféle tévedéssel szemben az Egyház őrzi az igazságot.

Tegnap – bár munkaszünet volt, ünnep volt – nagyon megmutatkozott, hogy az a relativizmus meg az agnoszticizmus, amiről a *Dominus Iesus* beszélt, mennyire erősen jelen van. Relativizmuson értem, hogy kérem, minden mindegy, csak valami véleménye legyen az embernek. Az agnoszticizmus pedig az az „elegáns” tagadás, mely szerint úgysem lehet tudni semmit, hogy mi van, mindenki gondoljon, amit akar, a fontos csak az, hogy valamit gondoljon.

Tegnap, Mindenszentek ünnepén egész nap hangzott a médiában, hogy „Mindenszentek napján a halottakra emlékezünk: gyertyát gyújtunk, világítunk, emlékezünk.” Árva szó el nem hangzott arról, hogy a halállal az életnek nincs vége, sőt, e napon azokat ünnepeljük, akik *élnek*, a mennyországban élnek. Mert a halálban ítélet történik. A halottakra emlékezni

nem azért fontos, hogy kimondjuk a halott nevét... mit ér az már neki... – Egy árva szó el nem hangzott a föltámadásról és az örök életről, mert kérem, arról nem lehet tudni semmit, mindenki gyűjtson egy gyertyát, emlékezzen, sirassa magát... Ez a világ ünnepe.

A katolikus Egyház ellenben tegnap a Mindenszentek ünnepét ülte. Hálát adtunk a mennyországért és bizakodva tekintettünk a jövő felé, az örök életre, a boldog, örök életre, ahová úton vagyunk, hazafelé, s közben ítéletet írunk a cselekedeteinkkel. És az ítélet éppen ez lesz: beléphetsz az Országba, vagy: még nem, de majd, a tisztítótűz utánm igen. Vagy – és ettől az Isten óvjon meg minket: soha nem mehetsz be! Elvesztél. Elkárhoztál.

Tegnap ünnepeltünk, ma pedig imádkozunk. Ünnepejük Isten irgalmasságát és imádkozunk az elhunytakért, akikről az Egyház vallja és tanítja, hogy mióta a megtestesült Ige itt volt a Földön és elmondta nekünk az Atya titkait, azóta nem mond igazat az, aki azt mondja, hogy semmit nem lehet tudni a halál utánról. Nagyon sokat lehet tudni a halál utáni életről. Például azt, hogy a halállal lezárul az érdemszerzésnek az ideje. A halál lezárja azt az utat, melyen az ember a bíróság felé és a bíróhoz megy. A halállal az út lezárul, mert odaér az ember a bírāja elé. De aki útközben ezt a Bírót, az értünk meghalt és föltámadott Krisztust nem ostorozta, nem feszítette meg újra, nem gyalázta és tagadta, hanem elfogadta és útközben kérte az irgalmát, általában is, meg a konkrét bűneire is mindig, az – ahogyan az Úr mondta – már át is ment az ítéleten. Annak a halál csak megpecsételi ezt a szeretetben lévő kapcsolatát a megváltó Krisztussal. És ha még vannak törleszteniivalói, azt letörleszti a tisztítótűzben. – Ma ezekért imádkozunk, akik már átlépték a halál küszöbét, már nem tudnak érdemeket szerezni, már csak szenvedni tudnak, de szerették Krisztust, a Megváltót. Akkor is, ha életükben nem hallottak Róla, de a lelkiismeretükben meghajoltak az igaz Isten előtt.

A katolikus Egyház nemcsak gyertyát gyújt, nemcsak emlékezik, hanem, amint naponta is teszi minden szentmisében, ma még inkább és még több figyelemmel és szeretettel maga köré gyűjti a tisztítótűzben szenvedő lelkeket is, általunk. Mert erre a szentmisére egyikünk sem egyedül jött, hanem a szívünkben hoztuk mindazokat, akikkel így vagy úgy a szeretet összekötött bennünket, amíg itt éltek a Földön. Most ide tudjuk hozni őket az oltárhoz. A kereszthez. És meg tudjuk kérni a megváltó Krisztust, miközben följajnljuk az Atyának szeretetben az Ő áldozatát: Krisztusunk! A véred rajtunk keresztül érjen el a szeretteinkhez, akik még a tisztítótűzben vannak. Oda tudunk fordulni Krisztus földi helytartójához, a pápához a teljes búcsúért. És egy valakit a mai napon – és ebben a nyolcadban naponta egy-egy lelket – teljes búcsúval ki tudunk menteni a tisztítótűzből.

Mindezt lehet tudni a halál utáni világról. Hozzáteve még azt, hogy a tettei elkísérik az embert. Akiben csöppnyi szeretet sem volt, amíg itt a Földön élt, s ezért elkárhozott, azzal nem tud kezdeni senki semmit. Az elveszett. Akiben azonban csak egy icipici kis hit volt meg szeretet, azt az Úr nem azért teremtette meg, hogy elveszen, hanem arra teremtette és hívta, hogy örök élete legyen.

Ezért reménnyel telve könyörgünk ma a tisztítótűzben szenvedőkért. Jó, ha ilyenkor megérinti az ember szívét az is – amit megint csak tudni lehet és tudni kell! –, hogy a tetteimmel magam írom a tulajdon ítéletemet. Nem mondok igazat, ha azt mondom, hogy: „Kérem, úgysem lehet tudni semmit az egészről, éljen mindenki úgy, ahogy tud, aki nem tud, az pusztuljon el, aki meg tud, az boldoguljon!” – Ez nem igaz! A cselekedeteink, melyekben a jóság vagy a rosszság testesül meg, írják az ítéletünket. Azaz felelősek vagyunk az életünkért. Önmagunkért.

Majd a szentáldozás után imádkozzunk a Szentatya szándékára a teljes búcsúért. És kérjük az Urat, engedje meg, hogy az Ő áldozatát most a tisztítótűzben szenvedőkért ajánljuk föl. Amen.

November 3. – Porres Szent Márton domonkos szerzetes

Szentlecke *Fil 3,16–21*.
Evangélium *Mt 25,31–40*.

Testvéreim! Minél tovább él a Egyház itt a Földön, annál inkább látja, hogy az emberiség bajait az Úr a szentek által orvosolja. Nem old meg minden problémát, nem távolít el minden bajt a történelemből, de a szentekben megmutatja, hogy volna megoldás. Ezzel reményt ad arra, hogy amit Ő ígért, meg fog történni: a mennyországban, ahol a szentek közössége fog élni feltámadottan, nem lesznek bajok és problémák.

Ez a ma ünnepelt Porres Szent Márton innen, Európából nézve a világ nyugati végén élt, Peruban, Dél-Amerikában.³¹⁷ Limában született, s 18–20 éves volt, amikor megszületett Limai Szent Róza,³¹⁸ tehát voltak évek, amikor mindketten Szent Turibius püspöknek voltak a báránycái. Szentek éltek ebben a városban, többen is egyszerre.

Porres Szent Márton az alázatnak és felebaráti szeretetnek lett olyan példája, hogy néhány éve Peru az ország fő patrónusának kérte föl, hogy segítse oldozgatni a mai bajokat.

Márton élete egy nagy megaláztatással kezdődött. Apja ugyanis spanyol lovag, édesanyja néger leány volt, tehát fehér–néger félvérnek, mulattnak született, akiket az akkori perui társadalom a rangsorban a rabszolgák szintjén, a társadalom legalján tartott számon.

Cseperedvén Márton a domonkosok templomába kezdett járni, s egyszer csak úgy érezte, hogy maga is domonkos lesz. De a mama előbb beadta egy fürdőmester-sebészhez inasnak, hogy tanulja ki a mesterséget. Kitanulta, azután bezörgetett a domonkos rendházba azzal, hogy szerzetes pap szeretne lenni. A házfőnök azonban közölte vele: ez nagyon szép, de ugye tudod, hogy belőled nem lehet domonkos pap, legföljebb laikus testvér lehetsz, mert mulatt vagy.

Ez a fiatal ember valamit már hordozott Krisztus ismeretéből. Nem sértődött halálra, nem azzal válaszolt, hogy bevágja maga mögött a kaput, majd összeszed néhány utcagyereket és fölgyújtja a kolostort. Nem ez volt a válasz, hanem az, hogy akkor leszek laikus barát, de én szerzetes szeretnék lenni.

Ahogy teltek az évek, egyre inkább megismerte a megalázott Krisztust – akit szintén semmibe vettek, rabszolgának néztek és kivetettek maguk közül az emberek –, és a nyomába szegődött. Ugyanakkor rányílt a szeme, hogy nem csak én kaptam ilyen megaláztatást, hanem itt élnek körülöttem százával emberek, akiket talán nem a bőrszínük miatt aláztak meg, de nyomorultak, éheznek és betegek.

Elkezdett gyógyítani, és mint ezer évvel korábban Szent Kozma és Damján esetében, most is kiderült, hogy az Úr vele van a gyógyításban. Másként gyógyított, mint a híres, jól megfizetett orvosok. Az Úr vigyázott rá, mert a többi orvos, sebész, fürdős nem ölte meg üzletrontás miatt, hanem hagyták dolgozni, sőt észrevették, hogy olyan kapcsolatban van a mennyországgal, amit ők nem ismernek.

Porres Szent Márton 70 évet ért meg az alázatos, türelmes szolgálatban. Följegyezték róla, hogy éjszakáit az Oltáriszentség előtt töltötte. Valószínűleg néhányszor megkérdezte az Úr Krisztustól: „Mester! Te hogy győzted ezt?! A megvetettséget, megnemértettséget? Miközben elfogadták Tőled is, hogy gyógyítottad a betegeket... megfeszítettek érte.”

Az irgalom gyakorlásának egyik nagy nehézsége, hogy aki kapja, nagyon sokáig nem fogja föl, miben van része. Sőt! Vissza tud vele élni. Aki meg adja, azt néha megérinti az értelmetlenség kísértése: Uram, Istenem, van ennek értelme?! – És a megfeszített Krisztus a

³¹⁷ *Lima, Peru, 1569. december 9. – †Lima, 1639. november 3.

³¹⁸ lásd augusztus 23-án

keresztről mondja, hogy csak ennek van értelme. Mert ennek a vége az, hogy „jertek és vegyétek az országot, ami nektek készítettett öröktől fogva.”³¹⁹

Márton példát adott a kortársainak, hogy lehet törődni az elesettekkel, lehet rajtuk segíteni. Át is vették a példáját.

Mi most olyan éveket élünk, amikor kiderül, hogy a Krisztus nélküli ember az elesetteket prédának tekinti, akiket a bajukban meg lehet nyúzni. Úgy lehet őket tönkretenni, hogy jajszavuk sehova nem hallatszik el. Nagyon szükségünk volna arra, hogy főleg akik az egészségügyben meg a szociális gondozásban dolgoznak, azokban fölébredjen az az együttérzés, aminek Márton a szentje. Hogy merjenek segíteni ingyen. Merjék észrevenni a nyomorúságot, és tudván, hogy a probléma egésze megoldhatatlan, ami tőlük függ és rajtuk áll, azt jó szívvvel tegyék meg.

Mi talán most jobban kezdjük érteni, hogy miért hangozhat el majd az utolsó ítéleten az, amit az Úr Krisztus mondott. Mert amikor valaki egy gyengébbel, egy nincstelennel, hontalannal találkozik, azzal szemben megmutatkozik, hogy mi lakik a szívében. A mennyországba pedig másként nem lehet belépni, csak úgy, ha az ember szívében ott van az irgalmas szeretet.

Segítsen nekünk Porres Szent Márton alázatosnak lenni, lehajolni, szeretni. Amen.

November 4. – Borromei Szent Károly püspök

Szentlecke *1Kor 4,1–5.*
Evangélium *Jn 15,10–17.*

Testvéreim! Borromei Szent Károly³²⁰ Milánónak volt az érseke. Negyvenhat éves volt, amikor meghalt. 1584-et írták akkor. A reformátoroknak az volt a véleménye, hogy ha minden püspök meg minden pap olyan lett volna, mint ez a Károly, akkor nem kerül sor a reformációra.

Luther azt mondta, hogy ha valaki el akarja veszíteni a hitét, akkor menjen el Rómába. És a kortársaktól tudjuk, hogy ebben volt igazság. Róma élte a maga önfeledt, gazdag, reneszánsz életét... Nem egy bíboros volt, aki civil volt. A tonzúrát fölvette, de pappá nem szentelték, s élte a főurak, gazdag emberek életét. A pápai udvar pedig tengődött. Az egyik történész azt mondja, szóbeszéd volt akkoriban, hogy Rómában senki nem dolgozik, hanem mindenki a maga módján élvezi az életet.

Ebbe a Rómába érkezik meg 1559-ben egy 21 éves fiatalember. Éppen elvégezte az egyetemet, mindkét jog doktora és a pápa unokaöccse. Minden adva volt ahhoz, hogy egy fővel gyarapodjék az élet-habzsoló, gazdag rómaiaknak a köre... – És ő el is indult ezen az úton. Csak éppen a szívében ott hangzott az Úr Krisztus szava: Károly, én téged nem arra hívtalak, hogy művészek mecénásaként gyarapítsd a kultúrkincseket, hanem én téged pásztornak hívlak. – Ezt a hangot ő már korábban is hallotta, és a maga módján már válaszolt is rá: Uram, ha akarod, én ezt megteszem.

A pápa rábízta a pápai udvar teljes adminisztrációját, ami a mi fogalmaink szerint miniszterelnöki hivatalt jelent. Károly akkor huszonegy éves, és hónapok alatt rendet teremtett. Elkezdett dolgozni. A munkatársaitól megkövetelte, hogy ha egy akta beérkezett, azt három napon belül a pápa elé kell juttatni, és nyolc napon belül el kell intézni. És rend lett.

Károlynak nagy része volt abban, hogy befejeződhetett a Trienti Zsinat. De amikor a zsinat lezárult, Károly azt kérte a pápától: Szentatyám, engem öt évvel ezelőtt kineveztl

³¹⁹ Mt 25,3

³²⁰ *Arona, Itália, 1538. október 2. – †Milánó, 1584. november 3.

Milánó érsekévé. Úgy érzem tehát, hogy a pásztornak a nyáj mellett van a helye. Nem szeretném, ha helyettem valaki helynökként kormányozná Milánót, én meg itt volnék Rómában. Engedj el engem a nyájamhoz. És elment.

Milánóban körülbelül ugyanazt találta, amiről Róma híressé vált. Megtetézve a dolgot azzal, hogy a milánói egyházmegye északi határán ott van Svájc, ott van Franciaország, ott volt Ausztria – ott volt a reformáció.

Károlynak volt tizennyolc éve, s ezalatt az egyházmegyét talpra állította. A papságot is, a híveket is. És megóvta Itáliát a reformációtól.

1576-ban pestis tört ki a vidéken. Aki tehette menekült, aki meg ott maradt, az tudta, semmi biztosítékom, hogy megérem a holnapi napot. Az érsek ott maradt! Egy éven át állandó életveszélyben gyónatott, áldoztatott, gondozta a szegényeket, táplálta az éhezőket.

Elmúlt a járvány, visszatért a kormányzás, és mi történt? Följelentették az érseket Rómában. „Ez az ember kockáztatta a többieknek az életét, mert bement a betegek házába, sőt a papjait is beküldte a betegek házába és hurcolta szét a betegséget” – mondták azok, akik cserbenhagyták a népet. A nyája azonban tudta, amikor Károly meghalt, hogy a pásztora szent, aki életét adta a bárányokért. És odatette az Egyház – főként pásztorai – elé a példát, hogy így is lehet.

Fohászkodjunk hozzá. Segítse azokat, akik ma az Egyházban akármilyen formában lelkipásztorok. A Szentatyától az utolsó kis káplánig, hogy jó pásztorok legyenek, akik odaadják az életüket a juhokért. Amen.

November 5. – Szent Imre herceg

Szentlecke *Bölcs 4,7–16.*

Evangélium *Lk 12,35–40.*

Testvéreim! Szent Imrét mint a magyar ifjúság védőszentjét ünnepeljük. Megköszönjük őt az Úrnak, hogy ezer esztendeje, a kezdetek kezdetén a magyar hívők és általuk az egész magyar Egyház – a mai is! – kaptak egy olyan példaképet, aki tanít és közbenjár értünk ma is.

Kaptuk Imrét, aki mindössze 24 éves volt, amikor meghalt, közvetlenül a koronázás előtt. Atyja, Szent István király nyilván hosszasan tárgyalt vele arról, hogy „Fiam, jön az óra, amikor én még életemben átadom neked a trónt. Fölnevelődtél, amit az uralkodáshoz tudnod kell és tudnod lehet, megtanultad. Készülj a koronázásra!” – És akkor az Úr közbeszólt: „Nem! Imre, gyere haza!”

Tudjuk, hogy egészen fiatalon, amikor még élt a bátyja, Henrik, a trón várományosa, Imre úgy gondolta, hogy pap lesz. Nevelője Szent Gellért³²¹ volt, a közeli rokonságban ott van a nagybácsi, a Szent II. Henrik császár,³²² a felesége Szent Kunigunda. Mindenki tudta róluk, hogy ők szüzi házasságban élnek. Imre tizenegynéhány éves, amikor éjszakánként már fölkel és imádkozik. Az édesanyja közelében élt, Veszprémben, amikor éjszakai imádságában föltette a kérdést: „Istenem! Mondd meg nekem, mi volna Számodra a legnagyobb ajándék tőlem? Ha tudnám, odaadnám!” – És jött a válasz: „A legnagyobb ajándék te magad volnál, szüzi állapotban. Tisztaságban.” – Imre fölfogta, és fogadalmat tett a szüzi állapot megtartására. És mindegyikünket, idősebbeket és fiatalokat egyaránt tanít.

A fiataloknak megmutatja: Látod? Neked is valami hasonlót kellene tenned. Föl kellene tenned a kérdést: „Istenem! Mondd meg nekem, tőlem – tőlem, személy szerint – mi volna Számodra a legkedvesebb?” Mert nagyon jó, ha a lélek részéről időben elhangzik ez a kérdés. Ugyanez a kérdés.

³²¹ lásd szeptember 24-én

³²² lásd július 13-án

Amikor azt halljuk, hogy az embernek hivatása van, ez ugyanazt jelenti: Isten valamire szánja az embert, és nemcsak általában! Egyenként. Személy szerint. És boldog ember az, akiben idejében tudatosodik, hogy mire szánja, mire hívja őt az Isten. Ebben a kérdésben ugyanis: Uram, Istenem, mondd meg nekem, mi volna a legkedvesebb tőlem? – ezt kérdezzük: Uram, mondd meg nekem, mire hívsz? Mire hívtál engem?

Az első, amit ma Szent Imre hercegtől kérhetünk, hogy vegye oltalmába a gyerekeinket, a fiataljainkat. Mert ez a kérdés minden lélekben fölmerül, de nagyrészt a környezettől függ – elsősorban a családtól, de a többiektől is –, hogy ez a kérdés meg tud-e fogalmazódni? S imádság formájában el tud-e hangzani? Szent Imre oltalmazza a fiataljainkat, imádkozzon értük, hogy ez a kérdés el tudjon a részükről hangzani.

Bennünket, idősebbeket pedig segítsen abban, hogy hűségesek tudjunk maradni ahhoz, amit meghallottunk. Mert az Egyház tanítja, hogy az őszinte szívvel megválasztott életállapot az, amit az Úr tőlünk vár, legyen szó házasságról, szerzetességről, papságról vagy tudatosan vállalt magányos életről. De ebben az állapotban hűségesnek kell maradni. Ami nem könnyű. Azért kell hűségesnek maradni, hogy a mag – ami akkor lett az emberé, amikor tudatosodott benne, mit is adhat oda Istenének – csírázni kezdjen, szárba szökkenhessen és teremni tudjon, és ehhez idő kell! Mert jaj egy növénynek, amelyiket amint kihajt lelegeltek, vagy letörtek, vagy kihúztak a földből, vagy a körülötte lévő gyom megfojtotta és nem tud teremni. Hűség nélkül egyetlen életállapotban sem tudjuk odaadni a mi Istenünknek azt, ami tőlünk Számára a legkedvesebb. A hűséggel viszont igen.

Segítsen tehát nekünk Szent Imre hűségesnek lenni! Addig a pillanatig, amíg az Úr jön és azt nem mondja: Jó, és most gyere haza! Adjunk hálát őerte a mi Istenünknek.

És halljuk meg tőle a biztató szavait is: „Ne feledd, hogy ami velem történt, bárkivel megtörténhet, aki figyel az isteni szóra. Én nem egy olyan extra példány vagyok, aki soha többé nem fordul elő. Ami velem történt, előttem is, utánam is, igazában minden mennyországba jutó emberrel megtörténik.” Hála érte az Úrnak! Amen.

November 10. – Nagy Szent Leó pápa egyházatya

Szentlecke *1Pt 5,1–10.*
Evangélium *Mt 16,13–19.*

Testvéreim! Leó pápa az első a pápák közül, aki megkapta azt a megtisztelő meghajlást, mellyel *Nagynak* mondjuk őt. A másik ilyen *Nagy* pápa I. Szent Gergely³²³ volt.

Leó pápa valóban nagy volt. Egy széteső világban, 440-ben lépett Péter örökébe,. A nagy Római Birodalom nyugati fele 500 éves virágzás után semmivé foszlott. Keleten pedig, Konstantinápolyban ekkor bontakozott a kelet-római birodalom.

Leó pápa észrevette, hogy neki mint Péter utódának főleg két dologra nagyon gondosan ügyelnie kell, óvnia kell két igazságot. Az egyik: amit kinyilatkoztatásként a megváltó Krisztusról kaptunk, az nem lehet emberi egyezkedések tárgya. A másik: az a szikla, amelyikre az Úr Krisztus az Egyházat építeni akarta, nem lehet politikai erők játékszere.

Két óriási fölismerés ez, és ebben volt ő a nagy, hogy merte vállalni mindazt, ami e két igazság megőrzéséhez kellett. A kortársak ezt alig vették észre. Főleg nem vette észre a kelet-római császár, aki mindent elkövetett annak érdekében, hogy maga alá gyűrje Rómát is. Még a nagy keleti pátriárkák is – Antiochiában, Alexandriában, Jeruzsálemben, Konstantinápolyban – azon tanakodtak, hogy vajon ki közöttünk az első. Holott 400 évvel korábban az Úr Krisztus akaratából eldőlt, hogy az első: Péter. És ha városokban

³²³ lásd szeptember 3-án

gondolkodunk, akkor azé a városé az elsőség, ahol Péter van. Péter székéből következően Rómáé.

Jöttek a vandálok, jöttek a hunok, és nincs sehol az egykori Római Birodalom. Nincs hadsereg, amelyik ellenálljon, nincs császár, aki riadót fűjjön – nincs! De Rómában ott van a pápa, Leó, aki mint jó pásztor felelősséget érez a nyája evilági életéért is. Ezért 455-ben, amikor jöttek a futárok egymás után a hírral – Attila átkelt az Alpokon, már lenn van a síkságon, már elérte a Pó vonalát, már itt van a kapuban! –, Leó pápa annyit mondott a közvetlen környezetének: aki mer, jöjjön velem. És elindult. Egyedül. Fegyvertelenül. Nyilván eszébe jutott Góliát és Dávid találkozása. És győzött!

Találkozásuk a legenda szerint azzal végződött, hogy Attila leborult a pápa előtt, és nem folytatta hadjáratát Itáliában.

Ugyanakkor Leó pápa, aki tudta, hogy Attila elé el kell mennie, azt is tudta, hogy bármilyen csalogatóan, bármilyen hízelgően hívja Konstantinápolyba a kelet-római császár, oda nem szabad elmennie. Még akkor sem, amikor összeült Kalkedonban a zsinat. Leó érezte, neki most nem szabad ott lennie. A legátusait elküldte, Péter tanítását egy ünnepélyes levélben elküldte, de ő maga Rómában maradt. Utólag kiderült, hogy teljesen pontos volt a helyzetfölismerése, s a Kalkedoni Zsinat a pápa segítségével megfogalmazta az egyház Péterben őrzött hitét Krisztusról.

Péterre van bízva a hit igazsága, hogy a Názáreti Jézus a Megtestesült Ige, akinek egy isteni személye két tökéletes természetet hordoz. Az isteni természetet is, meg az emberit is, ezért lehet Megváltója az embernek. Ezt a hitet a mindenkori Péternek őriznie és védenie kell. Ez az, amit Leó pápa meg tudott védeni. És a Kalkedoni Zsinat, mikor felolvasták Leó pápa erről szóló levelét, fölkiáltott: „Péter szólt, és mi Péter hitét akarjuk vallani!”

A mi évtizedeink – ahogy a *Dominus Iesus* nyilatkozat rávilágított – nagyon hasonlók azokhoz az időkhez, amikor Nagy Szent Leó volt a pápa. Ma is keringenek vélemények és tanítások arról, hogy ki is az a názáreti Jézus?! És tücsköt-bogarat beszélnek Róla össze, mint akkoriban.

Az emberek zöme eleinte nem is érzi az egész krisztológiai kérdés súlyát. Olyan szimpatikus az *Ember tragédiájában* a megjegyzés: „Barátim, hagyjátok azt az i-t”,³²⁴ hagyjátok ezeket az aprólékos ügyeket. Szeressük egymást!

Leó is tudta, II. János Pál pápa is tudja, Ratzinger bíboros is tudja és a tanító Egyház tudja, hogy a Krisztustól kapott igazságokból egyetlen „i” betűt sem szabad elveszteni. Hogyan is mondta maga az Úr Krisztus? „Bizony mondom nektek, míg elmúlik az ég és a föld, egy i betű vagy egy vesszőcske sem fog elveszni a törvényből, hanem minden beteljesedik.” A törvény – és ez az Ő ajkán nem a Mózesi Törvény, hanem az Atya akarata és Isten igazsága – el nem múlásának a garanciája Péter, Nagy Szent Leó, II. János Pál, és a pápák mind. És ezért nagyon hálásnak kell lennünk. Mert ez azt jelenti, hogy akik akkor Leó pápához ragaszkodtak, az igazsághoz ragaszkodtak. Mint ahogy mi, akik ma II. János Pál pápához ragaszkodunk – és amit ő mond, az nekünk törvény –, az igazsághoz ragaszkodunk, Isten igazságához. Jézus Krisztus igazságához.

Adjunk érte hálát, és kérjük az Urat, adjon nekünk erőt, hogy megmaradjunk ebben a ragaszkodásban. És azt az életet, amit a pápa őriz, befogadjuk és éljük – mindvégig. Amen.

³²⁴ A „homoiouosziosz” és a „homooosziosz” szavak között a különbség egyetlen betű (i), tartalmilag azonban a homoiouosziosz Krisztus és az Atya közötti hasonlóságot jelenti, a homooosziosz viszont kettőjük egylényegűségét.

November 11. – Tours-i Szent Márton püspök

Szentlecke *Róm 12,4–13.*

Evangélium *Jn 15,10–17.*

Testvéreim! Tours-i Szent Márton püspököt mi magyarok is magunkénak érezzük, bár a franciák rendkívül büszkéek rá, hogy Márton az ő szentjük: ő a tours-i Márton, vallják, amilyen nincs a földön még egy! Hálát adunk az Úrnak azért, hogy ismerhetjük őt, és hogy ő itt született. Igaz, hogy mi, magyarok akkor még... hol voltunk?! Még valahol keleten. Márton pedig a Római Birodalom Savaria nevű városában, itt, Pannóniában született.

Két év telt el azóta, hogy Nagy Konstantin fölszabadította a kereszténységet, amikor ő megszületett. Akkoriban még az volt a szokás, hogy ha egy csecsemő egészségesnek látszott, nem keresztelték meg. A haldokló kicsinyeket igen, de az egészségeseket nem, mondván, majd ha kamasz lesz, 10–12 éves, akkor majd beiratkozik a katekumenek közé, megtanulja a kereszténységet, és ha akarja, megkeresztelkedik 16–18–20 éves korában.

Mártonnal is ez történt. És őt nagyon megragadta az irgalmas Krisztus szeretete. Följegyezték róla, hogy katonakorában – pedig akkor még mindig csak katekumen! – már észrevette a rászoruló embert. Pedig a katonák nem erről voltak híresek. Ő meglátta a nyomorgót, a fázó, szegény koldust, és ahogyan tudott, segített. Ez a bajt észreévó és segítő jószág kíséri végig az életén, megtetézve azzal, hogy ez részéről nem egyszerű humanizmus. Ő nem pusztán emberbarát, emberszerető ember. Márton krisztusszerető ember, aki nagyon korán megszívlette, amit az Úr mond az ítéleten: „Amit egynek a legkisebbek közül tettetek, nekem tettétek”.³²⁵ Megtanulta, hogy minden rászorulóban Krisztust szolgálhatja, püspökként is. És erre fölfigyeltek az emberek. Fölfigyeltek rá, hogy Márton úgy segít, hogy utána nem nyújt be számlát. Nem látták a tekintetében számítást: „Ide figyelj! Én tegnapelőtt segítetttem rajtad. Nem kellene ezt neked valahogy viszonznod?”

Mert egy árva szó nélkül is meg lehet éreztetni a másikkal, hogy le vagy kötelezve és elvárom tőled a viszonzást. Mártonban azt érezték meg, hogy benne semmifajta ilyen elvárás nincs. Ő az Úr Krisztusnak tette, ami jót tett, és részéről a dolog be van fejezve. Ő Krisztusnak akart szolgálni.

Amikor még szerzetesként élt, híre ment, hogy Márton csodatévő, gyógyít, sőt halottat is föl tud támasztani. Erre eltűnt a világ elől, nem akart az emberek szeme előtt lenni. De amikor meghalt a tours-i püspök, eljöttek érte. S akkor ez a visszahúzódásra és magányra vágyó, a magányt már megízlelt és megszerető ember fölismerte ezekben a hozzá jövő emberekben a nyáját, melynek nincsen pásztora. S valószínűleg egy átimádkozott éjszaka után az Úr Krisztusnak mondhatta: „Uram, a kedvéért! Elhagyom a kolostort és megyek püspöknek.” – Ment és 82 évet élt, ami abban az időben igen magas életkor volt. Amikor haldoklott, megint hallotta a körülötte lévők félelmét: „Mi lesz velünk?! Elmegy a pásztor!” Az utolsó fohásza is az volt, hogy: „Uram! Bár nagyon fáradt vagyok, öreg, vén ember vagyok, és úgy mennék már Hozzád, de ha a tieidnek még szüksége van rám, maradok! Vállalom a munkát.” – De akkor az Úr már úgy határozott, hogy hazahívja: „Gyere, Márton! Gyere haza!”

Szent Márton az első az Egyház történelmében azon szentek között, aki nem vértanú, de a hívők úgy tapasztalták, hogy az egész élete hitvallás volt. Ezért a halála után azonnal a nép, az Egyház szentként kezdte tisztelni. Az Úr pedig adta Mártonnak halála után a hatalmat: „Márton, most tégy csodákat!”

Igen, szüksége van az Egyháznak ilyen típusú pásztorokra. Akik meglátják a bajt, segítenek. Amennyiben szolgálnak, az Úr Krisztusnak szolgálnak, és nem várnak semmi

³²⁵ Mt 25,45

viszonzást. Odaadják az életüket, nem bíróságon, nem a vesztőhelyen; de mint pásztorok életüket adják a bárányokért. Segítse meg Szent Márton elsősorban a lelkipásztorainkat, hogy olyanok tudjanak lenni, mint ő volt. Amen.

November 12. – Polocki Szent Jozafát püspök, vértanú

Szentlecke *2Tim 4,1–8.*
Evangélium *Jn 17,12–21.*

Testvéreim! Szent Jozafát püspök a keresztények egységének a vértanúja. Ortodox családban született, azután katolizált. Mert rájött, hogy az ortodoxia azzal, hogy megszakította a közösséget Péterrel, az igazság egy részét elvesztette. Az ortodoxia vallja a Szentháromságot, vallja a megváltó Krisztust, vallja a Boldogságos Szűzanyát, de Pétert, a Péterhez tartozást nem. Hogy miért nem? Mert Pétertől félni kell. Elveszi a nemzeti identitást.

Jozafát a 16. század végén ortodox szerzetes volt. Erre az ember köréje gondol egy kolostort, aránylag viruló étellel... De nem! Három szerzetes élt egy omladozó kolostorban. Azután a harmadik is meghalt. Maradtak ketten. És Jozafát ebben a „mini-kolostorban”, az egyházatyák olvasása közben rádöbbsent: „Hiszen Pétert Krisztus akarja az Egyház fejének! És ha én nem vagyok közösségben Péterrel, felülbírálok az Úr Krisztust. Akkor pedig baj van.”

1580-ban született azon a vidéken, amelyik egy kicsit északra van Kárpátaljától. 1596-ban az ottani ortodox püspökök Breszt-Litovszkban visszatértek Rómához, a Péterrel való egységre. Ennek a folytatásaként Jozafát is katolizált. Nem sokkal később pappá, majd püspökké szentelték.

Polockban püspök léte re koldusszegényen, de minden erejét bevetve munkálkodott azon, hogy az emberek megértsék: Péter, a pápa nem elveszi a nemzeti identitást, hanem Krisztus titokzatos testének egységébe viszi azokat, akik vele közösségben vannak. Amíg az ember Péterrel nincs közösségben, addig valami olyasmi történik, mint ha a bal kezem azt mondaná, engem zavar a szív meg az ész, meg a jobb kéz, én önállósítom magam. Leválok a testről. – Az emberek megértették, hogy a bal kéz meg a jobb kéz ugyanattól a szívtől kapja a vért, ugyanaz a lélek élteti. Nem identitás-vesztésről van szó, ha a testhez tartozom, hanem egységbe tartozásról.

Jozafát prédikált, gyóntatott. De az ellenségei elkezdtek lázítani az embereket: „Vigyázzatok vele, mert hazudik! Róma lepénzelte, és mi tudjuk, hogy a házában, a kamrában csupa arany minden. Mert lefizették. Titeket meg butít, és a végén el fog pusztítani!”

Mindig vannak emberek, akiket föl lehet lázítani. Ezek az egyik hajnalon megrohanták a házat, megölték azt a két vagy három embert, aki szolgálta őt, s keresték a kamrában a kincseket, de nem találtak semmit. Rárontottak Jozafátra, megölték... és akkor kiderült, hogy nem lepénzelték Rómából, hanem megismerte az igazságot. A házában nyoma sem volt a kincseknek, a pénznek, ellenkezőleg, szinte nyomorúságos körülményeket találtak. Jozafát a szegénységgel is vezekelt, imádkozott övéiért.

Ez a probléma a mai világban is jelen van. A pápa – mint Péter – hívja és várja mindazokat, akik hajlandók az igazságot megismerni, hajlandók az egy testben élni, Krisztusból – Krisztusért. Kérjük meg őt, Szent Jozafátot, hogy – látván a területet, ahol élt és ahol a probléma, ami miatt őt megölték, változatlanul jelen van – könyörögjön az ott élőkért és segítse az igazságot keresőket, hogy rátaláljanak Péterre. Amen.

November 13. – Magyar Szentek és Boldogok

Szentlecke *Gal 3,27–4,7.*

Evangélium *Lk 13,23–30.*

Testvéreim! A II. Vatikáni Zsinat után minden nép püspökei megkapták a feladatot, hogy a liturgikus naptárt illesszék a saját országuk hagyományaihoz. Akkor, 1970-ben a püspökeink úgy látták jónak, hogy az addig is ünnepelt magyar szentek napjai mellett kéri ezt a mai napot – mégpedig egy kis bűnbánattal kéri. Tudván, hogy mi magyarok nem fordítottunk, és ma sem fordítunk elég gondot a szentjeinkre. Éppen ezért azt kérte VI. Pál pápától a Magyar Püspöki Kar, engedje meg, hogy november 13-án (a november elsejei Mindenszentek ünnepéhez hasonlóan) a magyar egyház az összes magyar szentet együtt ünnepelhesse meg.

Ami nem annyit jelent, hogy ezen a napon egy csokorba összefogjuk Szent Istvántól kezdve Boldog Apor Vilmosig a szentté és boldoggá avatott magyarokat és együtt újra ünnepeljük őket – nem erről van szó! Hanem arról, hogy mindazokat, akik magyarként érkeztek meg a mennyországba, ünnepeljük együtt. Persze nem könnyű megmondani, hogy kik ezek? Ki a magyar? Hányszor hallani ezt a kérdést! De vannak megoldási modellek, mert ha például azt kérdezzük: ki a magyar író? – A szakemberek megmondják: nemcsak az magyar író, aki itt született Magyarország határai között és magyarul írt, hanem az is, aki Magyarországon született, de elvetődött Amerikába vagy Ausztráliába, vagy aki itt telepedett meg, bárhonnan jött, magyar írónak számít. Az írókkal kapcsolatban tehát látható, hogy a magyarság tágabb kör, mint a magyar állampolgársággal rendelkező embereknek a köre.

A magyarsághoz hozzá tartozik ennek a földnek az ismerete, ennek a népnek a nyelve, ennek a népnek a gondolkodási formái, és az, ahogyan ez a nép szeretni tud. Mert ez az, amit mi az Egyházba is viszünk magunkkal. A konkrét helyet, a konkrét történelmi lehetőségeket, a nehézségeket, a nyelvünket. Visszük az Egyházba is, és akik jól haltak meg, azok a halálon is átviszik ezeket a tulajdonságokat.

A mennyországban persze nincs vita arról, hol van a magyar mennyország határa, vagy arról, hogy valaki a magyar mennyországban van-e, vagy mondjuk a horvát mennyországban? Ezek a kérdések a mennyországban értelmetlenek. Föl sem vetődnek. De akik ott vannak – és magyarként vannak ott – azok ismerik azt, hogy magyarként hogyan éli meg az ember az élet alapvető nehézségeit, vagy ahogy mi az Egyházban szoktunk foglalmazni: mit jelent a keresztet magyarként hordozni! – Mert másként hordozza a keresztet az ember német, angol vagy afrikai léte. A kereszt azonban egy, és a mennyország is egy.

A *Dominus Iesus* nyilatkozatban a tanító egyház nagyon fölhívja most a figyelmet arra, hogy nem szabad azt gondolni, hogy van nagyon sokféle egyház, ezek az egyházak egyformák, egyenrangúak, s valamennyien úton vagyunk valami közös, valami egység felé, ami talán a mennyországban megvalósul, de ez nem biztos. Lehetséges ugyanis, hogy van külön protestáns mennyország, meg evangélikus, meg ilyen-olyan-amolyan mennyország, és nem is az a lényeg, hogy melyikbe jut valaki, fontos az, hogy törekedjünk a mennyország felé.

Nem! Az Egyház egy és egységes, és bármilyen népnek a fia valaki, a kereszt ugyanaz a kereszt. És a kérdés, amire egy-egy ember a maga nyelvén válaszol, így hangzik: „Szereted-e a te Istenedet mindenekfölött? És szereted-e a felebarátodat, mint önmagadat?” – A válasz magyarul, németül, angolul és ki tudja megmondani hány nyelven hangzik. De akármilyen nyelven hangzik, IGEN-nek kell lennie ahhoz, hogy beléphessen valaki az egyetlen mennyországba.

Mi, magyarok, ma arra kérjük a magyarként mennyországba jutott testvéreinket, segítsenek nekünk érteni a kérdést, és jól válaszolni. „Igen”-nel válaszolni. Szeretni az

Egyházat, azt a minden embert magába ölelő jelet, amit az Úr Krisztus itt hagyott nekünk, és szeretni az Istent mindenekfölött, a felebarátot pedig – akármilyen néphez tartozik – úgy szeretni, mint önmagunkat. Segítsenek nekünk ebben a magyar szentek! Amen.

November 15. – Nagy Szent Albert domonkos, püspök, egyháztanító

Szentlecke *Bölcs 9,1–18.*

Evangelium *Mt 5,13–19.*

Testvéreim! Nagy Szent Albertot³²⁶ nem is olyan régen, 1931-ben avatta szentté az Egyház, és tíz évre rá, 1941-ben XII. Pius pápa a természettudósok védőszentjévé tette őt. Megkérte: „Szent Albert! Te, aki annyira nagy voltál a hit és a tudás összhangjának a megteremtésében, megélésében, segítsd a modern világ, a 20. század meg az utána következő idők természettudósait, hogy merjenek hívők maradni!”

Albert hosszú életet élt. Amikor 1280-ban meghalt, a 83–85. éve körül járt. Ez azt jelenti, hogy amikor ő az egyetemre beiratkozott Páviában, akkor még élt Assisi Szent Ferenc,³²⁷ Szent Domonkos,³²⁸ s alakult a két nagy kolduló rend. Albert éppen azon tanakodott, hogy orvos, jogász vagy mi legyen, amikor találkozott egy domonkos páterral és kivilágosodott számára, hogy nem orvosnak, nem filozófusnak kell lennie, hanem domonkosnak.

Belépett a rendbe, és hamarosan tanítani kezdett, a tanítványai pedig fölfigyeltek arra, hogy ez az Albert milyen világosan lát. Ma azt mondanánk, mennyire szintetikusán tud gondolkodni, de úgy, hogy amiről szintézist mond, annak ő a legapróbb elemeit is ismeri és el tudja mondani. Például nemcsak arról tudott beszélni, hogy milyen szép ez a templom! Hanem el tudta mondani, hogy az az oszlopfő ott fenn a következő arányok szerint van megtervezve, a következő technikával van oda föltéve, és a következő törvények szerint marad ott. A legapróbb elemekről tudta ezt mint természettudós.

Albert németül volt keresztény, germán szellemű, és ez az egész gondolkodását meghatározta. Az ő nagy fölismerése például az, hogy az okság elve olyan princípium az emberi szellem számára, amitől – ha jól kérdez – érthetővé válik a környezete, érthetővé válik a világ, és kivilágosodik, hogy a világ a teremtő Isten ajándéka az ember számára.

De közben Albert szerzetes, mégpedig egy kolduló rendnek a tagja. Az első, ami benne a mai embernek is ragyogóan világít, hogy igazán tudósnak lenni, igazi tudományos eredményekre eljutni csak az tud, akit nem az érdekei vezérnek, nem azzal közeledik az eléje került dolgokhoz, hogy „mi hasznom van belőle, mennyiért adhatom el?”, hanem tisztelettel megáll a dolog előtt, és megkérdezi: „Mi vagy te? Milyen a természeted? Mire való vagy?”

Az igazi tudósok, főleg a természettudósok ma is ilyenek. Mert aki úgy közelít bármihez, hogy „mit lehet nekem ebből élveznem most azonnal?” vagy: „semmi közöm hozzá, de mennyiért adhatom el?” – annak soha nem támad fogalma arról, hogy mondjuk egy pohár joghurtban milyen csodák zajlanak le a Teremtő ajándékából a természet törvényei szerint.

Albertnak nagy ajándéka volt a hit és a tudás összekapcsolási készsége. És ebben a teológusoknak ma is példa. Hogy még a szentírási szövegek is, meg a kinyilatkoztatott igazságok is azt követelik a kutatóiktól, hogy – a saját ötleteiket félretéve, érdektelenül, azaz nem a saját dicsőséget, nem a sikert keresve – alázattal tudja megszólítani azt a szentírási

³²⁶ *Lauingen, 1200 körül – †Köln, 1280. november 15.

³²⁷ lásd október 4-én

³²⁸ lásd augusztus 8-án

részt: Mit is mond itt a kinyilatkoztató Isten? Vagy: Mit is jelent az Egyháznak ez meg ez a történelmi eseménye? – Ilyen közelítésre másként szólal meg a történelem is, a Szentírás is.

Följegyezték róla egy apróságot, amivel minden kor öregjeinek – a maiaknak is – óriási vigasztalást ad. Följegyezték róla, hogy már a 80. éve felé járt, de még tanított, és a tanítványok tapsolták, szerették... Egy alkalommal előadás közben egyszer csak egy mondat közepén elakad a szó, Albert lehunyja a szemét, és csönd... csönd. Csönd, percekig át. Megfagyott a hallgatóság, hogy mi történt! Egyszer csak Albert kinyitotta a szemét, és azt mondta: „Kedveseim. Én most elárulok nektek valamit. Amikor fiatal szerzetes voltam, és eldől, hogy nekem tanítanom kell, egyszer nagyon megkértem a Szűzanyát arra, hogy vigyázzon rám, segítsen megőrizni a hitemet. Nehogy elragadjon, magabiztossá tegyen a tudományom és elveszítsem a hitet. Akkor a Szűzanya nekem azt mondta: »Ne félj, Albert. Vigyázok rád. A hited mindvégig megmarad, de az életed végén el fogod veszíteni a tudományodat, mert téged a Jóisten úgy akar majd hazavinni, mint egy kisgyermeket, akiben már csak hit van, meg szeretet – tudománya már nincs. És az lesz majd a jel, hogy előadás közben cserben fog hagyni az emlékezeted.« Hát, kedveseim, ez történt most.” – És befejezte a rendszeres tanítást.

A történetek miatt Albert nem esett kétségbe, hanem, amíg az ereje bírta, olykor tanított is. De fogadta és megértette a jelet, és boldogan készült: „Istenem, én boldogan odaadom az összes tudományomat azért, hogy tiszta hittel és őszinte, igaz szeretettel léphessek ki ebből az életből Tehozzád!”

Öregek panaszkodnak néha: „Jaj ez, jaj az, még az emlékezetem is cserben hagy...!” Bajról panaszkodnak, holott valami hasonlóról van szó. Kapják a jelet, hogy a Jóisten azt akarja: őszinte hittel és őszinte szeretettel, tudományok nélkül lépünk át ebből az életből Őhozzá.

Kérjük meg Szent Albertot, vigyázzon természettudósainkra! Általában a tudósokra, hogy a hitet becsülni tudják és őrizni tudják. És ha megadatik nekünk az öregség, annak idején, ha néha cserben hagy az emlékezetünk, juttassa eszünkbe: kapjuk a jelet, hogy készülődjünk, mert lassan hazamehetünk! Amen.

November 16. – Skóciai Szent Margit királyné

Szentlecke *1Pt 3,1–9.*
Evangélium *Mt 18,21–35.*

Testvéreim! Szent István királyunkról a krónikák följegyezték, hogy a menekülteket, zarándokokat igen nagy szeretettel fogadta és nagyon bőkezűen ellátta őket. Az Angliából elűzött trónörökös és feleségét is befogadta, Pécsvárad környékén birtokot adott nekik. Az ő kislányuk a ma ünnepelt Skóciai Szent Margit,³²⁹ akit, mert itt született Magyarországon, magyar szentként tisztelünk.

1047–1057 között tíz évet töltött Magyarországon, még megismerhette Gizella királynét.³³⁰ 1057-ben a szüleit visszahívták Angliába, és ez a tíz éves kislány már látta: otthon egy darázsfészekbe kerültek, ahol mindenki mindenki ellen harcol, nem számít semmi és senki, csak a hatalom.

23 évesen Skócia királyának felesége lett. Ez a király arról vált híressé, hogy harmad-, negyedíziglen bosszút áll mindazért a sérelemért, amit a családja elszenvedett. Az apjáért, az anyjáért, a testvéreiért, mindenkiért irgalmatlanul bosszút állt.

³²⁹ *Reska, Pécsvárad mellett, 1047. – †Edinburgh, 1093. november 16.

³³⁰ lásd május 7-én

Margit azonban néhány év alatt megszeliđítette ezt az embert, és ma a skótok – feleségével, Margittal együtt – a jótekonysága miatt áldják.

Nyolc gyermekük született. Margit rengeteget szenvedett a népe pogányságát, elesettségét, nyomorúságait látva. Ahol tudott, segített. Főleg azzal, hogy megbocsátott, és a férjét is megtanította megbocsátani.

És ráhagyta a példát elsősorban az asszonyokra, akiken megfordul, hogy a férfiak meg az édesapák, a nagyapák verekedő emberekké válnak-e, vagy megszeliđülnek? Egy-egy országnak és a most annyira áhított egységes Európának a jövője azon fordul meg, hogy a családokban az édesanyák és a feleségek milyenek. Ezért van szükség a szent asszonyok példájára, közbenjárására és követésére.

Segítse Szent Margit mindazokat, akik – ahogyan Szent Péter mondta – nem a külső szépségükkel, hanem a lelkük nyugalmaival, békéjével, szeretetével, szépségével hatni tudnak és akarnak másokra. Amen.

November 17. – Nagy Szent Gertrúd szűz, apáca

Szentlecke *1Kor 7,20–35*.

Evangelium *Mt 25,1–13*.

Testvéreim! Nagy Szent Gertrúd³³¹ 1301-ben vagy 1302-ben halt meg, alig ötven évesen. Apáca volt, és megkapta az Egyháztól a „Nagy” jelzőt. De nem azért, amiért fiatal korában benne föllobbant a vágy, hogy „én nagy akarok lenni!”, hanem valami másért, amiben ő igazán nagy.

A kis városka, ahol született, a wartburgi vár közelében van, látni is onnan a várat. Amikor Gertrúd született, szinte ott volt még a levegőben a mi Erzsébetünknek az emléke, akit 20 évvel korábban avattak szentté. Őt, aki ott élt fönn a várban.

A kis Gertrúd 5 éves volt, amikor a szülei beadták nevelésre a helftai kolostorba, az apákához. Hamar kiderült, hogy ez a kislány rendkívül eszes, nagyon hamar megérti a dolgokat, meg is jegyzi. 8–10 évesen benne is tudatosodott: én okos vagyok! Láta, hogy a többiek mennyit vesződnék egy-egy latin mondattal, ő pedig játszi könnyedséggel birkózott meg a leckékkel.

Az 1260-as éveket írták, és a hírek akkor is jöttek, a kolostorba is bejutottak, hogy nem is olyan messze, néhány nap lóháton innen, Kölnben tanít Albert, akit tegnap ünnepeltünk; meg hogy mi történik Párizsban... ott van Bonaventura,³³² meg Tamás...³³³ micsoda nagyok! – Ez a kicsi Gertrúd, amikor 12–13 éves, úgy érzi: nekem apácának kellennem. Közli is a szüleivel, hogy én nem akarom elhagyni ezt a kolostort. De fölébredt a szívében a vágy, hogy ő is olyan nagy legyen, mint Albert, Bonaventura, Tamás. Talán egy pici harag is ébredt benne: miért születtem nőnek?! Ha férfinak születtem volna, én verném Tamást, meg Albertot – talán én lennék a legnagyobb. Ott lehetnék a lyoni zsinaton, és én mondanám a pápának, hogy mit csináljon... – de hát nőnek születtem...”

Akkor még az a döntés született meg a szívében, hogy „én apáca leszek, és megmutatom a világnak, hogy apácaként is leszek én tudós, mégpedig olyan, hogy belecsendül a világnak a füle azokba, amiket tőlem fog hallani”.

Am elérkezett az 1280-as év ádventje, és Gertrúd látomásban megjelent az Úr Krisztus. És akkor ő belátta: „Ó, Istenem! Micsoda balga voltam én idáig! Másokhoz mértem magamat, először a közvetlen környezetemhez, a kis nővértársaimhoz, és úgy éreztem, nagy

³³¹ *Németország, 1256. jan. 6. – †Helftai kolostor, 1301/02. nov. 13.

³³² lásd július 15-én

³³³ lásd január 28-án

vagyok. Azután a kolostoron kívülről jött hírek alapján összemértem magamat megint másokkal, s megint csak azt állapítottam meg, hogy nagy vagyok és még nagyobb akarok lenni. És elfelejtettem szeretni Téged, Istenem!”

Ettől a látomástól kezdve már nem akart nagy lenni a többiekhez mérten. Hanem egyet akart: odaadni mindent, nemcsak az eszét, hanem teljes önmagát a megváltó Krisztusnak. És a legalázatosabb lett az összes apáca között, ő, aki a legértelmesebb volt mindannyiuk között. És szolgált. Ha kellett beteget ápolt, ha kellett takarított, ha kellett fordította a Szentírást a többieknek, magyarázta, és vitte őket oda az Ige asztalához, hogy vegyétek és egyétek, és főleg azt halljátok meg, hogy az Úr szeret benneteket és szeretetet vár viszont. Nem tudományt, szeretetet!

Élete végén fél évet töltött ágyban, szélütötten. Részleteket nem jegyeztek róla föl, de bénán, talán némán is, a szemében ott ragyoghatott az öröm: Uram, Istenem, most az történik, amit Te akarsz. És történjék. Oda a tudományom, oda a tanításom, oda a nagyságom. Mindenem odavan. De a szívem a Tiéd.

Nagy Szent Gertrúd az, aki a szentek között először érezte meg az Úr Jézus Szentséges Szívének a titkát. Néhány imát le is írt. És amikor mi a Jézus Szíve litániát imádkozzuk, jónéhány invokáció tőle származik, Gertrúdtól.

Segítsen nekünk! Segítsen nekünk a nagyravágyásunkat uralni! Mert nem az a baj, ha valakinek a szívében ott ég a vágy, hogy én nagy akarok lenni! A baj akkor kezdődik, mikor egymáshoz viszonyítjuk magunkat, és megállapítjuk, hogy én úgyis nagyobb vagyok; vagy a másikat megpróbáljuk víz alá nyomni, hogy fölébe kerekedjünk. Ez baj, ettől óvjon minket Szent Gertrúd, és segítsen nekünk a szeretetben naggyá lenni, hogy amikor a mindennapok hozzák a lehetőséget, a szolgálatainkkal megmutassuk az Úr Krisztusnak: Jézusom! Valamit már fölfogtam a Te megváltó szeretetedből, s amire ma képes vagyok, azt viszonzásul, szeretetből megteszem vagy elsenvedem, ahogyan akarsz. Amen.

November 19. – Árpádházi Szent Erzsébet özvegy

Szentlecke Péld 31,10–21.

Evangélium Mt 13,44–52.

Testvéreim! Amikor a liturgiában az esztendő vége felé közeledünk, minden évben újra halljuk a figyelmeztetést: ítélet felé halad az életünk, akár akarjuk, akár nem. Egy értelmes ember, ha ezt fölfogja, elkezd úgy élni, hogy elébe menjen az ítéletnek. Mégpedig egy olyan ítéletnek, amelyik az életre szól. Ezért egy élő, hívő, katolikus lélek a mindennapjaiban próbál jó lenni. Próbál hűséges lenni. Próbálja meghallani az Úr Krisztus szavát és gyakorolni az irgalmat. Mert az Úr mondta: „Boldogok az irgalmasok, mert ők irgalomra lelnek.” De jaj annak, aki kegyetlen volt a testvéréhez, a felebarátjához, mert amikor jön az ítélet, nem lesz számára már idő, hogy irgalmat nyerjen.

A mi kis Erzsébetünk élő lélek volt.³³⁴ Fölismerte ezt, és egész kicsi korától fogva úgy élt, hogy tette a jót, gyakorolta az irgalmasságot és szerette a megfeszített Krisztust.

1231-ben, kevéssel Assisi Szent Ferenc³³⁵ és Szent Domonkos³³⁶ után halt meg, mindössze 24 évesen. És mögötte egy olyan gazdag élet, amit sokszor 80 évesek sem tudhatnak maguk mögött. A Szentírás mondja, hogy az évek számát nem matematikailag kell számolni, és az érettség nem az idő függvénye. Nem magától adódik, azaz nem mindig van úgy, hogy ha 50 évesen érettebb vagyok, mint 20 évesen voltam, 60 évesen még inkább..., ha

³³⁴ *Sárospatak, 1207. – †Marburg, 1231. november 17.

³³⁵ lásd október 4-én

³³⁶ lásd augusztus 8-án

pedig megérem a 90 évet, természetesen érett, bölcs öregember vagyok. Az élet nem ilyen. Hanem ahogy a Szentírás mondja, a szív gondolatai öszek, és az igazi bölcsesség az ártatlan élet.

Erzsébet ilyen. Négy éves, amikor még föl sem foghatta, mi történik vele, de látta, hogy csomagolnak. Először nézi, hogy vajon ki utazik, azután hallja, hogy kislányom, te mégy el.

És elkezdte élni az árvaságot. Mert hiába volt körülötte maximális kényelem, hiába vették körül azzal a szeretettel, hogy ő lesz majd tíz év múlva a vár örökösének a felesége... Idegenbe került, Tübingiába, Wartburgba.

Följegyezték róla, hogy 5–6 éves korától kezdve teljes következetességgel nagyon szerette a szegényeket. Ami különös dolog. Ugyanis bekerült egy várba, amelynek urai elég gondosan elzárkóztak a váralja népétől, és miközben odafönn kényelem, luxus, bálók, ünnepek, nem sokat törődtek azzal, hogy lenn a néppel mi történik. A nép dolgozzon, fizesse az adót.

A leendő anyós, Zsófia asszony többször is észrevette, hogy a kis 5–6 éves Erzsébet kiszökik a várból. Nem világgá megy, hanem a kis köténykéjében kenyeret visz a legközelebbi házban lakó öreg néninek. Meg barátnői vannak lenn, a vár alatt, akik szegények, az egyik árva, a másik beteg, a harmadik nyomorék. És ez a kislány törődik velük. Mindezzel Erzsébet magára haragította a családot, ahová azzal fogadták be, hogy a következő nemzedéknek ő lesz majd az anyja.

Ez a család a leendő anyós, Zsófia asszony, a leendő após, a leendő férj, aki hét évvel idősebb, mint ő, és egy leendő sógor. Zsófia asszony és a leendő sógor egyre ingerültebben nézik, hogy mit csinál ez a gyerek. A leendő após, aki már öregedő, jámbor ember megérezte ebben a kislányban azt a jóságot, amire nyugodtan rá lehet majd bízni az egész várat meg az egész családot. Főleg a leendő férj, Lajos, aki egyelőre kamasz fiú, rendkívüli módon megszerette ezt a kislányt, aki hét éves korától lovagolt. Meg olyan dolgokat művelt, amitől a leendő sógor meg az anyós megrémült, ő viszont boldog volt: micsoda feleségem lesz nekem! – Amikor meghalt a leendő após, Erzsébet megérezte: elveszítettem a nagy támaszomat. És egyre inkább érezte az ellenségeskedést.

Erzsébet tizenöt éves, amikor Lajos gróffal megkötötték a házasságot. Következett öt boldog esztendő, amikor a férje már ura a várnak, sőt ura a tartománynak, melynek a vár a központja. És a férje, Lajos szabad kezét adott neki: „Erzsébet! Most azt teheted, amit a lelkiismereted mond, én örülni fogok, ha kifosztod a kincstáramat.”

Ebben az időszakban történt, hogy Erzsébet személyesen járt le a vár alá, és a kosarában vitte az élelmet. Egy alkalommal a várkapuban a sógora rendkívül ingerülten megállította: „Már megint hova mégy? Mi van a kosaradban?” – Erzsébet szelíden felelt: „Nézd meg!” – Ő ingerülten föltépte a kosarat borító kendőt... és rózsákat látott a kenyér helyett.

Erzsébet kapott az Úrtól egy másik nagy jelet is. A férje, Lajos gróf éppen a vidéket járta, és az anyós, Zsófia asszony nem kis méreggel figyelte, hogy a fiatal Erzsébet asszony – akkor már három kicsi gyermek anyja – jön haza a várba, és a vállán hoz egy 15–17 év körüli, leprás, csonttá-bőrré lefogyott fiút, beviszi a hálósobába és befekteti a közös hálósobában az ágyba. – Na, Zsófia asszony elérkezettnek látta a pillanatot, hogy most véget vessen menyé hóbortjainak, s amint betoppant a férj, azonnal mondani kezdte: „Ide figyelj! Neked állítólag csodatévő feleséged van! Gyere, most mutatok én neked egy olyan csodát, hogy elmegy tőle a kedved!” – Kézenfogta a fiát, és vitte a hálósobájukba: „Nézd meg, mi van az ágyadban!” Erre Lajos azt mondja Erzsébetnek: „Erzsébet! Mi van az ágyban!” Erzsébet pedig fölhajtotta a takarót, de az ágyban nem a leprás fiút látták, hanem a feszületet és a megfeszített Krisztust.

Ez olyan jel, mint amelyet Szent Márton³³⁷ kapott. Már itt a földön láthatóvá vált, hogy azt az irgalmas jószágot, amit Erzsébet gyakorol, azt az Úr Krisztus magáénak vallja, és megvédi ellenségeitől a jötevőjét.

Megszületik a negyedik gyermekük is, és öt évi házasság után egyszer csak a férj, Lajos azzal jött haza, hogy „Erzsébet! Én elkísérem a császár öfelségét a Szentföldre, keresztes lovagként.”

Ekkor elkezdődött az, amit a Szentírás szóhasználatával az Úr Krisztusról úgy szoktunk mondani, hogy önküresítés. Amikor valaki szeretetből kifosztja önmagát. Odaadja, amije van. Nemcsak a kenyerét, nemcsak a ruháját, hanem a legdrágább kincseit is.

Erzsébet elengedte a férjét, akit a legjobban szeretett itt a Földön, holott ő tudta, hogy mi most elbúcsúzunk és többé nem fogom látni. De elengedte. Alighogy elindult a keresztes sereg, még mielőtt behajóztak volna, járvány ütött ki a seregben, és Lajos meghalt.

Erzsébet ott maradt egyedül. S miután kicsi korában megízlelte az árvaságot, most megízleli az özvegységet. Megtapasztalta, mennyire védtelenné tud válni az ember. Hiába biztosít számára a jog bizonyos dolgokat, ha a tulajdon házanépe ellensége, védtelen az ember! Ezért négy pici gyermekével elhagyta a várat.

Volt egy püspök rokona Bambergben, aki egy időre befogadta, de azt tanácsolta: „Erzsébet, ilyen körülmények között neked férjhez kell menned.” Jöttek is a kérők. Maga a császár is megkérte a kezét, de Erzsébet nem akart újra férjhez menni. Megsejtette, hogy nem sok ideje van hátra, s hogy neki tényleg mindenét oda kell adnia, még a gyerekeit is. Biztonságba helyezte őket, és visszavonult Marburgba, egyedül. Ott 24 évesen, még meglévő özvegyi vagyonából az utolsó napig ellátta a leprásokat, a legelhagyatottabb betegeket, s 24 évesen elköltözött. Elköltözött az Úrhoz, meg annyira szeretett férjéhez a mennyországba.

Följegyezték, hogy utolsó óráiban, perceiben magyar éneket énekelt, ő, akiről a német egyház azt mondja, hogy az egyik legnagyobb német szent. Mert ő tudta, hogy magyar.

Szeressük őt! Beszéljünk róla a kicsinyeinknek. S milyen jó lenne, ha a felnövekvő kislányok megismerhetnék őt és tanulnának tőle, mint ahogy jó lenne, ha a felnövekvő kisfiúk megismernék Szent Imrét és tanulnának tőle. Szébb jövő várna ránk. De azok is, akik nagyon elhagyatottnak érzik magukat, öregen, özvegyen, odafordulhatnak Erzsébethez, hogy segíts! Adj erőt! Imádkozz az erőért, hogy hűségesek tudjunk maradni a jóban, az irgalmasságban! Amen.

November 21. – Szűz Mária bemutatása a templomban

Szentlecke *Zak 2,14–17.*

Evangélium *Mt 12,46–50.*

Testvéreim! Ma az esztendő utolsó templomszentelési emléknapját üljük. Annak a templomnak a felszentelésére emlékezünk, amelyet Jeruzsálemben, 543-ban a Szűzanyának szenteltek.

Azért kötötték a templomszentelést ehhez a naphoz, mert a hagyomány úgy tudta, hogy az Ószövetség szokása szerint a kicsi Máriát, amikor tíz hetes lett, a szülei, Joachim meg Anna³³⁸ ölbe vették, föl vitték a templomba, és mint az elsőszülött fiúkat szokták, bemutatták az Úrnak. Micsoda boldog napja volt ez Joachimnak, Annának! A templomnak!

Ez a bemutatás úgy történt, hogy az oltártól távol, az asszonyok udvarában a szülők átadták a kicsit egy papnak, az ölbe vette, föl vitte az oltárhoz, és ott följajánlotta az Úrnak: „Istenünk! Ez is a Te gyermeked!”

³³⁷ lásd november 11-én

³³⁸ lásd őket július 26-án

Ahogy a Jóisten gondoskodása el szokta rendezni a dolgokat, a pap, aki fogja ezt a kicsit és odaviszi az oltárhoz, Zakariás lehetett. Akinek a felesége Erzsébet, Szent Annának a húga. Akkor Zakariás még nem tudta, hogy vár rá 12–13 évnek a bánata (amiatt, hogy úgy tűnik, neki és Erzsébetnek nem lesz gyermeke), s mire ez a kislány 12–13 éves lesz, addigra ők is ilyen csodával kapják majd Jánost, mint ahogy Anna meg Joachim kapta ezt a kicsi Máriát! És nem tudja sem ő, sem Joachim, sem Anna, hogy ez a kislány már a Szentlélek Temploma! Arra van teremtve, hogy a Megtestesült Igének legyen majd az anyja.

Azután a hagyomány még valamit tud. Elmondja, hogy amikor ez a kicsi Mária 5–6 éves lett, Anna és Joachim kézenfogták, megint föl vitték a templomba, és átadták – nevelésre.

Nevetni szoktak azon, hogy mit kerestek a nők és a leányok a Templomban?! De a régészeti és más tudományok eredményei alapján minél inkább megismerjük a jeruzsálemi Templom életét, annál világosabbá válik, hogy Máriának igenis volt ott helye! A Templomban ugyanis nemcsak vágóhid működött, nemcsak kincstár volt, hanem működött egy fonoda-szövőde is, a Templom volt textil-szükségletének kielégítésére, a papok ruháitól kezdve a Templom függönyéig. Ezeket a textíliákat szüzek fonták-szőtték. Mária mindaddig, amíg ki nem választották számára Józsefet és az eljegyzés meg nem történt, részt vett e munkában.

Az ő kegyelemmel teljes szíve valószínűleg korán felismerte, hogy amit a fonással meg a szövessel a Templom szolgálatában tesz, előképe valaminek, amiről pontosan nem tudja, micsoda. – Mi már tudjuk. Templomi tevékenysége előképe lett annak, hogy az ő szíve alatt öltötte magára a Megtestesült Ige az emberi testet. A Szűzanya testében fonódott-szövődött a megváltó Krisztus teste!

És mindebben a próféciaák teljesedtek be.

Ez a mai ünnep itt az esztendő végén arról beszél, hogy az Isten ígéreteinek teljesülése, az üdvösségünk, föltételezi az ember részéről a befogadást, és a szív fölajánlását. Az üdvösség ott születik meg, ahol ez a kettő – Isten kegyelme és annak befogadása – találkozni tud.

Hálát adunk a Szűzanyaért az Úrnak! És most megkérjük őt, a Boldogságos Szület, engedje meg nekünk, hogy a szentáldozás után vele imádkozzuk a Magnificatot! És segítsen, hogy mi, akik arra kapjuk a meghívást, hogy a Szentlélek templomaiként éljünk, oda tudjuk adni a szívünket, úgy, hogy amint azt az Úr jónak látja, bennünk is testet tudjon ölteni, és az Ő nagy Teste, az Egyház, belőlünk föl tudjon épülni! Amen.

November 22. – Szent Cecilia szűz, vértanú

Szentlecke *Sir 51,1–12.*

Evangélium *Jn 15,18–21.*

Testvéreim! Szent Cecilia³³⁹ szűz az Egyház szüzi anyaságának lett a nagy mintaképe. Mert mikor meghalt, akkor egy jó fél éves szüzi házasság után már három embert adott a mennyországnak. Három vértanút. A férjét, a sógorát, meg egy börtönőrt.

Tudjuk róla, hogy egész kicsi korában keresztény lett. Hogy a szülei ezt tudták-e róla vagy sem, nem világos, de az akkori szokások szerint lehetséges, hogy a gazdag szülők oda se figyeltek, hogy mi történik a gyerekekkel, akiket rabszolgák neveltek. Ceciliának keresztény dajkája volt, akitől nagyon fiatalon, gyerekfejjel hallott a kereszténységről, és megszerette a föltámadott Krisztust.

Amikor Cecilia eladó sorba került, a szülei férjhez adták. Társadalmilag megfelelő párt kerestek neki, s a férjfelölt pogány. De mire eljött a menyegző napja, Ceciliának már szüzességi fogadalma volt. Miközben ott zsibongott körülötte a násznép meg a lakodalom, ő

³³⁹ †Róma, 250 körül

a szívében az Úrnak énekelt: „Legyen a szívem szeplőtelen a te igazságaidban, hogy meg ne szégyenüljek.”³⁴⁰ Csak azért fohászkodott, hogy „Uram, Krisztusom! Te, Aki engedted, hogy megismerjelek Téged, őrizd meg engem a házasságban is! Őrizd meg engem Magadnak! Te megteheted!” – S a nászéjszakán elmondta a férjének: „Keresztény vagyok, és ha igazán szeretsz, akkor őrizd meg a szüzességemet, mert én egészen az Úr Krisztusnak adtam magamat! Rám az Úr angyala vigyáz!” És az Úr megadta, hogy ez a fiú akkor meglátta Cecilia mellett az őrangyalát. Megtért. Sőt, az öccsét is megtérítette. Megérintette őket a kegyelem, és nem törődtek senkivel és semmivel, üldözéssel, kínzásokkal és vértanúsággal. Pedig az akkori rendeletek szerint a kivégzett keresztényeket, mint a gonosztevőket, ott kellett hagyni a kivégzés helyén, hogy a vadállatok falják fel őket. Akik eltemették a vértanúkat, tudták, hogy az életüket kockáztatják.

Ez a két fiú pedig, a férj, meg a sógor, nem törődve semmiféle veszedelemmel, temette a vértanúkat. Amijük volt, odaadták a nyomorultaknak. Hamarosan föl is figyeltek rájuk és elfogták őket. Addigra azonban érett, hitvalló és olyan bölcs keresztények lettek, hogy a bíró, aki ítélkezett fölöttük, csodálkozva kérdezte: Honnan veszitek ti ezt a tudást, ezt a hitet?! – Ceciliától! Ilyen mesterük volt.

Cecilia elkísérte a vesztőhelyre, és az utolsó pillanatig anyai szeretettel erősítette és bátorította őket. Amikor a börtönőr látta, hogy a két fiú hogyan hal meg, megtért, kereszténynek vallotta magát, ezért őt is kivégezték. Mindez röviddel Cecilia menyegzője után történt, tavasszal.

Eltelik egy fél év, jön ez a novemberi nap. Az első parancs Cecilia ellen úgy szólt, hogy mivel gazdag háznak az úrnője, kobozzák el a vagyonát, s őt magát száműzzék. De amikor megérkezett a hatóság, hogy lefoglalja Cecilia vagyonát, kiderült, hogy üres a ház, egy-két napi élelmen kívül nincs már ott semmi, Cecilia mindenét szétszította a szegények között. – Akkor megölték őt is, de nem nyíltan, mert azt a jog akkor tiltotta, hanem bezárták a ház fürdőjébe, és túlfűtéssel próbálták megfojtani. Amikor ez nem sikerült, elvágták a torkát.

Cecilia példája láttán el lehet azon gondolkodni, hogy a föltámadott Krisztus szeretete micsoda erőt adott ezeknek az embereknek! A mi testvéreinknek, akik nem bosszúálláson törték a fejüket. Cecilia nem azon tanakodott, hogyan lehetne ébren tartani a bosszúvágyat másokban is, hanem hálát adott az Úrnak, és a két fiú halála után ő is készült a halálra. Tudta, hogy követni fogja őket.

Nagy misztérium ez. Hogy az üldözöttségben hogyan tudta az Egyház így megőrizni a hitét, az ellenségszeretetet, s hogyan kapta ajándékba ezt a szüzi anyaságot. Hogy a vértanúk vérének magvetése egyre újabb és újabb és újabb keresztényeket termett.

Segítsen nekünk Cecilia, meg ez a három másik vértanú! Segítsenek nekünk hinni! Segítsenek mindent odaadva szeretni a Föltámadott Krisztust! És szeretni a mennyországot, ahová haza várnak minket! Amen.

November 23. – Szent I. Kelemen pápa vértanú

Szentlecke *1Pt 4,12–19.*

Evangelium *Jn 21,15–19.*

Testvéreim! Szent Kelemen pápa fiatal korában hallgatta Szent Pétert meg Szent Pált.³⁴¹ Római születésű, ott nőtt fel, s már fiatal ember lehetett, amikor Néró császár uralkodott. Talán látta is 64-ben a város égése után az első római vértanúk halálát.³⁴² Majd keresztre

³⁴⁰ *Zsolt 118,80*

³⁴¹ lásd őket június 29-én

³⁴² lásd őket június 30-án

feszítették Szent Pétert, lefejezték Szent Pált. Jött a következő pápa, Linusz – őt is megölték. Anaklét lett helyette a római egyház vezetője, a pápa, és ez az Anaklét maga mellé vette Kelemen, s diákonussá, pappá szentelte. 88-ban Anaklét is vértanú lett.

A római hívőkben megmagyarázhatatlan hit és remény élt. Látták, hogy a szemük láttára ölik a testvéreiket, és ők keresztények akartak lenni! A papokkal egyetértésben úgy gondolták, hogy Kelemennek kell átvennie Péter örökségét.

Kelemen pápa első rendelkezései közé tartozott, hogy Róma hét kerületébe kinevezett hét főjegyzőt, és a gondjukra bízta, hogy a vértanúk emlékezetét őrizzék! Megbízta őket, hogy szerezzék be a vértanúk pereinek az aktáit, hogy a felnövekvő fiatalok s mindaz, aki keresztény lesz, dokumentumokat kapjon arról, hogy az előttük járt nemzedékek micsoda hittel és reménnyel tudtak meghalni a hitükért!

Azután jött a 97-es év – tehát Kelemen kilenc évig ül Péter székében –, és az illetékesek látták, hogy a vértanúknak még a kivégzése is térítő erővel bír. Éppen ezért Trajanus császár elhatározta, hogy ennek véget vet! Aki keresztény, az kényszermunka-táborba megy a világ végére, ólombányába, kőbányába, ott pusztuljon el a gonosztevők között. Annak, hogy nyilvános kivégzéseket hajtunk végre, a hóhér lecsapja a kereszténynek a fejét, és utána bejelenti, hogy én is keresztény akarok lenni – ennek véget vetünk!

Így került Kelemen pápa az akkori világnak a keleti végére, a mai Krím-félszigetre, egy kőbányába. Mikor megérkezett, látta, hogy körülbelül kétezer keresztény férfi van itt úgy halálra ítélve, hogy alvás közben is egymáshoz vannak bilincselve, kora reggel kettesével összebilincselve hajtják őket a kőbányába, és este vissza. És amikor őt is egy másikkal összebilincselve kihajtották a munkára, tapasztalta, hogy még vizet sem adnak e nyomorultaknak, mondván, pusztuljatok szomjan. Az öröket azért jutalmazták, ha minél gyorsabban, minél többen elpusztultak.

És akkor Kelemen letérdelt és elkezdett imádkozni: „Uram, Te, Aki az élő vizek forrása vagy, nézz a bárán्याidra, Jó Pásztor! Szomjaznak! Segíts nekünk!” – Föltekintett és a meredek hegyoldalban, egy sziklán meglátott egy bárányt, amint lábával kapál ott, a sziklán. Engedélyt kért, hogy fölkapaszkodhassék oda. Fölment, csákányával belevágott a sziklába, és mint annak idején Mózesnek, neki is megnyílt a szikla és forrás fakadt. Ettől kezdve legalább inni volt vizük.

Amit persze a táborparancsnok valószínűleg nem ünnepelt, hanem elrendelte, hogy: „Kössetek horgonyt a nyakára, vigyétek ki a tengerre és dobjátok vízbe. Tűnjön el!” Igen ám, de a tenger visszaadta a holttestét.

Társai, az a kétezer, ott vészett a kőbányákban. Mint vértanú. És volt erejük kitartani! Volt hitük bízni az Élet Forrásában, Krisztusban!

Nekünk, magyaroknak is van egy – nem közismert – élményünk Szent Kelemen pápával kapcsolatban. Furcsa módon van egy temploma Magyarországon, Bükön. Talán nem is tudjuk, hol van ez a falu. Vas megyében van, a vidék nagyon szegény volt. A kegyúr annak idején úgy gondolta, hogy ő tiszteli annyira ezt a Kelemen pápát, hogy a templomot, amit épít, neki szentelteti. És amikor nagyon nyomorultak voltak a bükiek, sokat imádkoztak Kelemen pápához, hogy: „Segíts nekünk, mert különben ki kell vándorolnunk innen!” S mit tett Kelemen?! Amikor olajat kerestek mélyfúrással a falu mellett, hévíz tört fel, s azóta híressé vált a büküi fürdőnek a vize!

A szentek vannak! Élnek! Értik a tőlük kért dolgokat. Értik a szót, amivel segítségért fordulunk hozzájuk. Az Egyháznak pedig szüksége van ezekre a példákra, a szenteknek a segítségére, hogy nagyon kilátástalan helyzetekben a hitet meg tudjuk őrizni! Meg a reményt, hogy a mi Krisztusunk, a mi Megváltó Urunk mint Pásztor látja a báránynak minden gondját és baját, és amikor kell, akkor Ő segít! Amen.

November 24. – Vietnami vértanúk

Szentlecke *2Tim 2,8–13; 3,10–12.*

Evangélium *Jn 15,18–21.*

Testvéreim! A szentek már most, itt, a földön élő Egyházban tanúi annak, hogy az az egyetlen Jézus Krisztus, akinek nincs párja a történelemben, mindenkinek Üdvözítője! Ő, a Megtestesült Ige egyetemes Üdvözítő, *katolikus* Üdvözítő.

A szentek, akikkel itt a szentmisén napról-napra találkozunk, nagyon sokan európaiak, szomszéd népekből valók. De találkozunk olyanokkal is, akik nagyon távol, a világ nyugati végén, Kanadában, Peruban, vagy a keleti végén, Japánban, Koreában vagy, mint a mai vértanúk, Vietnamban lettek szentek.

Amikor ezt látjuk, bele tud remegni az ember, hogy ez az egyetlen, egyetemes Üdvözítő hogyan tud hitet ébreszteni ennyire eltérő kultúrájú emberekben és népekben. Ilyen ősi kultúrákhoz tartozó népekben, mint – mondjuk – a vietnamiak is. Akik, ha akarnák, a harmadik milleniumukat ünnepelhetnék. Mi most elmondhatjuk, hogy Magyarország ezer éves. Ők nyugodtan mondhatják, hogy Vietnam háromezer éves! Vagy ki tudja mennyi idős?! És egyszer csak misszionáriusok jönnek – ráadásul idegenek, fehérek – a sárgákhoz, és ezeknek az embereknek a szívében fölébredt a Krisztus iránti hit.

Ezt nem emberek csinálják. Ráadásul az első vietnami vértanú egy 18 éves fiú. Egy hitoktató. Még csak nem is pap, nem öreg ember, hanem egy fiatal! Aki 16 éves korától már oktat és a többieknek próbálja nyitogatni a szemét, mondja nekik az Evangéliumot, és elmondja nekik, hogy ti nem tudjátok azt elképzelni, hogy mit jelent újjászületetten élni! 2500–3000 éves hagyományok után ezt hallani és ez előtt kitárulni, ide kell a kegyelem! Mert az ember erre önmagától képtelen!

És az egyetlen Üdvözítő Krisztus, Isten Megtestesült Fia ismeri az embert! Neki nincs szüksége nyelvrákra ahhoz, hogy szót tudjon érteni az indonézekkel vagy az indiánokkal, az eszkimókkal vagy az ausztrálokkal. Nem! Ő Istenként közeledik az emberhez, akit Ő teremtetett a maga képmásául. Az ember ezért tudja megismerni Őt! Mert az Evangélium és egy nép találkozásakor nem kultúra találkozik kultúrával, hanem a teremtmény találkozik a Teremtőjével, és a megváltásra szoruló ember találkozik a Megváltójával! Az üdvösséget szomjazó ember találkozik az Üdvözítővel! Ez a szomjúság egyetemesen emberi adat, valóban nemzetközi vagy globális.

Elképzelhető, hogy a harmadik évezredben úgy alakul a liturgikus naptár, hogy nem csupa európai szent – Albert, Erzsébet, Márton – követi egymást napról-napra, hanem az egyik nap Vietnámé, a másik nap Angliáé, a harmadik nap Franciaországé. Hiszen már most össze lehet rakni egy olyan liturgikus naptárt, ahol akár távoli nemzetek követik egymást a szentjeikkel.

Mert ahogy e hónap 13-án hallottuk, amikor a magyar mindenszentekről emlékeztünk meg, magyarként bizonyos értelemben másként szereti az ember az Istent, mint német vagy angol vagy bármely más anyanyelvüként, például vietnamiként. De a szeretet lényege azonos, s bár a „német üdvösség” meg a „vietnami üdvösség” mindegyike hordoz valami sajátos – éppen a kultúrák által meghatározott – vonást, az üdvösség önmagában egy és egyetemes! Katolikus.

Az a távol-keleti világ még ma is csak alig-alig ismeri Krisztust. Kína, Japán, Kambodzsa, Laosz – ahogyan az ember a hírekben hallja ezeket a népeket –, e nevek mögött emberek százmilliói vannak. Ez a 117 vértanú, akiket ma ünneplünk, akiket a minap, 1988-ban avatott szentté II. János Pál pápa, fogadja a szívébe meg a szeretetébe Távol-Keletet, hogy a katolikusán üdvözítő Krisztus örömhíre terjedni tudjon, és azok az üdvösségre szomjazó százmilliók megkapják a hit világosságát és Krisztus üdvösségét! Amen.

November 25. – Alexandriai Szent Katalin szűz, vértanú

Szentlecke Róm 6,17–23.

Evangélium Mt 10,34–42.

Testvéreim! A II. Vatikáni Zsinat utáni naptárreform során néhány szentet töröltek a liturgikus naptárból arra hivatkozva, hogy ezekről csak legendás emlékek maradtak fenn, írott dokumentumuk nincs, s mivel jönnek az új szentek, azoknak kell helyet adni.

Így Alexandriai Szent Katalin mai ünnepét is törölték. Azét a Katalinét, akiről – igaz, hogy írott dokumentum nem maradt – az Egyház emlékezete, a legendákban testet öltött hagyomány olyan igazságokat őriz, amiket nem szabad törölni sehonnan!

Katalin vértanú. Egyike a régiek által négy *Virgo capitalis*nek – négy fő szűznek – nevezett vértanúknak. Szent Dorottya, Antiochiai Szent Margit és Szent Borbála³⁴³ mellett ő az, aki okosságával meg az eszével kitűnt az összes többi vértanú szűz közül.

A hagyomány elmondja róla, hogy Alexandriában született a 3. század utolsó éveiben, 290–295-ben. Azt mondják, királylány volt, azaz előkelő családnak a lánya. Az akkori római birodalomnak három nagy központja, nagyvárosa volt: Itáliában Róma, Szíriában Antiochia, Észak-Afrikában Alexandria. Alexandria a tudományos élet központja volt, könyvtára a világ csodái közé számított.

A kicsi Katalinra mindenki fölfigyelt: milyen rendkívül okos és szép! Amikor tizenegynéhány éves lett, benne tudatossá vált, hogy mindene megvan, ami az ember számára érték. Tudta magáról: gazdag vagyok, szép vagyok, ha szépségversenyt rendeznének Egyiptomban, alighanem megnyerném, és a jelek szerint eszesebb vagyok, mint az összes többi, aki körülöttem van. Tanulni is kezdett. Azután eltemette a szüleit, ott maradt hatalmas vagyonnal, fiatalon, szépen és okosan. Jöttek a kérők, egyik a másik után. Az egyiket elküldte azzal, hogy csúnya vagy. A másikat nem is fogadta, mert koldusszegény vagy, mit akarsz? A harmadikkal beszélgetni kezdett, és a második mondata után megállapította: ez egy buta tuskó, mit kezdjek vele?! – Nem talált magához méltó kérőt.

S akkor elment egy öreg bölcshez, és föltette neki a kérdést: „Atyám, te mindenek tudója vagy. Mondd meg nekem, mit kell ilyenkor tenni, amikor én, az okos, a gazdag és a szép nem talállok magamhoz méltó párt. Mit csináljak?” – Katalin nem tudta, hogy az öreg, bölcs ember, akit kérdezett, keresztény, s el is kezdett beszélni neki valakiről: „Édes lányom, ha te megismernéd azt az urat, akinek én szolgállok, akkor a menyasszonya akarnál lenni. Mert ő okos is, erős is, szép is, gazdag is. Minden az övé.”

Katalin faggatni kezdte, hogy ki az és hol van? – Az öreg adott neki egy képet, rajta a Szűzanya a kicsi Jézussal, és biztatta: „Kezdj el beszélgetni ezzel a hölgygel és kérleld, engedje meg, hogy a fiának a menyasszonya légy. Mert az ő fia az, akiről én neked beszéltem.”

Katalin elkezdett beszélgetni a képpel. Még nem is tudta, hogy imádkozik. Még nem tudta, hogy a Boldogságos Szűzhez fohászkodik, hanem elkezdte kérlelni ezt a szépséges édesanyát, hogy mutassa már meg, hol van a fia, mert ő a menyasszonya akar lenni. – És az egyik éjszaka álmot látott. Látta ezt a szép asszonyt, ölében a kisfiúval, és Mária megkérdezte a kicsi Jézust: „Kisfiam! Elfogadnád menyasszonyodnak ezt a szép, okos, gazdag szűzet?” A kicsi Jézus elfordult és azt mondta: „Nem, mert nincs megkeresztelve.”

Másnap reggel Katalin szaladt az öreghez: „Mit jelent az, hogy megkeresztelve lenni? Mert engem elutasított a szép hölgy fia, mivel nem vagyok megkeresztelve!” Az öreg, aki akár az alexandriai püspök is lehetett, elkezdte oktatni, és Katalin megkeresztelkedett. Az ezt követő éjszakán megint látta a szépséges asszonyt a kisfiával, de most már tudta, kiket lát.

³⁴³ lásd december 4-én

Megint hallotta a kérdést: „Kisfiam! Elfogadod menyasszonyodnak ezt a szüzet?” Ekkor a kicsi Jézus gyűrűt húzott Katalin ujjára: „Igen, édesanyám. Most már elfogadom.” Katalin fölébredt – és az ujján ott volt a jegygyűrű.

Katalin később vértanú lett, a vértanúságnak egy olyan formájával, amit bizony jó lenne, ha a mai leányok ismernének! Mert Katalintól meg lehet tanulni, hogy kereszténynek lenni azt jelenti: az ember az összes képességét odaadja Istennek Jézus Krisztus Egyházában, Isten pedig az ember összes adottságát és képességét, mindenét, amije csak van, elfogadja és megszenteli: kinek az eszét, kinek az okosságát, kinek a szépségét, kinek az ügyességét...

Katalin megszégyenítette – és megszégyeníti! – a bölcseket, e világnak a tudósait. Története arról tanúskodik, hogy az Egyház kezdettől fogva tudta, hogy a Szűzanyának micsoda hatalmas közvetítő szerepe van köztünk és a megváltó Krisztus között.

Kérjük meg a Szűzanyát, hogy itt, az esztendő végén a bűnbánatunkkal meg a hálánkkal együtt mutasson be minket az Ő szent Fiának, és kérdezze meg Tőle: „Fiam! Ő, meg ő, meg ő – egyenként – kedvesek Neked? El tudod fogadni őket menyasszonyodnak az Egyházban?” – Mert emlékezzünk csak rá, sokszor hallottuk, hogy az Egyház Krisztus menyasszonya, és mi magunk is az Ő menyasszonyai vagyunk. Imádkozzon értünk Alexandriai Szent Katalin, hogy valóban azok is legyünk. Amen.

November 30. – Szent András apostol

Szentlecke *Róm 10,9–18.*

Evangélium *Mt 4,18–22.*

Testvéreim! Szent Andrást általában Péter bátyjának szoktuk mondani, de abból, ahogyan András az evangéliumok szerint viselkedett, arra következtethetünk, hogy alighanem Péternek az öccse volt, lélekben pedig Szent Jánosnak lehetett a rokona.

András meg János volt az, akik fölfigyeltek a szóra, amikor Keresztelő János azt mondta Jézusra mutatva: „Íme az Isten Báránya!” János szavait hallva megbökték egymást: „Ennek utána kellene nézni..., menjünk már utána!” – és követni kezdték Jézust. Egyszer csak Jézus megfordul, és őket, kettőjüket kérdezi: „Mit akartok?” – Ezek zavarba jönnek, csak annyit tudnak mondani: „Mester! Hol laksz?” – Jézus elviszi magával őket, és elkezd nekik – először nekik – hirdetni az Isten országát, azzal, hogy megmutatja nekik: „Nézzétek meg!” És egy egész éjszakát ott töltönek Vele.

András ezen éjszaka végén – és innen sejthető, hogy fiatal ember lehetett még – minden előzményt figyelmen kívül hagyva, semmi következménnyel nem számolva elrohan a bátyjához, Simonhoz azzal: „Képzeld! Megtaláltuk a Krisztust! A Messiást!” – és elvitte a bátyját Jézushoz.

Szent András, amikor az apostolok szétszéledtek a világ négy égtája felé, északra, a Fekete-tenger környékére, onnan nyugatra, Görögországba ment. Itt, Patraszban keresztre feszítették, mégpedig nem a latin keresztre, aminek a szárai derékszögben metszik egymást, hanem egy X formájú keresztre.

Szent András lett Európa keleti felének a nagy apostola. Amikor Konstantinápoly már a kelet-római birodalomnak a fővárosa, akkor Patraszból Konstantinápolyba vitték András apostol ereklyéit, és ahogyan Rómának Szent Péter meg Szent Pál,³⁴⁴ úgy Konstantinápolynak ő lett a nagy apostol-szentje.

Amikor Konstantinápolyból térítették az oroszokat, akkor Moszkva is megörökölte őt. Így a görög és az orosz ortodox egyháznak is András a nagy apostola. Olyannyira, hogy az

³⁴⁴ lásd őket június 29-én

oroszok 1917-ig a zászlóikon az András-kereszt jelét hordozták, akkor is, ha háborúba mentek.

Kelet és a Nyugat megbékélésének egyik nagy pillanata volt, amikor 1964-ben VI. Pál pápa a konstantinápolyi pátriárkának visszaajándékozta Szent András apostol fejereklyéjét. Azóta megint Konstantinápolyban őrzik.

Ez az apostol a mennyországból látja, hogy az Egyháznak mennyi baja és gondja megoldódna, ha a keleti meg a nyugati egyház igazán egymásra tudna találni. Ha a keletiek nem félnének attól, hogy sérülnek a jogaik, ha elismerik Pétert a katolikus egyház fejének. András ettől nem félt. Tőle lehet tanulni e téren. András nem féltékenykedett és nem versengett a testvérével, Péterrel, hanem szeretettel és örömmel tudomásul vette, hogy az Úr nem engem tett az Egyház fejévé, hanem a testvéremet, Pétert.

Kérjük meg Szent András apostolt, imádkozzon a keleti egyházban élő testvéreinkért, és értünk is, hogy merjük elhinni: az Úr Krisztusban lehet úgy egymásra találni, hogy nem kell félni a másiktól, mert az nem uralkodni akar rajtam, hiszen mindegyikünknek egy Ura van, az Úr Jézus Krisztus. Amen.

December

December 3. – Xavéri Szent Ferenc jezsuita áldozópap, misszionárius

Szentlecke *IKor 9,16–19.22–23.*
Evangélium *Mk 16,15–20.*

Testvéreim! Xavéri Szent Ferenc,³⁴⁵ akit Egyházunk ma a szentek között ünnepel, baszk nemesi család sarjaként a párizsi egyetemen szerzett magiszteri fokozatot, s minden a birtokában volt, ami veleszületett büszkeségét és dicsőség utáni vágyát táplálhatta. És ez a nagyratörő, becsvágyó lélek 1552-ben, távol a főúri kastélyoktól és az egyetemi előadótermektől, de még Európától is, Kína partjai előtt, egy kis sziklás szigeten, San-Csaóban³⁴⁶ halt meg, miközben szíve minden vágya az volt, hogy Jézus evangéliumának üzenetével bejuthasson Kínába. Halálhíre bejárta az egész akkori kultúrvilágot, boldoggáavatóáig 50 év sem telt el.

Ilyen gyökeres fordulat mindig akkor következett be, amikor a szív mélyéig hatol Krisztus szava: „Mit számít az embernek, ha az egész világot megnyeri is, de a tulajdon lelkének kárát vallja?”³⁴⁷ Ferencel is ezt történt: megtagadta minden földi vágyát, és honfitársa, Loyolai Ignác³⁴⁸ társaságához csatlakozott. 1534. augusztus 15-én, Nagyboldogasszony ünnepén Ignáccal és öt hasonló gondolkodású társával együtt letette a szegénységi és tisztasági fogadalmat, majd pappá szentelték őket. Négy év múlva fogadalmat tettek a pápa iránti tökéletes engedelmességre, s a pápa Xavéri Ferencet Indiába irányította, és Távol-Kelet pápai legátusává nevezte ki.

Missziós útjának első állomásai Goa³⁴⁹ és a Comorin-fok³⁵⁰ körül élő gyöngyhalászok telepei voltak. Mindkét helyen azt tapasztalta, hogy bár tízezerrel voltak már megkeresztelvek, a keresztség után lényegében teljesen magukra hagyták őket, jóformán semmi oktatásban sem volt részük. Ferenc tanította nekik a katekizmust, védelmezte őket a portugál kereskedők ravaszságával szemben, s mintegy tízezer embert maga is megkeresztelt. Több mint egy évet töltött a halász-emberek között, akiket „első szerelmének” szokott nevezni, s ha missziós útjai során a közelben hajózott, mindig felkereste őket.

Szinte állandóan úton volt, hiszen legátusi megbízatása hatalmas területre szólt: a Jóreménység fokától, Afrika legdélibb pontjától Kína földjéig. 1546-ban tudta meg, hogy a Kínai-tengertől keletre új szigeteket fedeztek föl: Japánt, a felkelő nap országát.

Ferenc Malakkában³⁵¹ találkozott az első japánokkal. Miután megkeresztelte őket megérlelődött benne a terv, hogy velük együtt megy Japánba, hogy ott is hirdesse az evangéliumot. 1549-ben három japán és két segítő testvérrel partra is szálltak Japán legdélibb részén, Kagosimánál.

³⁴⁵ *Javier vára, Észak-Spanyolország, 1506. április 7. – †San-Csao (Kanton mellett), 1552. december 3.

³⁴⁶ ma Sangcsuan szigete

³⁴⁷ *Mt 16,26*

³⁴⁸ lásd július 31-én

³⁴⁹ Portugál gyarmat volt India nyugati partján, Panaji központtal

³⁵⁰ Az Indiai-félsziget legdélibb pontja

³⁵¹ Hátsó-India déli része, ma Maláj-félsziget

Ferenc két évet töltött Japánban, s mintegy ezerötszáz embert keresztelt meg. Ez kis számnak tűnik a másutt megkeresztelt tömegekkel szemben, de épp ez a viszonylag kicsi eredmény vezette el Ferencet arra a fontos felismerésre, mely idővel az Egyház egész missziós tevékenységét meghatározta: egy-egy országban az adott kultúrához teljes mértékben alkalmazkodva kell misszionálni, és nem szabad az európai kultúrát erőltetni. Ismerni kell a nyelvet – bármilyen távoli is az európai ember számára –, az érintkezési formákat, a gondolkodásmódot.

Ferenc azt is fölismerte, hogy Japán a kínai kultúra örököse. A forrásokat tehát Kínában kell keresnie azokhoz az értékekhez, amelyeket Japánban annyira megcsodált. Ezért ébredt föl benne a vágy, hogy Kínába eljusson, s ott is evangelizálhasson. Ez a vágya már nem teljesült. A sok és hosszú utazás, a kíméletlen munka fölemésztette erejét. Mindössze 46 éves volt, 1552. november 3-án a reggeli órákban Kína kapuja előtt meghalt.

Ferenc a jezsuita misszió tulajdonképpeni megalapítója, ugyanakkor az újkori misszió történetének legnagyobb alakja is volt. Példája ezeket vonzott a missziókba. 1927 óta a misszionáló Egyház védőszentje.

Híressé vált egy mondata, mellyel egész életét összegezte: „Elmentem messze földre, hogy Krisztushoz térítsek embereket, és ők térítettek meg engem Krisztushoz.” Imádkozzon értünk Szent Ferenc, hogy erre az igazi megtérésre mi is eljussunk. És imádkozzon Európáért is, mely az ő idejében, a 16. században minden misszió kiinduló pontja volt, ma pedig nem egy területe – például fogyasztói beállítottságú nagyvárosainak többsége – misszionálásra szorul. Nagyon is szükséges lenne, hogy Európát ismét a szívek mélyéig megérintse Krisztus szava: „Mit számít az embernek, ha az egész világot megnyeri is, de a tulajdon lelkének kárát vallja?”

Köszönjük meg Istennek a szenteket, és kérjük őket, imádkozzanak értünk. Szent Ferenc is. Amen.

December 4. – Damaszkuszi Szent János püspök, egyházatya

Szentlecke *1Tim 1,13–14; 2,1–3.*

Evangélium *Mt 23,8–12.*

Testvéreim! A keleti Egyház nagy szentje, Damaszkuszi Szent János³⁵² 650 körül, húsz évvel Mohamed halála után született Damaszkuszban. A város a kalifák székhelye volt, innen irányították az iszlám szellemi és vallási életét.

János annyiban rokona a tegnap ünnepelt Ferencnek, hogy ő is gazdag, tekintélyes családban született, és gyorsan felívelő világi pályára számíthatott; s ehelyett az ő élete is Isten igazságának – egyedül az alázatban és szeretetben megtalálható – példája lett.

Atyja keresztény volt, de a kalifátus pénzügyminiszteri tisztét töltötte be. Nagy gondot fordított arra, hogy fiai – János és egy fogadott fia, Kozmás – alapos műveltséget szerezzenek, s így készüljenek föl a későbbi, magas hivatalok betöltésére. Az ellen sem volt kifogása, hogy János a trónörökös barátja, a leendő Jazid kalifa játszó- és asztaltársa legyen.

Amikor János elérte a férfikort, először munkatársa, majd utóda lett atyjának a pénzügyminiszteri poszton. A 7. század végén azonban megváltozott a keresztények helyzete a kalifátusban. Az új uralkodó, Abd-el-Malek (685–705) bizalmatlan volt velük szemben, s ezt János családja is nagyon hamar megérezte. Éppen ezért, hogy elkerüljék a nagyobb bajokat, fogadott testvérével, Kozmással együtt elhagyták Damaszkuszt, és Jeruzsálemben

³⁵² *Damaszkusz, 650 körül – †Jeruzsálem, 750 körül

beléptek a Mar Szabbasz-kolostorba, majd Jánost pappá szentelték. A pátriárka tanácsadója lett, és sokan fordultak hozzá tanácsért, segítségért.

János a szentképek tisztelete körüli vitában – mely Keleten a képromboláshoz vezetett – vált ismertté. A császár ugyanis kötelességének érezte, hogy hatalmi szóval megtiltsa a szentek képeinek készítését és tiszteletét (ekkor Krisztus és Mária ábrázolása még kivételt képezett). Az Ószövetség „faragott képet ne csinálj magadnak” parancsa Keleten az iszlám hasonló tiltásaival találkozott, s ebből megszületett a meggyőződés, hogy a képek „bálványozása” Isten haragját hívja ki a birodalom ellen, melyet minden veszedelemtől óvni kell.

A rendelet nagy fölháborodást és tiltakozást váltott ki, s János minden erejével a képek tisztelete mellett foglalt állást. Csodálatos bátorsággal szállt szembe a császárral, akit még kiközösítéssel is megfenyegetett. De a legtöbbet azzal tette, hogy a teológia nyelvén világosan megfogalmazta a különbséget a csak Istent megillető *imádás* és a képeken ábrázolt szenteknek szóló *tisztelet* között. Ezzel a későbbi kor számára „a képtisztelet klasszikus teológusa lett”.

De nemcsak dogmatikus és hitvédő, hanem egzegéta, filozófus és hagiográfus is volt, s a keleti Egyházban mindmáig éneklük a liturgiában a himnuszait.

Jellemének meghatározó vonása a hagyományhoz való hűség volt és az Egyház-szeretet. Nem kereste a vitákat, de ha az Úr ügyéről volt szó, félelem nélkül szállt harcba az igazságért, nem törődve a saját kárával, megtorlásokkal.

Köszönjük meg őt Istennek. És kérjük meg, imádkozzon és járjon közben értünk, hogy követni tudjuk a példát, amit az igazság iránti szeretetével és hűségével ránk hagyott. Mert erre minden korban, a miénkben pedig különösen is nagy szükség van. Amen.

December 4. – Szent Borbála szűz, vértanú

Szentlecke *Sir 51,1–12.*

Evangélium *Jn 15,18–21*

Testvéreim! Borbála vagy másképpen Barbara,³⁵³ pogány szülők nagyon szép leánya volt – és a szentek, pontosabban a szűz vértanúk között a legnagyobbak egyike lett. Keleten és Nyugaton egyaránt ismert. Gyakran látjuk őt a Boldogságos Szűz oltárain, mégpedig az ún. „négy főszűz”³⁵⁴ között – Katalinnal,³⁵⁵ Margittal és Dorottyával –, kezében egy toronnyal. A szenteket ugyanis hagyományosan „ismertetőjeggyel” ábrázolják: a kezükben vagy valahol a kép más részén van valamilyen tárgy, jel, attribútum, ami életük fontos eseményére utal. Borbálát a toronyról lehet megismerni.

Ennek pedig az a magyarázata, hogy amikor Borbála apja, a kérlelhetetlenül szigorú és kemény ember rájött, hogy leánya vonzódik a keresztényekhez, valahányszor kereskedelmi útra ment, Borbálát bezárta egy magas toronyba, nehogy keresztényekkel találkozzon. És mégis, amikor egy útból hazatért, látnia kellett, hogy a torony falába, amelyen addig csak két ablak volt, Borbála vágatott egy harmadikat is, mégpedig a Szentháromságba vetett hite jeleként. Ezt az apa tudta. Annyit ő is hallott már a keresztényekről, hogy Istenük jelképei között az egyik legfontosabb a *hármás* számhoz kapcsolódik. Hazatérve tehát az ablakok számából fölismerte, hogy leánya elhagyta ősei hitét. Azonnal meg akarta ölni, ám Borbálának sikerült elmenekülnie. Isten ugyanis – azért, hogy az apa számára is megmutassa

³⁵³ A szó a Barbarus, azaz a „barbár” szó nőnemű alakja.

³⁵⁴ latinul *Virgines Capitales*

³⁵⁵ lásd november 25-én

mindenhatóságát és őt is magához vonzza – csodát tett: a torony fala és a sziklák a szeme láttára megnyíltak, és a lánya elmenekült.

Borbála a hegyek között egy barlangban rejtőzött el. Egy pásztor azonban a beígért magas „jutalomért” elárulta a rejtekhelyet az atyának, aki a saját lányát bíró elé hurcolta.

A bíró – megfélemlítésül – először arra kényszerítette Borbálát, hogy nézze végig, amint a legválogatottabb kínzásokkal halálra gyötrik keresztény társait. Krisztus azonban nemcsak a lelkében erősítette meg Borbálát, hanem egy társnőt is adott mellé, Juliannát. S kettőjük hite csak gyarapodott a közös sors vállalásában.

A város kormányzója akkor a megszegyenyítés eszközéhez folyamodott: megparancsolta, hogy a piacon ruhátlanul kössék ki pellengérre Borbálát, minden kíváncsi tekintet prédájául. Borbála imádságára azonban a földből köd szállt fel, az égből felhő ereszkedett le, és úgy beburkolták a testét, mintha tetőtől talpig föl lett volna öltözve.

Végül a bíró fővesztésre ítélte. És ekkor történt a legszörnyűbb. Mert az apa, aki korábban esztelen féltékenységgel óvta a lányát a keresztények Istenétől, most maga ragadta meg a kardot, és a saját kezével vágta le a lány fejét. Azután hazaindult, mintha mi sem történt volna, hiszen a kor törvényei nem büntették a gyermekgyilkosságot, ha az áldozat keresztény volt. Míg úton volt, hatalmas vihar tört ki – mintha csak az égbekiáltó bűn ellen föllázadtak volna a természet erői –, s a szerencsétlen apára lesújtott a villám. Nem maradt belőle más, csak egy maréknyi hamu.

Borbála tisztelete pedig azóta is él, ma már – mondható – az egész földön. Keresztény társával és barátnőjével, Juliannával együtt temették el, és a sírnál hamarosan megkezdődtek a csodák.

A tizennégy segítőszent litániájában így imádkoztak a régi magyarok: „Szent Borbála, a leggyöngédebb földi érzelmek hősies megvetője, hatalmas pártfogó az utolsó szentségek föl vételében – könyörögj értünk!”³⁵⁶

Kérjük meg őt, könyörögjön értünk is, mai keresztényekért, akiknek hitét a tudományosság ürügyén annyi információ – annyi hiteles és még több idővel hitelét veszttő információ – alakítja.³⁵⁷ Imádsága növelje bennünk a hitet, ami a szeretet számára rendező erő. Mert a hit őrzi meg a szeretetet az istenszeretetben, ami nélkül semmiféle szeretet sem mondható igazán szeretetnek, legyen szó szülő, gyermek, bárki szeretetéről, sőt könnyen lehet, hogy egyenesen gyűlöletről van szó. Amint erre épp Borbála élete és halála jó példa.

És ennek – a Jézus szavai szerint³⁵⁸ – az Istenben megmaradt szeretetnek végső megpecsételése az utolsó szentségek vétele, az élet tökéletes befejezése. Ebben tud segíteni, ma is, nekünk is, Szent Borbála, aki Krisztus tiszta tükre volt. Figyeljünk oda rá. Tanuljunk tőle. Amen.

December 6. – Szent Miklós püspök

Szentlecke *Róm 12,4–13.*

Evangélium *Jn 15,9–17*

Testvéreim! A mai szentmisénkben ünnepelt szent, Miklós püspök, mindannyiunk szeretett „Mikulása,” jámbor, gazdag szülők gyermeke volt, és hosszú öregség után halt meg.

Már ifjú korában kitűnt már irgalmas szeretetével. Első följegyzett jótette az volt, hogy amikor megtudta, hogy egy család az éhhaláltól úgy akar megmenekülni, hogy három

³⁵⁶ Az Érdy-kódexből

³⁵⁷ Borbála történeti létét újabban kétségbe vonják, mert egyelőre nem kerültek elő írásos dokumentumok az életéről.

³⁵⁸ vö. *Jn 15,10*

lányukat az utcára küldik, az éjszaka folyamán titokban a házuk ablakába pénzt tett, hogy a lányokat megmentse és férjhez mehessenek. Valószínűleg ide nyúlnak vissza a mai szokásnak is a gyökerei, mely szerint sok helyen a Miklós-napi ajándékot ablakban helyezik el, mégpedig kicsi csizmában vagy cipőben, ami arra utal, hogy Miklós titokban és futva tette, amit tett.

Isteni intés alapján választották és szentelték őt Múra városának püspökévé. Jósága és lelkipásztori buzgósága kiemelte kortársai közül, csodái miatt már életében szentnek tartották. Legendája tele van színes elemekkel, melyeket a középkorban gyakran ábrázoltak oltárképeken. Föl kell figyelünk azonban arra, hogy e csodák majdnem minden alkalommal a rászorulókat, az ínségesek támogatását szolgálják.

Egyszer például, amikor a vidéken éhínség volt, Múra kikötőjében pedig gabonával megrakott, nagy hajók horgonyoztak, s rakományuk a császári tárházak feltöltésére volt szánva, a püspök tárgyalni kezdett a hajósokkal, és azt javasolta nekik, hogy minden hajóról csak száz mérőnyi gabonát adjanak a városnak, a hiányt úgysem fogják észrevenni a császári ellenőrök. A kapitányok hajlottak a szóra, átadták neki a kért gabonamennyiséget, mégis, amikor megérkeztek rendeltetési helyükre – a csodálatos kenyérszaporítás megújulásaként –, a rakomány éppen annyi volt, amennyit Alexandriában behajóztak.

Megszámlálhatatlan azoknak a történeteknek a száma, amelyekben Miklós gyermekek segítségére sietett. Az egyik ilyen történet szerint egy gonosz vendéglős vacsorával magához édesgetett három szegény, éhező iskolás fiút, majd megölte őket és hordóba rejtette a holttestüket. Amikor Miklós megtudta ezt, mert egy angyal figyelmeztette az esetre, megjelent a vendéglős házában, föltámasztotta a gyermekeket és megbüntette a bűnöst.

Ebből a történetből bontakozott ki a 11. század után a „Miklós-est”: az ártatlan gyermekek napján, december hatodika (Szent Miklós) előestéjén előadott püspökjáték során a gyermekeket meglátogatták, kikérdezték jó és rossz tetteikről és megjutalmazták őket.

Ma divatos szóval azt mondhatnánk, Miklós „szociális” szent. Ne mondjuk. Márcsak azért se, mert a szó igazi értelmében minden szent „szociális”.³⁵⁹

Kérjük meg inkább Szent Miklóst, járjon közben értünk, hogy ismét megtaláljuk az ajándékozásnak azokat a szempontjait, melyeket a mai fogyasztói társadalom ellopott tőlünk a maga kizárólag anyagi ösztönzőivel. Tudjunk úgy ajándékozni, amint ő tette: titokban, Isten dolgainak rejtettségével – nem tudván a bal kéz, mit tett a jobb –, okosan fölismerve a másik igazi szükségét, s legfőképpen: önmagunkat, igazi szeretetünket adva az ajándékban, s nem a tárgyi világ valamely üres reklámcikkét.

Merjünk tanulni Szent Miklóstól, ilyen konkrét dolgokban is. Hiszen hamarosan itt a Karácsony, amikor majd annyit leszünk képesek befogadni az égből érkező Ajándékból, amennyire s amilyen stílusban mi megtanultunk ajándékozni.

És köszönjük meg Istennek, hogy mi így ismerhetjük Szent Miklóst: számunkra ő nem „Télapó”, hanem Isten ajándéka, mint minden szent. Amen.

December 7. – Szent Ambrus püspök, egyházatya

Szentlecke *IJn 4,10–16.*

Evangélium *Mt 5,13–19.*

Testvéreim! Szent Ambrus élete is úgy indult, mint a szentek között sokaké: úgy tűnt, mindent megkapott az élettől és jó módú szüleitől, amit egy gyermek kaphat. Azután egyszer

³⁵⁹ Az Egyház maga *societas perfecta*, azaz tökéletes közösség, mert tagjai szeretetből és Istenért vállalják a közösséget egymással.

csak jött egy pillanat, amikor bebizonyosodott, hogy a világ minden rangja, megbecsülése, kitüntetése semmi ahhoz a szolgálathoz képest, amire Krisztus hívja és választja ki az embert.

Ambrus atyja birodalmi tisztviselő volt, anyja mélyen hívő keresztény, aki férje halála után három gyermekével – két fiúval és egy leánnyal – Rómába költözött, hogy egészen Istennek szentelje életét. Ambrus irodalmi és jogi tanulmányokat folytatott, hogy, mint apja, ő is a birodalom tisztviselői karában kapjon helyet. Előmenetele gyors és ragyogó volt, harmincévesen a birodalmi főváros, Milánó prefektusa, azaz kormányzója lett. Erkölcsi érzéke, fegyelmezettsége és határozottsága tekintélyt szerzett neki, és hamarosan rendet is teremtett a városban. Ráadásul ezt úgy tette, hogy a tekintéllyel együtt a nép szeretetét is kiérdemelte. Ezért amikor Milánó ariánus püspöke 374-ben meghalt, egészen váratlanul Ambrust választották a helyébe püspöknek. Ekkor még csak katekumen volt. Ám a választás során egy gyermek egyszer csak fölkiáltott: „Ambrus a püspök!” És a jelenlévők egy szempillantás alatt magukévá tették a „választást”. – Ambrus erőlesen tiltakozott, mondván, ő még nem is keresztény! De meg kellett hajolnia a nép kívánsága előtt. Megkeresztelkedett, és nyolc nappal később – valószínűleg 374. december 7-én, tehát a mai napon – új szakasz kezdődött életében.

Nem elégedett meg azzal, hogy jó gondnoka legyen az Egyháznak, hanem hozzáfogott, hogy a saját életét is a hivatalához, most már Krisztus hivatalához alakítsa. Vagyonát szétosztotta, napjait munkával, imádsággal és tanulással töltötte.

Emellett mint olyan ember, aki – ma azt mondanánk – a közigazgatásban dolgozott, tudta, milyen fontos a nép, a közösség ünnepi együttléte. Ezért különös gonddal fordult a liturgia felé. Sokat tett a megújításáért, s azért, hogy az énekléssel aktívva tegye a nép részvételét a liturgiában. Maga is írt himnuszokat, életműve lett az ún. *ambrozián liturgia*.

Nagyon tekintélyes irodalmi hagyatéka maradt ránk, lelkének mélységei – alázata, emberszeretete, részvéte a bűnösök iránt – azonban leginkább imádságaiban tárulnak föl. Személyének titka nem a külső cselekedeteiben volt, hanem a lelkében, amelyet egészen kitöltött a hála Isten iránt. Ez volt az a titok, amely annyira megragadta Szent Ágostont³⁶⁰ is, aki Ambrus beszédeit hallgatva ismerte meg a hitet.

Kérjük meg ezt a szent püspököt, aki az egyháztörténelem oly nehéz korszakában³⁶¹ szolgálta Isten rábízott népét, imádkozzon értünk, Isten mai Egyházáért, hogy merjünk a megismert igazsághoz olyan következetesen, egész életet meghatározóan ragaszkodni, mint ő. Ugyanakkor épp ennek az igazságnak az igaz ismerete tartsa távol tőlünk a gőg minden kísértését. Mert a tudásból táplálkozó gőg nagy akadálya annak, hogy a mai világ istenkeresői, „ágostonai” általunk megtalálják Istent.

És tekintsen Ambrus, a liturgia és az egyházi ének nagy megújítója a templomainkra is, hogy az Isten szent tere iránti tisztelet meg ne fogyatkozzon, és a közös ének ki ne vesszen ünnepeinkről. Szeressünk énekelni, hiszen amint Ambrus lelki gyermeke, Ágoston vallotta, aki énekel, az kétszeresen imádkozik. Amen.

December 8. – A Boldogságos Szűz szeplőtelen fogantatása

Olvasmány *Ter 3,9–15.20.*

Szentlecke *Ef 1,3–6; 11–14.*

Evangélium *Lk 1,26–38.*

Testvéreim! A Boldogságos Szűz az első és az egyetlen az emberi történelemben, aki, jóllehet a természet rendje szerint fogantatik, nem öröklí azt az átkos, illetve tragikus

³⁶⁰ lásd augusztus 28-án

³⁶¹ Az ariánusokkal folytatott küzdelmek közepette

állapotot, amit minden ember hordoz és egyszer csak fölismer magában. Azt az állapotot, hogy hiába minden törekvésünk, minden vágyakozásunk az életre, hiába van mindenfajta biztosításunk, az élet egyszer csak elkezd bennünk romlani. A fizikai élet is.

De aki gondolkodva él, az egyszer csak megdöbbenve fedezi fel, hogy mintha értelmünk elől is el volnának fátyolozva a dolgok.

Mi az Úr Krisztustól az Egyházban tanuljuk, hogy az eredeti bűn az oka annak, hogy az értelmünk elhomályosult, és hiába hevernek előttünk az igazságok, el tudunk menni mellettük. Vagy ha foglalkozunk velük, félre tudjuk magyarázni a legnyilvánvalóbb igazságokat is. S ami ennél még fájdalmasabb, hogy mindegyikünk megtapasztalja: a rossz és a jó kérdésében eltévedek. Nem egyszer hiszem, hogy a legnagyobb szerencsét csinálom magamnak, és holnapra kiderül, hogy horogra akadtam. Megfogtak. És végem van.

És ami a legnagyobb baj, hogy mindegyikünk az eredeti bűn következtében kirabolt állapotban születik, ami azt jelenti, hogy nekünk az Isten gyermekének kellene lennünk, és nem vagyunk azok.

A megváltásban pedig újra fölkinálja Isten mindazt, amit tőlünk a sátán ott a kezdetek kezdetén az ösbűnnel elrabolt. De hogy a megváltás megtörténjék, és olyan formában kínálhassa föl Isten az üdvösségünket, hogy az számunkra is látható és hallható legyen, ott legyen a szemünk előtt, ehhez az Igének embertestet kellett öltetnie magára. És a szent Isten, akihez a bűn nem férhet közel, önmagának tartozott azzal, hogy azt, aki majd anyja lesz a Megváltónak – nem a természet rendje szerint, hiszen a Gyermek nem egy férfi s egy nő szerelmének a gyümölcse lesz –, Máriát megóvja ettől a megrabolt állapottól.

Mária fogantatása olyan, mintha Isten most teremtené az embert. Mária olyan, mint az Isten eredeti tervei szerinti ember: szeplőtelen. Ezért ő nem késik. Nem azt tette, amit mindegyikünk tett volna, ha hozzánk jött volna Gábiel az üzenettel. Mindegyikünk azt mondta volna: Adj egy kis időt, meggondolom! Vagy meg se hallanánk az angyali szót, mert éppen apró-cseprő ügyeinkkel vagy a bűneinkkel lennénk elfoglalva, süketen és vakon Isten dolgaira. Mária nem! Ő, a Szeplőtelen, meghallja a szót, megérti, fölfogja a pillanatot, és tudja, hogy neki most igent kell mondania. Boldogan mondta az igent: Én az Úr szolgáló leánya vagyok – és tényleg az. A legkedvesebb leánya az Istennek.

Ma, a Szeplőtelen Fogantatás napján az Egyház megünnepli azt, hogy mi erről tudhatunk. Megünnepeljük azt, hogy ez a Szeplőtelen Szűz a Föld legszebb virága, és gyümölcse van. Az Ő gyümölcse Jézus, az Életnek lett a Kenyere. Nem az a gyümölcs, amiből a halált merítette az ember, amikor evett belőle, hanem az Élet Kenyere.

Adjunk ezért hálát az Úrnak és halljuk meg a szót: ha azt akarod, hogy az Élet Kenyere a te életedet is táplálja, ha azt akarod, hogy a közelgő karácsony a te karácsonyod is legyen – azaz szíved egy kis betlehemi barlang lehessen, ahol a Szeplőtelen meg Szent József meg a kicsi Jézus szállást vesz –, akkor tagadd meg a bűneidet. Ha kell, gyónjál meg. Ha nem kell gyónni, adj hálát az Úrnak. De engedd, hogy ennek a Szeplőtelennek a kicsinyke Fia tovább szelídítsen, hogy legalább az életünk végére – amikor majd szembe kell néznünk az eredeti bűn gyümölcseként a halállal – úgy tudjunk készülődni, hogy Uram Istenem, én ugyan nem voltam az életben szeplőtelen, de a bűneimet odaadtam Krisztusnak. És Ő elvette. Most tehát bizalommal tekintek a Szeplőtelen Szűzre is, a Megváltóra is, mert tudom, hogy azt az életet, amit nekem, az Ő gyermekének akar adni az Isten, most, a halálom pillanatában megkapom. Amen.

December 11. – Szent I. Damazusz pápa

Szentlecke *Ez 34,10–16.*
 Evangélium *Mt 16,13–19.*

Testvéreim! A ma ünnepelt szent, Damazusz pápa³⁶² 384. december 11-én halt meg, kb. 80 éves korában. Liberius pápa mellett volt diakonus, vele ment a számkivetésbe is, ahova Constantius császár űzte a pápát.

Damazusz elmúlt 60 éves, amikor pápa lett, s abban a csaknem húsz esztendőben, amíg Péter székében ült, az Egyház számára meghatározó jelentőségű döntéseket hozott.

Uralkodása kezdetét beárnyékolta a megválasztása körüli viták (egy kisebb csoport ellenpápát is választott) és az ariánusokkal kapcsolatos problémák. Ugyanis Damazusz idejében zárult le az ariánusokkal folytatott hitvita, melynek során a szentháromságtan és a krisztológia kérdéseit a keleti egyházatyák, Szent Atanáz,³⁶³ Nagy Szent Vazul, Nazianzi Szent Gergely³⁶⁴ és Nisszai Szent Gergely tisztázták, s Damazusz elfogadta tanításukat.

382-ben zsinatot hívott össze Rómába, mely föllevenítette a püspökségek „Péter-féle” rangsorát. Ez a rangsor a római egyháznak az összes többi püspökséggel szemben elsőbbséget ad, hiszen Rómában halt meg a két apostolfejedeleme, Szent Péter és Szent Pál, és sírjuk is ott van. A püspökségek között a második *Alexandria*, mert ezt Péter apostol parancsára Márk alapította, aki Péter tanítványa volt. A harmadik helyen áll *Antiochia*, mivel itt mind a két apostolfejedeleme, Péter is, Pál is működött.

Damazusz határozottan visszautasította azt a törekvést, hogy Konstantinápolyt mint püspökséget a második helyre sorolják, csak azért, mert császári város. Ezzel egyszer s mindenkorra eldöntötte azt is, hogy az Egyház számára értékrendben világi szempontok nem érvényesülhetnek. Döntése nagyban hozzájárult a római püspökség tekintélyének növekedéséhez. Ettől kezdve honosodott meg a pápák szóhasználatában a „Sedes Apostolica – Apostoli Szentszék” megjelölés.

Damazusz tette kötelezővé a szentmisében a latin nyelv használatát (csak a *Kyrie* maradt meg a korábbi görög nyelv hírmondójának). Emiatt a szentmise olvasmányai számára gondoskodni kellett a Szentírás megfelelő latin fordításáról. A feladattal Damazusz Szent Jeromost³⁶⁵ bízta meg, aki pápasága utolsó két évében a titkára volt, s aki a munkát Damazusz halála után fejezte be.

Damazusz pápa nagy érdeme a vértanúk tiszteletének fölélesztése. Sok feledésbe merült vértanú versebe szedett sírfelirata tőle származik. Különös gondot fordított Szent Lőrinc vértanú diakonus³⁶⁶ tiszteletére; minden bizonnyal tőle származik a gondolat, hogy Szent Lőrinc Róma városának patrónusa legyen.

Ebben a szentmisében kérjük Szent Damazusz pártfogását a Szentatya számára, hiszen Damazusz pápa korának minden problémája jelen van ma is, kezdve a tanítás tisztaságának őrzésétől a nyelvhasználat kérdéséig: mi is zsinat után vagyunk, mely engedélyezte a latin nyelv helyett a nemzeti nyelvek használatát; és az átállás, a jó és helyes fordítások elkészítése nem kisebb feladat, mint annak idején Jeromosé volt.

És adjunk hálát Istennek azért is, hogy a katolikus Egyházhoz tartozunk, melynek feje Krisztus helyettese, sőt maga a földönjáró Krisztus. Szeressük ezt az Egyházat, Krisztus Egyházát, és imádkozzunk érte. Amen.

³⁶² *Róma, 305 körül – †Róma, 384. december 11.

³⁶³ lásd május 2-án

³⁶⁴ lásd kettőjüket január 2-án

³⁶⁵ lásd szeptember 30-án

³⁶⁶ lásd augusztus 10-én

December 12. – Chantal Szent Franciska özvegy, a vizitációs apácák alapítónője

Szentlecke *1Jn 4,7–16.*
Evangélium *Mt 19,3–12.*

Testvéreim! A ma ünnepelt szent a keresztségben Franciaország nagy védőszentjének, Szent Johannának a nevét kapta – a *Franciska* a bérmaneve lett. Hazájában mindkét nevén, azaz *Johanna Franciskaként* említik, nálunk azonban inkább a Franciska terjedt el.

Mélyen vallásos, gazdag, grófi családban született, apja a francia parlament elnöke volt. Édesanyja azonban a harmadik gyermek – Franciska öccse – szülése közben meghalt. Franciska mindössze másfél éves ekkor, és a veszteség egész életére meghatározta egyéniségét: érzékeny, befelé forduló, a kísértéseket nagyon megszenvedő ember lett. A család vallásos légkörére következtetni lehet abból, hogy Franciska András nevű öccse idővel Bourges városának érseke lett.

Tizenöt éves korában férjhez adták Chantal báróhoz. Vidéken, a férj birtokán éltek, s Franciska életét kitöltötte a szegények gondozása és a gyermeknevelés. Hat gyermeket szült, közülük négy maradt életben. Nem volt harminc éves, amikor – két héttel utolsó gyermekük születése után – elvesztette a férjét. Ez nagyon megviselte, mert boldog házasságban éltek, a férje valóban támasza és lelki társa volt.

Lelki élete azonban ettől kezdve mind jobban elmélyült, s egyre határozottabban a misztika irányában fejlődött. Közben egyre tevékenyebb a rászorulóknak szolgálatában is, az egész vidék betegeinek orvosa, gyógyszerésze és betegápolója lett. Sok hitbeli kísértéssel küszködött, átment mindazokon a súlyos belső próbatéteken, amelyek a misztikus ajándékok befogadásához tisztítják meg a lelket. E megpróbáltatásai közben az Úr látomásban mutatta meg neki későbbi lelki vezetőjét, Szalézi Ferenc püspököt.³⁶⁷

Kettőjük között is kialakult az a mély és egészen tiszta kapcsolat, mely a mennyek országának elővételezése, s amelyben odafönn majd mindannyiunknak része lesz. Itt a földön azonban csak a szentek – Jeromos és Paula, Assisi Ferenc és Klára, Avilai Teréz és Keresztes Szent János – sajátja és csak közöttük lehetséges, ezért sok értetlenség és gyanakvás kíséri, nincs tehát szenvedés nélkül. Az ilyen kapcsolatokba Jézus nevének szerelme köti össze a lelkeket, és amint maga Jézus ígérte, Ő ott van közöttük.³⁶⁸

Szent Ferenc püspök elgondolása szerint, de kettőjük munkája eredményeként született a vizitációs apácák rendje, s Franciska – gyermekei életének elrendezése után – egyre inkább e rend gyarapításának szentelte életét. Sohasem tekintette magát alapítónak, jóllehet gyakorlati érzéke, éleslátása és határozottsága nélkülözhetetlen volt mind a kezdeti nehézségek, mind a későbbi problémák legyőzésében. Az egyes házak egymástól függetlenek voltak, Franciska tehát rengeteget utazott, személye jelentette az egyetlen összekötő szálát. Szent Ferenc elméletibb alkat volt, mindehhez inkább a lelki támaszt, erőt adta.

Ebben a szentmisében köszönjük meg Istennek a szenteket, közöttük Johanna Franciskát is. Az ő lelki leányai, a vizitációs nővérek Magyarországon is megtelepedtek, iskolát vezettek, beteget ápoltak, imádkoztak a magyar egyházért. Vizitációs nővér volt Bogner Mária Margit is, akinek boldoggá avatási eljárása a második világháború miatt állt le, de idősebb testvéreink még hallhattak róla, sőt ismerhették. Kérjük meg a ma ünnepelt Johanna Franciskát, segítsen egy kicsit ebben is nekünk, magyaroknak. Hiszen annyira szükségünk lenne arra az erőre és bátorításra, amit egy-egy szent konkrét élete sugároz, amikor azt az életet az Egyház oltárra – azaz hivatalosan is példává – emeli.

³⁶⁷ lásd január 24-én

³⁶⁸ vö. *Mt 18,20*

És segítsen abban is, hogy a saját életünkben megtaláljuk az élet két nagy területének, az imádságnak és az aktív tevékenységnek azt az összhangját, melynek ő olyan nagy és tökéletes példája. Amen.

December 13. – Szent Lúcia szűz, vértanú

Szentlecke *1Kor 1,26–31.*

Evangélium *Mt 25,1–13.*

Testvéreim! Amint a szentek élete mutatja, tiszteletük az életszentség egyik legbiztosabb útja. Amikor a Hiszekegy végén azt imádkozzuk, hogy „hiszem a szentek közösségét”, ezzel azt mondjuk: hiszünk abban, hogy a szent személyek, a szentek között kapcsolat, egység van,³⁶⁹ mégpedig nemcsak az egy időben élő szentek – például Nagy Szent Albert és Aquinói Szent Tamás, vagy Szent Gellért, István és Imre stb. – között, hanem a már mennyországban élők és a földön élők között is. Szép példája ennek a kapcsolatnak a ma ünnepelt szent története.

Lúcia a szicíliai Siracusa városának egyik legelőkelőbb családjából származott. A város mintegy negyven mérföldnyire volt Cataniától, ahol Szent Ágota sírja³⁷⁰ volt. Egy alkalommal Lúcia elzarándokolt a vértanú Ágota sírjához, hogy édesanyja gyógyulását kérje. Miután az édesanya meggyógyult, Ágota megjelent Lúciának egy álomban, és megkérdezte – mintha csak Lúcia a kishúga lenne –, hogy miért idegenben keresték a gyógyulást, mikor Lúcia a saját hitével is meggyógyíthatta volna anyját. Ágota megígérte Lúciának, hogy szüzessége és szeretete jutalmaként az Úr általa éppen oly nagy dicsőséget szerez majd Siracusának, mint amelyet Cataniának adott az ő vértanúsága által. Útjukon hazafelé Lúcia megkapta az engedélyt anyjától, hogy egyedül Istennek élhessen, azaz ne kelljen férjhez mennie, a hozományát pedig szétoszthassa a rászorulóknak között.

Hazaérve tehát Lúcia el is kezdte szétosztani a vagyonát a szegények között. Amikor a vőlegénye megkérdezte Lúcia dajkájától, mit jelentsen ez, az okos asszony így válaszolt: „A menyasszonyod talált egy igen értékes kincset, amelyet meg akar szerezni magának. Most megvált mindenétől, amije van, hogy megvehesse azt a mindennél értékesebb kincset.”³⁷¹ Az ifjú ennek hallatára kíváncsisággal és boldogan várta a közeli napot, amikor ő is részese lesz Lúcia kincsének. De megdöbbenve kellett rájönnie, hogy Lúcia csak a szegényekkel törődik, szó sincs semmiféle olyan kincsről, amire ő gondolt. Rájött, hogy a menyasszonya keresztény, és bosszúból följelentette a bírónál.

Lúcia kihallgatását jegyzőkönyv őrizte meg számunkra:

A bíró ráparancsolt, hogy áldozzon az isteneknek, mire a bátor leány így felelt: „Egy áldozat van, ami tetszik Istennek, és ez a szegényeken való segítség. Mivel már semmim sem maradt, magamat adom oda.” A bíró rendreutasította: „Ilyesmit a magadhoz hasonló, ostoba keresztényeknek mondj, de ne nekem, mert én a császár törvényére vigyázok!” „Tartsd hát magadat a császárod törvényéhez – mondta neki Lúcia –, én meg szívem Urának, Jézus Krisztusnak a törvényéhez tartom magam. Te féld a császárodat, s én az én Istenemet félem. Keresd uradnak kedvét, én pedig arra törekszem, hogy Krisztus előtt legyek kedves!”

Akkor a bíró megfenyegette, hogy nyilvánosházba záratja. Lúcia rettenthetetlenül így válaszolt: „Ezzel a testet nem tudod beszennyezni, mert az csak úgy lesz tisztátalan, ha az akarat is beleegyezik a bűnbe. Ezért még ha el is veszed erőszakkal testem tisztaságát, akaratomat erre nem tudod rávenni. Mire vársz? A testem kész a kínokra!”

³⁶⁹ vö. A Katolikus Egyház Katekizmusa 946–950.

³⁷⁰ lásd február 5-én

³⁷¹ vö. *Mt 13,44*

A bíró parancsot adott, hogy vigyék nyilvánosházba Lúciát. Csakhogy a Szentlélek Lúcia segítségére sietett: olyan nehézzé tette a testét, hogy semmi módon nem tudták elmozdítani helyéből. Ezután, mint annyi más vértanú esetében, a legkülönfélébb kínzások követték egymást, majd a bíró parancsára karddal döfték át a torkát.

Lúcia a legkedveltebb szentek egyike, ünnepét valamilyen módon azok is számon tartják, akik szentekről, életszentségről hallva egyelőre csak sajnálkozva mosolyognak. És mint általában lenni szokott, ha Istent kihagyjuk a dolgokból, helyére sok emberi butaság és tévedés kerül: így Lúcia napjára – és a 13-as számra – is sok babona rárakódott az idők folyamán.

Mindennek semmi köze ahhoz a fényhez, amit Lúcia sugároz ránk, akik a mai szentmisében Isten dicsőségét és a kegyelem csodáit ünnepeljük, őrá emlékezve.

Imádkozzon értünk Lúcia, Ágota és a mennyország többi lakója, hogy velük együtt ott legyünk majd mi is – és a ránk bízottak is – a szentek boldog közösségében. Amen.

December 14. – Keresztes Szent János áldozópap, a sarutlan kármeliták alapítója, egyháztanító

Szentlecke *IKor 2,1–10a.*

Evangélium *Mk 4,1–20.*

Testvéreim! A ma ünnepelt szent, amikor belépett a kármelita rendbe, a *Szent Mátyás apostolról nevezett János* nevet kapta. Szokás ugyanis a szerzetesrendekben, így a kármelitáknál is, hogy a belépő új tagnak új nevet adnak. Ez azt fejezi ki, hogy új ember lesz az, aki Isten szavát meghallja, s a szerzetesi fogadalommal mintegy új szövetséget köt Istennel. Ábrahám és Jákob is új nevet kapott, mégpedig magától Istentől, amikor Isten szövetséget kötött velük.³⁷²

A mai szent, János esetében az a különös, hogy számunkra ő mint *Keresztes Szent János* ismert. Amikor ugyanis megkezdte élete nagy művét, a kármelita rend megreformálását, e munkát a kereszti jegyében kezdte meg; a kereszthez akarta visszavezetni azokat a társait, akik a kereszthordozó Krisztus – kövess engem! – szavát követve léptek a rendbe. Fölvette tehát az új szerzetesi nevet, mintegy ezzel is figyelmeztetve a társait, mire vállalkozik az, aki belép az új, megreformált rendbe.

Élete – gyermekkorától a haláláig – rendkívül nehéz és kemény volt. Rendjének megreformálását szüntelen üldözés, megalázások közepette hajtotta végre. A belső küzdelmek és kísértések is végigkísérték életét. És ilyen próbatétek közepette imádságaival, írásaival – „énekeivel” – a lángoló istenszeretet és a lélek szabadságának nagy tanúja és tanítója lett.

Alig volt két esztendő, amikor atyja 1544-ben meghalt, és édesanyja, három gyermekével együtt, a legnagyobb nyomorúságba került. Ennek ellenére Katalin asszony legkisebb fiát, Jánost iskolába járatta Arévalóba, mert észrevette tehetségét. De hamarosan át kellett költözniük Medina del Campóba, ahol a legidősebb fiú jobb munkalehetőséget talált.

János kezdettől fogva az Egyház szolgálatára vágyott, mégis nehezen találta meg igazi helyét és feladatát. A jezsuiták kollégiumában tanult, majd belépett a medinai kármelitákhoz, s teológiai tanulmányai után úgy döntött, hogy elmegy karthauzinak. Ekkor találkozott Jézusról nevezett Avilai Szent Terézszel,³⁷³ a kármeliták női ágának nagy reformálójával. Teréz tanácsára megmaradt a kármelita rendben, de azzal a föltétellel, hogy helyreállíthatja a rend eredeti szigorát.

³⁷² vö. *Ter 17,5; 32,29*

³⁷³ lásd október 15-én

A munkát a durvelói kolostor alapításával kezdte (ekkor vette föl a *Keresztes* nevet): önmaga, majd két társa számára olyan cellát alakított ki, amelyben rendesen fölállni vagy kinyújtózni sem lehetett. Fejpárnájuk egy kő, takarójuk széna volt. Istenben elmerülten járták a vidéket, hogy az evangéliumot hirdessék a szegényeknek. Nem koldultak, s énekelve a legnagyobb éhezést is elviselték, és ha valamit kaptak, azonnal továbbajándékozták a rászorulóknak.

Hamarosan szembekerült azonban azokkal a rendtársaival, akik túlságosan megszokták a fellazult fegyelmet, s nem voltak hajlandók változtatni. Annyira föllázdak Jézus ellen, hogy bezárták őt egy sötét és levegőtlen cellába, éhezették, s hetenként kétszer az egész konvent színe előtt megvesszőzték. De ezeknél is rosszabb volt számára az a lelki szárazság – az Istentől való elhagyatottság éjszakája –, amit fogságában szinte szünet nélkül élt. Amikor sikerült megszöknie a börtönéből, szabadulását a szeretet szabadságának diadalaként élte meg.

Mert Keresztes Szent János az istengyermekek tökéletes szabadságának a szentje. Egész tanítása – ami mellesleg az irodalom egyik nagy kincsháza is – ennek bizonyossága. Vallotta, hogy az ember minden problémájának oka, hogy nincs helyes fogalma a szeretetről, és emiatt a szabadságról sem, ami a szeretet gyümölcse. A szeretet az az állapot – tanította –, amelyben az embernek sikerül a gondolkodását, az emlékezetét és a szívét alávetnie a helyesen használt szabadságnak, és ezáltal a lélek minden képessége egyetlen célra irányul, arra, amit a szeretet állít a lélek elé. A szabadságát csak az veszti el, aki nem képes fölfogni a különbséget *jó* és a *rossz* között, aki nem tudja, milyen nagyságot és méltóságot jelent a gondolkodás, és mekkora hatalom a szeretet, amely képessé teszi az embert arra, hogy a saját maga vagy mások téves gondolataitól, elméleteitől függetlenül, szabadon éljen. Egyetlen emberi gondolat értékesebb – mondta –, mint az egész világ, ezért a gondolatnak egyetlen méltó tárgya van: Isten. A szeretet pedig abban mutatkozik meg, hogy „szeretetet viszünk oda, ahol nincsen”.

Köszönjük meg ebben a szentmisében Istennek, hogy ismerhetjük az Ő nagy szentjeit és tanításukat. És kérjük meg Szent Jánost, imádkozzon értünk, hogy mi is eljussunk arra az igazi szabadságra, mely a kereszti tudományából meríthető és az istengyermekség ajándéka. Amen.

December 21. – Kaniziusz Szent Péter jezsuita áldozópap, egyháztanító

Szentlecke *IKor 4,1–5.*
Evangélium *Jn 10,10–18.*

Testvéreim! A ma ünnepelt szent, Kaniziusz Péter ugyanazon a napon született – tekintélyes patrícius családban –, amelyen Wormsban kimondták Lutherre a birodalmi átkot. Életét éppen ezért meghatározta az Egyház védelme, a német egyház megújítása.

Atyja akarata ellenére fordult a teológiai tanulmányok felé, majd 1543 májusában belépett a pár évvel korábban alapított Jézus Társaságba. Kölnben körülötte alakult meg a német föld első jezsuita közössége, s az erősödő protestantizmussal szemben Péter lett a katolikus papság és a polgárság szószólója. Mindössze 24 éves, amikor az augsburgi érsek kíséretében mint teológus részt vett a trienti zsinaton. 1547 szeptemberében Szent Ignác³⁷⁴ Rómába hívta, de már 1549 júliusában Németországba küldte, s a következő három évtized alatt Péternek döntő része volt a német egyház újjáépítésében. 1566 júniusában Ignác kinevezte az újonnan alapított felső-német jezsuita rendtartomány élére, melyet 1569-ig vezetett.

³⁷⁴ lásd július 31-én

A pápaság és Egyház iránti hűsége mindvégig vezérfonala volt életének. Védőszentjéhez, Péter apostolhoz gyermeki szeretettel ragaszkodott. Úgy vélte, szolgálata hasonló ahhoz a szolgálathoz, amelyben Péter apostol³⁷⁵ életét adta a római Egyháért, s ennek megfelelően kérte nap mint nap az apostol támogatását, hogy a rábízottakat visszavezethesse az egyetlen akolba. Világosan látta kora egyházi életének gyöngeségeit, ki is mondta őket. Főként a pástorok renyheségét fájalta: „Péter alszik, Júdás virraszt!” – mondogatta. Különbséget tett az Egyháztól való tudatos, és ezért bűnös elszakadás, valamint a tényleges, de bűnösnek nem mondható elszakadás között, amikor az Egyházát elhagyó ember nem volt eléggé tudatában annak, hogy valójában mit tesz.

Megtapasztalta mindazt a meg nem értést, támadást, ami nélkül – Jézus megmondta: „ha engem üldöztek, titeket is üldözni fognak”³⁷⁶ – nincs hűséges keresztény élet. A rágalmakra, gúnyra ez volt a válasza: „Benedictus Deus! – Áldott legyen az Isten!” Rendtársainak írta: „Bárcsak jobban szeretnénk a rágalmazóinkat, mint ahogy ők minket gyaláznak!”

Legnagyobb hatása katekizmusának lett, amelyet Luther katekizmusának ellensúlyozására szánt. Még életében kétszáznál több kiadást ért meg, Európában és a tengeren túl is számos nyelvre lefordították, s a 19. századig több száz kiadásban jelent meg.

Ebben a szentmisében hálát adunk Istennek Kaniziusz Szent Péterért. Azért a Gondviselésért, amely minden időben, minden problémára megküldi a gyógyszert a szentekben. Imádkozzon Kaniziusz Szent Péter a mi világunkért, mely a kereszténység annyi megoszlásával küszködik, hiszen a Luther által elindított szakadás az elmúlt évszázadokban további szakadásokhoz vezetett, s a protestáns egyházak sokaságát hozta létre. Mi pedig tanuljunk Péter hűségéből, pápa- és egyházszeretetéből, és legyünk hálásak a hitért, amely megtart minket Krisztus Egyházában. Amen.

December 23. – Kenty Szent János áldozópap

Szentlecke *Fil 4,4–9.*
Evangélium *Mt 5,13–19.*

Testvéreim! A ma ünnepelt szent, János 1390-ben született Lengyelországban. A krakkói egyetemen tanult, és pap lett. Kilenc évig a Krakótól 40 kilométernyire lévő Miechow városban a Szentsír kanonokrend híres kolostori iskolájának igazgatója és lelkipásztora volt, majd a krakkói egyetem filozófiai fakultásán tanított, dékánja és a Nagyobb Kollégium igazgatója, 1439-ben kanonok lett. Rövidesen azonban lemondott minden tisztségéről, hogy egészen a tudománynak szentelhesse magát. Végül – már a teológiai doktoraként – ismét az egyetem professzora lett. Krakóban halt meg 1473. december 24-én.

Jánosról elmondható, hogy a tudomány szentje. Életét végigkísérte az az aszkézis, amit az állandó tanulás megkíván. Abban az időben alapfeltétel volt a kéziratok, a megtanulandó anyag lemásolása: az általa leírt oldalak száma megközelíti a tizennyolcezetet.

A tudományos ismeretekért folytatott rendszeres küzdelem számára nem volt sem öncélú, sem világi sikereket, dicsőséget megcélzó. Másolásainak kezdetén mindig ott áll: „In nomine Domini” – az Úr nevében! S a könyvek végén mindig hálát ad Istennek és a Szűzanyának.

János a tudománnyal való foglalatosságban két dolgot tanult igazán: alázatot és önismeretet. Egy lapszéli jegyzete szerint volt, amit csak azért másolt le, hogy „a tétlenséget, minden bűn és viciium forrását elűzze magától”.

Mindazonáltal – és ez nagyon megfontolandó – erre a nagy tudósra a hagyomány mind a mai napig úgy emlékezik, hogy soha senki mellett nem ment el segítség nélkül. A

³⁷⁵ lásd június 29-én

³⁷⁶ *Jn 15,20*

köztudatban úgy él, mint jóságos, másokkal együttérző szent, aki Krisztus nyomában járt egész életében. Mert a tudománnyal való foglalatosság nem zárta be őt önmagába, hanem megnyitotta a szívét Isten felé. Számára a tudomány valóban a Szentlélek egyik ajándéka volt, amely nincs a felebaráti szeretet tudománya nélkül. A tudós férfi ezért tudta öltöztetni a ruhátlanokat, odaadni a cipőjét a koldusnak (maga hazament mezítláb), s ezért tudta egy zarándokútján a rablóknak utolsó tallérjait is átadni, tudván, hogy ha ezzel lehet megakadályozni, hogy a rablók gyilkoljanak és ezzel halálos bűnbe essenek, akkor ezt kell tenni.

Kenty Szent János az egyházi kollégiumok és iskolák védőszentje. Kérjük őt, járjon közben a mai iskoláért, főként az újonnan alakuló katolikus iskoláért, melyek annyi és oly sokféle gonddal, problémával küszködnek.

És járjon közben értünk is, hogy tanulékonyak legyünk az igazság megismerésében. Amen.

December 26. – Szent István diákonus, az első vértanú

Szentlecke *ApCsel 6,8–15; 7,51–60.*

Evangélium *Mt 10,16–22.*

Testvéreim! Az Úr Krisztus egy új életet hozott, aminek vértanúi vannak. Emberek, akik életüket adták azért, hogy ők szeretik Krisztust és amit tesznek, őmiatta teszik. Minden vértanúság hátterében az áll, hogy az üldözők nem viselik el ezt a Krisztus-szeretetet, megpróbálják kioltani, amit persze nem lehet.

A vértanúk sorát egy fiatal diákonus nyitja meg, Szent István. Úgy szoktuk tekinteni őt, mint a megbocsátás szentjét, aki közvetlenül a halála előtt a gyilkosaiért tudott imádkozni, s ezzel az ellenségszeretet nagy szentje lett. De míg ez a pillanat érkezett, addig ő az Egyház karitatív tevékenységének is a szentje lett.

Szent István egyike a hét első diákonusnak. A diákonusokra a Egyháznak azért lett szüksége, mert kiderült, hogy a sokaságban, akik Krisztus hívői lettek, nagyon sok a szegény, akik nyomorúságokkal küzdenek, árvák, özvegyek, nem tudnak magukon segíteni, és éheznek. Az apostolok látták, hogy választaniuk kell: vagy elkezdenek szociális segílyt nyújtani és akkor nem lesz idejük sem az igehirdetésre, sem az imádságra, vagy másokra bízzák a hívők közül a karitatív feladatokat.

Kiszemeltek tehát hét fiatal, megbízható hívő férfit, s megkérdezték tőlük: vállaltátok ezt a szolgálatot? A szegényekre, a gyengékre figyelmet, vállaltátok? Vállalták, s közöttük volt István. Akiről annyit tudunk, hogy a görög szórványból való volt, nem jeruzsálemi, de ahogy Szent Lukács mondja, Szentlélek és erő töltötte el ezt az egyébként rendkívül okos és ügyes férfit. Szolgálni kezdett, s amikor megkérdezték, hogy miért csinálod ezt, fizetnek neked ezért? – ő így válaszolt: Nem. Én Krisztus nevében és érte teszem ezt.

A hivatalos Jeruzsálem ezt nem tűrte el. István elfogták, s amikor a főtanács elé, bírák elé állították és számon kérték, ő bölcsen elkezdte tanítani, hogy annak a Jézusnak a nevében és Érte teszi mindezt, akiről az összes próféták jövedöltek. Levezette nekik az Írásokból, hogy az a Jézus, akit ti – mondta a főtanácsnak –, ti halálra ítéltetek, Ő az, akit vártunk, és ti megöltétek.

Az igazságot nem tudták elviselni és megpróbálták elnémítani ezt a nagy tanút. Megkövezték. És ott az utolsó pillanatban Szent István nem fenyegetőzött, nem átkokat szórt, hanem imádkozott a gyilkosaiért, hogy irtalomra leljenek.

Az Egyház a karitatív tevékenységével mindig így jár. Amikor kiderül, hogy adja, amije van, mert Krisztust látja a nyomorult, elesett emberben, és nem tesz különbséget ember és ember között, katolikus módon szeret – elviselhetetlenné válik a világ számára. Elsősorban

azok számára, akik nagyon gondosan különbséget tesznek a saját és az idegen között. A katolikus szeretet rávilágít a különbséget tevő szeretet álnokságára, hazugságára. S ezt nem viselik el.

Az Egyház a szentjeiben, a híveiben végzi ezt a katolikus szolgálatot, tudván, hogy minden jó, amit mi teszünk, az Úr Krisztusnak szól. Minél kevésbé tudja valaki viszonzni, annál inkább. De szükségünk van a szentek példájára, meg az ilyen Szent István típusú vértanúk közbenjárására, hogy tudjunk okosak lenni, szelídek lenni, s tudjunk, ha kell, imádkozni azokért is, akik gyűlölnék minket. Amen.

December 27. – Szent János apostol és evangélista

Szentlecke *1Jn 1,1–4.*

Evangélium *Jn 20,2–8.*

Testvéreim! Szent János az az apostol, akinek köszönhetjük a negyedik Evangéliumot, a három levelét meg a Jelenések könyvét. Amit önmagáról mondott – hogy Péterrel együtt hallotta a hírt: „üres az Úr sírja!”, futásnak eredt, azután *látott és hitt* –, az ezt az apostolt nemcsak most, ebben a konkrét helyzetben jellemzi, hanem János fiatal korától kezdve mindvégig ilyen. Lát és hisz, s mivel hisz, egyre jobban lát.

Egész Evangéliumából és minden írásából sugárzik az alapvető szándék, hogy világosságot gyújtson olvasói, hallgatói szívében, hogy ők is lássanak és higgyenek. Mert Szent János tapasztalatból tudja, hogy ez a kettő mennyire összetartozik.

Ezt persze mindegyik apostol tudta, mint ahogy minden hívő tudja, de ez a tapasztalat más Tamásban, és más őbenne. Tamás is látni akart, de megszabta, mit akar látni és hogyan: „Hacsak nem látom a szegek helyét az Úr kezében, én nem hiszek!”³⁷⁷

János nem ilyen, János figyel, és észreveszi a jeleket. Nem követel, megvárja az Úr jeleit, és észreveszi azokat. Nem ő szab feltételeket, hanem meglátja az Úrtól kapott jeleket.

Aki az Egyházban engedi, hogy kézen fogják és ünnepről ünnepre odavigyék a lelkét a jelekhez, János stílusában él. Mert Ádventben arról volt szó, hogy készülődjünk, és karácsonykor az Egyház odavitt minket a betlehemi jászolhoz, ami a maga fizikai valóságában kicsiben olyan, mint a szentsír: sziklába vágott üreg. Mindössze 70–80 cm széles, épp akkora, hogy egy újszülöttet bele lehessen fektetni. A szentsír viszont kb. 2 méter széles, és egy felnőtt holttestet bele lehet fektetni.

Az Egyház jelekhez vezet oda. Boldog ember, aki engedi magát vezetni: lát és hisz. Mert akkor az ember egyszer csak a szentmisében is észreveszi a jelet: a megterített asztalt, az oltárt, s rajta az élet kenyerét. Az életet, amiről Szent János olyan boldogan beszélt: „Mi láttuk őt. Bárki bármit mond, mi hallottuk őt, a kezünkkel tapintottuk, és tudjuk, hogy Jézusban, Isten megfeszített és feltámadott Fiában élet van. És aki közösségben van velünk és rajtunk keresztül övele, az az örök élettel van közösségben.” Aki lát és hisz, az egyszer csak elkezd tapasztalni ezt.

Segítsen nekünk Szent János hinni. Nem követelőzni, hanem meglátni azokat a jeleket, amelyeket az Egyházban az Úr maga ad, éppen azért, hogy hinni tudjunk és közösségben lehessünk Övele. Amen.

³⁷⁷ *Jn 20,25*

December 28. – Aprószentek

Szentlecke *1Jn 1,5–2,2.*
 Evangélium *Mt 2,13–18.*

Testvéreim! Amikor röviddel a kicsi Jézus születése után jöttek a pásztorok s keresték az újszülött Krisztust, a Szűzanyának már akkor megremeghetett a szíve: Jaj, Istenem! Mikor pedig jöttek a napkeleti bölcsek, akkor a Szűzanya pontosan tudhatta, hogy ezt a kis Életet, amit rájuk bízott a Mindenható, védeni kell, mert ezek a ki tudja honnan, napkeletről jött bölcsek tudnak valamit, amit a többiek nem tudnak, és amiből baj lehet.

Mert a napkeleti bölcsek elmondták Máriának és Józsefnek, mi járatban vannak és hogyan jutottak ide. Elmondták, hogy bezörgettek Heródeshez, aki nem tudott válaszolni a kérdésükre: „Hol van a zsidók született királya?”, de a tanácsadói tudták: Betlehemben.

Heródesről viszont köztudott volt, hogy fondorlatokkal szerezte meg a hatalmat és gyilkosságok árán tartotta meg. Akiről csak halvány gyanú is fölmerült, hogy szembefordulhat vele, vagy az ellenlábasa lehet, legyen az akár a tulajdon felesége vagy a fiai, órákon belül megölette.

De Heródesnek volt jogérzéke, Tudta, hogy „én ugyan bebiztosíthatom a hatalmam, megkísérelhetem, hogy uralkodóházat alapítok, de ha egyszer Júdeában a Dávid családból valaki föláll, és azt mondja, Isten nevében én akarok uralkodni Izrael fölött, akkor az én házamnak vége van!” Ezt Heródes tudta.

Ezért amikor hallotta a napkeleti bölcsektől, hogy a zsidók született királyát keresik, megértette: itt valaki megszületett, aki nem fondorlatokkal, nem gyilkosságok árán, hanem öröklés jogán igényt támaszthat a trónra. Ezért öletett meg a környéken minden két év alatti fiúgyermeket, hogy a riválist, a született ellenlábast eltüntesse útjából.

Heródes csak egyet nem tudott: itt nem az ő dinasztijának ellenlábasáról, hanem az Üdvözítőről van szó, aki fölött a Mindenható Isten féltő szeretete virraszt, és elmenekíti a Gyermeket.

De vajon mit érzett József, amikor hallotta álmában az angyalt? S mit érzett a Szűzanya, amikor József az éjszaka közepén ébresztette: „Mária, gyorsan, készülődj, meneküljünk, menteni kell a Gyermeket!” A Szűzanya szeplőtelen szíve megérezte, hogy az ember így fogadja a Megváltóját: rátámad.

Azóta is hányszor képes az ember arra, hogy amikor a lelkiismeretében megszólal a – bűntől visszatartó „Ne tedd!”, vagy a jóra készítő isteni hang, „Tedd meg!”, vagy a megtérésre szólító „Bánd meg a bűneidet és gyere haza!” – hívás, az ember kezét emel és megfojtja ezt a szót.

Persze Heródes sorsából is kiderült, hogy csak önmagának ártott. Ugyanígy, az isteni szóval szembeforduló ember is önmagának árt, meg a rábízottaknak. De az aprószentek a példái annak, hogy akik ártatlanul esnek áldozatul az Úr Krisztusért, Krisztus tanúivá válnak, s nem vesznek el, hanem ahogy a liturgiában az Egyház boldogan mondja: „Ezek az ártatlan kisdédek ott vannak Krisztus mellett és követik, bárhova megy. Énekelnek, boldogan énekelnek a Báránynak.”

Adjon nekünk az Úr erőt, hogy hallgatni tudjunk a lelkiismeretünk szavára, és az életet, amit bármilyen formában ránk bíz az Isten, megbecsüljük és megóvjuk. Amen.

December 29. – Becket Szent Tamás püspök, vértanú

Szentlecke *IPt 4,12–19.*
Evangélium *Mt 10,28–32.*

Testvéreim! A ma ünnepelt vértanú, Becket Szent Tamás élete – mint általában a szenteké – megmutatja, hogy mire képes a kegyelem az ember életében. Tamás élete úgy indult, mint Ágostoné:³⁷⁸ tanult, jómódú ember, akit a világ a legmagasabbra emel. Azután Isten megmutatta neki – mint Pálnak is –, hogy mennyit kell szenvednie az Ő nevéért.³⁷⁹

Londonban a mentoni ágostonos kanonokok iskolájában, majd Párizsban tanult. Huszonötéves volt, amikor Theobald püspök házában fiatal, Canterburyben tanult papok társaságába került. Tamásnak tetszett ez a baráti kör, s a püspök is annyira megszerette őt, hogy megtette canterburyi fődiakonussá, 1154-ben pedig – Tamás ekkor harminchat esztendő – az ifjú II. Henrik királytól a kancellári tisztséget kérte Tamás számára.

A király és kancellárja, Tamás között hamarosan komoly barátság alakult: a kancellár teljesen magáénak érzett mindent, ami a királyt érte, a király viszont, szenvedélyes és uralkodó alkata ellenére, egyre inkább figyelt rá, elfogadta tanácsait.

Tamás pompa és luxus közepette élt, ami nem kis nyugtalanságot keltett Theobald püspökben. Nem azért javasolta védencét kancellárnak, hogy az átvegye az udvar léha életét, hanem arra gondolt, hogy fődiakonusa az angliai egyház békéje és nyugalma érdekében tevékenykedik majd a király mellett. Magához kérte tehát Tamást, aki a hívást válasz nélkül hagyta.

És ekkor a Gondviselés lépett közbe, nehogy egészen beleveessen Tamás a könnyelmű életbe.

Amikor ugyanis Theobald püspök meghalt, Henrik úgy határozott, hogy Tamás lesz a canterburyi érsek. Tamás eleinte ellenkezett – a kancellári életet izgalmasnak és érdekesnek találta, szemben az új állással –, de végül úgy döntött, hogy elfogadja a kinevezést: 1162. június 1-jén pappá, a következő napon pedig püspökké szentelték.

Tamás előre megmondta a királynak, hogy ha valóban érsek lesz, Henrik hamarosan el fog fordulni tőle. Ismerte magát annyira, hogy tudja: nem az az alkat ő, aki viaszbabuként képes engedelmeskedni a királynak, amikor az Egyház dolgairól van szó. Csakhogy a kancellár Tamás olyan klérus-ellenes volt, hogy Henrik egyszerűen nem hallotta meg ezeket a figyelmeztető szavakat. Annál nagyobb volt a megütközése, amikor Tamás a püspökké szentelése után lemondott kancellári hivataláról.

Henrik ezt személyes sértésnek vette, és úgy tekintette, hogy Tamás fölmondta az iránta való engedelmisséget. A következő hónapokban a király és az érsek szívósan küzdött jogainak érvényesítéséért, és viszonyuk egyre inkább elmérgesedett. Segítette ezt Tamás ellenségeinek nem kis tábor is, hiszen a király egykori barátja sok irigyet szerzett magának.

Az egyik súlyos kérdés, ami egyebek mellett végsőkéig élezte a konfliktust, azoknak a klerikusoknak az ügye volt, akik komoly vétséget követtek el. Henrik azt követelte, hogy ezek a klerikusok veszítsék el az egyházi védelmet, és kerüljenek állami bíróság elé, mivel ő felelős az ország belső rendjéért és békéjéért. Tamás viszont ebben az igényben az Egyház szabadsága ellen irányuló újabb támadást látott. A királynak sikerült maga mellé állítania néhány püspököt is, Tamás pedig elbizonytalanodott, mit is kellene tennie. Püspöktársai – és a rosszul tájékoztatott pápa is – arról akarták meggyőzni, hogy hajoljon meg a király akarata előtt. Tamás gondolkodni kezdett ezen, de a király olyan megalázó feltételekhez kötötte a békülést, amit az angliai egyház első emberének nem volt szabad vállalnia.

³⁷⁸ lásd augusztus 28-án

³⁷⁹ vö. *ApCsel 9,16*

Henrik Clarendonba zsinatot hívott össze, s azt követelte, hogy az érsek és a király kapcsolatának rendezéséből szokásjog szülessen, s azt az érsek írja alá és pecsétjével erősítse meg. Tamásnak látnia kellett, milyen hiábavaló volt minden érvelés, amellyel meg akarták őt győzni, hogy engedjen. Ráadásul a zsinaton megmutatkozott a nyílt ellentét közte és püspökei között, akik egyenként és titokban meghajoltak a király előtt.

Tamás véglegesen megtagadta a király kérésének teljesítését, s nem írta alá az okmányt, amely a Clarendoni Konstitúciók néven vált ismertté a történelemben, mert úgy látta, hogy lényeges területeken nyirbálná meg az Egyház szabadságjogait.

A harc fölmozdította Tamás egészségét. Betegen, teljesen magára hagyva, püspökeitől megfosztva hallgatta a király fenyegetőzését, hogy megkínóztatja és börtönbe fogja záratni. Gyóntatója azonban, a mentoni prior, Róbert azt tanácsolta neki, hogy tartson ki, hagyatkozzék Istenre, és engedje, hogy tovább vezessék a megkezdett úton; mert ami történni fog, az nem az ő személyes dolga, hanem Isten ügye, aki övéit soha nem hagyja el.

A következő hat esztendő Tamás számkivetésben töltötte, vezekelt, tanult, imádkozott. Több hiábavaló kísérlet után 1170 júliusában megtörtént a látszólagos kiengesztelődés az érsek és a király között. Henrik azonban megtagadta tőle a békecsókot, ami nyilvánvalóvá tette, hogy Tamás keresztútjának végső állomásához érkezett, amikor visszatért a száműzetésből Angliába. Gyilkosai Henrik egyik dührohamát használták ki arra, hogy a király szavait – el kell őt távolítani! – parancsnak véve a saját székesegyházában megöljék az érseket.

Tamás elkerülhette volna a vértanúságot, ha életét fontosabbnak tartja a feladatnál, amit Isten bízott rá, s amivel teljesen azonosult. Ez tűnik ki utolsó szavaiból, amelyekkel nem engedte, hogy eltorlaszolja a székesegyház kapuját: „A mi dolgunk az, hogy szenvedjünk, és nem az, hogy harcoljunk. Ellenségünket inkább a szenvedéssel, mint a harccal fogjuk legyőzni. Kész vagyok meghalni Jézus nevéért és az Egyház védelméért.”

Becket Szent Tamás élete és vértanúsága példa arra, hogy Isten kegyelme fölneveli az embert a feladatra, amit rábíz. Adjunk érte hálát Istennek. Adjunk hálát azért, hogy az Egyházban élhetünk, ahol a szentek közösségében a vértanúk példája és ereje támogat minket. És kérjük Szent Tamást, segítsen minket kitartani és megharcolni a magunk kis napi harcait Istenért, a feladatainkban. Amen.

December 31. – Szent I. Szilveszter pápa

Szentlecke *Ez 34,10–16.*

Evangélium *Mt 16,13–19.*

Testvéreim! A ma ünnepelt Szilveszter pápa római születésű volt, s majdnem huszonkét évig, 314-től 335-ig volt pápa. Elődje, Miltiádész pápa alatt szabadult meg az Egyház az üldözésektől, miután Nagy Konstantin a Milviusi-hídnál legyőzte Maxentiust.

Szilveszter pápaságának egyik legfontosabb teendője volt az egyházi élet megszervezése Rómában. Maga a császár nem kedvelte Rómát, egész uralkodása alatt mindössze háromszor fordult meg benne, akkor is csak rövid időre. A római püspök primátusának érvényesülése szempontjából Szilveszter pápasága annyiban jelentős, hogy a két zsinatra, melyeket a császár hívott össze (314-ben a dél-galliai Arles-ban, 325-ben pedig Niceában), nem személyesen ment el, hanem képviselőt küldött. Indoka az volt, hogy a pápa nem hagyhatja el az Apostolok sírját. S ez így is maradt egészen a középkor végéig: a pápák személyesen nem vettek részt a Rómán kívüli zsinatokon.

Miltiádész pápa kapta a császártól az első nagy adományt, amellyel a Lateráni palotát a pápa rendelkezésére bocsátotta. A nagy római templomok építéséről azonban már Szilveszter tárgyalt a császári építészekkel. Szilveszter alatt készült a Vatikáni-dombon a Szent Péter

sírja fölötti bazilika. Szent Pál sírja fölé egy kisebb bazilikát kezdtek építeni az ostiai út mentén. A Laterántól nem messze pedig megkezdtek a Szent Kereszt-bazilika építését, amely arra volt hivatva, hogy a jeruzsálemi szent helyek megjelenítője legyen Rómában.

Szilvesztertől írott emlék nem maradt ránk. A legenda azonban megőrzött egy történetet, mely szerint Nagy Konstantin valódi és végleges megtérése Szilveszter pápának köszönhető. Konstantin ugyanis, miután Maxentius fölött győzelmet aratott és meghódította Rómát, a sikertől elkápráztatva még egyszer üldözést kezdett a keresztények ellen. Ezért leprával bűnhődött. Betegségében az egyik éjszaka álmot látott: megjelent neki Szent Péter és Pál apostol, és megmondták, hogy gyógyulást sehol máshol nem remélhet, csak Szilveszter pápánál, aki tud egy csodatévő forrásról, melynek vize mindazokat meggyógyítja, akik megmerülnek benne.

Szilveszter azonban nem volt Rómában, mert az üldözés elől a Soracte-hegy egyik barlangjában húzódott meg. A császár azonnal követeket küldött hozzá, és kérte, jöjjön vissza Rómába. Szilveszter vissza is tért, s tanítani kezdte a császárt a keresztény hitre, megnyitatta vele a börtönöket, melyekben a keresztény foglyokat őrizték, majd elvezette a keresztelőmedencéhez. Ott a császár visszanyerte egészségét. Hálából azonnal törvényeket bocsátott ki az Egyház javára, és nagy ajándékokkal fejezte ki háláját a gyógyulásért. Az egyik templom építésénél ő maga is kapát ragadott, és tizenkét kosárnyi földet a saját vállán szállított el.

Szilveszter ünnepe számunkra a hálaadás ünnepe az esztendő ajándékaiért is. Segítsen bennünket ez a szent, hogy egész napunk méltó legyen a hálánkhoz. S ha lehet, legyen erőnk még ahhoz is, hogy a világban elszabaduló mértéktelenségekért – ki-ki ahogy tud, egy fohással, egy kis önmegtagadással, apró lemondással – engeszteljünk. Amen.

Névmutató

– A –

<u>Adalbert</u>	<u>IV. 23.</u>
<u>Ágnes, Prágai</u>	<u>VI. 8.</u>
<u>Ágnes, Római</u>	<u>I. 21.</u>
<u>Ágoston</u>	<u>VIII. 28.</u>
<u>Ágoston, Canterbury</u>	<u>V. 27.</u>
<u>Ágota</u>	<u>II. 5.</u>
<u>Alajos, Gonzaga</u>	<u>VI. 21.</u>
<u>Albert, Nagy</u>	<u>XI. 15.</u>
<u>Alfonz, Liguori</u>	<u>VIII. 1.</u>
<u>Ambrus</u>	<u>XII. 7.</u>
<u>András apostol</u>	<u>XI. 30.</u>
<u>András, remete</u>	<u>VII. 17.</u>
<u>Angéla, Merici</u>	<u>I. 27.</u>
<u>Anna</u>	<u>VII. 26.</u>
<u>Antal, Páduai</u>	<u>VI. 13.</u>
<u>Antal, Remete</u>	<u>I. 17.</u>
<u>Antal Mária, Claret</u>	<u>X. 24.</u>
<u>Antal Mária, Zaccaria</u>	<u>VII. 5.</u>
<u>Anzelm, Canterbury</u>	<u>IV. 21.</u>
<u>Aprószenetek</u>	<u>XII. 28.</u>
<u>Atanáz, Alexandriai</u>	<u>V. 2.</u>

– B –

<u>Balázs</u>	<u>II. 3.</u>
<u>Barnabás apostol</u>	<u>VI. 11.</u>
<u>Benedek, Nursiai</u>	<u>VII. 11.</u>
<u>Benedek, remete</u>	<u>VII. 17.</u>
<u>Bernadett, Soubirous</u>	<u>IV. 16.</u>
<u>Bernardin, Sziénai</u>	<u>V. 20.</u>
<u>Bernát, Clairvaux-i</u>	<u>VIII. 19.</u>
<u>Bertalan apostol</u>	<u>VIII. 24.</u>
<u>Bonaventura</u>	<u>VII. 15.</u>
<u>Bonifác</u>	<u>VI. 5.</u>
<u>Borbála</u>	<u>XII. 4.</u>
<u>Brigitta, Svéd</u>	<u>VII. 23.</u>
<u>Brúnó, Karthauzi</u>	<u>X. 6.</u>

– C –

<u>Callistus pápa</u>	<u>X. 14.</u>
<u>Cecilia</u>	<u>XI. 22.</u>
<u>Ciprián</u>	<u>IX. 16.</u>
<u>Cirill (és Metód)</u>	<u>II. 14.</u>
<u>Cirill, Alexandriai</u>	<u>VI. 26.</u>

– D –

Damazusz pápa	XII. 11.
Damján	IX. 26.
Dénes, Párizsi	X. 9.
Domonkos	VIII. 8.

– E –

Efrém, Szír	VI. 9.
Erzsébet, Árpádházi	XI. 19.
Erzsébet, Portugáliai	VII. 4.

– F –

Fábián pápa	I. 20.
Fájdalmas Boldogasszony	IX. 15.
Felicitás	III. 7.
Ferenc, Assisi	X. 4.
Ferenc, Szalézi	I. 24.
Ferenc, Xavéri	XII. 3.
Flórián	V. 4.
Franciska, Chantal	XII. 12.
Fülöp apostol	V. 3.
Fülöp, Néri	V. 26.

– G –

Gellért	IX. 24.
Gergely, Nagy, pápa	IX. 3.
Gergely, Nazianzi	I. 2.
Gergely, VII., pápa	V. 25.
Gertrúd, Helftai	XI. 17.
Gizella, királyné	V. 7.

– GY –

Gyertyaszentelő Boldogasszony	II. 2.
György, vértanú	IV. 24.
Gyümölcslő Boldogasszony	III. 25.

– H –

Halottak napja	XI. 2.
Havas Boldogasszony	VIII. 5.
Hedvig, Nagy Lajos leánya	VII. 18.
Hedvig, Sziléziai	X. 16.
Henrik, II., császár	VII. 13.
Hilarius, Poitiers-i	I. 13.

– I –

Ignác, Antiochiai	X. 17.
Ignác, Loyolai	VII. 31.
Ilona, császárnő	VIII. 18.
Imre, herceg	XI. 5.
Ince, XI., pápa	VIII. 13.

Ireneusz	VI. 28.
István, diákonus	XII. 26.
István, kassai vértanú	IX. 7.
István, király	VIII. 20.

– J –

Jakab apostol, id.	VII. 25.
Jakab apostol, ifj.	V. 3.
János apostol	XII. 27.
János, Aranyszájú	IX. 13.
János, Bosco	I. 31.
János, Damaszkuszi	XII. 4.
János, Fisher	VI. 22.
János, Kapisztrán	X. 23.
János, Kenty	XII. 23.
János, Ker. születése	VI. 24.
János, Ker. vértanúsága	VIII. 29.
János, Keresztes	XII. 14.
János, Nepomuki	V. 16.
János, Vianney	VIII. 4.
Januarius püspök	IX. 19.
Japán vértanúk	II. 6.
Jeromos	IX. 30.
Jeromos, Emiliáni	II. 8.
Joachim	VII. 26.
Jolán, Árpádházi	VI. 15.
Jozafát	XI. 12.
József, Mária jegyese	III. 19.
József, a Szentcsalád feje	V. 1.
József, Kalazanci	VIII. 26.
Júdás Tádé apostol	X. 28.
Jusztin	VI. 1.

– K –

Kamill, Lellisi	VII. 14.
Kanadai vértanúk	X. 19.
Károly, Borromei	XI. 4.
Katalin, Alexandriai	XI. 25.
Katalin, Sziénai	IV. 29.
Kázmér	III. 4.
Kelemen, I., pápa	XI. 23.
Kinga, Árpádházi	VII. 24.
Kisboldogasszony	IX. 8.
Klára, Assisi	VIII. 11.
Koreai vértanúk	IX. 20.
Kornél pápa	IX. 16.
Kozma	IX. 26.

– L –

Lajos, IX., francia király	VIII. 25.
--	---------------------------

László magyar király	VI. 27.
Leó, Nagy, pápa	XI. 10.
Lőrinc	VIII. 10.
Lőrinc, Brindisi	VII. 21.
Lúcia	XII. 13.
Lukács evangélista	X. 18.

– M –

Magyar Szentek és Boldogok	XI. 13.
Magyarok Nagyasszonya	X. 8.
Margit, Árpádházi	I. 18.
Margit, Skóciai	XI. 16.
Mária, Boldogságos Szűz	
– születése	IX. 8.
– bemutatása a templomban	XI. 21.
– mennyebevétele	VIII. 15.
– nevenapja	IX. 12.
– Fájdalmas Boldogasszony	IX. 15.
– Gyertyaszentelő	II. 2.
– Gyümölcslő	III. 25.
– Havas Boldogasszony	VIII. 5.
– Isten Anyja	I. 1.
– Magyarok Nagyasszonya	X. 8.
– Rózsafüzér Királynője	X. 7.
– Sarlós Boldogasszony	VII. 2.
– Szeplőtelen Fogantatás	XII. 8.
– Világ Királynője	VIII. 22.
Mária Magdolna	VII. 22.
Mária, Goretti	VII. 6.
Márk, evangélista	IV. 25.
Márk, kassai vértanú	IX. 7.
Márta	VII. 29.
Márton, Porres	XI. 3.
Márton, Tours-i	XI. 11.
Máté evangélista	IX. 21.
Mátyás, apostol	II. 24.
Maximilián, Kolbe	VIII. 14.
Menyhért, kassai vértanú	IX. 7.
Metód	II. 14.
Mihály	IX. 29.
Miklós	XII. 6.
Mindenszentek	XI. 1.
Mónika	VIII. 27.
Mór	X. 25.

– N –

Nagyboldogasszony	VIII. 15.
Norbert, Magdeburgi	VI. 6.

– Ő –

Órangyalok X. 2.

– P –

Pál apostol VI. 29.
– megtérése (Pálfordulás) I. 25.
Pál, Miki és társai vértanúk II. 6.
Pál, Remete I. 15.
Perpetua III. 7.
Péter apostol VI. 29.
Péter katedrása II. 22.
Péter, Damjáni II. 21.
Péter, Kaniziusz XII. 21.
Pius, V., pápa IV. 30.
Pius, X., pápa VIII. 21.
Polikárp II. 23.

– R –

Rajmund, Pennaforti I. 7.
Rita, Casciai V. 22.
Róbert, Bellarmin IX. 17.
Róma első vértanúi VI. 30.
Romuáld VI. 19.
Róza, Limai VIII. 23.
Rózsafüzér Királynője X. 7.

– S –

Sarlós Boldogasszony VII. 2.
Sebestyén I. 20.
Simon apostol X. 28.
Sixtus, II., pápa VIII. 7.
Skolasztika II. 10.
Szaniszló IV. 11.
Szeplőtelen Fogantatás XII. 8.
Szervita rend alapítói II. 17.
Szilveszter, I., pápa XII. 31.

– T –

Tamás apostol VII. 3.
Tamás, Aquinói I. 28.
Tamás, Becket XII. 29.
Tamás, Morus VI. 22.
Teréz, Avilai X. 15.
Teréz, Lisieux-i X. 1.
Timóteus I. 26.
Titusz I. 26.

– U –

Ugandai vértanúk VI. 3.

– V –

<u>Vazul</u>	<u>I. 2.</u>
<u>Vencel</u>	<u>IX. 28.</u>
<u>Vietnami vértanúk</u>	<u>XI. 24.</u>
<u>Vilmos, Apor</u>	<u>V. 23.</u>
<u>Vince</u>	<u>I. 22.</u>
<u>Vince, Páli</u>	<u>IX. 27.</u>

– Z –

<u>Zoerárd (András), remete</u>	<u>VII. 17.</u>
---------------------------------	-----------------